

A MAHATMA LEVELEK A. P. SINNETT-NEK

M. és K. H. Mesterektől

Az eredeti, kézírásos leveleket nyomtatott formába átírta, a kiadványt szerkesztette és előszóval ellátta A. T. Barker

A magyar fordítás alapja:

THE MAHATMA LETTERS TO A. P. SINNETT

from the Mahatmas M. & K. H.

Kiadója: T. FISHER UNWIN LTD., LONDON, ADELPHI TERRACE, 1923

Fordította: Miskolczi Gábor, Magyar Teozófiai Társulat, 2025.

A FORDÍTÓ ELŐSZAVA

Majdnem 150 év telt el az ebben a könyvben olvasható levelek megírása óta. Ennyi idő alatt sok olyan változás következett be életünkben és gondolkodásunkban, amik miatt az itt leírtak megértése a legtöbb ma élő ember számára nehéznek, vagy legalább is nehézkesnek bizonyulhat.

Az egyik ezen könnyíteni próbáló módszerem az volt, hogy a levelek előtt azok születésének körülményeit - ha rendelkezünk ezekről ismeretekkel - egy fordítói megjegyzésben összefoglaltam. Ezek kiegészítik a könyvben meglévő és szintén lefordított eredeti, szerkesztői megjegyzéseket. Mindkettő eltérő betűtípussal jelenik meg - utóbbiakat „(Szerk.)”, az előbbieket „(A ford.)” jelölés zárja.

Az olvashatóságot nehezítő más tényezők közül a legjelentősebb talán az, hogy sok olyan esemény, személy, vagy irodalmi mű említése szerepel bennük, amiknek nagy többségéről ma már keveseknek van tudomása, miközben ez fontos a leírtak értelmezéséhez. Persze megtehetné az olvasó, hogy egyszerűen átsiklik ezek felett. De nem mindenki képes az olvasottakat így befogadni. És még ha képes is lenne, a sok érthetetlen-értelmezhetetlen utalás miatt ez kiölné a levelek egyik fontos jellemzőjét, a stílus szépségét és a finom humort. Márpedig ezeket -amennyire tudtam- mindenképp igyekeztem visszaadni a magyar fordításban is.

Hasonló jellegzetesség az idegen (értsd: nem angol) nyelvű szavak gyakori használata a levelekben. Aki ismeri a szanszkrit, páli, kínai vagy tibeti nyelvű kifejezések nyugati nyelvekre fordításának nehézségeit, annak nem meglepő az ilyenek gyakori használata a Mesterek leveleiben. Ezeknek jelentését angol (vagy magyar) nyelven gyakran csak több mondattal, vagy oldalakat kitöltő magyarázatokkal lehet visszaadni. Így a magyar változatban sem próbáltam meg lefordítani ezeket, hanem eredeti formájukban, de *dőlt betűvel* szedve jelennek meg. Bár más okból, de hasonló kezelésben részesülnek a francia nyelvű kifejezések is. A levelezés résztvevőinek köreiben akkoriban megszokott volt a francia nyelv és irodalom ismerete, ezért -bár ezeket biztosan tudta volna helyettesíteni angol kifejezésekkel -, használójuk mégis úgy találta, hogy a francia kifejezés jobban visszaadja a mondandóját. Ezt a magyar változatban is tiszteletben tartandónak tekintettem, és változatlanul átemeltem.

A fenti két, olvasást megnehezítő körülményt úgy próbáltam meg kiküszöbölni, hogy a kérdéses szóhoz, kifejezéshez lábjegyzetekben adtam meg a szükséges értelmezést, magyarázatot. Ehhez sok segítséget nyújtottak a teozófusok által készített angol nyelvű, a *Mahatma* leveleket és ezekkel kapcsolatos irodalmat feldolgozó, azokat online elérhetővé tevő weboldalak, de más kutatási forrásokat is felhasználtam a munkához.

A korszak további irodalmi sajátossága a hosszú -esetenként tucatnyi sort felölelő, akár többszörösen alárendelt – mondatok, bonyolult mondat szerkezetek használata. Ezeknél a XXI. század elejének embere sokszor már a mondat közepénél elveszíti a fonalat, és előlről kell kezdeni az olvasásukat -akár többször is nekifutva-, ha meg akarja érteni, hogy miről is szól a

mondat. A magyar változatban az ilyen extrém esetekben jobbnak láttam a mondatot több részre felosztani, így megkönnyítve a befogadhatóságát. Ezt még azon az áron is megtettem, ha ezzel a szó szoros értelmében vett szöveghűség sérült. Mert bár törekedtem rá, de a célom nem elsősorban ez volt, hanem mindenekelőtt a mondatok által közvetített gondolatok, érzelmek és a stílus szépségének megőrzése és magyar nyelvre hűen átültetése volt. Az olvasónak kell eldöntenie, hogy ez valamennyire sikerült.

A SZERKESZTŐ ELŐSZAVA

A „Tartalomjegyzékre” egy pillantást vetve látható, hogy a levelek 7 részre és egy függelékre vannak felosztva. Az előbbiek kizárólag Mahatma leveleket tartalmaznak, míg az utóbbiakhoz a Mahatmák három tanítványától – H. P. Blavatsky-tól, T. Subba Row-tól és Damodar K. Mavalankartól - származó néhány levél is megtalálható, nemcsak belső értékük miatt, hanem azért is, mert segítenek tisztázni a könyv fő részében felmerülő kérdéseket, amelyek egyébként homályban maradnának. A hét rész többé-kevésbé természetes felosztásnak tűnik, de nem szabad elfelejteni, hogy mivel az egyik rész levelei gyakran olyan anyagokat tartalmaznak, amelyek a többi részhez is kapcsolódnak, a jelentős átfedés elkerülhetetlen. Azonban tettünk erre egy kísérletet, és ez a legtöbb, ami elmondható. Az egyes részek tartalmát, ahol lehetséges, érkezésük sorrendje szerint időrendbe rendeztük. Az olvasónak tudnia kell, hogy egy-két kivételtől eltekintve egyik levelet sem dátumozta az írója. Sok levélen azonban Sinnett úr kézírásával feljegyezték az átvétel dátumát és helyét, és ezek apró betűkkel szerepelnek közvetlenül a levélszámok alatt. Világosan meg kell érteni, hogy hacsak másképp nem jelezzük:

1. Minden itt közölt levél az eredeti, kézírásos példány átirata.
2. Minden levél A. P. Sinnettnek íródott.
3. Minden lábjegyzet a levelekben szereplő és azokhoz tartozó jegyzet, kivéve, ha a „(Szerk.)” megjelöléssel van ellátva, amely esetben a szerkesztő adta hozzá ezeket.

Ebben a kötetben számos olyan szó található, amelyek a buddhista, hindu és teozófiai terminológiához tartoznak. Azoknak, akik nem ismerik ezeket a kifejezéseket, H. P. Blavatsky „Kulcs a teozófiához” című művének kiváló szószeretét, valamint a „Teozófiai szószeret” című, ugyanazon szerző által kiadott külön kiadványt ajánljuk. Az olvasót arra kérjük, hogy higgye el, hogy az átirás során a legnagyobb gondossággal jártunk el; hozzáértő emberek a teljes kéziratot szóról szóra összevetették az eredeti szövegekkel, és mindent megtettünk a hibák elkerülése érdekében. Valószínűleg azonban túl sok lenne azt várni, hogy a nyomtatott könyv ne tartalmazzon hibákat, azok szinte elkerülhetetlenek. Abban az esetben, ha bármilyen kétség merülne fel az olvasóban azzal kapcsolatban, hogy egy adott részletet helyesen írtak-e át az eredetiből, a szerkesztő jelezni kívánja, hogy örömmel foglalkozik a témával kapcsolatos, hozzá intézett levelezéssel a kiadó nevében. Végezetül a szerkesztő köszönetet mond és a leghálásabb elismerést fejezi ki azoknak, akik segítségükkel lehetővé tették feladata elvégzését.

A.T.B.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	8
.....	14
AZ OCCULT WORLD LEVELEK SOROZAT	16
I. LEVÉL	16
II. LEVÉL	20
III./A LEVÉL	24
III./B LEVÉL	25
III./C LEVÉL	26
IV. LEVÉL	26
V. LEVÉL	32
VI. LEVÉL	37
VII. LEVÉL	40
VIII. LEVÉL	41
FILOZÓFIAI ÉS ELMÉLETI TANÍTÁSOK, 1881-1883.	53
IX. LEVÉL.....	53
X. LEVÉL	67
XI. LEVÉL	75
XII. LEVÉL	82
XIII. LEVÉL	86
XIV. LEVÉL	94
XV. LEVÉL	104
XVI. LEVÉL	114
XVII. LEVÉL	133
XVIII. LEVÉL	135
XIX. LEVÉL.....	139
XX./A LEVÉL	140
XX./B LEVÉL	142
XX./C LEVÉL	145
XXI. LEVÉL.....	152
XXII. LEVÉL.....	155
XXIII./A LEVÉL	163
XXIII./B LEVÉL	168
XXIV./A LEVÉL	198
XXIV./B LEVÉL	200
XXV. LEVÉL.....	212
PRÓBAIDŐ ÉS TANÍTVÁNYSÁG	225
XXVI. LEVÉL	225
A FŐNIX PRÓBÁLKOZÁS ÉS INDIA ÁLLAPOTA	225
LXXVH. LEVÉL	225
A LONDONI ALOSZTÁLY ÉS A TEOZÓFIAI TÁRSULAT	225
LXXVH. LEVÉL	225
SPIRITIZMUS ÉS OKKULT JELENSÉGEK	225

LXXXVIII. LEVÉL	225
XCV. LEVÉL.....	226
EGYÉB TÉMÁJÚ LEVELEK.....	227
XCVIII. LEVÉL	227
FÜGGELÉK	228
CXXX. LEVÉL	228

BEVEZETÉS

A teozófia és az okkultizmus kutatói körében köztudott, hogy a Teozófiai Társulat által a világnak adott filozófiai és erkölcsi tanok az 1875-ös alapítását követő 16 évben bizonyos keleti tanítóktól származnak, akikről azt mondják, hogy egy Okkult Testvériséghez tartoznak, amelyek Tibet transzhimalájai vidékein magányos visszavonultságban élnek. H. P. Blavatsky, aki Olcott ezredessel együtt megalapította a Teozófiai Társulatot, elismerte ezeket a keleti testvéreket tanítóinak, kijelentve nemcsak azt, hogy léteznek, hanem azt is, hogy ő maga is képzést és oktatást kapott tőlük tibeti tartózkodása alatt, és ezért saját tudásából és személyes tapasztalataiból tudott meríteni, amikor róluk beszélt. Csak 1880-ban váltak további tanúságtételek elérhetővé. Abban az évben a néhai A. P. Sinnett, aki akkor Indiában élt, Blavatskyné közvetítésével levelezni kezdett saját Tanítóival, akikre különféleképpen hivatkozott, mint „A Testvérek”, „A Mahatmák”, később pedig „A Bölcsesség Mesterei”. E levelezés során, amely 1880. és 1884. között zajlott, Sinnett úr számos levelet kapott M. és K.H. Mahatmáktól, a szóban forgó Tanítóktól, és ezeket az eredeti közleményeket közöljük a jelen kötetben "A Mahatma Levelek" címmel. A kézhezvételük körülményeit Sinnett úr részletesen tárgyalta az *Occult World* című művében, ezért itt nem kell újra elmesélni őket. Most a néhai A. P. Sinnett végrendelete végrehajtójának engedélyével tesszük közzé őket, aki ezek kizárólagos és feltétel nélkül örököse; ő, a Bevezetés írójának javaslatára engedélyezte azt a nagy kiváltságot neki, hogy vállalja a Levelek átírásának, elrendezésének és könyv formájában történő kiadásának teljes felelősségét. Az író a feladatot a tetteivel járó súlyos felelősség legteljesebb tudatában vállalta, meggyőződve arról, hogy elérkezett a pillanat, amikor A Teozófiai Társulat legmagasabb érdekei megkövetelik a Mesterek Sinnett úrnak adott tanításainak teljes kiadását. Annál is inkább érzi a felelősséget, mivel a kötet egyik levelében van egy részlet, amelyben K.H. Mester azt mondja, hogy sem ő, sem Testvére, M., soha nem engedélyezné annak nyilvánosságra hozatalát. Bár kétségtelen, hogy ezeket a leveleket írásuk idején nem szánták a nyilvánosságnak, azt is joggal feltételezhetjük, hogy a Társulat ügyeiben kialakult jelenlegi patthelyzetet sem látták előre. Egy olyan időszakban, amikor annyi vita folyik arról, hogy mi volt és mi nem volt része eredetileg a Mesterek Tanításainak, a saját Tanítók szavainak közzé tétele nem tehet kevesebbet, mint hogy a nagy mozgalom legmagasabb érdekeit szolgálja, amely mottójaként azt állítja, hogy "Nincs magasabb rendű vallás az Igazságnál". A Mesterek azok, amik; amit írtak - megírták, és sem nekik, sem tanításaiknak nincs szükségük náluk kevésbé haladott elmék elismerésére vagy mentegetésére. Szinte lehetetlen tényekhez jutni, vagy akár megbízható véleményt kialakítani egy ilyen messzemenő témában egy szerkesztett, kivonatokból álló könyv tanulmányozásával. Ezért az volt a célja a Teozófiai Társulat tagjainak és a világ egészének, hogy maguk tanulmányozhassák az igazságot a Mesterekkel és tanításaikkal kapcsolatban, ahogyan azokat ezek a saját kezükkel aláírt levelek kifejtik. E célból a Sinnett úr által hátrahagyott összes Mahatma-levelet szó szerint, kihagyás nélkül átírták az eredetiből. Sinnett úr *Occult World* és *Esoteric Buddhism* című

könyvei szinte teljes egészében a jelen kötet I. és II. szakaszában található anyagon alapultak. Ezen korai művekben található tanítás magyarázatoknak, valamint a későbbi teozófiai írók tanításainak alapos tanulmányozása érdekes eredményeket hoz, ha összehasonlítjuk őket az ezekben a levelekben található eredeti tanításokkal. Sok elmélet, amely a modern teozófiai tanok elfogadott dogmájává vált, egyértelműen pontatlannak és félrevezetőnek bizonyul, ezért hasznos lehet, ha a „fő különbségeket” feltüntetjük az olvasónak. El kell ismerni, hogy az elmúlt tizenkét évben egyre erősödő tendencia mutatkozott a Társulatban arra, hogy indokolatlanul nagy hangsúlyt fektessenek szertartásokra, rangra, egyházakra, hitvallásokra és azok egyenértékű elemeire, ezzel feláldozva az egyéni erőfeszítések és a gondolat szabadsága által nyerhető éltető erőt, ami a mozgalom korai napjaiban annyira jellemző volt. K.H. Mester nagyon világosan ír erről a témáról, és talán jó, ha saját szavait idézzük. "És most, miután kellő módon meghagytuk a lehetőséget a természetes és elkerülhetetlen rossz eseteinek ..., rámutatok a legnagyobbra, sőt a fő okra, amely a rossz esetei közel kétharmada mögött meghúzódik, amely az emberiséget azóta üldözi, hogy ez az ok hatalmi tényező lett. Ez pedig a vallás - bármilyen formában és bármely nemzetben. Ez a papi kaszt, a papság és az egyházak. Az embernek az általa szentnek tekintett illúziókban kell keresnie a gonoszságok sokaságának azt a forrását, amely az emberiség nagy átka, és amely szinte megnyomorítja azt. A tudatlanság megteremtette az isteneket, a fortélyosság pedig kihasználta a lehetőséget"¹ Továbbá „Távol áll mindig is gondolatainktól, hogy új hierarchiát teremtsünk a papok sújtotta világ jövőbeli elnyomására.”² Ezen szavak következtetése és üzenete a mi korunkban kellően világos. Észrevehető tendencia volt egyes Nemzeti Társulatokban is, hogy elsodródjanak afelé, amit K.H. Mester... ..a legörültebb és legvégzetesebb babonának - a spiritualizmusnak"³ nevezett. Egy másik levelében azt mondja: " egy *pszichikus* társaság megalapításának vagyunk tanúi... amely növekedni, fejlődni és terjeszkedni fog, végül pedig felfalja a Londoni Teozófiai Társulatot, ami így először a befolyását, majd a nevét veszíti el, mígnem a teozófia már a nevében is a múlté lesz." Sajnálatos, hogy ezek a szavak ma is ugyanolyan igazak, mint amikor írták őket. Az egész kérdést minden szempontból megvitatják ezekben a levelekben, így a pártatlan tanulmányozó számára nem lehetséges félreértés. A baj akkor is, mint most, a spiritizma jelenségek *valódi* természetének félreértésében rejlik. Azok, akik a spiritualizmus módszereit követik, azt állítják, hogy megfelelően képzett médiumok segítségével kommunikáció létesíthető az elhunytak lelkével és szellemével. Azt, hogy *valamiféle* kommunikáció létrejöhet az élők és a holtak között, ezek a levelek bizonyítható tényként fogadják el, és semmilyen módon nem kérdőjelezi meg. De *mivel* történik ez a kommunikáció? Itt rejlik az egész ügy lényege. K.H. Mester nem egyszer, hanem újra és újra kijelenti, hogy a kommunikáció a halottak *lelkével* és *szellemével* lehetetlenség. A halálkor a tudat, amely az ember hetedik, hatodik és ötödik princípiumához kapcsolódik (márpedig ezekben lakozik a lélek, a szellem és minden, ami az embert emberré teszi), visszahúzódik egy

¹ X. Levél

² LXXXVII. Levél

³ XLIX. Levél

öntudatlan, pihenési állapotba, amely megelőzi az újjászületést a Devacsánban¹, avagy a mennyei világban. Maga mögött hagyja a fizikai holttestet, az éterikus testmást vagy hasonmást, és végül az érzelmi és mentális burkot is, amely fizikai testünk megfelelője a finomabb anyagban. és amelyet a tudat *hordozójának* nevezhetünk saját síkján, ahogyan a fizikai test is a tudat hordozója a fizikai világban. Világosan kell azonban, hogy legyen, hogy ezen üres burkok mindegyikének van egy bizonyos illuzórikus tudata vagy tudatossága, amely az őket alkotó atomok és molekulák halmazának *kollektív* tudata, és teljesen különbözik az egyéni vagy emberi entitás tudatától, amely életében formálta őket. A fizikai testnek hasonló tudata van, amely tisztán állati és ösztönös természetű. Halálkor még a burok tudata is egy időre elhagyja azt, és nem tér vissza hozzá, amíg az ember 5., 6. és 7. princípiumának visszahúzódása be nem fejeződik. Csak ezt követően tér vissza egy bizonyos léttudatosság az üres burkokba. Ezeket a széteső holttesteket ideiglenesen aktivitásra lehet készíteni egy médium erőfeszítéseivel; ezek tudnak és kommunikálnak is, de ehhez csak mintegy a múlt *emlékeiből*, és nem a jelenlegi tények ismeretéből merítenek. Ez az oka a halál túloldaláról érkező gyakran ostoba, értelmetlen, spirituális üzeneteknek, amelyek annyira visszataszítóak a valódi tudás keresője számára. A fenti rövid elemzés az egész emberiségre vonatkozó szabályszerűség, kivéve a balesetek és az öngyilkosság áldozatait, illetve azokat a ritka egyéneket (csak a képzett okkultista tudja, ezek milyen ritkák), akik kivívták maguknak a halhatatlanságot. Az olyan „okkultizmus” tanulmányozók, akik úgy hiszik, hogy médiumokon, ouija táblákon és más, hasonló módszereken keresztül „test nélküli entitások vezetik őket - akiknek fejlettségi fokozata szerintük az elhunyt teozófusoktól egészen az olyan „Adeptusokig” terjed, akik úgy mond „lemondtak a földi fizikai testek használatáról”² - jól teszik, ha megfontolják állításukat e levelek fényében. Az eltávozott teozófusokkal (azaz a valódi entitásokkal) való kommunikáció, ahogy azt már bemutattuk, lehetetlen, mert sajnos nem sorolhatók azok közé, akik elérték a halhatatlanságot, mivel az emberiséget irányító általános szabály alóli kivételek olyan ritkák. A testetlen „adeptus szellemek” útmutatásával kapcsolatban feltehető a kérdés, hogy hogyan várhatják el azok, akik nem érdemelték ki maguknak az egyéni oktatást testben élő Adeptusoktól, vajon hogyan kaphatnak közvetlen segítséget azok feletteseiktől – Bolygói Szellemektől, és az Angyali Rendek legmagasabb rangú tagjaitól? Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy ilyen módon *lealacsonyítva* a forrást, amelyből tudást és inspirációt próbál meríteni, a törekvő feláldozza a spirituális önmegvalósítás és a közvetlen tudás nagyszerű valóságai megszerzésének minden lehetőségét. "Egyedül az örökké megismerhetetlen és felfoghatatlan *Karana*-nak, minden Önmagától való Ok Nélküli Okának szentélyét és oltárát kellene szívünk szent és érintetlen földjén megtérni – láthatatlanul, megfoghatatlanul, megemléltetlenül, kivéve spirituális tudatunk „halk, szelíd hangja” által. Azoknak, akik előtte imádkoznak, „ezt lelkük csendjében és megszentelt magányában kellene tenniük, szellemüket téve az egyetlen közvetítővé köztük és az Egyetemes Szellem között, jó cselekedeteiket téve az egyedüli papokká, bűnös szándékaikat pedig a *Jelenlétnak* hozott

¹ A reinkarnálódó emberi lény, azaz az Egyéniség két testet öltés közötti pihenő „helye” és ideje. Nem hely, inkább tudatállapot. Lásd bővebben a XVI. levélben. (*A ford.*)

² *Esoteric Buddhism*, 8. kiadás, 133. o.

egyedüli és látható és áldozatokká”¹. A halál utáni állapotokra vonatkozó tanok helyes megértésének fontosságát K.H. Mester jelentőségteljes mondata alapján ítéldhetjük meg: „aki a halál titkainak kulcsait birtokolja, az az élet kulcsait is birtokolja.” Úgy látszik, a halállal kapcsolatos teozófiai tanok kettős jelentése és alkalmazása látszólag elkerülte a legtöbbek figyelmét. A misztériumokba való belépés mindig a halál kapuján keresztül történt; és mint az egyiptomi „Halottak könyvében” – a Lélek életből a halálon át a Devacsánba való átmenetének szimbolikája alatt – ott rejlik az értékes tanítás, amely helyesen értelmezve újjászületéshez juttatja azt a törekvőt, aki az életben átment a halál gyötrelmein. A Próbatanítványság és a Tanítványság című részekben található levelek mély jelentést hordoznak mind a misztikusok, mind az okkultisták számára. A bölcsesség, az oktatás, a sok bensőséges részlet mind új megvilágításba helyezi nemcsak magukat a Mestereket, hanem a tanítványság egész kérdését is. Amikor az ember ezeket a 40 évvel ezelőtt írt oldalakat olvassa, meggyőződik arról, hogy a Mesterekhez vezető út ma is nyitva áll, ahogyan akkor is volt. De az egyén számára a siker lehetősége nem abban rejlik, hogy a törekvő kövessen bármely személyes vezetőt és hűséget esküdjön neki, hanem az Eszme, az elvek iránti megalkuvást nem ismerő odaadásban. K.H. Mester erről a témáról ezt írja: „Egyértelműen megmutatkozik egy hősimádó hajlam, és te, barátom, magad sem vagy teljesen mentes ettől. ... Ha folytatni akarod okkult tanulmányaidat és irodalmi munkásságodat, akkor tanulj meg az Eszméhez hűséges lenni, nem az én szerény személyemhez. Amikor valamit meg kellene tenni, soha ne gondolkodj azon mielőtt cselekszel, hogy én szeretném-e; ... Messze vagyok a tökéletestől, és így a tévedhetetlenségtől is mindenben, amit teszek... Láttad, hogy még egy Adeptus is véthet hibákat amikor a testében cselekszik, az emberi figyelmetlenségből fakadóan.”

A Teozófiai Társulat alapelvei és az egyes tagok gyakorlata között fennálló sajnálatos ellentmondás által teremtett számos anomália enyhítése érdekében emlékezni kell arra, hogy amint ezekben a levelekben is hangsúlyozzák, a Mesterek sem nem irányítják, sem nem felügyelik tanítványaik cselekedeteit. A Testvériség szabályai szerint a tanulóknak meg kell adni „a legteljesebb szabadságot és korlátozásoktól mentes teret a cselekvésre, az *okok létrehozásának szabadságát*, még akkor is, ha ezek az okok idővel az ő ’ostorukká és nyilvános pellengérükké’ válnak”. „Tanítványaik csak akkor kapnak segítséget, ha ártatlanok azokban az okokban, amelyek bajba sodorták őket.”² A tanítványság útja magába a Természet szívébe vezet; a belépés feltétele – a törvényeinek való engedelmesség – teljes és abszolút. Ezen Megváltoztathatatlan Törvények előtt még a legmagasabb Adeptusnak is alázattal kell meghajolnia. A tanítványságra jelölt számára minden megengedett, ami az Ember számára természetes. Egyetlen egyszerű, természetes cselekedet sem szennyezheti be. De „az okkult tudomány féltékeny szerető, amely érzéki örömek élvezetének még az árnyékát sem tűri meg”, és ha el akarja érni a spirituális fejlődés magasabb szintjeit, a tanítványnak fel kell készülnie arra, hogy feláldozza és meghaladja a test természetes vágyait, és olyan életet éljen, amely K.H. Mester saját szavaival élve "végzetes nemcsak a házaselet szokásos menetére, hanem

¹ A Titkos Tanítás 1. kötet 457. o.

² LIV. Levél

még a húsevésre és borivásra is"¹. Akik a szex problémáját olyan formulákkal remélik megoldani, amelyek ellentmondanak a nyilvánvaló és ismert törvényeknek, saját kezükkel ássák a gödröt, amely végül minden emberi bűnüket el kell, hogy nyelje magában. Arra az állításra vetemedni, hogy az ilyen tanokat a Bölcsesség Mesterei (akik egyek a Természettel) jóváhagyták, nemcsak szentséggyalázás, hanem nyilvánvaló képtelenség is, amelyre csak az ostoba vagy őrült vetemedhet. Ha ez a kérdés bármilyen kétséget is ébreszt az okkultizmust általánosságban tanulmányozókban, ugyanez nem mondható el azokról, akik bármit is tudnak az asztrológia mélyebb misztériumairól. Ez az ősi tudomány be tudja és be is fogja bizonyítani, hogy nem léteznek ilyen módszerek a Természet könyvében, és az ezeken alapuló elméletek pusztán a legalantasabb boszorkányságnak tekinthetők. Az ilyen tanok létezése az egyik oka annak, hogy a Társulatban ma nincs elég lendület és életerő. A Teozófiai Társulat belső állapotának vizsgálata kísértetiesen emlékeztet mindarra, amit a Titkos Tanításban leírtak Prométheusz fenséges allegóriájáról² – a megfeszített Titánról, aki szenvedésében saját "mennyei" megváltójára, Herkulesre tekint, de mindeddig sajnos hiába. A Társulat történetének eme jelentős korszakában Madame Blavatsky művének oldalai mélyreható jelentéssel teli üzenetet hordoznak mindazok számára, akik nem vakok, vagy nem akarják észrevenni az igazságot bennük.

Figyelemre méltó, hogy több mint harminc évvel halála után Madame Blavatsky szinte minden üzenete igazolást nyer ezekben a levelekben. Kevés embert szidtak igazságtalanabbul, sőt néhányan azok közül, akik közelebbről ismerték, inkább azt hitték, hogy mindenféle hibát elkövetett mintsem, hogy egy pillanatra is beismerjék, hogy ők maguk is tévedhetnek. Hogy mennyire volt ő az a csaló, akit Sinnett úr ábrázolt a *The Early Days of Theosophy in Europe* (A teozófia korai időszaka Európában) című, halála után megjelent kiadványában, az olvasó megítélheti maga is, ha tanulmányozza K.H. Mester levelét³, amelyben saját véleményét fejezi ki Blavatskyné vétkeiről. Azok, akiknek kedves az ő emléke munkássága és az általa adott ajándékok miatt, a levél elolvasása után kénytelenek elismerni, hogy végül is méltó volt nagyrabecsülésükre; és azok, akik megpróbálták befeketíteni ezt az emléket és lekicsinyelni az általa végzett munka értékét, valóban magaslatokra fognak emelkedni - ha az ima meghallgatásra kerül - hogy soha többé ne érje őket súlyosabb támadás. Semmiben sem igazolódott Blavatskyné jobban, mint a Titkos Tanításban adott magyarázatában és cáfolatában, a Marssal és a Merkúrral kapcsolatos téves elméletről, amelyet eredetileg az *Esoteric Buddhism* című könyvben publikáltak. Ennek a régi vitának a részletei jól ismertek a teozófusok számára, és szerencsés, hogy a Sinnett úr által annyira félreértett levélnek ebben a kötetben való közzététele végül cáfolja a Blavatskynéval szemben felhozott vádakát. Valóban elképesztő, hogy a teozófusok továbbra is megengedték annak az elképzelésnek a terjesztését, hogy a Mars és a Merkúr ugyanahhoz a bolygólánchoz tartozik, mint a Föld, mert a tények egyértelműek, hogy nem így van. Ha nem is az okkult tudomány más ágainak tanulmányozói

¹ XVIII. Levél

² A Titkos Tanítás 5. kötet 129. o.

³ LIV. Levél

számára nem is, az asztrológus szemében nyilvánvalónak kell lennie, hogy egy ilyen elmélet a Naprendszerben minden rendszert és analógiát felrúg, és ez a tény önmagában is elég kell legyen ahhoz, hogy bizonyítsa annak hamis voltát. De a tények pusztá állítása nem elég, és a teljes vitát részletesen meg kell vizsgálni a kezdetektől fogva. Azoknak, akik mélyebben szeretnének belemenni a témába, a kötet végén található Függelékben megadott cikkekre van szükségük. A jelenlegi szerző teljeskörűen tárgyalja az összes tényt, reménye szerint meggyőzően.

A Teozófiai Társulat életében egy ciklus van lezárulóban, és mire ez a kötet az olvasó kezébe kerül, elkerülhetetlenül elérkezik a végkifejletéhez. Olyan tettek sokaságát hagyja maga után, amelyeket jobb lett volna nem megtenni, és egy olyan irányt tévesztett buzgalommal, elpazarolt lehetőségekkel teli időszakot, amelyre kevesen lehetnek büszkék. Az induló új ciklus erőteljes lendülete kezdi átjárni a régi test ereit, szükségyszerűen felszínre hozva és nyilvánvalóvá téve mindazt, ami benne munkált és a valódi haladást hátráltató természetű volt. Habár K.H. Mester szavai szerint "a Társulat soha nem pusztulhat el, bár az azt alkotó részek és egyének igen", annak a másik Tanítónak a szavaira is emlékezni kell, aki azt hirdette, hogy "új bort nem lehet régi tömlőbe tölteni", és hogy „aki meg akarja találni életét, elveszíti, aki azonban elveszíti értem életét, az megtalálja”. Továbbá: „óvakodjatok a képmutatástól, mert semmi sincs elrejtve, ami le ne derülne ki...; és mindaz, amit sötétségben kimondtak, a világosságban fog hallatszani, és amit a szobákban suttogtak, azt a háztetőkről fogják hirdetni.” „Eljönnek napok, amikor kő kövön nem marad, mindent lerombolnak... Vigyázzatok, hogy meg ne tévesszenek titeket! Mert sokan jönnek majd az én nevemben, s azt mondják: 'Én vagyok!'; meg azt: 'Itt az idő!' Ne kövessétek őket!... Amikor háborúkról és lázadásokról hallotok, ne rémüldözzetek, mert először ezeknek meg kell történniük, de nem jön mindjárt a vég... Mert ezek az isteni bosszú napjai... Jelek lesznek a Napban, a Holdban és a csillagokban, a Földön pedig a tenger zúgása és háborgása miatt kétségbeesnek a népek tanácsstalanságukban. Az emberek elájulnak a félelemtől és annak sejtésétől, ami az egész Földre vár, mert az egek tartóerői megrendülnek. És akkor meglátják az *Emberfiát*, amint felhőben jön nagy hatalommal és dicsőséggel. Amikor ezek elkezdődnek, egyenesedjete fel és emeljéte fel fejeteke, mert megváltásotok közel van."

Az elkerülhetetlen pusztulásból egy olyan alakzat emelkedik ki, amely méltó lehet a halhatatlanságra. Akik felmáztak a hegyre és látták a látomást, és abban a tiszta, édes levegőben meghallották az ébredező új korszak alaphangját - legyenek erősek és emlékezzenek az eljövendő napokban a szeretetre, a szépségre és az igazságra, amit akkor megtapasztaltak.

A.TREVOR BARKER
A Teozófiai Társulat tagja
London, 1923. szeptember

Mr Smith
Just.
cleaned out a
branch of bad money
"M-Adon" pictures
Smashed a branch of
examined your pictures
for specimens. - put
"M-Adon" back but will
there be for me
Mester

M. Mester kézírása és aláírása, ami az összes levelén piros tintával vagy piros ceruzával jelenik meg.

Respectfully submitted to
the consideration of Mr. Simnett,
under the direct orders of
Brother Gost Hoomie.

Damodar K. Mavalankar

With the exception of fee-too
exaggerated - his views are quite
correct. Such is the impression
produced upon the native mind.
I trust, my dear friend, that you
add a paragraph showing the
Society in its true light. Listen
to your inner voice, and oblige
once more your's Ever faithfully
K.H.

K.H Mester kézírása és aláírása, amely kék tinta lecsapatásával jelent meg egy Damodar K. Mavalankar által korábban írt feljegyzésen. A K.H. Mestertől származó levelek többségében kék tinta vagy kék színű ceruza használatos.

AZ OCCULT WORLD LEVELEK SOROZAT

I. Levél

Kézhez véve: Simla, 1880. október 18 körül.

Ahogy az *Occult World* lapjain elmagyarázza, Sinnett úr szerint-bár kétségkívül eredetiek voltak- a Blavaskyné által 1880-ban Simlában bemutatott okkult jelenségek nem voltak a szkeptikusok számára minden tekintetben meggyőzőek. Elég könnyen lehet találni bennük olyan támadási pontokat, amikkel teljesen hiteltelenné tehetők ezek a jelenségek. De mivel szerinte ezek bizony valósak voltak, igyekezett mindenki számára meggyőző körülmények között olyan jelenségek bemutatását elérni, amiknek valódiságát nem lehet ésszerűen megkérdőjelezni. Azt javasolta hát, hogy egy ilyen jelenség lehetne a londoni *Times* és a Simlában megjelenő *Pioneer* egyidejű, aznapi kiadásának kölcsönös, ellenoldali (sok tagú bizottság előtti) megjelenítése. A XIX. század végén ez nyilvánvaló és megkérdőjelezhetetlen bizonyítéka lett volna okkult erők létezésének. Ezt javasló levelét átadta Blavaskynének, aki 1-2 nap múltán jelezte neki, hogy számíthat válaszra. De mivel nem győzte kivárni és úgy érezte, talán nem volt elég meggyőző előző levelében, ismét írt a Mesternek. 1-2 nap elteltével egy este az íróasztalán találta meg a Mester alább olvasható válaszát mindkét levelére. (A ford.)

Nagyra becsült testvérem és barátom,

Pontosan azért, mert a londoni újság tesztje befogná a szkeptikusok száját – elképzelhetetlen. Bármilyen megvilágításban is lássák - a világ még mindig a felszabadulás, ha nem is a kibontakozás első szakaszában van, tehát – felkészületlen. Nagyon is igaz, hogy természetes, nem pedig természetfeletti eszközökkel és törvényekkel dolgozunk. De mivel egyrészt a tudomány képtelen lenne (jelenlegi állapotában) megmagyarázni a nevében adott csodákat, másrészt a tudatlan tömegek továbbra is csoda fényében tekintenének a jelenségre; mindenki, aki így tanúja lenne az eseménynek, elvesztené a lelki egyensúlyát, és az eredmények siralmasak lennének. Hidd el, így lenne – különösen neked, aki előállt az ötlettel, és az odaadó nőnek, aki olyan ostobán berohan a hírhedséghez vezető szélesre tárt ajtón. Ez az ajtó, bár egy olyan barátságos kéz nyitotta ki, mint a tiéd, nagyon hamar csapdává válna – és végzetessé az ő számára. És bizonyára nem ez a célod, ugye? Őrültek azok, akik csupán a jelenre koncentrálnak szándékosan becsukják a szemüket a múlt előtt, miközben már természetesen vakok a jövőre! Távol álljon tőlem, hogy az utóbbiak közé soroljalak – ezért megpróbálom elmagyarázni, mire gondolok. Ha eleget tennénk a kívánságodnak, tudod, milyen következményekkel járna a siker? A kérlelhetetlen árnyék, amely minden emberi újítás nyomában jár, tovább halad, mégis kevesen vannak, akik valaha is tudatában vannak közeledtének és veszélyeinek. Mire számíthatnak hát azok, akik olyan újítást kínálnak a világnak, amelyet - ha hisznek benne - az emberi tudatlanság miatt biztosan azon a sötét erőknek tulajdonítanak majd, amelyekben az emberiség kétharmada hisz és retteg tőlük? Azt mondod – fél London megtérne, ha a megjelenés napján átadnál nekik egy *Pioneer* példányt¹.

¹ A *Pioneer* egy Észak-Indiában, Allahabadban kiadott, India fehér lakossága körében kedvelt, befolyásos újság volt. Akkoriban Sinnett úr volt a szerkesztője. (A ford.)

Kérlek hidd el, hogy ha az emberek hinnének ennek igaz voltában, megölnének még mielőtt körbe futhatnád a Hyde Parkot; ha nem hinnének benne, akkor a legkevesebb, ami történhet, az szavahihetőséged és a jó hírneved elvesztése – az ilyen eszmék terjesztése miatt. Egy olyan kísérlet sikerét, mint amelyet te javasolsz, ki kell számítani, és a körülötted élő emberek alapos ismeretén kell alapulnia. Teljes mértékben az emberek társadalmi és erkölcsi körülményeitől függ, miként hatnak rá az emberi elmét megmozgató legmélyebb és legrejtélyesebb kérdések – az emberben rejlő isteni erők és a természetben rejlő lehetőségek. Hányan vannak, még a legjobb barátaid, a környezetekben élők között is, akik több mint felszínesen érdeklődnek ezek iránt a nehezen felfogható kérdések iránt? Egy kezded ujjain megszámolhatnád őket. Fajtok azzal dicsekszik, hogy e században felszabadították a dogmatizmus és az intolerancia szűk ketrecében oly sokáig fogva tartott zsenialitást – a tudás, a bölcsesség és a szabad gondolkodás szellemét. Azt mondja, hogy cserébe a tudatlan előítélet és a vallási bigottság, a régi idők gonosz Dzsinnjéhez hasonlóan palackba és a tudomány Salamonjai által oda bezárva, a tenger fenekén nyugszik, és soha többé nem tud a felszínre kimenekülve uralkodni a világ felett úgy, mint a régen; röviden, hogy a köztudat, teljesen szabad, és kész elfogadni bármilyen bizonyított igazságot. Jaj, de valóban így van ez, tisztelt barátom? A kísérleti ismeretszerzés nem egészen 1662. óta létezik, amikor Bacon, Robert Boyle és Chester püspöke a királyi oklevél alapján "Láthatatlan Kollégiumukat" a kísérleti tudomány előmozdítására létrehozott társasággá alakították. Korszakkal azelőtt, hogy a „Látnoki Terv” szerint a *Royal Society* valósággá vált volna, egy veleszületett vágy a rejtett dolgok megismerése iránt, a természet iránti szenvedélyes szeretet és tanulmányozás minden generációban arra készítette az embereket, hogy megpróbálják mélyebben feltárni titkait, mint szomszédaik tették. A *Roma ante Romulum fuit*¹ – egy olyan axióma, amelyet angol iskoláitokban tanítottak nekünk. A legrejtélyesebb problémák absztrakt vizsgálata nem Arkhimédész agyában merült fel spontán és addig érintetlen témaként, hanem inkább az ugyanabba az irányba mutató, olyan emberek által végzett korábbi kutatások tükröződéseként, akiket az ő idejétől ugyanolyan hosszú – sőt sokkal hosszabb – időszak választott el, mint amely titeket a nagy szirakúzeitól elválaszt. A „Eljövendő Korok²” *vrilje* a ma már kihalt fajok köztulajdona volt. És mivel most már e gigantikus őseinknek a pusztaság létezését is megkérdőjelezzük – bár a Himalájában, épp azon a területen, amely hozzátok tartozik, van egy barlangunk tele ilyen óriások csontvázaival – és mert amikor majd hatalmas testeiket megtalálják, elkerülhetetlenül a természet elszigetelt szörnyszüleményeinek tekintik őket, ugyanígy a *vril* - vagy *Akás*, ahogy mi nevezzük – is lehetetlenségnek, mítosznak lenne kikiáltva.

Márpedig az *Akás*, és kombinációinak, tulajdonságainak alapos ismerete nélkül hogyan remélhetné a tudomány, hogy magyarázatot tud adni az ilyen jelenségekre? Nem kételkedünk abban, hogy a tudományotok emberei nyitottak a meggyőzésre; mégis a tényeket először be kell nekik bizonyítani, először magukévá kell tegyék ezeket, a saját vizsgálati módszereik

¹ Róma Romulus előtt is létezett (*A ford.*)

² Utalás E. Bulwer-Lytton abban az időben népszerű, *Vril, the Power of the Coming Race* (*Vril, az eljövendő faj ereje*) című utópisztikus regényére. A *vril* ebben a természet erőinek akaratlagos irányításának képességét jelenti. (*A ford.*)

sámára alkalmasnak kell bizonyulniuk, mielőtt készen állnak arra, hogy tényként ismerjék el ezeket. Ha csak a *Micrographia*¹ előszavát vizsgáljuk, Hooke felvetéseiben azt találjuk, hogy a tárgyak belső, mélyebb kapcsolatai kevésbé voltak fontosak számára, mint azok külső hatása az érzékekre - és Newton nagyszerű felfedezéseinek ő lett a legkíméletlenebb támadója. A mai Hooke-okból rengeteg van. Mint ez a régi idők tanult, de mégis tudatlan embere, modern tudósaitok is kevésbé törődnek azzal, hogy a tények közötti fizikai összefüggéseket kutassák, amik feltárhatnák számukra a természetben rejlő számos okkult erőt, inkább a „tudományos kísérletek kézenfekvő csoportosítására” törekednek kísérleteikhez; így egy hipotézis legfontosabb tulajdonsága nem az, hogy *igaz*, hanem hogy csak *hihető* legyen – szerintük. Ennyit a tudományról – amennyire megismertük – eddig. Ami az emberi természetet illeti, az általánosságban ugyanolyan most is, mint egymillió éve volt: az önzésen alapuló előítélet; az általános vonakodás arra, hogy feladjuk a dolgok bevett rendjét egy új életmód és gondolkodásmód érdekében – márpedig az okkult tanulmányok mindezt megkövetelik - és még sokkal többet is. Büszkeség és a makacs ellenállás az Igazsággal szemben, ha az csak megkérdőjelezi is a dolgokról alkotott korábbi elképzeléseiket – ezek a jelen kornak, és különösen a közép- és alsó társadalmi osztályoknak a jellemzői. Mi lenne akkor a legmegdöbbentőbb jelenségek eredménye, ha beleegyeznénk azok létrejöttébe? Bármilyen sikeresek is legyenek, a veszély arányosan növekedne a sikerrel. Nem maradna más választásod, mint hogy folytasd, egyre fokozódva, vagy hogy saját fegyvereidnek essél áldozatul ebben a végtelen harcban az előítéletekkel és a tudatlansággal. Egyik bemutató a másikat kellene, hogy kövesse, és azokat be is kellene mutatni a közönségnek; minden bemutatott jelenségnek csodálatosabbnak kellene lennie, mint az előzőnek. A minapi megjegyzésed szerint senkitől sem várható el, hogy higgyen, hacsak nem saját szemével lát valamit. De vajon egy ember élete elegendő lenne ahhoz, hogy kielégítse a szkeptikusok egész világát? Talán könnyű lenne az eredeti, Simla-beli hívők számát százakra és ezrekre megnövelni. De mi van a százmilliókkal, akik nem lehetnének szemtanúk? A tudatlanok – akik nem tudnak megbirkózni láthatatlan közreműködők gondolatával – talán egy napon a látható szervezőkön vezetnék le dühüket; a magasabb és műveltebb osztályok továbbra is hitetlenkednének, mint mindig, és cafatokra tépnének titeket, mint korábban. Sokakhoz hasonlóan ti is hibáztattok minket szigorú titkolózásunkért. Csakhogy mi tudunk valamit az emberi természetről, amire hosszú évszázadok – sőt, korszakok – tapasztalata tanított minket. És tudjuk, hogy amíg a tudománynak van mit megtanulnia, és a vallási dogmatizmus árnyéka lebeg emberek tömegeinek szívében, addig a világ előítéleteit lépésről lépésre, nem pedig rohammal kell legyőzni. Ahogy a régmúlt időkben több Szókratész is volt, úgy a sötét Jövő is több mártírt fog szülni. A hivatalos tudomány megvetően elfordította arcát a kopernikuszi gondolattól, amely megújította a számoszi Arisztarkhosz elméleteit, aki "állította, hogy a Föld körkörösén forog a saját középpontja körül" évekkel azelőtt, hogy az egyház Galileit feláldozta volna a Biblia gyalázásáért. VI. Edward udvarának legtehetségesebb matematikusát, Robert

¹ Utalás Robert Hooke 1665-ben kiadott, tudománytörténeti mérföldkőnek számító művére, amely elsőként adott betekintést világunk csak mikroszkóppal megfigyelhető részeibe. (*A ford.*)

Recordet a kollégái - akik kinevették a *Castle of Knowledge*-ben közölt felfedezéseit és "hiábavalónak fantáziáknak" nevezték azokat - hagyták éhen halni a börtönben. A Colchester-beli William Gilbertet – az angliai kísérleti tudomány igazi megalapítóját, Erzsébet királynő orvosát – megmérgezték csak azért, mert elég vakmerő volt megelőzni Galileit és rámutatott Kopernikusz tévedésére a "harmadik mozgással" kapcsolatban, amelyről komolyan állították, hogy a Föld forgástengelyének párhuzamosságát magyarázza! A Paracelsusok, az Agrippák és Deys-ek hatalmas tudását mindig is kétségbe vonták. A tudomány volt az, amely rátette szentséggyalázó kezét a '*De Magnete*', a '*The Heavenly White Virgin*' (Akás) és más hasonló nagy művekre. És a híres "Anglia és a Természet kancellárja" - Lord Verulam-Bacon - volt az, aki - miután elnyerte az Induktív Filozófia Atyja nevet - megengedte magának, hogy a fent említett emberekről, mint a "fantazmagóriák filozófiájának alkímistáiról" beszéljen.

Azt fogod gondolni, hogy mindez régen volt már. Valóban így van. De modern korunk krónikái nem különböznek lényegesen a régiekétől. És elég csak felidéznünk a médiumok közelmúltbeli üldöztetéseit Angliában, az állítólagos boszorkányok és varázslók elégetését Dél-Amerikában, Oroszországban és Spanyolország félreeső vidékein – hogy megbizonyosodjunk róla: az okkult tudományok igazi művelőinek egyetlen megmentője a közönség szkepticizmusában rejlik. A sarlatánok és bűvészek az "adeptusok" természetes pajzsai. A közbiztonságot csakis az garantálja, hogy titokban tartjuk a szörnyű fegyvereket, amelyeket különben felhasználhatnának ellene, és amelyek - ahogy mondták nektek - halálossá válnak a gonoszok és önzők kezében.

Befejezésül emlékeztetlek benneteket arra, hogy az olyan okkult jelenségek, amelyekre vágytok, mindig is azok jutalmául szolgáltak, akik életüket *Saraswati* istennő – a mi árja ízsünk – szolgálatának szentelték. Ha a kíváncsi tömegek megkapnák ezeket, mi maradna a hűséges keveseknek? Sok javaslatod rendkívül ésszerű, és mérlegelni is fogjuk ezeket. Figyelmesen hallgattam a beszélgetést, amely Hume úrnál zajlott. Érvei tökéletesek az exoterikus bölcsesség szempontjából. De amikor eljön az idő, és teljes betekintést nyerhet az ezotéria világába, annak törvényeivel - amelyek a jövő matematikai pontossággal történő kiszámíthatóságán, az okok szükségszerű következményein alapulnak, amely okokat mindig szabadon létrehozhatjuk és alakíthatjuk, de képtelenek vagyunk befolyásolni a következményeiket, amelyek így uralni fognak minket – akkor fogjátok mindketten, te is, ő is, megérteni, hogy a beavatatlanok számára miért tűnnek cselekedeteink gyakran ésszerűtlennek, ha nem egyenesen ostobának.

Következő leveledre nem tudok teljes mértékben válaszolni anélkül, hogy megfogadnám azoknak a tanácsát, akik általában az európai misztikusokkal foglalkoznak. Sőt, a jelenlegi levelet számos olyan pontban kielégítőnek fogod találni, amelyeket az előző leveledben jobban kifejtettél; de kétségtelenül csalódást is okoz majd. Ami az újonnan kidolgozott és még megdöbbenőbb jelenségek létrehozását illeti, amelyeket a mi segítségünkkel követelnének tőled, mint a stratégiát jól ismerő embernek, meg kell elégedned azzal a gondolattal, hogy kevés értelme van új pozíciók megszerzésének, amíg a már elért pozíciókat nem biztosítottad,

és ellenségeid nincsenek teljesen tisztában azzal, hogy meg tudod védeni azokat. Más szóval, nagyobb számú okkult jelenséget hoztál létre magad és barátaid számára, mint amennyit sok átlagos kezdő évek alatt tapasztal. Először is, értesítsd a nyilvánosságot a bankjegy, a csésze és a cigarettapapírokkal végzett különféle kísérletekről, és hagyd, hogy megemésszék ezeket. Rá kell venni őket, hogy dolgozzanak ki egy magyarázatot. És mivel a közvetlen csalás abszurd vádján kívül soha nem lesznek képesek megmagyarázni ezek némelyikét, és míg a szkeptikusok teljesen elégedettek a bross előállítására vonatkozó jelenlegi hipotézisükkel - ezzel valóban jól teszel majd az igazság ügyének, és igazságosságot szolgáltatasz a nőnek, aki szenvedni kényszerül miatta. Bármennyire is elszigetelt, a *Pioneer*-ben megjelent eset még a semminél is értéktelenebbé - mindannyiótokra nézve határozottan károsra - válik, az újság szerkesztőjeként neked csakúgy, mint bárki más számára - ha megbocsátod, hogy tanácsnak tűnő véleményemet kínálom. Sem veled, sem vele szemben nem tisztességes, hogy mivel a szemtanúk száma nem tűnik elegendőnek a nyilvános figyelem megszerzéséhez, a te és hitvesed tanúságtétele hiábavalónak tűnik majd. Több eset együttesen megerősíti a te - mint a különböző események igazmondó és intelligens tanúja - pozíciódat, és mindegyik további jogot ad arra, hogy magabiztosan állítsd azt, amit tudsz. Szent kötelességgé teszi számodra, hogy oktasd a közönséget, és felkészítsd őket a jövőbeli lehetőségekre azzal, hogy fokozatosan megnyitod szemüket az igazságra. A lehetőséget nem szabad elszalasztani azért, mert nem bízol annyira saját egyéni érvelési képességeiben, mint Sir Donald Stewart teszi. Egy jól ismert jellemű tanú szava felér tíz idegen vallomásával, és ha van valaki Indiában, akit a megbízhatósága miatt tisztelnek, az a *Pioneer* szerkesztője. Ne feledd, hogy csak egyetlen hisztérikus nő volt állítólag jelen az állítólagos mennybemenetelnél, és hogy azt a jelenséget soha nem erősítették meg ismétléssel. Mégis, közel 2000 éven át számtalan milliárd ember ama egyetlen nő vallomására alapozta hitét – pedig ő nem volt valami megbízható tanú. *Próbáld meg* – és először dolgozz a rendelkezésére álló anyaggal, és akkor mi leszünk az elsők, akik segítenek neked további bizonyítékokat szerezni. Addig is, higgy nekem, mindig őszinte barátodnak.

KOOT HOOMI LAL SINGH.

II. Levél

Kézhez véve: Simla, 1880 október 19.

K.H. első levele után A.O. Hume igen fellelkesült egy ilyen kapcsolatfelvétel lehetőségeitől, és maga is írt a Mesternek, hogy mindent feladva felajánlja szolgálatait a teozófia eszméinek terjesztésében, cserébe személyes találkozásokat és az okkult kiképzést várva tőle.

Sinnett pedig, az első levelét követően úgy vélte, a nyugati elme talán mégsem olyan „hajthatatlan”, ahogy a Mester látja, és bizonyos „feltételek” mellett, felajánlotta, hogy a Fehér Testvériséggel együtt dolgozzon az ügy érdekében. Sinnett és Hume már ekkor szorgalmazta egy olyan szervezet megalakítását, ami minden tekintetben függetlenül működne a Teozófia Társulattól, és közvetlenül a Fehér Testvériséggel állna kapcsolatban, onnan kapná iránymutatásait. (*A ford.*)

Nagyra becsült uram és testvérem,

Levelezésünkben mindaddig ellentmondunk egymásnak, amíg teljesen világossá nem válik, hogy az okkult tudománynak megvannak a saját kutatási módszerei, amelyek ugyanolyan rögzítettek és korlátlanok, mint amilyenek az ellenlábas fizikai tudomány módszerei. Ha az utóbbinak megvannak a maga előírásai, akkor az előbbinek is; és aki át szeretné lépni a láthatatlan világ határait, nagyjából annyira tudná előírni, hogyan kell eljárni ebben, mint az az utazó, aki megpróbálván behatolni L'Hassa - az áldott - belső földalatti birodalmába, meg akarná mondani vezetőjének, hogy merre kell menni. A misztériumok soha nem voltak, és soha nem is lehetnek elérhetőek a nagyközönség számára, legalábbis addig nem, amíg el nem jön az a hőn áhított nap, amikor a mi vallási filozófiánk egyetemessé válik. Soha nem birtokolta a természet titkait több, mint az emberek alig mérhető kisebbsége, bár tömegek voltak tanúi a birtoklás lehetősége gyakorlati bizonyítékainak. Az Adeptus a kutatók generációinak ritka virága; és hogy azzá váljon, engedelmessé kell lennie belső készítésének, függetlenül a világi tudomány vagy körülmények éleselméjűség minden megfontolásától. Az szeretnéd, hogy közvetlenül kommunikálhass valamelyikünkkel, B.-né vagy bármilyen médium közreműködése nélkül. Az elképzelésed, ahogy én értem, az lenne, hogy ilyen kommunikáció levelek útján - mint a jelenlegi is - vagy hallható szavak útján történjen, és így valaki közülünk vezessen a Társulat igazgatásában és elsősorban az oktatásában. Mindezt szeretnéd, de mégis, ahogy magad mondod, eddig nem találtál "elegendő okot" arra, hogy feladd akár csak "életmódodat" is – amely pedig közvetlenül ellehetetleníti az ilyen kommunikáció lehetőségét. Ez aligha ésszerű. Aki magasra akarja emelni a miszticizmus zászlaját, hogy hirdesse, uralkodása közel van, példát kell mutatnia másoknak. Neki kell az elsőnek lennie, és megváltoztatnia *ön maga* életmódját; és az okkult misztériumok tanulmányozását a Tudás létrája legfelső fokának tekintve, fennhangon kell hirdetni ezt a hivatalos tudomány és a társadalom minden ellenállásával szemben. „A Mennyek Országát erőszakkal szerzik meg” – mondják a keresztény misztikusok. A modern misztikus csak fegyverrel a kézben, készen a hódításra vagy pusztulásra, reménykedhet abban, hogy eléri célját.

Úgy véltem, első válaszom lefedte a második, sőt harmadik leveledben feltett kérdések nagy részét. Miután kifejtettem benne a véleményemet, miszerint a világ általánosságban éretlen az okkult erő bármilyen túlságosan megdöbbenő bizonyítékára, már csak az elszigetelt egyénekkal kell foglalkoznunk, akik hozzád hasonlóan az anyag fátyla mögé próbálnak behatolni az ő-okok világába, azaz most már csak a te és Hume úr esetét kell megvizsgálnunk. Ez az úriember nagy megtiszteltetésben részesített azzal, hogy név szerint szólított, feltéve néhány kérdést, és meghatározva azokat a feltételeket, amelyek mellett hajlandó komolyan dolgozni értünk. De mivel kettőtök indítékai és törekvései szögesen ellentétesek - és ezért eltérő eredményekhez vezetnének –, mindkettőre külön kell válaszolnom. Az első és legfontosabb szempont abban, hogy elfogadjuk vagy elutasítsuk az ajánlásokat, az a belső indíték, amely arra készítet titeket, hogy tanításainkat, és bizonyos értelemben útmutatásunkat kérjétek. Az utóbbi minden esetben feltételekhez kötött – ahogy én értem –,

és ezért minden mástól független kérdés marad. Nos, mik a ti indítékaitok? Megpróbálom általánosságban meghatározni őket, a részleteket további megfontolásra hagyva. Ezek a következők: (1) A vágy, hogy pozitív és vitathatatlan bizonyítékokat kapjatok arra, hogy valóban léteznek olyan erők a természetben, amelyekről a tudomány semmit sem tud; (2) A remény, hogy egy napon – minél előbb, annál jobb, mert nem szerettek várni – elsajátíthatjátok ezeket, hogy képes legyetek - (a) bebizonyítani létezésüket néhány kiválasztott nyugati elmének; (b) a jövőbeli életet olyan objektív valóságként látni, amely a Tudás sziklájára épül - nem a hitre; és (c) végre megtudni - talán ez a legfontosabb, minden indíték közül, bár a legtitkosabb és a legjobban őrzött - a teljes igazságot Testvériségünkéről és mi magunkról; röviden, hogy kétségbevonhatatlan bizonyosságot szerezz arról, hogy a „Testvérek” - akikről mindenki annyit hall és akiket olyan kevesek láttak - valóságos lények - nem pedig egy zavaros elme hallucinációi és kitalált történetek. Ezek - számunkra a legkedvezőbbnek tűnő nézetben szemlélve - a ti „indítékaitok”, amiért hozzám fordultatok. És ugyanebben a szellemben válaszolok is, remélve, hogy őszinteségemet nem értelmezték félre, vagy nem tekintitek barátságtalan megnyilvánulásnak.

Számunkra tehát, ezek az indítékok, amelyek őszinték és minden világi szempontból komoly megfontolást érdemelnek - *önzőnek* tűnnek. (Ha valóban az a vágyad, amit vallasz – hogy megtudd az igazságot és tanítást kapj - tőlünk, akik egy egészen más világhoz tartozunk, mint amilyenben te élsz – meg kell bocsájtanod nekem azért, amit fentebb esetleg durva szóhasználatnak érzel.) Önzőek, mert tudnod kell, hogy a Teozófiai Társulat fő célja nem annyira az egyének törekvéseinek kielégítése, hanem inkább embertársaink szolgálata: és ennek a szónak, hogy „önző”, amely talán bántja füledet, olyan sajátos jelentése van számunkra, amivel nálad nem bírhat; ezért és elsősorban, nem szabad másképp értened, mint az előbbi értelmezés szerint. Talán jobban megérted majd, mire gondolunk, ha elmondjuk, hogy véleményünk szerint az emberiség jólétére irányuló legmagasabb törekvések önzéssel szennyeződnek be, ha az emberbarát elméjében ott leselkedik az önmaga hasznára törekvés vágya vagy az igazságtalanságra való hajlam árnyéka, még akkor is, ha ezekről nem tud semmit. Ugyanakkor mindig is azt szorgalmaztad, hogy hagyjuk végre el az egyetemes Testvériség eszméjét, megkérdőjelezted annak hasznosságát, és azt tanácsoltad, hogy a Társulatot kifejezetten az okkultizmus tanulmányozására szolgáló kollégiummá kellene átalakítani. Ez, tisztelt és nagyra becsült barátom és Testvérem - soha nem fog megtörténni!

Miután végig vettük a „személyes indítékokat”, elemezzük azokat a „feltételeket”, amelyekkel a közjó szolgálatában segítenétek nekünk. Nagy vonalakban ezek a feltételek a következők. Először: a te szíves szolgálataiddal egy független Angol-Indiai Teozófiai Társulatot kell alapítani, amelynek irányításába jelenlegi Társulat képviselői egyikének sem lesz beleszólása; másodszor: egyikünk „védelme alá veszi” az új testületet – „szabad és közvetlen kommunikációban áll a vezetőivel”, és „közvetlen bizonyítékot szolgáltat nekik arra vonatkozóan, hogy valóban rendelkezik a természet erőinek és az emberi lélek tulajdonságainak olyan magas szintű ismeretével, amely megfelelő bizalmat ébreszt vezetői

adottságai iránt”. A saját szavaidat másoltam le, hogy elkerüljek minden pontatlanságot az álláspont meghatározásában. Az te szemszögedből tehát ezek a feltételek annyira ésszerűnek tűnhetnek, hogy nem válhatnak ki ellenérzést; sőt, honfitársaid – ha nem is minden európai – többsége oszthatja ezt a véleményt. Mi lehetne – mondhatnád – ésszerűbb annál, mint hogy megkérjük a tudását terjeszteni vágyó tanárt és az erre lehetőséget felajánló tanítványt, hogy találkozzanak szemtől szembe, és az egyik kísérleti bizonyítékokat adjon a másiknak arra vonatkozóan, hogy a tanításai helyesek? Világodnak képviselőjeként, aki benne él és teljes mértékben szimpatizál e világgal – kétségtelenül igazad van. De a mi másik világunk embereit – akik nem jártasak a te gondolkodásmódodban, és akiknek időnként nagyon nehéz követniük és elfogadniuk azt – aligha lehet hibáztatni azért, hogy nem reagálnak olyan készségesen a javaslataidra, amennyire azok ezt véleményed szerint megérdemlik. Az első és legfontosabb kifogásunk Szabályainkból ered. Való igaz, vannak iskoláink és tanáraink, tanítványaink és *shaberon*-jaink (magas rangú Adeptusaink), és az ajtó mindig kinyílik a megfelelő ember előtt, aki kopogtat. És mi mindig szívesen látjuk az újonnan érkezőt; – csak épp ahelyett, hogy mi mennénk el hozzá, neki kell hozzánk jönnie. Sőt mi több: hacsak el nem érte az okkultizmus ösvényén azt a pontot, ahonnan a visszatérés lehetetlen, azáltal, hogy visszavonhatatlanul elkötelezte magát a szervezetünknek, soha – eltekintve a kivételesen fontos és sürgős helyzetektől – nem látogatjuk meg, sőt, szemmel látható formában nem lépjük át a küszöbét sem.

Van-e közületek olyan, aki annyira vágyik a tudásra és az általa nyújtott jótékony erőre, hogy kész elhagyni a világát, és a miénkbe jönni? Akkor jöjjön; de ne is gondoljon a visszatérésre, amíg a misztériumok pecsétje – még saját gyengesége vagy meggondolatlansága lehetőségeit is kizárva – le nem zárja ajkait. Jöjjön bátran, mint mesterhez a tanítvány, feltételek nélkül; vagy várjon, ahogy oly sokan mások tették, és érje be a tudás azon morzsáival, amelyek útjába kerülnek. És tegyük fel, hogy jönnének is – ahogy két honfitársatok és B. asszony tette, és ahogy O. úr fogja; tegyük fel, hogy mindent feladnátok az igazságért; hogy éveken át fáradtan kínlódnátok a nehéz, meredek úton, akadályoktól meg nem rettenve, minden kísértés alatt szilárdan állva; és hűségesen megőrizve szívetekben a rátok bízott titkokat próbatételként; minden energiátokkal és önzetlenül dolgoznátok az igazság terjesztésében és az emberek helyes gondolkodásra és helyes életre ösztönzésében – vajon igazságosnak tartanátok, ha mindeme erőfeszítések után biztosítanánk B. asszonynak vagy O. úrnak, mint „kívülállóknak”, azokat a lehetőségeket, amelyeket most magatoknak kértek? E két személy közül az egyik már élete háromnegyedét, a másik férfikorának fénykorát nekünk adta, és mindketten így fognak dolgozni életük végéig. Bár mindig jutalomra érdemesen dolgoznak, soha nem követelnek ilyet, és nem zúgolódnak, ha csalódnak. Még ha sokkal kevesebbet is érnének el, mint amennyit tesznek, nem lenne-e égbekiáltó igazságtalanság a javaslatod szerinti módon figyelmen kívül hagyni őket a Teozófiát segítő erőfeszítések egy fontos területén? A hálátlanság nem tartozik jellemhibáink közé, és nem is gondoljuk, hogy ezt akarnád javasolni nekünk...

Egyiküknek sincs a legcsekélyebb hajlama sem arra, hogy beavatkozzon a tervezett Angol-Indiai ág irányításába, vagy hogy irányítsa a tisztviselőit. De az új társulatnak, ha egyáltalán megalakul, (bár saját, megkülönböztető nevet visel) valójában az Társulat egyik ágának kell lennie, ahogyan a londoni Angol Teozófiai Társulat is az, és hozzá kell járulnia annak élettéliségéhez és hasznosságához vezető eszméje, az Egyetemes Testvériség ügyének előmozdításával és más gyakorlatias módokon.

Bármennyire is kifogásolhatóan mutatták be a jelenségeket, mégis volt – ahogy te is elismered – néhány olyan, amelyek kikezdehetetlenek. Az „asztalon kopogtatás, amikor senki sem ér hozzá”, és a „csengőhangok a levegőben”, ahogy mondod, „mindig is kielégítőnek számítottak” stb. Ebből arra következtetsz, hogy a jó „teszt-jelenségek” könnyedén szaporíthatók a végtelenségig. Így is van – bárhol, ahol a magnetikus és egyéb körülmények ehhez folyamatosan fennállnak; és ahol nem kell egy esendő női testtel, rajta keresztül működnünk, amelyben – mondhatni - egy életerő ciklon tombol az idő nagy részében. De bármennyire is tökéletlen e látható közreműködők – és gyakran tényleg felettébb nehezen kezelhető és tökéletlen –, mégis ő a jelenleg elérhető legjobb számunkra, és jelenségei körülbelül fél évszázada ámulatba ejtik és zavarba hozzák korunk legokosabb elméit. Ha nem is ismerjük az „újságírói etikettet” és a fizikai tudományok követelményeit, még mindig rendelkezünk némi intuícióval az okok következményeiről. Mivel nem írtál semmit azokról a jelenségekről, amelyeket olyannyira meggyőzőnek tartasz, joggal feltételezhetjük, hogy sok értékes erő menne veszendőbe érdemi eredmények nélkül. Önmagában a „bross” ügy – a világ szemében – teljesen haszontalan, és az idő majd engem fog igazolni. Kedves szándékok teljesen kudarcot vallott.

Befejezésül: készek vagyunk folytatni ezt a levelezést, ha az okkult tanulmányokról fentebb bemutatott megközelítés megfelel neked. A leírt próbatételeken, bármilyen országhoz vagy fajhoz tartoztunk is, mindannyian keresztülmentünk.

Addig is, remélve a legjobbakat – mint mindig, most is hűséges barátod

KOOT HOOMI LAL SINGH.

III./A Levél

1880. október 8-án éjjel láttam K.H.-t asztrális formában – egy pillanatra felébredtem, de azonnal utána ismét eszméletlenné téttem (fizikai testemben), és testen kívül tértem magamhoz a szomszédos öltöző szobában, amikor megláttam egy másik Testvért, akit később Olcott „Serapis”-ként - „a legfiatalabb Chohan-ként” - azonosított. A látomásról szóló üzenet másnap reggel érkezett, és még aznap, vagyis 20-án, piknikezni mentünk a Prospect Hill-re, amikor megtörtént a „párna incidens”. (Sinnett úr feljegyzése)

Jó „Testvérem”,

Álmokban és látomásokban, legalább is, ha helyesen értelmezzük őket, aligha merülhet fel a „kétség árnyéka”. Bízom benne, hogy bebizonyíthatom neked valamivel, amit magammal vittem, hogy tegnap este ott voltam melletted. Hitvesed majd vissza fogja kapni a Dombon. Nincs rózsaszín papírom, amire írhatnék, de bízom benne, hogy a szerény fehér is ugyanúgy megteszi majd ahhoz, amit mondanom kell.

KOOT HOOMI LAL SINGH.

III./B Levél

Előzmény: K.H. Mester tudta, hogy Sinnették vendégeikkel piknikezni mennek, és Sinnett úr egy jegyzetlapon üzenetet adott át Blavaskynének, hogy továbbítsa neki. Miközben a piknikezés folyt, Blavaskyné valamilyen a jelen lévőknek nem észlelhető kommunikációra kezdett figyelni. Rövidesen azt mondta a jelen levőknek, hogy a Mester azt kéri, mondják meg, hová szeretnék, hogy a tegnap este általa Sinnettéktől magával vitt tárgyat elhelyezze? (Blavaskyné nem tudott erről a tárgyról, és nem is került a társaság látókörén kívül egész idő alatt.) Némi tétovázást követően Sinnett választása a társaság egy hölgy tagja által használt párnára esett, ami jó választásnak tűnt. Ám Sinnett asszony azt kérte, inkább az ő párnája *belsejébe* kerüljön a tárgy. Ekkor Blavaskyné saját szavaival megkérdezte a Mestert, hogy ez megfelel-e, és igenlő választ kapott. Ezekből kitűnik, hogy semmilyen előzetes tervezés nem volt elképzelhető, hiszen a résztvevők teljesen szabadon, öltözködésként jelölték ki a helyet. Úgy egy perc múltával Blavaskyné jelezte, hogy a párna felnyitható. Ez nem volt könnyű és gyors dolog, de Sinnett asszonynak végül sikerült és belenyúlt a tollak tömegébe. Az első dolog, ami kezébe akadt, a Mester szokásos módon háromszögbe hajtott jegyzetlapon írt üzenete volt (ez volt a III./B levél), majd miközben Sinnett úr ezt olvasta, ő tovább kutatott és rálelt az üzenetben említett brossra. Ez volt az, amit előző éjjel magával vitt Sinnettéktől. (Ez az eset „2. számú bross esemény” néven ismert, mert az első ilyennek a leírása egy korábbi, Occult World-ben leírt, Hume asszony által elvesztett bross előkerítésének esete volt.) Az így fellelt bross Sinnett asszony régi kedves darabja volt, amit öltözőasztalán tartott, ha épp nem viselte. Érdekes módon immár K.H. Mester monogramját is hordozta. A levelezésükkel kapcsolatos nehézség említése arra utal, hogy a Mester figyelte a vacsoránál lefolytatott beszélgetésüket, amiben Sinnett azon aggódott, hogy fog majd kapcsolatot tartani a Mesterrel, ha Blavaskyné távozik Simlából (*A ford.*)

„Drága Testvérem!”

Ez a 2. számú bross azért került ilyen nagyon különös helyre, hogy megmutassa neked, milyen egyszerűen létrehozható egy valódi jelenség, és mennyire még könnyebb kétségbe vonni a valódiságát. Tégy belátásod szerint, akár a konföderációkkal is vehetsz engem egy kalap alá. A nehézséget, amiről tegnap este beszéltél a levelezésünkkel kapcsolatban, megpróbálom elhárítani. Egyik tanítványunk hamarosan ellátogat Lahoréba és N.W.P.-be¹, és küldünk neked egy címet, amelyet mindig használhatsz; hacsak nem inkább - párnákon

¹ A North-Western Provinces (az egykori Brit-India egyik közigazgatási területének) rövidítése. (*A ford.*)

keresztül szeretnél levelezni¹. Kérlek, vedd figyelembe, hogy a jelen levél nem a mi egyik szállásunkról, hanem egy kasmíri völgyből származik.

Jobban, mint valaha odaadó híved,

KOOT HOOMI LAL SINGH.

III./C Levél

Még mielőtt a Prospect Hill-i piknikezés véget ért volna, Sinnett úr írt pár köszönő sort a Mesternek, és ezt a papírlapot átadta Blavatskynének továbbításra. Később a feleségével együtt távoztak, és nem tudtak arról, mihez kezdett Blavaskyné az üzenettel. Sinnett egy kissé csalódott volt, mert a Mester nem reagált az üzenetére, mielőtt a társaság szétszéledt volna. Ám aznap este, miközben Sinnették és vendégeik éppen helyet foglaltak a vacsora asztalnál, Sinnett úr a szalvétájába hajtogatva találta az alábbi levelet. (*A ford.*)

Még néhány szó: miért kellett volna csalódottnak lenned, hogy nem kaptál közvetlen választ az utolsó üzenetedre? Körülbelül fél perccel azután kaptam meg a szobámban, hogy a párnahuzat jelenséghez szükséges eszközöket előkészítették és teljes mértékben működésbe hozták. És – hacsak nem biztosítottalak arról, hogy egy ilyen természetű embernek nem kell félnie attól, hogy „becsapják” – nem volt szükség válaszra. Egy szívességet mindenképpen kérek tőled, mégpedig azt, hogy te – az egyetlen fél, akinek valaha bármit is ígértünk –, és aki most elégedett lehetsz, próbáld meg megbékíteni a felpaprikázott őrnagyot, megértetve vele milyen otromba és igazságtalan volt².

Hűségese híved

KOOT HOOMI LAL SINGH.

IV. Levél

Emlémem szerint kézhez véve november 5-én.

O. ezredes és felesége 1880. december 1-jén érkeztek meg házunkba, Allahabadba. O. ezredes 3-án Benareszbe ment – felesége 11-én csatlakozott hozzá. Mindketten 20-án tértek vissza Allahabadba, és 28-ig maradtak.

A.P.S.

¹ Utalás egy Blavatskyné közreműködésével bemutatott okkult jelenségre. Sinnett úr K.H. Mester eme levelét és Sinnett asszony III./A levélben említett brossát a „Dombon” piknikező társaság előtt, öreg hordszéke hátpárnájából vette kézhez. (*A ford.*)

² Utalás a „csésze és alátétje” jelenség bemutatása után Blavatskyné és az „őrnagy” között lejátszódott csetepatéra. Ebben az „őrnagy” és neje -a jelenség szemtanúi - bár először ők maguk is készek voltak tanúskodni annak hitelességéről, de pár perc múlva meggondolták magukat és lényegében csalással gyanúsították meg Blavaskynét. Ez végtelenül feldühítette az utóbbit, és a közöttük kialakult ingerült szóváltás miatt az „őrnagy” nyilván neheztelt rá később. (*A ford.*)

Az előző levelekben említett Prospect Hill-i piknikezés után Olcott ezredes arra számított, hogy Sinnett úr közzéteszi a tapasztaltakat a *Pineer* hasábjain. Mivel Sinnett úr nem tette meg ezt, hát Olcott ezredes maga írt egy cikket a Társulat tagságának belső használatára szánva, és levélben elküldte a Társulat akkori központjába. Ebben részletesen leírt több jelenséget – köztük az ún. „(2. számú) bross eseményt”, amiben több neves brit személyiség nevét is megadta tanúként- azok hozzájárulása nélkül. A cikk valahogy a *Times of India* újság birtokába jutott, és le is közölték, gúnyoros kommentárok kíséretében, kínos helyzetbe hozva számos rangos személyt, de nem adva módot semmilyen válasza sem nekik, sem a Társulatnak.

Ekkor K.H. Mester épp úton volt hazafelé Tibetbe, hogy megvitassa a *Maha Chohan*-nal a legutóbbi fejleményeket, valamint Hume úr újkeletű felajánkozását. Útközben érte őt az „öreg hölgy” (Blavastkyné) felkiáltása, amit a Mester e levelében úgy idéz fel, hogy „Olcott megint ránk nyitotta a poklok kapuját”. (*A ford.*)

Amrita Saras, október 29.

Kedves Testvérem,

Biztosan nem kifogásolhatnám az általad használt kedves stílust, amikor név szerint szólítasz, mivel ez, ahogy mondod, egy olyan személyes nagyrabecsülés eredménye, amely még nagyobb, mint amit eddig tőled megérdemeltem. Az elszigetelt „*Ashrum*-jainkon” kívüli fárasztó világ konvenciói alig aggasztanak minket; legkevésbé most, amikor szorgos munkásokat, nem pedig ceremónia mestereket, és nem megfigyelőket, hanem elkötelezetteket keresünk. Egyre inkább a merev formalizmus terjed, és igazán örülök, hogy ilyen váratlan szövetségesre találtam egy olyan helyen, ahol eddig nem volt túl sok – az angol társadalom magasan képzett osztályai között. Bizonyos értelemben válságot élünk át, és szembe kell néznünk vele. Azt mondhatnám, hogy két válságról van szó – az egyik a Társulaté, a másik Tibeté. Mert bizalmasan elmondhatom, hogy Oroszország fokozatosan gyűjti erőit az ország jövőbeli inváziójára egy kínai háború ürügyén. Ha nem jár sikerrel, az nekünk köszönhető; és ebben legalább megérdemeljük a háládat. Látod tehát, hogy súlyosabb dolgokon kell gondolkodnunk, mint kis társulatokén; mégsem szabad elhanyagolni a T.T.-ot. Az ügy lendületet vett, amely, ha nem jól irányítják, nagyon rossz következményeket szülhet. Emlékezz vissza az általad csodált Alpok lavínáira, amelyeken gyakran gondolkodtál, és ne feledd, hogy eleinte kicsi a tömegük, és csekély a lendületük. Mondhatni, közhelyes hasonlat, de nem tudok jobb példát elképzelni, amikor a jelentéktelen események fokozatos halmozódását látom, amelyek fenyegető végzetté válnak a Teoz. Társ. számára. Egészen erőteljesen hatott rám egy dolog a minap, amikor Konenlun – ti Karakorumnak hívjátok – szorosain ereszkedtem le, és láttam egy lavinát lezúdulni. Személyesen mentem el főnökünkhöz, hogy benyújtsam Hurra úr fontos ajánlatát, és Lhadak-ba hazafelé menet keltem át rajta. Nem tudom, milyen más töprengések következhetek volna még. De épp, amikor kihasználtam volna a mélységes csendet, amely általában az ilyen katalizmákat követi, hogy tisztább képet kapjak a jelenlegi helyzetről és a Simla-beli „misztikusok” hangulatáról, durván visszarángattak éber állapotba. Egy ismerős hang, ugyanolyan éles, mint amit Saraswati pávájának tulajdonítanak – amely, ha hihetünk a hagyománynak, elriasztotta a Nágák királyát –, az áramlatok mentén ezt kiáltotta: „Olcott megint ránk nyitotta a poklok kapuját! ...az

angolok megőrülnek. Koot Hoomi, gyere gyorsabban és segíts!” – és izgalmaiban észre sem vette, hogy angolul beszél. Azt kell mondanom, hogy az „öreg hölgy” táviratai valóban úgy találják el az embert, mint a kövek egy parittyából!

Mit tehettem volna mást, mint hogy jövök? Haszontalan volt vitatkozni az ūrben valakivel, aki teljes kétségbeesésben és erkölcsi káoszban volt. Elhatároztam hát, hogy kilépek a sok évnyi elszigeteltségből, és egy kis időt töltök vele, hogy amennyire csak tudom, megvigasztaljam. De barátunk nem az a fajta, akinek az elméjében Marcus Aurelius filozofikus beletörődése tükröződne. Nála a sors nem úgy rendelte, hogy azt mondhatná: „Királyhoz méltó dolog, ha az ember jót tesz azért, hogy rosszat halljon magáról.” Néhány napra jöttem, de most rájöttem, hogy magam sem bírom tartósan elviselni még saját honfitársaim bénító magnetizmusát sem. Láttam néhány büszke, öreg szikhünket részegen tántorogni szent templomuk márványburkolatán. Hallottam egy angolul beszélő *vakil*-t¹, aki a Jóga Vidya és a teozófia ellen szónokolt, hazugságnak és téveszmének nevezve ezeket, kijelentve, hogy az angol tudomány felszabadította őket az ilyen „megalázó babonák” alól, és azt mondta, hogy Indiára nézve sértés azt állítani, hogy mocskos jógik és Sunnyasi²-k bármit is tudnak a természet titkairól; vagy hogy bármely élő ember képes, vagy valaha is képes lenne bármilyen okkult jelenséget véghez vinni! Már holnap hazafelé indulok. A levél kézbesítése valószínűleg néhány napig késik, olyan okok miatt, amelyeknek részletei számodra érdektelenek. Addig is táviratban megköszöntem, hogy készségesen teljesítetted kívánságaimat azokban az ügyekben, amelyekre a 24-i levelében utaltál. Örömmel látom, hogy nem mulasztottál el a világ elé tárni, mint lehetséges "konföderációt". Ezzel azt hiszem már 10-en vagyunk, nemde? De elismerően azt kell mondanom, hogy ígéretedet jól és hűségesen teljesítetted. Leveledet öt perccel később megkaptam Armitsurban, 27-én, délután 2 órakor, körülbelül harminc mérfölddel Rawul Pindee-n túl, és ugyanaznap délután 4 órakor Jhelumból távirati úton elküldtettem visszaigazolást. Gyorsított kézbesítési és kommunikációs módszereinket tehát, mint látni fogod, nem nézheti le a nyugati világ, de még az árja, angolul beszélő, szkeptikus *vakil*-ok sem.

Nem kívánhatnék egy szövetségestől igazságosabb hozzáállást, mint amiben most kezded találni magad. Testvérem, máris jelentősen megváltoztattad a hozzáállásodat irányunkban: mi akadályozza meg, hogy egy napon tökéletesen és kölcsönös megértsük egymást? Hume úr javaslatát alaposan és körültekintően mérlegeltük. Kétségtelenül tájékoztatni fog a neki írt levelemben kifejtett eredményekről. Hogy vajon ugyanolyan méltányosan áll-e majd a mi „cselekvési módjainkhoz”, mint te – az más kérdés. A mi Mahánk (a „Főnök”) megengedte, hogy mindkettőtökkel levelezek, sőt – abban az esetben, ha megalakulna egy Angol-Indiai Társulat – egy napon személyesen is kapcsolatba kerüljek azzal. Most már minden teljes mértékben rajtad múlik. Többet nem mondhatok. Teljesen igazad van abban, hogy barátaink hozzáállása az angol-indiai világban jelentősen javult a simlai látogatásnak köszönhetően; és

¹ Az indiai jogrendszerben képzett, de pusztán írásra is felfogadható személy. (A ford.)

² Vallásos aszkéták Indiában (A ford.)

az is igaz, bár szerénységed miatt nem mondasz illet, hogy ezért főként neked tartozunk hálával. De a bombayi kiadványok szerencsétlen eseményeitől függetlenül sem lehetséges sokkal többet várni a te népedtől, mint hogy jóindulatú semlegességet tanúsítsanak a miénk iránt. Annyira apró az érintkezési pont az általunk képviselt két civilizáció között, hogy szinte azt mondhatnánk, egyáltalán nem is érintkeznek. És nem is tennék, ha nem lennének azok a kevesek – mondhatni különcök? –, akik, mint te, jobb és merészebb álmokat dédelgetnek, mint a többiek; és gondolatébresztően, csodálatra méltó merészségükkel összehozzák a kettőt. Eszedbe jutott már, hogy a két bombayi kiadványt, ha nem is befolyásolták, legalább nem akadályozták meg azok, akik megtehették volna, mert látták a nagy felfordulás szükségességét, hogy ezzel kettős hatást érjenek el: a bross-bomba után szükséges figyelemelterelést és talán, hogy próbára tegyék az okkultizmus és a teozófia iránti személyes érdeklődést is? Nem mondom, hogy így történt; csak azt kérdezem, hogy eszedbe jutott-e valaha ez a lehetőség. Már utaltam rá, hogy ha az ellopott levélben szereplő részleteket a *Pioneer*-ban – egy erre sokkal alkalmasabb helyen, ahol ésszerűbben kezelték volna – korábban közölték volna, akkor senkinek sem érte volna meg ellopni azt a dokumentumot a Times of India számára, és ezért *nevek* sem jelentek volna meg benne.

Olcott ezredes kétségtelenül „nem tart lépést az angolok változó érzelmeivel” a két társadalmi osztályban; de mégis jobban illeszkedik a *miénkhez*, mint bárki az utóbbiakból. Benne *minden* körülmények között megbízhatunk, és felajánlotta nekünk hűséges szolgálatát, bármi történjen is. Kedves Testvérem, az én hangom a pártatlan igazság visszhangja. Hol találhatunk az övéhez hasonló odaadást? Ő az, aki soha nem kérdőjelez meg semmit, hanem engedelmeskedik; aki számtalan hibát követhet el túlzott buzgalmából eredően, de soha nem tétovázik helyrehozni hibáját, még a legnagyobb önmegaláztatás árán sem; aki a kényelem, sőt az élet feláldozását is olyan dolognak tartja, amit szükség esetén derűsen meg kell kockáztatni; aki bármilyen ételt megeszik, vagy akár nélkülözi is azt; bármilyen ágyon elalszik, bárhol dolgozik, barátkozik bármely kitaszítottal, elvisel bármilyen nélkülözést az ügyért... Elismerem, hogy a kapcsolata egy Angol-Indiai Társulattal „rossz” lenne – ezért nem is lesz több köze hozzá, mint a Brit Társulathoz (londoni alosztály). Kapcsolata tisztán névleges lesz, és még inkább azzá tehető, ha a szabályaitokat gondosabban fogalmazzatok meg, mint amilyenek az utóbbiaké; ezáltal olyan önigazgató vezetési rendszert határoznátok meg a szervezetnek, amely ritkán, vagy egyáltalán nem igényelne külső beavatkozást. De egy független A-I. Társulat létrehozása akár egészben, akár részben ugyanazokkal a célokkal, mint az anya szervezet Társulaté, és ugyanazokkal az irányítókkal a színpalak mögött nemcsak halálos csapást jelentene a Teoz. Társ.-ra, hanem dupla munkát és fejfájást is jelentene számunkra anélkül, hogy bármelyikünk bármilyen, ezeket ellensúlyozó előnyt is tapasztalhatna. Az anya Társulat soha a legcsekélyebb mértékben sem avatkozott bele a Brit Teozófiai Társulat, sőt más, vallási vagy filozófiai irányultságú szervezetek dolgaiba sem. Miután megalapított egy új alosztályt vagy közreműködött ebben, az anya Társulat alapító okiratot ad neki (amit most a mi engedélyünk és aláírásaink nélkül nem tehet meg), általában visszavonul a színpalak mögé, ahogy mondanád. További kapcsolata ezekkel arra korlátozódik,

hogy negyedévente beszámolót kap a tevékenységükről és az új tagok listájával, jóváhagyja a kizárásokat – ezt csak akkor, ha kifejezetten felkérjük közvetítőként a beavatkozásra az Alapítók velünk fenntartott közvetlen kapcsolata miatt – stb.; soha másképp nem avatkozik bele az ügyeikbe, kivéve akkor, ha egyfajta fellebbviteli fórumként folyamodnak hozzá. És mivel ez utóbbi csak rajtatok múlik, mi akadályozza meg a tervezett társulatokat abban, hogy gyakorlatilag független maradjon? Mi sokkal nagylelkűbbek vagyunk, mint ti, britek, velünk szemben. Nem fogunk arra kényszeríteni titeket, sőt, még csak nem is kérjük, hogy fogadjatok el egy általunk jelölt hindu „képviselőt” ebben a társulatban, hogy az anya szervezet, mint Legfőbb Hatalom érdekei felett őrködjön, ha egyszer függetlennek nyilvánítottunk titeket; egyszerűen megbízunk hűségetekben és becsületszavatokban.

De ha most annyira ellenszenvesnek találod Olcott ezredes – egy a te fajodhoz tartozó amerikai – pusztán névleges vezetői felügyeletének gondolatát, akkor biztosan lázadnál egy hindu diktátumai ellen, akinek a szokásai és módszerei a saját népére jellemzőek, és akinek a fajtáját – minden természetes jóindulatod ellenére – még csak megtűrni sem tanultad meg, nemhogy szeretni vagy tisztelni. Jól gondold meg, mielőtt útmutatást kérsz tőlünk. Legjobb, legtanultabb és legszentebb Adeptusaink a „zsiros tibetiek” és a Panjab-i Singhek fajtájához tartoznak – tudod, az oroszán is közmondásosan piszkos és támadó természetű állat, minden ereje és bátorsága ellenére. Biztos, hogy jó honfitársaid könnyebben megbocsátanak a mi hindu modortalanságainkat, mint ugyanezeket amerikai rokonaiktól? Ha megfigyeléseim nem vezettek félre, azt mondanám, hogy ez kétséges lenne. A nemzeti előítéletek jellemzően eltorzítják az ember tisztánlátását. Azt mondod, hogy „mennyire örülnénk, ha az, aki vezetne, épp te magad lennél”, ezzel méltatlan levelezőpartneredre utalva. Jó testvérem, biztos vagy benne, hogy a levelezésünkből fakadó kellemes benyomás nem szűnne meg azonnal, ha meglátnál? És melyik szent *Shaberon*-unknak volt része akár csak abban a csekély egyetemi oktatásban és az európai modor megismerésében is, ami nekem osztályrészüln jutott? Egy példa: arra kértem B.-nét, hogy válasszon ki egyet két-három született misztikus és *Yoga Vidya*-t tanulmányozó árja Punjab-i közül, akit – anélkül, hogy túlságosan felfedném előtte magam – a témát ismerő, avatott közvetítőként jelölhetnék ki közted és köztünk, és akit egy ajánlólevéllel szerettem volna elküldeni hozzád, hogy beszéljen neked a jógáról és annak gyakorlati lehetőségeiről. Ez a fiatalember, aki olyan tiszta, mint maga a tisztaság, akinek törekvései és gondolatai a legspirituálisabb, legfelemelőbb fajtából valók, és aki pusztán önerejéből képes volt behatolni a forma nélküli világok régióiba, ez a fiatalember nem alkalmas – egy szalonban megjelenésre. Miután elmagyarázta neki, hogy országának legnagyobb hasznára válna, ha segítene neked megszervezni egy angol misztikus szerveződést azzal, hogy a gyakorlatban bebizonyítja nekik, milyen csodálatos eredményekre vezet a Jóga tanulmányozása, B.-né óvatosan és nagyon finoman arra kérte, hogy cseréljen ruhát és turbánt, mielőtt elindul Allahabadba – mert bár nem adta meg az okát, de azok nagyon *piszkosak és ápolatlanok* voltak. Mondd meg Sinnett úrnak – mondta –, hogy hozol neki egy levelet K. Testvérünktől, akivel levelezésben áll. De ha bármit kérdez tőled, akár róla, akár a többi Testvérről, válaszolj neki egyszerűen és őszintén, hogy nem szabad bővebben erről a

témáról beszélned. Beszélj a Jógáról, és bizonyítsd be neki, milyen erőkre tettél szert. Ez a fiatalember, aki akkor beleegyezett mindebbe, később a következő különös levelet írta: „Asszonyom” – mondta –, „ön, aki az erkölcs, az igazság stb. legmagasabb normáit hirdeti, rávett arra, hogy egy szélhámos szerepét játsszam el. Azt kérte tőlem, hogy cseréljem le az én ruháimat, elkerülendő, hogy hamis benyomást keltsek a személyiségemről, és összezavarjam az úriembert, akihez küldött. És mi van, ha megkérdezi, hogy személyesen ismerem-e Koot Hoomit? Akkor hallgatnom kellene, és hagynom kellene, hogy azt higgye, ismerem? Ez hallgatólagos hazugság lenne, és ha bűnös lennék benne, visszakerülnék a lélekvándorlás szörnyű örvényébe! „Íme egy példa arra, milyen nehézségekkel kell megküzdenuk. Nem tehetjük meg, hogy egy *próbatanítványt* küldjünk hozzád addig, míg el nem kötelezted magad mellettünk – vagy nem küldünk senkit, vagy olyat kell küldenünk, aki legjobb esetben is megdöbbenhet, netán rögtön a viszolygásodat váltja ki! A levelet én adtam volna át neki sajátkezűleg; csak meg kellett volna ígérnie, hogy hallgat azokról a dolgokról, amelyekről semmit sem tud, és amelyekről csak hamis képet adhat neked, e mellett tisztábbnak kellett volna tűnnie, mint általában. Előítéletek és a tanok szó szerinti értelmezése megint. Több mint ezer éven át – mondja Michelet – a keresztény szentek soha nem mosakodtak! Meddig félnek még szentjeink ruhát váltani, attól tartva, hogy *marmalik*-oknak és a rivális, tisztább szekták újoncainak nézik őket?

De ezek a nehézségeink nem akadályozhatnak meg téged abban, hogy elkezd munkádat. O. ezredes és B.-né láthatóan hajlandóak személyesen felelősséget vállalni mind érted, mind Hume úráért, és ha te magad is hajlandó vagy kezességet vállalni bárkiért, akit szervezeted az A-I. T.T. vezetőjévé választ, akkor elégedettek vagyunk és a kísérlet megkezdődhet. A terep a tiéd, és senkinek nem lesz joga beleavatkozni a munkádba, kivéve engem a Főnökeink nevében, ha már egyszer megtiszteltél azzal, hogy mások helyett engem választottál. De mielőtt valaki megépíti a házat, elkészíti a tervet. Mi lenne, megfogalmaznál egy memorandumot az általad elképzelt A-I. Társulat alapszabályáról és vezetési elveiről, és azt elküldenéd megfontolásra? Ha Főnökeink egyetértenek vele – és ők biztosan nem azok, akik akadályoznák az egyetemes haladást, vagy hátráltatnák ezt a magasabb rendű célt szolgáló törekvést –, akkor máris megkapod a jóváhagyást. De először látniuk kell a tervet. És arra kell kérjelek, hogy egy percre se feledd, az új Társulatnak nem szabad elszakadnia az anyatestülettől, bár szabadon intézheted ügyeidet a saját belátásod szerint, anélkül, hogy az elnök legkisebb beavatkozásától is tartanod kelljen, egészen addig, amíg át nem hágod az általános Szabályokat. És ezzel a 9. cikkely szem előtt tartására gondolok. Ez az első gyakorlatias javaslat egy cisz- és transzhimalájai „barlanglakótól”, akit megtiszteltél a bizalmaddal.

És most személyesen rólad. Távol álljon tőlem, hogy elbátortalanítsak egy olyan készséges embert, mint te, azzal, hogy áthághatatlan akadályokat állítsak a fejlődésed útjába. Mi soha nem panaszkodunk az elkerülhetetlen miatt, hanem megpróbáljuk a legjobbat kihozni a legrosszabból. És bár nem zárjuk ki és nem is rángatjuk be az okkultizmus titokzatos

birodalmába azokat, akik vonakodnak, és soha nem riadunk vissza attól, hogy szabadon és félelem nélkül kifejezzük véleményünket, mégis mindig készek vagyunk segíteni azoknak, akik hozzánk fordulnak; még az agnosztikusoknak is, akik olyan tagadó álláspontot képviselnek, ami „*csak jelenségeket ismeri el, és nem hajlandó semmi másban hinni.*” Igaz, hogy egy nő férfi nem válhat adeptussá, de ettől még anélkül, hogy törekedne „Rádzsa jógivá” válni, bizonyos erőkre szert tehet, és ugyanannyi jót tehet az emberiségnek, sőt gyakran többet is, ha az ő világának térfelén marad. Ezért nem kérünk téged arra, hogy elhamarkodottan változtasd meg az életed rögzült szokásait, mielőtt teljesen meggyőződnél annak szükségességéről és előnyeiről. Olyan ember vagy, akit hagyni kell, hogy önmagát vezesse, és ez nagy biztonsággal így is maradhat. Elszántságod sokat érő: az idő majd meghozza az eredményeket. Több módja is van az okkult tudás megszerzésének. „Sok füstölőszemcsét szánnak ugyanarra az oltárra: az egyik hamarabb hullik a tűzbe, a másik később – az időkülönbségnek nincs jelentősége” – mondta egy nagy ember, amikor megtagadták tőle a bebocsátást és a legmagasabb beavatást a misztériumokba. Panaszos felhangot érzek ki a kérdésedből, hogy vajon valaha is megismétlődik-e a látomás, amit a piknik előtti este tapasztaltál. Azt hiszem, ha minden este látomásod lenne, hamarosan egyáltalán nem „becsülnéd” azokat. De van egy sokkal nyomósabb ok, amiért nem szabad az ilyesmit túl gyakran ismételni – mert ez erőink pazarlása lenne. Ahányszor csak én, vagy bármelyikünk kommunikálni tud veled, akár álmok, éber benyomások, levelek (párnán keresztül vagy másképp) vagy asztrális formában tett személyes látogatások útján –, meg fogjuk tenni. De ne feledd, hogy bár Simla csak 7000 lábbal van magasabban, mint Allahabad, de még ebben az esetben is óriásiak a leküzdendő nehézségek. Ódzkodom attól, hogy túl magas elvárásokat ébresszek benned, mert hozzád hasonlóan én sem szívesen ígérek olyat, amit különböző okokból majd nem tudok teljesíteni.

Az „Egyetemes Testvériség” kifejezés nem holmi üres frázis. Mi az emberiség tömegeinek minden mást felülíró jogait tartjuk szem előtt, ahogy azt Hume úrnak írt levelemben is megpróbáltam elmagyarázni, amit hasznos lenne kölcsönkérnie. Ez az egyetlen szilárd alapja az egyetemes erkölcsnek. Ha álom is, legalább nemes álom az emberiség számára: és minden *igaz adeptus* erre törekszik.

Hűséges barátja,

KOOT HOOMI LAL SINGH.

V. Levél

Mielőtt elutazott volna Simlából, Sinnett úr ajánlott levelet küldött Blavaskynének, aki ekkor betegségéből félig-meddig már felépülve mesterénél, úton volt vissza Bombaybe, és épp Amritsarban időzött. Ezt a levelet október 27-én du. 2 órakor kézbesítették neki (postai feljegyzés tanúskodik erről). Ekkor a Mester vonaton ült (a mai Pakisztán területén), és hozzá tartott, hogy meglátogassa. Blavastkyné Sinnett leveleét azonnal továbbította K.H. mesternek, aki ezt du. 2:05-kor meg is kapta, majd a következő állomáson (Rawalpinditől nem messze, Jhelumban) leszállt a vonatról és táviratban nyugtázta a levél kézhezvételét Sinnettnek, amit természetesen a távírda annak

rendje és módja szerint rögzített és iktatott. A Mester egyúttal megbízta Blavatskynét, hogy Sinnett levelének eredeti borítékát-rajta az ajánlott levél feladásának pontos idejével- juttassa vissza hozzá. Eleinte Sinnett úr nem értette, miért kellene megőriznie ezt a borítékot, de később rájött. Ez ugyanis – összevetve a kézhezvételét nyugtázó távirat dátumával és idejével – az okkult átvitel kivételével kizárt bármilyen más lehetőséget az ajánlott levele kézbesítésére. Később K.H. mester arra kérte, hogy szerezze be a feladott távirat kézírásos eredtijét, amit Sinnett meg is tett. Ma ez is megtalálható a British Museum *Mahatma Letters* gyűjteményében, és a levél eredeti borítékával együtt kétséget kizáró bizonyítéka annak, hogy Blavatskyné percek alatt több száz mérföldnyi távolságba eljuttatta Sinnett úr üzenetét. (A ford.)

Kedves Barátom!

Nálam van a november 19-i leveled, melyet különleges ozmózissal kivontunk a meerut-i borítékból, és az a leveled is, amit a mi „öreg hölgyünknek” írtál, félig üres ajánlott borítékban, biztonságban elküldve Cawnpore-ba, és ami miatt ő átkozott engem. De jelenleg túl gyenge ahhoz, hogy asztrális postást játsszon. Sajnálom, hogy ismét pontatlannak bizonyult, és tévedésbe vitt téged; de ez főként az én hibám, mivel gyakran elmulasztom megszimogatni szegény beteg fejét most, amikor a szokásosnál is jobban elfelejti és összekeveri a dolgokat. Nem azt kértem tőle, hogy azt mondja neked: „add fel az A-I. Társulat¹ ötletét, mert semmi sem lenne belőle”, hanem azt, hogy: „add fel az A-I. Társulat ötletét, ha Hume úrral együttműködnél, mert semmi sem lenne belőle”. Elküldöm neked az ő válaszát levelemre, és az én utolsó levelemet neki, és te magad is megítheted. Miután elolvastad ez utóbbit, kérlek, zárd le és küldd el neki, egyszerűen azzal, hogy ezt az én nevemben teszed. Hacsak ő nem teszi fel a kérdést, jobb, ha nem árulod el neki, hogy elolvastad a levelét. Lehet, hogy büszke rá, de – nem kellene annak lennie.

Kedves, jó barátom, ne neheztelj rám azért, amit az angolokról általában mondok neki. Mert dőlyfösek. Különösen velünk szemben, úgyhogy ezt természetes tulajdonságuknak tekintjük. És ne keverd össze a saját nézeteidet – különösen a jelenlegieket – honfitársaid nézeteivel általában. Kevesen vannak, ha egyáltalán akadnak – (természetesen olyan kivételektől eltekintve, mint te, akinél a törekvés erőssége miatt az ember minden más szempontot figyelmen kívül hagy) – olyanok közöttük, akik beleegyeznének abba, hogy egy „néger” legyen a vezetőjük, ahogy egy modern Desdemona sem választana manapság egy indiai Othellót. A faji előítéletek erősek, és még a szabad Angliában is „alsóbbrendű fajnak” tartanak minket. És ugyanez a hangvétel érezhető ki a saját megjegyzésedben is, amikor „a kifinomult életmódhoz nem szokott népről” és „egy külföldről, aki mégis úriember” szólsz, ahol utóbbit kell előnyben részesíteni. Egy hindu sem valószínű, hogy figyelmen kívül hagyná a „kifinomult életmód” ilyen hiányát, még ha hússzorosan is „adeptus” lenne; és ugyanez a vonás tűnik ki hangsúlyosan Amberley vikomt kritikájában is a „modortalan Jézusról”. Ha a mondatot másként fogalmaztad volna, azt mondva, hogy – „külföldi, de nem úriember” (az angol felfogás szerint), már nem tehetted volna hozzá, ahogy történt, hogy őt tartanád a legalkalmasabbnak. Ezért ismét mondom, hogy az angol-indiaiak többsége, akik körében a „hindu” vagy „ázsiai” megjelölések

¹ Az *Anglo-Indian Branch*” rövidítése. Ez utalás a Sinnett és Hume urak által szorgalmazott *Simla Eclectic Theosophical Society*-re. (A ford.)

általában egy homályos, mégis valós képzetrel párosulnak arról, hogy valaki az ujjait használja egy darab batiszt helyett, és kerüli a szappant – minden bizonnyal jobban elfogadná az amerikai, mint holmi „zsíros tibetit”. De miattam nem kell aggódnod. Valahányszor megjelenek – akár asztrálisan, akár fizikailag – barátom, A. P. Sinnet előtt, nem felejték el egy bizonyos összeget befektetni egy darab négyzet alakú, legfinomabb kínai selyembe, amit *chogga* zsebemben hordok, és nem felejttem el szantálfa és kasmíri rózsák illatát létrehozni. Ez a legkevesebb, amit honfitársaimért vezeklésként megtehetek. De hát, tudod, én csak a mestereim szolgája vagyok; és ha engedik is, hogy kimutassam irántad érzett baráti érzéseimet, és *személyesen* járjak el veled és érdekedben, nem biztos, hogy ugyanezt megtehetem másokkal is.

Sőt, az igazat megvallva tudom, hogy nem tehetem meg, és Hume úr szerencsétlen levele nagyban hozzájárult ehhez. Van egy különálló csoport vagy részleg Testvériségünkben, amely a más fajú és vérű alkalmi, és nagyon ritka jövevényekkel foglalkozik, és akik ebben az évszázadban áthozták a küszöbön Remington kapitányt és még két másik angolt. És ezek a „Testvérek” – nos, nem használnak rendszeresen virágillatú légfrissítőt.

Tehát a 27-i *esemény* nem volt elfogadható tesztjelenség? Persze, persze. De próbáltad-e megszerezni, ahogy ígérted, a jhelumi üzenet eredeti példányát? Bár megroskadt, de vérmes barátunkról, B.-néről bebizonyosodott, hogy ő *multum in parvo*¹, hogy ő a levélíró, és ő készítette a leveleimet, mégis, hacsak nem mindenütt jelen tud lenni, vagy nincs meg az a tehetsége, hogy két perc alatt elrepüljön Amritsarból Jhelumig – több mint 200 mérföldnyi távolságra –, hogyan írhatta volna meg számomra a saját kezemmel írt üzenetet Jhelumban alig két órával azután, hogy a leveledet megkapta Amritsarban? Ezért nem bántam meg, hogy azt mondtad, érte küldesz, mivel ezzel az üzenettel a kezeden birtoklása esetén egyetlen „becsmérlő” szava sem lenne elég erős, sőt még Hume úr szkeptikus logikája sem érvényesülne.

Természetesen azt gondolod, hogy a „névtelen szivárogtatásra” – amely most Angliában vet újabb hullámokat – még sokkal mohóbban is lecsapott volna, mint tette a Times of India, ha az felfedte volna a neveket. De itt ismét bebizonyítom, hogy tévedsz. Ha te már korábban kiadtad volna a kérdéses beszámolót, a T. of I. soha nem közölhette volna le az „Egy nap Madame B-vel” című cikket, mivel az amerikai „szenzációhajhászság” eme kiváló példáját Olcott nem is írta volna meg. Nem lett volna létjogosultsága. Alig várta, hogy Társulata számára összegyűjtse az általa az I. Alosztálynak nevezettek okkult erőit alátámasztó összes bizonyítékot. És látva, hogy te hallgatsz, bátor ezredesünk úgy érezte, hogy viszket a keze, egészen addig, míg mindent napvilágra nem hozott, és – mindent sötétségbe és

¹ Itt kb.: nagy tudás egy személyben, sok mindenre igénybe vehető (A ford.)

megdöbbenésbe nem borított! – „Voici pourquoi nous n'irons plus au bois¹”, ahogy a francia dal mondja.

Azt írtad, hogy „out of tune²”? Nahát, nahát; meg kell kérnem, hogy vegyél nekem egy szemüveget Londonban. Csak hát - nekem úgy tűnik, hogy „out of time” vagy „out of tune³” nagyjából ugyanazt jelentik. De meg kéne fontolnod, hogy átvedd az én régimódi szokásomat, hogy „kis vonalakat” húzok az „m”-ek fölé. Ezek a vonalak hasznosak, még akkor is, ha a modern kalligráfiával „nincsenek összhangban”. Különböző is, ne feledd, hogy az én leveleimet nem írják, hanem benyomatással vagy lecsapatással⁴ készülnek, amit a hibák kijavítása követ.

Jelenleg nem fogjuk tárgyalni, hogy a te céljaid és feladataid mennyire különböznek Hume úréitól; de ha őt „egy tisztább és szélesebb körű emberbaráti érzés” vezérli, az a mód, ahogyan e célok elérésére törekszik, soha nem fogja őt a témáról szóló pusztán elméleti fejtegetéseknél messzebb eljuttatni. Nincs értelme most már más megvilágításban láttatni őt. A levele, amelyet hamarosan olvashatsz – ahogy én magam is mondom neki –, „az önteltség és az akaratlan önzés emlékműve”. Túl igazságos és magasan fejlett ember ahhoz, hogy kicsinyes hiúságban vétke legyen; de a büszkesége olyan magasságokig hatol, mint a mitikus Luciferé; és – ha elhiszed, hogy van bármilyen tapasztalatom is van az emberi természetről –, hidd el nekem, amikor azt mondom, hogy ez Hume úr – a maga természetes valójában. Ez nem az én elhamarkodott következtetésem, amely személyes érzéseken alapul, hanem legnagyobb élő Adeptusunk – *Than-La Shaberon*-jának – döntése. Bármilyen kérdésről legyen is szó, ugyanolyan módon közelíti meg: makacs elhatározással, hogy mindent vagy a saját előre eldöntött következtetéseihez igazítson, vagy – lesöpörjön az ironikus és ellenséges kritika áradatával. Mr. Hume nagyon tehetséges ember, és – ízig-vérig Hume. Az ilyen lelki beállítottság, amint meg fogod érteni, kevés vonzerővel bír azok számára, akik talán hajlandóak lennének eljönni és segíteni neki.

Nem; Soha nem „vetek meg” semmilyen „érzést”, bármennyire is ütközik az a saját elveimmel, ha olyan őszintén és nyíltan fejezik ki, mint te tetted a magadét. Lehet, hogy téged is inkább az egoizmus vezérel, mint az emberiség iránti széleskörű jóindulat. Mégis, mivel te ezt be is vallod anélkül, hogy bármilyen filantróp babérokra vágynál, őszintén mondom neked, hogy sokkal több esélyed van, mint Hume úrnak arra, hogy elsajátíts egy jó adagot az okkultizmusból. Én személy szerint a körülményekhez képest mindent megteszek érted, habár újkeletű *utasítások* korlátoznak. Nem fogom azt mondani, hogy add fel ezt vagy azt, mert

¹ Itt kb.: Ezért nem megyünk többé az erdőbe (*A ford.*)

² Itt kb.: nem tart lépést az idők változásával (*A ford.*)

³ Itt kb.: nincs összhangban a körülötte zajló változásokkal (*A ford.*)

⁴ Az eredeti levélben az szerepel, hogy „*impressed or precipitated*”. (Mivel ezeknek jelenleg nincs meghonosodott magyar megfelelője, ezeket a szavakat használtam.) Ezek olyan különleges eljárások, amikben a mesterek közvetlenül, vagy valamely tanítványuk közreműködésével, tetszőleges távolságot áthidalva, elméjükben a levelet pontosan, éles fényképhez hasonlóan elkészítve, gondolatformaként küldik el a lejegyzéssel megbízott tanítványnak. Ő ezt a fenti okkult eljárások valamelyikével „papírra veti” - ehhez néha magát a papírt is materializálva a környező éterből - ott helyben vagy a címzetthez közeli helyen. (*A ford.*)

hacsak nem mutatod kétséget kizáróan a szükséges csírák meglétét magadban, ez ugyanolyan értelmetlen lenne, mint amennyire kegyetlen. Csak azt mondom: „*Próbáld meg*”. Ne veszítsd el a reményt. Vegyél magad mellé néhány elszánt férfit és nőt, és végezzetek kísérleteket a mesmerizmus és a szokásos, úgynevezett „spirituális” jelenségek körében. Ha az előírt módszereket követve jársz el, biztos lehetsz benne, hogy végül eredményeket fogsz elérni. Ezen kívül én is mindent megteszek, és – ki tudja! Az *erős akarat teremtő erő*, a szimpátia pedig vonzza még az Adeptusokat is, akiknek törvényei nagyon megnehezítik a beavatatlanokkal való érintkezést. Ha hajlandó vagy erre, küldök neked egy *Tanulmányt*, amely bemutatja, miért szükséges Európában, jobban, mint bárhol, egy Egyetemes Testvériség, - azaz erőteljes magnetizmussal átitatott, mégis különböző erők és polaritások „affinitásainak” olyan Szövetsége, amely egyetlen domináns eszme körül összpontosul -, az okkult tudományokban sikerek eléréséhez. Amit egy magányos törekvő nem tud véghez vinni, azt sokan együttműködve meg tudják valósítani. Természetesen – ha megszervezed – el kell fogadnod Olcott-ot, mint az anya Társulat vezetőjét, tehát – névleg az összes meglévő Alosztály elnökét. De ő nem lesz jobban a „vezető”, mint amennyire az a Brit Teozófiai Társulat számára, amelynek saját elnöke, saját fő- és részlet szabályai vannak. Ő fogja kiadni az alapító okiratot, és ennyi az egész. Bizonyos esetekben egy-két papírt neki kell aláírnia – évente négy alkalommal a titkárod által neki küldött a beszámolókat; Ám semmi joga nincs beavatkozni sem a vezetésbe, sem a működésbe, amíg ezek nem ütköznek az általános Szabályokkal, és természetesen sem képessége, sem vágya nincs arra, hogy vezetőtök legyen. És persze (az egész Társulatra nézve) a saját, általuk választott elnököikön kívül lesz egy „okkultizmus terén képzett szakértő”, aki tanít benneteket. De, kedves barátom, ne reménykedjétek abban, hogy ez a „szakértő” testi valójában megjelenhet és évekig oktathat titeket. Én személyesen is felkereshetlek *téged* – hacsak nem üldözől el te is, ahogy Hume úr tette –, de nem lehetek ott a *többiek*nél. Megtapasztalhattok jelenségeket és szerezhettek bizonyítékokat, de még ha beleesnétek is a szokásos hibába, és a „szellemeknek” tulajdonítanátok őket, akkor is csak filozófiai és logikai magyarázatokkal tudnánk rámutatni a tévedésekre; adeptus sosem vehetne részt az összejöveleteiken. Természetesen kellene írnod egy könyvet. Nem értem, miért lenne ez kivitelezhetetlen. Mindenképpen tedd meg, és ehhez minden segítséget megadok, amit csak tudok. Azonnal levelezésbe kellene kezdened Lord Lindsay-vel, és a Simlabeli jelenségeket, valamint a velem folytatott levelezésedet kellene témául választanod. Őt nagyon érdeklik az ilyen jellegű kísérletek, és mivel teozófus és tagja az Általános Tanácsnak, biztosan örömmel fogadja a felvetésed. Kezdd azzal, hogy a Teozófiai Társulathoz tartozol, hogy a „*Pioneer*” széles körben ismert szerkesztője vagy, és tudván, hogy mennyire érdeklődik a „spirituális” jelenségek iránt, bemutatod neki a Simlában történt rendkívüli dolgokat olyan további részletekkel, amelyeket még nem publikáltak. Megfelelő irányítással a legjobb brit spiritualisták is teozófussá tehetők. De sem Dr. Wyld, sem Massey¹ úr esetében nem látszik a kíváncsi hajtóerő. Azt tanácsolom, hogy személyesen konzultálj Lord Lindsay-vel a teozófia

¹ Charles Carleton Massey. Angol jogtanácsos és spiritiszta, a Teozófiai Társulathoz és későbbi angol ágának is alapító tagja. 1884-ben egy jelenség magyarázata miatti nézeteltérés, és az ebből adódó kételyei miatt nyilvánosan szakított a Társulattal. (A ford.)

helyzetéről otthon és Indiában. Talán ti ketten is együtt tudnátok működni: az általam most javasolt levelezés utat fog nyitni e felé.

Még ha Madame B.-t sikerülne is arra „késztetni”, hogy az A-I. Társulatnak bármilyen „gyakorlati oktatást” tartson, attól tartok, túl sokáig volt az *szentélyen* kívül ahhoz, hogy gyakorlati *magyarázatokhoz* érdemben igénybe lehessen őt venni. Azonban, bár ez nem rajtam múlik, de meglátom, mit tehetek ebben az ügyben. Ám attól tartok, hogy sajnos szüksége van egy néhány hónapos lábadozó *villagiaturára*¹ a gleccsereken régi mestere társaságában, mielőtt ilyen nehéz feladatot rábízhatnának. Legyetek nagyon kíméletesek velem, ha megállna nálatok hazafelé menet. Az idegrendszere rettenetesen megrendült, és minden gondoskodásra szüksége van. Megspórolandó a szükségtelen fáradságot, tájékoztatnál engem Sinnett asszony születésének évéről, dátumáról és órájáról?

Mindig őszinte híved,

KOOT HOOMI LAL SINGH.

VI. Levél

Kézhez véve Allahabadban, 1880. december 10-én.

Ennek a levélnek az ad különös jelentőséget, hogy ebből eredeztethető az ún. Kiddle incidens, ami a következőképpen foglalható össze. Amikor Sinnett úr 1881-ben megjelentette az *Occult World* c. könyvet, szó szerint idézi benne K.H. Mester e leveléből egy szakaszt, ami így kezdődött: „Platónnak igaza volt: eszmék irányítják a világot, és ahogy az emberek elméje új eszméket fogad be...”. Később azután, amikor Henry Kiddle amerikai spiritiszta elolvasta az *Occult World*-öt, és benne szinte szó szerint viszontlátta a saját, 1880. augusztus 15-én egy konferencián tartott előadásában elhangzottakat, 1883-ban a *Light* magazinban plágiummal vádolta meg K.H. Mestert. A további történések leírását, valamint a „plágium” elkövetésének körülményeit a XCIII. Levél és az ahhoz kapcsolódó megjegyzések tartalmazzák. (A ford.)

Nem – nem „írsz túl sokat”. Csak azt sajnálom, hogy ilyen kevés időm van; ezért nem tudok olyan gyorsan válaszolni, mint egyébként tenném. Természetesen minden egyes szót, amit írsz *el kell olvasnom*: különben alaposan összekuszálnám a dolgokat. És akár a fizikai, akár a spirituális szemeimmel olvasom, az ehhez szükséges idő gyakorlatilag ugyanannyi. Ugyanezt a válaszaimról is el lehet mondani. Mert akár „lecsapatom”, akár diktálom, akár magam írom le a válaszaimat, az időmegtakarítás nagyon csekély. Át kell *gondolnom*, minden szót és mondatot gondosan le kell fényképeznem az agyamban, mielőtt „lecsapatnám” őket. Ahhoz hasonlóan, ahogy a kamera által létrehozott képek kémiaiilag előkészített felületekre történő rögzítése előzetes elrendezést igényel az objektív fókuszán belül, mert különben – ahogy az gyakran előfordul a rossz fényképeken – az ülő személy lábai aránytalannak tűnhetnek a fejéhez mérten, és így tovább, ugyanígy először nekünk is el kell rendeznünk a mondatainkat,

¹ Villeggiatura (olasz) jelentése kb.: üdülés, pihentető szabadság. (A ford.)

és minden egyes betűt, amely papírra kerül, az elménkbe kell vésnünk, mielőtt olvashatóvá válna. Egyelőre ez *minden*, amit elmondhatok. Amikor a tudomány többet megtud a *litophyl* (vagy *litobiblion*) rejtélyéről és arról, eredetileg hogyan keletkezik a levelek lenyomata a köveken, akkor fogom tudni jobban megértetni veletek a folyamatot. De egy dolgot tudnotok kell és szem előtt tartanotok: mi csak követjük és *szolgalelkűen másoljuk a természetet* az ő működésében.

Nem; nem kell tovább vitatkoznunk az „Egy nap B.-nével” szerencsétlen ügyéről. Ez annál is haszontalanabb, mivel azt mondd, nincs jogod letörni és eltaposni durva és gyakran álnok ellenlábasaidat a „*Pioneer*”-nél – még saját védelmedben sem –, miközben a tulajdonosok is tiltakoznak az okkultizmus témája ellen. Mivel keresztények, ez nem nagy csoda. Legyünk jóindulatúak, és reménykedjünk, hogy elnyerik a saját jutalmukat: hogy haláluk után a fény és az igazság angyalaivá válnak – a keresztény mennyország szárnyas koldusaivá.

Hacsak nem fogtok össze többen, és így vagy úgy nem szervezitek meg magatokat, attól tartok, a gyakorlatban kevés segítséget adhatok majd. Kedves barátom, nekem is megvannak a magam „tulajdonosai”. Csak általuk ismert okokból arra az elhatározásra jutottak, hogy elszigetelt egyéneket tanítsunk. Levelezni fogok veled, és időről időre bizonyítékokat fogok szolgáltatni létezéséről és jelenlétéről. Az, hogy tanítsalak vagy vezesselek, már egészen más kérdés. Ezért hitveseddel szeánszba kezdeni több mint haszontalan. Túl hasonló a magnetizmusotok, és így – semmit sem fogtok elérni.

Lefordítom az esszémet, és amint lehet, elküldöm neked. Az ötleted, hogy levelezz a barátaiddal és a társaiddal, a második legjobb dolog, amit tehetsz. De ne mulaszd el, hogy írd Lord Lindsay-nek. Azt mondd, egy kicsit „túl szigorú” vagyok Hume-mal. Valóban? Ő egy felettebb intellektuális, és bevallom, egyben spirituális természetű ember is. Mégis, minden porcikájában „*Sir Oracle*”. Lehet, hogy ez az egésznek az oka, az éles értelem buzgalma, amely minden résen keresztül megnyilvánulást keres, és soha nem szalaszt el egyetlen lehetőséget sem, hogy enyhítse az agy gondolatokkal túltelítettségét. Csendes mindennapi életében túl sovány földet találva, amelyre nem vetett más, mint „*Mossy és Davison*” – értelme átszakítja a gátat, és minden elképzelt eseményre, minden lehetséges, bár valószínűtlen tényre, amit képzelete sugall, lecsap, hogy a saját előfeltevéseinek fényében értelmezze. Nem is csodálom, hogy egy ilyen intellektuális mozaikok készítésében képzett ember, mint ő, hirtelen rátalálva a leggazdagabb és legszebb színű köveket kínáló kőbányára – amely Testvériségünk eszméjében és a Teozófiai Társulatban ölt testet –, darabokat ragad ki belőle, hogy bepacsomagolja vele az arcunkat. Olyan tükör elé állítva így minket, amelyben olyannak látszunk, ahogyan ő a saját termékeny képzeletében lát, és azt mondja: „No, ti penészes múlt penészes maradványai, nézzétek meg magatokat, milyenek is vagytok valójában!” Barátunk, Hume úr nagyon-nagyon kiváló ember, de teljesen alkalmatlan arra, hogy *adeptussá* válhasson.

Úgy tűnik, ő is alig, és sokkal kevésbé, mint ön, érti valódi célunkat egy A-I. Társulat létrehozásával. Az okkultizmus igazságai és rejtélyei valóban a legnagyobb spirituális

jelentőségű együtttest alkotják, amely egyszerre alapvető fontosságú és gyakorlati jelentőségű az egész világ számára. Mégis, ezeket nem pusztán adalékként adjuk neked a tudomány világából származó elméletek és spekulációk kusza halmazához, hanem az emberiség érdekeire kifejtett gyakorlati hatásuk miatt. A „tudománytalan”, „lehetetlen”, „hallucináció”, „szélhámos” kifejezéseket eddig nagyon laza, felületes módon használták, ezekkel az okkult jelenségekben valami titokzatost és rendelleneset, vagy előre kitervelt szélhámossgot sugallva. És ezért határozták el vezetőink, hogy néhány befogadó elme számára több rálátást biztosítanak a témára, és bebizonyítják nekik, hogy az ilyen jelenségek ugyanúgy törvényszerűségekre vezethetők vissza, mint a fizikai univerzum mindennapos jelenségei. Az okoskodók azt mondják: „a csodák kora elmúlt”, amire mi azt válaszoljuk: „soha nem is létezett!” Bár nem példa nélküliek, és nem igaz, hogy nem létezik megfelelőjük a történelemben, ezen jelenségeknek elsöprő hatása lesz, és *kell is*, hogy legyen a szkeptikusok és bigottok világára. Rombolónak és építő jellegűnek is *kell* bizonyulniuk – *romboló* a múlt káros tévedései, a régi hitvallások és babonák tekintetében, amelyek mérgező ölelésükben gyomnövényként fojtogatják az egész emberiséget; de *építő jellegű* is kell lenniük az Emberiség Testvériségének valódi, gyakorlatias, új intézményei számára, ahol mindenki a természet munkatársává válik, és az emberiség javára fog dolgozni *együtt* a magasrangú *Bolygói Szelleme*kkel és *rajtuk keresztül* – azokkal a „szellemekkel”, amikben kizárólagosan hiszünk. A természet olyan ős-elemei, amelyekről korábban soha nem gondolták - nem is álmodták -, hogy léteznek, hamarosan napról napra egyre növekvő erővel kezdenek megnyilvánulni, és végre felfedik rejtett működésük titkait. Platónnak igaza volt: eszmék irányítják a világot, és ahogy az emberek elméje *új* eszméket fogad be, félretéve a régieket és idejétmúltakat, a világ előrehalad: hatalmas forradalmak fognak belőlük fakadni; hitrendszerek és még birodalmak is széthullanak majd miközben feltartóztathatatlanul haladnak előre, összezúzva ezeket ellenállhatatlan erejükkel. Éppoly lehetetlen lesz ellenállni az áradásuknak, ha eljön ez az idő, mint megakadályozni az árapály mozgását. De mindez fokozatosan fog történni, és mielőtt eljönne, teendők van: a lehető legtöbbet el kell takarítanunk a jámbor elődeink által ránk hagyott salakból. Az új eszméket megtisztított helyekre kell ültetni, mert ezek az eszmék a legfontosabb témákat érintik. Nem a fizikai jelenségeket, hanem ezeket az egyetemes eszméket kell tanulmányozzuk, mivel az előbbiek megértéséhez először az utóbbiakat kell megértenünk. Ezek megmutatják az ember valódi helyét a világegyetemben korábbi és jövőbeli születéseihez viszonyítva; eredetét és végső sorsát; hogy mi a halandó és mi halhatatlan; mi az időleges és mi örökkévaló; a véges és a végtelen viszonyát; olyan nagyobb, grandiózusabb, átfogóbb eszméket, amelyek elének tárják a Változtathatatlan Törvény egyetemes uralmát, amely állandó és megváltoztathatatlan, és amelyben csak az ÖRÖK MOST létezik, miközben a beavatatlan halandók számára az idő múlt vagy jövő, véges létezésükhöz illően ezen az anyagból gyúrt porszemen. Ezt tanulmányozzuk, és talán meg is értettük.

És szabadon eldöntheted, hogy melyiket választod: a legmagasabb filozófiát vagy az okkult erők egyszerű megnyilvánulásait. Természetesen ez messze nem az utolsó szó közöttünk, és –

lesz időd átgondolni. A „Főnökök” egy „Emberiség Testvériségét”, egy valódi Egyetemes Testvériséget akarnak látni; egy olyan intézményt, amely az egész világon ismertté válna, és felkeltené a legmagasabb elmék figyelmét is. Elküldöm neked a *Tanulmányomat*. Vajon leszel a munkatársam, és türelmesen vársz talmi jelenségekre? Azt hiszem, sejtem a választ. Mindenesetre a benned (bármennyire is halványan) égő spirituális fény szent lámpása reménykeltő rád nézve, és – számomra is. Igen; keress helyeket, ha nincsenek mozgósítható angolok. De tényleg azt hiszed, hogy az üldöztetés szelleme és hatalma eltűnt már ebből a felvilágosult korból? Az idő majd megmutatja. Addig is, mivel *emberi lény* vagyok, pihennem kell. Több mint 60 órája nem aludtam.

Örökké igaz híved,

KOOT HOOMI.

VII. Levél

Blavaskyné Bombay-ből küldött leveléhez csatolva érkezett. Kézhez véve 1881. január 30.

Te semmi hibát nem vétettél az egész ügyben. Sajnálom, ha azt hiszed, bármiért is téged okollak. Sőt, talán még arra is jogod lehetne, hogy *engem* hibáztass, amiért reményeket ébresztettem benned, anélkül, hogy a legcsekélyebb jogom lett volna erre. Kevésbé kellett volna optimistának lennem, és akkor te sem lettél volna olyan derűlátó a várakozásaidban. Tényleg úgy érzem, mintha megbántottalak volna! Boldogok, háromszorosan boldogok és áldottak azok, akik soha nem mentek bele, hogy meglátogassák a hófödte hegyeiken túli világot; akiknek fizikai szemei egy napra sem tévesztették szem előtt a végtelen hegyek láncolatát és az örök hó födte csúcsok hosszú, megszakítatlan vonalát! Szó szerint, és a valóságban is ők megtalálták *Ultima Thuléju*-kat¹, és benne élnek...

Miért mondod, hogy a körülmények áldozata vagy, hiszen semmi sem változott még lényegesen, és sok dolog, ha nem is minden, a jövőbeni fejleményektől függ? *Nem* kérték és nem is várták el tőled, hogy felforgasd az életmódodat, de ugyanakkor figyelmeztettek, hogy jelenlegi állapotodban ne várj túl sokat. Ha a sorok között olvastál volna, észre kellett volna vened, amit a számomra megengedett szűk mozgástérrel mondtam, hogy az ügyben tetszésem szerint járjak el. De ne csüggedj, mert ez mind csak idő kérdése. A világ nem két monszun között fejlődött ki, barátom. Ha 17 éves fiúként jössz hozzám, még mielőtt a világ súlya rád nehezedett volna, a feladatod hússzor könnyebb lett volna. És most el kell fogadnunk téged, és úgy kell látnod magad, *amilyen vagy*, nem pedig úgy, mint azt az idealizált emberi képmást, amelyet érzelmi képzeletünk, mint tükörképet vetít elénk. Légy türelmes, barátom

¹ *Ultima Thule* jelentése itt kb.: túl a valódi, ismert világon, inkább már a képzelet földjén járva. (A ford.)

és testvérem; és újra meg kell ismételnem – légy *segítőkész munkatársunk*; de a saját világodban, és legérettebb ítélőképességed szerint. Mivel tiszteletreméltó *Hobilgan*-unk bölcs előrelátással kinyilvánította, hogy nincs jogom arra biztatni, hogy olyan útra lépj, ahol Sziszifusz követ kellene görgetned, mivel meglévő és legszentebb kötelességeid biztosan visszatartanának ebben – így valóban várnunk kell. Tudom, hogy indítékaid őszinték és igazak, és hogy valódi változás történt benned, még hozzá a helyes irányban, bár ez a változás még számodra is észrevehetetlen. És a Főnökök is tudják ezt. De azt mondják – az indítékok olyanok mind a pára, ugyanolyan ritkák, mint a légköri nedvesség: és ahogy ez utóbbi is csak akkor fejt ki dinamikus energiáját emberi használatra alkalmasan, ha összesűrítik és gőzként vagy vízenergiaként alkalmazzák, úgy a jó indítékok gyakorlati értéke is akkor látszik legjobban, ha tettek formáját ölti... Igen, megvárjuk mi lesz belőle, és majd meglátjuk – mondják. És most annyit mondtam el neked, amennyit valaha is jogom volt elmondani. Már többször is segítettél ennek a Közösségnek, bár te magad nem sokat törődtél vele, de ezek a tettek feljegyeztettek. Sőt, ezek még komolyabb érdemek a te esetedben, mint bárki máséban lennének, tekintve jelenlegi mélyen gyökerező elképzeléseidet erről a szegény Szervezetről. És ezzel szereztél egy barátot magadnak – egy sokkal magasabb rangú és jobb barátot, mint én –, aki a jövőben segíteni fog nekem megvédeni az ügyedet, és aki képes rá, hogy ezt sokkal hatékonyabban tegye, mint én, mivel ő a "külföldiek Szekciójához" tartozik. Úgy hiszem, körvonalaztam számodra azokat az általános irányelveket, amelyek mentén szeretnénk, ha az Angol-Indiai Társulat megszervezésének munkája – ha lehetséges – folytatódna: a részletek rád kell maradjanak – ha továbbra is hajlandó vagy segíteni nekem. Ha van valami mondanivalód vagy kérdésed, csak írd nekem, és én mindig válaszolok a leveleidre. De most egy ideig ne kérj semmilyen jelenséget, hiszen most ilyen jelentéktelen megnyilvánulások tornyosulnak az úton előtted.

Örökké igaz híved,

K.H.

VIII. Levél

Blavatskynén keresztül kaptam meg. Kézhez véve 1881. február 20.

E levél születésekor Sinnett úr a Teozófiai Társulat alelnöke is volt, és e minőségében igyekezett bizonyos változtatásokat bevezetni annak működési szabályaiban. A levél bevezető része ezen igyekezetére utal. (A ford.)

Kedves barátom,

biztosan jó úton jársz: a tettek és a tevékenység, nem az üres szavak útján – élj sokáig és haladj tovább rajta! ... Remélem, ezt nem tekinted „szenteskedő” viselkedésre – egy mulatságos kifejezés, ami megnevettetett – bátorításnak, de valóban úgy lépsz fel, mint

egyfajta *Kalka Avatar*, aki szétosztatja a *Kali-yuga* árnyait – a küszködő T. T. fekete éjszakáját, és elúzi maga előtt Szabályainak *fata morgánáját*¹. A neved után láthatatlan, de kitörölhetetlen betűkkel fel kell tüntetnem a „fecit²” szót az Általános Tanács listáján, mivel ez egy napon titkos ajtónak bizonyulhat a legszigorúbb *Hobligan*-ok szívéhez...

Bár sok mindennel foglalkozom – sajnos, mint mindig –, ki kell találnom, hogy küldjek neked egy kissé hosszú búcsúlevelet, mielőtt elindulnál egy olyan úton, amelynek fontos eredményei lehetnek – és nem csak a mi ügyünkre nézve... Megérted, ugye, hogy nem az én hibám, ha nem *tudok* úgy találkozni veled, ahogy szeretnék? És nem is miattad van ez, hanem inkább az életedet átszövő környezeted, és ama a *különleges, kényes feladat miatt, amellyel megbíztak, mióta megismertelek*. Ne hibáztass hát, ha nem mutatom meg magam kézzelfoghatóbb formában, amire nemcsak te, de én magam is vágnék! Ha Olcottért nem tehetem ezt meg – aki értünk fáradozik már öt éve, hogyan is tehetném meg másokért, akik még semmilyen, az övéhez hasonló képzésben nem részesültek? És ez vonatkozik Crawford és Balcarres grófja³ – egy igazán kiváló úriember- esetére is, akit a világ foglyul ejtett. Őszinte és nemes, bár talán kicsit túl visszafogott természetű. Azt kérdezte, mennyire reménykedhet? Azt mondtam – teljes mértékben. Mert benne megvan az, amivel oly kevesen rendelkeznek: egy kimeríthetetlen magnetikus erő-áradat, amely, ha lenne rá ideje, hogy megtanulja uralma alá hajtani, özőn vízszerűen állhatna rendelkezésére, és nem is lenne ehhez szüksége más mesterre, csak önmagára. Saját ereje elvégezné a munkát, és saját hatalmas tapasztalata biztos vezető lehetne számára. De óvakodnia kellene minden külső befolyástól, és kerülnie kellene ezeket – különösen azokat, amelyek ellentétesek az Ember nemesebb törekvéseivel, a benne rejlő Brahma-val, a mikrokozmoszsal, amely mentes és teljesen független az afféle láthatatlan erők segítségétől vagy irányításától, amelyeket az „Új hit” "(bombasztikus kifejezés!)" korszaka "Szellemeknek" nevez. Őlordsága minden további magyarázat nélkül megérti, amit mondok: bátran megmutathatja neki, amit írtam, ha akarja – már ha érdekli őt egy ismeretlen hindu véleménye. Ha szegény ember lenne, egy angol Dupotet válhatott volna belőle, megfejtve az egzakt tudományokban elért nagyszerű tudományos eredményekkel. De sajna, amit a nemesi rang segített, az elveszett a pszichológia miatt. És mégsem késő. De tudod, még miután elsajátította a magnetizmus tudományát, és erőteljes elméjét az egzakt tudomány legnemesebb ágainak tanulmányozásának szentelte, még ő sem tudott a misztériumokat rejtő fátyol egy picit szegleténét többet felemelni. Jaj, az a kavargó, látványos, csillogó világ, tele kielégíthetetlen ambícióval, ahol a család és az állam felosztják maguk között az ember nemesebb természetét, mint két tigris egy tetemet, remény és fény nélkül hagyva őt. Hány jelöltet szerezhethetnénk meg belőle, ha nem követelnénk áldozatot tőlük! Őlordsága neked írt leveléből sugárzik az őszinteség, és egy csipet bánkódás is kiérzik belőle. Ő egy jó szívű ember, akinek megvan a képessége rá, hogy még sokkal jobb és boldogabb is legyen. Ha sorsa nem úgy alakult volna, ahogy, és intellektuális erejét teljesen a

¹ Itt kb.: rettegett, de valójában csak látszólagos, vagy képzelt eseményektől való előzetes félelem. (A ford.)

² Itt kb.: „neki köszönhető”. (A ford.)

³ Ugyanaz a személy, akit korábban Lord Lidsay néven említett a Mester. Itt grófi címével hivatkozik rá. (A ford.)

lélekművelésre fordította volna, sokkal többet érhetett volna el, mint amiről valaha is álmodott. Ilyen anyagból formálták meg az adeptusokat az árja dicsőség időszakában. De nem szabad tovább leragadnom ennél az esetnél; és Őlordságának bocsánatát kérem, ha keserű sajnálkozásom közben bármilyen módon túlléptem az illem határait ebben a némileg szabados „pszichometria i jellemrajzban”, ahogy az amerikai médiumok mondanák... „a teljesség csak a túlzásnak szab határt”, de - nem merek tovább menni. Ó, én túl bizakodó és egyben türelmetlen barátom, bárcsak neked is lennének *ilyen* lappangó képességeid! A velem való „közvetlen kommunikációt”, amelyről a kiegészítő jegyzetemben írsz, és az „óriási előny, amelyet ez jelentene” magának a könyvnek, ha ez megengedhető lenne”, azonnal meg lenne engedve, ha ez csak rajtam múlna. Bár ritkán bölcs dolog ismételni magunkat, mégis annyira szeretném, ha megértsd, hogy egy ilyen együttműködés jelenleg nem lenne kivitelezhető-, még akkor sem, ha feljebbvalóink hozzájárulnának ehhez -, hogy röviden vissza kell utaljak a korábban már lefektetett alapelvekre.

Kihagyhatnánk a megfontolandók közül az egyik legfontosabb okot – amit talán haboznál is elhinni –, hogy az elutasítás legalább annyira a saját biztonságodat (a te világi, anyagi megfontolásaid szempontjából) szolgálja, mint az általam megkövetelt, idő által igazolt Szabályaink betartását. Ismét hivatkozhatnék Olcott esetére (aki, ha nem engedték volna meg, hogy személyesen – minden közvetítő nélkül – érintkezzen velünk, később talán kevesebb buzgalmat és odaadást, de több tapintatot, előrelátást mutatott volna) és sorsának alakulására egészen a jelenig. De az összevetés kétségkívül erőltetettnek tűnne számodra. Olcott – mondhatnád – egy rajongó, makacs, ésszerűtlen misztikus, aki fejét előre szegezve, bekötött szemmel rohamoz, és aki nem engedi meg magának, hogy a saját szemével előre tekintsen. Míg te korodnak józan, tényszerűen gondolkodó embere vagy, a hidegfejű gondolkodók generációjának fia; mindig kordában tartod a csapongó képzeletet, és lelkesedésednek azt mondod: „Eddig, és ne tovább!”... Talán igazad van – talán nem. „Egyetlen láma sem tudja, hol fogja szorítani a *ber-chhén*¹, amíg fel nem veszi” – tartja egy tibeti közmondás. De hagyjuk is ezt, mert el kell mondanom, hogy a „közvetlen kommunikáció” megnyitásának lehetséges módja kizárólag a következők közül valamelyik lehet: (1) Mindketten a saját fizikai testünkben találkozunk. Mivel én ott vagyok, ahol vagyok, te pedig a saját lakhelyeden, ennek *számomra* fizikai akadályai vannak. (2) Mindketten asztrális formában találkozunk – ami szükségessé tenné, hogy te „elhagyd” a testedet, mint ahogy nekem is ki kellene lépnem az enyémből. Ennek spirituális akadályai te oldaladról van. (3) Elérni, hogy halld a hangomat, akár a fejedben, akár a közeledből, ahogy az „öreg hölgy” szokta. Ez kétféleképpen lehetséges: (a) főnökeimnek csak engedélyt kell adniuk ehhez a feltételek megteremtésére – ám ezt egyelőre megtagadják; vagy (b) hogy halld a hangomat, azaz a természetes hangomat anélkül, hogy bármilyen pszicho-fiziológiai *tamasát* alkalmaznék (ez olyasmi, amit gyakran használunk egymás között). De ehhez nemcsak abnormálisan kifinomult spirituális érzékszervre van szükség, hanem az illetőnek magának is el kell sajátítania azt a - tudomány által még fel nem fedezett – nagy

¹ Kb. teljes testet fedő, kaftánszerű ruhadarab. (A ford.)

titkot, ami mintegy kikapcsolja a tér összes akadályozó, csillapító tulajdonságát; ez átmenetileg semlegesíti a közbenső levegő részecskéi által képzett természetes akadályt, kényszerítve a hullámokat arra, hogy visszavert hangként ériék el a fület. Ez utóbbiról még csak addig terjednek a tudósok ismeretei, hogy ezt tudománytalan képtelenségnek tartsák. A fizikusaitok, akik egészen a közelmúltig nem ismerték ki az akusztikát ebben az irányban, azon túl, hogy tökéletes (?) ismereteket szereztek a hangzó testek rezgéseiről és a csövekben zajló hangvisszaverődésről, gúnyosan megkérdezhetik: „Hol vannak a ti végtelen kiterjedésű, hangzó testeitek, amelyek a térben vezetik a hang rezgéseit?” Azt válaszoljuk, hogy a csöveink, bár láthatatlanok, de elpusztíthatatlanok és sokkal tökéletesebbek, mint a modern fizikusok csövei, akik szerint a mechanikai rezgés levegőn keresztüli átvitelének sebessége 1100 láb/másodpercnek, és nem több – ha nem tévedek. De vajon nem lehetnek olyan emberek, akik tökéletesebb és gyorsabb terjedési módot találtak, mivel jobban ismerik a levegő (Akas) okkult erőit, és emellett mélyebbek ismeretekkel is bírnak a hang természetéről? De erről később fogunk beszélni.

Van még egy komolyabb nehézség, egy szinte leküzdhetetlen akadály jelenleg, amellyel én magam is már küszködök, pedig még csak levelezek veled, ami egyszerű dolog, bármely más halandó meg tudná tenni. Szinte képtelen vagyok megértetni veled, hogy mit akarok mondani, még a fizikai jelenségek magyarázatakor is, nemhogy egy spirituális okfejtésnél. Nem ez az első alkalom, hogy ezt szóba hozom. Olyan ez, mintha egy gyerek arra kérne, hogy tanítsam meg neki Euklidész legelvontabb fejtegetéseit, még mielőtt elkezdte volna tanulmányozni a számtan elemi szabályait. Csak az okkult tudás alapvető elemei felől induló haladás teszi képessé, vezeti el az embert fokozatosan ahhoz, hogy megértse a jelentésünket. Csak így, és nem másképp lehet erősíteni, finomítani és teljes összhangba hozni az intelligens emberek – akik az egyetemes Lélek és maga a kozmikus Lélek átmenetileg egymástól elszigetelt töredékei - között a titokzatos szimpátiakapcsolatokat. Ha ez kialakul, akkor fognak az így létrejött szimpátiák valóban közreműködni az Ember és – más, e gondolatot jobban kifejező európai tudományos kifejezés hiányában ezeket kell használnom annak az energetikai láncolatnak a megjelölésére, ami egyben tartja ezeket - a Kozmosz – Múltbeli, Jelenlegi és Jövőbeli - anyagi és Anyagon Túli összetevőinek összekapcsolásában, és fogadókésszé tenni elméjét arra, hogy világosan megérthesse nemcsak az anyagi világ minden vonatkozását, hanem a Szellemet is. Már az is bosszantó, hogy ezt a három otromba szót – múlt, jelen és jövő – kell használnom! A Szubjektív Egész megnyilvánult fázisainak jelölésére használt eme nyomorúságos fogalmak körülbelül annyira felelnek meg a célnak, mint egy fejsze a finom faragáshoz. Ó, szegény, csalódott barátom, aki már annyira előrehaladott voltál az ÚTON, hogy az eszméknek ezt az egyszerű átadását, elméd egyesülését a miénkkel nem kellene akadályozzák az anyag koloncái, – ellehetetlenítik az általa behozott korlátozások! Sajnos ilyen a nyugati elmére jellemző és önmaga által továbbfejlesztett durvasága¹; és a modern gondolatokat leíró kifejezések annyira

¹ Az eredetiben itt a *grossness* szó szerepel, aminek itteni jelenését nem lehet egyetlen magyar szóval visszaadni. Durvaság helyett - nyilvánvalóan elvont szellemi - lomhaság, nehézkesség, tompaság, otrombaság, földhöz ragadtság is szerepelhetne itt – de inkább ezek mindegyikét kellene érteni alatta. (A ford.)

a gyakorlati materializmus vonalán fejlődtek ki, hogy ma már szinte lehetetlen ezeken keresztül megérteni, vagy a mi számunkra az ő nyelvükön kifejezni bármit is az okkult kozmosz e finom, eszményinek tűnő gépezetéről. Bizonyos, csekély mértékben ezt a képességet az európaiak tanulás és meditáció útján elsajátíthatják, de ez minden.

És ez az az akadály, amely eddig útjában állt a teozófiai igazságok széles körben való elfogadásának a nyugati nemzetek körében; ezért dobják félre a nyugati filozófusok a teozófia tanulmányozását és tekintik haszontalannak és képzelgésnek. Hogyan tanítsalak meg téged olvasni és írni, vagy akár csak megérteni egy olyan nyelvet, amelynek még nem találták fel sem az *érzékszervek által észlelhető* ábécéjét, de még a számotokra *hallható* szavait sem! Hogyan lehetne elmagyarázni a modern tudomány elektromos jelenségeit, mondjuk egy Ptolemaiosz korabeli görög filozófusnak, ha hirtelen életre kelne – olyan áthidalhatatlan szakadékkal az ismeretek halmazában, amilyen korunk és az ő kora között fennáll? Nem bizonyulnának-e számára a megkerülhetetlen szakkifejezések felfoghatatlan zagyvaságnak, értelmetlen hangok abrakadabrájának, és maguk a használt eszközök és készülékek nem lennének-e „*természetfeletti*”, a gonosz tákolmányai? Csak tegyük fel például, hogy le kellene írnom neked azoknak a színeknek az árnyalatait, amelyek az úgynevezett „látható spektrumon” *túl* helyezkednek el – olyan fénysugarakét, amelyek mindenki számára láthatatlanok, eltekintve nagyon kevesektől, még mi közöttünk is; Ha el kellene magyaráznom, miként rögzíthetjük a térben az úgynevezett szubjektív vagy *társult, járulékos* színek bármelyikét – mellesleg a komplementeiket (egy matematikai párhuzamot használva) *bármely kétszínű test* (egy önmagában képtelenségnek tűnő elnevezés) *valamelyik színének*, szerinted fel tudnád fogni az optikai hatásukat, vagy akár csak azt, hogy miről beszélek? És mivel nem látod ezeket a sugarakat, nem ismerheted őket, és a tudományban még nincs nevük sem, ha azt mondanám neked: – „Jó barátom, Sinnett, kérlek, anélkül, hogy felkelnél az íróasztalodtól, próbáld meg megkeresni és szemed elé tárni a teljes nap-spektrumot tizennégy prizmatikus színre bontva (amiből hét komplementer), ahogyan az létezik, de annak az okkult fénynek a segítségével, amellyel távolról látsz engem, ahogy én is téged.” ... Mit gondolsz, mit válaszolnál? Mit kellene válaszolnod? Nem javítanál ki erre a magad csendes, udvarias módján, hogy mivel soha nem létezett más, mint hét (újabbán három) alapszín, amelyeket ráadásul semmilyen ismert fizikai folyamattal sem sikerült tovább bontani, mint hét prizmatikus árnyalatra – a felkérésem ugyanolyan „tudománytalan”, mint amennyire „abszurd”? Hozzáteve, hogy felkérésem a nap képzeletbeli „komplementer” színeinek keresésére részemről nem vall túl jó véleményre a te fizikai tudományokról szóló ismereteidről – talán jobb lenne, ha Tibetben keresném a mitikus „dikromatikus” és nap-komplementer „párjaimat”, mert a modern tudomány eddig nem volt képes semmilyen elméletet alkotni még az olyan egyszerű jelenségről sem, mint az összes ilyen dikromatikus test színei. És mégis – ez az igazság –, *ezek a színek nagyon is objektívek!*

Látod tehát a leküzdhetetlen nehézségeket, amelyekkel nemcsak az Abszolút, hanem az Okkult Tudományban az alapokat jelentő tudás megszerzésekor is szembesül egy olyan helyzetben lévő ember, mint te. Hogyan tudnád megértetni magad –valójában *uralni* azokat a

félintelligens *Erőket*, amelyek nem kimondott szavakkal, hanem hangokon és színeken keresztül kommunikálnak velünk, az e kettő rezgési közötti rokonságból eredően? Mert a hang, a fény és a színek a fő tényezők ezen intelligenciák, ezen lények felépítésében, akiknek létezéséről még fogalmad sincs, és *nem is engedik meg* neked, hogy higgy bennük – ateisták és keresztények, materialisták és spiritisták, mind felhozva a saját érveiket egy ilyen hiedelem ellen – és a tudomány az, ami mindnél erősebben tiltakozik egy ilyen „*lealacsonyító babona*” ellen.

Így, mivel *ők* nem érhetik el a határoló falakon át egyetlen ugrással az Örökkévalóság csúcsait; és ahogy kiválasztva egy vadembert Afrika közepéről, *mi* sem lennénk képesek azonnal megértetni vele Newton *Principiáját* vagy Herbert Spencer „Szociológiáját”; vagy egy írástudatlan gyerekkel egy új Iliászt íratni ó-görög nyelven; vagy egy átlagos festővel ábrázoltatni a Szaturnusz világát, vagy felvázoltatni vele az Arcturus lakóit – *mindezek miatt még a létezésünket tagadják!* Igen; ezért a bennünk hívőket szélhámosoknak és bolondoknak nyilvánítják, és magát a tudományt, amely a legmagasabb tudás legmagasabb céljához, az Élet és Bölcsesség Fájának igazi megismeréséhez vezet, a képzelet vad szárnyalásának tekintve megvetően elutasítják!

A legkomolyabban kérlek, hogy a fentiekben ne pusztán személyes sérelmek okozta indulat-levezetést láss. Az időm drága, és nem pazarolhatom. Még kevésbé kellene ebben arra törekvést látnod, hogy viszolygást keltsenek benned, vagy eltántorítsalak téged a nemes munkától, amelyet éppen csak elkezdél. Szó sincs ilyesmiről; mert amit most mondok, az csak annyit nyomhat a latban, amennyit - és nem többet: de – *vera pro gratis*¹ – figyelmeztetek, és többet nem mondok azon túl, hogy általánosságban emlékeztetek, hogy a feladat, amelyet oly bátran vállalsz, egy *Missio in partis infidelium*² – talán a leghálátlanabb minden feladat közül! De ha hiszel a barátságomban irántad, ha értékeled annak a *becsületszavát*, aki soha – egész életében *soha* - nem szennyezte be ajkát hazugsággal, akkor idézd fel a szavakat, amelyeket korábban írtam neked (lásd legutóbbi leveletem) *azokról, akik az okkult tudományokkal foglalkoznak*; aki így tesz, „vagy el kell érnie a célt, vagy *pusztulnia kell*. Ha egyszer elindultunk a nagy Tudás útján, aki kételkedik, az elmebajt kockáztatja; a megrekedés egyenlő a bukással; a visszalépés pedig hátrafelé, fejfelé előre a szakadékba zuhanást eredményezi.”³ De ha őszinte vagy, ne félj, márpedig az vagy - *jelenleg*. Vajon ugyanilyen biztos vagy magadban a *jövőt* illetően is?

De úgy hiszem, itt az ideje, hogy kevésbé transzcendentális, és kevésbé – ahogy ti látjátok - komor és jobban hétköznapi dolgok felé forduljunk. Itt kétségtelenül sokkal otthonosabban fogod érezni magad. Tapasztalatod, képzettséged, intellektusod, a külvilágról szerzett ismereteid, azaz minden együtt van a rád váró feladat elvégzéséhez. Mert ezek együtt

¹ Itt kb.: minden hátsó szándék nélkül, teljes jóindulattal. (A ford.)

² Itt kb.: küldetés a hitetlenek földjén (A ford.)

³ Úgy tűnik, ez egy részlet az ősi skót beavatási szertartás rítusából. (Lásd: *The book of the ancient and accepted Scottish rite*) (A ford.)

mérhetetlenül alkalmasabbá tesznek téged, mint engem, ha egy olyan könyv megírásáról van szó, amely Társadalmad szívéhez tud szólni. Bár a könyv iránt érzett elkötelezettségem meglephet egyeseket, akik valószínűleg a saját érveinket fogják én és társaim ellen felhasználni, és megjegyzik, hogy mi „azzal dicsekszünk, hogy a köznapi emberek nyája fölött állunk” (barátunk, Hume úr szavaival élve) – a hétköznapi emberiség érdeklődései és szenvedélyei fölött, és ez szükségképpen akadályoz minket abban, hogy bármilyen fogalmunk legyen a hétköznapi élet dolgairól –, mégis bevallom, hogy tényleg komolyan érdekel e könyv és sikere, ugyanúgy, mint leendő szerzőjének sikeres élete. Remélem, legalább *te* elhiszed, hogy mi (vagy a legtöbben) messze nem vagyunk azok a szívtelen, erkölcsileg kiszáradt múmiák, akiknek egyesek szeretnének láttatni minket. „Mejnour¹” nagyon jól van ott, ahol van – egy izgalmas – sok tekintetben igaz történet ideális szereplőjeként. Mégis, higgyétek el, kevesen vállalkoznánk arra, hogy egy kiszáradt árvácska szerepét játsszuk el egy ünnepélyes verseskötet lapjai között. Lehet, hogy nem vagyunk egészen amolyan „fiúk” – hogy e tiszteletlen kifejezést idézzem Olcottnak, amikor rólunk beszélt –, mégis egyikünk sem hasonlít Bulwer regényének szigorú alakjához. Bár a helyzetünk által biztosított megfigyelési képesség némelyikünk számára kétségtelenül szélesebb látókört, hangsúlyosabb és pártatlanabb betekintést enged, továbbá hatékonyabb és szélesebb körű emberbarátságot biztosít – Addisonnak válaszolva joggal *állíthatjuk*, hogy... „a mágia feladata az, hogy együttérzéssel humanizálja természetünket” úgy az egész emberiség, mint minden más élőlény iránt, nem pedig az, hogy vonzalmainkat egyetlen kiválasztott fajra koncentráljuk és korlátozzuk – mégis kevesen (kivéve azokat, akik elérték a *Mokhsa-t* mint a legvégső önfeladást) tudjuk annyira függetleníteni magunkat földi kapcsolataink befolyása alól, hogy különböző mértékben, de érdektelenek legyenek számunkra a hétköznapi emberek magasabb rendű örömei, érzelmei és érdekei. Amíg a végső egybeolvadás magába nem szippantja az Egót, hatnia *kell* rá a magas művészet esztétikai hatásai által kiváltott legtisztább szimpátiáknak, legfinomabb húrjainak képesnek kell lennie, hogy válaszoljon a szentebb és nemesebb *emberi* érzelmek szólítására. Természetesen minél közelebb a végső szabadulás, annál kevésbé lesz ez így, míg végül minden emberi és tisztán személyes érzelem – mint vérségi kötelékek, barátság, hazaszeretet és a saját fajtánk iránti részrehajlás – ezek megkoronázásaként utat nem enged és fel nem oldódik az egyetlen igaz és szent, az egyetlen önzetlen és örökkévaló érzésben, az emberiség – mint *Egész* – iránti mérhetetlen Szeretetben! Mert az „Emberiség”, a „nagy Árva”, az egyetlen igazán kitagadott ezen a földön, barátom. És minden önzetlen készítésre képes embernek kötelessége tenni valamit, bármilyen keveset is, sorsának jobbra fordításáért. Szegény, szegény emberiség! Ez eszembe juttatja a Test és tagjai közötti háború régi meséjét: itt is ennek a hatalmas -apátlan és anyátlan - „árvának” minden egyes végtagja – önző módon csak saját magával törődik. Az elhanyagolt test belülről szenved, akár harcban vannak, akár pihennek a végtagjai. Szenvedése és kínja soha nem szűnik meg.

¹ A korábban is hivatkozott Bulwer-Lytton egy másik regényének, a *Zanoninak* alakja, a főhős mestere. (A ford.)

...És ki hibáztathatná – ahogy materialista filozófusaitok teszik –, ha ebben az örökös elszigeteltségben és elhanyagoltságban isteneket kreált magának, akikhez „mindig segítségért kiált, de nem hallgatják meg!”

...Így hát –

„Mivel az ember nem reménykedhet másban, *csak az emberben*,
nem hagynám, hogy akárcsak egy is sikoltson, akit megmenthetek!¹. . .

Mégis bevallom, hogy én, egyénileg, még nem vagyok mentes néhány földi dologhoz való ragaszkodástól. Még mindig jobban vonzódok egyes emberekhez, mint másokhoz, és a filantrópia, ahogyan azt Nagy Patrónusunk – „a Világ Megváltója – a Nirvána és a Törvény Tanítója” – hirdeti, soha nem ölte meg bennem sem egyes emberek felé irányuló barátságot, a – legközelebbi hozzátartozóm iránti – szeretet, preferenciákat, sem a hazafiasság heves érzését az ország iránt, amelyben legutóbb anyagi testben megszülettem. És ezzel kapcsolatban talán egy napon, kéretlenül, azt a tanácsot adom barátomnak, Sinnett úrnak, hogy súgja - mintegy mellesleg - a *Pioneer* szerkesztőjének fülébe: „Megkérhetném őt, hogy tájékoztassa Dr. Wyld-et, az angol T.T. elnökét a fent bemutatott néhány, ránk vonatkozó igazságról? Legyen szíves meggyőzni ezt a kiváló urat arról, hogy az alázatos „harmatcseppek” közül, amelyek különböző ürügyekkel páráként eltűnnek a térben, hogy a fehér himalájai felhőkben ismét összeálljanak, egy sem próbált meg soha visszacsúszni a Nirvána Ragyogó Tengerébe a lábainknál fogva lógás egészségtelen folyamata által; sem a „háromszorosan szent tehén” szent tehéntrágyájából egy újabb „bőr tokot” készíteni maguknak! A brit elnök a legeredetibb elképzeléseket dédelgeti rólunk, akiket kitartóan „jógiknak” nevez, anélkül, hogy a legapróbbat is hajlandó lenne elismerni a „Hatha és a Raja Jóga” közötti óriási különbségek közül.” Ezt a hibát B.-nének köszönhetjük, aki a „*The Teosophist*” kiváló szerkesztőjeként köteteket tölt meg különféle *Sannyasi*-k és más, a síkságról származó „áldottak” gyakorlataival anélkül, hogy valaha is bajlódna néhány oda kívánczó magyarázattal.

És most térjünk át a még fontosabb dolgokra. Az idő értékes dolog, az anyag (íráshoz valóra gondolok) pedig még inkább. Mivel a „lecsapatus” – a te esetedben tiltottá vált; a tinta vagy a papír hiánya sem esélyesebb ok a „*Tamasára*”, én pedig messze otthonról, egy olyan helyen vagyok, ahol írószerboltra kisebb igény mutatkozik, mint egy lélegzetvételnél levegőre, levelezésünk hirtelen megszakadhat, hacsak nem gazdálkodok körültekintően a készleteimmel. Egy barátom² megígérte, hogy nagy szükség esetén ellát néhány kósza lappal, nagyapja emlékül megőrzött végrendeletéből, amellyel kitagadta őt, és így megalapozta a „szerencséjét”. De mivel, ahogy ő mondja, soha egyetlen sort sem írt – az elmúlt tizenegy

¹ Ez a két sor idézet Sir Edwin Arnold *The Light of Asia* c. költeményéből. (A ford.)

² Ez feltehetően Djual Khool (nem sokkal később már) Mester lehetett, aki akkoriban még K.H. Mester tanítványa volt. (A ford.)

évben, kivéve olyan Tibetben készített „double superfin glacé¹” papírra, amit tiszteletlenül összetéveszthetnél az itatóspapírral annak kezdeti gyártási szakaszában, és mivel a végrendet is hasonló anyagra íródott –, akár azonnal rá is térhetünk a könyvedre. Mivel abban a megtiszteltetésben részesítesz, hogy kikéred a véleményem, elmondhatom, hogy az ötleted kiváló. A teozófiának szüksége van ilyen segítségre, és az eredmények is azok lesznek Angliában, amire számítasz. Ez európai barátainknak is segíthet – általában véve. Nem korlátozlak arra vonatkozóan, hogy mit használhatsz fel a neked vagy Hume úrnak írtakból, teljes mértékben megbízom a tapintatodban és ítélőképességében azzal kapcsolatban, hogy mit kell abból nyilvánosságra hozni és hogyan kell előadni. Csak azt kérem, hogy olyan okok miatt, amelyeket nem oszthatok meg veled (és biztos vagyok benne, hogy tiszteletben fogod tartani a hallgatásomat), *ne használj fel egyetlen szót vagy részletet sem a neked írt utolsó levelemből* – amelyet a hosszú hallgatásom után, dátum nélkül írtam, és az elsőből sem, amelyet a mi "öreg hölgyünk" továbbított neked. Épp most idéztem belőle a 4. oldalon. Tégy meg nekem egy szívességet, ha szegény leveleim megérdemlik a megőrzést, és tedd félre őket a többtől elkülönítve, lezárt borítékban. Lehet, hogy egy bizonyos idő elteltével ismét fel kell bontanod őket. Ami a többit illeti – átengedem őket a kritika tépőfogainak. Nem avatkoznék bele abba a tervbe sem, amelyet nagyjából felvázoltál az elmédben. De erősen ajánlom, hogy a végrehajtásában nagy hangsúlyt fektess az apró részletekre - (lenne szíves lekötelezni egy kék tintával aláírt elismervénnyel?), amelyek biztosítják a csalás vagy összejátszás lehetőségének kizárását. Gondold át jól, milyen vakmerő dolog olyan jelenségeket adeptusoknak tulajdonítani, amelyeket a spiritiszták már a médiumitás bizonyítékaként, a szkeptikusok pedig szemfényvesztésként könyveltek el. Ne hagyj ki egyetlen apró részletet vagy morzsát sem az álláspontodat alátámasztó járulékos bizonyítékok közül, amint azt elmulasztottad megtenni „A” leveledben a *Pioneer*-ben. Például az én barátom azt mondja, hogy az egy tizenharmadik csésze volt, és nincs hasonló mintázatú, legalábbis Simlában². A párnát te választottad - mégis a "párna" szó szerepel az üzenetemben, ahogy a "fa" vagy bármi más szó is lehetett volna, ha a párna helyett egy másik megtalálási helyet választottál volna. Azt fogod tapasztalni, hogy ezek az apróságok bizonyulhatnak a legerősebb pajzsoknak számodra a gúnyolódás és a lealacsonyító megjegyzések ellen.

És emellett természetesen arra kell törekedned, hogy bemutasd, ez a teozófia nem új tanként igényli a világ figyelmét, hanem csupán azoknak az elveknek az újra-fogalmazása, amelyek az emberi faj születése óta ismertek. Az időbeli sorrendet tömören, mégis szemléletesen kellene végig követni a filozófiai iskolák egymást követő fejlődésén keresztül, és illusztrálni a különböző mágusoknak tulajdonított okkult erők kísérleti bemutatásairól szóló beszámolókkal. A misztikus jelenségek egymást követő feltűnései és lecsengései, valamint ezek egyik

¹ Itt kb.: extra finomságú, fényezett papír (*A ford.*)

² Megjegyzés: legalább is S. asszony ezt mondja. Én magam nem kutattam át a fazekasboltokat; ugyanígy a vízzel töltött palackot – egyikét a négynek, ami a szolgálók kosaraiban volt - a saját kezemmel töltöttem meg vízzel, és ezt a négy palackot épp akkor hozták vissza üresen ezek a szolgálók a víz utáni eredménytelen kutatásukat követően, amikor egy üzenettel elküldted őket a kis sörfőzdébe. Remélem, hogy elnézitek nekem a beavatkozást, és mély tisztelettel üdvözlöm az úrnőt. Tisztelettel stb.: a "Kitagadott".

népesedési központból a másikba való átevődése jelzi a spiritualitás és az ember állatias vonásainak, mint egymással birkózó erőknek ellentmondásos játékát. Végül pedig úgy tűnik, hogy a jelenségek most emelkedő hulláma, együtt ezek emberi gondolkodásra és érzésre gyakorolt változatos hatásaival, elkerülhetetlenné tette a teozófiai iránti érdeklődés újjáéledését. Az egyetlen megoldandó probléma gyakorlati jellegű: mi módon lehet a legjobban segíteni a szükséges tanulmányi munkát, és hogyan lehet a spirituális mozgalom számára a szükséges felfelé mozgó lendületet megadni. Ez egy jó kezdet ahhoz, hogy jobban megértsük az élő ember belső, lényé mélyében ott rejlő képességeit. Meg kell fogalmazni azt a tudományos állítást, hogy mivel az *akrshu* (vonzás) és a *prshu* (taszítás) a természet törvényei, nem lehetséges kapcsolat vagy érintkezés tiszta és a tisztátalan Lelkek – testben működők vagy azon kívüliek - között; és ezért az állítólagos szellemekkel történő kommunikáció kilencvenkilenc századrésztől első látásra kijelenthető, hogy tévedés. Ez olyan nagy jelentőségű tény, hogy alig találhatsz jelentősebbet, és nem lehet eléggé hangsúlyozni. Tehát, bár a *The Theosophist* hasábjain talán jobb választás lehetett volna szemléltető anekdoták egy sorozata, például jól hitelesített történelmi esetek felidézésével, mégis az az elképzelés volt helyes, hogy azok elméjét alakítsuk hasznos és szuggesztív csatornákká, akik csak a jelenségek iránt érdeklődnek, eltávolítva ezzel őket a pusztán médiumi jelenségekre fókuszáló dogmatizmustól.

„Halvány Remény” alatt azt értettem, hogy ha felmérjük a teozófiai önkénteseink által vállalt feladat nagyságát, és különösen a számos, velük szemben felsorakozott és még ez után felsorakozó szervezet összesített erejét, joggal hasonlíthatjuk ezt az olyan a kétségbeesett erőfeszítéshez a túlerővel szemben, amelyeket az igazi harcos büszkén felvállal. Jól tette, hogy meglátta a „nagy célt” a kicsiny Teozófiai Társulat indulásában. Természetesen, ha vállaltuk volna a megalapítását és felállítását *in propria persona*¹, valószínűleg többet ért volna el és kevesebb hibát vétett volna, de ezt nem tehattük meg, és nem is ez volt a terv: két közreműködőnk² kapta meg a feladatot, és rajtuk áll – ahogy most rajtad is -, hogy az adott körülmények között a tőlük telhető legjobb eredményt ériék el. És sok mindent el is értünk. A spiritizmus felszíne alatt fut egy áramlat, amely széles medret váj magának. Amikor újra megjelenik a felszínen, hatásai nyilvánvalóak lesznek. Már most is sok hozzád hasonló elme töpreng az okkult törvények kérdéskörén – ezt kényszeríti a gondolkodó emberekre ez a szellemi forrongás. Hozzád hasonlóan ők is elégedetlenek mindazzal, ami eddig elérhető volt, és jobb után kutatnak. Bátorítson ez téged is.

Nem egészen pontos az az állítás, hogy ha ilyen elmék lennének a Társaságban, akkor „megfigyelésre kedvezőbb körülmények között lennének” számunkra. Inkább úgy kellene fogalmazni, hogy csatlakozásuk más szimpatizánsokhoz ebben a szervezetben erőfeszítésekre ösztönzi őket, és egymást is további kutatásra ösztönzik. Az egység mindig erőt ad. És mivel az okkultizmus napjainkban „halvány reménynek” tűnik, az egység és az együttműködés

¹ Itt kb.: személyes részvétellel. (A ford.)

² Utalás Blavatskyné-re és Olcott ezredesre (A ford.)

elengedhetetlen. Az egység valóban az életerő és a magnetikus erők koncentrációját jelenti az előítéletek és a fanatizmus ellenséges áramlataival szemben.

Írtam néhány szót a Maratha fiú¹ levelébe, csak hogy megmutassam, hogy *utasításoknak* engedelmeskedve tárta eléd nézeteit. A *hatalmas díjakról* alkotott túlzó elképzelésétől eltekintve a levelét bizonyos szempontból érdemes megfontolni. Damodar ugyanis hindu – és ismeri népe gondolkodásmódját Bombayban; habár a bombayi hinduk csoportja nagyjából a legkevésbé spirituális hajlamú egész Indiában. De, mint az odaadó, lelkes ifjú, még mielőtt én felvázolhattam volna neki a helyes irányt, saját elképzeléseinek ködös formáit kezdte űzni. Minden gyors gondolkodót nehéz lenyűgözni – egy szempillantás alatt „teljes erőből” tovaszállnak, még mielőtt akár félig is tudatosulna bennük, mit akarunk megértetni velük. Ez a bajunk B.-nével, és O-val is. Az utóbbi gyakori kudarca az időnként – még ha írásban is – kapott javaslatok végrehajtásában szinte teljes mértékben annak tudható be, hogy a saját aktív elméje megakadályozza, hogy megkülönböztesse az általunk előidézett benyomásokat a maga elképzeléseitől. B. asszonnyal pedig az a baj (a testi betegségei mellett), hogy néha kettőnk vagy többünk hangjára is figyel egyszerre; például ma reggel, amikor a „Kitagadott”, akinek teret engedtem egy lábjegyzet erejéig, egy fontos ügyben beszélgetett vele, ő közben odafigyelt közülünk még valakire², aki Ciprusról Bombay-t érintve utazik Tibetbe – és így mindkettőjük kibogozhatatlan zűrzavarban találta magát. A *nőkből* tényleg hiányzik a koncentrációs képesség.

És most, jó barátom és munkatársam – egy áthidalhatatlan papírhiányos állapot arra kényszerít, hogy elbúcsúzzak. Viszlát, amíg vissza nem térsz, hacsak nem éred be azzal, hogy levelezésünket a megszokott csatornán keresztül intézzük. Egyikünk sem szeretné ezt. De amíg nem kapunk felhatalmazást a változtatásra, addig így kell lennie. Ha ő ma meghalna – és tényleg nagyon beteg –, nem kapnál tőlem kettőnél, vagy legfeljebb háromnál több levelet (Damodaron vagy Olcotton keresztül, vagy már létező, alakulóban levő csatornán keresztül), és akkor, ha ez az erőtartalék kimerülne, a búcsúzásunk VÉGLEGES lenne. Azonban nem bocsátkozok jóslatokba; az események talán összehoznak minket valahol Európában. De akár találkozunk, akár nem az utazásod során, biztos lehetsz benne, hogy személyes jókívánságaim elkísérnek. Ha munkád előrehaladtával időnként valóban szükséged lesz egy-egy jó gondolat segítségére, az valószínűleg *beleivódik* az elmédbe – hacsak a sherry nem állja útját, ahogy már Allahabadban is történt. A „mély Tenger” bánjon veled és a házaddal gyengéden.

Örökké igaz barátod,

K. H.

¹ A Maratha egy nyugat-indiai nyelvcsoporthoz tartozó és egyben ott kétértelműen munkát végzők kasztját jelölő szó. Itt utalás az onnan származó Damodar K. Mavalankar-ra (*A ford.*)

² Utalás H. Mesterre (*A ford.*)

Ui.: A „barát”, akiről Lord Lindsay a neked küldött levelében beszél, sajnos azt kell mondjam, egy fojtogatóan bűzös görény, akinek barátságuk felhőtlen időszakában sikerült a Lord jelenlétében bűzét illatokkal elfednie, és így elkerülte, hogy szagáról ráismerjenek. Mert ez Home¹ – a médium, aki előbb római katolikus, majd a protestáns, végül pedig a görögkatolikus hitre váltott. Ő O. és B. asszony legelkeseredettebb és legkegyetlenebb ellensége, bár egyikükkel sem találkozott még soha. Egy ideig sikerült megmérgeznie a Lord elméjét, és előítéleteket kelteni benne velük szemben. Nem szeretek bármit is mondani emberekről a hátuk mögött, mert az rágalmazásnak tűnik. Mégis, bizonyos jövőbeli eseményekre való tekintettel kötelességemnek érzem, hogy figyelmeztesselek rá, mert ez egy kivételesen gonosz ember – a spiritiszták és a médiumok ugyanúgy gyűlölik, mint amennyire utálják azok, akik kiismerték őt. A te munkád közvetlenül ütközik az övével. Bár egy szegény, beteges, nyomorék, béna roncs, szellemi képességei ugyanolyan élesek, elevenek és képesek arra, hogy ártsanak, mint valaha. Olyan ember ő, akit semmi sem tart vissza a rágalmazó vádaskodástól – bármilyen aljas és hazug is az. Tehát – vigyázz vele!

K. H.

¹ Daniel Dunglas Home, korabeli skót médium. (A ford.)

FILOZÓFIAI ÉS ELMÉLETI TANÍTÁSOK, 1881-1883.

IX. Levél

A K.H -tól kapott első levél, mióta Indiába visszaérkeztem. A bolygói evolúció főbb vonalainak leírása. Kézhez véve 1881. július 8-án, miközben B. asszonynál időztem néhány napot Bombay-ben.

Sinnett Londonban volt, és onnan írt levelet K.H. Mesternek, még mielőtt elindult volna Bombay felé. Kissé csalódott volt, hogy amikor hosszú útról megérkezett Bombaybe, válasz erre még mindig nem várta őt. Ám másnap, mikor éppen befejezte Blavaslynével közös reggelijét, saját leírása szerint: egy levél hullott az asztalára a szeme láttára, ami szó szerint a semmiből materializálódott vagy teleportálódott oda. Ez volt a Mester várva-várt (alább olvasható) válasza, egy számára nagyon érdekes levél, amiben magánjellegű dolgok, kérdéseire adott válaszok és a bolygói szintű fejlődési sémát feltáró első, egyelőre csak vázlatos tanai kaptak helyet. (A ford.)

Üdvözöllek jó barátom és briliáns szerzőm, üdv újra itt! Leveled a kezemben, és örülök, hogy személyes tapasztalataid London „Kiválasztottjaival” ilyen sikeresnek bizonyultak. De előre látom, hogy most minden eddignél jobban egy testet öltött kérdőjellé válsz. Vigyázz! Ha kérdéseidet a hatalmasságok elhamarkodottnak találják, ahelyett, hogy a válaszaimat eredeti tisztaságukban kapnád meg, azok zagyvaságokká válhatnak. Mostanra már hozzászoktam ahhoz, hogy szorító kezet érezek a torkomon, valahányszor tiltott témák határain feszegetem; de nem eléggé ahhoz, hogy ne érezzem magam – kellemetlenül – úgy, mint egy pondró a „Korszakok Sziklájá”, az én *Cho-Khanom* előtt. Mielőtt tovább haladhatunk, először mindannyiunknak meg kell békélni azzal, bekötik szemünket; máskülönben kívül kell maradnunk.

És most nézzük, mi a helyzet a könyvvel? A *Le quart d'heure de Rabelais*¹ lejárt, és ha nem is teljesen fizetéseképtelenül, de szinte remegve állok a gondolat előtt, hogy az első felajánlott törlesztő részlet az elvárt mérték alatti lehet; a kért ár – meghaladja szerény lehetőségeimet; Ezért már *pro bono publicó*² arra vetemedtem, hogy áthágjam a szörnyű – „Eddig, és ne tovább!”-ot, magamra vonva a *Cho-Khan* dühének hullámain, eláztatva engem kék tintával és mindennel! Naivan abban reménykedem, nem kényszerítesz rá, hogy tovább rontsam a „helyzetemet”.

Így van. Mert halványan azt gyanítom, hogy nagyon türelmetlen leszel velem. Nagyon világosan úgy látom, hogy nem kell annak lenned. Az élet egyik szerencsétlen szükségszerűsége, hogy a kényszerítő körülmények néha arra szorítják az embert, hogy

¹ „Rabelais negyedórása lejárt” – utalás a francia író annak érdekében bevetett trükkjére, hogy elkerülje kávéházi számlája kifizetését. (A ford.)

² Kb.: „a közjó érdekében”. (A ford.)

látszólag *figyelman kívül hagyja* a barátság követelményeit, nem azért, hogy megszegje a szavát, hanem hogy - mint kevésbé fontosakat - átmenetileg elodázza vagy félretegye az újoncok túlzottan sürgősnek érzett elvárásait. Az egyik ilyen kényszerítőnek tekintett szükséglet a te jövőbeli jóléted szem előtt tartása; annak az álom megvalósulása, amelyet S.M.-mel¹ együtt álmodtatok meg.

Az az álom – nevezzük inkább látomásnak? – az volt, hogy te és K². asszony – miért feledkezzünk meg a Teoz. Társ.-ról? – „mindannyian egy, az okkult filozófia világban való megnyilvánulásait célzó nagy terv részei vagytok”. Igen; el kell jönnie az időnek, és nincs is messze –, amikor mindannyian helyesen fogjátok értelmezni az ilyen megnyilvánulások látszólag ellentmondásos fázisait; mert a bizonyítékok arra kényszerítenek titeket, hogy összekapcsoljátok őket. De mivel jelenleg még nem tartunk ott – ne feledd: azért kérem tőled, hogy őrizd meg lélekjelenlétedet, mert kockázatos játszmába kezdtünk, amelynek tétje emberi lelkekben mérhető. Nem feledkezve meg arról, hogy a te „Lelkedre” és az enyéme is vigyáznom kell, így kell tennem, bármi legyen is az ára. Még akkor is, ha fennáll a veszélye, hogy félreértesz, ahogyan Hume úr tette. A munkát még nehezebbé teszi, hogy magányos munkás vagyok a mezőn, és ez így is marad, amíg nem tudom bizonyítani a feletteseimnek, hogy legalább te – komolyan gondolod a dolgot; hogy őszintén elkötelezted magad. Ahogy tőlem is megtagadják a magasabb szintű segítséget, úgy te sem fogsz könnyen segítségre lelteni abban a Társulatban, amelyben mozogsz, és amelynek irányultságán próbálsz alakítani. Egy ideig nem fogsz sok támogatást kapni azoktól sem, akiket ez közvetlenül érint. Idős hölgyünk gyenge, idegei pattanásig feszítettek; agya úgyszintén kimerült. H.S.O. messze van – *száműzetésben* –, küzdi vissza magát a kegyvesztettségéből – jobban aláásva helyzetét, mint gondolnád a Simlai botlása³ által –, és teozófiai iskolákat alapít⁴. Hume úr – aki egykor megígérte, hogy bajnoka lesz a Fény és Sötétség között dúló harcnak – most egyfajta felfegyverzett semlegességet tanúsít irántunk, ami lenyűgöző látvány. Miután arra csodával határos felismerésre jutott, hogy mi egy özönvíz előtti jezsuitákból álló *testület* kövületei vagyunk – akik ékesszóló szóvirágokban teljesítik ki önmagukat, odáig jutott, hogy kis híján megvádolt minket azzal, hogy jogtalanul elfogtuk és elolvastuk H.P.B-nek írt leveleit! Azonban némi vigaszt talál abban a gondolatban, hogy „milyen élvezetes vitát fog folytatni valahol máshol (talán az Angel Linnean Ornitológiai Társaságnál) azzal a lénnel, aki a Koothoomi nevet viseli”. Valóban, felettébb intellektuális, egykor közös barátunknak a szavak olyan

¹ William Stainton Moses, a korszak neves médiuma, spiritisza, 1877-1884-ig a Teozófiai Társulat tagja. (A ford.)

² Anna Kingsford, a korszak egy prominens, nagy hatású asszonya. Misztikus, költő, tisztánlátó, Anglia első orvosi diplomát szerzett nője, és a levél utáni években a Teozófiai Társulat tagja, az angol T.T. elnöknője is volt. (A ford.)

³ Utalás Olcott ezredes „Egy nap Blavastky asszonnyal” c. cikkére, ami valahogy kikerült az indiai, majd az angol újságokhoz. Ld. erről még a IV. Levelet. (A ford.)

⁴ Olcott ezredes Ceylonban működött ekkor. Iskolák alapítása mellett a ceyloni buddhista vezetőket megnyerve, velük karöltve, a helyiek tömegei körében a buddhizmus értékességének, szellemi oldalának, valamint mélyebb tanainak tudatosításával egyfajta vallási és szellemi feltámadás elindítója is volt Ceylonban. Ottani működése miatt Ceylon (a mai Sri Lanka) szigetén sokan azóta is nemzeti hőseik között tartják számon. Ekkor és ezt támogatva írta meg Buddhista katekizmus c. művét is, ami fontos szerepet játszhatott a Buddhizmus újabb kori térhódításában. (A ford.)

áradata áll rendelkezésére, amennyi elég lenne ahhoz, hogy az egy egész csapatszállító-hajónyi hangzatos, de hibás szónoki fordulatot is elvinne a hátán. Mindazonáltal – tisztelem őt... De ki lesz a következő? C. C. Massey? De hát ő meg körülbelül fél tucat törvénytelen kölyök szerencsétlen szülője. Rendkívül elbűvölő, odaadó barát; igazi misztikus; nagylelkű, nemes érzületű férfiú, úriember – ahogy mondani szokás – a feje búbjától a kisujjáig; a sors viharában is helytállt; minden megvan benne, ami az okkultizmus *tanulmányozójától* elvárt, de semmi olyan, ami egy *adeptushoz* szükséges, kedves barátom. Akárhogy is legyen, titka csak az övé, és nincs jogom azt felfedni. Dr. Wyld? – velejéig keresztény. Hood? – megnyerő természet, ahogy mondod; álmodozó és idealista misztikus dolgokban, de – nem munkásnak való. S. Moses? Áh! Helyben vagyunk. S.M. majdnem felborította a teozófia három évvel ezelőtt vízre bocsátott bárkáját: és mindent megtesz majd, hogy újra megtegye – a mi *Imperator*¹-unkkal karöltve. Kétkedsz? Hát ide hallgass!

Az övé egy különös, ritka természet. Okkult pszichikai energiái óriásiak; de ezek szunnyadtak benne, elrejtőzve és számára is ismeretlenül, amikor úgy nyolc évvel ezelőtt *Imperator* felfedezte, és szárnyalásra indította lelkét. Azóta új élet költözött belé, kettős lénye van, de természetét nem lehet megváltoztatni. Teológiai hallgatóként nevelkedett, elméjét kétségek emésztették fel. Ezt követően az Athosz-hegyre ment, ahol egy kolostorba zárkózva görögkeleti vallást tanuljon, és ott figyelt fel rá először „szellemi vezetője” (!!). Természetesen a görögkeleti szórszálhasogatás nem tudta feloldani kétségeit, így hát Rómába sietett – de a pápistaság sem elégítette ki. Innen Németországba vándorolt, ugyanazon negatív eredményekre jutva. Végül feladta a száraz keresztény teológiát, de nem adta fel hitét annak feltételezett alapítójában. Szüksége volt egy ideálra, és ezt az utóbbiban találta meg. Számára Jézus valóság, egy valaha megtestesült, most testetlen Szellem, aki - ő úgy hiszi - ugyanúgy „bizonyosságot adott neki személyes kilétéről”, ha nem jobban, mint más „Szellemek” – köztük *Imperator*. Mindazonáltal sem Jézus vallási tanait, sem szavait, ahogyan azokat a Biblia tolmácsolja és S.M. hitelesnek is tartja, nem fogadja el teljesen az ő nyughatatlan Szelleme. *Imperator*, akinek később ugyanez a sors jutott, sem járt jobban. Elméje túlságosan fogadókész. Ha egyszer beleivódtak, könnyebb eltörölni a titánba vésett jeleket, mint az agyába vésődött benyomásokat. Amíg *Imperator* hatása alatt áll – teljesen tudatában van az okkultizmus valóságának és a tudományunk spiritizmussal szembeni felsőbbrendűségének. De amint magára marad, és azok ártalmas irányítása alá kerül, akiket szilárd meggyőződéssel testen kívüli Lelkeként azonosított –, minden ismét káoszba fordul! Elméje ellenáll minden készítésnek, minden érvek, ami nem a sajátja, és ezek mind a spiritizma elképzelésekhez köthetők. Amikor megszabadult a régi teológiai béklyóktól, szabad embernek hitte magát. Néhány hónappal később a „Szellemek” alázas rabszolgája és játékszere lett! Amikor belső Énjével áll szemben, csak akkor döbben rá az igazságra, hogy van valami magasabb rendű és nemesebb, mint az állítólagos Szellemek zagyválásai. Ilyen pillanatban hallotta először *Imperator* hangját, ami - ahogy ő maga fogalmaz - „Isten hangja, amely a belső Énjéhez szólt”.

¹ S.M. mint médium „szellemi vezetőjeként” ismertté vált lény neve. (A ford.)

Ez a hang már évek óta ismerős a számára, mégis gyakran nem figyel rá. Egy egyszerű kérdés: ha Imperator az lenne, aminek ő hiszi, - sőt, úgy gondolja, hogy *tudja*, hogy az –, vajon nem hajtotta volna S.M. akaratát mára teljesen a maga uralma alá? Csak az adeptusoknak, azaz testben működő szellemeknek tiltják meg bölcs és áthághatatlan törvényeink, hogy teljesen a saját uralmuk alá hajtsanak egy másik és gyengébb akaratot – a szabadnak született Ember akaratát. Ez utóbbi eljárásmodot részesítik előnyben az „Árnyék Testvérei”, a boszorkánymesterek, elementárisok, és elszigetelt kivételként a *legmagasabb* Bolygói Szellemek, azok, akik már nem képesek tévedni. De ezek a Földön csak minden új emberi faj születésekor jelennek meg; a nagy ciklus két végének találkozásánál és lezárásakor. És nem maradnak az emberrel tovább, mint ami ahhoz szükséges, hogy az általuk tanított örök igazságok erőteljesen bevésszék az új fajok képlékeny elméjébe, biztosítva ezzel, hogy azok ne merüljenek feledésbe, vagy ne vesszenek el az eljövendő korszakok generációi számára. A Bolygói Szellem küldetése nem más, mint hogy megszólaltassa az *Igazság Alaphangját*. Miután ez utóbbi rezgését úgy irányította, hogy megszakítás nélkül fusson végig az adott faj vonalán a ciklus legvégéig – a legmagasabb szférák eme lakója eltűnik bolygónk felszínéről – a következő „testben való feltámadásáig”. Az Ősi Igazság eme rezgéseit a filozófusaitok „veleszületett eszméknek¹” nevezik. Imperator tehát többször is elmondta neki, hogy „egyedül az okkultizmusban kell keresnie, és meg is fogja találni az igazság egy olyan aspektusát, amelyet még nem ismert fel.” De ez egyáltalán nem akadályozta meg S.M.-t abban, hogy hátat fordítson az okkultizmusnak, valahányszor annak egy eszméje összeütközésbe került elméjének valamely spiritiszta előfeltevésből eredő elképzelésével. Úgy tekintett a médiumításra, mint lelki szabadságának kiváltságlevelére, a spirituális halálból való feltámadásra. Csak annyiban engedték meg neki, hogy médiumítását használja, amennyire ez a hitében megerősítéshez szükséges volt; ígéretet kapott, hogy az abnormális átadja majd helyét a normálisnak; utasították, hogy készüljön fel arra az időre, amikor a benne lévő Én tudatára ébred a saját spirituális, független létezésének, és amikor szemtől szemben állva fog beszélni és együtt cselekedni Tanítójával, és normálisan, külső vagy belső médiumítás nélkül fogja élni életét a szellemi világban. És mégis, miután annak befolyása alá került, amit ő „külső Szellemi hatásnak” nevez, többé nem tudta megkülönböztetni hallucinációit a valóságtól, a hamist az igaztól: időnként egy kalap alá véve Elementálokat és Elementárisokat, testetlen Szellemeket a testben működőkkel, bár az ő „Isteni Hangja” elég sokszor figyelmeztette erre, és óva intette őt „ama szellemektől, amelyek a Föld szférájában lebegnek”. Mindezek ellenére, szilárdan hiszi, hogy mindig is Imper. irányítása alatt cselekedett, és hogy az őt meglátogató szellemek mind az ő „vezetőjének” engedélyével érkeztek. Akkor hát H.P.B. vajon Imper. hozzájárulásával volt ott? És hogyan magyarázza a következő ellentmondásokat. 1876 óta, egyértelmű utasításra cselekedve, H.P.B. megpróbálta ráébreszteni őt a valóságra, ami körülötte és benne történik. Hogy ez Imper. akarata szerint vagy annak ellenében történt – tudnia kellett, mivel az utóbbi esetben H.P.B. akár azzal is dicsekedhetett volna, hogy erősebb, hatalmasabb, mint az ő „vezetője”, aki soha nem is tiltakozott e betolakodó ellen? Erre mi

¹ Az eredeti kifejezés: „*innate ideas*” (A ford.)

történik? 1876-ban a Wight szigetről írt neki egy több mint 48, egymást követő órán át tartó látomásról, amely alatt megszokott módján járkált, beszélt, de a külső történéseknek a leghalványabb emléke sem maradt meg benne, és arra kérte őt, hogy mondja meg, látomás vagy hallucináció volt ez. Miért nem kérdezte meg +I-R-t¹? „Meg tudod mondani, mert ott voltál” – mondja. „Más voltál, de mégis te magad – ha van Éned. ... Gondolom, igen, de ilyen irányban nem kutakodok.” ... Egy másik alkalommal a saját könyvtárában látta², amint őt nézi, közeledik, és néhány, az általa ismert Páholyhoz köthető szabadkőműves jelzést mutat fel neki. Elismeri, hogy „olyan tisztán látta, mint Massey-t – aki ott volt”. Több más alkalommal is látta, és néha, bár tudta, hogy H.P.B. az, mégsem ismerte fel. „A megjelenésed és a leveleid alapján időnként annyira különbözőnek tűnsz, a mentális jellegzetességeid annyira változatosak, hogy – amint azt határozottan mondták is nekem – teljesen elképzelhetőnek tartom, hogy Lények egy csoportja vagy. ... *Megingathatatlanul* hiszek benned.” Minden levelében „élő Testvért” követelt tőle, pedig H.P.B. egyértelműen tudtára adta, hogy már most is foglalkozik vele egy, ám ő határozottan tagadta ezt. Amikor segítséget kapott, hogy megszabadulhasson *túlságosan anyaghoz kötődő* testéből, amelytől így néha órákig, sőt napokig is távol volt, miközben üres gépezetét távolról és *külső, élő* befolyással működtették – amint visszatért, elkezdte gyötörni kezdte az a megingathatatlan képzet, hogy egész idő alatt egy *másik* intelligencia, egy testetlen, nem pedig testben működő Szellem hordozója volt, és az *igazság* közben egyszer sem derengett fel elméjében. „Imperator” – írta H.P.B.-nek – „bekorlátozza a médiumitásról alkotott elképzeléseket. Azt mondja, a médiumitás és az adeptusi szint között nem lehet igazi ellentét.” Ha itt a „tisztánlátó” szót használta volna a „médium” helyett, helyesebben értelmezte volna a mondottakat, hiszen ritkán válik valaki adeptussá úgy, hogy ne lenne felruházva születésétől fogva tisztánlátói képességgel. De hát 1875. szeptemberében semmit sem tudott az Árnyék Testvéreiről – legnagyobb, legkegyetlenebb és – miért ne ismernénk be – legerősebb ellenségeinkről. Abban az évben megkérdezte az „öreg hölgyet”, hogy Bulwer vajon nem evett-e félig nyers disznóhúst és nem álmodott-e, amikor leírta ama: „förtelmes Küszöblakót”. „Készülj fel” – válaszolta ő –, „úgy tizenkét hónap elteltével szembe kell nézned és harcolnod kell velük.” 1876. októberében el is kezdték megdolgozni. „Kézitusát vívok,” – írta – „az elmúlt három hétben állandó harcban állok a Gonosz összes légiójával, éjszakáimat kínjaik, kísértéseik és ocsmány sugallataik teszik borzalmassá. Látom őket magam körül, ahogy meredten bámulnak rám, hablatyolnak, üvöltenek, vigyorognak! Mindenféle mocskos sugallat, zavarba ejtő kétség, őrült és borzongató félelem nehezedik rám – most már értem Zanoni Küszöblakóját – még nem inogtam meg –, és kísértéseik egyre halványabbak, jelenlétük kevésbé közeli, a borzalom gyengül...”

¹ Ez nem elgépelés, így szerepel a levélben. Feltehetően Imperator-ra utal vele a Mester, de hogy miért így írta, nem tudom. Találgatásaimat azonban nem fűzöm bele a levél szövegébe, így a fordításban benne hagytam az eredeti írásjel sort. (A ford.)

² H.P.B.-t (A ford.)

Egyik este H.P.B. arcra borult Feljebbvalója¹ előtt – ami egyike volt azon kevés dolgoknak, amiktől ők tartanak –, és arra kérte, hogy keze intésével hasson oda az óceán túlsó partjára, elkerülendő, hogy S.M. odavesszen, és a Teoz. Társ. elveszítse legnagyobb reménységét. „Ki kell állnia a próbát” – volt a válasz. S.M. úgy képzei, hogy + *Imper.* küldte a kísértőket, mert ő, S.M. egyike volt azoknak a Tamásoknak, akiknek *látniuk* kell; *nem* akarta elhinni, hogy + nem tudja megakadályozni a jöttüket. Bár ő vigyázott rá – de nem tudta elűzni őket, hacsak maga az áldozat, az újonc nem bizonyul mindnél erősebbnek. De vajon ezek az Elementárisokkal szövetkezett gonosz emberek felkészítették őt egy új életre, úgy, ahogyan gondolta? Ezek megtestesülései mindazon pusztító behatásoknak, amelyek a belső Ént érik, aki a szabadságért és a fejlődésért küzd, és soha nem tértek volna vissza, ha sikeresen legyőzi őket saját független AKARATÁNAK kinyilvánításával úgy, hogy véget vet médiumitásának, akarata *alárendelésének*. De mégis visszatértek. Azt mondd -- + -- -ról, hogy „Imperator biztosan nem az ő (S.M.) asztrális lelke, és kétségtelenül nem egy, a miénknél alacsonyabb szintű világból származik, – nem egy földhöz kötött Szellem.” Senki sem állította, hogy bármi ilyesmi lenne. H.P.B. soha nem mondta neked, hogy Imper. S.M. asztrális lelke lenne, csak azt, hogy amit gyakran összetévesztett + -vel, az a saját felsőbb *Énje*, az ő isteni *atmája* volt – nem *linga Sarira* vagy asztrális Lélek, vagy a *Kama rupa, doppelganger*² – már megint. + nem mondhat ellent magának; + tudatában van az igazságnak, amelyet S.M. olyan gyakran félreért; + nem hirdetheti az okkult tudományokat úgy, hogy közben védelmébe veszi a médiumitást, még annak tanítványa által leírt legmagasabb formáját sem. A médiumitás abnormális. Amikor a további fejlődés útján az abnormális utat engedett a természetesnek, a *vezetőket*³ szélnek eresztik, és a passzív engedelmességre már nincs szükség, a médium megtanulja használni akarátát, gyakorolni a saját hatalmát, és adeptussá válik. Ez egy fejlődési folyamat, amin az újoncnak végéig kell mennie. Amíg előfordul vele, hogy transzba esik, addig nem lehet belőle adeptus. S.M. pedig élete kétharmadát transzban tölti.

A kérdésedre – vajon Imperator „Bolygói szellem” lehet-e, és „lehetséges-e emberi testben működni egy Bolygói szellemnek?” – először is azt mondom, hogy nem létezhet olyan Bolygói szellem, amely ne élt volna valaha anyagi testben, vagy ne lett volna az, amit ti embernek neveztek. Amikor nagy Buddhánk – minden adeptus védőszentje, az okkult rendszer reformátora és törvényalkotója – először elérte a Nirvánát a Földön, „Bolygói szellemmé” vált; azaz – szelleme egyszerre tudott *teljes tudatossággal* jelen lenni a csillagközi térben, miközben tetszése szerint működhett a Földön is eredeti, saját testében. Mert isteni Énje annyira teljesen elszakadt az anyagtól, hogy tetszése szerint képes volt belső helyettest teremteni magának, és ha ezt napokra, hetekre, néha évekre is emberi formájában hagyta, az semmilyen módon nem befolyásolta sem az azt működtető életerőt, sem fizikai testében működő

¹ Morya Mesterről van szó. (A ford.)

² Német kifejezés egy élő ember tőle távol, látható módon megjelenő és tőle függetlenül működő asztrális mására. (A ford.)

³ „Controls” - a spiritizmus szóhasználatában ez a médiumot megnyilvánulásukhoz csatornaként használó szellemi entitásokat jelentette. (A ford.)

elméjének működését. Egyébként ez a legmagasabb adeptusi szint, aminek elérésében bolygónkon az ember reménykedhet. De ugyanolyan ritka, mint maguk a Buddhák, az utolsó *Khobilgan*¹, aki elérte ezt, a *kokonor-i Sang-Ko-Pa*² (XIV. század), az ezoterikus és a világi lámaizmus megújítója. Sokan vannak, akik „áttörik a tojáshéjat”, de kevesen képesek a *Nirvva namastaka*³ teljes gyakorlására, amikor teljesen kikerülnek a testükből. A tudatos élet a Szellem szintjén némely emberi természet számára ugyanolyan nehéz, mint az úszás némely testek számára. Bár az emberi test könnyebb a víznél, és minden ember ezzel a képességgel születik, olyan kevesen fejlesztik ki magukban a víz taposásának művészetét, hogy a fulladás okozta halál a leggyakoribb baleset. Az ilyen fajta (Buddha-szerű) Bolygói Szellem tetszése szerint átmehet más - többé-kevésbé éterikus anyagból álló - testekbe is, amelyek az univerzum más régióit lakják. Sok más fokozat és ág is létezik, de nincs *elkülönült* és örökké változatlan rendje a Bolygói Szellemeknek. Hogy Imperator testet öltött vagy testetlen „bolygói” lény-e, hogy hús-vér testben élő vagy azon kívül működő adeptus-e, azt nincs több jogom felfedni, mint neki arra, hogy elmondja S.M.-nek, ki vagyok, ki lehetek én, vagy akár azt, hogy kicsoda H.P.B. Ha ő maga úgy dönt, hogy hallgat erről a témáról, S.M.-nek nincs joga megkérdezni *engem*. De hát barátunknak, S.M.-nek amúgy is tudnia kéne. De nem is: ő szilárdan hiszi, hogy tudja. Mert az adott személlyel való kommunikációja során volt egy pont, amikor S.M. nem volt megelégedve a + által nyújtott bizonyossággal, vagy azzal, hogy tiszteletben kéne tartsa azt a kívánságát, hogy ő, Imperator&Tsai. a felvett neveiktől eltekintve személytelenek és ismeretlenek maradjanak, és hónapokig küzdött vele, Jákobhoz hasonlóan, e szellem valódi kilétének kérdésében. Maga volt a megvalósult bibliai tanmese. „Nyilvánítsd ki előtted nevedet!” – és bár azt válaszolta, hogy: „Miért kérdezed a nevem?” –, mit számít egy név? Megengedte S.M.-nek, hogy felcímkézze őt, mint egy bőrröndöt. És így most megnyugodott, mert „színről színre látta Istent”; aki a birkózás után, és látva, hogy nem győzött, azt mondta: „engedj el”, és kénytelen volt elfogadni a Jákobba átvedlett S. Moses által kínált feltételeket⁴. Saját tájékozódásod végett erősen javaslom, hogy tedd fel ezt a kérdést a barátodnak. Miért van az, hogy „alig várja” a válaszat, amikor úgyszólván tud már + -ről? Vajon nem mesélt el neki az a „Szellem” egyszer egy történetet – egy *különös történetet, valamit, amit nem árulhat el magáról, és megtiltotta neki, hogy valaha is megemlítsen*? Mit akar még? Az a tény, hogy rajtam keresztül akarja megismerni + valódi természetét, önmagában is elég jó bizonyíték arra, hogy nem is olyan biztos a kilétében, mint amilyennek hiszi magát, vagy inkább el akarja hitetni magával. Vagy a kérdés csak valaminek a leplezését szolgálja? – melyik az igaz?

¹ Mongol szó, H.P.B. olyan magas rangú, beavatott tibeti lámákat nevezett így, akik buddhai szintű lelkek inkarnációjának tekinthetők. (A ford.)

² Nyugaton talán jobban ismert Tsong-Kha-Pa néven. (A ford.)

³ Úgy tűnik, ez egy, a Mester által lerövidített kifejezés lehet, ami szokásosan „Nirvana namastaka”. Ennek jelentése kb. „legmagasabb szintű Nirvana”, „teljes felszabadulás”. (A fordítás alapjául szolgáló nyomtatott szövegben ezt rosszul is írták át, mert ott „nirira namastaka” szerepel.) (A ford.)

⁴ Utalás Jákob és Isten találkozására. Lásd Teremtés könyve 32.25-32

Adhatom ugyanazt a választ, amit mondtam G. H. Fechnernek¹, mikor egy nap meg akarta ismerni a hindu nézőpontot arról, amit írt? „Igaz van; minden gyémántnak, minden kristálynak, minden növénynek és csillagnak megvan a saját egyéni lelke, nem csak az embernek és az állatnak” – és „a lelkeknek létezik egy hierarchiája az anyag legalacsonyabb formáitól a Világlélekig”; de tévedsz, amikor a fentiekhez hozzáteszed azt az állítást, hogy „az elhunytak szellemei közvetlen pszichikai kommunikációt folytatnak olyan lelkekkel, amelyek még emberi testhez kapcsolódnak – mert nem így van.” A lakott világok egymáshoz viszonyított helyzete Naprendszerünkben önmagában is kizárná ezt a lehetőséget. Mert bízom benne, hogy feladtad azt a furcsa elképzelést – a korai Xtian² képzés természetes folyamányát –, hogy lehetséges *emberi* intelligenciák számára *tisztán spirituális* régiókat lakni? Így ugyanolyan könnyen megérted a keresztények tévedését – akik az *anyagtalant* próbálták megégetni egy *anyagi*, fizikai burokból –, mint a műveltebb spiritisztákét, akik abba a hitbe ringatják magukat, hogy a miénkkel közvetlenül szomszédos két világ lakóin túl bárki más is kapcsolatba léphet velük. Bármennyire éteriek és durva anyagtól megtisztítottak is, a tiszta Szellemek továbbra is az anyag fizikai és egyetemes törvényeinek vannak alávetve. Még ha akarnák, akkor sem *lennének képesek* áthidalni a szakadékot, amely elválasztja világukat a miénktől. Saját világukban, *szellemként meglátogathatók*, de az ő Szellemük nem tud hozzánk leszállni vagy elérni minket. Ők azok, akik *vonzanak*, de nem *vonzhatók*, mert spirituális polaritásuk leküzdhetetlen akadályt jelent ennek útjában. (Egyébként ne vegyétek az *Isis*³-t szó szerint. A könyv csupán egy kísérlet arra, hogy a spiritiszták figyelmét átirányítsa előítéleteikről a dolgok valódi állapota felé. A szerzőnek az volt a feladata, hogy utaljon és rámutasson az igaz irányra, hogy megmondja, a dolgokkal kapcsolatban mi *nem helytálló*, nem pedig az, hogy kifejtse, mi lenne a helytálló. Korrektúra-olvasók közreműködésének hála néhány valódi hiba is becsúszott, mint például az I. kötet I. fejezetének 1. oldalán, ahol az isteni Lényeg Ádamból árad ki, pedig ennek fordítottja igaz.)

Miután kellőképpen belemelegedtem ebbe a témába, megpróbálom még világosabban elmagyarázni, hol rejlik az ügyben a képtelenség. Így választ kapsz mind a Bolygói szellemekre, mind a szeánsz szobák „Szellemekre” vonatkozó kérdéseidre.

Az intelligens létezés ciklusa a legmagasabb világokon vagy bolygókon kezdődik – a „legmagasabb” kifejezés itt a spirituális értelemben legtökéletesebbet jelenti. A kozmikus anyagból – ami az *Akasa*, az őseredeti, nem pedig a másodlagos, képlékeny közeg, avagy a Tudomány Étere, az ösztönösen gyanított, és a többihez hasonlóan bizonyítatlan dolog – nos, az ember először ebből az *anyagból*, annak legfinomabb állapotából kezdett kialakulni, az Örökkévalóság küszöbén átlépve, tökéletesen *Éteri* – nem pedig spirituális – entitásként, mondhatni Bolygói szellemként jelenve meg. Csupán egy lépés választja el az egyetemes és

¹ Gustav Theodor Fechner, német pszichológus és spiritizmus iránt érdeklődő tudós. K. H. Mester találkozhatott vele európai tartózkodása idején, de nincs ismert nyom arról, hogy mikor, hol vagy mi módon. (A ford.)

² Itt a „Xtian” a „Christian” – keresztény – rövidítése. (A ford.)

³ Utalás H.P.B. „*Isis Unveiled*” c. könyvére, ami több tekintetben a Titkos Tanítás előfutárának tekinthető. (A ford.)

spirituális világlényegtől – a görögök *Anima Mundijától*, vagyis attól, amit az emberiség spirituális hanyatlása során egy mitikus, megszemélyesített Istenné alacsonyított le. Ennélfogva, ezen a fokon Szellem–emberünk legfeljebb egy *aktív* Erő, egy *megváltoztathatatlan*¹, így gondolkodásra képtelen princípium (a „megváltoztathatatlan” kifejezést itt ismét csak ennek az átmeneti állapotnak a jelölésére használjuk, a változásra képtelenség pedig csak a belső princípiumra vonatkozik, ami² feloldódik és eltűnik, amint az anyag egy magja benne megkezdí ciklikus evolúciós és átformálódási munkáját). Az ezt követő alászállása során, és az anyagba egyre mélyebbre merülés arányában tevékenysége egyre aktívabbá válik. Nos, az intelligens lények által lakott csillagvilágok (beleértve a mi bolygónkat is) halmazai egy gömbhöz, vagy inkább egy epicikloidhoz hasonlíthatók, amelyek egy lánchoz hasonlóan gyűrűkből állnak – és az így egymással összekapcsolt világok egésze egy képzeletbeli, végtelen gyűrűt vagy kört alkot. Az ember fejlődése az egész folyamaton keresztül – a kezdőponttól a kerületének legmagasabb pontján találkozó zárópontokig tart – az, amit *Maha Yug*-nak vagy Nagy Ciklusnak, nevezünk, és e *Kuklos*³ feje elvész az *abszolút* Szellem koronájában, kerületének legalacsonyabb pontja pedig az *abszolút* anyagban – és a legfelső pontra visszaérve az *aktív* princípium megszűnik benne működni. Ha egy ismertebb kifejezést használunk, és a Nagy Ciklust Makrokozmosznak, míg alkotórészeit, avagy az egymással összekapcsolt csillagvilágokat Mikrokozmoszoknak nevezzük, akkor nyilvánvalóvá válik, mire gondolnak az okkultisták, amikor az utóbbiakat az előbbiek tökéletes másolatának mondják. A Nagy a kisebb ciklusok előképe: és mint ilyeneknek, minden csillagvilágnak megvan a maga evolúciós ciklusa, amely a tisztább emberi természettel kezdődik és durvább, vagy anyagiasabb természettel végződik. Ahogy lefelé haladnak, minden világ természetes módon egyre sűrűsödő anyagba burkolózik, míg végül az „ellenpólusnál” abszolút anyaggá válik. Az ellenállhatatlan ciklikus impulzus által hajtva a Bolygói szellemnek alá kell szállnia ezekbe, mielőtt újra felemelkedhetne. Útja során végig kell haladnia az evolúció teljes létráján, egyetlen fokot sem kihagyva, minden csillagvilágnál meg kell álljon, ahogyan egy állomáson tenné; és az adott, minden egyes csillagvilág elkerülhetetlen ciklusán belül – végig kell haladjon a saját „életciklusán” is, nevezetesen: addig kell újra meg újra testet öltve visszatérnie, amíg be nem tudja fejezni életének körforgását benne, mivel még az előtt meghal, hogy elérné az értelem korát, ahogy ezt az *Isis* helyesen állítja. Eddig Kingsford asszony azon elképzelése, miszerint az emberi Én több egymást követő emberi testben reinkarnálódik, helytálló. Ami az *emberi* inkarnáció után állati formában való újjászületést illeti, az részéről a dolgok és gondolatok laza kifejezőmódjának eredménye. Egy másik *nő* – ismét. Merthogy ő összekeveri a „lelket és a szellemet”, nem hajlandó különbséget tenni az állati és a spirituális Én, a *Jivatma* (vagy *Linga-Sharir*) és a *Kama-Rupa* (vagy *Atma-Rupa*) között, vagyis két annyira különböző dolog között, mint a test és elme, és – mint *elme* és *gondolat*! Mert így van. Miután mondhatni végigjárta a ciklus ívét, körbejárta külső és belső

¹ Az eredeti kifejezés: *Immutable*. (A ford.)

² Az angol nyelvű mondatban sem egyértelmű, de a szövegkörnyezetből az következik, hogy a „változtathatalanság” az, ami eltűnik, nem a „belső princípium”. (A ford.)

³ A kuklosz görög szó, jelentése kör, gyűrű. (A ford.)

köreit (a Föld napi és éves körforgása nagyon jó példa erre), mire a Szellem-ember eléri bolygónkat, amely az az anyagi világok egyik legsűrűbb képviselője, és minden állomáson elvesztette éteri természetének egy részét, anyagi természete pedig egyre hangsúlyosabbá vált, szellem és anyag nagyjából egyensúlyba került benne. De ekkortól a Föld ciklusát kell követnie; és mivel az involúció, avagy lefelé irányuló evolúció folyamatában az anyag folyamatosan igyekszik elfojtani a szellemet, amikor zárandokútjának eme legalacsonyabb pontjára ér, az egykor tiszta Bolygói szellem azzá sorvad, amit a tudomány kezdetleges, vagy ősi embernek nevez. Eközben maga a Természet is hasonlóan ősi és kezdetleges – geológiai értelemben, hiszen a fizikai környezet szinkronban fejlődik kezdetleges emberünk fiziológiai és spirituális természetével. Ezen a ponton kezdi meg a nagy Törvény a kiválasztódás munkáját. A szellemtől teljesen elszakadt anyag a még alacsonyabb világokba vettetik vissza – a *hatodik „gati-ba”*¹, avagy a növényi és ásványi világ, valamint a primitív állati formákban való „testet öltési módba”. Innen a természet műhelyében át-meg átforgatott anyag *lélekhez kapcsolódás nélkül* visszatér Szülő-Forrásához; míg a salaktól megtisztított Egók ismét képesek lesznek tovább haladni. Itt tehát milliósázmra hullnak el a fejlődésben lemaradó Egók. Ez az az ünnepélyes pillanat, amikor a „túlélésre legalkalmasak”, kiválasztódnak, és az alkalmatlanok megsemmisülnek. Csak az anyag (vagy az anyagba süllyedt ember) az, amelyet saját súlya arra kényszerít, hogy leszálljon a „szükségyszerűség körének”² legaljára, hogy ott állati formát öltön; Ami a világokon átívelő verseny győztesét – a Spirituális Ént – illeti, ő csillagról csillagra emelkedik, egyik világból a másikba, körözve tovább, hogy újra az egykor tiszta Bolygói szellemmé váljon, onnan még magasabbra szárnyaljon, elérve végül elsődleges kiindulópontját, és végül beleolvadjon a - *misztériumba*. Egyetlen adeptus sem hatolt még át a kozmikus ős-anyag fátylán. Még a legmagasabb szintű, legtökéletesebb látásmód is a *Forma* és *Anyag* univerzumára korlátozódik.

De magyarázatom itt nem ér véget. Tudni akarjátok, miért lenne rendkívül nehéz, ha nem teljesen lehetetlen tiszta, testetlen szellemek számára, hogy médiumokon, avagy *fantomozófián*³ keresztül kommunikáljanak emberekkel. Ezt állítom:

- (a) az ezeket a világokat körülvevő, egymással keveredni képtelen atmoszféra miatt;
- (b) a fiziológiai és szellemi feltételek teljes különbözősége miatt; és
- (c) mert a világoknak az a láncolata, amiről az előbb beszéltem, nemcsak egy epicikloid, hanem a létformák egy olyan elliptikus fejlődési pályája, amelynek - mint minden ellipszisnek

¹ A Buddhizmusban a „vágyak birodalma” 6 régióra, *gati-ra* tagolódik. Ezeknek mind megvannak a saját lakói. Az angyaloké az 1., az emberek régiója a 2., stb. Ahogy a magasabb számokkal jelölt régiók felé haladunk úgy veszíti el az ezeket lakókban a szellem befolyását az anyag felett. (Megjegyzendő még, hogy a nyomtatott átiratban itt „*gati*” helyett hibásan a „*GATE*” (kapu) szó jelenik meg.) (A ford.)

² Az eredetiben: „*circle of necessity*”. Itt a kényszerű fizikai testet öltések láncolata, ami természetesen nem csak az emberi létformára érvényes. (A ford.)

³ A Mester által kreált, fantom és *sophia* (ismeret, tudás, bölcsesség) szavak összekapcsolásával nyert alkalmi szóösszetétel. (A ford.)

- nem egy, hanem két középpontja, két fókuszpontja van, amik soha nem közeledhetnek egymáshoz; az egyik fókuszpontban az ember, a másikban pedig a tiszta Szellem van.

Ez ellen talán tiltakozni is fogsz. Nem tehetek róla, a tényen nem változtathatok, de van még egy másik, sokkal hatalmasabb akadály is. Egy rózsafüzérhez hasonlóan, amely váltakozva fehér és fekete gyöngyökből áll, e világok felfűzött láncolata az *okok* világaiból és *következmények* világaiból épül fel, ahol az utóbbi az előbbi közvetlen eredménye. Így nyilvánvalóvá válik, hogy az Okok minden szférája és Földünk egy – és előbbi nemcsak összekapcsolódik vele és körülveszi, hanem valójában el is választja utóbbit legközelebbi szomszédjától – az Ok-okozati viszonyok magasabb szférájától – egy áthatolhatatlan (spirituális értelemben vett) atmoszféra, amely körülöleli és összekapcsolja azt a szomszédos szférával, ám soha nem keveredhet vele; mert az egyik aktív, a másik - passzív, az okok világa *pozitív*, a következmények világa - *negatív*. Ez a passzív ellenállás leküzdhető, de csak olyan körülmények között, amelyekről még legműveltebb spiritisztáitoknak sincs a leghalványabb fogalma sem. Minden mozgás, mondhatni, poláris. Nagyon nehéz most elmagyarázni, amit mondani akarok; de minden tőlem telhetőt megteszek. Tudom, hogy nem sikerült ezeket a – számunkra – nyilvánvaló igazságokat – másként, mint egyszerű logikai alapvetéseket elétek tárnom – ha egyáltalán sikerült –, mivel ezek ugyan abszolút és egyértelmű bizonyításra alkalmasak, de csak a legmagasabb világokban is működni képes tisztánlátók számára. De ha mást nem is, legalább adok nektek valamit, amin érdemes elgondolkodni.

A köztes szférák, lévén csupán az Okok Világának kivetített árnyékai, az utóbbiak negatív kivetülései. Ezek azok a Nagy Megállók, azok az állomások, ahol a jövőbeni *Én-tudatos* Egók – bolygónk egykor volt és testetlen Egóinak önnemzett utódai – magzati fejlődésük időszakát töltik. Mielőtt szülője hamvaiból újjászülve az új fönix magasabbra szárnyalhatna egy jobb, spirituálisabb és tökéletesebb világba – amely még mindig az anyag világa –, át kell mennie egy, - hogy úgy mondjam - újjászületési folyamaton; és ahogyan a mi Földünkön is, ahol az újszülöttek kétharmada vagy halva születik, vagy csecsemőkorában meghal, ugyanígy van ebben a „következmények világában” is. A Földön a fiziológiai és mentális hiányosságok, az elődök bűnei azok, amelyeket visszahullanak az emberre ilyenkor: eme árnyékok földjén az új és még öntudatlan Ego-magzat a saját korábbi Énje vétkeit megszenvedő áldozattá válik, akinek csakis saját karmája – érdemei és bűnei – fogják meghatározni jövőbeli sorsát. De abban a másik világban, kedves barátom, csak saját tudattal nem rendelkező, önműködő, egykor-ember gépeket találunk, átmeneti állapotukban leledző lelkeket, akiknek mélyre temetett képességei és egyénisége olyanok, mint pillangó a bábjában; és a spiritiszták mégis értelmes beszélgetést akarnak folytatni velük! Időnként, az abnormális "médiumpisztikus" áramlat örvényébe kerülve, a jelenlévők körül kristályosodó gondolatok és eszmék tudattalan visszhangzóivá válnak. Minden *pozitív*, jól irányított elme képes semlegesíteni az ilyen másodlagos hatásokat egy szeánszteremben. A miénk alatti világ még ennél is rosszabb. Az előbbi legalább ártalmatlan; jobban ártunk neki mi azzal, hogy megzavarjuk, mint az nekünk; az utóbbi, ha a százsorosan anyagiasabb létében még megengedik neki azt is, hogy teljes

tudatosságra tegyen szert, már kifejezetten veszélyes. A pokol és a purgatórium, a paradicsomok és a feltámadások fogalmai mind a karikatúrái, torz visszatükröződései annak az Ősi Igazságnak, amelyet minden Első Hírvivő – a harmadik lap hátoldalán említett Bolygói szellem – tanított az emberiségnek korai fajai csecsemőkorában, és akiknek léte az ember emlékezetében máig tovább él a káldeusok Elu-jaként, az egyiptomi Oziriszként, Vishnu-ként, az első Buddhákként, és még sorolhatnánk tovább.

A Következmények alacsonyabb rendű világa az ezekhez hasonló torz Gondolatok szférája; a legérzékibb elképzelések és képek világa; az emberszabású istenségeké, amik alkotóik kísérletei arra, hogy önmaguknál valami hatalmasabbakat képzeljenek el, olyan, érzékeik rabságában élő emberi elméké, akik még soha nem tudtak túllépni *állatias vonásaikon*. Ha felidézed, hogy a gondolatok is dolgok – amik tartósak, következetességgel és életenergiával bírnak, azaz valóságos lények – a többi már könnyen érthetővé válik. Bár levethette már testét, a teremtet akkor is természetes módon vonzzák saját alkotásai és teremtményei; magába szippantja őt – a saját maga által létrehozott Örvény... De itt meg kell állnom, mivel kötetek sem lennének elegendőek rá, hogy mindent elmagyarázzak arról, amiket ebben a levélben írtam.

Ami csodálkozásodat illeti amiatt, hogy a három misztikus¹ nézetei "messze nem azonosak", mit bizonyít ez a tény? Ha *testetlen*, tiszta és bölcs Szellemek oktatták volna őket – még ha olyanok is, akik Földünkön csak eggyel magasabb síkon léteznek –, nem lennének-e azonosak a tanítások? Felmerül a kérdés: „Nem lehetnek-e az emberekéhez hasonlóan eltérőek a szellemek elképzelései is?” Nos, akkor a tanításaik – bizony, még a legmagasabbaké is, pedig ilyenek a három nagy londoni látnok „vezetői” – nem lehetnek hitelesebbek, mint a halandó embereké. „De vajon nem tartozhatnak különböző szférákhoz?” Nos; ha a különböző szférákban ellentmondó tanokat terjesztenek, ezek a tanok nem tartalmazhatják az Igazságot, mert az Igazság EGY, és nem tartalmazhat szöges ellentétben álló nézeteket; és a tiszta Szellemek, akik úgy látják a dolgokat, ahogy vannak, az anyag fátylának torzító hatásától mentesen – nem tévedhetnek. Ha most megengedjük a feltételezést, hogy a Teljes Igazságnak eltérő aspektusai vagy részletei láthatóak különböző szereplők vagy intelligenciák számára, akik mindegyike különböző körülmények között látja azt, mint például mikor egyazon táj különböző részei különböző személyek számára, más-más távolságokból és eltérő nézőpontokból látszanak – ha elismerjük azt a tényt, hogy különböző szereplők vagy más-más közreműködők (például az egyes Testvérek) arra töreksenek, hogy különböző egyének *Egóját* fejlesszék anélkül, hogy azok akaratát teljesen a sajátjuknak rendelnék alá (merthogy az tiltott), de felhasználják ehhez azok fizikai, erkölcsi és intellektuális sajátosságait; ha ehhez hozzáadjuk a számtalan kozmikus hatást, amelyek eltorzítják és eltérítik a meghatározott célok elérésére irányuló összes erőfeszítést; ha továbbá emlékezünk az Árnyék Testvéreinek nyílt ellenségességére, akik mindig keresik a módját, hogy összezavarják és elhomályosítsák az

¹ A „három misztikus”: Stainton Moses, Edward Maitland, és Anna Kingsford. Mindannyian médiumok és tisztánlátók is voltak. (A ford.)

újonc elméjét, azt hiszem, nem lesz nehéz megérteni, hogy még egy spirituális értelemben vett határozott előrelépés is hogyan vezethet bizonyos mértékig különböző egyéneket nyilvánvalóan eltérő következtetésekhez és feltevésekhez.

Miután bevallottam neked, hogy nincs jogom beleavatkozni Imperator titkaiba és terveibe, azt kell mondanom, hogy eddig kettőnk közül ő bizonyult a bölcsebbnek. Ha mi ugyanazt az elvet követtük volna, ha például hagytam volna, hogy kikövetkeztessed, majd elhidd (anélkül, hogy én bármi határozottat állítanék), hogy egy „test nélküli angyal” vagyok – egy áttetsző éteri esszenciájú Szellem a Szupercsillagok fantasztikus világából –, mindketten boldogabbak lennénk. Ami téged illet – nem aggódtál volna amiatt, hogy „vajon az ilyen jellegű közreműködők mindig szükségesek lesznek-e”, ami meg engem – nem találnám magam abban a kellemetlen helyzetben, hogy meg kell tagadnom egy barátomtól a „személyes találkozást és a közvetlen érintkezést”. Lehet, hogy hallgatólagosan elhittél volna bármit, ami tőlem ered; én meg kevésbé éreztem volna magam felelősnek érted a magam „VEZETŐI” előtt. De hát az idő majd megmutatja, mit lehet vagy nem lehet tenni ebben az irányban. A könyv¹ megjelent, és türelmesen meg kell várnunk az ellenség felé küldött *első komoly lövés* eredményét. A nők – és ahogy elkönyvelték őket, spiritiszták – által megírt *Art magic*² és *Isis* soha nem reménykedhetett komoly figyelemben. A hatásai eleinte elég pusztítóak lesznek, mert a fegyver hátralökődik, és a visszapattanó lövedék eltalálja a szerzőt és alázatos hőst is, akik valószínűleg nem fognak ettől meghátrálni. De az idős hölgyet is súrolja majd, újraélesztve ezzel az angol-indiai sajtóban megjelent tavalyi kirohanásokat. A Therszítészek³ és az irodalmi filiszteusok keményen fognak dolgozni, a hecccek, szitkok és csipkelődések sűrűn záporoznak majd rá – bár valójában csakis neked szólnak, mivel a *Pioneer* szerkesztője távolról sem közkedvelt indiai kollégái körében.

A spiritiszta lapok már megkezdték a kampányt Londonban, és az „Angyalok” Orgonáinak Jenki szerkesztői is követni fogják a példájukat, a mennyei „vezetők” legválogatottabb *scandallum magnatum*⁴-jait okádva ránk. A tudomány néhány embere – akik mind közül a legkevésbé mondhatók csodálóinknak –, napon sütkezőző paraziták, akik azt képzelik, hogy ők azok a nap – valószínűleg nem fogják megbocsátani neked azt a – valójában túl hízelgő – mondatot, amelyben azt állítod, hogy egy szegény, ismeretlen hindu felfogóképessége „annyira túlmutat Európa tudományán és filozófiáján, hogy csak ezek legszelesebb látókörű

¹ A „könyv” Sinnett első könyve, az 1881-ben kiadott *The Occult World* (Az okkult világ). Ez k.b. a H.P.B. által bemutatott jelenségek egy részét tárta a nyilvánosság elé, és komoly érdeklődést keltett a tanultabb rétegek körében a Teozófia iránt - de meg is osztotta azokat. Ez, és a teozófiához fűződő kapcsolata idővel a *Pioneer* szerkesztőjeként ingataggá is tette Sinnett helyzetét, és végül 1883-ban el is bocsájtották onnan. (A ford.)

² *Art Magic: Or Mundane, Sub Mundane, and Super Mundane Spiritism*. Emma Hardinge Britten 1876-ban kiadott könyve. Emma H. B. egyike volt a Teozófiai Társulat alapítóinak, ám elég hamar elváltak útjai a T.T-től, sőt még ellenségessé is vált azzal, különösen H.P.B.-vel szemben. (A ford.)

³ Therszítész egy görög mitológiai alak, akit az Iliász (és később Shakespeare is) egyfajta fizikailag is nyomorult, de erkölcsileg sokkal inkább alantas, gyalázkodó, undorító, személyként mutat be. (Az eredeti, nyomtatott átiratban itt „Hersites” szerepel – hibásan.) (A ford.)

⁴ Neves, nagy embereket gyalázó, lealacsonyító beszéd. (A ford.)

képviselői lesznek képesek felismerni az ilyen erők létezését az emberben. stb.”. De mit számít? Mindez előre látható és várható volt. Amikor az ellenséges kritika első dörgedelmei és csengés-bongásai elhalnak, a gondolkodó emberek elolvassák és elmélkedni fognak a könyvön úgy, ahogyan soha nem elmélkedtek Wallace és Crookes legtudományosabb erőfeszítésein, amellyel próbálták a modern tudományt összeegyeztetni a Szellemekkel, és – idővel az apró mag kihajt és virágot hoz. Addig is nem felejttem el az ígéreteimet. Amint berendezkedtél szállásodon, megpróbálok¹... Remélem, hogy megengedik, hogy ennyit megtegyek érted. Ha generációkon át „elzártuk a világot a tudásunk megismerése elől”, az annak erre abszolút alkalmatlansága miatt van; és ha az elé tárt bizonyítékok ellenére az továbbra sem hajlandó felismerni a nyilvánvalót, akkor e ciklus Végén ismét visszavonulunk magányunkba és a csend birodalmát jelentő elzártágunkba.

Felajánlottuk, hogy feltárjuk az ember lényének ősi rétegeit, alapvető természetét, és feltárjuk belső Énjének csodálatos bonyolultságait – amit a fiziológia vagy akár a pszichológia végső kifinomultságában sem fog soha elérni –, és tudományosan bebizonyítjuk. Számukra lényegtelen, hogy nagyon mélyre kell ásni, hogy a sziklák milyen durvák és élesek, hogy a – számukra – feneketlen óceánba merülve a legtöbbet belepusztulunk a veszélyes kutatásba; mert mi voltunk a bűvárok és az úttörők, a tudósoknak pedig csak le kellett aratniuk azt, amit mi vetettünk. A mi küldetésünk, hogy lemerüljünk és a felszínre hozzuk az Igazság gyöngyszemeit; az övék, hogy megtisztítsák és tudományos ékszerekké formálják őket. És ha nem hajlandók megérinteni sem a formátlan osztrigahéjat, ragaszkodva ahhoz, hogy nincs, és nem is lehet benne értékes igazgyöngy, akkor ismét mossuk kezeinket az emberiség előtt, felmentve magunkat minden felelősség alól. Számtalan nemzedéken át épített az adeptus romolhatatlan sziklákból egy templomot, egy óriás VÉGTELEN GONDOLATOKBÓL felépülő tornyát, amelyben a Titán lakozott, és ha kell, ez után is egyedül fog benne lakni, csak minden ciklus végén kilépve belőle, hogy felkínálja az emberiség kiválasztottjainak az együttműködést, és segítsen a babonás Ember megvilágosodásában. Mi folytatni fogjuk ezt a periodikus munkát; nem hagyjuk, hogy emberbaráti próbálkozásaink megghiúsuljanak, egészen addig, amíg egy új gondolat-kontinens alapjai olyan szilárdan meg nem épülnek, hogy az Árnyék Testvérei által irányított ellenállás és tudatlanságból eredő rosszindulat semmilyen mértékben nem fog tudni érvényesülni.

De a végső diadal napjáig valakit fel kell áldozni – bár mi csak önkéntes áldozatokat fogadunk el. A hálátlan feladat a nyomorúság, a félreértettség és az elszigeteltség romjaiba taszította és elhagyatottá tette őt²: de megkapja jutalmát a későbbiekben, mert mi soha nem voltunk hálátlanok. Ami az Adeptust illeti – nem az *én fajtámból való*, kedves barátom, hanem sokkal

¹ Itt az eredeti levél három sorát teljesen kitörölték – úgy tűnik, maga a levél írója. – (Szerk.)

² Az angol szöveg névmásaiból kitetszik, hogy itt H.P.B-re gondolt a Mester. (*A ford.*)

magasabban áll –, akár Tennyson „*Wakeful Dreamer*¹”-ének soraival is zárhattad volna a könyvedet – te nem ismerted őt –

*„Hogy ismerhetted volna? Te még a mindig a
szűkebb körben voltál; ő majdnem elérte
az utolsót, amelyben a fehéren izzó láng
tiszt és forróság nélküli magasabb régiói
felégetnek, és a fekete és kék éter,
áthatnak és körülölelnek minden életet...”*

Befejezem. Ne feledd a július 17-ét, és...² számodra a legmagasztosabb valósággá válik.
Búcsúzó.

Őszinte híved,

K. H.

X. Levél

Ez a levél egy A. O. Hume által írt, „*On God*” (Istenről) címet viselő „vázlatos fejezethez” K.H. Mester által fűzött megjegyzéseket tartalmazza. A fejezetet írója eredetileg egy, az okkult filozófiát bemutató tanulmányhoz bevezetésnek szánta. Hume 1881-ben Simlában kapta meg, és A.P. Sinnett 1882. szeptember 28-án lemásolta magának. A nyomtatott angol átirat e másolat alapján készült. (A ford.)

Sem a filozófiánk, sem mi magunk nem hiszünk Istenben, legkevésbé olyanban, akinek a névmását nagybetűvel kell írni. Filozófiánk Hobbes³ definíciója alá tartozik. Elsősorban a következmények mögött meghúzódó okok, és az okokból következő eredmények tudománya, és mivel egyben az – ahogy Bacon⁴ meghatározta - elsődleges princípiumokból eredő dolgok tudománya is, mielőtt bármi ilyen princípiumnak teret adnánk, ismernünk kell azt, addig viszont nincs jogunk elismerni még a lehetőségét sem. Az egész magyarázatod egyetlen - pusztán az érvelés kedvéért tavaly októberben tett - beismerésen alapul. Azt mondták neked, hogy tudásunk erre a mi naprendszerünkre korlátozódik: tehát ha filozófusként méltóak akarunk maradni e névre, nem tagadhatnánk vagy állíthatnánk annak a létezését, amit te egy legfelsőbb, mindenható, intelligens lénynek nevezteél, e naprendszer határain túl. De ha egy ilyen létezés nem is abszolút lehetetlen, mégis, hacsak a természet törvényeinek egységessége

¹ Úgy tűnik, Tennyson-nak ezt a versét ma „*The Mystic*” címen ismerjük. 1830-ban egy önálló verseskötetében jelent meg. (Nem világos, miért „*Wakeful Dreamer*” cím alatt idézett belőle a Mester. Talán már akkor ismerte a verset, amikor az még az író fiókjában volt, és még ez volt a címe.) A vers egészében egy adeptust ír le, aki elérte a tudatosság olyan magas szintjét, amit nem tud megfelelően érzékelni olyan ember, akinek észleléseit egy alacsonyabb tudatállapot, egy "szűkebb kör" korlátozza. (A ford.)

² Itt ismét hat sor törölve lett az eredetiből. (Szerk.)

³ Thomas Hobbes, angol filozófus. (A ford.)

⁴ Francis Bacon, angol filozófus, tudós és politikus. (A ford.)

nem sérül ezeknél a határoknál, azt állítjuk, hogy ilyesmi nagyon valószínűtlen. Mindazonáltal a leghatározottabban tagadjuk az agnoszticizmus álláspontját ebben az irányban, és a Naprendszerrel kapcsolatban is. Tanításunk nem ismer kompromisszumokat. Nem állít és nem is tagad semmi olyat, amiről nem tudja kétséget kizáróan, hogy igaz. Ezért mind filozófusként, mind buddhistaként tagadjuk Isten létezését. Tudjuk, hogy vannak bolygói- és más szellem-lények, és tudjuk, hogy rendszerünkben nincs sem megszemélyesített, sem személytelen Isten. Parabrahman nem Isten, hanem abszolút, megváltoztathatatlan törvény, és Ishvara az Avidya és a Maya szülötte, a Nagy Téveszméből eredő korlátozott tudatosságé. Az „Isten” szót arra találták ki, hogy megjelölje azoknak a következményeknek ismeretlen okát, amelyeket az ember vagy csodált vagy rettegett tőle anélkül, hogy megértette volna ezeket; és mivel azt állítjuk, hogy értjük - és képesek vagyunk bizonyítani is igazunkat – ezt az okot és okokat, abban a helyzetben vagyunk, hogy fenntartsuk állításunkat, hogy ezek mögött nincs semmilyen Isten vagy istenek.

Isten eszméje nem a dolgok lényegéből eredő, természetes, hanem egy kreált fogalom, és csak egy közös dologban osztozunk a teológiákkal –a végtelent fedjük fel. De míg mi minden jelenséget, amely a végtelen és korlátlan térből, a mérhető időből és mozgásból ered, anyagi, természetes, érzékelhető és (legalábbis számunkra) ismert okoknak tulajdonítunk, az istenhívők ezek mögött szellemi, természetfeletti, felfoghatatlan és ismeretlen okokat hirdetnek. A teológusok Istene egyszerűen egy képzeletbeli hatalom, *un loup garou*¹, ahogy d'Holbach² fogalmazott – egy olyan hatalom, amely még soha nem mutatta meg magát. Fő célunk, hogy megszabadítsuk az emberiséget ettől a rémálomtól, hogy megtanítsuk az embert az erényre önmaga érdekében, és hogy az életben önmagára hagyatkozva járjon, ahelyett, hogy egy teológiai mankóra támaszkodna, amely számtalan koron át szinte az összes emberi szenvedés közvetlen okozója volt. Többistenhívőnek nevezhetnek minket – agnosztikusnak *soha*. Ha az emberek el akarnák fogadni és Istennel azonosítani az általunk eléjük tárt egyetlen, sosem változó és tudattalan Életet a maga örökkévalóságában, akkor megtehetik, és így létrehozhatnak maguknak egy újabb óriási téveszmét. De ekkor Spinozával együtt kell majd kimondaniuk, hogy nincs, és hogy nem is lehet elképzelni más szubsztanciát, mint Istent; ahogy a híres és szerencsétlen filozófus mondja tizennegyedik tételében: "*praetu Deum nequi dari nequi concepi potest substantia*"³ – és ezzel többistenhívőkké válnak. Ki más, mint egy misztériumokkal és a legabszurdabb természetfeletti dolgokban való hittel átítatott teológus, tudna elképzelni egy önmagában létező lényt - aki szükségképpen végtelen és mindenütt jelenlévő - a megnyilvánult *határtalan* univerzumon *kívül*? A végtelen szó csak egy tagadás, amely kizárja a határok gondolatát. Nyilvánvaló, hogy egy független és mindenütt jelenlévő lényt nem korlátozhat semmi, ami rajta kívül van; hogy nem lehet semmi rajta kívül – még az

¹ Itt: különféle formákat ölteni képes, mitikus lény, mint amilyen a vérfarkas. (A ford.)

² Baron d'Holbach, ateista és materialista beállítottságú francia filozófus. A XIX. sz. elején jelent meg angolul „*The System of Nature, or the Laws of the Moral and Physical World*” (A természet rendszere, avagy az erkölcsi és fizikai világ törvényei) c. műve. A levélben a Mester számos alkalommal idéz ebből, vagy hivatkozik a benne írtakra. (A ford.)

³ „Istennen kívül nincs más szubsztancia, és nem is lehetséges ilyet elképzelni.” (A ford.)

üresség sem, akkor hát hol van helye az anyagnak? Hol van itt helye a megnyilvánult univerzumnak, még akkor is, ha az korlátozott? Ha megkérdezzük az Istenben hívőt, hogy a te Istened akkor vákuum, a tér vagy az anyag, nemmel fog válaszolni. És mégis azt tartják, hogy Istenük áthatol az anyagon, bár ő maga nem anyag. Amikor mi az Egyetlen Életről beszélünk, azt is mondjuk, hogy áthatja az anyagot, sőt, az anyag minden atomjának az az eszenciája; és hogy ezért nemcsak kapcsolatba hozható az anyaggal, hanem annak minden tulajdonságával is rendelkezik, így tehát anyagi jellegű, sőt *maga az anyag*. Hogyan állhatott elő és fejlődhetett ki intelligencia a nem-intelligenciából – kérdezgetted gyakran már tavaly. Hogyan fejlődhetett ki egy magas szintű gondolkodásra képes emberiség - az ember, aki az értelem koronája - vak, értelemmel nem rendelkező törvényből vagy erőből! De ha már ezen a vonalon gondolkodunk, vissza is kérdezhetnénk: hogyan teremthettek vagy fejlődhetek ki a született idióták, a gondolkodásra képtelen állatok és a többi "teremtény" valamiből, ami maga az abszolút Bölcsesség, ha az utóbbi tényleg egy gondolkodó, intelligens lény, a Világegyetem alkotója és uralkodója? Hogyan? – kérdezi Dr. Clarke¹ az Istenség létezésének bizonyítékait vizsgálva. „Az Isten, aki a szemet teremtette, ne látna? Az Isten, aki a fület teremtette, ne hallana?” De ezen érvelési mód szerint el kellene ismerniük, hogy egy idióta teremtetésekor Isten maga is idióta; hogy aki ennyi irracionális lényt, ennyi fizikai és erkölcsi értelemben vett szörnyeteget teremtett, annak irracionális lénynek kell lennie...

...Nem vagyunk advaiták², de az egy Élettel kapcsolatos tanításunk megegyezik az advaiták *Para Brahma*-val kapcsolatos tanításával. És egyetlen filozófiai téren képzett advaita sem nevezi magát agnosztikusnak, mert tudja, hogy ő *Parabrahma*, és minden tekintetben azonos az egyetemes étellel és lélekkel – a makrokozmosz a mikrokozmoszsal, és tudja, hogy nincs Isten rajta kívül, nem létezik teremtő, ami nem maga is egy lény. Miután ráleltünk a Gnózisra, nem fordíthatunk hátat neki és nem válhatunk agnosztikussá.

...Ha elismernénk, hogy még a legmagasabb *Dyan Chohan*³-ok is hibázhatnak téveszmék hatása alatt, akkor nem lenne valóság számunkra, és az okkult tudományok ugyanolyan kimérák lennének, mint ez az Isten. Ha abszurd dolog tagadni azt, amit nem is ismerünk, akkor még hóbortosabb dolog ismeretlen törvényeket tulajdonítani neki.

A logika szerint a "semmi" az, amiről mindent bizonyossággal lehet tagadni, és semmit sem lehet biztosan állítani róla. A véges- vagy végtelen semmi gondolata tehát fogalmi ön-ellentmondás. Mégis, a teológusok szerint "Isten, az önmagában létező, a legegyszerűbb, változatlan, kikezddhetetlen⁴ lény; nincsenek részei, alakja, mozgása, oszthatósága vagy bármilyen más olyan tulajdonsága, mint amelyeket az anyagban találunk. Mert minden ilyen dolog egyértelműen és szükségszerűen, ezen fogalmából eredően is végességet feltételez, és

¹ Samuel Clarke, XVII. századi angol filozófus. (A ford.)

² A hindu Vedanta filozófia egyik irányzatának hirdetői. A teozófia sok (de nem minden) tekintetben hasonló eszméket tár elénk. (A ford.)

³ Az Angyali rendek legmagasabb fokozatainak képviselői. (A ford.)

⁴ Az eredetiben „*incorruptible*” (A ford.)

teljesen összeegyeztethetetlen a tökéletes végtelenséggel." Ezért az az Isten, akit itt a XIX. század imádata számára felkínálnak, híján van minden olyan tulajdonságnak, amelyről az emberi elme bármilyen elképzelést képes megalkotni. Mi ez valójában, ha nem egy olyan lény, amiről semmi sem állítható úgy, hogy ne keverednénk rögtön ellentmondásba? Saját Bibliájuk és a Jelenések Könyve¹ lerombolják az összes neki tulajdonított erkölcsi parancsolatot, hacsak nem nevezzük tökéletességnek azokat a tulajdonságokat, amelyeket minden más ember értelme és a józan ész is tökéletlenségeknek, utálatos bűnöknek és brutális gonoszságnak nevez. Sőt, aki a babonás tömegeknek írt buddhista szentírásainkat olvassa, nem fog azokban találni egyetlen olyan bosszúálló, igazságtalan, kegyetlen és ostoba démont sem, mint az a mennyei zsarnok, akire a keresztények pazarlóan halmozzák el alázatos imádatukat, és akit teológusaik olyan tökéletességgel ruháznak fel, aminek a Bibliájuk minden lapja ellentmond. Kétségtelenül és valóban a teológiátok azért teremtette meg Istenét, hogy aztán darabonként elpusztítsa. Az egyházatok egy mitikus Szaturnusz, aki csak azért nemz gyermekeket, hogy felfalja őket.

(Az *Egyetemes Elme*) – Néhány gondolatnak és érvelésnek kell alátámasztania minden új elképzelést – például biztosan számon fognak kérni rajtunk a következő látszólagos ellentmondásokat:

(1) tagadjuk egy gondolkodó, tudatos Isten létezését azon az alapon, hogy egy ilyen Istennek vagy a körülmények által meghatározottnak, korlátozottnak és változásnak kitettnek kell lennie, tehát *nem lehet* végtelen, vagy

(2) ha örökkévaló, megváltoztathatatlan és független lényként ábrázolják, amely a természetnek egyetlen részecskéjét sem tartalmazza, akkor azt válaszoljuk, hogy az nem lény, hanem egy megváltoztathatatlan, vak elv, egy törvény. Amire azt mondják majd, hogy de hát mégis hiszünk a *Dyan*-okban, vagy Bolygóikban (akik ráadásul még "szellemek" is), és egyetemes elmével ruházzuk fel őket, és erre *magyarázatot kell adnunk*.

Indokaink röviden így foglalhatók össze:

(1) Tagadjuk azt az abszurd állítást, hogy - akár még a határtalan és örök univerzumban is – helye lehetne két végtelen, örök és mindenütt jelenlévő létezésnek².

(2) Az Anyagról tudjuk, hogy örök, azaz mivel nincs kezdete - hiszen (a) az Anyag maga a Természet; (b) mert az, ami nem semmisítheti meg önmagát és elpusztíthatatlan, szükségszerűen létezik – ezért nem kezdhetett el létezni, és nem is szűnhet meg létezni; továbbá (c) mert számtalan korszak felhalmozott tapasztalata és az egzakt tudomány tapasztalatai is azt mutatják nekünk, hogy az anyag (vagy a természet) a maga sajátos

¹ Itt a levélben „*Revelation*” szó szerepel, ami lehet utalás általában a kereszténység tanaira, de lehet a Jelenések Könyvére (*Book of Revelation*) való utalás is. Mivel nagybetűvel kezdődik a szó, valószínűbbnek az utóbbi, ezért a fordításban ez szerepel. (A ford.)

² Az eredetiben itt az „*existences*” szó szerepel. (A ford.)

energiája által cselekszik, egyetlen atomja sincs soha abszolút nyugalmi állapotban, és ezért mindig léteznie kellett, azaz összetevői folyamatosan változtatják a formájukat, kombinációikat és tulajdonságaikat, de princípiumai vagy elemei abszolút elpusztíthatatlanok.

(3) Ami Istent illeti – mivel senki sem látta őt még soha és sehol –, *hacsak nem ő maga az eszenciája és természete ennek a határtalan és örökkévaló Anyagnak, energiának és mozgásnak*, nem tekinthetjük őt sem öröknek, sem végtelennek, sem önmagában létezőnek. Nem ismerünk el olyan lényt vagy létezőt, amelyről abszolút semmit sem tudunk, mert (a) nincs számára hely abban az anyagban, amelynek tagadhatatlan tulajdonságait és minőségét nagyon alaposan ismerjük; (b) mert ha ő vagy az csak az anyag része, akkor nevetséges az állítás, hogy ő a mozgatója és uralója annak, amelynek csak egy, és a többitől függő része; és (c) mert ha azt mondják nekünk, hogy Isten egy önmagában létező, tiszta szellem, független az anyagtól – egy kozmoszon kívüli istenség, akkor azt válaszoljuk, hogy ha el is ismernénk egy ilyen képtelenség lehetőségét, vagyis a létezését, akkor is azt állítjuk, hogy egy tisztán anyagtalan szellem nem lehet intelligens, tudatos irányító, és nem rendelkezhet a teológia által ráruházott tulajdonságok egyikével sem, vagyis egy ilyen Isten ismét csak vak energia lenne. Az intelligencia, ahogyan azt *Dyan Chohan*-jainknál látjuk, olyan képesség, amely csak szervezett, élő lényekhez tartozhat – bármennyire is felfoghatatlan vagy inkább láthatatlan az ő szervezetük anyaga. Az intelligencia megköveteli a gondolkodás képességét; a gondolkodáshoz eszmék szükségesek; az eszmék kialakulása olyan érzékeket feltételez, amelyek fizikai anyagból állnak, és hogyan tartozhat bármi anyagi egy tisztán szellemi lényhez? Ha azt az ellenvetést teszik, hogy a gondolkodás nem lehet az anyag tulajdonsága, megkérdezzük, hogy miért nem? Cáfolhatatlan bizonyítékot kell kapnunk erre a feltevésre, mielőtt elfogadhatnánk. A teológustól azt kérdeznénk, mi akadályozza meg – mivel ő mindennek az állítólagos teremtetője – Istenét abban, hogy az anyagot a gondolkodás képességével ruházza fel; és amikor azt a választ kapjuk, hogy nyilvánvalóan nem akarta ezt megtenni, és hogy ez egyben misztérium és lehetetlenség is, akkor ragaszkodnánk hozzá, hogy megmondják nekünk, miért lehetetlenebb, hogy az anyag szellemet és gondolatot hozzon létre, mint hogy a szellem vagy Isten gondolata anyagot hozzon létre és teremtsen.

Nem borulunk le a porba az elme rejtélye előtt – mert már réges-régen megoldottuk. Megvetéssel elutasítva isten általi teremtetésének elméletet, ugyanígy elutasítjuk az automata-elméletet is, amely azt tanítja, hogy a tudatállapotokat az agy molekuláinak szerveződése hozza létre; és ugyanolyan kevés tiszteletet érzünk a másik hipotézis iránt – a tudat által keltett molekuláris mozgásról. Akkor hát miben hiszünk? Nos, hiszünk a sokak által kinevetett *flogiszonban*¹-ban (lásd a "*What is force and what is matter?*") (Mi az erő és mi az anyag?)

¹ A *flogiszon* egy XVII. századi elmélet, amivel az égés során tapasztalt jelenségeket igyekeztek magyarázni. A század végén az Oxigén felfedezése aztán fenntarthatatlanná tette a tudósok szemében. (A *ford.*) Az okkultisták körében azonban fennmaradt, ők továbbra is elismerik létét egy tágabb értelemben, mint az energia egy megnyilvánulási formáját. Ezért nem követünk el nagy hibát, ha ezt a szót energiának fordítjuk, vagy más szövegkörnyezetben és értelemben az anyag olyan finomabb formáinak, amiknek legdurvább fokozata a ma már a tudomány által is ismert plazma állapot. (A *ford.*)

című cikket a *The Theosophist* szeptemberi ¹ számában), és abban, amit egyes természetfilozófusok *nisus*-nak neveznének – a folytonos, bár a hétköznapi érzékszervekkel tökéletesen észrevehetetlen mozgásnak vagy erő kifejtésnek, amellyel – az élettelen anyag lüktetése folytán – testünk egy másikra hat, ami az élet velejárója. A bolygói szellemek testeiből épülnek fel, amit Priestley² és mások flogisztonnak neveztek, és amire nekünk van egy másik nevünk – ez az esszencia, annak legmagasabb, hetedik al-állapotában az, amiből a legmagasabb és legtisztább *Dyan*-ok szervezete felépül, és ami legalsó és legsűrűbb formájában (ami még mindig olyan megfoghatatlan, hogy a tudomány csak energiának és erőnek nevezi), hordozóként szolgál az első, azaz legalacsonyabb szintű Bolygói szellemek számára. Más szóval, csakis és egyedül az *anyagban* hiszünk, az anyagban, mint látható természetben és az anyagban annak láthatatlanságában, mint nem észlelhető, de mindenütt jelenlévő, mindenható Proteus³-ban, annak szüntelen mozgásával, amely az élete, és amelyet a természet önmagából merít, mivel ő a nagy egész, amelyen kívül semmi sem létezhet. Mert Bilfinger⁴ helyesen állítja, hogy „a mozgás olyan létezési mód, amely szükségszerűen az anyag lényegéből fakad; hogy az anyag saját, különleges energiáinak köszönhetően mozog; hogy ez a mozgás a benne rejlő, tőle elválaszthatatlan erő következménye; hogy e mozgás sokfélesége és az ebből eredő jelenségek az ő-sanyag kombinációinak tulajdonságaiból és minőségeiből származtathatók”, amelyeknek összessége maga a természet, és amelyről a tudományotok kevesebbet tud, mint bármelyik tibeti jak-hajcsárunk Kant metafizikájáról.

Az anyag létezése tehát tény; a mozgás létezése egy másik tény, az önmagukban való, független létezésük és örökkévalóságuk vagy elpusztíthatatlanságuk egy harmadik tény. És a tiszta szellem, mint Lény vagy Létezés eszméje – adj neki bármilyen nevet – egy kiméra, egy gigantikus abszurditás.

A Rosszról alkotott elképzeléseink. A Rossznak, mint olyannak nincs független létezése, mert az csak a jó hiánya, és csak a miatta szenvedők számára létezik. Két okból ered – és a természetben épp úgy nem független hatás, mint ahogy a jó sem az. A természet híján van a jósnak vagy a rosszindulatnak; csakis megváltoztathatatlan törvényeket követ, amikor életet és örömet ad, vagy szenvedést és halált küld és elpusztítja, amit alkotott. A természetnek minden méregre van ellenszere, és törvényei ellenszolgáltatást adnak minden szenvedésért. A madár által felfalt pillangó azzá a madárrá válik, és az állat által megölt madárka egy

¹ T.i. az 1881. szeptemberi számban. (A ford.)

² Joseph Priestley, XVIII. századi teológus és kémikus. Ő volt az első, aki megfigyelte és közzé is tette valamilyen ismeretlen, légnemű, égés hevességét fokozó anyag felszabadulását egy higanyvegyületből. Nem ismerte fel ennek jelentőségét, és az Oxigén (Laplace általi) felfedezését követően is a flogiszton elmélet elkötelezettje maradt. (A ford.)

³ Proteus eredetileg egy görög mitikus alak, Poseidon egyik gyermeke. Kb. a vizek szellemének mondhatnánk, és e miatt a változatosság, a gyors átalakulások megszemélyesítője is. A korabeli tudomány néha ezt a nevet használta az -idők folyamán számtalan különböző formát öltő, állandóan változó megjelenésű, de lényegében érintetlen – ő-sanyag megjelölésére. (A ford.)

⁴ Georg Bernhard Bilfinger, XVIII. századi német matematikus és filozófus. Az itt neki tulajdonított szavak azonban Baron D'Holbach már hivatkozott, *The System of Nature* c. könyvében olvashatók. (A ford.)

magasabb létforma része lesz. Ez a szükségszerűség vak törvénye és a dolgok alkalmasságának örökkévaló biztosítéka, ezért nem tekinthető Rossznak a Természetben. Az igazi rossz az emberi intelligenciából fakad, és eredete teljes mértékben az értelmes emberben rejlik, aki a természettől elkülönültnek képzei magát. Tehát egyedül az emberiség a rossz igazi forrása. A rossz a jó eltúlzása, az emberi önzés és kapzsiság folyománya. Gondold ezt végig alaposan, és rájössz, hogy a halál kivételével – ami nem rossz, hanem szükséges törvény –, valamint a véletlenek kivételével – amelyek mindig megkapják jóvátételüket egy jövőbeli életben – minden rossz, legyen az kicsi vagy nagy, eredete az emberi cselekvésben rejlik, az emberben, akit az intelligenciája tesz a természet egyetlen szabadon cselekvő lényévé. Nem a természet teremti a betegségeket, hanem az ember. Az utóbbi küldetése és sorsa a természet gazdaságában az, hogy természetes halállal haljon meg, amelyet az öregség hoz magával; a véletlenektől eltekintve sem a vadember, sem a szabadon élő állat nem hal meg betegségben. Az étel, a szexuális kapcsolat, az ital mind az élet természetes szükségletei; mégis, ezek túlhajtott élvezete betegséget, nyomorúságot, szellemi és fizikai szenvedést okoz, és az utóbbi a legnagyobb rosszként tovább száll a jövő generációira, a vétkesek leszármazottjaira. A becsvágy, a vágy, hogy szeretteinknek boldogságot és kényelmet biztosítsunk, megbecsülést és vagyont szerezve, dicséretes és természetes érzések, de amikor az embert törtető, kegyetlen zsarnokká, fősvénnyé, önző egoistává változtatják, sokféle szenvedést okoznak a körülötte lévőknek – nemzeteknek és egyéneknek egyaránt. Mindez tehát – az étel, a gazdagság, a becsvágy és ezernyi más dolog, amit itt nem sorolhatunk fel – a rossz forrásává és okává válik, akár túlzott bősége, akár hiánya miatt. Ha falánkká, kicsapongóvá, zsarnokká válsz, ebből következően betegségek, emberi szenvedés és nyomorúság forrása is leszel. Ha mindezek teljesen hiányoznak belőled, éhezhetsz, senkiként megvetnek, és a nyáj többsége – embertársaid – egész életedben szenvedésre kárhoztat. Mindezt nem a természetet, vagy egy képzeletbeli Istenséget kell hibáztatni, hanem az *önzés által* lealacsonyított emberi természetet. Gondold át jól ezeket a szavakat; sorold fel és vezess vissza minden általad ismert rossz dolgot egészen a gyökeréig, és ezzel máris megoldottad a „rossz” problémájának *egyharmadát*. És most, miután kellő módon meghagytuk a lehetőséget a természetes és elkerülhetetlen rossz eseteinek – és ezekből olyan kevés van, hogy megcáfolhatnám a nyugati metafizikusok egész seregét, ha rosszként könyvelik el, vagy közvetlenül egy független oknak tulajdonítják őket –, rámutatok a legnagyobbra, sőt a fő okra, amely a rossz esetei közel kétharmada mögött meghúzódik, amely az emberiséget azóta üldözi, hogy ez az ok hatalmi tényező lett. Ez pedig a vallás – bármilyen formában és bármely nemzetben. Ez a papi kaszt, a papság és az egyházak.

Az embernek az általa szentnek tekintett illúziókban kell keresnie a gonoszságok sokaságának azt a forrását, amely az emberiség nagy átka, és amely szinte megnyomorítja azt. A tudatlanság megteremtette az isteneket, a fortélyosság pedig kihasználta a lehetőséget. Nézzük Indiát, nézzük a kereszténységet és az iszlámot, a judaizmust és a fetisizmust. A papok csalásai tették ezeket az isteneket olyan szörnyűvé az ember számára; a vallás csinál az emberből önző bigottot, olyan fanatikust, aki a saját felekezetétől eltekintve gyűlöli az egész

emberiséget anélkül, hogy ez jobbá vagy erkölcsösebbé tenné. Az Istenbe és az istenekbe vetett hit az, ami az emberiség kétharmadát egy maroknyi ember rabszolgájává teszi, akik a megmentésük hamis ürügyével becsapják őket. Vajon nem áll-e az ember mindig is készen bármilyen gonoszság elkövetésére, ha azt mondják neki, hogy az Istene vagy istenei követelik a tőle a gonosztettet? Önkéntes áldozata egy képzeletbeli Istennek, az utóbbi ravasz papjainak nyomorult rabszolgája. Az ír, olasz és szlavón paraszt éhezteni magát, és nézi, ahogy családja éhezik és meztelenül jár azért, hogy etesse és öltöztesse a lelkészét és a pópáját. Kétezer éven át India a kasztok terhe alatt nyögött, egyedül a *brahminok* laktak jól a föld zsírjával, és ma Krisztus és Mohamed követői egymás torkának estek saját mítoszaik nevében és ezek nagyobb dicsőségére. Ne feledd, hogy az emberi nyomorúság összességében nem fog csökkenni addig a napig, amíg az emberiség jobbik része az Igazság, az erkölcs és az egyetemes jótékonyság nevében le nem rombolja e hamis istenek oltárait.

Ha azzal vágnak vissza, hogy nekünk is vannak templomaink, nekünk is vannak papjaink, és hogy a mi lámáink is jótékonyságból élnek... tudják meg, hogy ezek és nyugati megfelelőik csak egy dologban egyeznek: az elnevezésükben. Mert a mi templomainkban sem istent, sem isteneket nem imádnak, csak a legnagyobb valaha élt és legszentebb ember háromszorosan szent emlékét. Ha lámáink tiszteletben tartják a szent mesterünk által alapított *Bhikkhu* testvériséget, akkor a laikusokkal tartanak, akiknek gyakran 5-25 000 fős tömegét a *Lamgha* (a láma szerzetesek testvérisége) etet és gondoz, és a láma kolostor gondoskodik a szegények, betegek és szenvedők szükségleteiről. Lámáink ételt elfogadnak, de pénzt soha, és ezekben a templomokban hirdetik és vésik az emberek elméjébe a rossz eredetét. Ott tanítják nekik a négy nemes igazságot¹ – az *arya sakka*²-t és az oksági láncolatot (a 12 *nidana*³), amely megadja nekik a magyarázatot és megoldást a szenvedés eredetének és megszüntetésének problémájára.

Olvasd el a *Mahavaggát*⁴, és próbáld megérteni - nem előítéletekkel terhelt nyugati elmével, hanem az intuíció és az igazság szellemével -, mit mond a Teljesen Megvilágosodott az első Khandhakában⁵. Engedd meg, hogy lefordítsam neked.

„Amikor az áldott Buddha Uruvellában, a Nerovigara folyó partján tartózkodott, miután *Sambuddhává* ⁶ vált, a Boddhi bölcsesség-fa ⁷ alatt pihent. Elméjét az okok-okozatok

¹ Igazság a 1) szenvedésről, 2) a szenvedés okáról, 3) annak megszüntetéséről, 4) az ehhez vezető útról. (A ford.)

² Itt kb.: nemes igazságok. (A ford.)

³ A Buddhizmus tanítása szerint ez egy 12 elemű, egymásra épülő, sorban egymásból következő ok-okozati lánc, amelynek első szeme a helyes (értsd: szellemi értelemben lényeges dolgokat érintő) tudás hiánya, az utolsó pedig az öregedés és a halál. (A ford.)

⁴ A Buddhizmus Theranda ága számára ez a szent iratok egyike. Az itt hivatkozott első rész a Buddha megvilágosodását követő napok történéseit írja le a Bhikkhus testvériség megalapításáig, valamint magatartási szabályokat ad az ehhez csatlakozni kívánó, felszentelt szerzeteseknek. (A ford.)

⁵ A Mahavagga egyes fejezeteit nevezik így. (A ford.)

⁶ Itt kb. „Teljesen megvilágosodott” (A ford.)

⁷ A nevezetes hatalmas, nagyon öreg indiai-füge fa, amely alatt Sziddhartha herceg megvilágosodott, és így Buddhává vált. (A ford.)

láncolatára irányítva, hét nap elteltével így szólott. 'A tudatlanságból fakadnak a háromszoros természetű *Samkharák* – a test, a beszéd és a gondolatok. A *Samkharákból* fakad a tudatosság, a tudatosságból fakad a név és a forma, ebből a forrásból a hat tartomány (a hat érzékszerv, a hetedik csak a megvilágosodottakban működik); ezekből fakad a kapcsolat¹ az érzetekhez; ebből fakad a szomjazás² (vagy vágyakozás, *Kama, tanha*), ebből következik a ragaszkodás, a létezés, a születés, az öregség és a halál, a gyász, a panaszkodás, a szenvedés, a csüggedés és a kétségbeesés. A tudatlanság megsemmisítésével a *Samkharák* is elpusztulnak, velük együtt a tudatosságból eredő név és forma, a hat tartomány, a kapcsolat, az érzékelés, a szomjazás, a ragaszkodás (önzés), a létezés, a születés, az öregség, a halál, a gyász, a panaszkodás, a szenvedés, a csüggedés és a kétségbeesés is megsemmisül. Így szüntethető meg ez az egész szenvedéstömeg.'

Ezt tudva az áldott ezt az ünnepélyes kijelentést tette:

"Amikor a dolgok valódi természete világossá válik a meditáló Bikshu számára, akkor minden kétsége elhalványul, mivel már tudja, milyen ez, és mi az oka. A tudatlanságból fakad minden rossz. A tudásból következik ennek a nyomorúságtömegnek a megszűnése, és akkor a meditáló *Brahmana* győztesen áll, elosztatva *Mara* seregeit³, mint a nap, amely megvilágítja az eget."

A meditáció itt az átlagemberét meghaladó (de nem természetfeletti) képességeket, vagyis az *Arhat*-i szint erőit jelképezi, azok legmagasabb spirituális értelmében.

A másolat készült: Simla, 1882. szeptember 28.

XI. Levél

Ezt a levelet A.O. Hume kapta, 1882 június 30-án. A nyomtatott átirat egy Sinnett úr kézírásával készült másolat alapján készült. (A ford.)

Egyszerű óvatosság miatt kicsit félelemmel tölt el a gondolat, hogy „oktatóvá” kell előlépnem. Ha M⁴. válaszai csak kevésbé elégtették ki önt, attól tartok, hogy én még kevesebb elégedettséggel szolgálhatok majd, mivel amellet, hogy visszafogom magam a magyarázatok terén – hiszen hallgatási fogadalmam miatt ezernyi dolgot kénytelen vagyok magyarázat nélkül hagyni –, sokkal kevesebb idő áll rendelkezésemre, mint neki. Mindazonáltal igyekszem, amennyire csak tudok. Ne mondják rám, hogy nem ismertem fel jelenlegi őszinte vágyát arra,

¹ T.i. a kapcsolat a külső világgal az érzékszerveken át az emberi tudatosságig. (A ford.)

² T.i. tágabb értelemben véve a vágyakozás érzetek iránt. (A ford.)

³ *Mara* nagyjából megfelel a keresztény hit Sátánjának, és mint a rossz megtestesítője, számtalan alakot képes felölteni. Erre utal a „*Mara* seregei” kifejezés. (A ford.)

⁴ Morya Mester (A ford.)

hogy hasznossá váljon a Társulat, és így az emberiség számára, mert mélyen tudatában vagyok a ténynek, hogy Indiában önnél senki sincs jobb helyzetben ahhoz, hogy szétoszlassa a babonákat és tömegek által vallott téveszméket azzal, hogy rávilágít a legsötétebb problémákra. De mielőtt választ kapna a kérdéseire és elmagyaráznám a tanainkat, egy hosszú bevezetéssel kell kezdenem a válaszaimat. Először is, ismételten felhívom a figyelmét arra a rendkívüli nehézségre, hogy olyan megfelelő angol kifejezéseket találjak, amelyek a tanult európai elme számára akár csak megközelítőleg is helyes elképzelést adnának a tárgyalandó különféle témákról. Hogy illusztráljam, mire gondolok, pirossal aláhúzom a nyugati Tudomány emberei által elfogadott és használt szakkifejezéseket, amelyek egyébként teljesen félrevezetőek nemcsak akkor, amikor olyan transzcendentális témákra alkalmazzák ezeket, mint amilyenekkel foglalkoznunk kell, hanem akkor is, ha magukban, a saját eszmerendszerükben használják őket.

Ahhoz, hogy megértse válaszaimat, először is az örök Lényeget, a Swabavatot nem olyan összetett elemként kell elképzelje, amit önök szellem-anyagnak neveztek, hanem mint azt az egyetlen elemet, amelynek az angolban nincs is neve. Egyaránt passzív és aktív is, tiszta *Szellem-esszencia* a maga abszolút abszolútságában és nyugalmi állapotában, és tiszta anyag a maga véges és körülmények által meghatározott állapotában – még akkor is, amikor megfoghatatlan gázként vagy ama nagy ismeretlenként mutatkozik meg, amelyet a tudomány előszeretettel hív *Erőnek*. Amikor a költők a „változtathatatlanság parttalan óceánjáról” beszélnek, a kifejezést csak tréfás paradoxonnak kell tekintenünk, mivel azt állítjuk, hogy nem létezik olyan, hogy változtathatatlanság – legalábbis a mi Naprendszerünkben nem. A változtathatatlanság az istenhívők és a keresztények szerint „Isten tulajdonsága”, majd azonnal felruházzák ezt az Istent minden elképzelhető ingatag és változékony minőséggel és tulajdonsággal - úgy megismerhetővel, mint megismerhetetlennel -, és úgy vélik, hogy megoldották a megoldhatatlant és négyszögesítették a kört. Erre azt válaszoljuk, hogy ha az, amit az istenhívők „Istennek” hívnak, és amit tudomány „Erő” és „Potenciális Energia” névvel jelöl -, csak egyetlen pillanatra is változtathatatlanná válna, akár még a *Maha Pralaya* alatt is – vagyis egy olyan időszakban, amikor még *Brama*-ról, „a világ teremtető építészéről” is azt tartják, hogy feloldódik a nemlétben –, akkor nem létezhetne *manwantara*, és csak a Tér uralkodna tudattalanul és mindenhatóan az idő örökkévalóságában. Mindazonáltal az istenhívő, amikor a változékony változtathatatlanságáról beszél, semmivel sem abszurdabb, mint a materialista tudomány, amikor „*látens* potenciális energiáról”, és az anyag, valamint az erő elpusztíthatatlanságáról beszél. Mit higgyünk elpusztíthatatlannak? A láthatatlan valamit, ami mozgatja az anyagot, vagy a mozgó testek energiáját! Mit tud a modern tudomány a tulajdonképpen erőről, vagy mondjuk inkább erőkről – a mozgás okáról vagy okairól? Hogyan létezhet olyasmi, hogy *potenciális energia*, vagyis egy olyan energia, amelynek látens, *inaktív* ereje van, hiszen csak addig energia, *amíg az anyagot mozgatja*, és ha *valaha megszűnne mozgatni az anyagot, akkor megszűnne maga is*, és vele együtt az anyag is eltűnne. Vajon az erő szerencsésebb kifejezés? Körülbelül harmincöt évvel ezelőtt Dr. Mayer felvetette azt a hipotézist, amelyet ma már axiómaként fogadnak el, hogy az erő, abban az értelemben,

ahogyan a modern tudomány elénk tárja, az anyaghoz hasonlóan *elpusztíthatatlan*, nevezetesen amikor megszűnik megnyilvánulni valamely formában, akkor továbbra is létezik, csak *valamilyen más formában működik tovább*. És mégis, a tudósaitok egyetlen példát sem találtak arra, hogy *valamely erő* átalakuljon egy másikba, és Tyndall úr azt mondja kritikusainak, hogy "egyetlen esetben sem szűnik meg a mozgást létrehozó erő, és nem is alakul át semmi mássá." Továbbá, hálával tartozunk a modern tudománynak azért az új felfedezésért, miszerint mennyiségi kapcsolat áll fenn a valamit létrehozó dinamikus energia és az általa létrehozott "valami" között. Kétségtelenül létezik mennyiségi összefüggés ok és okozat között, a szomszéd orrának betöréséhez felhasznált energia mennyisége és az orrban okozott kár között, de ez egy cseppet sem oldja meg a rejtélyt - amit ők korrelációknak neveztek el -, mivel könnyen bebizonyítható (ugyanezen tudomány megállapításaira alapozva), hogy sem a mozgás, sem az energia nem elpusztíthatatlan, és hogy a fizikai erők semmilyen módon vagy irányban nem alakíthatók át egymásba. A saját kifejezéseikkel önellentmondásokba keverni őket, és meglátjuk, vajon az elméleteik tényleg alkalmasak-e arra, hogy akadályt képezzenek "elképesztő tanaink" számára. Mivel olyan tanítást készülök előterjeszteni, amely szöges ellentétben áll az övékével, nyilvánvalóan ésszerű, hogy megtisztítsam a talajt a tudomány szemetétől, elkerülendő, hogy mondandóm egy már kimerített talajra hulljon, és csak gyomokat teremjen. "Ez a potenciális és képzeletbeli *materia prima* nem létezhet forma nélkül" - mondja Raleigh, és annyiban igaza van, hogy a tudomány *materia primája* csak az ő képzeletükben létezik. Vajon kimondható, hogy ugyanaz az energiamennyiség mozgatta mindig is az Univerzum anyagát? Nyilvánvalóan nem, amíg azt tanítják, hogy amikor az anyagi kozmosz elemei - azok az elemek, amelyek először elemi, gáz-szerű állapotukban nyilvánultak meg – egyesültek, az anyagot mozgató energia mennyisége milliószor nagyobb volt, mint most, amikor már *bolygónk hűl*. Mert hová tűnt az a hő, amelyet az univerzum felépítésének eme hatalmas folyamata termelt ki? Azt mondják, az űr üres térségeibe. Rendben, de ha örökre eltűnt az *anyagi univerzumból*, és a Földön működő energia soha és semmikor sem volt ugyanaz, akkor hogyan próbálhatják fenntartani a "változatlan energiamennyiség" tanát, azt a potenciális energiát, amelyet egy test esetleg, néha leadhat, az olyan erőét, amely egyik testről a másikra átjutva mozgást hoz létre, és amely ettől nem szűnt meg, vagy nem változott át semmi mássá?" Erre azt a választ kapjuk, "de mi továbbra is ragaszkodunk az elpusztíthatatlanságához; amíg az anyaggal kapcsolatban marad, soha nem szűnhet meg létezni, csökkenni vagy növekedni." Lássuk, hogy így van-e. Mondjuk feldobok egy téglát a kőművesnek, aki egy templom tetejét építi. Ő elkapja és bebetonozza a tetőbe. A gravitáció legyőzi a mozgási energiát, ami a téglát felfelé mozgatta, fokozatosan felemésztve azt egészen addig, *amíg a téglát felfelé mozgása meg nem szűnik*. Ebben a pillanatban elkapják és beépítik a tetőbe. Semmilyen természeti erő nem tudja már mozgatni, ezért többé nem rendelkezik potenciális energiával. A téglát mozgási és dinamikus energiája tökéletesen *megsemmisült*. Vegyünk egy másik példát, most az egyik tankönyvükből. Elsütünk egy ágyút egy domb lábánál, és az ágyúgolyó egy repedésben állapotodik meg *fent* a dombon. Határozatlan ideig semmilyen természeti erő nem tudja elmozdítani onnan, így a golyó a téglához hasonlóan elvesztette potenciális energiáját. „Az emelkedő golyótól elvont minden –

a gravitáció által felemésztett - mozgás és energia megszűnt létezni, nem alakult ki belőle semmilyen más mozgás vagy energia, miközben a gravitáció energiája nem növekedett.” Hát nem nyilvánvaló ebből, hogy az energia elpusztíthatatlan? Hogyan lehetséges, hogy a tudomány legnagyobb szaktekintélye mégis azt tanítja a világnak, hogy „egyetlen esetben sem szűnik meg a mozgást létrehozó erő, és nem is alakul át semmi mássá”?

Tökéletesen tisztában vagyok a válaszával, és ezeket a példákat csak azért hoztam fel, hogy megmutassam, mennyire félrevezetőek a tudósok által használt kifejezések, mennyire ingatag és bizonytalan az elméletük, és végül, mennyire *részleges* az összes tanításuk. Még egy ellenvetés, és befejezem. Azt tanítják, hogy a - konkrét nevekkkel felruházott – fizikai erők, mint a gravitáció, tehetetlenség, kohézió, fény, hő, elektromosság, mágnesesség, kémiai affinitás, mindegyike átalakítható egyik a másikba? Ha így van, a létrehozó erőnek meg kell szűnnie, amint a létrehozott erő megnyilvánul. "Egy kilőtt ágyúgolyót csak a saját tehetetlenségi ereje, mozgási energiája mozgat." Amikor becsapódik, hőt és más hatásokat hoz létre, de a tehetetlenségi ereje a legkevésbé sem csökken. Ugyanannyi energiára lesz szükség ahhoz, hogy ugyanazzal a sebességgel újraindítsák, mint az előző alkalommal. Megismételhetjük a folyamatot, és amíg az anyag mennyisége ugyanaz, a tehetetlenségi ereje is ugyanaz marad. Ugyanez a helyzet a gravitációval is. Egy meteor leesik és hő szabadul fel. Ezt a gravitációnak tulajdonítják, pedig a leesett testre ható gravitációs erő nem csökken. A *kémiai vonzóerő* vonzza és tartja össze az anyag részecskéit, ezeknek ütközése pedig hőt termel. Vajon az előbbi ilyenkor átalakul az utóbbivá? A legkevésbé sem, mivel a tény, hogy a részecskéket újra egymáshoz vonzza valahányszor ezek elválnak egymástól, azt bizonyítja, hogy a kémiai affinitás nem csökkent. Hiszen ugyanolyan erősen fogja őket összetartani, mint korábban. Azt mondják, a hő elektromosságot hoz létre és termel, de mégsem tapasztalják a hő csökkenését a folyamat során. Azt elektromosság hőt termel - mondják nekünk? Az elektrométerek azt mutatják, hogy az elektromos áram áthalad valamilyen rossz vezetőn, mondjuk egy platinahuzalon, és felmelegíti az utóbbit. Pontosan ugyanannyi elektromosságról van szó, nem vész el semmi az elektromosságból, *nem csökken semmit*. Akkor mi alakul át hővé? Aztán ott van még az is, hogy állítólag az elektromosság mágnességet kelt. Előtte az asztalon primitív elektrométerek¹ hevernek, amelyek közelében egész nap jönnek-mennek a tanítványok, hogy visszanyerjék kibontakozóban levő erőiket². A bennük tárolt elektromosságban a legkisebb csökkenés sem észlelhető. A tanítványok ugyan magnetikusan feltöltöttek, de a magnetizmusuk - vagy inkább a *rúdjaik* mágnesessége - nem *ugyanannak* az elektromosságnak egy másik megjelenési formája. Nem jobban, mint ahogy egy lámpás lángjánál meggyújtott ezernyi gyertya lángját tekinthetjük azonosnak a lámpás lángjával. Tehát, ha a modern tudomány pislákoló félhomályában axiomatikus igazságnak tartják, hogy „az életfolyamatok során csak az anyag átalakulása, és soha nem az anyag vagy az erő

¹ A leírtakból valószínűsíthető, hogy itt egy -mai néven - elektroszkópról lehet szó, ami testek statikus elektromossággal töltöttségének kimutatására alkalmas. (A ford.)

² T.i. azokat az -átlagember számára csodatevéssel egyenértékű – képességeket és erőket, amiket a jóga filozófiában *siddhi*-knek hívnak. Bővebben ezekről lásd a lábjegyzetet a 81. oldalon. (A ford.)

létrehozása történik" (Dr. J. R. Mayer: *Organic Motion in its connection with Nutrition*¹) - ez számunkra csak félígazság. Mert ez nem *átalakulás*, nem is *teremtés*, hanem valami, amire a tudománynak még nincs is neve.

Talán most már jobban érti a nehézséget, amellyel meg kell küzdenünk. A modern tudomány a legjobb szövetségesünk. Mégis, általában ugyanez a tudomány az, amelyből fegyvert kovácsolnak, hogy betörjék vele a fejünket. Azonban nem szabad elfelejtenie, hogy (a) a Természetben (legyen az spirituális vagy fizikai szintű) mi csak *egyetlen* Elemet ismerünk, amelyen kívül nem létezhet természet, mivel az *maga a Természet*², és amely - mint az Akasa -, áthatja a naprendszerünket, lévén minden atom annak a része, áthatja a *teret*, sőt valójában *maga a tér*, amely ott lüktet a Pralaya-k alatti mély álomban csakúgy, mint a *Manwantarák Proteus*-ában, állandó változásaiban; (b) hogy következésképpen a szellem és az anyag egy, és e kettő csupán állapotaik, nem pedig a lényegük közti különbség, és hogy a görög filozófus, aki azt állította, hogy a Világegyetem egy hatalmas állat, megértette a pithagoraszai monád szimbolikus jelentőségét (amely kettővé, majd hárommá ▲ válik, és végül a tetraktiszszá, a tökéletes négyzetté változik, és így önmagából kifejlesztve a négyet ■³ és anyagba merítve a hármat, megalkotja a szent hetességet), és ezzel messze megelőzte a jelen kor összes tudósát; (c) hogy a " kozmikus anyagról " alkotott elképzeléseink homlokegyenest ellentétesek a nyugati tudomány elképzeléseivel. Talán, ha mindere emlékezik majd, sikerülni fog ezoterikus filozófiánknak legalább az elemi axiómáit pontosabban átadnunk, mint eddig. Ne féljen, kedves testvérem; élete nem apad el, és nem fog kialudni még az előtt, hogy teljesítené küldetését. Nem mondhatok *többet*, csak azt, hogy a *Chohan* megengedte, hogy szabad időmben taníthassam azokat, akik hajlandóak tanulni, és lesz elég anyagod ahhoz, hogy két-három havonta „letegyél az asztalra” egy-egy Töredéket. Az időm nagyon *korlátozott*, de megteszem, amit tudok. De ezen túl semmit sem ígérhetek. Hallgatnom kell a *Dyan Chohan*-okkal kapcsolatban, és nem oszthatom meg önökkel a hetedik kör⁴ embereivel kapcsolatos titkokat sem. Az emberi lét ezen a bolygón elérendő magasabb fokainak megértéséhez nem lehet pusztán tudás megszerzésével eljutni. Kötetnyi, a legtökéletesebben felépített információhalmaz sem értetheti meg az emberrel az életet a magasabb régiókban. A spirituális igazságokat személyes tapasztalat és közvetlen megfigyelés útján kell megismerni, mert ahogy Tyndall fogalmaz: "a tények közvetlen megfigyelése létfontosságú, mert amikor szavakba öntjük őket, lényeg fele odavész." És mivel ön felismerte a személyes megfigyelés fontosságának e nagyszerű elvét, és nem késlekedett a gyakorlatba átültetni azt, amit

¹ Dr. Julius Robert von Mayer, német fizikus és orvos 1845-ben publikált tanulmánya. A cím magyar fordítása kb.: A szerves anyagokban megfigyelhető, táplálékfelvétellel kapcsolatos mozgások. (A ford.)

² Nem Natus, vagyis „született” értelemben, hanem a Természet, mint minden látható és láthatatlan, formák és elmék összessége, az ismert (és ismeretlen), okok és következmények összessége, röviden a végtelen és teremtetlen és örökkévaló - mivel kezdet nélküli - univerzum. (Szerk.)

³ Ez a szimbólum az eredetiben egy négyzet, ami egy háromszöget foglal magába. (Szerk.)

⁴ Utalás a bolygólánccokról szóló tanításra, amely szerint Földünkön (a Föld bolygólánca leg­sűrűbb anyagú bolygóján) hét körben – hét fázisban vagy aktív időszakban – zajlik az Élet fejlődése, az egyes fázisok között az aktív időszakokkal megegyező idejű nyugalmi időszakokkal. A hetedik kör – fázis – a jelenlegi Bolygóláncon elért fejlődés legmagasabb foka, ahol a szellem már szinte teljesen uralja a járműveként használt anyagot. (A ford.)

hasznos információk formájában megszerezett, talán ez az oka annak, hogy az eddig kérlelhetetlen *Chohan*, Mesterem, végre megengedte nekem, hogy időm egy részét bizonyos mértékben az *Eclectic*¹-nek szenteljem. De én csak egy vagyok, önök pedig sokan vannak, és a Testvériségbeli társaim közül M². kivételével senki sem fog segíteni nekem ebben a munkában, még a mi félig európai görög testvérünk³ sem, aki néhány nappal ezelőtt megjegyezte, hogy amikor "a Dombon"⁴ élő *Eclectic*-usok mindegyike *zetetic*⁵-ussá válik, majd meglátja, mit tehet értük". És ahogy tudja is, erre nagyon kevés remény van. Az emberek addig keresik a tudást, amíg halálra nem fáradnak, de még ők sem érzik magukat túl türelmetlennek ahhoz, hogy segítsenek felebarátaiknak a tudásukkal; ezért végül elhidegülés, kölcsönös közöny lesz az eredmény, ami miatt az, *aki tud*, szembe kerül saját ideáljaival és ellentétbe a környezetével. A mi szempontunkból nézve a baj sokkal súlyosabb az ember spirituális, mint anyagi oldalán: ezért fogadják őszinte elismerésem, és szeretném felhívni a figyelmüket egy olyan módszerre, amely segíti a valódi fejlődést és szélesebb körű eredményeket érhet el – az által, hogy a tudásukat cikkek és értekezések formájában tartósan hozzáférhető tanításokként közlik.

De feltételezett célja elérése, nevezetesen okkult tanításunk rendkívül nehezen felfogható és elsőre érthetetlen elméleteinek tisztább megértése érdekében soha ne engedje meg, hogy elméje zaklatott állapotba kerüljön irodalmi munkája órái alatt, vagy mielőtt munkához látna. A békés elme nyugodt és csendes felszínén jelennek meg a láthatatlanból beszűrődő látomások a látható világában. Különben hiába is várná azokat a látomásokat, azokat a hirtelen felvillanásokat, amelyek már oly sok kisebb probléma megoldásában segítettek, és amelyek egyedül tárhatják az igazságot a lélek szeme elé. Különös gonddal kell óvnunk elménk síkját minden káros behatástól, amelyekből naponta oly sokkal szembesülünk földi életünk során.

Sok kérdést tesz fel nekem az eddigi leveleiben, de csak néhányra tudok válaszolni. Eglintonnal⁶ kapcsolatban arra kérem, várjon a későbbi fejleményekre. Ami az ön kedves hitvesét illeti, a kérdés komolyabb, és nem vállalhatom a felelősséget, hogy olyan *hirtelen* megváltoztassam az érendjét, ahogyan ön javasolja. A húsételről bármikor lemondhat, mivel az soha nem árthat; ami az alkoholt illeti, amellyel H. asszony régóta terheli szervezetét, ön is jól tudja, milyen végzetes következményekkel járhat egy legyengült szervezetnél, ha az utóbbit hirtelen megfosztják az alkohol élénkítő hatásától. Fizikai léte nem egy valós élet, amelyet az életerő tartaléka támogat, hanem egy hamis létezés, amelyet az alkohol szelleme táplál,

¹ Ez utalás a Sinnett és Hume úr által szorgalmazott, a Teozófiai Társulattal majdan szerintük csak lazán kapcsolódó speciális ág-szervezetre, amit ők „*Simla Eclectic Theosophical Society*” név alatt kívántak megalapítani Simlában. Elnöke ennek Hume úr lett. (A ford.)

² Ez Morya Mester lehet. (A ford.)

³ Valószínűleg Hilarion Mesterről van itt szó. (A ford.)

⁴ Utalás a Simla-i Prospect Hill (Kilátás Domb) nevű területre. Blavatskyné számos jelenséget mutatott be itt a jelenlévőknek, ami komolyan hozzájárult Sinnett és Hume teozófiát és okkultizmust népszerűsítő célkitűzéseéhez. Ezek közé tartozott az itt hivatkozott „*Eclectic*” is. (A ford.)

⁵ Görög eredetű szó, jelentése itt kb. az igazságot kereső, kutató hajlamú ember. (A ford.)

⁶ William Eglinton, korának egy másik híres angol médiuma. Egy ideig K.H mester komoly reményeket fűzött ahhoz, hogy a teozófia ügyének szolgálatába állítsa őt. De egy idő után úgy találta, hogy -feltehetően a spiritizmushoz való túlzott kötődése és személyiségének sajátosságai miatt - nem lesz alkalmas erre. (A ford.)

bármilyen kicsi is legyen a mennyisége. Míg egy erős szervezet felépülhet a javasolt változás első sokkja után, valószínű, hogy asszonya állapota rosszabbra fordulna. Ugyanígy járna, ha az ópium vagy az arzén lenne a fő tápláléka. Ismét csak nem ígérhetek semmit, de minden tölem telhetőt megteszek ez irányban. „Társalogni önnel, és tanítani az asztrális fényen át?” A hallás ilyen jellegű fejlesztése, ahogy ön nevezi – valójában az okkult hangok érzékelésének *siddhi*¹-je -, egyáltalán nem lenne olyan könnyű dolog, mint képzeli. Soha egyikünkkel sem tettek így, mert kőbe vésett szabály, hogy bármilyen képességre is tegyen szert valaki, azt *saját magának kell megszereznie*. És amikor megszerzi ezeket, és használatra készek, az erők mozdulatlanul, csendben szunnyadnak benne potenciális formájukban, mint a fogaskerek és a rugók egy zenélődobozban; csak ezt követően válik könnyűvé számára egy alkalmas kulccsal a szerkezet felhúzása és mozgásba hozása. Természetesen most önnek több esélye van, mint húsevő barátomnak, Sinnet úrnak, aki még ha fel is hagyna az állatokkal való táplálkozással, akkor is vágyat érezne az ilyen táplálék iránt, olyan kényszerítő vágyat, amely felett nem tudna uralkodni, és – az akadály ebben az esetben is ugyanaz lenne. Mégis, gyakorlatilag minden komoly elszántságra képes ember számára *lehetséges* szert tenni ilyen erőkre. Ehhez semmi kétség nem fér; nincs e tekintetben sem nagyobb különbség emberek között, mint abban, hogy kire süt a nap, vagy hogy ki lélegezheti be az életadó levegőt. A természet minden ereje ott van ön előtt; *szerezze meg, amit tud*.

A dobozzal kapcsolatos javaslatát átgondolom. Kell lennie valamilyen megoldásnak, hogy megakadályozzuk a doboz feltöltését követően az energia kisülését, akár szállítás közben, akár utána: megfontolom a dolgot és tanácsot kérek, vagy inkább engedélyt. De azt kell mondanom, hogy az ötlet nagyon visszataszító számunkra, mint minden más a szellemekhez és médiumitáshoz kapcsolódó dolog. Sokkal jobban szeretnénk természetes eszközöket alkalmazni, mint a legutóbb önnek küldött levelemnél is. M. egyik tanítványa hagyta azt önnek a kerti fészerben, ahová mindenki számára láthatatlanul, mégis természet-adta testében jutott be, ahogyan már sokszor járt a múzeumjában és más helyiségekben is az önök tudta nélkül, az "Öreg Hölgy" tartózkodása idején és utána. De hacsak M. nem mondja neki, ő *soha* nem tenne ilyet, és az ön nekem írt levele is ezért maradt észrevétlen. Igazságtalan érzéseid vannak Testvéremmel szemben, kedves uram, mivel ő jobb és erősebb nálam – legalábbis nincs annyira megkötve a keze és kevésbé korlátozott, mint én vagyok –, megkértem H. P. B.-t, hogy küldjön el önnek néhány filozófiai tárgyú levelet egy penangi holland teozófustól – akit

¹ A *siddhi*-k a jóga filozófiából ismert és általa (is) elérhető okkult képességek, erők. Számos ilyen létezik, de alapvetően két csoportra oszthatók: kisebb- és nagyobb *siddhi*-kre. Az első csoportba tartoznak pl. a már e levelekből is ismert okkult képességek, mint a tisztán látás és -hallás, teleportáció stb. Utóbbiakat sokkal nehezebb elsajátítani, és nyolcat sorolnak ide, név szerint a következőket: *Animā*: A jögi - testének (tudatában) tetszőleges, akár atomnyi méretre csökkentése; *Mahima*: - az előbbi ellenpárja, amivel tetszőlegesen nagyra növelheti magát; *Garima*: - súlyát tetszőlegesen nagyra növelheti; *Laghima*: - súlytalanná teheti magát (levitáció); *Prāpti*: -eljuthat bárhová, ahová akar; *Prākāmya*: bármilyen kívánságát valóra válthatja; *Iṣṭva*: *abszolút uralom az anyag felett (anyagi dolgok teremtése, fenntartása és megsemmisítése)*. *Spirituális értelemben eléri azt a fokot, amin megismeri az Atma-t, az ember számára elérhető legmagasabb szintet*; *Vaṣṭva*: képes bármire és bármire rákényszeríteni akarátát. (A ford.)

figyelemre méltónak tartok: további feladatokat kért, hát itt van néhány. Ezek Schopenhauer¹ eredeti írásából azon részek fordításai, amelyek leginkább egybevágnak a mi *Arhat* tanainkkal. Az angolja nem épp anyanyelvi szintű, de az anyag értékes. Ha hajlandó bármelyik részét felhasználni, azt javaslom, hogy kezdjen közvetlen levelezésbe Sanders úrral, a Teozófiai Társulat tagjával – ő a fordító. Schopenhauer filozófiáját nagyra értékelik, és annyira ismert a nyugati országokban, hogy az akaratról és egyebekről szóló tanításainak összehasonlítása, vagy az ezekből levonható következtetések összevetése a tőlünk eredő tanokkal tanulságos lehet. Igen, nagyon is készen állok átnézni az öntől jövő 50 vagy 60 oldalt, és jegyzeteket készíteni a margókra: mindenképpen készítse el őket, és küldje el a kis „Deben²” vagy Damodaron³ keresztül, és Djual Kul⁴ majd továbbítja őket. Néhány napon belül, talán holnap, kimerítően válaszolok majd a két kérdésére.

Addig is

Őszinte tisztelője,

K. H.

Ui.: A tibeti fordítás még nincs teljesen kész.

XII. Levél

Az Ön hipotézise sokkal közelebb áll az igazsághoz, mint Hume úré. Két tényezőt kell szem előtt tartani – (a) egy meghatározott időszakot, és (b) egy meghatározott, szépen ehhez igazított fejlődési ütemet. Bár szinte felfoghatatlanul hosszú egy *Mahayuga*,⁵ mégis egy véges időtartam, és azon belül kell teljesülnie a fejlődés teljes tervének, vagy hogy okkult kifejezéssel éljek: a Szellem alászállásának az anyagba, és ismételt visszatérésének a kiindulási állapotához. Egy gyöngyökből álló lánc, ahol minden gyöngyszem egy világ – ez egy már önöknek is ismert hasonlat. Már eltöprengett az életimpulzuson, amely minden *Manvantarával* útjára indul, hogy kialakítsa e világok közül az elsőt; hogy tökéletesítse azt; hogy egymás után benépesítse az élet mindenféle éterikus formájával. És miután ezen az első világon hét ciklust – vagy

¹ Arthur Schopenhauer, XIX századi német filozófus. (A ford.)

² Gwala Krishna Deb. K.H. Mester egyik tanítványa. (A ford.)

³ Damodar K. Mavalankar. K.H. Mester egy másik tanítványa. (A ford.)

⁴ Ma többnyire Djual Khool (vagy egyéb, hasonló hangzású) néven ismerjük. Abban az időben még ő is K.H. Mester tanítványa volt, de nem sokkal később ő is elérte azt a beavatási szintet, ami a Mesteri fokozat követelménye. Ekkortól D.K. (Mester)-ként is gyakran hivatkoznak rá az irodalomban. (A ford.)

⁵ Az exoterikus hindu kronológia a *yuga* (korszak), *manvantara* (kb. aktív időszak) és a *pralaya* (kb. passzív, pihenő időszak) fogalmakat több, egymásba ágyazott szinten használja. A *Mahayuga* (Nagy korszak) kifejezés ezek első, leggyakrabban használt szintjén 4 320 000 év időtartamú. Ám a levél további szövegkörnyezetéből úgy tűnik, hogy itt nem erre gondolhatt a Mester, hanem valószínűleg arra az időtartamra, amit az -azóta meghonosodott teozófiai szóhasználatban- (bolygó)lánc periódusnak nevezünk. Ezt A Titkos Tanításban 'Brahma egy napjaként' is említi H.P.B., amit ugyanott 4 320 000 000 milliő földi év hosszúságúnak ad meg. (A ford.)

fejlődési szakaszt – teljesített az élet minden birodalmában, ahogy már tudja ezt, – tovább halad az íven lefelé, hogy ugyanilyen módon kialakítsa a lánc soron következő világát, tökéletesítse azt, majd elhagyja. Aztán tovább a következőre, és a következőre, és a következőre – míg a világok fejlődésének hét tagból álló köre a lánc mentén végig nem halad, és a *Mahayuga* véget nem ér. Ekkor újra beköszönt a *káosz* időszaka – a *Pralaya*. Ahogy az életimpulzus (a hetedik és egyben utolsó körben, bolygóról bolygóra haladva) tovább lép a következő világokba, haldokló és – „hamarosan” – *halott* bolygókat hagy maga után. Miután az utolsó hetedik körös ember is átlépett a soron következő világba, a hátramaradó világban minden ásványi, növényi és állati élet (az ember kivételével) fokozatosan kihal, és amikor az utolsó *animalcule*¹ is eltűnik róla, az élet kialszik, vagy ahogy H.P.B. mondja – kioltódik (ez egy kisebb vagy *részleges pralaya*). Amikor a Szellemi ember eléri a lánc utolsó gyöngyszemét és onnan belép a *végző* Nirvánába, ez az utolsó világ is eltűnik, vagyis szubjektív létállapotba kerül. Így születnek és halnak meg a világok a csillagrendszerekben, szakadatlanul követve egymást a természeti törvények által megszabott sorozatban. És – ahogy már említettük – az utolsó gyöngyszemet a *Mahayuga* fonálára fűzik. Amikor az embert hordozó világok ciklusa befejeződött az utolsó életadó világban is; és az emberiség tömegei elérve a *Buddha*-szintű tudatosságot átlépnek az objektív létezésből a *Nirvana* misztériumába – akkor fog „ütni az óra”; a láthatóból láthatatlan lesz, az összetett anyag visszatér a ciklus indulását megelőző, szétszórott állapotához. De a mindent elsöprő impulzus által elhagyott halott világok *nem* maradnak továbbra is *halottak*. A mozgás a dolgok örök rendje, és az affinitás vagy vonzás ennek örökös szolgálója. Az élet által keltett belső készítés ismét egyesíti az atomokat, és újra működni kezd halott bolygóknak, amikor ennek eljön az ideje. Bár erőik mind *status quo* vannak és még alszanak, mégis apránként – amikor az óra újra üt – felébrednek, hogy megkezdjék embert hordozó anyaságuk újabb ciklusát, és testi felépítésében, valamint erkölcsiségében egy az előzőben voltnál még magasabban fejlett emberi lény kialakulását szolgálják. És „ kozmikus atomjai, amelyek már differenciálódott állapotban vannak” (*differenciálódottak* – az anyagot megformáló, mechanikai értelemben vett mozgásaikban, valamint ezek hatásaiban) szintén *status quo* maradnak, akárcsak a bolygók és minden egyéb, ami a formálódási folyamatnak része.” Ez az a „hipotézis, ami teljes mértékben összhangban van (az ön) (vagyis az én) megjegyzésével”. Hiszen mivel a bolygófejlődés ugyanúgy fokozatos folyamat, mint az emberek vagy a fajok evolúciója, a *Pralaya* bekövetkeztének órája eltérő szinten találja az evolúció egymást követő szakaszaiban lévő világok mindegyikét; (azaz) mindegyik elérte az evolúciós haladás egy bizonyos pontját – és mindegyik meg is áll ott, amíg a következő *manvantara* külső impulzusa ismét el nem indítja attól a ponttól – mint egy megállított stopperórát, amit újraindítanak. Ezt próbáltam szemléltetni, amikor a „differenciált” szót használtam.

A *Pralaya* eljövetelekor egyetlen emberi, állati vagy akár növényi lény sem lesz ott, hogy lássa, de ott lesznek a bolygók a maguk ásványi birodalmaikkal; és bár ezek a bolygók mind

¹ Régies kifejezés a mikroszkópikus méretű állati létformák jelölésére. (A ford.)

fizikailag szétesnek a *Pralaya*-ban, de mégsem pusztulnak el; mert megvan a helyük az evolúciós forgatókönyvben, és a szubjektívból, „az anyagi léttől elváltságukból” ismét felmerülve megtalálják pontosan azt az utolsó állapotukat, ahonnan tovább kell haladniuk a "megnyilvánult formák" körkörös láncolatában. Ez, mint tudjuk, szakadatlanul ismétlődik az *Örökkévalóság* ideje alatt. Mindegyikünk megjárta már ezt a szakadatlan körforgást, és örökkön-örökké járni fogjuk ezután is. Mindegyikünk útjáról való letéréseit, Nirvánából Nirvánába való eljutásának időtartamát olyan okok befolyásolják, amelyeket ő maga teremt azon kényszerek hatása alatt, amelyekben találja és vezeti önmagát.

A cselekvés örökkévalóságának ez a képe megrettentheti azt az elmét, amely megszokta, hogy olyan jövőre számíton, amit végtelen, szakadatlan nyugalommal lehetne leírni. De ezt az elképzelést nem támasztják alá a természetből vett analógiák, és – bár ön tudatlannak tart engem a nyugati tudománnyal kapcsolatban, nemde? – e tudomány tanításai sem. Tudjuk, hogy a cselekvés és a pihenés időszakai mindenben követik egymást a természetben, a makrokozmosztól és annak Naprendszerétől kezdve az emberig és az őt szülő Földre, amelynek megvannak a maga tevékeny időszakai, amiket az alvás időszakai követnek; és hogy röviden, a természet egészének is - a benne fogant élő formákhoz hasonlóan -, megvannak a maga pihenő, erőt gyűjtő időszakai. Így van ez a spirituális értelemben vett egyeddel, a Monáddal is, amely a lefelé majd felfelé irányuló ciklikus körutazását végzi. Az egyes nagy, manvantara hosszúságú "körök" között eltelt időszak a szükséges mértékben hosszú ahhoz, hogy a különböző bolygókon eltöltött ezernyi létezés elnyerje jutalmát; míg az egyes "fajok születése" - vagy ahogy ti nevezitek, Gyökérfajok - között eltelt idő kellően hosszú ahhoz, hogy az Ego újjászületése utáni tudatos boldogságban eltelt idő alatt kompenzáljon bármilyen küzdelemmel és szenvedéssel telt életet. Elképzelni egy örökkévalóságig tartó boldogságot vagy szenvedést, és ezt visszavezetni egy olyan lény által elkövetett -bármennyire is rossz vagy jó - cselekedetekre, aki talán egy évszázadot (vagy akár egy évezredet is) ha megélt testben -, nos ilyet csak az tehet, aki még soha nem fogta fel az Örökkévalóság szó lenyűgöző értelmét, és nem töprengett el a természetet átható tökéletes igazságosság és egyensúly törvényén. További útmutatásokat kaphat, amelyek megmutatják, milyen szépen érvényesül az igazságosság nemcsak az embernél, hanem a nála alacsonyabb létformákban is, és remélem, hogy ezek egyben némi fényt is vetnek a jó és a rossz sokat vitatott kérdésére.

És most, hogy megkoronázzam a mostani (írásmunka terén kifejtett) erőfeszitésemet, akár meg is fizethetek egy régi adósságot azzal, hogy válaszolok egy korábbi kérdésére a földi testet öltésekkel kapcsolatban. *Koot' humi* válaszolt néhány kérdésére - legalábbis tegnap elkezdte az írást, de a kötelesség elszólította - de akár én is segíthetek ebben. Bízom benne, hogy nem fog nagy nehézséget okozni – remélhetőleg kisebbet, mint a korábbiaknál - a levelem kibetűzése. A betűket nagyon gondosan formáló író lett belőlem, mióta megdorgált, hogy a macskakaparásommal pazarlom az ön értékes idejét. Dorgálása szíven ütött, és ahogy látja, igyekszem jó útra térni.

Lássuk, mit mond nekünk az önök tudománya a néprajzról és más kérdésekről. A legújabb következtetések, amelyekre a nyugati bölcsek rájöttek, röviden a következőképp foglalhatók össze. A legalább megközelítőleg helyes elképzeléseke bátorkodtam kékkel aláhúzni¹.

(1) Az ember legkorábbi fellelt nyomai egy olyan korszak végénél is távolabbra nyúlnak vissza, amelyről *az önök tudósainak* csak megkövesedett fosszíliákból álló nyomok állnak rendelkezésre.

(2) Innen kiindulva négy emberfajt találtak, akik egymás után benépesítették Európát: (a) a „folyami hordalék emberek²” faja – hatalmas vadászok (talán mint Nimród?), *akik Nyugat-Európa akkoriban szubtrópusi éghajlatú területén éltek*, a legkezdetlegesebb fajtájú pattintott kőeszközöket használták, és akiknek *orrszarvúak és mamutok voltak a kortársai*; (b) az úgynevezett barlanglakók, egy olyan faj, amely a jégkorszakban fejlődött ki (*állítólag ma az eszkimók az egyetlen típusuk*), és amely finomabb fegyverekkel és pattintott kőeszközökkel rendelkezett, hiszen csodálatos pontossággal készítettek képeket általuk ismert állatokról rénszarvasok agancsaira, csontokra és kövekre, egyszerűen hegyes kovakő segítségével; (c) a harmadik faj – a neolitikum emberei már kőeszközeiket *csiszolják*, házakat és csónakokat építenek, és cserépedényeket készítenek, röviden – Svájc tóvidékének lakói; és végül (d) megjelenik a negyedik faj, amely Közép-Ázsiából származik. Ők a világos bőrű árják, akik a sötétebb bőrű ibériaiak maradékával keverednek – akiket ma Spanyolország sötét bőrű baszkjai képviselnek. Ez az a faj, amelyet a modern európai népek őseinek tekintenek.

(3) Hozzáteszik továbbá, hogy a „folyami hordalék emberek” megelőzték a geológiában *Pleisztocénként* ismert jégkorszakot, és mintegy 240 000 évvel ezelőtt alakultak ki, míg az emberek összességében (lásd Geikie³, Dawkins⁴, Fiske⁵ és mások) *legalább 100 000 évvel ezt megelőzően már jelen voltak Európában*.

Egyetlen kivételtől eltekintve mind tévednek. Elég közel járnak, mégis minden esetben célt tévesztenek. Nem *négy*, hanem *ÖT* faj létezett; és mi vagyunk az ötödik, a negyedik maradéka. (Egyre tökéletesebb evolúciós szint vagy emberi lény jelenik meg minden újabb Gyökérfajhoz társuló bolygói ciklusban); ám az első faj nem félmillió évvel korábban jelent meg a Földön (Fiske elmélete), hanem több millióval előttünk. A legújabb tudományos elmélet német és amerikai professzoroké, akik Fiske közvetítésével azt mondják: "úgy látjuk, hogy az ember talán félmillió éve él a Földön, de gyakorlatilag néma⁶ volt." Igaza van is, meg téved is. Igaza

¹ Az átiratban - és amagyar fordításban is – ezek *dőlt betűvel* jelennek meg. (A ford.)

² Angolul „men of the river drift”. A név arra utal, hogy ezeknek nyomait – kétséget kizáróan abban az időben keletkezett, korabeli állatok csontjaival társaságában talált, emberi kéz által készített kezdetleges, pattintott kő eszközök - olyan területeken és mélységekben találták meg, amit jégkorszaki gleccserek, vagy később az ezek visszahúzódása által táplált, a tájat évezredekig formáló bővizű folyók alakítottak ki. (A ford.)

³ A Geike fivérek (James és Archibald) mindketten skót geológusok voltak. (A ford.)

⁴ William Boyd Dawkin, angol geológus és archeológus. (A ford.)

⁵ John Fiske, amerikai filozófus és történész. (A ford.)

⁶ Az eredetiben szereplő „dumb” szó többféle jelentéssel bír. Az itteni jelentése a beszédre való képtelenséget jelenti. (A ford.)

van abban, hogy a faj "néma" volt, mivel a beszéd kifejlődéséhez és kölcsönös megértéséhez hosszú hallgatag korszakokra volt szükség a legfejlettebb antropoidok (ez egy olyan faj, amely mára kihalt, mivel "a természet bezárja az ajtót maga mögött " ahogy halad előre, több értelemben is) közül épp csak kiemelkedett ember nyögéseitől és motyogásától kezdve egészen az első egyszótagú szót kiejtő emberig. Ám ami a többit illeti, azokban téved.

Egyébként, meg kellene egyezniük a ciklikus evolúciókról szóló vitákban használt kifejezésekben. Az általunk használt kifejezések lefordíthatatlanok: és teljes rendszerünk alapos ismerete nélkül (amelyet csak beavatottaknak adhatunk át) amúgy sem tudnának semmi határozott képzetet kialakítani az önök elméjében, hanem csak zűrzavart hoznának, mint a "lélek" és a "szellem" kifejezések használatánál az összes metafizikai írójuknál történt – különösen a spiritisztáknál. Legyen türelmes Subba Row¹-val. Adjon neki időt. Most a *tapas*²-át végzi, és nem szabad zavarni. Megmondom neki, hogy ne hanyagolja el önt, de nagyon féltékeny, és szentségek lábbal tiprásának tartja egy angol tanítását.

Üdvözlettel, M.

Ui.: Az írásom megfelelő, csak a papír elég vékony a tollal íráshoz. De nem tudok angolul ecsettel írni; az még rosszabb lenne.

XIII. Levél

Kozmológiai megjegyzések, kérdések és M. válaszai. Kézhez véve 1882. január, Allahabad.

A levél Sinnett kérdéseit és M. Mester válaszait tartalmazza. A kérdéseket a magyar fordításban számozásuk utáni „K:” előtag, a válaszokat „V:” előtag jelöli. Azokon a helyeken, ahol a Mester a kérdéshez annak belsejében is megjegyzést fűzött, a kommentált rész {} zárójelek között, *-gal van jelölve, a Mester szavai pedig vastag betűvel szedve, külön bekezdésként követik ezt. Az eredeti levélben egyes helyeken az átirat készítésének idején már olvashatatlaná vált az írás, és a fordítás alapjául szolgáló átiratban ezeken a helyeken pontok szerepelnek. Ám a *Mahatma* Levelekkel foglalkozó weboldal készítői szerteágazó ismereteinek és háttérmunkájának köszönhetően ott a legvalószínűbbnek tűnő szavakkal kipótolták a hiányzó részeket. A magyar fordításban az így kiegészített mondatok szerepelnek, de az eredetiben olvashatatlan, kipótol szavakat világosabb betűk jelölik. (*A ford.*)

(1) K: Ha jól értem, egy pralaya végén a *Dyan Chohan*-ok által adott impulzus nem egyidejűleg emeli ki a világokat a káoszból, hanem egymás után. Annak megértését, hogy az eredeti impulzus hatására egy soron következő világ hogyan következik az őt megelőzőből, talán jobb

¹ Tallapragada Subba Row Garu. Brahmin családból származó, jogásznak képzett, az advaita vedanta filozófia terén megkérdőjelezhetetlen szaktekintély és misztikus volt. Számos ezekkel, és jóga filozófiával foglalkozó írás szerzője. Már annak korai időszakában a Teozófia Társulat tagja lett, de 1886-ban kilépett, mert túl korainak tartotta az - elsősorban A Titkos Tanításban közölni tervezett - okkult tanítások nyilvánosságra hozását. (*A ford.*)

² Önfegyelmezési módszerek és ezzel töltött időszakok neve. Az ezt végző aszkéták különféle fizikai és mentális gyakorlatokat teljesítenek testi-lelki megtisztulásuk, szellemi energiáik és tudatossági szintjük növelése érdekében. (*A ford.*)

lenne elhalasztani addig, amíg képessé nem válok rá, hogy megértsem az egész gépezet működését – t.i. a világok körforgását –, miután annak minden része létrejött.

(1) V: Helyesen érti. A természetben semmi sem jön létre hirtelen, minden egyformán a fokozatos fejlődés törvényének van alárendelve. Ha egyszer megérti az egyik bolygó *maha* ciklusának folyamatát, és máris az egészet megértette. Az egyik ember úgy születik, mint a másik, az egyik faj úgy alakul ki, éri el fénykorát majd hanyatlik, mint a másik és az összes többi faj. A természet ugyanazt az eljárást követi az univerzum „teremtésétől” egészen egy szűnyog születéséig. Az ezoterikus kozmogónia tanulmányozása során - spirituális értelemben - tartsa szem előtt az emberi születés fiziológiai folyamatát; haladjon az októl az okozat felé, és menet közben ismerje fel a párhuzamokat az ember és egy világ *születése* között. Tanításunk befogadásához szükségesnek fogja találni a szintetikus *módszert*; az egészet *egységében* kell látnia – vagyis össze kell olvasztania a makrokozmoszt és a mikrokozmoszt –, mielőtt *képessé válna* rá, hogy a részeket külön-külön tanulmányozza, vagy lenne esélye a sikerre a megértésüket célzó elemzés során. A kozmológia a spiritualizált univerzum fiziológiája, hiszen csak egy törvény létezik.

(2) K: Ha a két *pralaya* közti aktív időszak – azaz egy *manvantara* - közepét nézzük, akkor – ha jól értem a dolgokat - a következő történik. Az atomok a legmagasabb régiókban polarizálódnak az ősi kozmikus anyag fátyla mögül rájuk ható spirituális kiáradás által. Az ezt keltő magnetikus impulzus, az első bolygón egyik ásványi formából a másikba vándorol tovább, míg végül -miután befutotta a létezés körét az első bolygó ezen birodalmában -, egy vonzás által keltett áramlatban alászáll a második bolygóba.

(2) V: A mozgás következtében polarizálják önmagukat, és az ellenállhatatlan Erő működése mozgatja őket. A kozmogóniában és a természet munkájában a pozitív és a negatív, vagy az aktív és passzív erők megfelelnek a férfi és női princípiumoknak. Az ön által említett „spirituális kiáradás” nem a „fátyol mögül” származik, hanem a férfi, vagy hím mag az, amely *belehullik* a kozmikus anyag fátylába. Az aktívat vonzza a passzív princípium, és a Nagy Nag, az örökkévalóság kígyószerű jelképe, farkát a szájához vonzza, ezzel egy kört formálva (az örökkévalóság ciklusait), ami szimbóluma a pozitív állandó törekvésének a negatívval való egyesülésre. Innen ered a *lingam* vagy a falosz és az *cteis*¹ jelképe, az egyetemes spirituális princípiumé – a tudattalan, de mindig működő életforrása – melynek első és legfőbb tulajdonsága a mindent kitöltés és a átalakulás; és az egyetemes anyagi princípiumé, amelyé az összesűrűsödés és megtermékenyülés. Öntudatlanok és nem létezők elkülönült állapotban, de tudattá és léletté válnak, amikor egyesülnek. Innen ered – megint egy fogalom-eredet – a *Brahma* szó is – a szanszkrit „*brih*” szótöből, ami azt jelenti, hogy „tágulni, növekedni, megtermékenyíteni”. *Brahma* nem más, mint a természet éltető, terjeszkedő ereje az örök kibontakozásban.

¹ Kteis: görög szó, jelentése burok, vagina. Jelképes értelemben az Anyatermészet egésze. (A ford.)

(3) K: Vajon a következmények világi beékelődnek a cselekvések világi közé az alászállások sorozatában?

(3) V: A következmények világi nem *lokák*¹, se nem térben kijelölhető helyek. Ezek az okok világának árnyékai, a *lelkei* ezeknek – világok, amelyeknek az emberekhez hasonlóan hét princípiumuk van, amik a testtel egyidejűleg fejlődnek és növekednek. Így az ember *teste* összefonódik és örökre része marad bolygója testének. Egyéni *jivatma*² -ja vagy élet-princípiuma - amit a fiziológiában állati ösztönnek neveznek - a halál után visszatér forrásához – a *Fohath-oz*; *linga shariram*³-ja az *Akasa-ba* kerül; *Kama rupa*⁴-ja újra egyesül az Egyetemes *Saktival* – az Akaraterővel, vagy kozmikus energiával; az Egyetemes Elme leheletéből kölcsönzött "állati lelke"⁵ visszatér a *Dyan-chohan*-okhoz; A hatodik princípiumának⁶ – akár belemerül, akár kilöködik a Nagy Passzív Princípium mátrixából – a saját szférájában kell maradnia – akár a felhasználásra váró anyagként, akár egyéniesült entitásként, ami majd az okok egy magasabb szintű világában újra testet ölt. A hetedik⁷ magával viszi őt a *Deva Chan*-ból, és követi az új Ént az újjászületésének helyére.

(4) K: A magnetikus impulzus, amelyet még nem lehet felfogni individuumként – ugyanabban az (egyetemes) birodalomban, amelyhez az I. bolygón tartozott - átlép a második bolygóra, és ott végig járja az ásványi inkarnációk körét, majd átlép a III. bolygóra. Földünk⁸ továbbra is szükségszerű megálló a számára. Innen átlép a felfelé haladó szakaszba – majd ezek közül a legmagasabból az I. bolygó növényi birodalmába.

Bármilyen felülről érkező, új teremtő erőhatás hiányában a világok körforgásában ásványi princípiumként szerzett tapasztalásai új vonzódásokat és polarizációkat alakítottak ki benne, amelyek arra készítetik, hogy felöltse a legalacsonyabb szintű növényi formákat – és növényi

¹ A *loka* a hindu kozmogóniában különböző szellemi lények lakóhelyeit jelöli, amelyek földi ember világától egészen Brahma-éig, vagyis az egész kozmoszig terjednek. Nem köthetők tehát egyértelmű térbeli helyhez. A Titkos Tanításban továbbá H.P.B. gyakran ezt a szót használja anyagi síkok, és az ezekhez kapcsolódó tudatszintek jelölésére is. (A ford.)

² A *jivatma* a hinduizmusban a *Jiva* az egyetemes Élet-princípium neve, ami a kozmosz minden síkját, annak minden részecskéjét áthatja és élteti. A *Jivatma* kifejezést a hinduizmusban és a korai teozófiai írásokban többféle értelemben is használják. Itt úgy tűnik, a Mester a Titkos Tanításban ismertetett modellben (V. kötet 258. old.) a II., ott *Prana* néven említett Princípiumra utalhat. Ezt valószínűsíti H.P.B. magyarázata is a *Jiva* és a *Prana* közti összefüggésről: „A *Jiva* csak akkor válik *Prana*-vá, amikor a gyermek megszületik...” Olyan ez mint, amikor „egy szivacsot megmártunk az óceánban; a szivacs belsejében lévő víz megfelel a *Prana*-nak; az óceán vize a *Jiva*.” (A ford.)

³ A fizikai test modell formája, a III. Princípium. Ma leginkább éterikus testmásként hívjuk. (A ford.)

⁴ Vagy másnéven vágytest, a IV. Princípium. Nagyjából a ma asztrális test néven ismert emberi összetevővel azonosítható. (A ford.)

⁵ Valószínűleg az alsóbb elmére (a személyiségre) utal a Mester. (A ford.)

⁶ Vélhetően buddhival átszőtt felsőbb elméről lehet szó (vagyis a z Egyéniségről). (A ford.)

⁷ Ez a buddhi sík legfelső alsíkjaikat járműveként használó, azzal (legalább is alsóbb alsíkjai tekintetében) egyesülő és így az egyénhez kapcsolódó atma lehet. (Maga az Atma egészét tekintve EGY, így nem kapcsolódhat egyik vagy másik emberhez). (A ford.)

⁸ Földünk a sorban a IV., és a legsűrűbb anyagú bolygó, a szellem anyagba alászállásának legmélyebb pontja. Innen a további bolygók felé haladva a szellem már fokozatosan kiemelkedik az anyagból, és egyre inkább eszközöként használva uralja azt. (A ford.)

formákban egymás után áthalad a világok körforgásain úgy, hogy eközben még mindig a szükségszerűség köreit rója (hiszen egy tudattalan entitásra még nem rakódhatott felelősség a tetteiért, és ezért fejlődésének egyetlen szakaszában sem tehet semmit eltérő lehetőségek egyikének vagy másikának választásáért). Vagy van mégis valami, még egy növény életében is, ami bár nem felelősség, de felfelé vagy lefelé eltérítheti fejlődésének ebben a kritikus szakaszában?

Miután befejezte a teljes ciklust a növényi létformákban, a fejlődő entitás a következő körben állati formát ölt magára.

(4) V: A világok evolúciója nem tekinthető elkülönültnek az összes többi, e világon létező teremtettség evolúciójától¹. Az önök által – akár teológiai akár tudományos szempontból – elfogadott kozmogóniai elképzelések nem teszik lehetővé egyetlen antropológiai, vagy akár etnikai probléma megoldását sem, és az útkjukba állnak majd, valahányszor megpróbálják megoldani a bolygón élő fajokkal kapcsolatban felmerülő problémákat. Amikor valaki a teremtésről és az ember eredetéről kezd beszélni, szüntelenül a tényekkel kerül összeütközésbe. Hirdessék csak tovább, hogy „Bolygónkat és az embert teremtettk” – és örökké a kemény tények ellen fognak harcolni, elemezni és időt vesztegetni kényszerülnek jelentéktelen részletek miatt – mindig is képtelenek lesznek felfogni az egészet a maga egységében. De ha egyszer majd elismerik, hogy bolygónk és mi magunk sem vagyunk jobban teremtettek, mint az a jéghegy, amely most előttem tornyosul (a mi K.H.-nk otthonában), hanem hogy mind a bolygó, mind az ember – egy bizonyos ideig fennálló állapot; hogy ezek jelenlegi– geológiai és antropológiai – állapota átmeneti, és csak az evolúció azon szakaszának megnyilvánulása, amelyhez a leszálló ágban érkeztek –, minden világossá válik. Könnyen megértik majd, mit jelent az univerzumban és az androgünben az „egyetlen” elem vagy princípium; *Vishnu* hétfejű kígyója, *Ananta*, a Buddha köré tekeredő *Nag* – a nagy sárkány, amely aktív fejével passzív farkába harap, és kiáramlásából világok, lények és dolgok fakadnak. Megérti, miért hirdette az első filozófus, hogy MINDEN csak – *Maya* –, kivéve azt az egy princípiumot, amely csak a *Maha Pralaya* - „Brahma éjszakája” - alatt pihen...

A következőket gondoja át: *Nag* felébred. Nagy, mély lélegzetet vesz, és a kilégzése olyan hatást kelt, mint egy áramütés, amint végigfut a Teret körülvevő vezetéken. Menjen a zongorához, és a billentyűk alsó regiszterén játssza le az alsó oktáv hét hangját – fel, majd le. Kezdje a *pianissimóval*, az első hangtól *crescendóval*, és miután leütötte a *fortissimót* az alsó oktáv utolsó hangján, menjen vissza *diminuendo*-val úgy, hogy az utolsó hang már alig hallható legyen – „*morendo pianissimo*” (ahogy ezt az illusztrációs zenedarab leírja, amit szerencsémre kinyomtatva megtaláltam K.H. egy régi kottagyűjteményében). Az első és az utolsó hangjegy

¹ A fordítás alapjául szolgáló könyvben a (4) kérdésre adott válasz itt valamiért véget ér. A készítőik valamiért a válasz hátralevő részét tartalmazó lapot a (6) kérdésre adott válaszok közé tartozónak ítélték. De a *Mahatma Letters* weboldalon elérhető szerkesztésben ez a lap a (4) kérdésre adott válasz része, és a szöveggörnyezet is erre utal. A válasz további részének fordítása ezért itt, a (4) kérdésnél szerepel, a (6)-nál pedig kimarad, annak ellenére is, hogy a könyvben az utóbbi részeként jelenik meg. (A ford.)

az evolúció ciklusának első és utolsó bolygóját jelképezi – vagyis a két legmagasabbat! Amelyiket csak *egyszer* szólaltat meg, az a mi bolygónk. Ne feledje, hogy a zongorán meg kell fordítania a sorrendet: a hetedik hangjegytől kezdje, ne az elsőől. A hét magánhangzó, amelyet az egyiptomi papok a felkelő nap hét sugarára énekeltek, és amelyekre *Memnon*¹ válaszolt, pontosan ezt jelentették. Az egyetlen Élet princípium működése közben a fizikai tudományban is ismert módon körben jár. Az emberi testben is járja ezt a kört, ahol a fej azt képviseli - és az is - a mikrokozmoszban (a fizikai anyag világában) azt, amit a ciklus felső, legmagasabb pontjai jelentenek a Makrokozmosz (az kozmikus spirituális erők világa) számára; Így van ez a világok kialakulásával és a „szükségyszerűség körének” nagy, lefelé majd felfelé haladó ívével is. Minden ugyanazon Törvény szerint működik. Az embernek megvan a maga hét princípiuma, amelyek csíráit már születésekor magában hordozza. Ugyanez igaz egy bolygóra vagy világra is. Az elejétől a végéig minden bolygónak megvan a maga következmény-világa, amelyeken való áthaladás végső nyughelyet jelent minden egyes emberi princípiumnak – a hetedik princípiumot kivéve. Megszületik az A világ; és vele együtt, mint a mozgó hajó aljához tapadó kagylók, az élet első rezdülésétől kezdve kifejlődnek légkörének élőlényei az addig szunnyadó csírákból, amelyek most, a bolygó éledezésével maguk is életre kelnek. Az A bolygóval megkezdődik az ásványi birodalom kialakulása, és végigfut az ásványi evolúció körforgásán. Mire ez befejeződik, a B bolygó is anyagi formát ölt, és magához vonzza azt az életet, amely befejezte körforgását az A bolygón, nem tud tovább fejlődni és feleslegessé vált ott (az élet forrása kimeríthetetlen, mert ez az igazi *Arachné*², amelynek az a rendeltetése, hogy örökké szője hálóját – kivéve a *pralaya* időszakait). Ezután jön a növényi élet az A bolygón, és ugyanez a folyamat játszódik le. Lefelé haladva az íven az „élet” minden egyes megállóban durvábbá, anyagibbá válik; felfelé haladva pedig egyre finomabbá, éteribbé. Nem – nincs, és nem is lehet felelősség, amíg az anyag és a szellem megfelelően egyensúlyba nem kerülnek. Az emberig az „élet” semmilyen formájában nem felelős a tetteiért; nem jobban, mint a magzat, aki anyja méhében az élet minden addigi formáján áthalad – ásványként, növényként, állatként létezik, hogy végül emberré váljon.

(5) K: Honnan veszi az állati lelket, az ötödik princípiumát? Vajon ennek a lehetősége már a kezdetektől benne volt az eredeti magnetikus impulzusban, amely az ásványt létrehozta? Vagy minden átmenetnél a felemelkedő ív végének utolsó bolygójáról kilépés és az 1. bolygóra belépés között, áthalad egy -úgymond- szellemi óceánon és magába szív valamilyen új princípiumot?

¹ Görög mitológiai alak (és Egyiptom egyik királya is), akit Zeusz feltámasztott a halálból, de csak napkeltekor, azután újra öntudatlanná vált - másnap reggelig. Az itteni utalás egy thébai templomban levő óriási ülő szoborra utalhat (az vitatott volt már régen is, hogy kit örökített meg, de sokan Memnon király szobrának tartották), ami a hagyomány szerint szájából hangot adott ki, amikor a felkelő nap sugarai rá vetültek. (*A ford.*)

² Egy másik görög mitológiai alak, akit szövés-fonásban elért kiválósága miatti önteltségéért Athené - minden mesterségek istennője – megátkozott azzal, hogy valamennyi leszármazottjával együtt az idők végezetéig fonalakat és hálókat szövögessen és ezek között éljen. (*A ford.*)

(5) V: Úgy képzelje el ezt, hogy az *ötödik* princípium *belülről*, magából az emberből fejlődött ki, mivel az ember – ahogy helyesen mondja – mind a hét princípium „potenciáljával” rendelkezik csíráként, attól a pillanattól kezdve, hogy megjelenik az okok első világában, mint egy árnyékszerű lehelet, amely együtt sűrűsödik és keményedik meg az őt szülő bolygóval.

A Szellem vagy *Élet* oszthatatlan. És amikor mi a hetedik princípiumról beszélünk, akkor nem minőségre, nem mennyiségre, és nem formára gondolunk, hanem arra a *Térre*, amelyet a szellem eme *óceánjában* a hatások vagy következmények – (amelyek esetünkben jótékonyak és támogatóak, ahogyan a természettel együttműködő összes szereplőnél azok) – elfoglalnak.

(6) Az I. bolygó legmagasabb állati (nem emberi) formájából – hogyan jut el a II. szférába? Elképzelhetetlen, hogy leszálljon ott a legalacsonyabb állati formába, de másként hogyan tudhat végig haladni az élet teljes körforgásán minden bolygón egymás után? Ha spirálisan futja le a ciklusát (azaz az 1. bolygó 1. formájától az 2. szféra i. formájáig stb. – majd az 1. bolygó 2. formájába és onnan a 3., 4. stb. bolygóéba, majd az 1. bolygó 3. formájába, és így tovább.), akkor úgy tűnik, hogy ugyanez a szabály kell, hogy vonatkozzon az ásványi és növényi individuumokra is, ha van nekik ilyen, de {mégis van néhány dolog, amit mondtak nekem, ami ez ellen szól.}*

***Sorolja fel ezeket, és kap választ, magyarázatot.**

Egyelőre azonban ezen a hipotézisen kell dolgoznom. {Miután végig vonult a cikluson a legmagasabb állati formában, az állati lélek a következőben belemerül a szellem óceánjába, ahol...}*

***Ez az egész téves elképzelés. A hetedik princípium rejtett erőként az összes többi princípiumban benne van – még a testben is. Makrokozmosz *Egészként* még az *alsó világban* is jelen van, csak ott nincs semmi, amihez hozzá tudna kapcsolódni.**

...megszerzi a hetedik princípiumot, ami pedig felruházza őt a hatodikkal. Ez határozza meg a jövőjét a Földön, és a földi élet végén még vagy rendelkezik elegendő vitalitással ahhoz, hogy fenntartsa saját vonzását a hetedik princípium felé, vagy elveszíti az utóbbit és megszűnik önálló lényként létezni.

(6) V: Miért „elképzelhetetlen”? Mivel az 1. vagy A bolygó legmagasabb rendű állati formája *értelem nélküli* és nem felelős a tetteiért, nem jelent leminősítést számára az, hogy a 2. vagy B bolygón a legalacsonyabb rendű állati formákat ölti fel. Miközben a felívelő fejlődési szakaszában, ahogy már tudja, az ember még a legalacsonyabb *ottani* állati formát is magasabb rendűnek találja, mint amilyen ő maga volt itt a Földön. Honnan tudja, hogy az ember és az állatok, sőt, még az élet annak alig ébredező szakaszában is nem jár ezerszer magasabb szinten ott, mint amilyen itt és most? Ezen kívül az élet minden birodalma (és szerintünk hét van ezekből – míg önök szerint csak három) hét fokozatra vagy osztályra bontható. Az ember (fizikailag) az összes birodalom egyvelege, ám spirituális szempontból –

az egyénisége nincs rosszabb helyzetben egy hangya testébe zárva, mint ha egy királyéban. Nem a *külső* vagy fizikai forma becsteleníti meg és szennyezi be az ötödik princípiumot – hanem a mentális perverzió. Ebből következik, hogy csak a negyedik körtől kezdve – amikor képessé válik *Kama*-energiáinak teljes uralására és teljes mértékben éretté válik – tartozik az ember tetteiért *teljes felelősséggel*, majd a hatodik körben eljuthat a Buddha szintig, és a hetedikben, a *pralaya* előtt már *Dyan Chohan*-ná válhat. Ásványnak, növénynek, állat-embernek mind le kell futnia *hét* körét a Föld aktív időszaka – a *Maha Yuga* - alatt. Nem fogok itt belemenni az ásványi és növényi evolúció részleteibe, hanem csak az embert – vagy inkább állat-embert – fogom kifejteni. Lefelé vezető útját egyszerű spirituális entitásként kezdi – egy tudattalan hetedik princípiumként (egy *Parabrahman*-ként, megkülönböztetendő a *Para-parabrahman*-tól) –, a másik hat princípium csírái szunnyadnak benne. Fokozatosan sűrűbbé válik minden egyes bolygón – összegyűjtve 6 princípiumát miközben áthalad az okozati világokon, és külső formáját az okok világában (ezekre a világokra vagy a leszálló ágon lévő megállókra mi más neveket használunk); és amikor elérkezik a mi bolygónkra, ő csak egy dicsőséges fénypászma egy olyan bolygón, ami még maga is érintetlen és beszennyezetlen (az emberiség és minden élőlény anyagiséga együtt növekszik a bolygóéval). Ebben a szakaszban a földünk olyan, mint egy újszülött csecsemő feje – puha, és határozatlan vonásai vannak; az ember rajta – egy Ádám, mielőtt Isten az élet leheletét az orrlyukaiba lehelte volna (hogy a jobb megértés érdekében az önök kusza Szentírását idézzem). Az ember és (a mi bolygónkon) a természet számára ez az – *Első nap* (lásd az eltorzított allegóriát a Bibliában). Az 1. számú ember első megjelenése a bolygók láncának csúcsán, az 1. számú bolygón, a két alacsonyabb rendű birodalom hét körének vagy periódusának befejeződése után történik meg, és ezért mondják róla, hogy a nyolcadik napon teremtték (nézze meg a Biblia II. fejezetében¹ az 5. és 6. verseket, és gondolkodjon el, mit jelenthet ott a „pára”; valamint a 7. versen, amelyben a Törvényt, az Univerzális nagy alkotót a keresztények és a zsidók „Úristennek” nevezik, a kabbalisták pedig evolúcióként értelmezik). Ebben az első körben az „állat-ember” egy spirál mentén halad a ciklusban, ahogy mondja. A lefelé haladó íven – ahonnan *az állati létforma hetedik körének befejezése után* indítja saját egyéni *hét* körét – nem úgy kell belépnie minden bolygóra, mint *alsóbbrendű állat*, ahogyan ön érti, hanem mint *kezdetleges ember*. Hiszen emberként megkezdett első köre előtt bejárt ciklusát a legmagasabb fejlettségű állatként fejezte be. A ti „Uratok, Istenetek” – a Biblia, I. fejezetének, 25. és 26. verse szerint – miután *mindent* megalkotott -, így szólt: „Teremtsünk embert képmásunkra, magunkhoz hasonlóvá” stb., és megteremtette az embert *emberszabású, majomszerű* (!) lényként (ami mostanra kihalt bolygónkon), vagyis a legmagasabb intelligenciájú állati formaként, aminek leszármazottjai a mai emberszabásúak. Tagadná annak lehetőségét, hogy a következő bolygón annak legmagasabb intelligenciájú emberszabásúja magasabb intelligenciával rendelkezhet, mint egyes emberek ma és itt a Földön – pl. a vademberek, mint az afrikai törpe faj és a mi ceyloni veddáink? Ám az embernek nem kell már átmennie efféle „degradáción” azt követően, hogy elérkezett ciklikus körutazásainak negyedik nagy állomására. Az alacsonyabb rendű

¹ Itt a Teremtés könyvének 2. fejezetéről van szó. (A ford.)

létformákhoz és élethez hasonlóan, a *tiszta* szellemnek és *tiszta* anyagnak (azért tiszta, mert nincs öntudata, annak minden lehetséges céljával és felhasználásával) felelősség nélküli vegyületeként az 1., 2. és 3. bolygókon emberünk is végigjárta a saját -*ottani*- hét fordulós, a legalacsonyabb rendűtől a legfejlettebb létformáig – nevezzük ezeket emberszabásúnak – haladó fejlődési útját, egészen a legkezdetlegesebb emberszerű lényig. Innen természetesen a 2. bolygóra vezet az útja, ahol *majomszerű emberként* jelenik meg (a kifejezést csak jobb híján, szemléltetés végett használok). Ebben a körben vagy szakaszban az öntudata ugyanúgy csak szunnyad benne, mint egy magzaté a terhesség időszakában. Nincs tudata, nincs érzékelése, mert kezdetleges asztrális emberként kezd, és majd primitív fizikai emberként érkezik meg Földünkre. Eddig ez csupán tehetetlen sodródás az élethullámmal, mechanikus mozgás. A tudatos szándék és maga a tudatosság ugyanakkor sorsot formáló és egyben okok által meghatározott is, és az ember akarata, intelligenciája és tudatossága csak akkor ébred fel, amikor negyedik princípiuma, a *Kama* épülni kezd és kiteljesedik az (egymást követő) „*Kamákkal*” való érintkezés által, vagyis mindazon korábbi formáiban megtapasztalt energetizáló erővel, amelyeket emberünk az előző három körben felöltött. A jelenlegi emberiség a negyedik körében jár (értse jól: az emberiségen itt a létforma földi egyedeinek összessége értendő, nem pedig egy emberi faj) a *pralaya*-t követő evolúciós ciklusban; és ahogyan a különböző fajok, úgy a bennük lévő egyéni entitások is tudtukon kívül ugyan, de mind járják a maguk helyi, földi hét fordulós ciklusait – innen erednek az intelligenciájukban, energiájukban stb. tapasztalható óriási különbségek. Most, a felemelkedő íven minden egyed az egyensúly törvényének hatálya alá tartozik – nyomában jár a karma és a halál. A tökéletes ember, vagyis egy olyan entitás, amely elérte a teljes tökéletességet (t.i. mind a hét princípiuma teljesen kifejlődött), nem fog már itt újra testet öltetni. Helyi, földi ciklusa befejeződött, és vagy tovább kell lépnie, vagy – mint egyednek - meg kell semmisülnie. (Csak a befejezetlen entitások kényszerülnek újjászületésre vagy újra testet öltésre). {*}

***Mellesleg, leírom önnek az *Isis* I. kötetének 345-357. oldalait – Olcott alaposan összezagyválta és zavarossá tette ezeket, azt híván, hogy javít rajtuk!**

De az ötödik körben, a nagy ciklus csúcspontját követően és egy részleges Nirvána után, ahogy bolygóról bolygóra alászállnak majd, őket is utoléri a felelősség a korábbi világokért, hiszen mire újra a Földre érnek, sokkal tökéletesebb, intellektuálisabb emberré kell válniuk. Ez a lefelé tartó út még nem kezdődött el, de hamarosan fog. De jaj, addig bizony nagyon, de nagyon sokan odavesznek az úton. Ez az általános szabály. A Buddhák és Avatárok kivételt képeznek ez alól, mert – bizony, bizony – még mindig van velünk néhány Avatár a Földön.

(7) K: Miután az állati lélek a ciklus egymást követő szakaszaiban – mondhatni - elvesztette azt a lendületet, amely korábban elvitte őt az itt szétváló, lefelé irányuló ösvényen idáig, az alsóbb világban találja magát, egy olyan, viszonylag rövid ciklusban, amelyben egyedisége szertefoszlik.

De ez csak az olyan állati lélek esetében lenne így, amely a szellemmel való egyesülésének hiányában nem fejlesztett ki egy tartós hatodik princípiumot. Ha így tett volna, és ha a teljes emberi egyéniséget magához vonzó hatodik princípium elsorvasztotta volna az alacsonyabb rendű ötödiket – ahogy az aloe kivirágzásával elszáradnak a levelei –, akkor az állati lélek nem rendelkezne elég vonzódással ahhoz, hogy egy másik létezésbe kezdjen egy alsóbb világban, és hamarosan feloszlana e föld tágabb szférájának vonzásában.

(7) V: Ha átgondolja a fentiekben leírtakat, akkor most már jobban megérti.

Az egész individualitás a három középső, vagyis a 3., 4. és 5. princípiumban összpontosul. A földi élet során az egész a negyedikben, az energia, vágy – az akarat – központjában van. Hume úr tökéletesen meghatározta a személyiség és az individuum, az egyéniség közötti különbséget. Az előbbi alig éli túl a halált – az utóbbinak ahhoz, hogy sikeresen befussa hét részes és felfelé ívelő pályáját, magába kell szívnia a kizárólag a hetedikben meglevő örök-élet energiát, majd a hármat (a negyediket, az ötödiket és a hetediket) eggyé – a hatodikká – kell összeolvasztania. Akik ezt sikerrel teszik, Buddhákká, *Dyan Chohan*-okká stb. válnak. Küzdelmünk és *beavatásaink* fő célja, hogy elérjük ezt az egyesülést még ezen a földön. Azoknak, akiknek ez sikerül, nincs mitől tartaniuk az ötödik, hatodik és hetedik körben. De ez egy misztérium. Szeretett K.H.-nk e cél felé halad – ezen a bolygón mind közül a legmagasabb, mindannyiunkon túli cél felé.

Köszönettel tartozom mindazért, amit két barátunkért tett. *Hálával tartozunk önnek.*

M.

Egy rövid ideig nem fog hallani semmit tőlem, vagy felőlem - *Készüljön.*

XIV. Levél

K.H.-tól érkezett levél, kérdésekre adott válaszokkal. A.O.Hume kapta, 1882. július 9-én.

Az átirat a levél egy Sinnett úr kézírásával készült másolatából született. (Szerk.)

(1) K: Úgy tudjuk, hogy Naprendszerünk embert hordozó bolygóinak rendszere tizenhárom objektív bolygóból áll, amelyek közül a miénk a legalacsonyabb, hat felette a felszálló, és hat a leszálló ciklusban található, egy tizennegyedik világ pedig még nálunk is alacsonyabban helyezkedik el. Helytálló ez így?

(1) V: A szám nem egészen pontos. Hét objektív és hét szubjektív bolygó létezik (most először kaptam engedélyt, hogy megadjam a helyes számot), az okok és a következmények világai. Az előbbieket között Földünk jelenti az alsó fordulópontot, ahol a szellem és anyag egyensúlyba kerül. De ne fáradjon azzal, hogy akár még ezen a helyes alapon is számolgotásokba kezdjen, mert az csak összezavarná, mivel a hetes szám (ami az egyik legnagyobb misztériumunk)

végtelenbe nyúló hatásai nagyon szorosan kapcsolódnak és kölcsönösen függőségben vannak a Természet és az ember hét princípiumával. Ez a szám az egyetlen, aminek megadására (eddig) engedélyt kaptam. Amit felfedhetek, azt megteszem egy levélben, amit éppen most készülök befejezni.

(2) K: Úgy tudjuk, hogy az ember alatt önök velünk ellentétben a természetnek nem három birodalmát (vagyis az ásványi, növényi és állati birodalmakat) ismerik, hanem hetet. Kérem, sorolja fel és magyarázza meg ezeket.

(2) V: (2) Az ember alatt három található az objektív és három a szubjektív régiókban, és az ember maga is hét rétegű. Az első három közül kettőt csak egy beavatott képes felfogni; a harmadik a Belső Birodalom – a föld kérge alatt, amelyet ugyan meg tudnánk nevezni, de nehezünkre esne leírni azt. Ezt a hét birodalmat számos további hetes felosztású fokozat és kombináció előzi meg.

(3) K: (3) Úgy tudjuk, hogy a monád, a lefelé tartó ív legmagasabb világában kezdve, ott egy ásványi formát felöltve jelenik meg, és hét lépésben - az ásványok hét osztályát képviselő – olyan formákból álló sorozaton halad keresztül, amelyekre az ásványi birodalom feloszlik. Majd ezt követően átlép a következő bolygóra, és ugyanígy tesz (most szándékosan nem említem a következmények világát, ahol olyan fejlemények várnak rá, amik az előző világban átélt dolgok következményei, és egyben a következő bolygóra belépéshez szükséges felkészülést is biztosítják); és így tovább – végig a tizenhárom bolygón, összesen 91 ásványi formában létezést megtapasztalva. (a) Helyes ez így? (b) Ha igen, milyen osztályokat kell figyelembe vennünk az ásványi birodalomban? Továbbá (c) hogyan jut át a monád az egyik létformából a másikba? „Inherbációk,” és inkarnációk esetén a növény és az állat elpusztul, de amennyire tudjuk, az ásvány nem pusztul el - tehát hogyan jut a monád az első körben az egyikből a másik „inmetallációba”? (d) És vajon az ásványok minden egyes molekulájának megvan a maga monádja, vagy csak azon molekula csoportosulásoknak, amelyeknél szabályos felépítés figyelhető meg, mint a kristályoknál?

(3) V: Igen; a mi tanításunk szerint világaink sorában a leszálló ág az „A” bolygón kezdődik, és áthaladva az első három birodalom összes előzetes evolúcióján és kombinációján, ott találja magát első ásványi formájában (amit én fajnak nevezek, amikor az emberről van szó, de általánosságban osztálynak nevezhetünk) – az 1. -ottani- osztályban. Csakhogy nem „tizenhárom bolygón” halad át, hanem héten, még a köztes „következmény világok” kihagyásával is. Miután áthaladt a hét nagy „inmetallációs” osztályon (jó ez a szó) azok hetes további felosztásait is beleértve –, a monád életre kelti a növényvilágot, és tovább lép a következő, a „B” bolygóra.

(a) Úgy van, ahogy az imént leírta, a számoktól eltekintve.

(b) Az önök geológusai, úgy tudom, a kőzeteket három nagy csoportra osztják – homokkő, gránit és kréta; azaz üledékes, szerves eredetű és magmás kőzetekre, fizikai jellemzőik alapján

besorolva őket, ahogyan a pszichológusok és spiritiszták az embert test, lélek és szellem hármasságára osztják. A mi módszerünk teljesen más. Az ásványokat (és a természet többi birodalmát is) okkult tulajdonságaik szerint osztjuk fel, azaz a bennük lévő hét egyetemes princípium viszonylagos aránya szerint. Sajnálom, hogy visszautasítom, de nem tehetem, nincs jóváhagyásom rá, hogy megválaszoljam a kérdését. Hogy megkönnyítsem a kérdés szerinti egyszerű nómenklatúra felállítását önnek, azt tanácsolom, hogy tanulmányozza alaposan az emberben található hét princípiumot, és ossza fel ennek alapján az ásványokat hét nagy osztályra. Például az üledékes kőzetek csoportja megfelelne az ember (kémiai értelemben véve) összetett testének vagy első princípiumának; a szerves eredetű kőzetek a második princípiumnak (akadnak, akik ezt a harmadiknak nevezik) vagy *jíva*-nak stb. stb. Ebben a saját intuícióját kell használnia. Így talán felismer bizonyos további igazságokat még a jellemzőikkel kapcsolatban is. Több mint hajlandó vagyok segíteni, de a dolgokat *fokozatosan* kell felfedni.

(c) Okkult ozmózással. A növény és az állat ezeket a tetemeket hátra hagyja maga után, amikor meghal. Az ásvány is így tesz, csak hosszabb időközönként, mivel sziklás teste tartósabb. Minden *manvantara*-ciklus végén, vagy ahogy önök neveznék, egy "Kör" végén elpusztul. Ezt a levélben magyarázom el, amelyet önnek készíték.

(d) Minden molekula része az egyetemes életnek. Az ember lelke (negyedik és ötödik princípiuma) pusztán az alsóbb birodalmak fejlett entitásainak együttese. Az egyik összetevő túlzott aránya vagy túlzott befolyása a többivel szemben gyakran meghatározza az ember ösztöneit és szenvedélyeit, kivéve, ha a hatodik princípium nyugtató és spiritualizáló hatása ellensúlyozza ezeket.

(4) K: Kérem vegye figyelembe, hogy a monád által az ásványi birodalomban végrehajtott Nagy Ciklust mi „Körnek” nevezzük, amely tizenhárom (hét) állomást, vagy objektív, többé-kevésbé anyagi világot tartalmaz. Ezen állomások mindegyikén azt hajtja végre, amit mi „világgyűrűnek” nevezünk, és amely hét „inmetallációt” foglal magában, egyet-egyet az adott birodalom hét osztályának mindegyikéből. Elfogadott és helyes ez a felosztás?

(4) V: Úgy hiszem, ez további zavart fog okozni. Abban állapotunk meg, hogy a monád A -tól Z (vagy G) bolygóig tartó azon útját nevezzük Körnek, amelynek során a négy (t.i. az ásványi, növényi, állati és az emberi vagy Angyali) birodalom valamennyi és minden osztályának formáját felölti. A „világgyűrű” helyes. M. határozottan azt tanácsolta Sinnett úrnak, hogy állapotodjanak meg e dolgok közös, egyezményes elnevezéseiben, mielőtt tovább haladnának. Eddig néhány elszórt tényt adtunk önöknek, önként és mintegy csempészárúként. De most, mivel úgy tűnik, valóban és komolyan elhatározták, hogy tanulmányozzák és alkalmazzák filozófiánkat – eljött az ideje, hogy komolyan nekilássunk a feladatnak. Igaz, hogy kénytelenek vagyunk megtagadni barátainktól a felsőfokú matematikába való betekintést, de nincs okunk megtagadni tőlük a számtannal megismertetést. A monád nemcsak „világgyűrűket” vagy hét fő inmetallációt, inherbációt, zoonizációt (?) és inkarnációt hajt végre – hanem végtelen számú algyűrűt vagy egymásba ágyazott fordulót is, amelyek mind hetes sorozatokban valósulnak

meg. Ahogy a geológus a földkérget nagy rétegekre, alrétegekre, kisebb tartományokra és zónákra osztja; ahogy a botanikus a növényeket rendekbe, osztályokba és fajokba, a zoológus pedig vizsgált alanyait osztályokba, rendekbe és családokba sorolja, úgy nekünk is megvan a saját felosztásunk szerinti osztályozásunk és nómenklatúránk. De amellett, hogy mindez felfoghatatlan lenne számotokra, még köteteket kellene kiírni a Kiu-te¹ és más könyvekből. És ezek magyarázatai még rosszabbak lennének. Tele vannak a legelvontabb matematikai számításokkal, amelyek megértéséhez szükséges kulccsal többnyire csak legmagasabb Adeptusaink rendelkeznek, mivel ezek az egyetlen Erő olyan jelenségeinek megnyilvánulásaihoz és mellékhatásaihoz mutatják meg az utat, amik ismét csak titkosak. Ezért kétlem, hogy engedélyt kapnék jelenleg bármit is átadni önnek a pusztá általánosságokon, vagy fő körvonalakon túl. Mindenesetre megteszem, ami tőlem telik.

(5) K: Úgy tudjuk, hogy az önök által ismert másik hat birodalom mindegyikében egy monád hasonlóképpen egy teljes kört tesz meg, minden körben megállva mind a tizenhárom állomáson, és ott mindegyikben végrehajtva egy hét életből álló világkört, egyet a hét osztály mindegyikéből, amikre a 6 említett birodalom mindegyike fel van osztva. Helyes ez? Ha igen, megadná nekünk e hat birodalom hét osztályát?

(5) V: Ha birodalmak alatt a Földi természet hét birodalmát értjük – és nem látom, hogyan jelenthetne mást –, akkor a kérdésre válaszoltam a (2) kérdésére adott válaszomban, és ha így van, ott a hétből öt felsorolása már megtörtént. Az első kettő, akárcsak a harmadik, az elementálok és a Belső birodalom evolúciójára hivatott.

(6) K: Ha jól értjük a dolgot, akkor az emberi korszak előtti összes létformák száma 637. Ez így helyes? Vagy minden birodalom minden osztályában hét létforma van, azaz összesen 4459? Vagy mi a teljes számuk, és hogyan oszlanak meg? Még egy dolog. Ezekben az alsóbb birodalmakban az életek száma, mondhatni, változatlan, vagy változik, és ha igen, hogyan, miért és milyen határokon belül?

(6) Mivel nem fedhetem fel önnek a teljes igazságot, sem a különböző részek számát, nem elégíthetem ki kíváncsiságát és nem árulhatom el a helyes számot. De biztosíthatom, kedves Testvérem, hogy annak, aki nem törekszik gyakorlati okkultistává válni, ezek a számok lényegtelenek. Még haladottabb tanítványainktól is megtagadják ezeket a részleteket, egészen az adeptusi beavatásig. Ezek a számok, ahogy már mondtam, annyira összefonódnak a legmélyebb pszichológiai jellegű misztériumokkal, hogy az ilyeneknek, mint kulcsoknak a felfedése egyet jelentene azzal, hogy a könyvét majdan elolvasó minden okos ember keze ügyébe odatennénk a hatalom pálcáját. Csak annyit mondhatok, hogy egy Naprendszeri *manvantara*-n belül a monád létezésének vagy lét-tevékenységeinek száma rögzített, de az alacsonyabb szintű rendszerekben, az egyes világokban, körökben és világgyűrűkben a

¹ A Kiu-te könyvei tibeti okkult írások egy gyűjteménye, ami a hagyomány szerint 35 exoterikus és 7 ezoterikus részből áll, további 14 résznyi magyarázattal. A Titkos Tanítás alapjául szolgáló Dzyan Könyve ezeknek a magyarázatoknak az első - a 7 ezoterikus kötethez kapcsolódó - részéből származik. (A ford.)

körülményektől függően helyi eltérések lehetségesek. És ezzel kapcsolatban ne feledje, hogy bár az emberi *személyiségek* gyakran megsemmisülnek, ám az entitások, legyenek azok egyszerűek vagy összetettek, és létezzenek bármilyen formában is, de befejezik az összes kisebb- nagyobb „szükségszerűségi ciklust”.

(7) K: Bízunk benne, hogy eddig elfogadhatóan jól értjük a rendszert, de ahogy elérkezünk az Emberhez, minden összekavarodik.

(7) V: Ami nem is csoda, hiszen nem kapták meg a helyes információkat.

(7a) K: Vajon az Ember (majomszerű ember és attól felfelé) egy vagy hét kört jár be, amint az a fentiekben szerepel?

(7a) V: Majomszerű emberként épp annyi kört és fordulót jár végig, mint a többi faj és osztály; t.i. egy Körben A-tól Z-ig az összes bolygón végig kell haladnia a majomszerű ember hét fő fáján, és ezeken belül ugyanennyi alfajukon, és így tovább. (Lásd a kiegészítő magyarázatot.) Ugyanúgy, mint a fentiekben leírt fajnak¹.

(7b) K: Minden körben emberünk világgöre hét életből áll hét fajban (49), vagy csak hét életből egy fajban? Nem vagyunk biztosak abban, milyen értelemben használja a faj szót, hogy minden kör minden állomásán csak egy faj van-e, azaz minden világgörben egy faj, vagy hogy hét faj van-e (azok hét ágacs-kájával és mindegyikben egy élettel mindkét esetben) minden világgörben? Sőt, az ön szóhasználatából: „és ezek mindegyikén keresztül az Embernek fejlődnie kell, mielőtt tovább lépne a következő magasabb fajba, és ezt hétszer” kiindulva nem vagyunk biztosak abban, hogy nincs-e hét élet minden ágacs-kában, vagy ahogy ön nevezi, illetve *alfajban*, ahogy mi fogjuk nevezni, ha nem bánja. Tehát most lehet hét kör, mindegyikben hét fajjal, azokban hét alfajjal, mindegyikben hét inkarnációval = $13 \times 7 \times 7 \times 7 \times 7 = 31313^2$ élet, vagy egy kör hét fajjal és hét alfajjal, és mindegyikben egy élettel = $13 \times 7 \times 7 = 637$ élet, vagy ha úgy vesszük, 4459 élet. Kérem, adja meg nekünk itt a szabály szerinti életszámot (a pontos számok változhatnak, ha kihagyjuk az idiotákat, gyerekeket stb.) és azt, hogy ezek hogyan oszlanak meg.

(7b) V: Ahogy a fent leírt faj esetében: azaz minden bolygón – beleértve a mi Földünket is – hét világgört kell végrehajtania hét fajon keresztül (mindegyikben egyet), és ezt a hetet meg kell szorozni a hét mellékággal. Hét gyökérfaj és hét alfaj, avagy mellékág van. A mi tanításunk az antropológiát a vallást tudománnyal összemosók abszurd, üres álmának tekinti, és csak az etnológiára alapoz. Lehetséges, hogy az általam használt elnevezési rendszer hibás: ilyen

¹ A Mester a *race* (faj) szót használta itt, de a szövegkörnyezetből és korábbi magyarázataiból kiviláglik, hogy itt magyarul inkább a „birodalom” szó adná vissza azt, amire gondolt. De a fordítónak nem az a dolga, hogy találgasson vagy értelmezzen, azt meg kell hagyni az olvasónak. Így a magyar változatban maradt a „faj” szó. (A *ford.*)

² Ennek számításnak az eredménye a Sinnett által készített másolatban – és így az átiratban is - hibás. A helyes eredmény valójában 31213. (A *ford.*)

esetben nyugodtan megváltoztathatják. Amit én "fajnak" nevezek, azt önök talán "törzsnek" nevezhetnék, bár az alfaj jobban kifejezi, mit értünk alatta - t.i. a *genus homo* egy családját vagy ágát. Azonban, hogy helyes vágányra tereljem önöket, azt mondom – egy élet mind a hét gyökérfajban; hét élet mind a 49 alfajban – vagyis $7 \times 7 \times 7 = 343$, és adjunk hozzá még 7-et. És aztán még ott van egy sornyi élet a mellék- és kisebb oldalági fajokban; Így az ember összes inkarnációinak száma minden állomáson vagy bolygón 777-re jön ki. A fejlődés gyorsításának és visszafogásának elve úgy érvényesül, hogy kirotálja az összes alacsonyabb rendű ágot vagy csoportot, és mire a fejlődés eljut az utolsó fokozatig, más csak egyetlen magasabb rendű faj marad fenn. Nem sok mindent kell elosztani az alatt a pár millió év alatt, amelyet az ember egy bolygón tölt. Vegyünk csupán egymillió évet – amelyet a tudományotok feltételez és most már elfogad –, mint az ember teljes - ebben a körben - Földünkön eltöltött idejét; és ha átlagosan egy évszázadot számolunk minden életre, azt találjuk, hogy míg (ebben a körben) minden életét összeszámolva 77700 évet töltött bolygónkon, addig a szubjektív szférákban 922300 évet töltött. Nem túl bátorító eredmény a szélsőségesen modern reinkarnáció-hívők számára, akik emlékeznek számos korábbi létezésükre!

Ha bármilyen számolgatásba bonyolódna, ne feledje, hogy a fentiekben csak az értelem és a felelősségtudat teljes átlagos szintjén levők életeinek számát kalkuláltuk ki. Nem ejtettünk szót a természet kudarcairól, vagyis a vetélések és veleszületett idióták eseteiről, sem a gyermekek hét éves kora előtt bekövetkező haláleseteiről, sem azokról a kivételekről, amelyekről nem beszélhetek. Ugyanígy emlékeznie kell arra, hogy az emberi élet átlagos hossza nagyon eltérő az egyes körökben. Bár kötelességem sok kérdésben az ismereteket visszatartani, mégis, ha bármelyik probléma megoldására magától rájön, kötelességem ezt visszaigazolni. Próbálja meg kikövetkeztetni a 777 inkarnáció problémáját.

(8) K: „M” azt mondta, hogy az egész emberiség a negyedik körben van, az ötödik még nem kezdődött el, de hamarosan fog. Ez nyelvbtlás volt? Ha nem, akkor ezt összevetve az ön jelenlegi megjegyzéseivel, arra a következtetésre jutunk, hogy az egész emberiség a negyedik körben van (bár egy másik helyen úgy tűnt, hogy „az ötödik körben vagyunk”). Hogy a Földön jelenleg a legmagasabb rendű emberek az ötödik faj első alfajához tartoznak, a többség a negyedik faj hetedik alfajához, de a negyedik faj többi alfájának és a harmadik faj hetedik alfájának maradványaival együtt. Nagyon kérem, tisztázza ezeket nekünk.

(8) V: „M” nem tud jól angolul és utálja az írást. De akár én is nagyon könnyen használhattam volna ugyanezt a kifejezést. Néhány csepp eső még nem csinál monszunt, bár jelzi a közeledtét. Az ötödik kör még nem kezdődött el Földünkön, és az egyik kör fajait és alfajait nem szabad összekeverni a másik körével. Az ötödik kör emberiségéről akkor mondható, hogy „elkezdődött”, amikor a miénket megelőző bolygón már nem marad egyetlen ember sem abból¹ a körből, és a mi földünkön egyetlen ember sem a negyedik körből. Azt is tudnia kell, hogy az esetenként feltűnő ötödik körös emberek (ők nagyon kevesen vannak és ritkán

¹ T.i. az ötödikből. (A ford.)

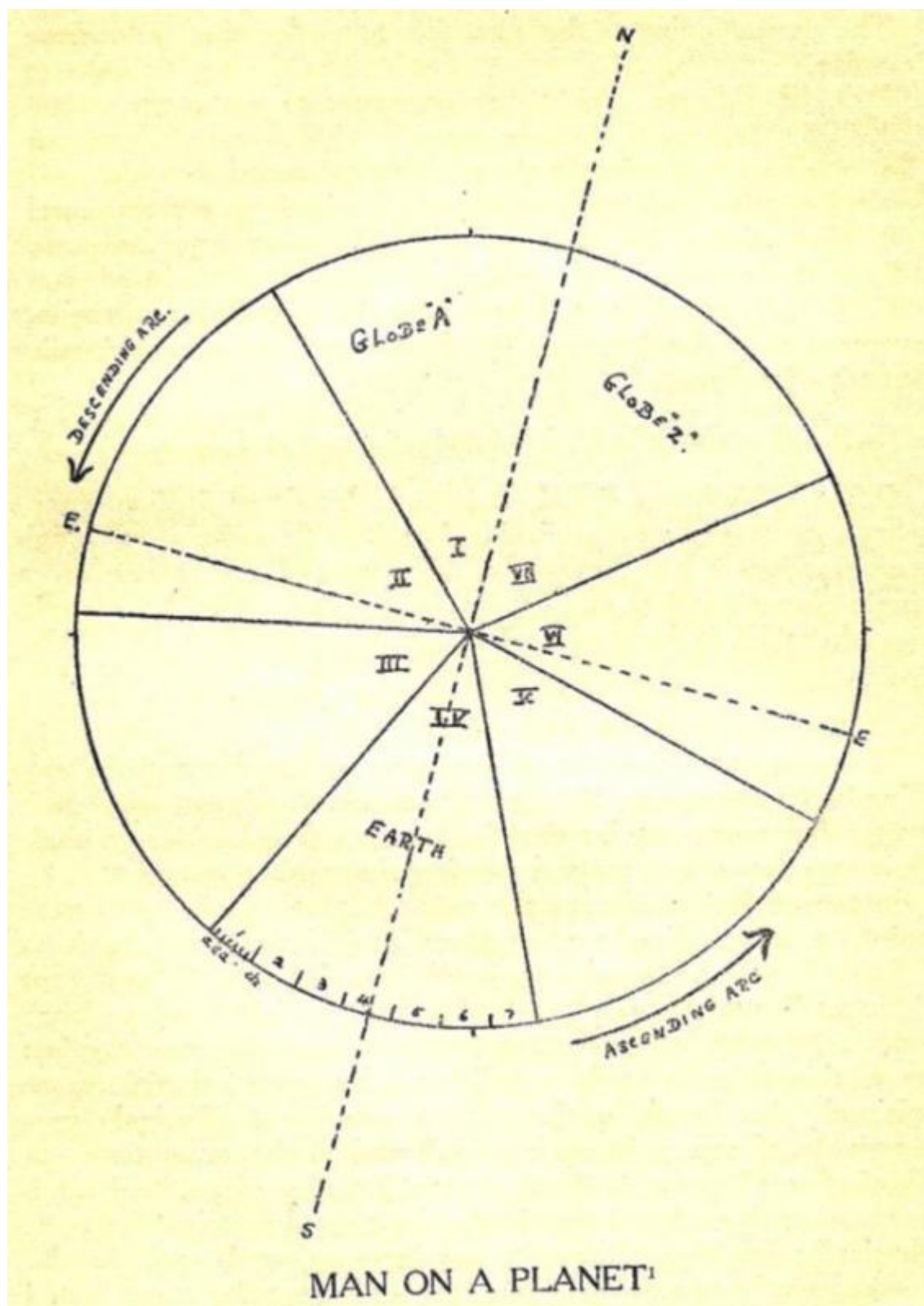
érkeznek), akik előfutárokként érkeznek hozzánk, nem nemzenek a Földön ötödik körös utódokat. Platón és Konfuciusz ötödik körös emberek voltak, és bár a mi Urunk egy hatodik körös ember (avatárjának misztériumáról a következő levemben beszélek), még az ő, Gautama Buddha fia sem volt más, mint egy negyedik körös ember. A szanszkrit nyelvről angolra esetlenül átfordított misztikus kifejezéseink ugyanolyan zavarosak nekünk, mint önöknek – különösen "M"-nek, aki - hacsak (amikor nektek ír) egyikünk, *Adeptusként közreműködve* nem vezeti a tollát az első szótól az utolsóig -, ebben a tekintetben ugyanolyan könnyen elkövet "nyelvbtlásokat", mint bármely más ember tenné. Nem, nem vagyunk az ötödik körben, de ötödik körös emberek érkeztek már az elmúlt néhány ezer évben. De mi ez az csekély időtartam, ha csak az elmúlt egy millió évvel hasonlítjuk össze, abból a több millió évből, amit az ember eddig ezen a bolygón töltött, csak egyetlen körben?

K.H.

Kérem, vizsgálja meg alaposan azt a néhány további dolgot, amiket a betétlapokon küldök. Damodar utasítást kapott, hogy küldje el önnek Terry¹ 3. levelét – jó anyag az *Fragments of Occult Truth*² 3. számú kiadványához.

¹ William Henry Terry, ausztrál spiritiszta és egy ilyen irányultságú lap alapító szerkesztője volt. De érdeklődött a teozófiai eszmék iránt is, olyannyira, hogy egy időben az ausztrál Teozófiai Társulat vezető személyisége volt. A *The Theosophist* szerkesztőjének írt leveleiben fontos teozófiai kérdéseket vetett fel, amikre a Hume úr által összeállított *Fragments of Occult Truth* (Okkult igazságok morzsái) címmel írt kiadvány sorozat volt hivatott választ adni a nyilvánosság számára is. (A ford.)

² Kiadvány sorozat, ami a mesterek jelen levelei alapján, az ő jóváhagyásukkal készült. (A ford.)

Ez az ábra nagyjából az emberiség fejlődését ábrázolja egy bolygón – mondjuk a Földünkön. Az ember fejlődése hét fő- vagy gyökérfajból; 49 kisebb fajból áll össze; az ezekből kiágazó fajok vagy hajtások, az ágacskák nincsenek feltüntetve. A nyíl az evolúciós impulzus haladási

irányát jelzi. I, II, III, IV stb. a hét fő- vagy gyökérfaj, I, 2, 3 stb. a kisebb fajok, a, a, a további alárendelt vagy ágfajok jelölései. N az evolúció kezdeti és végpontja a bolygón. S az a fordulópont, ahol a fejlődés egyensúlyba kerül¹ vagy kiegyenlíti magát a fajok evolúciójában. E jelöli a kiegyenlítődés pontjait, ahol a leszálló íven az intellektus átveszi az uralmat a spiritualitás felett, a felemelkedő íven pedig a spiritualitás meghaladja az intellektust.

(Megj.: A fentiek D.K². kézírásával íródtak, a többi K.H.-éval. – A.P.S.)

Ui.: D.J.K³. sietségében a merőlegestől kissé eldöntötte az ábrát, de vázlatos szemléltetésnek megteszi. Azért rajzolta, hogy ezzel egyetlen bolygó fejlődését ábrázolja, de én kiegészítettem egy-két szóval, hogy érvényes legyen (ahogy valóban az is) egy egész *manvantarát* felölelő világláncra is. K.H.

Kiegészítő megjegyzések.

Valahányszor felmerül az evolúció vagy a fejlődés kérdése bármely birodalomban, tartsa állandóan szem előtt, hogy a természetben minden a hetes-sorozatok szabály összefüggései és kölcsönös viszonyai által szabályozott.

Az ember evolúciójában van egy legfelső pont, egy alsó pont, egy lefelé tartó ív és egy felfelé tartó ív. Mivel a "Szellem" az, ami "anyaggá" alakul át, és (nem az "anyag" emelkedik fel, hanem) az anyag oldódik fel ismét szellemmé, természetesen az első faj evolúciója emberének és az utolsóénak egy bolygón (mint minden körben) éteribbnek, spirituálisabbnak, a negyediknek vagy legalacsonyabbnak, a leginkább sűrű, fizikai anyagba merültnak kell lennie (természetesen ez minden körben fokozatosan történik meg). És ugyanakkor - mivel a fizikai szintű intelligencia a spirituális intelligencia végső megnyilvánulása – minden, az evolúció lefelé tartó íven haladó fajnak fizikai testében intelligensebbnek kell lennie, mint elődjének, míg a felfelé tartó íven mindegyik már a spirituális intuícióval keveredő, egyre kifinomultabb értelemmel rendelkezik.

Ennek alapján egy ilyen (faj vagy törzs) az első körben egy Naprendszer-beli *manvantara* után (kérem, várja meg a következő leveletem, mielőtt elkezd megdöbbeneni vagy összezavarodni. Az sok mindent megmagyaráz majd) tehát egyfajta Isten-ember faj lenne, és valóban az, még ha szinte testetlennek tekinthető is; de ekkor felmerül egy komoly nehézség a tanuló számára: hogyan egyeztesse össze ezt a tényt az ember *állatból kiinduló* evolúciójával – bármilyen magasan fejlett legyen is ez az ember-szerűek között. Pedig összeegyeztethető bárki számára, aki szigorúan ragaszkodik a két világ - a látható és a láthatatlan - működése közötti analógiákhoz, amik valójában egyazon - mondhatni önmagán belül ható - világ részei. Mármost vannak – kell, hogy legyenek - "kudarok" a *Dyan Chohan*-ok vagy *Deva*-k számos

¹ Vagyis bekövetkezik a szellem kibontakozása és az anyag fejlődése közötti egyensúlyi állapot. (A *ford.*)

² Djual Khool – ekkor még - tanítványa K.H. Mesternek. (A *ford.*)

³ Itt is Djual Khool-ról van szó. (A *ford.*)

osztályának éterikus fajaiban ugyanúgy, ahogy az emberek között is vannak. De mivel ezek a kudarcok túl magasan fejlettek és spirituálisak ahhoz, hogy kényszerűen visszadobják őket *Dyan Chohan*-i állapotukból egy új, a kezdetektől az alsóbb birodalmakon keresztül végig haladó evolúciós körforgásba –, ezért ilyenkor a következő történik. Amikor egy új naprendszernek kell kifejlődnie, ezeket a *Dyan Chohan*-okat – idézze fel magában hindu allegóriát a bukott *Dévákról* - *Siva* a *Andarah*¹-ba taszítja, akiknek *Para Brahm* megengedi, hogy azt egy köztes állapotnak tekintsék, ahol egy sor újjászületéssel felkészülhetnek abban a szférában egy magasabb "létfállapotra" - egy új kezdetre. Az élethullám árama már az elementálokat „megelőzően” odaviszi őket az épp megszülető világra, ahol aztán rejtett, szunnyadó erőként várakoznak az emberi evolúció fejlődési szakaszának eljöveteleig. Ekkor a karma utoléri őket, és az utolsó cseppig ki kell inniuk a büntetés keserű poharát. Mostmár *aktív erővé* válnak, és keverednek az elementálokkal, t.i. a tisztán csak az állatvilághoz kötődő elementálok *legfejlettebb* lényeivel, hogy apránként kifejlesszék az emberiség prototípusát. Ebben a keveredésben elveszítik magasfokú intelligenciájukat és *deva* eredetük spiritualitását, hogy a hetedik körben, annak hetedik fordulójában végül visszanyerjék azt.

A következő játszódik le:

1. Kör. – Egy éterikus lény – *értelmet nélkülöző*, de abszolút spirituális. Az evolúció minden további fajában, alfajában és ág-fajában egyre inkább anyagba burkolt, megtestesült lénné válik, de továbbra is lényegében éterikus marad. Az állatokhoz és a növényekhez hasonlóan ormótlan, hatalmas testeket alakít ki, amelyek így megfelelnek kezdetleges környezetének.

2. Kör. – Emberünk még mindig gigantikus méretű és éterikus lény, de egyre szilárdabb és tömörebb testben – jobban rámondható, hogy fizikai ember, de még mindig kevésbé intelligens, mint spirituális; hiszen az elme kifejlődése lassabb és nehezebb feladat, mint a fizikai testé, így az elme nem képes olyan gyorsan haladni, mint a test.

3. Kör. – Most már tökéletesen szilárd, tömörebbé vált teste van; kezdetben egy óriási majomhoz hasonlító formája van, és immár intelligensebb (vagy inkább ravaszabb), mint amennyire spirituális. Mert a lefelé irányuló ívben elérte azt a pontot, ahol ősi spiritualitását elhomályosítja vagy beárnyékolja a kialakulóban levő intellektus. A harmadik kör utolsó felében gigantikus termete összezsugorodik, testének textúrája javul (talán a mikroszkóp segíthet ennek bemutatásában), és racionálisabb lénné válik – bár még mindig inkább majom-ember, mint *Deva*-ember.

4. Kör. – Az értelem óriási fejlődésen megy keresztül ebben a körben. Az eddig beszédet nem ismerő fajok kialakítják a mi emberi nyelvünket ezen a bolygón, ahol aztán a 4. fajtól kezdve a

¹ A fordítás alapjául szolgáló átiratban itt „*Hudarah*” szerepel, azonban ez elírás kell legyen. Az eredeti kéziratos másolatban ez inkább *Andhara*-nak látszik, és a Mahatma Letters internet oldal átiratában is ez a szó szerepel. Ez utóbbinak - az előbbivel ellentétben – van is kb. szanszkrit megfelelője, ami nagyjából sötétségnek, köztes birodalomnak fordítható (*A ford.*)

nyelv tökéletesedik, és a fizikai világgal kapcsolatos ismeretek szaporodni kezdenek. A negyedik körben félúton járva az emberiség áthalad *egy kisebb Manvantara ciklus fordulópontján*. (Ezenkívül minden egyes kör minden fő vagy gyökérfajának evolúciója középpontjában az ember áthalad az adott bolygón befutott fejlődési pályájának egyenlítőjén is. Ugyanez a szabály vonatkozik a teljes evolúciós ciklusra, vagyis a kis Manvantara hét körére is – $7 \text{ Kör} / 2 = 3.5 \text{ Kör}$ nél van a fordulópont). Ezen a ponton tehát a világ hemzseg az intellektuális tevékenység eredményeitől - és a spirituális hanyatlás legmélyebb pontján van. A negyedik faj első felében megszületett a tudomány, a művészetek, az irodalom és a filozófia, amik az egyik nemzetnél hanyatlani kezdtek, de a másokban újjászülettek. A civilizáció és az intellektuális fejlődés is hetes ciklusokban jár körben, mint minden egyéb; és a spirituális Ego csak e Kör második felében kezdi el igazán nagy küzdelmét a testtel és az elmével, hogy kinyilvánítsa transzcendentális erejét. Ki nyújt majd segédkezet neki a közelgő gigászi küzdelemben? Ki? Boldog ember az, aki segíti e segítő kezeket.

5. Kör. – Ugyanaz a relatív fejlődés és ugyanaz a küzdelem folytatódik tovább.

6-7. Körök. Ezekről nem kell szót ejtenünk.

XV. Levél

K.H. írta A.O.H-nak, aki 1882. július 10-én kapta meg.

Az átirat a levél egy Sinnett úr kézírásával készült másolatából született. (Szerk.)

(1) Vajon minden ásványi forma, növény, állat, mindig magában hordozza azt az entitást, amelyben benne rejlik a bolygói szellemmé való fejlődés lehetősége? Jelenleg, ezen a földön is létezik ilyen esszencia, szellem vagy lélek – a név lényegtelen - minden ásványban?

(1) Kivétel nélkül; csak nevezzük inkább egy jövőbeli entitás *csírájának*, és már korszakok óta az. Vegyük az emberi magzatot. Fogantatásának pillanatától kezdve egészen a hét hónapos terhesség időszakának végéig kicsiben megismétli azokat az ásványi, növényi és állati létciklusokat, amelyeken előző formáiban áthaladt, és csak az utolsó két hónapban alakítja ki a születendő ember formáját. A folyamat csak a gyermek hetedik évének környékén teljeseedik ki. Mégis, növekedés vagy csökkenés nélkül már ugyanúgy létezett számtalan korszakkal az előtt, hogy az anyatermészet méhében és általa kiteljesedett volna, mint ahogy most is működik egy földi anya méhébe elültetve. Egy tanult filozófus, aki jobban bízik az intuíciójában, mint a modern tudomány diktátumaiban, nagyon fején találta a szöveg szavaival: „Az ember méhen belüli fejlődésének szakaszai megtestesítik a Föld történelme néhány hiányzó lapjának sűrített feljegyzéseit.” Így csak vissza kell tekintenie az állati, ásványi és növényi létformák fejlődésére. Minden entitást a *manvantarikus* pálya kiindulópontján kell látnia, mint ősi kozmikus atomot, amelyet már differenciált állapotba hozott a manvantarikus élet lehetetének első rezdülése. Mert mindaz a képesség, amely végül egy tökéletesített

bolygói szellemnél kifejlődik, valójában már ott rejtőzik az ősi kozmikus atomban, sőt *az maga* az atom. „Kémiai affinitása” által vonzva, hogy más hasonló atomokkal egyesüljön, az így egyesült atomok összessége idővel embert hordozó bolygóvá alakul, miután átment a felhő, a tűzköd állapot spirális és gömbforma változatain, valamint bolygóvá összesűrűsödésének, megszilárdulásának, zsugorodásának és lehűlésének szakaszain. De tudnia kell, hogy nem minden bolygó válik „ember-hordozóvá”. Egyszerűen csak bemutatom a tényt anélkül, hogy ebben az összefüggésben mélyebben kifejteném a dolgot. A fenti folyamat helyes megértésének nagy nehézsége abban rejlik, hogy hajlamosak vagyunk többé-kevésbé hiányos mentális fogalmakat alkotni az *egyetlen* Elem működéséről. Ennek szükségszerű jelenlétéről minden felfoghatatlanul apró atomban, és az ezt követő szüntelenül zajló, és szinte korlátlan számú új aktivitási központ születéséről anélkül, hogy ez a legkevésbé is befolyásolná annak eredeti mennyiségét. Vegyünk egy ilyen atomcsoportot, amely arra hivatott, hogy a földgömbünket alkossa, majd egy futó pillantást vetve az egészre, kövessük végig az ilyen atomok különleges munkáját. Az ős atomot A-nak fogjuk nevezni. Mivel ez nem egy körülhatárolt aktivitási központ, hanem egy *manvantarikus* evolúciós örvény kezdeti pontjaként szolgál, ezért új központokat hoz létre, amelyeket B-nek, C-nek, D-nek stb. - egészen a megszámlálhatatlanig folytatva - nevezhetünk. Ezen fő pontok mindegyike kisebb központokat hoz létre úgy, mint a, b, c stb. Később pedig az evolúció és involúció folyamatában A-kká, B-kké, C-kké stb. való fejlődésük során ezek alkotják majd új nemzetségek, fajok, osztályok stb. gyökereit, ill. ezek fejlődését mozgató belső okokat – és így tovább a végtelenségig. Nos, sem az ős-eredeti A és társai, sem az azokból származó a-k, b-k, c-k nem veszítettek jöttányit sem eredeti erejükből vagy élet-eszenciájukból attól, hogy leszármazottjaik tömegét létrehozták. A bennük lévő erő nem alakul át valami mássá, ahogy azt már levelemben elmagyaráztam, hanem minden új központ kialakulásával és *önmagából* merítve végtelenül sokszorozódik anélkül, hogy mennyiségében vagy minőségében egyetlen részecskét is veszítene.

Mégis, ahogy fejlődik, valami pluszt nyer a differenciálódásában. Ez az úgynevezett "erő" valóban elpusztíthatatlannak bizonyul, de *nem* korrelál, és *nem* átalakítható abban az értelemben, ahogyan azt az R.S.¹ tagjai képzelik. Hanem inkább azt lehet mondani, hogy növekszik és "valami mássá" táguul, miközben sem a saját képességeit, sem lényét a legkevésbé sem érinti ez az átalakulás. Erőnek sem nevezhető, mivel ez utóbbi csak a *Yin Sin* egyik jellemzőjének megjelenése (*Yin Sin* vagy az egyetlen "Létforma", más néven *Adi-Buddhi* vagy *Dharmakaya*, a misztikus, egész kozmoszt kitöltő eszencia), amikor az érzékek által felfogható világban, nevezetesen régi ismerőseiben, a *Fohat*-ban nyilvánul meg. Olvassa el ebben az összefüggésben Subba Row *Aryan Arhat Esoteric Doctrines* (Árja arhat ezoterikus tanok) című cikkét az ember hétszeres princípiumairól. Az ön *Fragments*-jeiről² szóló áttekintés a 94. és 95.

¹ A brit Royal Society-ről, a korszak tekintélyes tudományos testületéről van szó. (A ford.)

² Az ezen levelek alapján írt „Fragments of Occult Truth” c. kiadványsorozatról van szó. (A ford.)

oldalon található. A beavatott bráhmínok (a *Yin Sint* és *Fohatot*) *Brahman*¹-nak és *Sakti*-nak² nevezik, amikor ilyen erőként nyilvánul meg. Talán pontosabb, ha végtelen életnek és minden látható és láthatatlan élet forrásának nevezzük, egy kimeríthetetlen, mindig jelenlévő lényeknek, röviden *Swabhavat*³-nak (S. az univerzumban *Fohat*, vagyis amikor a jelenségek világában, jobban mondva a látható univerzumban, annak korlátai között működve nyilvánul meg). Aktív állapotában *pravritti*, passzív állapotban *nirvitti*. Nevezzük *Parabrahma Sakti*-jának, ha úgy tetszik, és mondjuk az advaitákkal (Subba Row egy ezek közül), hogy *Parabrahm* plusz *Maya* együtt *Iswará*-vá, a teremtető princípiummá válik – egy erővé, amelyet általában Istennek neveznek, és amely eltűnik, meghal a többivel együtt, amikor elérkezik a *pralaya* ideje. Vagy egyetérthet az északi buddhista filozófusokkal, és *Adi-Buddhinak* nevezheti, a mindent átható legfelsőbb és abszolút intelligenciának, annak periodikusan megnyilvánuló isteniségével – „*Avalokiteshvara*-val” (egy *manwantarai* intelligenciával felruházott természet, megkoronázva az emberiséggel) – ami egy misztikus név, amelyet mi adtunk a *Dyan Chohan*-ok seregének (jól értse: a szoláris *Dyan Chohanokról*, vagyis vagy csak a mi naprendszerünk seregeiről van itt szó, amelyek együttesébe beleértendő az anyaforrás és az összes intelligencia együttesen, amely a mi embert hordozó bolygóink sorozatában vagy a naprendszerünk bármely más rendszerében vagy szegletében volt, vagy valaha is lesz.) És ez analógia útján elvezet annak belátásához, hogy az *Adi-Buddhi* (ahogy a név, szó szerint lefordítva is sugallja) nem más, mint a kozmikus intelligenciák végső összege, beleértve a legmagasabb rendű *Dyan Chohan-okét* is. Ez minden, amit most merek mondani önnek erről a különleges témáról, mivel attól tartok, már így is átléptem a határt. Ezért amikor az emberiségről beszélek anélkül, hogy kifejezetten behatárolnám, azt úgy kell értenie, hogy nem a mi negyedik körünk emberiségére gondolok, ahogyan azt eme úrben lebegő sárgolyón látjuk, hanem azon lények egész seregére, amely már idáig eljutott a fejlődésben.

Igen, ahogy a levelemben leírtam – csak egyetlen elem van, és lehetetlen megérteni filozófiai rendszerünket, mielőtt ennek helyes felfogása szilárdan rögzülne az elménkben. Ezért el kell néznie nekem, ha tovább időzök a témánál, mint amennyire talán szükségesnek tűnik. De amíg ezt a nagy, alapvető tényt valaki nem érti meg teljesen, a többi felfoghatatlannak fog bizonyulni. Ez az elem tehát az egyetlen - metafizikai értelemben vett – hordozó rétege vagy állandó oka a jelenség-világ univerzumában megfigyelhető összes megnyilvánulásnak. A régiek öt észlelhető elemről beszéltek: éter, levegő, víz, tűz, föld, és még az egyetlen (a beavatatlanoknak) megismerhetetlen elemről, a világegyetem 6. princípiumáról – nevezzük *Purush Saktinak*, míg a szentélyen kívül a hetedikről még beszélni is halállal büntetendő tett

¹ Brahman a teozófiai szóhasználatban a megnyilvánulatlan Logoszt jelenti. De itt a szövegkörnyezetből inkább hinduizmusban *Brahmá* néven ismert teremtetőre lehet következtetni, azaz a megnyilvánult (hímnemű vagy pozitív pólus) Logoszra, aki/ami egy manvantara idején aktív, a *pralaya* idején pedig visszatér a megnyilvánulatlan Logoszba. (A ford.)

² A hinduizmusban és a teozófiában a *Shakti* a női ellenpárja a *Fohat*-nak. Tképp a kozmosz energiáinak és dinamikus erőinek női aspektusa. (A ford.)

³ A *Svabhāvat* H.P.B. megfogalmazásában „Az örökkön létező, teremtetlen, önmagától való szubsztancia, ami a mindenség forrása”. (A ford.)

volt. De ez az öt nem más, mint annak az Egynek a differenciálódott aspektusai. Ahogy az ember hétszeres lény, úgy az univerzum is – és a hétszeres mikrokozmosz a hétszeres makrokozmoszsal ugyanolyan kapcsolatban van, mint az esőcsepp azzal a felhővel, amiből lehullott, és ahová az idők során majd visszatér. Abban az Egyben a levegő, a víz, a tűz stb. evolúciójának valamennyi változata benne foglaltatik (a tisztán absztrakttól egészen a konkrét megjelenésű elemekéig), és amikor ezeket elemeknek nevezzük, az a számtalan formaváltozásra vagy a lét evolúciójára való teremtető képességeiket jelzi. Ábrázoljuk az ismeretlen mennyiséget X-ként; ez a mennyiség az Egyetlen örök, változatlan princípium – és A, B, C, D, E jelöljék a hat ebből differenciálódással keletkező alacsonyabb rendű princípium vagy alkotóelem közül az első ötöt; nevezetesen a föld, a víz, a levegő, a tűz és az éter (akasha) princípiumait, spiritualitásuk sorrendjében, a legalacsonyabbal kezdve. Létezik egy hatodik princípium is, amely megfelel az emberben a hatodik, Buddhí princípiumnak (a félreértések elkerülése végett ne feledje, hogy a kérdést a leszálló skála felől nézve az absztrakt Egy vagy örök princípium számszerűen az első, a jelenségek világának univerzuma pedig a hetedik. De akár az emberhez, akár az univerzumhoz tartozik, az emelkedő ív felőli oldalról nézve a számozási sorrend pontosan fordított), de ennek neve nem említhető, kivéve beavatottak között. Azonban utalhatok arra, hogy a legmagasabb fokú intellektus működéséhez kapcsolódik. Nevezzük ezt most N-nek, és ezeken kívül a jelenség-univerzum minden tevékenysége mögött ott van egy X-ből eredő energetizáló impulzus, amit nevezzünk Y-nak. Algebrai megfogalmazásban tehát az egyenletünk a következő lenne: $A + B + C + D + E + N + Y = X$. Mind a hat betű, mondhatni, annak a szellemét vagy absztrakcióját jelképezi, amit önök elemeknek neveznek (az angol nyelv hiányos fogalomköre nem ad ezekre más szót). A maguk területén ezek a szellemek irányítják az evolúció egész vonulatát, a teljes *manvantara*-i ciklusban. Ezek a természet hozzájuk tartozó területének számtalan jelenség-megnyilvánulása mögött álló formáló, éltető, ösztönző, fejlődést mozgató *okok*. Nézzük meg ezt egy példán keresztül. Vegyük a tüzet. D – az X-ben lakozó elsődleges tüzes princípium – a tűz minden jelenség-megnyilvánulásának végső oka a lánc összes bolygóján. A közvetlen okok az evolúció útján kialakult másodlagos tűz-szerű tényezők, amelyek külön-külön irányítják a tűz hét, fizikai szintű változatát minden bolygón. Minden természeti elemnek megvan a maga hét princípiuma, és minden ilyen princípiumnak megvan a maga hét al-princípiuma, és ezek a másodlagos tényezők, mielőtt ezeket „megszülték” volna, maguk is elsődleges okokká váltak. A D egy hetes csoportnak mintegy ötvöze, amelynek legmagasabb része tisztán szellemi. Ahogy a mi bolygónkon látjuk, az a legdurvább, leginkább anyagi állapota, olyan durva¹, amilyen az ember is a maga fizikai burkában. A miénket megelőző bolygón a tűz kevésbé durva volt, mint itt: az azt megelőzőn még kevésbé. És így a lángtest egyre tisztább és spirituálisabb, egyre kevésbé durva és anyagi volt minden előző bolygón. A *manvantara*-lánc legelején szinte tiszta, objektív ragyogásként jelent meg – a *Mahabuddhi*, az örök fény hatodik princípiuma volt. Mivel a mi bolygónk a kör alján van, ahol az anyag a legdurvább formájában mutatkozik

¹ Az eredeti angol szó itt a *gross*, aminek a „durva” mellett sokféle más fokozata, árnyalat van, pl. nehézkes, tompa, vaskos stb. Így itt nem a köznapi értelemben vett durvaságra, hanem a fizikai testet alkotó részecskék erősen összetett, nagy méretű, nehezen változó és ezért lassan reagáló mivoltáról lehet szó. (A ford.)

meg a szellemmel keveredve; amikor a tűz elem a miénket követő, felívelő ágban következő bolygón nyilvánul meg, már kevésbé lesz sűrű, mint amilyenek most látjuk. Spirituális minősége megegyezik azzal, amivel a tűz rendelkezett a miénket megelőző, a leszálló ágban lévő bolygón; a felívelő ág második bolygóján minőségében megfeleltethető lesz a leszálló ágban a miénket kettővel megelőző bolygón megnyilvánult minőségével stb. A lánc minden egyes bolygóján a tűz hétféle megnyilvánulása található, amelyek közül a sorban az első, spirituális minőségét tekintve megfeleltethető a sorban öt megelőző bolygón működő tűz princípium utolsó, legalsó megnyilvánulásával. És a folyamat, ahogy könnyen kikövetkeztető, fordítva halad az ellentétes íven. Ám e hat univerzális elem és milliárdnyi specifikus megnyilvánulásaik is csupán egy-egy hajtást, ágat vagy ágacskát képeznek az egyetlen, ősi „Élet Fáján”.

Vegyük Darwin az emberi faj és mások genealógiáját felvázoló életfáját, és mindig szem előtt tartva a bölcs, régi mondást - "Amint lent, úgy fent" ez az egyetemes megfeleltetési elv - próbáljuk a dolgokat analógia útján megérteni. Ebből kitetszik, hogy ma ezen a földön minden ásványban stb. van egy ilyen szellem. De többet mondok. Minden homokszem, minden görgetett kő vagy gránit tömb *maga ez a* ki-kristályosodott, megkövesedett szellem. Kétkedik ebben. Vegyen elő egy alap tankönyvet a geológiáról, és nézze meg, mit állít a tudomány az ásványok képződéséről és növekedéséről. Mi az összes kőzet eredete, legyen az üledékes vagy magmás? Vegyen egy darab gránitot vagy homokkövet, és azt látja, hogy az egyik kristályokból, a másik különféle kőzetszemcsékből áll (a szerves eredetű kőzetek vagy az egykor élő növények és állatok maradványaiból képződött kövek nem alkalmasak példánkhoz: ezek a későbbi evolúció maradványai, míg mi most csak az ősi kőzetekre koncentrálunk). Az üledékes kőzetek homokból, kavicsból és iszapból, a magmásak lávából képződtek. Már csak a kettő eredetét kell nyomon követnünk. Mit találunk? Azt, hogy az egyik három elemből, vagy pontosabban egy elem három különböző megnyilvánulásából – földből, vízből és tűzből – állt össze, és a másik is hasonlóképpen (bár eltérő fizikai körülmények között) formálódott meg a kozmikus anyagból – ami a képzeletbeli *prima materia*, maga az egyetlen Elem egyik (6. princípiumának) megnyilvánulása. Akkor hogyan kételkedhet még bárki abban, hogy egy ásvány magában hordozza az *Egy* szikráját, ahogy minden más is ebben az objektív természetben?

(2) K: Amikor elkezdődik a *pralaya*, mi lesz az olyan szellemmel, amelyik még nem küzdötte fel magát az emberig?

(2) V: A hét helyi vagy földi –vagy nevezhetjük általánosságban bolygó- körnek befejeződéséhez szükséges időszak (és most nem egy kisebb *manvantara* hét Köréről beszélünk, amit az ezekhez tartozó hét *pralaya* követ) – az úgynevezett ásványi ciklus befejeződése – mérhetetlenül hosszabb, mint bármely más birodalom esetében. Ahogyan ezt analógia útján kikövetkeztetheti, minden bolygónak a felnőtt kora elérése előtt át kell esnie egy - ugyancsak hét szakaszból álló - formálódási időszakon. A természet törvényei egységesek, és a gyermek fogantatása, megformálódása, születése, növekedése és fejlődése csak nagyságrendjében különbözik egy bolygóétól. A bolygónak két fogzási- és két

hajnövesztési időszaka van – az is elveti elsőként megformált köveit, hogy ezzel teret adjon az újaknak; páfrányai és mohái el kell, hogy pusztuljanak, mielőtt az erdők átvehetnék a helyüket. Ahogy az emberi testben lévő atomok hét évente kicserélődnek, úgy újíttja meg a bolygó is a maga rétegeit hét ciklusonként. A *Cape Breton* szénmezői egy területének rétegződési metszete hét ősi talajt mutat ugyanennyi erdő maradványaival, és ha még egyszer ilyen mélyre ásunk le, hét további hasonló szakaszt találunk.

Háromféle *pralaya* és *manvantara* létezik:

1. Az kozmikus vagy *Maha pralaya* és *manvantara*.
2. A naprendszeri szintű *pralaya* és *manvantara*.
3. Az utóbbinál alacsonyabb rendű, kisebb *pralaya* és *manvantara*.

Amikor az 1. számú *pralaya* befejeződik, megkezdődik az kozmikus *manvantara*. Az egész univerzumban a teljes evolúciós folyamat újraindul. Amikor egy naprendszer *pralayája* bekövetkezik, az csak azt a naprendszert érinti. Egy naprendszeri *pralaya* = 7 kisebb *pralaya*. A 3. számú, kisebb *pralayák* csak a mi kis bolygólánckunkra vonatkoznak, akár embert hordoznak ezek, akár nem. Földünk egy ilyen bolygólánc tagja.

Ezen kívül, egy kisebb *pralayán* belül létezik egy bolygói szintű nyugalmi állapot, vagy ahogy a csillagászok mondják, „halál” – mint például a jelenlegi Holdunk esetében –, amelyben a bolygó sziklás teste fennmarad, de az életimpulzus elhagyta. Egy példa. Képzeljük el, hogy Földünk egy hét bolygóból vagy embert hordozó világból álló csoport egyik tagja, amelyek többé-kevésbé ellipszis alakban rendeződtek el. Földünk az evolúciós pálya pontosan alsó középpontjában, azaz félúton van. Az első bolygót A-nak, az utolsót Z-nek fogjuk nevezni. Minden naprendszeri *pralaya* után rendszerünk teljesen megsemmisül, és abszolút, objektív újra építése veszi kezdetét, de minden alkalommal minden tökéletesebb lesz, mint korábban volt. Most az életimpulzus eléri az "A"-t, vagyis azt, aminek az a rendeltetése, hogy az "A" bolygó legyen, és amely eddig csak kozmikus por volt. Egy központ alakul ki a térben a naprendszerben szétszórt porfelhő köddé sűrűsödő anyagában, és egy három egymást követő lépésből álló fejlődési sorozat veszi kezdetét, bár láthatatlanul a hús-vér szem számára: az elementálok vagy természetet formáló erők három birodalmainak kifejlődése. Úgy is mondhatjuk, hogy kialakul a jövőbeli bolygó állati lelke; vagy ahogy egy kabbalista fogalmazna, kialakulnak a gnóмок¹, a szalamandrák és az undinék. Az anyabolygó és a gyermek-ember közötti megfeleltetés a következő módon tehető meg. Mindkettőnek megvan a maga hét princípiuma. A bolygón az elementálok (amelyeknek megint csak hét fajuk létezik) alkotják (a) a durva testet, (b) annak plasztikus mását (*linga sharira*), (c) az élet princípiumot (*jiva*); (d) a

¹ A Föld Angyali seregeinek legalacsonyabb rendű tagjai, a mai teozófiai szóhasználatban általában természet szellemeknek nevezzük őket. Sok osztályuk és változatuk van, az itt felsoroltak: a gnóмок a szilárd földkérget alkotó anyagok formálására, az undine-k a víz és a vízben működő létformák formálására hivatottak, a szalamanderek pedig általánosságban a tűz megjelenési formáihoz, annak működéseivel kapcsolódnak. (A ford.)

negyedik *-kama rúpa-* princípiumát a bolygó a középpontjából a külső, sűrűbb részek felé ható saját kreatív impulzusa alakítja ki; (e) az ötödik princípiuma (állati lélek vagy *Manas*, fizikai intelligencia) a növényi (csírájában) és az állati birodalomban nyilvánul meg; (f) a hatodik princípiuma (spirituális lélek, buddhi) az emberben, és (g) a hetedik princípiuma (*atma*) egy spiritualizált *akasa*-ból álló film, ami az egész szerveződést körülveszi. Az első három evolúciós szakasz befejeződött: egy érzékelhető bolygó kezd kialakulni. Az ásványi birodalom a negyedik szakasz az egész sorozatban, de ebben a haladottabb fázisban ez az első. Tömörödő anyagai eleinte sűrű gőzszerűek, puhák és képlékenyek, csak a hetedik fordulóban válnak sűrűvé és keménnyé. Amikor ez a végső fordulója¹ is befejeződik, kivetíti esszenciáját a B bolygóra – amely ekkorra már áthaladt formálódást megelőző evolúciós szakaszon, és megkezdődik az ásványi evolúció a B bolygón. Ezen a ponton elindul a növényi birodalom evolúciója is az A bolygón. Amikor ez utóbbi elérte a hetedik fordulóját, esszenciája átlép a B bolygóra. Ekkor az ásványi esszencia átlép a C bolygóra, és az állati birodalom csírái elkezdik fejlődésüket az A bolygón. Amikor az állati birodalom lefutotta hét fordulóját ott, az esszenciája átlép a B bolygóra, és a növényi, valamint ásványi birodalom esszenciája is tovább lép a következő bolygóra. Aztán következik az ember az A-n, éteri előképe annak a kompakt lénynek, akivé a Földünkön kell majd lennie. Hét szülőfajból fejlődve, számos alfajjal ő is, az előző birodalmakhoz hasonlóan, befejezi hét fordulóját, majd egymás után átkerül az egyes bolygókra, egészen a Z-ig. Az első emberben már benne van mind a hét princípium csírájában, de egyik sem kifejlődött állapotában. Ha egy csecsemőhöz hasonlítjuk, az találó lesz; a jelenlegi több ezer kísértettörténetben senki sem látott még csecsemő-szellemet, bár egy szerető anya képzelete sugallhatta neki álmában az elvesztett csecsemője képét. És ez nagyon sokatmondó. Emberünk minden körben teljesen kifejleszti az egyik princípiumát. Az első körben a mi Földünkön ismert tudat benne csak tompa, gyenge és homályos, olyasmi, mint egy csecsemőé. Amikor a második körben eléri Földünket, bizonyos mértékig már felelőssé válik tetteiért, a harmadikban pedig teljesen azzá válik. Fejlődése minden szakaszban és minden körben együtt halad azzal a bolygóval, amelyen tartózkodik. Az A-ból Földünkig vezető, lefelé haladó ívet „homályosnak”, az innen Z-ig emelkedőt pedig „ragyogónak” nevezzük. Mi, a negyedik kör emberei, már elértük negyedik körünk ötödik fajának második felét, míg az ötödik kör emberei (az a kevés korai érkező) – bár csak az első fajukban (vagy inkább osztályukban) tartanak, mégis mérhetetlenül magasabban fejlettek nálunk – spirituálisan, ha nem is intellektuálisan; azért, mert ennek az ötödik princípiumnak (intellektuális léleknek) a kiteljesedésével vagy teljes kifejlődésével közelebb kerültek, mint mi többiek, a hatodik princípiumukhoz, a *Buddhi*-hoz. Természetesen még a negyedik fajban is sok kiemelkedő egyént találunk, mivel a princípiumok csírái nem minden esetben egyformán fejlettek – de ez a fő szabály. Az ember az „A” bolygóra a többi birodalom kialakulása után érkezik. (Ha a birodalmakat a mi módszerünknek megfelelően hétfelé osztjuk, az utolsó négy az, amit a hivatalos tudomány háromfelé oszt. Ehhez mi hozzá adjuk az emberi- vagy a *Deva* birodalmat. Az ezekben található entitásokat tudatossági szintjük alapján mi csírázó, ösztönös, félig

¹ Az ásványi birodalom hetedik „Gyökérfajának” fejlődése. (A ford.)

tudatos és teljesen tudatosokra osztjuk). Amikor minden birodalom elérte a Z bolygót, akkor nem fognak tovább lépni, hanem visszatérnek az A-ba még az ember előtt. De a középponttól – vagyis Földtől - a Z-ig tartó szakaszon működésbe lép a fejlődés visszafogásának törvénye, ez által kiegyenlítve a lefelé haladó íven ugyanezen törvény által diktált gyorsított fejlődési szakaszt – így e birodalmak is éppen be fogják fejezni fajaik, alfajaik, nemzetségeik stb. fejlődését, mire az ember majd eléri a legmagasabb fejlettségi szintjét a Z bolygón ebben a körben - vagy bármely más körben. Ennek oka abban rejlik, hogy az alsóbb birodalmaknak sokszorta több időre van szükségük végtelen sok változatuk kifejlesztéséhez, mint az embernek; a *fordulóiban* a fejlődés relatív sebessége ezért természetesen növekszik, ahogy a skálán az ásványi szinttől felfelé haladunk. De ezeket az eltérő tempókat az ember úgy igazítja ki, hogy hosszabb ideig tartózkodik a bolygók közti nyugalmi állapotokban - boldogságban vagy bánartban –, így minden birodalom egyszerre fejezi be fejlődését a Z bolygón. Például a mi bolygónkon látjuk a kiegyensúlyozó törvény megnyilvánulását. Az ember első megjelenésétől kezdve, akár tudott beszélni, akár nem, a jelenlegi negyedik körben és az elkövetkező ötödik körig bezárólag szervezetének felépítése alapvetően ugyanaz marad. Az etnológiai jellemzők persze változatosak voltak, de semmilyen módon nem befolyásolták az embert, mint *emberi lényt*. Az ember kövülete vagy csontváza, akár annak az emlős ágnak a korszakából származik, amelynek a koronáját alkotja, akár küklopsz, akár törpe, mindig felismerhető egyetlen pillantással, mint emberi maradvány. A növények és az állatok eközben egyre inkább különbözővé váltak attól, amilyenek régen voltak. Az egész rendszer annak hetes felosztásával és részleteivel felfoghatatlan lenne az ember számára, ha nem lenne meg benne minden képesség erre, amint ezek meglétét a magasabb rendű Adeptusok már bizonyították is azzal, hogy idő előtt kifejlesztették a 6. és 7. érzéket – azokat, amelyek ugyanezen körökben mindenki számára természetes adottságok lesznek. Buddha urunknak – egy hatodik fajú embernek – bármilyen nagyok is voltak az előző testet öltések során felhalmozott érdemei, nem jelent volna meg a mi korunkban, ha nem lett volna ezt lehetővé tevő *misztérium*.

Az egyének nem előzhetik meg körük emberiségét egy lépésnél jobban, mert ez matematikailag lehetetlen. Ön azt mondja (gyakorlatilag): ha az élet forrásából szüntelenül árad, akkor minden időben minden körből kellene embereknek lenniük a Földön stb. A bolygó nyugalmi időszakára vonatkozó utalás szerte foszlathatja az ezzel a kérdéssel kapcsolatos tévhitet. Amikor az ember eléri a tökéletességet egy adott körben az A bolygón, akkor eltűnik onnan (ahogy bizonyos növények és állatok is). Innentől kezdve ez a bolygó fokozatosan elveszíti vitalitását, és végül eléri a hold fázist, azaz a halált, és így is marad, amíg az ember a Z bolygón hét fordulóját be nem járja, és át nem halad a két ciklust elválasztó időszakon, hogy elkezdje a következő körét. Így van ez sorban minden egyes bolygóval.

És mivel az ember, amikor befejezi hetedik fordulóját az A bolygón, csak elkezdte az elsőt a Z bolygón¹, és mivel A meghal, amikor elhagyja az ember a B bolygóra átlépése miatt stb., és

¹ Ez alighanem az első utalások egyike a teozófiában mostanra Belső körként meghonosodott fogalom mögötti elképzelésre. A Belső kör célja röviden az, hogy az emberiség zöménél gyorsabban halad(ni akar)ó egyedeknek

mivel a ciklusok közti szférában is időznie kell a Z után, ahogyan bármely más két bolygó között is, egészen addig, amíg az élet impulzus újra fel nem éleszti a láncot, nyilvánvaló, hogy senki sem lehet egynél több körrel előrébb az emberiség zöménél. Buddha is csak *misztérium* révén képez kivételt. Vannak közöttünk ötödik körös emberek, mert a hét földi forduló során már második felében járunk. Az első felében ez nem történhetett volna meg. Negyedik körös emberiségünk számtalan tagjának, akik lehagytak minket és már befejezték hét fordulójukat a Z bolygón, volt idejük kitölteni a ciklusok közötti időszakokat, így tovább haladtak és megkezdhatték újabb körüket, mostanra eljutva a D bolygóra (a miénkre). De honnan lehetnek az 1., 2., 3., 6. és 7. körből emberek? Mi képviseljük az első hármat. A hatodikból csak ritkán és idő előtt mutatkoznak meg, mint a Buddhák, (és csak előre megszabott körülmények között). Az utolsóként említett hetedik körös ember még nem is alakult ki! Ezzel végig követtük az embert egy körben, egészen a Z és A közötti nirvánai állapotig. Az A bolygó a most lezárult körben halottként maradt hátra. Amint az új kör elkezdődik, az Új Élet beáramlásától felébred, új erővel töltődik fel, és újra létrehozza az összes birodalmát, amelyek az előzőknél mind magasabb rendűek. Miután ez hétszer megismétlődik, egy kisebb *pralaya* következik; a bolygók láncolata ekkor nem pusztul el azok szétesése és szétszóródása miatt, hanem *in abscondito*¹ telik el. Ebből fognak újra előbukkanni a következő hetes periódus időtartamára. Egy naprendszeri perióduson belül (ami egy *pralaya* és egy *manvantara*) hét ilyen kisebb periódus játszódik le, sorozatban egyre magasabb szintre fejlődéssel. Összefoglalva, a körben hét bolygói- vagy földi forduló található minden birodalomhoz, és minden bolygónak egy elhomályosulása. Egy kisebb *manvantara* hét körből, 49 fordulóból és 7 elhomályosulásból; egy naprendszeri periódus pedig 49 körből stb. tevődik össze.

A *pralaya* és *manvantara* periódusait *Dikshita*² "*Surya*³ *manvantaráknak* és *pralaya*-knak" nevezi. A gondolkodás is megbénul, amikor eltöprengünk azon, vajon hány naprendszeri *pralayánknak* kell bekövetkeznie, mire eljön a nagy Kozmikus Éjszaka ideje. Ám az is el fog jönni.

A kisebb *pralayákhoz* nem tartozik új kezdet – csak a félbeszakadt tevékenység folytatódik. A növényi és állatvilág, amely a kisebb *manvantara* végéig csak részleges fejlődést ért el, nem pusztul el. Életük vagy inkább élethordozó entitásai -nevezzük némelyiket *natinak*, ha úgy

lehetőséget adjon arra, hogy társaiknál jóval gyorsabban, mintegy tömörítve sajátítsák el az emberi fejlődés tanulnivalóit. Ennek érdekében az ilyen egyedek már a többség előtt tovább lépnek a láncban soron következő bolygóra. De mivel nagyon gyorsan képesek tanulni, az ottani (még elhomályosult állapotú bolygón élő) kicsiny, válogatott közösségekben nem egy teljes bolygói periódust töltenek testet öltésekkel, hanem csak nagyjából annyit, mint ami rendes körülmények között egy Gyökérfajban lenne szükséges. Aztán ismét tovább lépnek a következő bolygóra, és így tovább, míg végül újra el nem érkeznek a kiindulási pontra (pl. a Földre). Ám ekkorra már a többségnél egy teljes környi fejlődéssel előrébb járnak. Mindebből természetesen az is következik, hogy az elhomályosult bolygóknak legalább bizonyos területei, részei nem „halnak meg” teljesen, hanem megmaradnak olyan állapotban, hogy ez lehetséges legyen. (A *ford.*)

¹ Latin szó, jelentése: titkos, rejtett, fedett. (A *ford.*)

² Szanszkrit szó, jelentése: beavatott, egy szellemi tanító tanítványa. (A *ford.*)

³ Szanszkrit szó, jelentése: a Nap. (Pontosabban az a szellemi entitás, akinek fizikai megnyilvánulása a Nap.) (A *ford.*)

tetszik - szintén meglelik a nekik megfelelő éjszakát és pihenést, és nekik is megvan a saját *Nirvánájuk*. Miért is ne lenne nekik, ezeknek a magzati és csecsemő entitásoknak. Mindannyian olyanok, mint mi magunk, az Egy elemből nemzettek. Ahogy nekünk is vannak *Dyan Chohan*-jaink, úgy nekik is vannak a saját birodalmaikban olyan őrző elementáljaik, akik a birodalom egészéről ugyanúgy gondoskodnak, mint amazok az emberiségről, mint egészről. Az Egy elem nemcsak betölti a teret, sőt *maga* a tér, hanem áthatja a kozmikus anyag minden egyes atomját.

Amikor elérkezik a naprendszeri *pralaya* órája – bár az ember utolsó, hetedik körében előrehaladásának folyamata pontosan ugyanaz, mint eddig –, minden bolygó ahelyett, hogy csupán a láthatóból a láthatatlanba lépne át, amint az ember is elhagyja azt, megsemmisül. A hetedik kisebb *manvantara* hetedik körének kezdetével, miután minden birodalom elérte utolsó ciklusát, az ember távozása után minden bolygón csak az egykor élő és létező formák *maya*-ja marad. Minden egyes lépéssel, amit a lefelé és felfelé haladó íveken tesz, ahogy bolygóról bolygóra halad, a hátrahagyott bolygó egy üres burokká válik, mint bábé, amiből kirepült a pillangó. Távozásakor a többi birodalom entitásai is távozni kezdenek. Bár csak várakoznak, hogy a megfelelő időben magasabb formákba lépjenek át, mégis felszabadultak: hiszen az újabb evolúció napjáig mély álomban pihennek a térben, amíg újabb élettel fel nem töltődnek egy új naprendszeri *manvantara*-ban. A korábbi elementálok szunnyadnak, amíg újra nem szólítják őket, hogy most már ásványi, növényi és állati entítások testeivé váljanak (egy másik, magasabban fejlett bolygóláncon) azon az úton, ami egészen emberi entitásokká válásukig vezet (lásd *Isis Unveiled*). A legalacsonyabb rendű formák csíraszerű entitásai – és az ekkorra általánosan magas szintre tökéletesedett világban ilyen már igen kevés maradt – pedig úgy fognak lebegni a térben, mint hirtelen jégkristályokká dermedt vízpermet. Egy új naprendszeri *manvantara* első forró leheletére felolvadnak, és jövőbeli bolygók lelkét alkotják majd. [...] A növényi birodalom lassú fejlődéséhez szükséges időt az ember hosszabb bolygóközi pihenése biztosítja. [...] Amikor eljön a naprendszeri *pralaya*, az egész megtisztult emberiség beolvad a Nirvánába, és ebből a rendszerközi Nirvánából születik újra magasabb rendű bolygó rendszerekben. A világok láncolata megsemmisül és eltűnik, mint árnyék a falról, ha kialszik a fény. Minden jel arra mutat, hogy egy ilyen naprendszeri *pralaya* zajlik ebben a pillanatban is, miközben két kisebb most valahol épp befejeződik. A naprendszeri *manvantara* kezdetén az anyagi világ eddig szubjektív elemei, amelyek most kozmikus porként szétszórtnak várnak – az új naprendszer új *Dyan Chohan*-jaitól kapva impulzusukat (mert a régiek közül a legmagasabban fejlettek már tovább léptek) – az élet ősi rezdüléseivé, elkülönült, tevékenység specifikus központjaivá alakulnak, és egy fokozatos, hét evolúciós szakaszból álló fejlődési folyamatban létrehozzák a hét anyagi síkot. Mint minden bolygónak az űrben, a mi új Földünknek is egy hét fokú sűrűsödési skálán kell átmennie, mielőtt elérhetné a megcélzott anyagsűrűségi állapotot – aminek elképzeléséhez ma ezen a világon semmi sem adhat támpontot. Azért említem a skálát, mivel a diatonikus skála adja vissza a legjobban a *Swabhavat* leszálló és felszálló ciklusának örökös ritmikus mozgását – amelynek fokozatait hangok és félhangok adják.

Az önök társadalmának tanult tagjai között van egy teozófus, aki okkult tanaink ismerete nélkül is intuitív módon rájött a naprendszeri *pralaya* és annak kezdeti fázisú *manvantara*-jának gondolatára. A híres francia csillagászra, Flammarionra gondolok, v.ö.: „*Le Resurrection et le Fin des Mondes*” (A világok feltámadása és vége) (4. fejezet). Úgy beszél, mint egy igazi látnok. A tények - kisebb módosításokkal - megegyeznek az ő feltételezéseivel. A bolygók lehűlése (inkább az öregkor és az életerő elvesztése) miatt, azok megszilárdulása és kiszáradása következtében a Föld is eléri azt a szakaszt, amikor egy lehiggadt világgá kezd válni. A gyermeknevelés időszaka továtúnik. Az általa neveltek mind felnőttek, élettartama már a végéhez közeledik. Ezért "a bolygót alkotó anyagtömeg megszűnik engedelmeskedni azoknak a kohéziós és őket komplex egységekbe kényszerítő törvényeknek, amelyek eddig egyben tartották azt." És olyanná válik, mint egy tetem, amelyet átadtak a pusztítás munkájának, minden alkotó részecskéje szabadon és végleg elválhat a testtől, hogy a jövőben új hatásoknak és vonzásoknak engedelmeskedjen. Maga a Hold vonzása elvégezné a lebontás feladatát azáltal, hogy víz helyett már szilárd részecskékből álló árapályt hozna létre (hát még ha tudhatná a Hold ártalmas hatásainak teljes mértékét is...). Tévedése abban rejlik, hogy úgy véli, hosszú idő telik el, míg a Naprendszer felbomlik és elpusztul: mi úgy tudjuk, hogy ez egy szempillantás alatt fog végbe menni, bár számos előjele lesz. Egy másik tévedése az a feltételezés, hogy a Föld a Napba fog zuhanni. Valójában a naprendszeri *pralaya*-ban maga a Nap hullik szét elsőként... Értse meg a világegyetem és az ember hatodik princípiumának természetét és lényegét, és már megértette világunk legnagyobb misztériumát – és miért ne lenne így – talán nem vesz ez körül minket minden oldalról? Immár ismerős megnyilvánulásai - mesmerizmus, ódikus¹ erők stb. – mind az Egyetlen erő különböző aspektusai, amelynek léteznek jótékony és pusztító megjelenései is. Egy Adeptus beavatásának fokozatai azt a hét szakaszt jelölik, amelyeken áthaladva megérti a természetben és az emberben rejlő hét princípium titkait, és felébreszti szunnyadó erőit.

XVI. Levél

Ez a levél Sinnett úr kérdéseit és ezekre K.H. válaszait tartalmazza. Sinnett 1882. július 15-e után kaphatta kézhez. A levelek sorában a későbbiekben a teozófusok gyakran így hivatkoznak rá: a „Devacsán levél”. (A ford.)

(1) K: A *The Theosophist* legutóbbi számában² - 226. oldal, 1. hasáb -, egy levélhez fűzött megjegyzések nagyon fontosnak és figyelemre érdemesnek – nem mondom, hogy ellentmondásosnak – mutatkoznak, mindarra tekintettel, amit eddig a spiritizmusról megtudtunk. Már hallottunk egy olyan spirituális létállapotról, amelyben egy ideig az újjá fejlődött Ego tudatosan létezik, mielőtt egy másik világban ismét testet öltene; de témánknak

¹ Az ódikus erőt („odic force”) Carl von Reichenbach báró munkássága ismertette meg a világgal a XIX. században. Természetesen a modern tudomány - nem meglepő módon - akkor is és most is tagadja ilyen, az élet-megnyilvánulásokhoz társuló erő létezését. (A ford.)

² Az 1882. júniusi számról van szó. (A ford.)

ez a kérdésköre eddig homályban maradt. Ám most néhány határozott kijelentés hangzott el róla; és ezek további kérdéseket vetnek fel. A *Deva Chan*-ban (kölcsonadtam a *Theospohist*-omat egy barátomnak, így nincs kéznél, hogy pontosan hivatkozzak rá, de ha jól emlékszem, akkor így nevezik a spirituális boldogság állapotát) a megújult Ego, úgy tűnik teljes mértékben emlékszik a földi életére¹. Így van ez, vagy félreértés van ezzel a kérdéssel kapcsolatban?

(1) V: A *Deva-Chan*-t, vagyis a „*Sukhavati*” földjét maga Buddha urunk írja le *allegorikusan*. Amit mondott, az megtalálható a *Shan-Mun-yi-Tungban*². A *Tathagata*³ ezt mondja: „Sok ezer miriádnyi világrendszeren túl létezik egy Boldogság-régió, amelyet *Sukhavatinak* hívnak. ... Ez a régió hét sor korláttal, hét sor hatalmas függönnyel és hét sor lengedező fával van körülvéve; az *Arahatok* e szent hajlékát a *Tathagaták* (*Dhyan Chohanok*) irányítják, és a *Bodhisattva*⁴-k birtokolják. Hét értékes tóval rendelkezik, amelyek közepén kristálytisztá vizek folynak, amelyeknek 'hét és egy' tulajdonságuk, vagy megkülönböztető jegyük van (az Egyből kiáradó 7 princípium). Ez, ó, *Sariputra*, a 'Deva Chan'. Isteni *Udambara*⁵ virága gyökeret ereszt minden Föld árnyékában, és virágzik mindazok számára, akik elérik. Az áldott vidéken születettek valóban boldogok, nincs többé bánat vagy szomorúság *abban a ciklusban* számukra. [...] Szellemek (Lha) miriádjai térnek be oda pihenni, majd *visszatérnek saját régióikba* (*). Továbbá, ó, *Sariputra*, sokan azok közül, akik az öröm földjén születnek, *Avaivartyák* (**). ..." stb.

(*) Azok, akik még nem fejezték be a földi fordulóikat.

(**) Szó szerint – azok, akik soha többé nem térnek vissza – a hetedik körös emberek stb.

(2) K: Mármost azon a tényen kívül, hogy a *Deva Chan*-beli lét időtartama korlátozott, nagyon sok a hasonlóság ezen állapot és a szokásos vallások Mennysországa között (eltekintve az emberszerű Istenről alkotott elképzelésektől).

(2) V: Miután újjáéled, a megújult *Ego* bizonyos – földi életével arányos – ideig megőrzi „földi életének teljes emlékét”. (Lásd az előző kérdést.) De *soha* nem mehet vissza a Földre a *Deva Chan*-ból, és az utóbbi sem hasonlít semmilyen vallás paradicsomára vagy mennyei

¹ Egy későbbi levelében (a Barker-féle számozás szerint 24a jelűben) a Mester ezt egy szó beszúrásával így pontosította: „földi **spirituális** életére”. (A ford.)

² Kínai nyelven írt, szent buddhista szövegek gyűjteménye. Kb. fordítása: „Napi imák kontemplatív szerzetesrendek tagjai számára”. (A ford.)

³ Buddha Urunk másik, Indiában gyakran használatos neve. (A ford.)

⁴ A *Bodhisattva* szanszkrit szó, és olyan lényt jelöl, aki szeretettel és együttérzéssel elterelve azért igyekszik a Buddha szintet elérni, hogy az emberiség és valamennyi érző lénynek segítséget nyújthasson a saját fejlődésében. És már csak egyetlen testet öltés választja el ettől a nemes céltól. (A ford.)

⁵ Az *udambara* a fikuszok egy változatának, ill. e növény virágának, gyümölcsének is a neve. A Buddhizmusban azonban mélyebb jelentése van, amennyiben virágzásából nagy Szellemi lények érkezésére következtetnek, és azért is, mert a hagyomány szerint Buddha ilyen virágot tartott a kezében, miközben tanította legközelebbi követőit. (A ford.)

világára – még az „az emberszerű Istenről alkotott elképzelések” elvetésével együtt – sem. Pusztán H.P.B írói képzelőtehetsége volt az, ami ezt a magával ragadó párhuzamot sugallta.

(3) K: Most hát a fontos kérdés az, hogy ki megy a Mennybe – avagy *Deva-Chan*-ba? Vajon ezt az állapotot csak azon kevesek érik el, akik nagyon jók, vagy a sokak is, akik nem túl rosszak – miután esetükben eltelt egy hosszabb idejű tudattalan állapot vagy előkészület.

(3) V: „Ki megy a *Deva Chan*-ba?” A személyes *Ego* természetesen, de boldoggá avatva, megtisztítva, szentként. Minden *Ego* – a hatodik és hetedik princípium kombinációja –, amely a tudattalan előkészület időszaka után megszületik a *Deva Chan*-ban, szükségszerűen olyan ártatlan és tiszta, mint egy újszülött csecsemő. Az a tény, hogy egyáltalán újjászületik, régi személyiségében a jó túlsúlyát mutatja a rosszal szemben. És míg (rossz) karmája egy időre félreáll, hogy majd ismét kövesse őt jövőbeli földi testet öltésében, ő csak nemes cselekedeteinek, szavainak és gondolatainak karmáját hozza magával ebbe a *Deva Chan*-ba. A „rossz” számunkra relatív fogalom – ahogy azt már többször is mondták önöknek –, és az Egyensúly Törvénye az egyetlen törvény, amely soha nem téved. Ezért mindazok, akik nem süllyedtek el a jóvátehetetlen bűn és az elállatiasodás mocsarában, a *Deva Chan*-ba mennek. Később majd meg kell fizetniük bűneikért, akár szándékosan követték el ezeket, akár nem. De addig is - jutalom vár rájuk: megkapják az általuk előidézett *okok következményeit*. Természetesen ez, mondhatni, az *erőtlen önzés* állapota, amely során az *Ego* learatja a Földön tanúsított *önzetlenségének* jutalmát. Teljesen elmerül minden személyes földi vonzalmának, preferenciájának és gondolatának boldogságában, és begyűjti érdemdús cselekedeteinek gyümölcsét. Sem fájdalom, sem bánat, de még a szomorúság árnyéka sem sötétíti el tiszta boldogságának ragyogó láthatárát: mert ez az *örök „Maya” állapota*. ... Mivel a *személyiség* tudatos érzékelése a Földön csupán egy múlandó álom, a *Deva Chan*-beli érzet is ugyanolyan lesz, mint egy álom – csak százszorosán életszerűbb benyomást kelt. Annyira így van ez, hogy a boldog *Ego* képtelen átlátni a fátylon, és észrevenni a gonoszságot, bánatot és bajokat, amelyeknek a Földön hagyott szerettei ki lehetnek téve. Ebben az édes álomban él szeretteivel – akár már előtte távoztak, akár még a Földön maradtak; ott vannak körülötte, ugyanolyan boldogok, áldottak és ártatlanok, mint maga a testetlen álmodó; mégis, ritka látomásoktól eltekintve, durva bolygónk lakói nem érzik ezt. A teljeskörű *Maya* ilyen kiterjedt állapotában egyes tiszta, szerető, szokásosnál érzékenyebb emberek lelkei vagy asztrális tudatosságban működő *Ego*-i, ugyanilyen illúzió hatása alatt hiszik azt, hogy szeretteik lejönnek hozzájuk a Földre, miközben az ő saját Szellemük emelkedik fel a *Deva Chan*-ban lévőkhöz. Sok szubjektív spirituális közlés – többnyire akkor, amikor az érzékeny alanyok tiszta lelkűek és szándékúak – valóságos; de a beavatatlan médium számára rendkívül nehéz feladat, hogy elméjében rögzítse a látottak és hallottak igaz és pontos emlékét. Néhány esetben a pszichográfiának nevezett jelenség (bár ritkábban, de) szintén valóságos. Az érzékeny ember szelleme, amelyet – mondhatni – áthat a *Deva Chan*-ban

lévő Szellem aurájának energiája, néhány percre *az eltávozott személyiségévé válik*, és az utóbbi kézírásával, nyelvén és gondolataival ír, épp úgy, ahogyan azok az ő életében voltak. A két szellem egyé olvad; és az egyik túlsúlya a másikkal szemben az ilyen jelenségek során meghatározza, hogy melyik *személyiség* lesz túlsúlyban az ilyen írásban és a „transz-beszédben” megnyilvánuló jellemzőkben. Amit „rapportnak” hívnak, az valójában a molekuláris rezgések azonossága a testben élő médium asztrális része és a testen kívüli személyiség asztrális része között. Épp most láttam egy angol professzor cikkét *a szaglásról* (amelynek szemlélését fogom is kérni a *Theosophist*-ban, magam is ejtve róla néhány szót), és találtam benne valamit, ami a mi esetünkre vonatkozik. Ahogy a zenében két különböző hang összhangban lehet, és külön-külön is megkülönböztethető, és ez a harmónia vagy diszharmónia a szinkron rezgésektől és a kiegészítő periódusoktól függ; ugyanígy létesül kapcsolat a médium és „irányítója” között, amikor asztrális molekuláik összhangba kerülnek. És hogy a kommunikáció inkább az egyik személy sajátosságait vagy a másikat tükrözi-e, az dönti el, hogy milyen a két rezgés-készlet egymáshoz viszonyított erőssége az Akasa összetett, eredő hullámában. Minél kevésbé hasonlóak a rezgési impulzusok, annál inkább a médiumtól eredő és kevésbé spirituális lesz az üzenet. Így hát ítélje meg a médium erkölcsi állapotát az állítólagos "irányító" Intelligencia erkölcsi szintjéből kiindulva, és az üzenetek hitelességének kérdését máris kétséget kizáróan tisztázta.

(4) K: Vajon a *Deva Chan* -úgymond- határain belül sokféle körülmény létezik, vagy mindenki hozzátétőlegesen egyforma állapotba kerül, amelyből alacsonyabb vagy magasabb körülmények között születnek meg az okok következő világában? Nincs értelme a találgatásokat szaporítani, információra van szükségünk, ami alapján tovább haladhatunk.

(4) V: Igen; a *Deva Chan*-i állapotokban nagy változatosság van, és minden úgy van, ahogy mondod. Épp annyiféle boldogság, érzékelés és az ilyen jutalom lehetősége befogadására való képesség van ott is, ahány a földön. Ez egy eszményi paradicsom, ami minden esetben az *Ego* saját teremtménye, és általa telik meg tájakkal, eseményekkel, és mindazokkal az emberekkel, akiket elvárása szerint meg kell, hogy találjon egy ilyen bensőséges boldogság-szférában. És ez a változatosság, annak összetétele lesz az, ami az ideiglenes, személyes *Egot* abba az áramlatba kormányozza, amely majd meghatározza, hogy alacsonyabb vagy magasabb fejlettségű állapotban öltön testet a soron következő okok-világában. A természetben minden olyan harmonikusan együtt működik – különösen a szubjektív világban –, hogy a *Tathágaták* – vagy *Dhyan Chohan*-ok –, akik az impulzusokat irányítják, soha nem követhetnek el hibát.

(5) K: Első ránézésre egy tisztán spirituális állapot ebben az életben csak magasan spiritualizált lények számára lenne élvezetes. De rengeteg (erkölcsileg) nagyon jó ember van, akik egyáltalán nem mondhatók spirituálisnak. Hogyan tudnak ezek - az ő élet- emlékeikkel - belépni az anyagi létállapotból egy spirituálisba?

(5) V: Ez csak a mi durván "anyagi" állapotunkhoz viszonyítva "spirituális állapot", és - ahogy már szó volt róla - ezek a spiritualitási fokozatok alkotják és határozzák meg a *Deva Chan*-i léten belüli állapotok nagy "változatosságát". Egy őserdei törzsből származó anya elveszett gyermekével a karjában nem kevésbé boldog, mint egy királyi palotából származó; és bár Ego-ként a hét princípiumból álló Lényük kifejlődése előtt meghaló gyermekek nem találják meg az utat a *Deva Chan*-ba, a szerető anyjuk képzelete mégis megtalálja ott gyermekeit, mert sosem hibázik abban, hogy megteremtse, amire a szíve vágyik. Mondhatnánk, hogy ez csak egy álom, de végül is - talán az objektív élet nem az élénk valótlanágok panorámája? Azok az örömök, amelyeket egy rézbőrű indián a "Örök Vadászmezőkön" átél ebben az Álomok Országában, nem kevésbé intenzívek, mint az az extázis, amelyet egy zenerajongó él át, aki korszakokat tölt el képzeletbeli angyali kórusok és zenekarok által játszott isteni szimfóniák hallgatásának elragadtatott gyönyörűségében. Mivel nem az előbbi hibája, ha "vadnak" született, ölési ösztönrel, és - bár ez sok ártatlan állat halálát okozta - ha mindezek mellett szerető apa, fiú, férj volt, miért ne kapná meg a *maga* jutalmát ezért? Egészen más lenne a helyzet, ha ugyanazokat a kegyetlen tetteket egy művelt és civilizált ember követte volna el, pusztán a sport szeretetéből. Az újjászülető vadember, tökéletlen erkölcsi fejlettsége miatt egyszerűen csak alacsony helyet foglalna el a ranglétrán; míg a másik karmáját erkölcsi jellegű vétkek szennyeznék be... Az olyan ego-t kivéve, amely durva magnetizmus által vonzva belesodródik abba az áramlatba, amely a "Halál bolygójára" – Földünk mentális és fizikai Holdjára – viszi, mindenki alkalmas arra, hogy egy olyan relatív "spirituális" állapotba kerüljön, ami megfelel korábbi létállapotának és gondolkodásmódjának. Tudomásom és emlékeim szerint H.P.B. elmagyarázta Hume úrnak, hogy az ember hatodik princípiuma, mint valami tisztán spirituális dolog, nem létezhet, vagy nem lehet tudatos a *Deva Chan*-ban, ha nem olvasztja magába az ötödik princípium vagy állati lélek néhány elvontabb és tisztább mentális tulajdonságát: a *manas*-t (elmét) és az emlékezetet. Amikor az ember meghal, a második és harmadik princípiuma is vele együtt hal; az alsó hármasság eltűnik, és a negyedik, ötödik, hatodik és hetedik princípium alkotja a fennmaradó *Négyességet*. (Olvasd el újra a *Fragments of O. T.*¹ 6. oldalát). Innentől kezdve "halálos" küzdelem zajlik a Felső és az Alsó páros között. Ha a felső győz, a hatodik, miután magához vonzotta az ötödikből a Jó kvintesszenciáját – nemesebb vonzalmait, (földi mércével) szent törekvéseit és elméjének leginkább átszellemült részeit –, követi a hetediket, isteni *Tanítóját* a „Előkészületi” Állapotba; az ötödik maradéka pedig a negyedikkel együtt üres *burokként* – (a kifejezés teljesen helytálló) – ott maradnak a Föld légkörében. Ami így a személyes emlékek felének elvesztésével, valamint az állatias ösztönök kiteljesedésével (egy bizonyos ideig) hátra marad, az röviden egy „Elementáris”. Ez az átlagos médium „angyali vezetője”. Ha viszont a Felső *Kettősség* veszít, akkor az ötödik princípium az, amely magába szívja mindazt, ami a *személyes* emlékekből és a személyes individualitás tapasztalásaiból megmaradt a hatodikban. De mindezzel a többlet munícióval együtt sem marad meg a *Kama Loka*-ban

¹ Hivatkozás az ekkor Hume úr által írt *Fragments of Occult Truth* c. kiadványra. (A ford.)

– a „vágy világában”, avagy Földünk légkörében. Nagyon rövid időn belül, mint egy szalmaszál, amely egy nagy Örvény felé tartó áramlat kisebb örvényei és hullámvölgyei között lebeg, felkapja és magával ragadja az emberi Egók sodró áradata. Míg a hatodik és hetedik princípium – immár egy tisztán spirituális, egyéniesült monád, amelyben semmi sem maradt az egykori személyiségből, és nem lévén szabályos „előkészületi” időszaka, amelyen át kellene mennie (hiszen nincs is megtisztított személyes *Ego*, ami ebből újjászülethetne), a határtalan Térben egy többé-kevésbé hosszú időtartamú öntudatlan Nyugalmi időszak után – egy másik személyiségben találja magát testet öltve, a következő bolygón. Amikor elérkezik a „Teljes Egyéni Tudat” időszaka – amely megelőzi az Abszolút Tudat időszakát a *Para Nirvánában* –, ez az elveszett *személyes élet* olyan lesz, mint egy kitépett oldal az *Életek Nagy Könyvében*, anélkül, hogy egyetlen kósza szó is jelezné a hiányát. A megtisztított monád se nem érzékeli, sem emlékszik rá a múltbeli újjászületéseinek sorozatában – pedig egyébként emlékezne rá, amikor leszáll a „Formák Világába” (*rupa-loka*) –, és életeinek áttekintése során a legapróbb jelét sem fogja észrevenni, hogy valaha is részese volt ilyennek. A *Sammá-Sambuddh*¹ ragyogása –

„...az a fény, mely halandó látókörünkön túl megvilágítja

vonalát minden világban minden életnek²”

...sem vet semmilyen fényt az ilyen *személyes* életre az elmúlt életek sorában.

Az emberiség javára legyen mondva, hogy egy létezés ilyen teljes kitörlése az Univerzális Létezés tábláiról nem elég gyakori eset ahhoz, hogy számottevő legyen. Valójában, mint a sokszor emlegetett "veleszületett idióta" esete, egy ilyen dolog is *lusus naturae*³ - és így inkább kivétel, nem szabály.

(6) K: És hogyan egyeztethető össze egy olyan spirituális létezés, amelyet a *Deva Chan*-ban az *Ego*-nak kell tulajdonítani - t.i. amelyben minden beolvad a hatodik princípiumba - , az egyéni és személyes, anyagi testben élt élet tudatosságával, ha az *Ego* megtartja földi tudatát, ahogyan azt a *Theosophist*-ban megjelent egyik írása is állítja?

(6) V: A kérdést most már kellően megmagyaráztuk, úgy vélem: a hatodik és hetedik princípium a többitől függetlenül alkotja az örök, romolhatatlan, de egyben *tudattalan* "Monádot". Ahhoz, hogy benne életre keltsük a szunnyadó tudatot, különösen a *megszemélyesített* tudatosságot, szükség van még a monádé mellett az ötödik princípium - az "állati lélek" - legmagasabb rendű tulajdonságaira is; és ez az, ami az éteri *Ego*-t alkotja, amely a *Deva Chan*-ban él és élvez a boldogságot. Csakhogy a Szellem, vagy az Egy vegyítetlen kiáradását - az utóbbi a hetedik és hatodik princípiummal együtt alkotja a

¹ A Buddhizmusban ez „teljesen megvilágosodott” embert jelent. Ennek az állapotnak egyik velejárója az, hogy az ember az összes korábbi testet öltésére emlékszik. (A ford.)

² Ez - csekély változtatással – Sir Edwin Arnold művéből, a *The Light of Asia*-ból vett részlet. (A ford.)

³ Latin kifejezés, jelentése kb. a természet torzszüleménye, szörnyszülött. (A ford.)

legfelső hármasságot – ezekben csak az képes magába fogadni, ami jó, tiszta és szent; ezért semmilyen érzéki, anyagias vagy szentségtelen emlékkép nem követheti az *Ego*-t a Boldogság birodalmába, csakis a megtisztított emlékei. A rossz cselekedetek és gondolatok emlékei, karmája utoléri az *Ego*-t az által, hogy megváltoztatja személyiségét a következő okok világában. A *Monád*, vagy a „szellemi Individualitás” minden esetben érintetlen marad. „Nincs bánat vagy fájdalom azok számára, akik ott születtek (a *Deva Chan Rupa-Loka*-jában); mert ez a tiszta világ. A tér minden régiójában találhatók ilyen világok (*Sakwald*), de ez a Boldogság világa a legtisztább.” A *Djnana Prasthdna Shaster*¹-ben ezt mondják: „személyes tisztaság és komoly meditáció által átlépjük a Vágyak Világának határait, és belépünk a Formák Világába.”

(7) K: A Halál és a *Deva-Chan* közötti előkészületi időszakot eddig mindenesetre nagyon hosszúnak képzeltem. Ma már azt mondják, hogy némely esetben csak néhány nap, de (ahogy erre következtetni lehet) egyetlen esetben sem hosszabb néhány évnél. Ez elég egyértelmű állításnak tűnik, de meg kell kérdezniem, hogy ezt kifejezetten meg tudod-e erősíteni, mert a dolog nagyon sok kérdésre kihat.

(7) V: Egy másik szép példa arra a szokásos rendetlenségre, amelyben H.P.B. asszony a mentális bútorait tartja. „*Bardo*-ról” beszél, és még csak meg sem mondja az olvasóinak, hogy az mit jelent! Ahogy írószobájában megtízszereződik a zűrzavar, úgy elméjében is az összezsúfolódott gondolatok olyan káoszban leledzenek, hogy amikor formába öntve ki akarja fejezni őket, a képződmény farka a feje elé lóg le. A „*Bardo*-nak” semmi köze az időtartamhoz a általad említett esetben. A „*Bardo*” a halál és az újjászületés közötti időszak – és ez lehet néhány év, de lehet egy egész *kalpa*² is. Három kisebb időszakra osztható: (1) amikor az *Ego* megszabadulva földi burkától belép a *Kama-Loka*-ba (*) avagy az Elementárisok birodalmába; (2) amikor belép a „felkészülési periódusba”; (3) amikor újjászületik a *Deva Chan Rupa-Loka*-jában. Az (1) al-időszak néhány perctől több évig is tarthat – a „néhány év” kifejezés rejtélyessé és teljesen haszontalanná válhat alaposabb magyarázat nélkül; a (2) al-időszak „nagyon hosszú”; épp ahogy mondod, néha hosszabb, mint azt el tudnád képzelni, mégis arányos az *Ego* spirituális fejlettségi szintjével; a (3) al-időszak a jó Karmával arányos ideig tart, amely után a *monád* ismét reinkarnálódik. Amikor az *Agama Sútra* ezt mondja: „mindezekben a *Rúpa-Loka*-kban a *Deva*-k (Szellemelek) egyformán ki vannak téve a születésnek, hanyatlásnak, az öregségnek és a halálnak”, az csupán azt jelenti, hogy egy *Ego* megszületik ott, majd mintegy kezd elhalványulni, és végül „meghal”, azaz abba az öntudatlan állapotba kerül, amely megelőzi az újjászületését; majd a *Sútra* ezekkel a szavakkal zárul: „Ahogy a *Dévák* előbukkannak ezekből a mennyei

¹ A *Jñāna-prasthāna-śāstra* (kb. „A Tudás megalapozása”) a Buddhizmus szent könyveinek egyike. (A ford.)

² Mint a *yuga*, *manvantara* és a *pralaya*, a *kalpa* is különböző – bár emberi mércével nehezen felfogható – hosszúságú időtartamokat jelölhet. Úgy tűnik, a legrövidebb ezek közül 4 320 000 év (egy *Maha yuga*), de jelentheti *Brahma* egy napját, 4 320 000 000 évet is. (Hogy a *Maha Kalpa*-t már ne is említsük.) A szövegkörnyezet dönti el, melyikre kell gondolni. A teozófiában gyakran a bolygólánc egy teljes Körének időtartamát jelölik vele. (A ford.)

világokból, ismét belépnek az alsóbb világba”, azaz elhagyják a boldogság világát, hogy újra megszülessenek az okok világában.

(*) Tibetiül: Juh-Kai¹.

(8) K: Ebben az esetben, és feltételezve, hogy a *Deva Chan* nem kizárólag Adeptusok és a hozzájuk hasonlóan magas rangú személyek öröksége, létezik egy Mennyszággal egyenértékű létállapot, amelyből a földi életet hatalmas számú, előttünk itt járt ember figyelheti!

(9) K: És meddig tart ez a spirituális boldogság-állapot? Évekig? Évtizedekig? Vagy évszázadokig?

(8) V: A leghatározottabban állítható, hogy a *Deva Chan* nem „kizárólag az Adeptusok öröksége”, és a leghatározottabban *van* egy olyan létállapot, ami megfeleltethető a „mennyszágnak” – már ha muszáj ezt az asztro-geográfiai keresztény kifejezést használnunk – „hatalmas számú, előttünk járt ember számára”. De a „földi életet” egyikük sem *figyelheti*, a Boldogság Törvénye² és a már említett *Maya* miatt.

(9) V: Éveken, évtizedeken, évszázadokon és évezredek át, gyakran ennek többszörösége is. Minden a karma időtartamától függ. Töltsd fel olajjal Den³ kis csészéjét és egy városi víztározót, majd mindkettőt gyújtsd meg, és lásd melyik ég tovább. Az *Ego* a kanóc, a karma pedig az olaj: az utóbbi (a csészében és a tározóban levő) mennyiségének különbsége a különböző karmákból eredő időtartamok nagy különbségét sugallja. Minden következménynek arányosnak kell lennie az okkal. És mivel az ember testben eltöltött létének időtartama csak kis töredéke a *manvantara* ciklusban a születések közötti létezések időszakával, úgy ezen „életek” bármelyikének egy bolygón létrehozott jó gondolatai, szavai és tettei olyan következményeket vonnak maguk után, amelyek kibontakozása sokkal több időt igényel, mint az őket kiváltó okok kialakulása. Ezért amikor a *Jat*⁴-okban és a buddhista szentírások más *mesés* történeteiben azt olvasod, hogy ezt vagy azt a jó cselekedetet több *Kalpa*-ig tartó boldogsággal jutalmazták, ne mosolyogj az abszurd túlzáson, hanem idézd fel, amit most mondtam. Tudod, egy apró magból fa sarjadt, amely már 22 évszázada él: az *Anunradha-pura Bo*⁵ fára gondolok. Ne neved, ha

¹ Ezt az utólagos kiegészítést piros színű tintával, a lap aljára írták. Elképzelhető, hogy a levél lecsapatását végző tanítvány fűzte hozzá a levélhez. (A ford.)

² Az eredeti kifejezés („Law of Bliss”). A bliss szónak itt sok más jelentése is van, úm. üdvösség, áldottság, gyönyörűség, elragadtatottság stb. (A ford.)

³ „Den” valószínűleg Sinnett úr kislánya, Dennis. (A ford.)

⁴ A „Jat-ok” utalás az indiai kultúrában ismert *Jataka Tales* (kb. fordítása „Születési történetek”) mesegyűjteményre. Ez főleg Buddha urunk korábbi testet öltéseinek történeteit tárja az olvasó elé erkölcsi tanulságokkal megspékelt történetek formájában. (A ford.)

⁵ A *Ficus religiosa* egy ma is élő, és szent faként tisztelt példánya a Sri Lankai Anuradhapura városában. A hagyomány szerint ez a – mára több mint 2300 éves – fa annak a fának egyik ágáról metszett hajtásból nőtt fává, ami alatt Buddha urunk megvilágosodott. (A ford.)

valaha is a *Piudha-Dhanára* vagy bármely más buddhista *sutra*-ra bukkansz, és ezt olvasod: "A *Kama-Loka* és a *Rupa Loka* között van egy hely, a '*Mara*' (Halál) lakhelye. Ez a szenvedéllyel és vággyal teli *Mara* lerombol minden erényes elvet, ahogy a kő őrli meg a gabonát (*). Palotája 7000 *Yojana*¹ oldalú, négyzet alakú, és hétszeres fal veszi körül", mert most már felkészültebbnek érzed magad az allegória megértésére.

(*) Ez a *Mara*, ahogy valószínűleg sejtí, nem más, mint allegorikus képe annak, amit a „Halál bolygójának” nevezünk – az az örvény, amiben eltűnnek az életek, amiknek pusztulnia kell. A nagy küzdelem tehát a *Kama* és *Rupa Loka* között zajlik.

Amikor Beal, Burieouf vagy Rhys Davids, az ő keresztény és materialista lelkük ártatlanságában úgy fordítanak le írásokat, mint általában szoktak, nem is neheztelünk rájuk magyarázataik miatt, mivel nem telhet több vagy jobb tőlük. De mit jelenthet a következő részlet? „A Mennyei vágyak birodalmának elnevezése” (máris egy félrefordítás, mert a *Loka*-k nem Mennyei, hanem helyek vagy lakhelyek) „*Kama-Loka*-t – azért nevezik így, mert a lények, akik lakják őket, alá vannak vetve az evés, ivás, alvás és szerelem vágyainak. Más néven is említik ezt, úgymint az érzékelésre képes lények öt (?) rendjének – *Deva*-k, emberek, *asura*-k, állatok, démonok – lakhelyei.” (*Lantan Sutra*, S. Beal angolra fordításában). Ebből egyszerűen az következik, hogy ha a fordítást végző tiszteletes egy kicsit jobban értette volna a tanítás lényegét, akkor (1) két osztályra bontotta volna és ennek megfelelően nevezte volna el a Dévákat: „*Rupa-Deva*-kra” és „*Arupa-Deva*-kra” („formával bíró” – vagy objektív, és „forma nélküli” vagy szubjektív *Dhyan Chohanok*); és (2) ugyanezt tette volna az „emberek” osztályával is, mivel vannak *burkok* és „*Mara-Rupa*-k” – azaz megsemmisülés felé haladó testek. Mindezek teljességünkben felsorolva a következők:

(1) "*Rupa-deva*-k" – *Dhyan Chohan*-ok (**) formákkal;

(2) "*Arupa-deva*-k" – *Dhyan Chohan*-ok, formák nélkül;

(3) "*Pisácha*-k" – (két princípiumú) szellemek.

(4) "*Mara rupa*-k" – Halálra ítélték (3 princípiumúak).

(5) *Asurá*-k – (első osztályú) Elementálok – emberi formával;

(6) Állatok – második osztályú, azaz állati Elementálok;

(7) *Rakshasá*-k (Démonok) – Varázslók lelkei vagy asztrális formái; olyan emberek, akik elérték a tiltott művészetben a tudás csúcsát. Akár élnek akár holtak, ők mondhatni

¹ Az ősi Indiában használt hosszmérték. Ma kb. 1.6 km-nek (1 mérföldnek) tartják, de lehetett akár 8 km (5 mérföld) is, a pontos hosszát vitatják. (A *ford.*)

becsapták a természetet; de ez csak átmeneti menekülés számukra – amíg bolygónk el nem homályosodik. Utána már nem kerülhetik el a megsemmisülést.

(**) Földünk bolygói szellemei nem a legmagasabban fejlettek közé tartoznak, ahogy azt bizonyára sejtet is – mivel - ahogy Subba Row mondja az Oxley munkájáról szóló kritikájában -, egyetlen keleti Adeptus sem szeretné, ha összekevernék őt egy angyallal vagy *Deva*-val. Lásd a *Theosophist* májusi¹ számát.

Ez a hét csoport alkotja a körülöttünk lévő szubjektív világ lakóinak főbb csoportjait. Az (1) csoportban találhatók azok, akik az anyagi világ *intelligens* működtetői, akik mindezen intelligenciájukkal együtt is csak vakon engedelmes eszközei az *Egynek*; vagyis egy passzív princípium aktív képviselői.

És hasonló módon szinte az összes szútránkat félreértelmezik és rosszul fordítják; mégis, még a tanok és kifejezések kusza zűrzavara alatt, ha valaki akár csak felületesen is ismeri az *igazi* tanítást, van szilárd alapja, amin megállhat. Így például, a "*Kama-Loka*" hét lokájának felsorolásakor az *Avatamsaka Sutra* a hetedikként a "Kétség birodalmát"² adja meg. Arra kérlek, hogy jegyezd meg a nevet, mivel a későbbiekben fogunk róla beszélni. Minden ilyen „világnak” a Következmények Szférájában van egy *Tathagata*-ja, vagy „*Dhyan Chohan*-ja” – aki védelmezi azt és örököl felette, de nem avatkozik bele a dolgaiba. Természetesen az összes ember közül a spiritiszták lesznek az elsők, akik elutasítják és a „túllihegett babonák szemétdombjára” dobják tanainkat. Ha biztosítanánk őket arról, hogy „mennyországaink” mindegyikében hét fogadó állomás található, ugyanannyi „Szellemi Vezetővel”, bennük, akik „főnökök” ezekben, és ezeket az „angyaloknak” – mondjuk Szent Pétereknek, Jánosoknak és Szent Earnest-nek - neveznénk, máris tárt karokkal fogadnának minket. Na de ki hallott már holmi *Tathagata*-król és *Dhyan Chohanok*-ról, *Asurá*-król és Elementálokról? Nevetséges! Mégis, barátaink (legalábbis Mr. Eglinton) boldogan megengedik nekünk, hogy „bizonyos ismeretekkel rendelkezünk az okkult tudományokról” (lásd a „*Light-ot*”³). Így még ez a korlátozott „Tudás” is a szolgálatodra áll, és most segít nekem megválaszolni a következő kérdésem:

„Van-e bármilyen köztes állapot a *Deva Chan* spirituális boldogsága és a hatodik princípiumukat elvesztett, már csak félig tudatos, szánalmas emberi maradványok – elementárisok - árny-élete között? Mert ha igen, az képzeletben helyet adhatna a spirituális médiumok Earnest-jeinek és Joey-jainak – az amolyan jobbik fajta irányító 'szellemeknek'. Ha van ilyen, akkor biztosan egy nagyon népes világnak kell lennie, ahonnan bármilyen 'spirituális' közlés származhat.”

¹ A *The Theosophist* 1882. májusi számáról van szó. (A ford.)

² „*Territory of Doubt*”. (A ford.)

³ Feltehetően itt William Eglinton (lásd a 80. oldali lábjegyzetet róla) egy írásáról lehet szó, amit a *The Banner of Light* c. spiritiszta folyóiratnak küldött közlésre. (Ez a hetente, az USA-ban megjelenő újság volt talán a legtovább működő és legbefolyásosabb spiritiszta orgánus a spiritizmus történetében.) (A ford.)

Sajnos nem, barátom; amennyire én tudom, nincs ilyen. A "*Sukhavati*"-tól a "Kétség birodalmáig" számos spirituális állapot létezik; de én nem tudok ilyen "köztes állapotról". Említettem már nektek a Sakwala-kat (bár nem bontanám ezeket osztályokra, mert az haszontalan lenne); sőt még az *Avitchi*-ről is – a "Pokolról", ahonnan nincs visszatérés (*), és nincs több mondanivalóm róla.

(*) Az *Abidharma Shastra*-ban (Metaphysics) ezt olvassuk: – „Buddha azt tanította, hogy minden *Sakvála*-t körülvesz egy fekete tartomány Nap és Holdfény nélkül annak, aki beleesik. Innen Nincs újjászületés innen. Ez a hideg Pokol, a nagy *Naraka*.” Ez az *Avitchi*.

A "szánalmas emberi maradványnak" meg kell tennie mindazt, ami telik tőle. Amint kilépett a *Kama-Loka*-ból, és átkelt az „Arany Hídon”, amely a „Hét Arany Hegyhez” vezet, az Ego többé nem adomázhat figyelmes, elnéző médiumokkal. Egyetlen „Earnest” vagy „Joey” sem tért vissza a *Rupa Loka*-ból – hogy az *Arupa Loka*-t ne is említsük –, hogy negédes enyelgést folytasson halandókkal.

Természetesen létezik „jobb fajta maradvány” is; és a „burkok” - vagy ahogy itt nevezik őket, a „földön járók” – sem feltétlenül mind rosszak. De még a jókat is a médiumok átmenetileg rosszá teszik. A „burkoknak” ez talán mindegy is, mivel amúgy sincs mit veszíteniük. De van a „szellemeknek” egy másik csoportja is, amelyet eddig nem vettünk számításba: az öngyilkosok és a balesetekben meghaltak csoportja. Mindkét fajta képes kommunikálni, és mindkettőnek drágán meg kell fizetnie az ilyen látogatásokért. És most megint magyarázattal tartozom, hogy mire gondolok. Nos, ez az osztály az, amelyet a francia spiritiszták "*les Esprits Sonffrants*¹"-nak neveznek. Ők kivételt képeznek a szabály alól, mivel a Föld vonzásában és légkörében – a *Kama-Loka*-ban – kell maradniuk életük természetes tartamának legutolsó pillanatáig. Más szóval, az életfejlődés ezen különleges eseteinek hulláma tovább kell, hogy fusson mindaddig, amíg partot nem ér. De bűn és kegyetlenség felébreszteni az emlékezetüket és fokozni a szenvedésüket azzal, hogy esélyt adunk nekik egy mesterséges életre; esélyt arra, hogy tovább rontsák karmájukat azzal, hogy mintegy nyitott ajtóba, nevezetesen médiumok és érzékenyek elé csalogatjuk őket, mert minden ilyen örömeért súlyos árat kell fizetniük. Elmagyarázom. Az öngyilkosokra, akik ostobán abban reménykedtek, hogy megszabadulnak az élettől, majd rádöbbennek, hogy továbbra is élnek, épp elég szenvedés vár ebből az életből. Büntetésük az utóbbi intenzitásában rejlik. Miután meggondolatlan cselekedetük miatt elvesztették hetedik és hatodik princípiumukat - bár nem örökre, mivel mindkettőt visszanyerhetik –, ahelyett, hogy elfogadnák büntetésüket és megragadnák a megváltás lehetőségét –, gyakran visszasírják az életet, és kísértésbe esnek, hogy bűnös eszközökkel visszaszerezzék azt. De a *Kama-Loka*-ban, az intenzív vágyak földjén ők csak egy testben élő helyettesen keresztül elégíthetik ki földi vágyaikat; és ebből kifolyólag a természetes élettartamuk lejártával jellemzően örökre el is veszítik monadjukat. Ami a balesetek áldozatait illeti – ők még

¹ Kb. fordítása „szenvedő lelkek”. (A ford.)

rosszabbul járnak. Hacsak nem voltak olyan jók és tiszták, hogy azonnal az *Akashi samádhi*-ba zuhantak - azaz csendes, gyönyörű álmokkal teli álomba, amely alatt nem emlékeznek a balesetre, hanem megszokott barátaik és helyszíneik között mozognak és élnek, amíg természetes élettartamuk véget nem ér, hogy ekkor majd megszülessenek a *Deva Chan*-ban –, komor sors várt rájuk. Ha életük bűnökkel és érzékiséggel volt tele, boldogtalan árnyakként – (nem „burkakként”, mert kapcsolatuk két magasabb princípiumukkal nem szakadt meg teljesen) – bolyonganak, míg el nem jön természetes haláluk órája. Földi szenvedélyeik teljes sodrában, ezek megszokott helyszíneihez kötődve, egyszer csak megfosztották őket a lehetőségtől, hogy kiélhessék ezeket. Persze hogy csábítják őket a médiumok által felkínált lehetőségek, hogy ezeket helyettesítők által kielégítsék. Ők a középkor *Pisacha*-i, inkubuszai és szukkubuszai. A szomjúság, falánkság, kéjvágy és kapzsiság démonjai – a felfokozott ravaszság, gonoszság és kegyetlenség elementáljai; áldozataikat szörnyű tettekre késztetik, és vad tivornyába kezdenek az így keltett érzések hatása alatt! Nemcsak áldozataikat teszik tönkre; ezeket a pszichikai vámpírokat gonosz késztetéseik áradata ragadja magával mindaddig, míg végül természetes életük végén a Föld aurájából olyan régiókba sodródnak, ahol korszakokon át gyötrelmes kínokat élnek át, mígnem a teljes pusztulás véget nem vet létüknek.

De ha a baleset vagy erőszak áldozata nem volt sem túl jó, sem nem túl rossz, csak átlagember, akkor a következő történhet vele. Egy médium, aki vonzza őt, a legkevésbé kíváncsi dolgokat teremti meg számára: a *skandha*-k új kombinációját és egy újabb adag rossz karmát. De hadd adjak világosabb képet arról, hogy mit értek „karma” alatt ebben az esetben. Ezzel kapcsolatban hadd bocsájtam előre, hogy mivel úgy tűnik, nagyon érdeklődsz e téma iránt, igen hasznos lenne, ha a lehető legmélyebben tanulmányoznád a karmáról és a nirvánáról szóló tanításokat. Hacsak nem ismered alaposan ezt a két tant – az *Abidharma*¹ metafizikájának kettős kulcsát –, mindig elveszíted a talajt a lábad alól, miközben megpróbálsz megérteni a többit. Többféle karmával és nirvánával rendelkezünk, attól függően, hogy a kozmoszra, egy világra, a *deva*-kra, buddhákra, *bodhisattva*-kra, emberekre vagy állatokra vonatkoztatva használjuk az elnevezést, a másodiknak hét birodalmát is beleértve. A karma és a nirvána csak kettő a buddhista metafizika hét nagy *misztériumából*; ebből a hétből még a legjobb orientalisták is csak négyet ismernek, és azt is nagyon felületesen.

Ha megkérdezel egy tanult buddhista papot, hogy mi a *karma*? – azt fogja mondani, hogy a *karma* az, amit egy keresztény gondviselésnek nevezhetne (csak bizonyos értelemben az), egy mohamedánnak pedig – *Kismet*, sors vagy végzet (ismét csak bizonyos értelemben az). Ez az a sarkalatos tan, amely azt tanítja, hogy amint egy tudatos vagy érző lény - legyen az ember, *deva* vagy állat - meghal, egy új lény fog keletkezni, és ő vagy az újra megjelenik egy másik testben, ugyanazon, vagy egy másik bolygón, a saját előző működése által

¹ Ősi buddhista filozófiai írások gyűjtőneve, amik alapul szolgáltak a később született, tulajdonképpeni vallási tanok számára. (A ford.)

megteremtett körülmények között. Vagy más szóval, hogy a *karma* a vezető erő, és a *trishna* (páli nyelven *tanha*) a szomjúság vagy vágy az értelmes, vagy érző életre – a közvetlen erő vagy energia –ami az emberi (vagy állati) cselekedetek eredménye, amelyek a régi *skandha*-kból (*) hozzák létre az új lény felépítését meghatározó új *skandha*-k csoportját – és irányítják magának a születésnek az adottságait.

(*) Megjegyezném, hogy az *Occult World* második és első kiadásában is ugyanaz az elírás szerepel a 130. oldalon, t.i. a *Skandha* szó helyett *Shanha* szerepel. Ebből úgy tűnhet, hogy *állítólagos* Adeptusként nagyon eredeti módon fejezem ki magamat.

Vagy hogy még világosabban fogalmazzunk, az új lény jutalmat és büntetést kap régi érdemdús cselekedeteiért és vétkeiért; a karma egy Bejegyzés-gyűjteménynek tekinthető, amelyben az ember minden cselekedete - jó, rossz vagy közömbös - gondosan feljegyeztetik a terhére és javára – úgymond ő maga, vagy inkább éppen ezen cselekedetei által. Ott, ahol a kereszténységben a költői képzelet „Feljegyző” Őrangyalt lát, a szigorú és gyakorlatias buddhista logika, felismerve annak szükségességét, hogy minden oknak létre kell hoznia a maga okozatát – megmutatja annak valódi megjelenését. A buddhizmus ellenzői nagy hangsúlyt fektettek arra az állítólagos igazságtalanságra, hogy az elkövető megmenekül, és egy ártatlan áldozatnak kell szenvednie helyette – hiszen a cselekvő és a szenvedő két különböző lény. A tény az, hogy bár bizonyos értelemben két külön lénynek tekinthetők, más nézőpontból mégis *ugyanarról a lényről van szó*. A „korábbi lény” kizárólagos szülője – egyszerre apja és anyja – az „új lénynak”. Az előbbi az, aki valójában az utóbbi teremtménye és megformálója; és a dolog lényegét tekintve sokkal inkább az, mint bármilyen vér szerinti apa lehet. És ha már jól megértetted a *skandha*-k jelentését, világossá válik, mire gondolok.

A *skandha*-k csoportja alkotja és formálja meg az emberi lény fizikai és mentális jellemzőit, így azt is, amit embernek (vagy bármely más lénynak) nevezünk. Ez a csoport (az exoterikus tanításban) öt *skandha*-ból áll, nevezetesen: *Rupa* – anyagi tulajdonságok vagy jellegzetességek; *Vedana* – az érzetek; *Sanna* – az elvont eszmék; *Sankhara* – mind a fizikai, mind a mentális hajlamok; és *Vinnana* – a mentális erők, és a negyedik *skandha* felerősítése – azaz a mentális, fizikai és erkölcsi hajlamok. Mi még hozzájuk adunk további kettőt, ezek természetét és nevét később ismerheted meg. Most elég annyi, hogy tudassuk, ezek összefüggenek a *Sakkáyatthivel*, az „elkülönült létezés szentségtörő illúziójával¹”, és az *Attavádával*, az „Én tanával²”, és ezekből fakadnak. Mindkettő (az ötödik princípium, vagy lélek esetében) a szertartások és imák hatékonyságába, valamint angyali lények közbenjárásának lehetőségébe vetett hiábavaló és szentségtörő hit káprázatához vezet.

¹ A *Sakkáyatthi* tágabb értelemben az a téveszme, hogy az Ember azonos a személyiségével, vagyis az ezt megformáló öt *skandha*-val. (A ford.)

² Az *Attaváda* az a téveszme, hogy az ember személyisége egy valódi, állandó entitás. (A ford.)

Visszatérve a régi és az új „Ego” azonosságának kérdésére, ismét emlékeztetek, hogy még a ti tudományotok is elfogadta azt a réges-régi tény, amelyet Urunk(*) világosan tanított, nevezetesen, hogy egy adott korú ember, bár egyedként igen, de fizikailag mégsem ugyanaz, mint néhány évvel korábban volt (mi erre hét évet mondunk, és készek vagyunk fenntartani és bizonyítani ezt), mert buddhista szempontból a *skandha*-i megváltoztak.

(*) Lásd az *Abhidharena Kosha Vyakhya-t*, a *Sutta Ptaka-t*, vagy bármely északi buddhista könyvet - ezek mindegyike tanúsítja, hogy Gautama Buddha azt mondta, ezen *skandha*-k közül egyik sem a lélek, mivel a test folyamatosan változik. És hogy sem ember, sem állat, sem növény nem marad ugyanaz két egymást követő napon vagy akár percen át. „Koldulók¹! ne feledjétek, hogy az emberben nincs semmilyen maradandó princípium, és hogy csak a bölcsességre szert tett tanítvány tudja mit beszél, amikor azt mondja: 'Én ez vagy az vagyok'.”

Ugyanakkor a *skandha*-k szüntelenül dolgoznak az absztrakt forma, a jövőbeli új lény „nyomorúságának” előkészítésén. Nos, ha igazságos, hogy egy 40 éves férfi élvezze vagy szenvedjen 20 éves korában elkövetett tetteiért, akkor ugyanilyen igazságos, hogy az újszülött, aki lényegében azonos az előző „lénnel” – hiszen annak következménye és teremtménye – érezze az őt létrehozó egyed vagy személyiség tetteinek következményeit. A nyugati törvényeitek a bűnös apa ártatlan fiát azzal büntetik, hogy megfosztják szülőjétől, jogaitól és tulajdonától; civilizált társadalmak gyalázattal bélyegzi meg az ártatlan lányt, akit erkölcstelen, bűnös anya szült; keresztény egyházak és a Szentírások azt tanítják, hogy „az Úristen harmad és negyedíziglen megbünteti az atyák bűneit a gyermekekben”. Vajon nem sokkal igazságtalanabbak és kegyetlenebbek mindezek, mint bármi, amit a karma tesz? Ahelyett, hogy az ártatlant a bűnössel együtt büntetné, a karma igazságot szolgáltat és megjutalmazza az előbbi, amire a fent említett három nyugati hatalmi tényező közül egyik sem törekedett soha. De talán fiziológiai jellegű felvetésünkre az ellenzők azt válaszolhatják, hogy csak a test változik, csak molekuláris átalakulás van, aminek semmi köze a mentális fejlődéshez; miközben a *skandha*-k nemcsak anyagi, hanem mentális és erkölcsi tulajdonságok halmazát is képviselik. De -kérdem én - létezik-e olyan érzékelés, elvont gondolat, mentális hajlam vagy erő, amit molekuláris jelenségektől teljesen függetlennek nevezhetnénk? Jöhet-e a *semmiből*, vagy lehet-e *semmi* egy érzés vagy a legelvontabb gondolat is, ami *valami*? Nos, az "új létet" létrehozó és a karma természetét meghatározó okok, ahogy már említettük, először is az érző létezés utáni vágy - *Trishna* (vagy *Tanha*) -, másodsor *Upadana*² - ami pedig a *Trishna* vagy életvágy

¹ „Mendicants” – e aszó szegénységi fogadalmat tett, általában vándorló, mások adományiból élő szerzetest is jelent. (A ford.)

² Jelentése: kb. ragaszkodás, kapaszkodás valamihez, megragadása valaminek. (A ford.)

megvalósulása, beteljesülése. És mindkettőt segíti a médium felébreszteni és megerősíteni *ne plus ultra*¹ egy Elementárisban, legyen az öngyilkos vagy áldozat (**).

(**) Kizárólag az elementál burkok ússzák meg az ilyesmit károsodások nélkül, bár az érzékenyek erkölcsiségére a velük való kapcsolat semmiképpen sem lesz jó hatással.

A szabály az, hogy egy természetes halállal elhunyt személy „néhány órától néhány rövid évig” terjedő ideig marad a Föld vonzásán belül, azaz a *Kama-Loka*-ban. Kivételt képeznek azonban az öngyilkosok és általában az erőszakos halált haltak. Ezért egy *Ego*-nak, akinek például 80 vagy 90 évig kellett volna élnie, de aki vagy öngyilkos lett, vagy egy balesetben meghalt, tegyük fel 20 évesen – nem „néhány rövid évet”, hanem az példa esetében 60-70 évet kellene a *Kama Loka*-ban töltenie Elementárisként, vagy „földön járóként”, hiszen ő - számára sajnálatos módon - még a „*burok*” állapotig sem jutott el. Boldogok, háromszorosan boldogok ehhez képest azok a testüket levetett lények, akik hosszú pihenőjüket átalusszák és álmok között élnek a tér kebelében! És jaj azoknak, akiket *Trishna-juk* egy médiumhoz vonz, és jaj az utóbbiaknak is, akik ilyen könnyen elérhető *Upadana*-val kísértik őket. Mert azzal, hogy magához vonzza őket és kielégíti életszomjukat, a médium segít kifejlődni – sőt valójában ő hozza létre – bennük egy új *skandha* csoportot, ami egy a korábbinál sokkal rosszabb hajlamokkal és szenvedélyekkel rendelkező új testhez vezet, mint amilyenekkel a legutóbb elveszített bírt. Ennek az új testnek a jövőjét tehát nem csak a korábbi életben összegyűjtött karmikus érdemek vagy bűnök fogják befolyásolni, hanem az így, haláluk után képződött *skandha*-k is. Ha a médiumok és spiritiszták tudnák, amit az imént mondtam, hogy minden újabb, boldog izgalommal fogadott „angyali vezetővel” egy *Upadana*-ba csábítják az utóbbiakat, amely bajok alig felfogható sorozatát hozza annak a majdan újra teste öltő *Ego*-nak fejére, amelynek egy ilyen új személyiség gonosz készletével kell megküzdenie; továbbá, hogy minden szeánsszal – különösen azokkal, amik materializációval is járnak – megsokszorozzák a szenvedést hozó okokat, amelyek miatt a szerencsétlen *Ego* kudarcot is vallhat spirituális születésében, de mindenképpen nyomorúságosabb földi testet öltésnek néz elébe, mint valaha – akkor talán nem mutatkoznának ennyire vendégszeretőnek az „angyali vezetők” felé. És most már megértheted, miért ellenezzük olyan erősen a spiritualizmust és a médiumitást. És azt is meg fogod érteni, miért kerültem összetűzésbe a *Chohan*-nal, no meg – *mirable dictu*² – a ” Scott és Banon nevű fiatalemberekkel” is azért, hogy kielégítsem Hume úr kíváncsiságát – legalább is egy tekintetben. Hogy szerezzek pár derűs percet, megkérem H.P.B.-t, hogy küldjön el neked ezzel a levéllel együtt egy oldalt a "Banon papiruszból", azaz abból a cikkéből, amelyet szerénységem komoly és gunyoros irodalmi ostromozásával zár. Az *Asura*-k árnyait idézte fel, olyan haragra gerjedt tőle, amikor elolvasta ezt a felettébb tiszteletlen kritikát! Kár, hogy - a „család becsületének” védelme okán, ahogy a „Kitagadott” fogalmazott -, nem közölte le

¹ Francia kifejezés, jelentése: kb. a végletekig, a legmagasabb szintig. (A ford.)

² Francia kifejezés, jelentése: kb. ki gondolta volna, csodás módon. (A ford.)

a cikket. Ami a *Chohan*-t illeti, a dolog komolyabb; ő távolról sem volt meggyőződve arról, jól tettem-e, hogy hagytam Eglintont azt hinni, hogy én vagyok az *személyesen*¹. Megengedte, hogy az élő emberben rejlő erőnek ezt a bizonyítékát a spiritisztának egy médiumon keresztül demonstráljam, de ennek módját és részleteit ránk bízta; ezért nemtetszését fejezte ki néhány jelentéktelen következmény miatt. Hidd el, kedves barátom, hogy én sokkal kevésbé tehetek azt, amit akarok, mint te a *Pioneer* ügyében. A legmagasabb *Chutuktu*²-kat kivéve senki közülünk nem teljesen a maga ura. De eltértem a témánktól.

És most, hogy sokat hallottál és sok mindenre magyarázatot kaptál, felolvashatod ezt a levelet nehezen befolyásolható barátunknak – Gordon asszonynak³. Az itt felvázoltak talán lehűtik kissé spiritiszta buzgalmát, bár van okom kételkedni ebben. Mindenesetre megmutathatod neki, hogy nem az *igazi* spiritizmus ellen emelünk szót, hanem a válogatás nélküli médiumitás és a fizikai szintű jelenségek – materializációk és különösen a „*transz állapotban való birtokba vételek*” – hajhászása ellen. Bárcsak meg lehetne értetni a spiritisztákkal a különbséget az egyéniség és a személyiség halhatatlansága között, valamint néhány más igazságot! Akkor könnyebben meggyőzhetőek lennének arról, hogy az okkultisták jogosan lehetnek „teljesen meggyőződve a monád halhatatlanságáról, miközben tagadják a lélek – a *személyes Ego* hordozója – halhatatlanságát; hogy „szilárdan hihetnek a *Rupa-Loka* *testetlen Ego*-iban”, sőt maguk is gyakorolhatják a spirituális kommunikációt és kapcsolatot teremthetnek velük, miközben mégis nevethetnek az olyan őrült ötleteken, mint hogy „kezet fogjunk” egy „Szellemmel”! És végül, hogy a dolgok jelenlegi állása szerint az okkultisták és a teozófusok az igazi spiritiszták, míg az ilyen nevű modern szekta egyszerűen csak materialista fenomenalistákból áll. És ha már az "egyénségről" és a "személyiségről" beszélünk, érdekes, hogy H.P.B., amikor szegény Hume úr agyát zavaros magyarázataival kínoztá, soha nem gondolta volna – amíg magától Hume-től meg nem kapta az egyéniség és a személyiség közötti különbség magyarázatát – , hogy ez ugyanaz a tanítás, amit ő is megkapott: a *Paccika-Yana*-ról és az *Amita-Yana*-ról szóló tanításokról van szó. A fent említett két kifejezés a páli, szanszkrit, sőt, még a kínai-tibeti szakkifejezések helyes és szó szerinti fordítása is az egy adott egyéniségben

¹ Nem világos, milyen eseményre utal a Mester, de feltehetően az ún. „Vega eseményről” lehet szó. Amint egy korábbi, Eglintonról szóló lábjegyzetben szó volt róla (lásd a 80. oldalon), erre a neves médiumra egy ideig komoly lehetőségként tekintett K.H. Mester, és Eglinton is nagyon érdeklődött a teozófia iránt, amiért Indiába is elutazott és ott dolgozott egy ideig abban a reményben, hogy érdeklődését a teozófia és törekvéseit Mesterekkel való kapcsolatfelvételre kielégítheti. De egy idő után elfogyott a türelme, és csalódottan visszaindult Angliába, a Vega nevű hajóval. Útközben aztán 1882. márciusában a kabinjában meglátogatta K.H. Mester (vagy az ő projekciója), és hosszan beszélgettek, ami természetesen döbbenetes, és egyben meggyőző élmény lehetett számára - akkor. Ám egy pár évvel későbbi cikkében már átértékelte az akkori élményt, és az egészet a spiritiszta eszmék bizonyítékeként tálalta. Érthető tehát, hogy miért nem sikerült még a Mestereknek sem megingatni spiritiszta meggyőződését. Ezért azok nem is járultak hozzá a Társulatba belépéséhez. (A ford.)

² Mongol szó, egy másik elnevezése Tibetben a legmagasabb rendű szellemek (egy Buddha vagy valamely *Bodhisattva*) emberi testben megnyilvánulásainak. (A ford.)

³ Alice Gordon, a *Ladies' Theosophical Society* (Hölgyek teozófiai társulata) nevű társulati ág alapítója, vezetője, William Eglinton vendéglátója, lelkes spiritiszta. (A ford.)

összeolvadt számos *személyes entitás*ra – az ugyanabból a halhatatlan monádból kiáradó életek hosszú láncára. Vésd emlékezetedbe őket:

(1) A *Paccika-Yana* (szanszkritul „*Pratyeka*”) szó szerint azt jelenti: „személyes jármű” vagy *személyes Ego*, ami az öt alsóbb princípium együttese.

(2) Az *Amita-Yana* (szanszkritul „*Amrita*”) fordítása: „A halhatatlan jármű” avagy egyéniség, spirituális lélek, halhatatlan monád – az ötödik, hatodik és hetedik princípium kombinációja(*).

(*) Az újabb meglepetéseket és zavarodottságot elkerülendő azzal kapcsolatban, hogy az ötödik princípium a hatodik és hetedik társaságában marad, lapozz vissza a 3. laptól¹ kezdődő magyarázatokhoz.

K: Úgy tűnik számomra, hogy a dolgok menetének megértésében az eddigi egyik legnagyobb nehézségünk a hét princípium felosztásával kapcsolatos tudatlanságunkból ered. Ezekről azt mondják nekünk, hogy mindegyiknek megvan a maga hét alap-eleme. Megtudhatnánk valami többet ezek hétrétegű felépítéséről, különösen a negyedik és ötödik princípium esetében? Nyilvánvalóan ezek felosztásában rejlik a jövő és az itteni életünk számos pszichikus jelenségének titka.

V: Teljesen igazad van. De meg kell engedned nekem, hogy kételkedjek, vajon a kívánt magyarázatokkal megoldódnak-e a nehézségek, és tényleg képes leszel-e behatolni "a pszichikus jelenségek titkaiba". De mondd, kedves barátom, akit egyszer-kétszer volt szerencsém már hallani zongorázni az öltözőkódás és egy marhahúsos-bordóis vacsora közötti csendes szünetekben - megtennéd ugyanolyan kedvesen, mint az egyik könnyed keringőddel, hogy eljátszod nekem Beethoven egyik zongoraszonátáját? Kérlek, légy türelmes! Mert semmiképpen sem utasítanálak vissza. A negyedik és az ötödik princípiumot, gyökerekre és ágakra osztva, egy mellékelt lapon megtalálod majd, ha lesz időm azt elkészíteni.(*)

(*) *Nem* találtam rá időt. Egy-két napon belül elküldöm.

És most, mit gondolsz, meddig tudnál tartózkodni a kérdőjelektől?

Hű barátod,

K. H.

¹ Ezzel a Mester az e levél 5. kérdésére adott, és az azt követő magyarázatokra utalt. (A ford.)

Ui. – Remélem, így már – a kérdéseire adott késedelmes válaszok ellenére – minden okot megszüntettem amiért szemrehányásokat érdekelhetnék, és ismét helyreállt a megbecsülésem. Te és Hume úr most több információt kaptatok az A.E. filozófiájáról¹, mint amennyit tudomásom szerint beavatatlanoknak valaha is átadtak. A ti éleslátásotok, kedves barátom, már régóta sugallja, hogy ez nem annyira kettőtök egyesített személyes erőnyeinek – bár Hume úr, be kell vallanom, igen sokat hozzatott ezekhez a *megtérése* óta –, vagy az én személyes preferenciámnak köszönhető bármelyikőtök iránt, hanem más és nagyon nyilvánvaló okoknak. Az összes laikus tanítványunk² közül ti ketten vagytok a legjobb jelöltek arra, hogy a közjó érdekében hasznosítsátok az így átadott tényeket. Úgy kell tekintenetek ezekre, hogy ti vagytok a letétkezelők, és úgy kell felhasználnotok ezeket, hogy az egész Társulat javára váljanak; sokféle és minden hasznos módon újra és újra felidézve őket mindenhol, ahol jó célokat szolgálhatnak. Ha örömet akar szerezni transzhimalájai barátodnak, ne hagyd, hogy egyetlen hónap is elteljen anélkül, hogy írnál egy *Fragments-et* - legyen az hosszú vagy rövid - az újságod számára, majd kiadnád azt röpiratként³ is – ha már annak neveztétek el. A szerző neve lehet „K.H. laikus tanítványa”, vagy bármilyen más általad választott mód. Nem merem ugyanezt a szívességet kérni Hume úrtól, aki egy másik irányban már így is többet tett a tőle elvárhatónál.

Egyelőre válasz nélkül hagyom a kérdésedet a *Pioneer*-rel kapcsolatos dolgokról: mindkét oldalnak van némi igazsága. De legalább elhamarkodott döntést ne hozz. A *ciklus* végén vagyunk, és te kapcsolatban állsz a Teozófiai Társulattal.

Karmám kegyelméből – holnap válaszolok Hume úr hosszú és kedves, személyes levelére. Az utóbbi időben küldött sok oldalnyi kézírásos tanítás arról tanúskodik, hogy végre volt ezekre némi szabad időm, foltos, pacás és javított kinézetük meg arról, hogy a szabadidőm darabkákból, állt össze, amiket gyakori megszakítások daraboltak fel, és hogy az írásmunkát itt-ott, néha szokatlan helyeken végeztem, olyan anyagokat használva, amikhez épp hozzáférhettem. Természetesen készíthettem volna egy - mind írásképp, mind megfogalmazás tekintetében - szép „lecsapatásos” kéziratot is, ha nem lenne a szigorú *Szabály*, ami megtiltja nekünk, hogy a legkisebb mértékben is okkult erőt használjunk céljaink érdekében addig, amíg minden lehetséges természetes módot ki nem próbáltunk és kudarcot nem vallottunk vele. Azzal vigasztalom magam leveleim nyomorúságos megjelenése miatt, hogy talán nem értékelitek őket kevésbé, hiszen jól példázzák az én személyes kiszolgáltatottságomat azoknak a hétköznapi bosszúságoknak, amelyeket ti, angolok, mindenféle eszközzel és készülékkel olyan zseniálisan a *minimálisra* csökkentetek. Ahogy hitvesed egyszer kedvesen megjegyezte, ezek a külsőségek nagyon jól elveszik a csoda ízét, és emberi lényekké, elképzelhető egyedekké tesznek minket –

¹ „Arhat-Esoteric Philosophy” rövidítése. (A ford.)

² Az eredeti kifejezés „Lay Chela” – jelentése kb. fogadalmat még nem tett Tanítvány. (A ford.)

³ Az eredeti szó „pamphlet”. (Itt ismét a „Fragments of Occult Truth” címen közölt kiadványokról van szó.) (A ford.)

igazán bölcs gondolat, amit köszönök neki. H.P.B. kétségbe esett: a *Chohan* megtagadta M.-től az engedélyt, hogy idén a Fekete Sziklánál közelebb engedje, és M. felettebb hűvösen összecsomagoltatta vele a bőröndjét. Próbáld megvigasztalni őt, ha tudod. Bombayben egyébként is nagyobb szükség van rá, mint Penlorban. Olcott úton van Lanka felé, Damodar pedig felpakolt és egy hónapra Poonába ment, mivel ostoba önsanyargatásai és kemény munkája megroppantotta fizikai egészségét. Gondoskodnom kell róla, és talán el is kell vinnem, ha a dolgok a legrosszabbra fordulnának.

Most már tudok némi információval szolgálni a jelenségek előidézésének általunk való engedélyezésével kapcsolatos, oly sokat feszegetett kérdésről. Áldott honfitársaitok egyiptomi működése ¹ olyan helyi következményekkel járt az ott még eddig fennmaradt okkultisták csoportjára, és arra nézve is, aminek ők az őrzői, hogy tőlünk két adeptus már ott van és csatlakozott néhány drúz testvérhez, további három pedig úton van oda. Felajánlották nekem is a kellemetes lehetőséget, hogy szemtanúja legyek az emberi mészárszék működésének, de köszönettel elhárítottam ezt. Ilyen nagy vészhelyzetekre van felhalmozva az Erőnk, és ezért nem merjük divatos *Tamasha*²-ra pazarolni. Körülbelül egy hét múlva - új vallási szertartások, újabb csillogó buborékok várnak, hogy szórakoztassuk a gyermekeket, és ismét elfoglalt leszek éjjel-nappal, reggel, délben és este. Néha kicsit bánom, hogy a *Chohan*-oknak nem jutott eszébe az a boldogító ötletet, hogy nekünk is engedélyezzenek egy kis „kötetlen keretet”³ - némi szabadidő formájában. Ó, milyen kellemes a végső Pihenőre gondolni! A Nirvánára, ahol – „eggyé válunk az Élettel, és mégis – nem élünk”. Bizony, bizony! Miután személyesen meggyőződünk róla, hogy:

„...a dolgok Lelke édes,

a Lét Szíve mennyei Pihenés—,”⁴

... az ember bizony vágyik az örök *Pihenésre*!

Üdvözlettel,

K. H.

¹ Ezzel a Mester a kb. egy hónappal e levél kézhezvétele előtt elkezdődött angol-egyiptomi háborúra céloz, aminek eredményeként Egyiptom végül brit gyarmattá vált. (*A ford.*)

² Indiában szórakoztató célú, gyakran jelmezes, táncos, énekes előadásokat neveztek így. (*A ford.*)

³ Az eredeti kifejezés: „*sumptuary allowance*” – ez afféle szabadon felhasználható keretösszeg, vagy adómentes vagy -kedvezményes adózású juttatás, amiből állami ill. cégvezetők vendégeik fogadásának költségeit fedezhetik. (*A ford.*)

⁴ Idézet Sir Edwin Arnold *The Light of Asia* c. költeményéből. (*A ford.*)

XVII. Levél

Kézhez véve: Simla, 1882. június.

Ez, és a XVIII., valamint a XIX. levél együtt kezelendő, kérdéseket és válaszokat tartalmaznak korábban már felvetett témákhoz. A következő, XVIII. Levélben egyes témákat bővebben kifejt K.H. Mester az 1., 2., és 3. számú, valamint egy negyedik Függelékben, ami nem kapott számot. A XIX. pedig valójában nem különálló levél, hanem a XVIII. folytatása, csak valahogy rossz helyre került Sinnett úr levél-gyűjteményében. (*A ford.*)

(1) K: Néhány ötödik körös ember már elkezdett megjelenni a Földön. Miben különböznek ők a negyedik körös emberek hetedik földi inkarnációitól? Feltételezem, hogy az ötödik kör első inkarnációjában vannak, és hogy hatalmas előrelépést fognak elérni, amikor az ötödik körös emberek elérik a hetedik inkarnációjukat.

(1) V: Ők Anna Kingsford asszony és Maitland úr típusaihoz hasonló, látnokoki és tisztánlátói képességekkel született emberek; lehetnek ennek-vagy-annak az országnak nagy adeptusai; vagy zsenik – akár művészetekben, politikában, akár vallási reformok terén. Nincs fizikai megkülönböztető jegyük: ez még túl korai, csak később fog kialakulni. Így igaz. Az 1. számú Függelékben¹ találsz magyarázatot.

(2) K: De ha egy 1-5. körös ember az okkultizmusnak szentelné magát, és adeptussá válna, vajon elkerülhetné-e a további földi inkarnációkat?

(2) V: Nem, ha Buddhát kivételnek fogadjuk el – mivel Ő egy hatodik körös lény, aki olyan sikerrel fejezte be megelőző inkarnációit, hogy még az előtte indulókat is megelőzte. De hát ilyen egyetlen egy akad egymilliárd emberi teremtmény közül. Fizikai megjelenésében ugyanúgy különbözött a többi embertől, mint spiritualitásában és tudásában. Mégis, még ő is csak ezen a Földön kerülte el a további testet öltéseket; és amikor a hatodik kör harmadik Gyökérfajának utolsó embere is elhagyja majd ezt a Földet, a Nagy Tanítónak a következő bolygón ismét testet kell öltenie. De mivel Ő korábban feláldozta a Nirvána boldogságát és nyugalomát embertársai megmentéséért, csak e magasabb rendű bolygó legmagasabb, *hetedik* Gyökérfajában kell majd testet öltenie. Addig is minden 10 000 évben „beárnyékol”² (mondjuk inkább, és tegyük hozzá, hogy már” beárnyékol”) egy kiválasztott egyént, aki jellemzően egész nemzetek sorsát változtatja meg. (Lásd *Isis*, I. kötet, 34-35 oldalakon az utolsó és első bekezdést.)

¹ Lásd a XVIII. Levelet. (*Szerk.*)

² Az eredeti kifejezés: „*overshadow*”. Ilyen eseteken egy spirituálisan igen magas fejlettségű (mondhatni isteni) lény egy része mintegy összekapcsolódik a „beárnyékol” személy földi lényével, ezzel mintegy megosztva vele a saját tudását, hatalmát, képességeit. A keresztény vallás hagyományai és írásai között is találhatók hasonló eseményekről feljegyzések vagy tanúságtételek, bár azok többnyire átmeneti jellegűek voltak. Itt a két lény tartós – talán a „beárnyékol” egész földi életére szóló – egyesüléséről lehet szó. (*A ford.*)

(3) K: Van-e spirituális értelemben bármilyen lényeges különbség férfi és nő között, vagy a nem pusztán egy születés véletlenszerű tényezője – hiszen az egyén végső jövője ugyanazt a lehetőséget biztosítja mindkét nemnek?

(3) V: Pusztán véletlen – ahogy mondod. Általában a véletlen műve, mégis az egyéni karma vezérli – egy korábbi születés erkölcsi adottságai, jellemzői és tettei.

(4) K: A Földön jelenleg élő civilizált nemzetek felsőbb osztályainak többségét, ha jól értem, a negyedik kör hetedik „fordulójába” tartozó embereknek (azaz a hetedik földi inkarnációjába tartozóknak) kell tekinteni. Az ausztrál őslakosokat tehát egy korai fordulóba tartozónak tekintsem? Melyikbe tartoznak? És a különböző fordulóiban járó civilizált országok alsóbb, kevésbé fejlett társadalmi rétegeibe tartozó emberek vajon különböző korábbi, vagy csak az eggyel korábbi fordulóiban tartanak? És vajon minden hetedik fordulás ember a felsőbb osztályokban születik meg, vagy néhányan a szegények között is testet ölthetnek?

(4) V: Nem feltétlenül. A *te értelmezésed* szerinti kifinomultságnak, csiszoltságnak és ragyogó műveltségnek vajmi kevés köze van a magasabb Természeti Törvényeknek a dolgok menetére gyakorolt hatásához. Vegyünk egy hetedik fordulás afrikait vagy egy ötödik fordulás mongolt. Ha a bölcsőből kiveszed őket és megfelelő neveltetést kapnak, a fizikai megjelenésüktől eltekintve a legragyogóbb és legkiválóbb angol főnemessé formálhatod őket. Mégis, csupán külső jegyeikben intellektuális papagájok lesznek. (Lásd a 2. számú függelékét.)

(5) K: Az Öreg Hölgy azt mondta nekem, hogy ennek az országnak a lakossága bizonyos tekintetben kevésbé fejlett, mint az európai, bár spirituálisabb. Ők ugyanazon kör alacsonyabb fordulójában járnak, vagy a különbség inkább valamilyen nemzeti szintű ciklusnak tudható be, amelynek semmi köze az egyéni fejlődéshez?

(5) V: India népeinek többsége az ötödik emberi faj legrégebbi vagy legkorábbi ágához tartozik. Arra kértem M.-t, hogy levelét a tanult etnográfusok és természettudósok legfrissebb tudományos elméletének rövid összefoglalásával zárja, így megspórolva magamnak ezt a munkát. Olvasd el, amit ír, majd lapozz a 3. Függelékhez.

K: Hogyan magyarázható meg „Ernestnek” és Eglinton másik vezetőjének működése? Vajon ők Elementárisok, akik belőle merítik tudatos vitalitásukat, vagy csak álruhában játszadozó elementálok? Amikor „Ernest” átvette azt a *Pioneer* jegyzetlapot, hogyan sikerült neki médiumi képességek felhasználása nélkül véghez vinni ezt?

V: Biztosíthatlak arról, hogy nem érdemes neked az „Ernestek”, „Joeys” és a „más vezetők” valódi természetét tanulmányozni, mert hacsak nem ismered a *pusztuló* elementál-salak valamint az emberben lévő hét princípium fejlődésének útjait, soha nem leszel képes megérteni, mik is ők *valójában*; nincsenek kötelező törvények számukra, és aligha várható el tőlük, hogy barátaik és tisztelőik felé az igazság, a titoktartás vagy a türelem erényeit mutassák. Ha valakiben rokon vonásokra lelnek, mint egyes lélektelen fizikai médiumok

esetében, akkor egymásra lelnek. Ha nem - jobb, ha nem keresed a társaságukat. Csak a hozzájuk hasonlókhöz – médiumokhoz – vonzódnak; és a velük való kapcsolatfelvétel nem csak úgy megtörténik, hanem *kierőszakolják* azt a jelenségek iránt vonzódó és abból haszonra szert tevő ostoba és bűnös emberek. Lehetnek Elementárisok vagy elementálok – de legjobb esetben is csak alantas, kártékony, lealacsonyító fecsegést lehet velük folytatni. Túl sok tudást akarsz egyszerre megkapni, kedves barátom; nem fogadhatod be egyetlen nekirugaszkodással az összes misztériumot. Lásd azonban a Függeléket - amely valójában egy egész levél.

Nem ismerem Subba Row-t – ő M. tanítványa. Ő legalább is nagyon keveset tud rólam. Ám azt azért tudom, soha nem menne bele, hogy Simlába jöjjön. De ha Morya utasítja őt, Madrasból fog tanítani, azaz kijavítja a kéziratokat, ahogy M. is tette, kiegészítésekkel látja el azokat, válaszol a kérdésekre, és *nagyon-nagyon* hasznos segítő lesz. A legmélyebb tisztelettel és imádatlalt tekint H.P.B. -re.

K. H.

XVIII. Levél

Kézhez véve: Simla, 1882. június.

Ez, és a XVII., valamint a XIX. levél együtt kezelendők, kérdéseket és válaszokat tartalmaznak korábban már felvetett témákhoz. Ebben a Levélben a XVII.-ben említett egyes témákat bővebben kifejt K.H. Mester. A XIX. pedig valójában nem különálló levél, hanem a XVIII. folytatása, csak valahogy rossz helyre került Sinnett úr levél-gyűjteményében. (A ford.)

Függelékek

1. Minden szellemi egyednek hatalmas evolúciós utat kell bejárnia, egy óriási körkörös folyamatot kell lebonyolítania. Először is – a nagy *Maha manvantarikus* körforgás legelső bolygójától kezdve az embert hordozó bolygók utolsójáig mindegyiken, a monádnak hét egymást követő emberi fajon kell áthaladnia. A majomszerű ember egykori, beszédképtelen leszármazottaitól (ami utóbbi nagyon más volt, mint a ma ismert példányok) indulva a jelenlegi *ötödik* fajig, vagy inkább változatig fejlődött, és még két jövőbeni fajon át kell, hogy tovább fejlődjön, mielőtt a Föld bolygón bevégezné pályafutását; majd innen továbblép a következőre, egyre magasabbra és magasabbra. De figyelmünket csak erre a bolygóra korlátozzuk. Mind a hét faj hét elágazást bocsát ki a Szülőágból: és ezek mindegyikén keresztül *kell* haladnia és itt fejlődnie *kell* az embernek, mielőtt tovább lépne a következő, magasabb rendű fajba; és ezt – mind *a hét* fajban. Nos, talán elkerekedik a szemed kedves barátom, és megdöbbenél, de – így van. Az ágak az

emberiség – fizikailag és spirituálisan – eltérő jellegzetességekkel bíró csoportjait jelképezik, és senki sem hagyhat ki egyetlen létrafokot sem. Mindezek ellenére nincs olyan fajta reinkarnáció, amelyet a londoni látnoknő – A.K.¹ asszony – tanít, mivel az újjászületések közötti időtartamok messze túl hosszúak ahhoz, hogy ilyen fantasztikus elképzelésnek valóság alapja lehessen. Kérlek, ne feledd, hogy amikor „emberről” beszélek, a jelenlegi, miénkhez hasonló emberi lényekre gondolok. Van számtalan másik, intelligens lényeket hordozó bolygólánc is – a mi Naprendszerünkben és azon kívül –, és a lények is a fejlődési létra csúcsai vagy koronái a saját rendszerükben. Némelyik – fizikailag és intellektuálisan – alacsonyabb, mások mérhetetlenül magasabb fejlettségi szinten állnak, mint a mi láncunk embere. De azon túl, hogy megemlítyük őket, ezekről most nem fogunk beszélni.

Minden fajban tehát az embernek hét egymást követő be- és kilépésen kell keresztülmennie, és az értelmét fokozatosan fejlesztenie kell a legalacsonyabbtól a legmagasabb szintűig. Röviden, földi ciklusa a fordulóival és *al-fordulóival* a Nagy Ciklus pontos megfelelője – kicsiben. Ne feledjük el ismét, hogy még ezek között a különleges „fajon belüli reinkarnációk” között is óriásiak az időközök, mivel még a legbutább afrikai busmannak is le kell aratnia karmája termését, ugyanúgy, mint a nála talán hatszor értelmesebb busman testvérének. Etnográfusaitok és antropológusaitok jól teszik, ha mindig észben tartják a hetességnek ezt a megkerülhetetlen törvényét, amely a természet munkájában mindenhol megmutatkozik. A protestáns teológia nagymesterének számító néhai Cuvier²-től – akit Bibliával teltett elméje arra készítetett, hogy az emberiséget mindössze három különböző fajra ossza – egészen Blumenbachig³ – aki ötre osztotta fel őket – mindannyian tévedtek. Egyedül Pritchard⁴ – aki mintegy prófétaént hetet javasolt – jár közel az igazsághoz. A *Pioneer* H.P.B által hozzám eljuttatott június 12-i számában olvastam egy A.P.W.-től származó levelet a majomemberrel kapcsolatos elméletről, amely a darwini hipotézis kiváló áttekintését tartalmazza. A 6. oldal 1. hasábjának utolsó bekezdését – néhány hibától eltekintve – nagyjából az évezred legnagyobb jelentőségű felismerésének tekinthetnénk – ha felfigyelnének rá. A 21. (alulról számolva) sortól számított kilenc sor egy olyan tényt tár elénk, amelynek bizonyítását még kevés természettudós hajlandó elfogadni. Az ötödik kör ötödik, hatodik és hetedik fajai, ahogy minden egymást követő faj is, együtt – mondhatni lépést tartva – fejlődik a "Nagy Ciklus" köreivel; így az ötödik kör ötödik fájának már jól észlelhető fizikai és intellektuális, valamint erkölcsi különbségeket kell mutatnia e kör negyedik "fajával" vagy "földi

¹ Anna Kingsfordról van szó. (A ford.)

² Georges Cuvier francia tudós, a XVII-XIX. sz. fordulóján a természettudomány és zoológia és paleontológia jelentős alakja volt. A Darwin-féle evolúciós elmélet kritikájaként azt hirdette, hogy az emberiség három – kaukázusi (fehér), mongol (sárga) és etiópiai (fekete) – fő fajra osztható fel. (A ford.)

³ Johann Friedrich Blumenbach, német orvos és természettudós, aki a koponya jellegzetességei alapján öt különböző fajra osztott fel az emberiséget. (A ford.)

⁴ James Cowles Prichard, angol orvos és etnológus. A XIX. században egy, az emberiség fejlődéstörténetét tárgyaló alapos, átfogó tanulmány szerzője volt. (A ford.)

inkarnációjával" összehasonlítva; így hát igazad van abban, hogy "hatalmas előrelépést fognak elérni, amikor az ötödik körös emberek elérik a hetedik inkarnációjukat".

2. Sem a gazdagság, sem a szegénység, sem a magas vagy alacsony rangú származás nem befolyásolja, mert mindez a karmájuk eredménye. Annak, amit ti civilizációnak neveztek, szintén nincs sok köze a haladáshoz. Az igazi próbatétel a belső, spirituális emberé, a fizikai agy megvilágosítása a spirituális vagy isteni intelligencia fényének segítségével. Az ausztrál őslakók, az eszkimók, a busmanok, a veddák¹ stb. mindannyian annak az ágnak az oldalhajtsái, amelyet ti "barlangi embereknek" neveztek – vagyis a *harmadik* fajnak (a ti tudományotok szerint a másodiknak), amely a bolygón kifejlődött. Ők a hetedik fordulás barlangi emberek leszármazottjai, olyan maradványok, "amelyek megszűntek tovább fejlődni, az élet hanyatló formái, és a létért folytatott küzdelemben végül a kihalás vár rájuk", hogy *levelező partnered* szavaival illusztráljam a kérdést. Lásd az "*Isis Unveiled*" I. fejezet, 1. oldalt: "Az isteni Lényeg (Purusha) mint egy fénylő ív, kört rajzol – a *Maha manvantarikus* láncot; és miután elérte a legmagasabb pontot (vagyis a kiindulópontját), újabb körbe kezd és visszatér a Földre (először az első bolygóra), újabb körében egy magasabb típusú emberiséget hozva magával „- és ez hétszer játszódik le. Földünkhöz közeledve egyre árnyékosabb lesz, mígnem a Földet elérve olyan fekete lesz, mint az éjszaka –” azaz *külsőleg* anyagba merülve, a Szellem vagy *Purusa* már az első öt princípium által alkotott ötrétegű páncél alatt rejtőzik. Most nézd meg az 5. oldalt, ahol három sornál az „emberiség” szó helyett olvass „*emberi fajokat*”, a „civilizáció” szót pedig helyettesítsd azzal, hogy „*az adott faj spirituális evolúciója*”, és máris megkapod az igazságot, amelyet akkor, a Teozófiai Társulat kezdeti, útkeresési időszakában még leplezni kellett.

Lásd továbbá a 13. oldal utolsó bekezdését és a 14. oldal első bekezdését, és vedd észre a Platónról szóló aláhúzott sorokat. Ezután lásd a 32. oldalt, emlékezve az ott kiszámított *manvantara* időszak és a *Maha manvantara* közötti különbségre (*hét - két pralaya közötti - teljes kör*, mindegyikben a négy *Yuga* hétszer tér vissza, *minden faj számára egyszer*). Miután eddig eljutottál, vedd elő a tollad, és számolj. Ez káromkodásra fog készíteni – de ez nem fog sokat ártani a karmádnak: az süket a puszta szóbeli trágárságra. Olvasd el figyelmesen ezzel (nem a káromkodással, hanem az evolúcióval) kapcsolatban a 301. oldalon az utolsó sort: "és most egy misztérium következik...", és folytasd a 304. oldalon. Nos, "*Isis*" fátylát végül *nem* téptük le, de elég nagy szakadások keletkeztek rajta ahhoz, hogy futó pillantásokat lehessen vetni arra, ami mögötte rejlik, ezt már a tanuló saját intuíciójának kell kiegészítenie. Ebben a különféle filozófiai és ezoterikus igazságokat bemutató, szándékosan homályosan fogalmazott idézetek kavalkádjában felsejlik tanításunk, amelyet -még ha csak részben is -, de most először fedünk fel európaiaknak.

¹ Sri Lanka őslakóinak egy csoportja. (A ford.)

3. Ahogy a jegyzeteidre adott válaszomban is írtam, India népeinek többsége – a *sémíta*(?) mogulok¹ kivételével – a jelenlegi *ötödik* emberi faj legrégebbi ágához tartozik, amely több mint egymillió évvel ezelőtt fejlődött ki Közép-Ázsiában. Mivel a nyugati tudomány alapos okkal jutott el arra az elméletre, hogy az emberek már 400 000 évvel a ti időszámításotok előtt is lakták Európát, ez az állítás nem okozhat olyan sokkot számodra, hogy lemondj a vacsora melletti borivásról. Ázsiában azonban, akár csak Ausztráliában, Afrikában, Amerikában és a legészakibb európai régiókban több van a negyedik faj hetedik fordulós embereiből - sőt, Európában a harmadik faj (t.i. a barlanglakók és ibériaiak²) tagjaiból is -, mint Európában, és több az ötödik kör első fordulósaiból is, hiszen az európai ágaknál idősebbek a mieink, és így természetesen korábban is léptek színre. Az, hogy civilizáltságban és kifinomultságban „kevésbé fejlettek”, vajmi kevésbé zavarja a spiritualitásukat. A karma egy olyan állat, amely közömbös a magassarkú cipőkkel és a fehér kesztyűkkel szemben. Késeitek, villáitok, operáitok és szalonjaitok ugyanúgy nem fognak jobban követni titeket a fejlődési utatokon, mint ahogy a Brit Esztéták őszi-levél színű ruhái sem akadályozzák meg tulajdonosaikat és viselőiket abban, hogy azok között szülessenek újra, akiket a soron következő, hatodik és hetedik kör emberei a „Királyi Társaság” korszak húst evő és alkoholt ivó „vadembereinek” fognak tekinteni – bármit is vigyenek véghez. Töleték függ, mennyire teszitek halhatatlanná a neveteket azzal, hogy rákényszerítsétek a jövőbeli magasabb fejlett fajokat arra, hogy amikor jelen korszakot szakaszokra osztják, a mostanit „Pleisto-Sinnett³” kornak nevezzék el. De ez soha nem történhet meg mindaddig, amíg az elvégzendőkhöz úgy álltok hozzá, hogy „a most kitűzött célokat ésszerű mértékletesség és önuralom mellett lehet elérni”. Az okkult tudomány nagyon féltékeny úrnő és a kényelmesség, önkényeztetés árnyékát sem tűri meg; és a vele való kapcsolat nemcsak a házaselet szokásos menetére, de a húsevésre és borivásra nézve is „végzetes”. Attól tartok, hogy amikor a hetedik kör régészei egy napon kiemelik és feltárják a majdani Pandzsáb-beli Pompejit – Simla-t -, ahelyett, hogy a teozófiai „eklektika”⁴ értékes ereklyéire bukkanának, csupán „kötetlen keretből”⁵ fedezett néhány megkövesedett tárgy üvegszerű maradványát fogják kihalászni. Ez a legfrissebb, Tzigadzében hallott jóslat. És most az utolsó kérdésről. Nos, ahogy mondtam, a „szellemi vezetők” lehetnek elementálok és Elementárisok is, és még csak nem is egy tisztességes „fele-fele” arányban jók és rosszak, hanem ezek képezik a habot a médiumok világának

¹ A Mogul Birodalom a XVI. századtól 1857-ig uralkodott India északi és középső részén. Ez a dinasztia és uralkodói réteg azonban nem sémíta, hanem mongol-török eredetű volt. (A ford.)

² Itt nem a mai Spanyolország népeiről, hanem azokról a csoportokról van szó, akik a Római Birodalom és a vaskor előtti időkben az ibériai félsziget déli és keleti részét lakták. (A ford.)

³ Értsd: „Sinnett előtti” korszak. (A ford.)

⁴ Finom célzás a „*Simla Eclectic Theosophical Society*” -re. Bővebben erről lásd a 80. oldali lábjegyzetet. (A ford.)

⁵ Az eredeti kifejezés a „sumptuary allowance”, ami afféle szabadon felhasználható keretösszeg, vagy adómentes vagy -kedvezményes adózású juttatás, amiből állami ill. cégvezetők vendégeik fogadásának költségeit fedezhetik. Itt inkább finom iróniával az ilyen keretből fedezett vigalmak „kövületeire” utalhat a Mester. (A ford.)

söröskorsóján. Az afféle jegyzetlap „eltüntetések” E1. kalkuttai tartózkodása idején, G. asszony környezetében gyakorolták be – mivel ő gyakran kapott tőled leveleket. Akkoriban könnyű volt e lények számára, hogy kövessék E. tudat alatti vágját, és további szétbontott részecskéket vonzzanak magukhoz a dobozodból, majd ezekből egy másolatot rakjanak össze. Erős médium, és ha nem lenne veleszületett módon jó természete, továbbá más jó tulajdonságai, melyeket erősen leront a hiúság, a lustaság, az önzés, a pénzsóvárság; és ha nem társulna ezekhez a modern civilizáció egyéb tulajdonságaival együtt az akarat teljes hiánya, akkor kiváló *Dugpa*² lehetne belőle. Mégis, ahogy mondtam, minden porcikájában „jó ember”; természeténél fogva igazmondó, kellő önuralommal bír – így épp az ellenkezője amazoknak. Én megtenném, ha megmenthetném őt...

A levél további részét korábban elveszítettnek hitték. Ám valójában rossz helyre került Sinnett úr hagyatékában, és csak jóval a fordítás alapjául szolgáló könyv kiadása után jöttek rá, hogy a Barker-féle számozás szerinti a XCV. Levél a XVIII. elveszítettnek hitt folytatása. De mivel a magyar fordítás az 1923. évi kiadású könyvre alapoz, nem változtattuk meg benne a sorrendet és a fejezetek tartalmát, hanem az olvasónak kell a XVIII. Levél folytatásáért ellapozni a XCV. Levélhez a 226. oldalra, majd vissza lapozni ide a következő, XIX. Levélhez. (A ford.)

XIX. Levél

Ez az írás K.H. kézírásával készült, és nem a szó szoros értelmében vett levél, hanem megjegyzéseket tartalmaz egy Sinnett által készített levélhez. Pontosabban a kérdéses levél - *Letter on Theosophy* – mellékletének szánt íráshoz (*Proofs*) csatolták. Kézhez véve 1882. augusztus 12-én. (Szerk.)

A *Letter on Theosophy* azért készült, hogy azt a címzettje, Stainton Moses segítségével leközlőjké a londoni spiritiszták körében tekintélyes ottani magazinban, a *Light*-ban. Levelében Sinnett egy külön részt (*Proof*) szentelt olyan dolgoknak, amiket a teozófiai eszmék mellett szóló bizonyítéknak szánt. Ezeket előzetesen elküldte véleményezésre K.H. Mesternek. A XIX. Levélben a Mester ezekhez fűzött megjegyzéseit olvashatjuk. A fordítás alapjául szolgáló műben nem szerepelnek a mondatok, amikhez a Mester a megjegyzéseit fűzte, de a magyar változat készítésekor ezek is ismertek voltak. Mivel az érthetőséget nagyban javítja, ha az olvasó tudja, mire vonatkozik a Mester megjegyzése, ezért feltüntettem azokat is, de a világos megkülönböztethetőség végett a normál szövegtől eltérő betűtípussal. (A ford.)

Sinnett úr ezt írja S. Moses-nek szánt levelében: „Mivel nincsenek korábbi ismeretei az okkult tanítások területéről (*)... nehezen tudom elmagyarázni a vizsgált dolgok állapotát... és annak módját, ahogyan a Természet jutalmazza és bünteti gyermekeit az életükben elkövetett tetteikért...”

(*) (hiszen ez a tények jelenlegi állása, amint ez az adeptusok előtt ismert, és amiről ugyanolyan biztonsággal meggyőződtek, mint ahogyan a csillagászok a bolygók mozgásáról).

Ehhez fűzte K.H. Mester az alábbi megjegyzést:

¹ William Eglintonról, egy híres médiumról van szó, aki indiai tartózkodása alatt G. asszony (Alice Gordon) vendége volt. (A ford.)

² Tibetben a fekete mágusokat, boszorkánymestereket nevezik így. (A ford.)

Igen; bizony jól ismert, és erről biztonsággal meggyőződtek az adeptusok, akik elől—

*"Semmilyen függöny el nem rejti az Elíziumi szférákat
Sem ezeket a szegény, félig átlátszó porhéjakat;
Mert mindaz, ami elvakítja a szellem látását,
csak a büszkeség, a gyűlölet és a kéjvágy...¹"*
(Nem publikálásra szánt)

Valamivel lejjebb a levelében Sinnett azt írja, hogy: „A balesetek áldozatai és az öngyilkosok, bár ritkán, de néha médiumokon keresztül kommunikálhatnak velünk, és az, ami ilyenkor kommunikál, az az egykor élő ember valódi lény, néhány kivételes esettől eltekintve, amelyekről a továbbiakban...” Ide kapcsolódik a Mester alábbi megjegyzése:

Ezek kivételes esetek barátom. Az öngyilkosok képesek erre, és nemritkán meg is teszik, de a többiek esetében nem így van. Azok közül a jók és tiszták csendes, boldog álmod alszanak, tele földi életük boldog képeivel, és fogalmuk sincs arról, hogy már örökké túl vannak azon az életen. Akik sem jók, sem rosszak nem voltak, álomtalanul, mégis csendesen alszanak; míg a gonoszok durvaságukkal arányosan, egy évekig tartó rémálom kínjait szenvedik el: gondolataik élőlényekké, gonosz szenvedélyeik valóságos anyaggá válnak, és visszahull fejükre mindaz a szenvedés, amit másokra halmoztak. Ha leírnánk, valóság és a tény erről az állapotról sokkal szörnyűbb poklot tárna elénk, mint Dante képzeletének szülötte.

XX./A Levél

Ez a levél a XX./B és /C levelekkel együtt kezelendő. Megértésükhöz némi háttérmagyarázat szükséges, ami nélkül nagyon zavarosnak tűnhetnének. A keletkezésük története a következő: 1881. októberében „Halál” címmel megjelent egy olvasói cikk a *The Theosophist*-ban, Eliphas Lévi neve alatt (akinek valódi neve Alphonse Louis Constant volt, és a kor egyik legnagyobb hatású ezoterikus írója volt), ami számos nézetkülönbséget hozott felszínre a teozófus olvasók körében. A lap ugyanazon számában megjelent a „*Fragments of Occult Truth*” sorozat egy újabb részlete is. Az egyik olvasó és Társulati tag, bizonyos N.D. Khandalavala úr (e nevek a levelekben is feltűnnek majd) írt a szerkesztőnek, hogy a *Fragments* cikkben, és a „Halál” cikkhez írt szerkesztői megjegyzésben olvasottak homlokegyenest ellentmondanak egymásnak, és kérte a szerkesztőségtől ennek feloldását. H.P.B. ezzel K.H. Mesterhez fordult, aki levelét azzal a megjegyzéssel küldte vissza, hogy a korábban adott tanítások után ezt a feladatot Sinnett úrra bízta. H.P.B. eljuttatta ezt a kérést hozzá, majd Sinnett úr az ügygel kapcsolatban felkereste (az akkor épp Simlában tartózkodó) Hume urat (a *Fragments* cikk íróját). Ő épp egy újabb *Fragments* cikken dolgozott, és beszélgetésük közben Hume úrban újabb kérdések merültek fel, amiket tisztázandó, megírta a XX./A Levelet K.H. Mesternek.

Ezt követően Sinnett úr is elvégezte a K.H. Mester által rábízott munkát, és megkísérelt tisztázni néhányat Khandalavala úr felvetései közül, majd elküldte azt H.P.B.-nek. Ez lett a XX./B Levél.

¹ Ez a versrészlet egy kissé módosított idézet Thomas Lake Harris angol költő és spiritiszta verséből, ami 1848-ban jelent meg először nyomtatásban. (A ford.)

H.P.B. ez után eljuttatta ezt a (XX./B) levelet K.H. Mesterhez, aki a XX./C levélben válaszolt mindkettőjük (azaz a XX./A és XX./B) levélben feltett kérdéseire, mégpedig Sinnett és Hume úr leveleinek (XX./A, XX./B) hátoldalain, kiegészítve ezeket néhány hasonló méretű lappal.

A XX./C levél gondolatmenetének követése tehát nem könnyű feladat, de a Mester próbálta ezt elősegíteni a kérdések alkalmas jelöléseivel. Ennek részeként a XX./A és XX./B levélben bizonyos részeket kék ceruzával aláhúzott, mondatokat, bekezdéseket bekarikázott, megszámozott, „X”-el jelölt meg. Az általa aláhúzott szavak, bekarikázott mondatok a magyar változatban aláhúzottak, és az általa alkalmazott számozás és „X” jelek kerek a magyar változatban zárójelek () között jelenik meg. (A ford.)

Drága Mesterem,

A *Fragments sorozat* III. részéről, amelyekről hamarosan híreket fog kapni, azt mondtam, hogy messze nem kielégítő, bár mindent tőlem telhetőt megtettem vele.

Szükséges volt a Társulat tanításait egy újabb résszel kibővíteni, hogy fokozatosan felnyissam a spiritiszták szemét. Így legsürgetőbb kérdésként bemutattam az öngyilkosságot elkövetőkkel stb. kapcsolatos nézeteket, amelyeket ön S.-nek írt utolsó levelében közölt.

Nos, ez az, ami a legkevésbé kielégítőnek tűnik számomra, és számos olyan kérdést vet fel, amelyekre nehéz lesz válaszolnom.

Elsődleges tanításunk az, hogy az objektív szeánsz-szoba jelenségek többsége burkoknak tulajdonítható - olyanoknak, amik 1 ½ vagy a 2 ½ princípiummal bírnak, vagyis amelyek teljesen elszakadtak a hatodik és hetedik princípiumuktól.

De további (1) eshetőségként elismerjük, hogy akadnak olyan szellemek, akik 5. és 4. princípiummal rendelkeznek, nincsenek teljesen elszakítva a hatodiktól és hetedikről, és szintén lehet szerepük szeánsz szobák történeteiben. Ezek az öngyilkosok szellemei, valamint a balesetek vagy erőszak áldozatai. Itt a tanítás az, hogy az élet minden egyes hullámának el kell érnie a neki kijelölt partot, és a nagyon jók kivételével minden, az alsóbb princípiumaitól idő előtt elszakadt szellemnek a földön kell maradnia, amíg el nem érkezik természetes halálának előre kitűzött órája.

Nos, eddig minden rendben is volna, de ha ez így van, világos, hogy korábbi tanításunkkal ellentétben a burkok kevesen, a szellemek pedig sokan kell, hogy legyenek.

(2) Hiszen az öngyilkosok eseteit nézve - akár tudatos, akár tudattalan állapotban vannak - mi a különbség az olyanok között, akik kilocsantják az agyukat, halálra isszák, nőzik, vagy agyondolgozzák, -tanulják magukat? Mindegyik esetben egyformán ki kell várniuk a természetes halál óráját, és egy szellem, nem pedig burok lesz az eredmény. Vagy mi a különbség azok esetei között, akiket gyilkosságért akasztanak fel, csatában, vasúti balesetben vagy lőporrobbanásban halnak meg, vagy vízbe fulladnak, halálra égnek, vagy kolera, pestis, dzsungelláz vagy bármely olyan, ezer és egy járványos betegség viszi el őket, amiknek csírái nem voltak kezdettől fogva benne voltak a szervezetükben, hanem csak akkor kapták el ezeket,

amikor egy adott helyre mentek, vagy egy adott tapasztaláson mentek keresztül, és akár el is kerülhették volna? nekik is ugyanúgy minden esetben ki kell várniuk természetes haláluk óráját, és egy szellem, nem pedig egy burok lesz az eredményt.

Angliában számítások szerint a lakosságnak kevesebb mint 15%-a éri el a normális halálhoz tartozó kort – és a lázra, éhínségre és azok következményeire tekintettel attól tartok, hogy a százalékos arány itt sem sokkal jobb, még azzal együtt sem, hogy az emberek itt többnyire vegetáriánusok, és általánosságban kevésbé kedvezőtlen higiéniai körülmények között élnek.

Mindebből eredően a spiritiszták összes fizikai jelenségeinek túlnyomó részét nyilvánvalóan ezeknek a szellemeknek, és nem burkoknak kellene tulajdonítanunk. Örömmel venném, ha további információkat kapnék erről a kérdésről.

Van egy második pont is: (3) ahogy én tudom, igen gyakran a természetes halált halt, átlagos fejlettségű, de nagyon jó emberek szellemei néhány naptól néhány évig terjedő ideig a Föld légkörében maradnak. Miért nem tudnak az ilyenek kommunikálni velünk? Mert ha képesek, akkor ez egy nagyon fontos pont, amely felett nem szabadott volna elsiklani.

(4) Harmadszor pedig tény, hogy szellemek ezrei mutatkoznak meg tiszta körök számára, és a legmagasabb szintű erkölcsiséget tanítják, sőt, amit mondanak, az nagyon is hasonló a láthatatlan világgal kapcsolatos igazságokról szóló tanításokhoz (erről tanúskodnak Alan Kardec könyvei, amelyekben oldalról oldalra találkozunk mindazzal, amit ön tanít). Így ésszerűtlen azt feltételezni, hogy ezek burkok vagy gonosz szellemek. De ön nem hagyott nekünk lehetőséget, hogy feltételezhessük nagyszámú tiszta, magasan fejlett szellem közreműködését – é amíg megfelelően ki nem fejtí az egész elméletet, és abban nem lesz meg megfelelő helye az ilyen, számomra teljesen megalapozott ténynek tűnő jelenségeknek, soha nem fogja megnyerni a spiritualistákat. Attól tartok, ez ismét a régi történet – az igazságnak csak egy részét tárják fel nekünk, a többit pedig visszatartják. Ha így van, akkor az csupán a Társulat torkát vágja el. Jobb semmit sem elmondani a külvilágnak, mint féligazságokat és részleges tanításokat adni, amelyeket azonnal észrevesznek, ennek eredményeként pedig még azt is megvetően elutasítják, ami igaz benne, mert nem tudják elfogadni annak részleges voltát.

Szeretettel,

A. O. Hume.

XX./B Levél

Ezt a levelet Sinnett úr írta H.P.B.-nek, és részben e levél lapjainak hátoldalára írta K.H. a válaszait (XX./C) Hume úr kérdéseire is. (Szerk)

További részletekért és háttér információkért az olvasó nézze meg a XX./A levélhez írt fordítói megjegyzést. (A ford.)

Drága Öreg Hölgyem,

Azonnal elkezdtem írni a választ N.D.K¹. levelére, így, ha K. H. valóban komolyan gondolta, hogy rögtön a "következő" - vagyis az augusztusi - *Theosophist* számban megjelenjen, akkor talán még időben odaérhet. De hamarosan belegabalyodtam a részletekbe. Természetesen nem kaptunk olyan információt, amely világosan lefedi a most felvetett kérdést, bár feltételezem, hogy képesnek kellene lennünk összerakni a részleteket egy válaszba. Az igazi nehézség azzal kapcsolatos, hogy valódi magyarázatot adjunk az ön Eliphas Lévi októberi cikkéhez fűzött megjegyzéseiben kifejtett talányára. Ha az emberiség jelenlegi fajának sorsára utal, akkor az állításai, miszerint az Egók köztes rétege és többsége² kivettetik a természetből vagy megsemmisül, teljes ellentmondásban vannak K.H. tanításaival. (#³) Hiszen nem halnak meg emlékezet nélkül, ha megőrzik az emlékezetüket a *Devachan*-ban, és ismét visszanyerik az emlékezetüket (még a múltbeli személyiségekről is, mint egy könyv lapjait) a teljes egyéni tudatosság időszakában, amely megelőzi az abszolút tudatosságot a Para Nirvánában.

De eszembe jutott, hogy E.L. talán az emberiséggel, mint egészszel foglalkozott, nem csupán a negyedik kör embereivel. Úgy tudom, hogy nagyszámú ötödik körös személyiségre vár az a sors, hogy elpusztuljon, és ezek lehetnek az általa köztesnek, haszontalannak nevezett részei az emberiségnek.

De az egyes spirituális monádok, ahogy én értem a dolgot, nem pusztulnak el, bármi is történjen, és ha egy monád eléri az ötödik kört úgy, hogy minden korábbi személyisége megőrződik majdani felhasználásra váró „könyve” lapjain, akkor őt nem dobnák ki és semmisítenék meg azért, mert ötödik körös oldalai közül néhány "kiadásra alkalmatlan". Tehát ismét nehéz a két állítás összeegyeztetése.

(X⁴) De elképzelhető az, hogy egy spirituális monád, bár túléli a harmadik és negyedik körös oldalainak elvesztését, nem élheti túl az ötödik és hatodik körös oldalakét? Az a kudarc, hogy nem él jó életet ezekben a körökben, az egész egyén megsemmisülését jelentené, aki így soha nem fog eljutni a hetedik körbe.

De másrészt, ha így lenne, az Eliphas Levi-esetet nem tudnánk alátámasztani egy ilyen hipotézissel, mivel azok az egyének, akik a rossz oldalán váltak a természet munkatársaivá, maguk is megsemmisülnének (XX⁵) bármelyik bolygón legyenek is, annak ötödik és a hatodik

¹ N.D. Khandalavala. Lásd a XX./A levél előtti fordítói magyarázatot. (A ford.)

² Ezzel Eliphas Lévi cikkének az egyik állítására utal, ami így szólt: „Ahhoz, hogy halhatatlanná váljon Istenben, az embernek Istennel kell azonosítania magát; ha a gonoszban akar halhatatlanná válni, akkor a Sátánnal... e két véglet között vegetál és hal meg erre emlékezés nélkül az emberiség haszontalan része.” (A ford.)

³ Lásd a XX./C levélben K.H. Mester válaszát erre. (A ford.)

⁴ Lásd a XX./C levélben K.H. Mester válaszát a bekezdés egész aláhúzott részére. (A ford.)

⁵ Lásd K.H Mester válaszát e mondat aláhúzott részeire a XX./C Levélben. K.H. mester

kör közötti elhomályosodásakor – ha nem már a negyedik és ötödik közötti idején, hiszen ahogy azt mondják nekünk, minden körhöz tartozik egy elhomályosodás. Van itt egy másik nehézség is, mert - mivel már vannak itt ötödik körösök - nem világos, hogy mikor következik be az elhomályosodás. Vajon az ötödik kör előfutárai nyomában jár-e, akiknek megjelenését nem tekinthetjük az ötödik kör kezdetének, vagy ez a korszak valójában csak az után kezdődik el, amikor a jelenlegi faj majd teljesen kihal –, de ez az elképzelés nem áll össze. (5¹)

Miután tegnap eddig jutottam a töprengéseimben, elmentem Hume-hoz, hogy kiderüljön, ő meg tudja-e fejteni a rejtvényt, és így képes leszek rá, hogy megírjam, amit ehhez a cikkhez szükséges. De miután jobban belegondoltunk, és ismét elővettük az októberi *Theosophist*-ot, arra a következtetésre jutottunk, hogy az egyetlen lehetséges magyarázat az, hogy a *Theosophist* bejegyzés teljesen téves és tökéletesen ellentmond minden utóbbi időben kapott tanításunknak. De tényleg ez lenne a megoldás? Nem hinném, különben K.H. nem bízott volna meg azzal, hogy összeegyeztessem a kettőt.

De látni fogja, hogy jelenleg a legjobb akarattal is teljesen képtelen vagyok elvégezni a rám bízott feladatot, és ha kedves Gondviselőm és Mesterem lesz olyan jó és megvizsgálja ezeket a felvetéseket, ő is látni fogja a dilemmámat.

És akkor, a neki legkevesebb gondot okozó módon, akár önön keresztül, akár közvetlenül, talán rámutat, melyik utat kellene követnem a szükséges magyarázat érdekében. Nyilvánvalóan kivihetetlen az augusztusi számban megjelentetése, de hajlamos vagyok azt hinni, hogy soha nem is volt ilyen elvárása, mivel ez az időpont már annyira közeli.

Mindannyian nagyon aggódunk önért, amiért a hőség és a legyek közepette túlhajszolja magát. Ha végre kiadta kezéből az augusztusi számot, talán elszabadulhatna ide, és egy kicsit pihenhetne köztünk. Tudja jól, milyen örömmel töltene el minket, ha bármikor láthatnánk. Eközben a saját terveim kissé ingatagok. Lehet, hogy vissza kell térnem Allahabadba, hogy Hensman elmehessen Egyiptomba kiküldött tudósítónak. Foggal-körömmel küzdök a lap tulajdonosaival ez ellen – de még néhány napig bizonytalan lesz e küzdelem kimenetele.

Örökké híve,

A.P. S.

Ui.: Mivel lehetséges, hogy ki akarja adni a levelet a jelenlegi számban, ezennel visszaküldöm. De remélem, hogy nem így lesz, és hogy újra elküldi nekem, hogy megfelelően el tudjam végezni a rám bízott kis feladatot, miután néhány szóval jelezték nekem a helyes irányt.

¹ Lásd K.H Mester válaszát ezzel a számmal jelölve a XX./C levélben. (A ford.)

(#) Attól eltekintve, hogy folyton az „Isten” és „Krisztus” kifejezéseket használja – amik ezoterikus értelemben csupán annyit jelentenek, hogy „Jó” –, ha ő ezeket kettős – absztrakt és konkrét – jelentésük értelmében használja és minden dogmatikus értelmezés nélkül, Eliphas Lévi állításai semmiféle *közvetlen* összeütközésben nincsenek a mi tanításainkkal. Ez ismét a szénakazalból kifújt szalmaszál esete, amelyet a szél azzal vádol, hogy egy kévéhez tartozott. A *legtöbben* azok közül, akiket, ha úgy tetszik *Deva Chan*-ra jelölteknek nevezhetsz – meghalnak és „emlékezés nélkül” születnek újjá a *Kama-Loka*-ban; bár (és éppen azért) ezek egy részét visszanyerik majd a *Deva Chan*-ban. De ezt nem nevezhetjük teljesnek, csak részleges emlékezésnek. Mert vajon neveznéd „emlékezésnek” egy álmodat, ami egy vagy több konkrét, valamilyen jelenetből áll, melyeknek szűk keretein belül néhány személyt is találnál – azokat, akiket a legjobban szerettél, halhatatlan szeretettel, azzal a szent érzéssel, amely az egyedül fennmaradó, és – a legcsekélyebb emléked sincs más eseményekről vagy jelenetekről? Kizárólag a *szeretet* és a *gyűlölet* érzései halhatatlanok, ezek az egyetlenek, amelyek túlélik a *Ye-Damma*, avagy a jelenségek világának pusztulását. Képzeld el magad a *Deva-Chan*-ban azokkal, akiket talán ilyen halhatatlan szeretettel szerettél; a háttérben ismerős jelenetek árnyaival, amelyek díszletként szolgálnak, és – tökéletes ürességet minden más téren, ami belső, társadalmi, politikai, irodalmi és társasági életteddel kapcsolatos. És aztán ha sikerült, nevezd el - ezt a spirituális, tisztán gondolati létezést, ezt a tiszta boldogságot, amely az ezt *létrehozó* érzések intenzitásával arányosan néhánytól több ezer évig tarthat – mindezt „A. P. Sinnett személyes emlékezetének”. Borzasztóan egyhangú! – gondolhatod. – Egyáltalán nem az – válaszolom én. Tapasztaltál-e monotóniát – mondjuk – abban a pillanatban, amelyet *akkor* és *most is* úgy értéksz – hogy az volt a valaha érzett legteljesebb boldogság pillanata? – Persze, hogy nem. – Nos, ott sem fogod így érezni, abban az Örökkévalóságon átívelő időszakban, amelyben egymillió év sem hosszabb egy másodpercnél. Ott, ahol a tudatnak nincs érintkezése a külső világgal, nem lehet támpontja a különbségek érzékeléséhez. Ezért – nincs is mihez viszonyítania a monotonitás és a változatosság mint ellentétek érzékelését; röviden, semmi egyéb nincs a tudatában azon a halhatatlan szeretet- és együttérző vonzalom-érzésen kívül, amelynek magjai az ötödik princípiumban vannak elültetve, növényei dúsan virágoznak a negyedikben és körülötte, de gyökereivel mélyen a hatodik princípiumba kell hatolniuk, ha túl akarja élni az alsóbb princípiumai leválását: (És most azt javaslom, hogy két legyet üssünk egy csapásra, azaz egyszerre válaszolok a te és Hume úr kérdéseire) – egyikük se feledje, hogy mi magunk *teremtjük* meg magunknak a *Devachan*-t, épp úgy, mint az *Avitchi*-t, még amikor a Földön vagyunk, és leginkább intellektuális, tudatos életünk utolsó napjaiban és pillanataiban. Az az érzés, amely a legerősebb bennünk abban a kritikus órában; amikor, mint egy álomban, egy hosszú élet eseményei a legapróbb részletekbe menően, hibátlan sorrendben, néhány

másodpercbre sűrítve egy látomásban végig vonulnak előttünk (*), – ez az érzés lesz boldogságunk vagy bánatunk formálója, jövőbeli létezésünk *életelve*¹.

(*) Ez a látomás akkor pereg le, amikor az embert már halottnak nyilvánították. Az agyunk az, amely minden szervünk közül utolsóként hal meg.

Ebben a látomásban nincs anyagi jellegű lényünk, csak egy, a jelen pillanathoz kötött átmeneti létezés – aminek időtartama nincs hatással rá és nincs kapcsolatban a valódi lényével –, amely az összes többi mulandó okból eredő átmeneti következményhez hasonlóan eltűnik, megszűnik létezni. Az életeinkre való igazi, teljes körű visszaemlékezésre csak a kisebb ciklus végén kerül sor – addig nem. Azok, akik a *Kama Loka*-ban megőrzik emlékezetüket, nem fogják élvezni ezt az emlékezés eme legfőbb órájában. – Akik *tudják*, hogy fizikai testükben már halottak, azok csak vagy adeptusok, vagy – fekete mágusok lehetnek; Csakis ez a két csoport kivétel az *általános szabály* alól. Mivel mindketten „munkatársaivá” váltak a természetnek – az előbbi a *jóban*, az utóbbi a *rosszban*, vagyis a teremtés és a pusztítás munkájában –, csak ők azok, akiket *halhatatlannak* nevezhetünk – természetesen kabbalisztikus és ezoterikus értelemben. A teljes vagy valódi halhatatlanság – ami korlátozásoktól mentes, tudatos létezés jelent – nem tartalmazhat szüneteket és megszakításokat, vagy az Öntudat bármilyen felfüggesztését. Még azoknak a jó embereknek a burkai is, akiknek lapja nem hiányzik majd az Életek Könyvéből a Nagy Nirvána küszöbén, tehát még ők is csak azt követően nyerik vissza emlékezetüket és az Öntudat egy formáját, miután a hatodik és hetedik princípiumuk az ötödik eszenciájával együtt (hiszen az utóbbinak kell biztosítania az anyagot még a személyiség ama részleges emlékezéséhez is, ami a *Deva Chan-i* időszakhoz szükséges) – belépett az Előkészületi állapotba², *addig nem*. Még az öngyilkosok és az erőszakos halált haltak esetében is, még náluk is a tudatnak bizonyos időre van szüksége ahhoz, hogy meghatározza új viszonyítási pontját, és kialakítsa, ahogy Sir W. Hamilton mondaná –, mintegy a saját „tulajdonképpeni észlelését”, ami ettől kezdve elválnak saját „tulajdonképpeni érzékelésétől”. Így, amikor az ember meghal, a „lelke” (ötödik princípiuma) öntudatlanná válik, és elveszíti mind a belső mind a külső dolgok minden emlékét. Lehet, hogy a *Kama Loka*-beli tartózkodásának ideje csak néhány pillanatig vagy órákig, napokig, több hétig, hónapig vagy akár évekig tart; és akár természetes, akár erőszakos halállal halt meg, akár fiatalon, akár idős korában történt vele ez, és karmikus szempontból akár jó, rossz vagy közömbös élete volt az egyénnek, a tudata olyan hirtelen távozik belőle, mint a láng a kialvó kanócból. Amikor az élet visszahúzódott az agyagyanyagának utolsó részecskéjéből is, észlelő képességei végleg kialszanak, szellemi felfogó és -akarati képességeivel együtt (ez utóbbi képességek azok, amelyek eredendően nem részei, és meg sem szerezhetők pusztán anyagi szerveződés számára). *Mayavi rupa*-ja gyakran láthatóvá is válhat, mint például a halál utáni megjelenések esetében; de hacsak nem vetíti ki

¹ Az eredeti kifejezés „*life principle*”. Ennek többféle fordítása lehetséges, lehetne vezérelvnek, életcélnek, alabeállítottnak és még sok másnak is fordítani. (A ford.)

² Az eredeti kifejezés: *Gestation period*. Ez az a tudatállapot, ami az Ego újabb testet öltését közvetlenül megelőző, mintegy felkészülési időszaknak tekinthető. (A ford.)

a haldokló agyán keresztülfutó határozott (rejtett, vagy eddig elnyomott) szándék vagy kifejezetten erős vágy arra, hogy lásson valakit vagy megjelenjen valakinek, a jelenés csak egy gépies folyamat eredménye; nem tekinthető szimpatikus vonzalom vagy akaratlagos cselekedet eredményének, és csak annyira köze van a halott személy vágyához, mint amennyire a tükörképét akarja láttatni egy olyan személy, akik tudtán és szándékán kívül elhalad egy tükör előtt. Miután így elmagyaráztam az álláspontomat, összefoglalom, és újra megkérdezem, miért kellene azt állítani, hogy amit Eliphas Levi leírt és amit H.P.B. kifejtett, „homlokegyenest ellenkezik a tanításaimmal”? E.L. okkultista és kabbalista, és azoknak ír, akiknek ismerniük kell a kabbalisztikus tanok alapjait, ezen tanok sajátos kifejezéseit használja, és H.P.B. is ugyanígy tesz. Utóbbi egyetlen mulasztása az volt, hogy nem illesztette be a „nyugati” szót az „okkult” és a „tanítás” szavak közé (lásd a szerkesztői ajánlás harmadik sorát). Fanatikus a maga módján, és nem képes rendszerezetten és nyugodtan írni, vagy arra, hogy emlékezzen rá, hogy a nagyközönségnek szüksége van mindarra a jól érthető magyarázatra, ami az ő számára feleslegesnek tűnhet. És mivel biztosan önök is megjegyzik majd, hogy „de hát így vagyunk ezzel mi is; és úgy tűnik, ön is elfelejti” –, adok még pár további magyarázatot. Ahogy az októberi *Theosophist* margójára írt megjegyzés mondja – a „halhatatlanság” szónak a beavatottak és okkultisták számára egészen más jelentése van. Mi „halhatatlannak” csak az egyetlen Életet nevezzük - a maga egyetemes kollektivitásában és teljes vagy abszolút absztrakciójában; azt, amelynek sem kezdete, sem vége nincs, és folytonosságában sincs törés. De vajon a kifejezés másra is vonatkoztatható? Természetesen nem. Ezért a régi káldeusoknál többféle előtag is kapcsolódott a „halhatatlanság” szóhoz, amelyek közül az egyik egy ritkán használt görög kifejezés – a pan-eonikus halhatatlanság, vagyis az, ami egy *manvantara idején* kezdődik és Naprendszerünk *pralaya*-jával végződik. Ez tehát a mi *pan*-unk „egész természetet felölelő” eónjáig, vagy „periódusáig” tart. Halhatatlan - a pan-eonikus halhatatlanságon belül - tehát az, akinek a kifejezett tudatossága és az „*Én*” bármilyen formában való észlelése egyetlen pillanatra sem válik szét. Egy pillanatra sem, *Egyénisége* létezésének teljes időszaka alatt. Ilyen időszakokból¹ jó néhány akad, és mindegyiknek megvan a maga külön neve a káldeusok, görögök, egyiptomiak és az árják titkos tanaiban, és ha le lehetne fordítani őket – ami lehetetlen, legalábbis addig, amíg a mögöttes gondolatok felfoghatatlanok a nyugati elme számára –, akkor fel is sorolnám ezeket nektek. Jelenleg elég annyit tudnotok, hogy az ember, vagyis egy olyan Ego számára, mint a tiétek vagy az enyém, halhatatlanság az egyik Körtől a következőig terjedhet. Tegyük fel, hogy a jelenlegi negyedik Körben kezdem a halhatatlanságomat, azaz miután *teljes adeptussá* váltam (ami sajnos nem vagyok), akaratlagosan lefogom a Halál kezét, és amikor végül mégis kénytelen vagyok alávetni magam neki, a természet titkairól szerzett ismereteim olyan helyzetbe hoznak, hogy meg tudom őrizni tudatosságomat és az Énről alkotott egyértelmű érzékelésemet, mint saját, visszatekintésre képes tudatosságom és megismerésem tárgyát; és így elkerülve a princípiumok minden olyan szétszakadását, amely általában az átlagemberek fizikai halála után megtörténik, Koot Hoomiként maradok az Ego-mban a születések és életek teljes sorozatában, keresztül a hét

¹ Értsd: a halhatatlanság különféle válfajaihoz tartozókból, mint amilyen pl. a fenti „*pán-eonikus*”. (A ford.)

bolygón és *Arupa-loka*-kon át, míg végül ismét elérkezem - ide a Földre, az ötödik Kör ötödik fájának emberei közé. Ebben az esetben – számotokra - felfoghatatlanul hosszú ideig, sok milliárd évig „halhatatlan” lennék. És mégis, mindezekkel együtt „én” valóban halhatatlan vagyok? Hacsak nem teszem meg ugyanazokat az erőfeszítéseket, mint most, hogy biztosítsak magamnak egy újabb ilyen felmentést a Természet Törvénye alól, Koot Hoomi eltűnik, és lehet, hogy egy Mr. Smith vagy egy tiszteletreméltó indiai apóka lesz belőle, amikor lejár a felmentése. Vannak emberek, akik ilyen hatalmas lényekké válnak, vannak emberek közöttünk, akik halhatatlanná válhatnak a hátralevő Körök idejére is, majd elfoglalják kijelölt helyüket a legmagasabb *Chohan*-ok, a *Bolygói szintű tudatos „Ego-Szellemek”* között. Természetesen a Monád „soha nem pusztul el, bármi is történik”, de Eliphas a személyes ego-ról beszélt, nem pedig a Spirituális Ego-ról, és ti ugyanabba a hibába estetek (és teljesen érthetően), mint C.C.M.¹; bár be kell vallanom, hogy az *Isis*-ben található részlet nagyon ügyetlenül volt megfogalmazva, ahogy azt már megjegyeztem neked erről a bekezdésről egy korábbi levelemben. „Elő kellett vennem a találékonyságomat” hozzá – ahogy a jenik mondják –, de azt hiszem sikerült betömni a lyukat, bár attól tartok, még sokszor meg kell tennem, mielőtt túllélhetnénk az *Isis*-en. Tényleg *át kellene már írni* – a családi becsület érdekében.

(X) Ez természetesen *elképzелhetetlen*², ezért halandó embernek nincs értelme a témáról beszélni.

(XX) Félreértetted a tanítást, mert nem voltál tudatában annak, amit most mondok el neked, azaz: (a) hogy kik a természet igazi *munkatársai*; és (b) hogy korántsem *minden gonosz munkatársra* igaz, hogy a nyolcadik szférába zuhan és megsemmisül. (*)

(*) *Hirtelen* megsemmisülnek, mint *emberi Ego-k és személyiségek*, de abban a tisztán anyagi világban különféle anyagi formákban még felfoghatatlanul hosszú ideig léteznek, mielőtt visszatérnének az ősi anyagba.

A *rosszra* való képesség az emberben ugyanolyan nagy – sőt, nagyobb –, mint a *jóra* való képesség. Az ember a kivétel a természet szabálya alól, és ez a kivétel, amely az adeptusok és varázslók esetében maga is *szabállyá* válik, amelynek ismét megvannak a maga kivételei. Olvasd el figyelmesen azt is, amit C.C.M. kihagyott az általa idézett részletből – az *Isis* I. kötetének 352–353. oldalának 3. bekezdését. H.P.B. itt ismét elmulasztja, hogy világosan rámutasson, az említett eset csak azokra a nagyhatalmú fekete mágusokra vonatkozik, akiknek a természettel a pusztítás érdekében történő együttműködése eszköz arra is, hogy kényszerítsék annak kezét, ami egyben pan-eonikus halhatatlanságot is biztosít számukra. De jaj, micsoda halhatatlanság ez, és az ilyen élethez képest mennyivel jobb a megsemmisülés is! Nem látjátok, hogy minden, amit az *Isis*-ben találtok, pusztán részleges, éppen csak vázlatos –

¹ Charles Carleton Massey. Bővebben: lásd a VI. Levélnél. (A ford.)

² Az eredeti angol szó: *inconceivable*. Ennek fordítása a „felfoghatatlan” is lehetne. (A ford.)

semmi sem teljes körű vagy egészében feltárt. Nos, az idő elérkezett, de hol vannak a munkások egy ilyen hatalmas feladathoz?

Olvasd el, mit írt Hume úr (lásd csatolt levelét)¹ a levelének megjelölt bekezdéseiben – továbbá az. 1., 2., 3-mal jelöltrészeiben. És most, miután elolvastad az ellenvetéseit azzal a *legkevésbé kielégítő* – ahogy Hume úr nevezi – tanítással, vagyis egy olyan tanítással kapcsolatban, amelyet először áttekintően kellett megértenetek még mielőtt részleteiben tanulmányozhattátok volna azt – megkockáztatva, hogy mostani tanításaim sem leszek számotokra kielégítőbbek, folytatom az utóbbiak magyarázatával.

- (1) Bár nem szakadnak el teljesen hatodik és hetedik princípiumuktól, és meglehetősen "erősek" a szeánsz szobákban, mégis addig a napig, amikor természetes halállal meg nem haltak volna, egy szakadék választja el őket a magasabb princípiumaiktól. A hatodik és a hetedik passzív és negatív marad, míg *véletlen halál* esetén a magasabb és az alacsonyabb princípium csoportok kölcsönösen vonzzák egymást. Jó és halálukban vétlen Egók esetében ráadásul az utóbbiak ellenállhatatlanul vonzódnak a hatodik és a hetedik felé, és így – vagy boldog álmok közepette, vagy álomtalan mély alvásban pihennek, amíg el nem jön az órájuk. Egy kis elmélkedéssel, és a dolgok örök igazságosságának és helyénvalóságának szem előtt tartásával megérthetitek, miért. Az áldozat, legyen az jó vagy rossz, *nem felelős a haláláért*, még akkor sem, ha halála egy előző életben vagy egy korábbi születésben történt cselekedetnek tudható be; röviden, lehet, hogy ez a Karma Törvényének egyik megnyilvánulása volt, de mégsem *közvetlen* következménye egy olyan cselekedetnek, amelyet a *személyes Énje* szándékosan követett el abban az életben, amikor történetesen a halál utolérte. Ha tovább élhetett volna, még hatékonyan vezekelhett volna korábbi bűneiért: és még most is, miután személyes Énjét arra kényszerítették, hogy kifizesse létrehozója (az előző Énje) adósságát, mentes a megtorló igazságszolgáltatás csapásaitól. A *Dhyan Chohan*-ok, akiknek nincs befolyásuk az *élő* ember irányítására, megvédik a tehetetlen áldozatot, amikor erőszakkal kilöki őt eleméből egy újba még az előtt, hogy megérne és alkalmassá válna, készen állna erre. Azt mondjuk el, amit biztosan tudunk, mert *személyes tapasztalás útján kellett megtanulnunk*. Tudjátok, mire gondolok, ÉS TÖBBET NEM MONDHATOK! Igen; Az áldozatok – akár jók, akár rosszak voltak –, alszanak, és *csak az utolsó ítélet órájában ébredhetnek fel*, amely a hatodik-hetedik, valamint az ötödik-negyedik princípium csoportok közötti élet-halál küzdelem órája az újraszületést megelőző, előkészületi állapot küszöbén. És még ezután is, amikor a hatodik-hetedik princípiumok, magukkal ragadva az ötödik egy részét, belépnek az *Akasic samádhi*-jukba, még ekkor is megtörténhet, hogy az ötödikből származó spirituális „nyereség” túl kevésnek, gyengének bizonyul ahhoz, hogy újjászülethessen a *Deva-Chan*-ban; ebben az esetben ott és akkor az áldozat (vagy a nem-áldozat, esettől függően) hatodik princípiuma mintegy „átöltözik” egy, a karmájának megfelelően létrehozott szubjektív

¹ Lásd a XX./A Levelét és annak bevezető magyarázatát a szövegében alkalmazott jelölésekről. (A ford.)

„Lénybe”, és belép egy új földi létbe, akár ezen, akár bármely más bolygón. Így hát semmilyen esetben nincs mód arra, hogy öngyilkosokon és burkokon kívül bárki más megnyilvánuljon egy szeánsz szobában. És az is világos, hogy mindez „korábbi tanításunkkal *nincs* ellentétben”, és hogy a „burkok” lesznek sokan, míg a Szellemek - *nagyon* kevesen.

- (2) Szerény véleményünk szerint nagy különbség van. Mi, akik olyan szempontból nézzük a dolgot, ami az életbiztosításokat áruló társaságok számára nagyon elfogadhatatlannak bizonyulna, azt mondjuk, hogy nagyon kevesen - ha egyáltalán - vannak olyanok a fentebb felsorolt bűnös élvezetekben tobzódók közül, akik teljesen biztosak abban, hogy az ilyen tett végül korai halálukhoz vezet. Ez a *Maya*-ból következő bűnhődés. A "bűnök" nem úszhatják meg a büntetésüket; de a büntetés az *okot*, nem pedig a *következményt* célozza, különösen akkor, ha egy előre nem látható, csak valószínűsíthető következményről van szó. Ugyanúgy tekinthetjük öngyilkosnak azt, aki viharban hal meg a tengeren, mint azt, aki az által öli meg, hogy "agyon tanulja" magát. A víz hajlamos megfullasztani az embert, és a túlerőltetett agymunka az agy olyan lágyulását okozza, ami elragadhatja őt. Ha így lenne, senkinek sem szabadna átkelnie a Kalapani folyón, sőt még fürödni sem szabadna benne, nehogy elájuljon és megfulladjon (mert mindannyian ismerünk ilyen eseteket); továbbá senkinek sem szabadna a kötelességét teljesítenie, a legkevésbé sem szabadna feláldoznia magát még egy dicséretes és nagyon magasztos célért sem, ahogy ezt sokan közülünk – például H.P.B. – megteszik. Vajon Hume úr *öngyilkosnak* tekintené-e H.P.B.-t, ha holtan rogya össze jelenlegi munkája miatt? Az *indíték* a lényeg, és az embert *közvetlen* felelőssége esetén éri utol a büntetés, egyéb esetben soha. Egy vétlen áldozat esetében a halál idejét szándékolatlanul hozták előrébb annak természetes órájától, míg egy öngyilkosság esetében a halált önként, szándékosan és a közvetlen következmények teljes ismeretében idézik elő. Így amikor valaki átmeneti elmezavarban okozza a saját halálát, az nem tekinthető *Felodese*¹ esetének - az életbiztosító társaságok nagy bánatára és gyakran kárára. Nem is lesz a *Kama Loka* kísértéseinek kitéve, hanem csak *álomba merül*, mint bármely más vétlen áldozat. De egy Guiteau² nem maradhat a Föld légkörében a hozzá tartozó magasabb princípiumaival, amelyek bár inaktívak és tehetetlenek, de - még mindig ott vannak. Guiteau olyan állapotba kerül, amelynek fennállása alatt *állandóan az elnökére fog lőni*, ezzel zűrzavarba sodorva és felforgatva ember-milliók sorsát; ahol *folytonosan bíróság elé állítják és felakasztják*. Egy pillanatra sem szabadulhat tettei és gondolatai emlékeitől, különösképp azoktól nem, amik akkor jártak a fejében, amikor a kötelet a nyakára tették,³ sorsát.

¹ Jogi szóhasználatban is meghonosodott latin kifejezés (felo de se), jelentése: öngyilkosság. (A ford.)

² Charles J. Guiteau, az USA 20. elnökének, James A. Garfieldnek gyilkosa. Halálra ítélték, felakasztották. (A ford.)

³ Az eredeti levélben itt két sort töröltek. (Szerk.)

Ami azokat illeti, akiket "kolera, pestis vagy dzsungelláz visz el", ők sem estek volna áldozatául ezeknek, ha nem lett volna bennük születésüktől fogva a kórokozóra való fogékonyság csírája, ami végül ilyen betegség kialakulásához vezetett.

Így hát, „a spiritiszták összes fizikai jelenségeinek túlnyomó részét” kedves testvérem, nem "ezeknek a szellemeknek" köszönhetik, hanem tényleg - "burkoknak".

- (3) „A természetes halált halt, átlagos fejlettségű, de nagyon jó emberek szellemei néhány naptól néhány évig terjedő ideig a Föld légkörében maradnak” – ez az időszak attól függ, mennyire felkészültek arra, hogy találkozzanak – *teremtmenyükkkel*, nem pedig alkotójukkal; erről a nehezen felfogható témáról később fogtok tanítást kapni, amikor ti is jobban felkészültek lesztek. De miért kellene „kommunikálniuk”? Azok, akiket szerettek, vajon objektíven kommunikálnak veletek alvásuk közben? Szellemeitek a veszély óráiban, vagy intenzív együttérzés idején, ugyanazon a gondolati hullámhosszon rezegve – ami ilyen esetekben egyfajta, távíróhoz hasonló spirituális összeköttetést hoz létre a két test között – találkozhatnak és kölcsönösen benyomást kelthetnek egymásban, az emlékeitekben; csak hogy ekkor *éltek*, nem pedig *halott* testek vagytok. De hogyan tudna egy öntudatlan ötödik princípium (lásd erről fentebb) benyomást kelteni vagy kommunikálni egy élő szervezettel, hacsak nem alakult már át - *burokká*? Ha bizonyos okok miatt ilyen letargikus állapotban maradna több évig, az élők szellemei felemelkedhetnek hozzá, ahogy erről már volt szó köztünk; sőt ez még könnyebben is megtörténhet, mint a *Deva Chan*-beli tartózkodásakor, ahol a Szellem túlságosan elmerül személyes emlékeinek boldogságában ahhoz, hogy sok figyelmet szenteljen egy külső beható elemnek. Így hát én azt mondom – *nem tudnak*.

- (4) Sajnálom, hogy ellent kell mondanom az állításnak. Nem tudok "szellemek ezreiről", akik tiszta körökben tűnnek fel – ami azt illeti, bizonyosan nem ismerek egyetlen "tökéletesen tiszta kört" sem - és "a legmagasabb szintű erkölcsiséget tanítják". Remélem, hogy a közelmúltban rám aggatott egyéb nevek mellett nem tekintenek még rágalmazónak is, de az igazság arra kényszerít, hogy kijelentsem, hogy Allan Kardec nem volt teljesen makulátlan életében, és azóta sem lett *nagyon tiszta szellem* belőle. Ami a "legmagasabb szintű erkölcsiség" tanítását illeti, van egy *Dugpa-Shammar*¹ nem messze onnan, ahol lakom. Igazán figyelemre méltó ember. Varázslóként ugyan nem kifejezetten nagy hatalmú, de rendkívüli képességekkel bír az iszákosság, tolvajlás, hazudozás és – a szónoklás terén. Ez utóbbi szerepében pontokat verhetne és le tudná győzni Gladstone² vagy Bradlaugh urakat, sőt még H. W. Beacher³ tiszteletét is – akinél pedig nincs ékesszólóbb erkölcsi prédikátor, és nincs durvább lábbal tiprója az Úr Parancsolatainak az Egyesült Államokban. Ez a *Shapa-tung* láma, amikor szomjas, a

¹ A tibeti Buddhizmus egyik szektájához tartozó láma. (A ford.)

² William Ewart Gladstone, angol liberális beállítottságú politikus és államférfi, aki a XIX. században négyszer volt Anglia miniszterelnöke. (A ford.)

³ Henry Ward Beecher, kongregacionista pap, korának nagy hatású reformere és kivételes szónoka. 1875-ben perbe fogták egy férjes asszonnyal való házasságtörés miatt, és ez a XIX. századi Egyesült Államok egyik legnagyobb társadalmi hatású perévé lett. (A ford.)

reggeli bűnbánatáról és szenvedéséről szóló elbeszéléssel hatalmas, "sárga sapkás"¹ laikusokból álló közönségével képes elsíratni egész éves könnykészségüket, hogy aztán este jól berúgjon, és az egész falut mély álomba hipnotizálva kirabolja őket. Az erkölcsösség céltudatos prédikálása és tanítása nagyon keveset bizonyít. Olvassátok el "J.P.T." cikkét a *Light*-ban - az is megerősíti, amit mondok.

- (5) (A.P.S.-nek) Az "elhomályosodás" csak akkor következik be, amikor az utolsó ember is átlépett a következmények szférájába, legyen szó bármelyik Körről. A természet túlságosan is jól, matematikailag szabályozott ahhoz, hogy ilyen hibákat vétsen feladatai gyakorlása közben. A bolygó elhomályosulása, amelyen most az ötödik Kör emberfajai fejlődnek, természetesen a most itt élő „néhány előfutár” nyomában jár. De mielőtt ez az idő elérkezne, el kell válnunk, és soha többé nem találkozunk már, mint a *Pioneer* szerkesztője és annak alázatos levelező partnere.

És most, miután bebizonyosodott, hogy a *Theosophist* októberi száma nem volt teljesen téves, és nem is volt „tökéletes ellentmondásban az utóbbi időben kapott” tanítással, vajon számíthat már K.H. arra, hogy „összeegyeztessd a kettőt”?

Hogy még jobban „összeegyeztessélek” Eliphas-szal, elküldöm neked néhány nagy, tiszta, szép kézírással készült – még ki nem adott - kéziratát², amelyeket végig elláttam megjegyzéseimmel. Semmi sem adhat ennél jobb kulcsot a kabbalisztikus talányokhoz.

Ezen a héten írnom kell Hume úrnak, hogy lelki támogatást nyújtsak neki, és megértessem vele, hogy hacsak nincs erős vágya az életre, nem kell aggódnia a *Deva Chan* miatt. Ha egy ember nem szeret vagy nem gyűlöl elég szenvedélyesen, akkor sem a *Deva Chan*-ban, sem *Avitchi*-ban nem lesz helye. A mondás, hogy „a Természet kiköpi langyosat a szájából” csak azt jelenti, hogy megsemmisíti személyes Egóikat (de nem a burkokat, és nem is a hatodik princípiumot) a *Kama Loka*-ban és a *Deva Chan*-ban. Ez nem akadályozza meg azt, hogy rögtön újjá szülessenek – és hacsak az elmúlt életük nem volt nagyon-nagyon gonosz –, nincs ok arra, hogy az örök Monád ne találja majd meg ennek az életnek a lapját sértetlenül az Életek Könyvében.

K. H

XXI. Levél

Válasz kézhez véve 1882. augusztus 22-én.

¹ Egy további – a többségi – ág a tibeti Buddhizmusban, ami Tsong-Kha-Pa Buddhizmust megújító, a természetszellem-imádattól és ehhez kapcsolódó rítusoktól, gyakorlattól megtisztító működésének köszönhető. A Dalai Láma ennek az ágnak a vezetője. (A ford.)

² Ezt később Hume úr franciáról angolra fordította és K.H. megjegyzéseivel együtt 1883-ban könyv formában kiadták *Paradoxes of the Highest Science* (A Legmagasabb Tudomány paradoxonjai) címmel. 1922-ben megjelent második kiadása - e fordítás készítésének idején - már online hozzáférhető volt. (A ford.)

Ezt a levelet eredetileg Sinnett úr küldte K.H Mesternek 1882. augusztus 12-én, amire a Mester válasza augusztus 22-én jutott el hozzá. A levélben írtak egy Sinnett által készített, a londoni *Light* magazinban megjelentetni kívánt cikkel (pontosabban az ezt tartalmazó levéllel) kapcsolatosak, amit Sinnett a Mester „Devacsán levelének” (XVI. Levél) alapján írt meg. Ennek a *Light* szerkesztőjéhez eljuttatása után kapta Sinnett a XIX. Levelet, amiben a cikkel kapcsolatos néhány félreértését korrigálta a Mester. Az alábbi levél Sinnett erre adott válaszát, valamint a Mester viszont válaszait tartalmazza, a Sinnett-levél lapjainak hátoldalán, és még néhány további, azoktól eltérő lapon. A Mester válaszai és megjegyzései a magyar fordításban vastag betűkkel szedettek.

Drága Tanítóm,

Attól tartok, hogy a jelenlegi *Letters on Theosophy* nem sokat ér, mivel túlzóan szó szerint értelmeztem a *Deva-Chanról* szóló hosszú leveled egyes részeit. Úgy tűnt, hogy a „balesetben meghaltak”, akárcsak az öngyilkosok, ki vannak téve a szeánsz szobák vonzása okozta veszélynek. Ezt írtad:

„De van a „szellemeknek” egy másik csoportja is, amelyet eddig nem vettünk számításba: az öngyilkosok és a balesetekben meghaltak csoportja. Mindkét fajta képes kommunikálni, és mindkettőnek drágán meg kell fizetnie az ilyen látogatásokért...”

Így van.

És később, miután részletesen beszéltél az öngyilkosságok esetéről, ezt mondod: „Ami a balesetek áldozatait illeti – ők még rosszabbul járnak... boldogtalan árnyakként... földi szenvedélyeik teljes sodrában...megfosztották őket a lehetőségtől, hogy kiélhessék ezeket... ők a középkor *Pisacha*-i stb.... Nemcsak áldozataikat teszik tönkre...” "

Ismét így van. Ne feledd, hogy a kivételek erősítik a szabályt.

És ha sem nem túl jók, sem nem túl rosszak, a "baleset vagy erőszak áldozatai" új *skandha*-kat szereznek az őket vonzó médium által. **A helyzetet ismertettem a *Proofs* margóján. Lásd az ottani jegyzetet.**

Ezt a szöveget szándékoztam megjelentetni. Ha ezt így nem lehet fenntartani, vagy ha valamilyen módon, amit még nem értek, a szavak más jelentést hordoznak, mint ami látszólag hozzájuk tartozik, akkor jobb lenne ezt a két levelet egészen visszavonni, vagy teljesen átírni. A figyelmeztetés túl ünnepélyes hangnemben hangzik el, és a veszély túl nagy hangsúlyt kap ahhoz, hogy csupán az öngyilkosokra vonatkozzon, és a *Proof* utolsó lapjáról a "balesetek és" kitörlése a többit meglehetősen nevetségessé teszi, mert akkor az öngyilkosokat pusztán nagyon tisztákra és emelkedettekre, valamint átlagos emberekre stb. osztjuk fel.

Úgy tűnik számomra, hogy aligha lenne jó megoldás, ha csak az 1. levelet önmagában hagynánk úgy ahogy van - bár ezt a hibát az nem tartalmazza – mivel így nem lenne létjogosultsága, hacsak nem követi 2. levél. Mindkét levél elment már Stainton Mosesnek

azzal, hogy továbbítsa kiadásra a *Light*-nak – az elsőt július 21-én postázták innen, a másodikat az utolsó postai fordulóval – tegnap. Mármint, ha úgy döntenék, hogy jobb lesz leállítani és visszavonni őket, még éppen időben vagyok, hogy táviratozzam haza és elmagyarázzam Moses-nek ezt, és ezt rögtön meg is teszem, amint kaptam erről egy táviratot tőled, vagy egy ilyen értelmű üzenetet az Öreg Hölgytől.

Ha nem történik semmi, akkor a *Light*-ban úgy fognak megjelenni, ahogyan megírtam őket – vagyis ahogyan a jelenlegi kézirat és a hozzá tartozó *Proofs* kinéz, leszámítva néhány apró hibát, amelyeket, mint már látom, a feleségem vétett lemásolásuk közben.

Ez összességében egy nagyon kínos kavargás. Úgy tűnik, hogy túl elhamarkodott voltam, amikor elküldtem ezeket a leveleket, de úgy hittem, hogy híven visszaadtam bennük a hosszú *Devachan* leveledben foglaltakat.

Várom az utasításaidat.

Mindig odaadó híved

A. P. S.

A margón azt írtam, hogy „ritkán”, de a „soha” szót nem ejtettem ki. Balesetek a legkülönbözőbb körülmények között történnek; és az emberek nemcsak *véletlenül* halnak meg, vagy öngyilkosságot követnek el, hanem *meg is gyilkolják* őket – amiről még csak említést sem tettünk eddig. Őszintén megértem a zavarodottságodat, de aligha tudok ezen segíteni. Mindig tartsd észben, hogy minden szabály alól vannak kivételek, és ezek alól is vannak kivételek, és mindig légy felkészülve arra, hogy valami újat tanulj. Nagyon is megértem, hogy ellentmondásokkal és következetlenségekkel vádolnak minket – sőt még azzal is, hogy ma leírunk valamit, és holnap megtagadjuk. Amiről a neked adott tanítás szólt, az a szabály. A jó és *tiszta* „balesetek” az *Akasa*-ban alszanak, mit sem tudva az őket ért változásról; a nagyon gonoszok és tisztátalanok egy szörnyű rémálom minden kínját szenvedik el. A többséghez tartozókból – a sem nem túl jók, sem nem túl rosszak, baleset vagy *erőszak* (beleértve a gyilkosságot is) áldozatai – némelyek *alszanak*, mások a *Természet Pisacha*-ivá válnak, míg egy csekély kisebbség médiumok *áldozatává* válhat és új *skandha*-kat szerezhet az őket vonzó médiumok által. De bármennyire is kicsi a számuk, az ő sorsuk a legsajnálatosabb. Amit a kéziratodról szóló jegyzeteimben mondtam, az Mr. Hume statisztikai számításaira adott válasz volt, amelyek arra a következtetésre vezették őt, hogy a szeánsz szobákban „a burkok kevesen, a szellemek pedig sokan kell, hogy legyenek”.

Sokat kell még megtanulnod – nekünk pedig sokat kell még tanítanunk, és nem is tagadjuk meg, hogy a legvégsőkig elmenjünk ezzel. De őszintén arra kell kérnünk, hogy ne vonj le elhamarkodott következtetéseket. Nem hibáztatlak téged, kedves hűséges barátom, ha itt egyáltalán lehetne bárkit is, akkor inkább magamat hibáztatnám, ha nem lenne tény, hogy

gondolkodásmódunk és szokásaink annyira szöges ellentétben állnak egymással. Mivel hozzászoktunk, hogy olyan tanítványokat tanítsunk, akik eleget tudnak ahhoz, hogy túllépjenek a „*ha*” és „*de*” esetek szükségességén, a tanítások közben hajlamos vagyok elfelejteni, hogy én végzem azt a munkát veletek, ami általában ezeknek a tanítványoknak a dolga. Ezért ezentúl több időt szánok a kérdéseitekkel kapcsolatos válaszadásra. Londonba írt leveleid nem árthatnak, sőt ellenkezőleg, biztosan hasznosak lesznek majd. Csodálatra méltóan vannak megírva, és a *kivételeket* megemlíthetitek, és az egész témát lefedhetitek valamelyik jövőbeli levélben.

Nincs kifogásom az ellen, hogy kivonatokat készítsenek Chesney ezredesnek – kivéve egyet –, *ő nem teozófus*. Csak legyetek óvatosak vele, és ne feledkezzetek meg a részletekről meg a kivételekről, amikor elmagyarázzátok a szabályaitokat. Ne feledjétek, hogy még az öngyilkosok esetében is sokan vannak, akik soha nem hagyják magukat a médiumitás örvényébe sodródni, és könyörgöm, ne vádoljatok „következetlenséggel” vagy *ellentmondással*, amikor ehhez a ponthoz értek. Ha tudnád, hogyan írom a leveleimet, és mennyi időt tudok rájuk szánni, talán kevésbé lennél kritikus amellett, hogy azért szigorú maradsz.

Na és hogy tetszik Djual Khool *elképzelése* és művészi képessége? Az elmúlt tíz napban Simlának színét sem láttam¹.

Szeretettel,

K.H.

XXII. Levél

Kivonat K.H. Hume-nak írt leveléből. Kézhez véve saját használatomra az 1882. évi szezon vége felé. (A.P.S)

A levél átirata a Sinnett úr hagyatékában fellelt, az ő kézírásával készült másolat alapján készült. (Szerk.)

Miután Hume úr megkapta K.H. mestertől az „Isten” címet viselő „vázlatos fejezethez” kapcsolódó levelét (Lásd X. Levél), ismét írt a Mesternek, hogy néhány állítását tisztázza vele. Ez a levél a válasz Hume úr felvetéseire. (A ford.)

Felmerült-e valaha is önben – és most a nyugati tudomány, valamint a saját egója sugalmazásából kiindulva, amely már minden igazság lényegét mérlegelte, készen arra, hogy pellengérre állítsa a téves elképzelést –, gyanította-e valaha, hogy az Univerzális, akárcsak a véges emberi elme, kétféle jellegzetességgel, vagy kettős erővel rendelkezhet – az egyik az

¹ Itt a Mester arra a portréra utalhat, ami Sinnett kérésére -mint fentebb kiderül- D.K. közreműködésével készült K.H. Mesterről. Ez egy Sinnett úr által szignált vastag, üres papírlapra készült, amit H.P.B. a szignálás után a saját jegyzetfüzetébe rakott, és amit a kérést követően időről-időre megvizsgáltak. Néhány óra és több ellenőrzés után az egyik alkalommal egy vázlatos portrét találtak a szignált papírlapon a Mesterről. H.P.B - aki személyesen ismerte K.H. Mestert - elégedetlen volt a portréval, de az szerinte is felismerhetően a Mestert ábrázolta. (A ford.)

akaratlagos és tudatos, a másik az akaratlan és tudattalan, vagyis gépies jellegű erő? Hogy kiküszöbölhető legyen a sokféle istenhívő és istentagadó állítás közti ellentétből eredő nehézség, mindkét erő filozófiai szükségszerűség. Az első, vagyis az akaratlagos és tudatos jelleg lehetősége a kozmikus elmére vonatkoztatva - annak ellenére, hogy az összes Ego szerte az egész élővilágban ezt állítja – örökre pusztá feltételezés marad, míg a véges elmét illetően ez egy tudományos és bizonyított tény. A legmagasabb Bolygói Szellem is ugyanolyan tudatlan az elsővel kapcsolatban, mint mi, és a feltételezés még a Nirvánában is csak feltételezés, vagyis ez pusztán egy következtetés marad - ugyanúgy ott, ahogy itt is.

Vegyük az emberi elmét a testtel összefüggésben. Az ember fizikai agyának két jól elkülöníthető része van; a nagyagy két agyféltekéjével a fej elülső részén – az akaratlagos idegi impulzusok forrása; és a kisagy, amely a koponya hátsó részén található – az akaratlan idegi működések forrása, az elme tudattalan vagy gépies erőinek közvetítői, amelyek a testi funkciókat működtetik. És bármennyire is gyenge és bizonytalan az ember irányítása az olyan akaratlan dolgok felett, mint például a vérkeringés, a szívverés és a légzés (különösen alvás közben) – mégis mennyivel hatalmasabbnak, mennyivel nagyobb képességgel bírónak látszik az ember e vak molekuláris mozgás – a teste működését irányító törvények – befolyásolására (ezt bizonyítják az Adeptusok, de még egy átlagos, haladottabb jogi fenomenális erői is) mint amivel az rendelkezik a Természet megváltoztathatatlan törvényei felett, amit önök Istennek *akarnak* nevezni. A véges elmével e tekintetben ellentétes módon a „végtelen elme” - amelyet csak az érthetőség kedvéért nevezünk így, hiszen mi azt végtelen *erőnek* nevezzük – csupán kisagynak funkcióit mutatja ki, feltételezett nagyagynak létezését a fent említett módon bár elismerjük, de pusztán a kabbalisztikus elméletből levezetett (minden más összefüggésben helyes), következtetésen alapuló feltételezés alapján, miszerint a makrokozmosz prototípusa a mikrokozmosznak. Amennyire *mi* tudjuk, ennek a modern tudomány általi megerősítése kevés figyelmet kap. Amennyire a legmagasabb rendű Bolygói Szellemek megállapították (és ne feledjük, hogy ők ugyanolyan kapcsolatban állnak a kozmikuson túli világgal, átlátva a kozmikus ősi anyag fátylán, mint amilyen kapcsolatban mi vagyunk a miénkkel, és amennyire mi átlátunk a mi durva anyagú világunk a fátylán), a végtelen elme nekik sem mutat többet, mint nekünk, azaz a Természet örök és egyetemes pulzálásának rendszeres, tudattalan lüktetését, a Naprendszerünk ősi fátylán belüli és kívüli világok miriádjaiban egyaránt.

Ennyi, amit *mi tudunk*. A kozmikus fátylon *belül*, annak legszélső határáig, a személyes tapasztalatainknak köszönhetően tudjuk, hogy ezek a tények helytállóak; a túloldalon történelekről szerzett ismereteinkért a Bolygói Szellemeknek, a mi Áldott Buddháknak tartozunk köszönettel. Ez természetesen tekinthető másodkézből származó információnak. Vannak, akik ahelyett, elfogadnák a tényeken alapuló bizonyítékokat, inkább a bolygói isteneket is „tévedésben levő”, testetlen filozófusoknak tekintik, ha nem is hazudozóknak. Legyen így. Ahogy egy tibeti közmondás tartja, mindenki a saját bölcsességének ura, és szabadon dönthet arról, hogy megbecsüli vagy megalázza e szolgáját.

Azonban folytatom azok kedvéért, akik talán még érdeklődnek a probléma magyarázata iránt és megértik a megoldását.

A végtelen elme akaratlanul működő része – amit senkinek nem jutna eszébe Istennek nevezni – erejének sajátos képessége, hogy folytonosan összerendezze a szubjektív anyagot objektív atomokká (kérem, tartsa észben, hogy e két jelzőt csak relatív értelemben használjuk) avagy kozmikus anyaggá, hogy aztán ez később formát öltjön. És ugyanez az akaratlan, gépiesen működő erő az, amelyet olyan erőteljesen működőnek látunk a Természet minden átfogó törvényében – vagyis amely irányítja és ellenőrzi azt, amit mi Univerzumnak vagy Kozmosznak nevezünk. Vannak modern filozófusok, akik a mozgásból kiindulva bizonyítanak be egy Teremtő létezését. Mi azt mondjuk és állítjuk, hogy ez a mozgás – az egyetemes örök mozgás, amely soha nem áll meg, soha nem lassul, és nem gyorsul, még a *Pralayák*, avagy "Brahma éjszakái" közötti szünetekben sem, hanem úgy megy tovább, mint egy beindított malom, akár van mit örölnie, akár nincs (mert a *Pralaya* minden forma átmeneti megszűnését jelenti, de semmiképpen sem a kozmikus anyag pusztulását, hiszen az örök) –, azt mondjuk, hogy ez az örök mozgás az egyetlen örök és teremtetlen Istenség, akit képesek vagyunk elismerni. Istent intelligens szellemnek tekinteni, és ugyanakkor elfogadni abszolút anyagtalanságát annyit tesz, mint elképzelni a nemlétezőt, valami teljes ürességet; Istent egy Lénynek, Egónak tekinteni, és valamilyen rejtélyes okból mintegy véka alá rejteni az intelligenciáját a legelképesztőbb ostobaság; És intelligenciával felruházni őt úgy, hogy közben a vak, brutális Gonosz fékeveszetten tombolhat nem más, mint ördögöt csinálni belőle – egy alávaló Istent. Bármilyen nagy hatalmú legyen is, egy lény teret foglal el, van hosszúsága, szélessége és vastagsága, így minden bizonnyal egy mózesi istenség; Ha pedig Istent egy „nem-Lénynek”, egy puszta princípiumnak tekintjük, ez egyenesen a buddhista ateizmusba, vagy a *Vedanta* filozófia primitív akozmizmusába¹ juttat minket. Ami a forma és a létezés világain túl és azokon kívül, a legspirituálisabb állapotú világokban található – (bár lekötölné minket, ha megmondaná nekünk, merre is lehet ez a „túl” és „kívül”, mivel a Világegyetem végtelen és határtalan) –, arról gondolkodni bárki számára haszontalanság, mivel erről még a Bolygói Szellemeknek sincs tudomásuk vagy fogalmuk. Habár legnagyobb Adeptusaink és *Boddhisattva*-ink soha nem hatoltak még be egy Naprendszerünkön túli világba – és ez az elképzelés csodálatosan illik az önök előítéletes teista elméletéhez, tisztelt Testvérem –, attól még tudhatnak más, hasonló rendszerek létezéséről, ugyanolyan matematikai bizonyossággal, mint bármely nyugati csillagász tud olyan láthatatlan csillagok létezéséről, amelyeket sohasem tud megközelíteni vagy felfedezni. De arról, ami olyan világokban és rendszerekben történik, amelyek nem is a „transz-végtelenben” – (furcsa kifejezés) –, hanem inkább a „cisz-végtelenben”, a legtisztább és leginkább felfoghatatlan anyagtalanság állapotában vannak, senki sem tudott meg még semmit, és soha nem is fog megtudni, ezért az ilyesmi a világegyetem számára nem létező dolog. Ha úgy tetszik, elhelyezheti ebben az örökös

¹ Az akozmizmus olyan filozófiai irányzat, ami tagadja a Kozmoszt, mint valóságot, puszta illúziónak tartva azt, egyúttal kizárólag a megnyilvánulatlan Abszolútot tekinti valóságosnak. (*A ford.*)

vákuumban az ön istenségének intellektuális vagy akarat által vezérel erőit – ha el tud képzelni ilyesmit.

Addig is mi mondhatjuk, hogy a mozgás az, ami a természet törvényeit kormányozza; és hogy úgy kormányozza őket, mint a folyóvíz mozgási energiája, amely vagy a fő mederben, vagy útjuk során véletlenszerűen több száz oldalára osztva hajtja a vizet, függetlenül attól, hogy ezek az ágak természetes mélyedések vagy az emberi kéz által mesterségesen kialakított csatornák. És azt állítjuk, hogy ahol élet és lét van, bármennyire is szellemivé vált egy forma, ott nincs helye az erkölcsi alapon való irányításnak, még kevésbé egy erkölcsi Kormányzónak – azaz egy olyan Lénynek, amelynek ugyanakkor nincs formája, és nem foglal el teret! Bizony, ha a sötétségben felragyog fény, de a sötétség ezt nem fogja fel, az azért van, mert ez a természet törvénye, de *annak számára, aki tud*, mennyivel szuggesztívebb és átfogóbb értelmű azt mondani, hogy a fény még kevésbé értheti meg a sötétséget, és soha nem is ismerheti meg, hiszen bárhol is hatoljon belé, azonnal megsemmisíti azt. Egy tiszta, de ugyanakkor saját szándékok által vezérelt szellem gondolata képtelenség az ilyen gondolkodásra képes elme számára. Egy magasan fejlett szervezet létezése szervezett agy nélkül képtelenség, de egy semmiből álló szervezett agy még az előbbinél is nagyobb képtelenség. Ha azt kérdi tőlem: „Honnan származnak akkor a megváltoztathatatlan törvények? – a törvények nem teremthetik meg magukat” – akkor én vissza fogok kérdezni – és honnan van ezek állítólagos Teremtője? – Egy Teremtő nem teremtheti vagy hozhatja létre magát. Az agy nem teremtette meg önmagát, mielőtt az ezt lehetővé tevő agy létrejött volna, mert ez azt jelentené, hogy az agy már a létezése előtt működött. És hogyan cselekedhetne az intelligencia, ami egy szervezett agy eredménye, mielőtt működtetője létrejött volna?

Mindez a nagyobb befolyásért folytatott küzdelemre emlékeztet. Ha a tanítások túlságosan ellentétbe kerülnek az elméletekkel, akkor jobb, ha szépen ejtjük a témát, és másra tereljük a beszélgetést. Tanulmányozza át a nepáli *Svabbhavika*-k¹, India fő buddhista filozófiai iskolájának törvényeit és tanait, és azt fogja találni, hogy ők a legműveltebbek és a legtudományosabban logikus vitázók ezen világon. Az ő képlékeny, láthatatlan, örök, mindenütt jelenlévő, tudattalan *Svabhavat*²-juk az az Erő, avagy Mozgás, amely örökké termeli elektromosságát, ami maga az élet.

Igen: létezik egy olyan határtalan erő, mint a gondolat, olyan erőteljes, mint a határtalan akarat, olyan finom, mint az élet lényege, és olyan felfoghatatlanul szörnyű pusztító erővel bír,

¹ A levél írása idején ismert, mondhatni elit buddhista szekta volt, akiknek (akkori) tanításai sok tekintetben megegyeztek a Mesterek által közölt filozófiával. Úgy tűnik, mostanra vagy eltűntek, vagy már a világtól visszavonulva működnek. (A ford.)

² A *Svabhavat* számos kisebb nagyobb mértékben eltérő jelentéssel bíró kifejezés, de talán nem tévedünk nagyot, ha lényegében a mindennek alapjául szolgáló kozmikus szubsztanciának tekintjük. Ebből alakult ki később -differenciálódás útján- minden, legyen szó a szellemi síkok vagy az objektív Kozmosz összetevőiről. Nem azonos a *Mulaprakriti*-nek nevezett őszubsztanciával, hanem annál egy lépéssel előrébb jár a megnyilvánulás útján. Blavatskyné szerint ez maga a Természet, az *Anima Mundi* avagy a Világ Lelke, mindennek forrása és a változások végső mozgatórugója, Szellem is és Anyag is egyszerre. (A ford.)

hogy az egész Kozmoszt alapjaiban rendíthetné meg, ha erre akarnák használni. De ez az Erő nem *Isten*, hiszen vannak olyan emberek, akik ismerik a titkot, hogyan tegyék akaratuk eszközévé, amikor ezt a szükség így kívánja. Nézzen körül, és figyelje meg az életet annak számtalan megnyilvánulásában, végtelen sokszínűségében - az életet, a mozgást, a változást. Mi okozza ezeket? Milyen kimeríthetetlen forrásból jöttek, minek a közreműködésével? A láthatatlanból és szubjektívből léptek be a mi kicsiny látható és objektív világunkba. Az *Akasa* gyermekei, az éterből evolúció útján anyagivá sűrűsödött dolgok és lények, az Erő tette őket érzékelhetővé, és ez az Erő idővel el is fogja távolítani őket az emberi szem elől. Miért kellett a kertjében a jobb oldalon levő növénynek épp ilyen formájúnak lenni, és a bal oldalinak teljesen eltérőnek? Nem ezek az Erő változó hatásainak eredményei – ellentétben az azok közti korrelációkkal? Ha a tevékenységek tökéletes egysíkúsága lenne uralkodó az egész világban, akkor a formák, színek, alakok és tulajdonságok teljes azonosságát tapasztalnánk a természet összes birodalmában. A *mozgásnak* és az ebből fakadó konfliktusoknak, semlegesítésnek, egyensúlyozásnak, korrelációnak köszönhető az a végtelen változatosság, amely uralkodik. Önök egy intelligens és jó – (ez a tulajdonság elég szerencsétlen választás) – Atyáról beszélnek, a világegyetem és az ember erkölcsi vezetőjéről és kormányzójáról. Létezik körülöttünk egy bizonyos állapot, amelyet normálisnak nevezünk. Ebben az állapotban semmi sem történhet, ami meghaladná a mindennapi tapasztalatainkat, „Isten megváltoztathatatlan törvényeit.” De tegyük fel, hogy megváltoztatjuk ezt az állapotot, és túljárunk az eszén annak, akinek tudta nélkül pedig - ahogy nyugaton mondják - még egy hajszál sem hullhat le a fejünkről. A tó felől, amelynek közelében most félig fagyott ujjakkal ezt a levelet írom önnek, egy légáramlat érkezik hozzám. Bizonyos elektromos, mágneses és ódikus körülmények megváltoztatásával ezt a légáramlatot én langyosabbá teszem, ami így feloldja ujjaim zsibbadtságát; Íme, én most meghíúsítottam a Mindenható szándékát, és szándékosan letaszítottam Őt trónjáról! Képes vagyok ezt megtenni. Vagy azt, hogy amikor a Természet számomra túl szokatlan és túl látványos jelenségeket produkál, akkor arra készítsem a részemet képező, természetet szemlélő, azt befolyásoló éneket, hogy hirtelen nyíljon meg a Természet más nézetei és érzetei felé, és ezzel én a saját Teremtőmmé és Urammá váltam.

De gondolja, hogy igaza van, amikor azt mondja, hogy „a törvények keletkeznek”? Változtathatatlan törvények nem keletkezhetnek, mivel örökkévalók és teremtetlenek, az Örökkévalóságban gyökereznek, és még magának Istennek - ha létezne ilyen – sem lenne soha hatalmában megállítani őket. És mikor mondtam én olyat, hogy ezek a törvények, *mint törvények*, önmagukban esetlegesek? A közös működésükből eredő megjósolhatatlan hatásokra gondoltam, soha nem a törvényekre, vagyis inkább Törvényre – mivel csak egyetlen törvényt ismerünk el a Világegyetemben, a harmónia, a *tökéletes egyensúly* törvényét. Így hát egy olyan embertől, aki ilyen kifinomult logikával bír és az eszméknek általában, de különösen a szavak értelmének ilyen jó megértésével rendelkezik – egy olyan embertől, aki olyan pontos és jó, mint ön általában, abban, hogy a földre döngöljön egy „mindentudó, hatalmas és szereteteli Istenről” szóló elképzelést, ez legalábbis furcsa. Az ön által feltételezettel ellentétben egyáltalán nem tiltakozom istenbe, vagy valamiféle absztrakt ideálba vetett hite

ellen, de muszáj megkérdezni, honnan tudja vagy tudhatja, hogy ez az Isten mindenható, bölcs és szeretettel teli, amikor a természetben minden fizikai és erkölcsi tény azt bizonyítja, hogy ha létezik ilyen lény, az valójában épp az ellenkezője mindannak, amit önök tartanak róla? Furcsa egy téveszme, és olyan, ami mintha legyőzné az intellektusát is.

Annak a ténynek a magyarázatát, hogy "az értelemmel nem rendelkező erők olyan magas intelligenciával rendelkező lényeket hozhatnak létre, mint mi", a ciklusok általi fejlődés örökké tartó sodrában és az evolúció folyamatában kell keresni, amely folyamatosan tökéletesíti a munkáját működése közben. De mivel ön nem hisz a ciklusokban, felesleges megtanulnia azt, ami csak egy új ürügyet teremtené az ön számára, kedves Testvérem, hogy támadja ezt az elméletet és végtelenségig vitatkozzon róla. Abban a szentséggyalázásban sem vagyok bűnös, amivel a szellemmel és az anyaggal kapcsolatban vádolnak. Az anyag és a szellem, mint két, teljesen különálló és örökkévaló dolog biztosan soha még csak eszembe sem jutott, bármennyire is keveset tudok róluk, mivel az okkultizmus egyik elemi és alapvető tana szerint a kettő egy, és pusztán a saját megnyilvánulásaikban, és csak az érzékek világának korlátozott észlelései szerint különbözőek. Tanaink távolról sem "filozófiai mélységet nélkülözőek", mert a természetben csupán egyetlen princípiumot ismernek – ami a szellem-anyag vagy anyag-szellem, ahol a harmadik a végső Abszolút, Ez a kettő kvintesszenciája, ha szabad ilyen szerencsétlen kifejezést használnom ebben az összefüggésben – amely még az "istenek" vagy a Bolygói Szellemek látókörén is túl és spirituális észlelése elől is rejtve van. Ez a harmadik princípium – mondják a vedanta filozófusok – az egyetlen valóság, minden más csak *Maya*, mivel ők a szellem és anyag, avagy a *Purusha* és *Prakriti* változatos megnyilvánulásait soha nem tekintették másnak, mint az érzékek által keltett átmeneti téveszméknek.

Még az *Isis* alig körvonalazott filozófiájában is világosan kirajzolódik ez az elképzelés. A *Kiute* könyvében a Szellemet az anyag végső szublimációjának, az anyagot pedig a szellem kikristályosodásának nevezik. És nem is lehetne jobb illusztrációt adni ehhez, mint a jég-víz-gőz állapotváltozást, majd az utóbbi végső felbomlását, ha pedig a jelenséget megfordítjuk egymást követő állapotváltozásaiban, megfigyelhetjük azt, amit a Szellem anyagba merülésének hívnak. Ezt a hármasságot, amely végső soron Egy-ség – egy olyan régi tanítás, ami egyidős a gondolkodással – néhány korai keresztény, akik az alexandriai iskolákban tanulták, felhasználta úgy, hogy 1) az Atyává, vagyis a nemző szellemmé, 2) a Fiúvá, avagy anyaggá, - emberré, és 3) a Szentléleké, az anyagtalan lényeggé, avagy az egyenlő oldalú háromszög felső csúcsává formálta át. Ez az elképzelés a mai napig megtalálható az egyiptomi piramisokban is. Így ismét bebizonyosodott, hogy teljesen félreérti, amit mondani akarok, valahányszor a tömörség kedvéért a nyugati embereknél megszokott kifejezőmódot használom. De a magam oldaláról is meg kell jegyeznem, hogy az az elképzelése, miszerint az anyag nem más, mint a szellem átmenetileg módosult megjelenése, amely úgy különbözik tőle, ahogy a faszén a gyémánttól, mind keleti, mind nyugati szempontból ugyanúgy szemben áll a filozófiával, mint amennyire tudománytalan. Hiszen a faszén csak az anyag egyfajta maradványa, míg az anyag, *mint olyan* elpusztíthatatlan, és ahogy állítom, egyidős a

szellemmel – azzal a szellemmel, amelyet mi ismerünk és amiről képesek vagyunk fogalmat is alkotni. *Prakriti* nélkül a *Purusha* (Szellem) nem képes megnyilvánulni – ezért megszűnik létezni –, *semmivé* válik. Szellem, avagy Erő nélkül még az sem jöhetett volna létre, amit a Tudomány „élettelen” anyagnak nevez, a növényeket tápláló úgynevezett ásványi összetevők köre. Van az anyag minden molekulájának és atomjának létezésében egy pillanat, amikor valamilyen okból kifolyólag a szellem, a mozgás vagy az élet (nevezzük bárminek is) utolsó szikrája is visszahúzódik belőle, és ugyanebben a pillanatban, a gondolat villanását is meghaladó sebességgel az atom, a molekula vagy molekulák halmaza megsemmisül, hogy visszatérjen a kozmikus anyag eredeti, tiszta állapotába. Úgy fog visszatalálni szülőforrásához, ahogy egy elválasztott higanycsepp tér vissza nagyobb, központi tömegéhez. Az anyag, az erő és a mozgás az objektív fizikai természet hármassága, épp úgy, ahogyan a szellem-anyag hármas egysége a spirituális vagy szubjektív természet sajátja. A mozgás örök, mert a szellem is örök. De semmilyen mozgásmódot nem lehet elképzelni, hacsak nem áll az kapcsolatban az anyaggal.

És most térjünk át az önök rendkívüli hipotézisére, miszerint a gonosz, a bűn és a szenvedés kíséretében nem az anyagból eredő dolog, hanem talán a Világegyetem erkölcsi Kormányzójának bölcs terve. Bármennyire is elképzelhetőnek tűnik ez az eszme – miszerint „az Úr útjai kifürkészhetetlenek” – önöknek, akik a kereszténység káros téveszméjében nőttek fel, számomra teljesen felfoghatatlan. Kell-e ismételnem, hogy a legjobb Adeptusok évezredek óta kutatták át a Világegyetemet, és sehol sem találták a legcsekélyebb nyomát sem egy ilyen machiavelliánus cselszövőnek – hanem mindenhol ugyanazt a megváltoztathatatlan, kérlelhetetlen törvényt észlelték. Ezért el kell néznie nekem, ha határozottan elzárkózom attól, hogy ilyen gyerekes találgatásokra vesztegessen az időmet. Nem „az Úr útjai”, hanem inkább egyes rendkívül intelligens emberek tevékenysége az számomra, ami néhány hobbitól eltekintve¹ számomra felfoghatatlan.

Jól mondja, hogy „ennek nem kell kettőnk közötti ellentétéhez vezetnie” – személyes értelemben. De óriási különbséget jelent akkor, ha hajlandó tanulni, és felajánlja nekem, hogy tanítsam önt. Életemre mondom, el sem tudom elképzelni, hogyan tudnám valaha is megosztani önnel annak ismeretét, amit azóta tudok, mióta az eszemet; azt a sziklát, amelyre az okkult univerzum titkai - akár a fátyol ezen, akár a másik oldalán - épülnek, ha ön mindig és kapásból mindennek ellentmond. Drága Testvérem, vagy tudunk valamit, vagy semmit nem tudunk. Az első esetben mi értelme a tanulásnak, mikor úgy hiszi, hogy ön jobban tudja? A második esetben meg miért vesztegetné az idejét rá? Azt mondja, hogy mit sem számít, hogy ezek a törvények egy intelligens, tudatos Isten akaratának kifejeződései, ahogy ön gondolja, vagy egy nem intelligens, tudattalan "Isten" elkerülhetetlen jellegzetességeiről van szó, ahogy én gondolom. Én azt mondom, bizony, minden ezen múlik, és mivel ön komolyan hiszi, hogy ezek az alapvető kérdések (szellemről és az anyagról – Istenről vagy annak hiányáról) „nyilvánvalóan mindkettőnkön túlmutatnak” – más szóval, hogy sem én, sem legnagyobb

¹ Itt a Mester valószínűleg Hume úr hobbijára, az ornitológiára utalt. (A ford.)

Adeptusaink nem tudnak többet, mint ön, akkor ugyan mit taníthatnék önnek? Tudja, hogy ahhoz, hogy képessé váljunk olvasni, először meg kell tanulni a betűket – mégis tudni akarja a *pralaya*-k előtti és utáni események menetét, sőt minden eseményét itt ezen a bolygón egy új ciklus kezdetén, vagyis egy olyan misztériumot, amelyet csak a magasabb beavatások egyikén közölnek, ahogy ezt Mr. Sinnettnak mondtam egy neki írt, Bolygói Szellemeket említő levelemben, ami csupán mellékszál volt, amelyet az ő kérdése hozott felszínre. És most azt fogja mondani, hogy „kitérek az egyenes válasz elől”. Mellékes körülményekről beszéltem, miközben nem magyaráztam el önnek mindent, amit tudni akart, és amit kérdezett tőlem. „Kitérek a kérdés elől”, mint mindig. Bocsássa meg, hogy ellentmondok, de szó sincs ilyesmiről. Ezernyi kérdés van, amire soha nem lesz szabad válaszolnom, és az lenne a „kitérés”, ha másképp válaszolnék, mint ahogy teszem. Világosan megmondom, hogy ön alkalmatlan a tanulásra, mert az elméje túlságosan tele van, és nincs benne egyetlen olyan üres zug, ahonnan valami korábbi lakó ne kerülne elő, hogy megküzdjön vele és elűzzön minden új jövevényt. Ezért nem térek ki, csak időt adok önnek, hogy elgondolkodjon, következtessen, és először jól megeméssze, ami tanítást már megkapott, mielőtt valami újba kezdene bele. Az erő világa az okkultizmus világa, és az egyetlen, ahová a legmagasabb beavatott fordul, ha a lét titkait akarja kutatni.

Ezért senki más, csak egy ilyen beavatott tudhat bármit is ezekről a titkokról. Guruja vezetésével a tanítvány először felfedezi ezt a világot, majd a törvényeit, majd azoknak az anyag világába lehatoló centrifugális evolúcióit. Hosszú évekbe telik, mire tökéletes adeptussá válik, de végül ő lesz a mester. A rejtett dolgok nyilvánvalóvá válnak, és a misztériumok, csodák örökre megszűnnek számára. Látja, hogyan terelje az erőt ebbe vagy abba az irányba, hogy a kíváncsi hatást elérje. A növények, gyógynövények, gyökerek, ásványok, állati szövetek titkos kémiai, elektromos vagy ódikus tulajdonságai olyan ismerősek számára, mint a madarak tollai az ön számára. Az éterikus rezgésekben semmilyen változás nem kerülheti el figyelmét. Alkalmazza tudását és - megtörténik a csoda! Azt, aki úgy kezdte, hogy elutasította még a csoda lehetőségességének gondolatát is, immár egyenesen csodatevőnek minősítik és félistenként imádják az ostobák, vagy sarlatánként utasítják el a még ostobábbak! És hogy megmutassam, mennyire egzakt tudomány az okkultizmus, hadd mondjam el, hogy az általunk használt eszközök mind egy szabály-gyűjteményben vannak lefektetve számunkra a legapróbb részletekbe menően, ami olyan ősi, mint maga az emberiség, de mindenkinek közülünk az alapjaitól kell elindulnia, nem a végétől. A mi törvényeink ugyanolyan megváltoztathatatlanok, mint a természet törvényei, és az ember már egy egész örökkévalósággal az előtt ismerte őket, hogy e pózoló harci kakast utánzó modern tudomány kikelt volna a tojásból. Ha nem is fedtem fel önnek a működési módot, vagyis nem kezdtem el a rossz végéről a tanítást, legalább megmutattam, hogy filozófiánkat kísérletezésre és következtetésekre építjük – persze csak ha ön nem dönt úgy, hogy minden máshoz hasonlóan ezt a tényt is megkérdőjelezi és vitatja. Tanulja meg először a törvényeinket, és fejlessze ki az érzékelési képességeit, kedves Testvérem. Vonja irányítása alá akaratlan erőit, és fejlessze a helyes irányba akaraterejét, és tanítvány helyett tanár válhat önből. Nem utasítanám vissza,

hogy megtanítsam azt, amit jogom van tanítani. Csakhogy nekem tizenöt évig kellett tanulnom, mielőtt a ciklusok tanaihoz eljutottam, mert először az egyszerűbb dolgokat kellett megtanulnom. De akárhogy is tegyünk, és bármi is történjék a továbbiakban, bízom benne, hogy nem fogunk többet vitatkozni, hiszen ez éppoly haszontalan, mint amennyire fájdalmas.

XXIII./A Levél

Kézhez véve: Simla, 1882. október.

Ez és a következő, XXIII./B levél együtt kezelendő. A XXIII./A levél Sinnett úr K.H. Mesternek küldött újabb kérdéseinek sokaságát tartalmazza, amikre a Mester esetenként lapszéli megjegyzésekben válaszolt, részeket aláhúzott, vagy hivatkozási sorszámkat írt a kérdések szövege mellé. Az ilyen hivatkozási sorszámmal jelölt részekre a Mester válaszait az olvasó majd a XXIII./B Levélben találhatja meg. A Mester e levélben a lapszélre írt megjegyzései, hivatkozási jelölései és válaszai vastag betűvel szedettek.

Ezennel – elnézést kérve a számukért -, küldök néhány kérdőjeles jegyzetet. Talán leszel olyan kedves, és időről időre foglalkozol velük, egyenként vagy kettesével válaszolva rájuk, ahogy lehetőséged és időd engedi.

Emlékeztető – alkalmas időben, elküldendő A.P.S.-nek Eliphas Levi kiadatlan jegyzetei K.H. megjegyzéseivel.

Már régen elküldtem őket „Jacko¹” barátunknak.

I.

(1) Van egy nagyon érdekes utalás az utolsó leveledben, amikor Hume-ról van szó, és bizonyos olyan tulajdonságokról beszélsz, amelyeket magával hozott az *előző inkarnációjából*.

(2) Megvan a képességed arra, hogy visszatekints ma élő személyek korábbi életére úgy, hogy tudod, tényleg ők azok?

(3) Ebben az esetben helytelen személyes kíváncsiság lenne, ha a saját magamról kérdeznék részleteket?

I.

(1) Mindannyian hozunk magunkkal bizonyos tulajdonságokat korábbi inkarnációinkból. Ez elkerülhetetlen.

¹ A „Jacko” utalás A.O. Hume úrra.

(2) Sajnos néhányunknak van ilyen képessége. Ami engem illet, én nem szeretem használni.

(3) „Ember, ismerd meg önmagad” - mondta a delphoi jós. Nincs semmi „helytelen” az ez iránti kíváncsiságban. Csak hát nem lenne-e helyesebb tanulmányozni a jelenlegi személyiségünket, mielőtt megpróbálnánk bármit is megtudni teremtőjéről - elődjéről és megformálójáról -, vagyis az *egykori* emberről? Nos, egy nap talán elmesélek egy rövid történetet – most nincs idő erre –, de részleteket nem ígérek; csak egy egyszerű vázlatot, és egy-két utalást, hogy próbára tegyük intuitív képességeidet.

II.

(1) Van-e bármilyen módja annak, hogy megmagyarázzuk az emberi fejlődés különös meglódulását az elmúlt kétezer évben, összehasonlítva a negyedik kör embereinek a modernkori fejlődés kezdetéig tartó viszonylag stagnáló állapotával?

(2) Vagy a negyedik kör embereinek földet benépesítése során voltak már a miénkhöz intellektuális fejlődés tekintetében hasonló szintet elért civilizációk, amelyek teljesen eltűntek?

(3) Még a negyedik kör ötödik faja (a miénk) is Ázsiából indult egymillió évvel ezelőtt. Miről szólt az elmúlt 2000 évet megelőző 998 000 év? Vajon felemelkedtek és eltűntek-e *ebben* az időszakban a miénknél fejlettebb civilizációk?

(4) Melyik korszakhoz tartozott az atlantiszi kontinens létezése, és a kihalását okozó kataklizmusos változásnak volt-e valamilyen kijelölt helye az evolúcióban és e körben – összefüggésben *manvantarikus* evolúció egészéhez tartozó elhomályosodásokkal?

(5) Úgy tapasztaltam, hogy a leggyakoribb kérdés, amelyet az okkult filozófiával kapcsolatban feltesznek az iránta érdeklődő meglehetősen intelligens emberek az, hogy "ad-e bármilyen magyarázatot a Rossz eredetére?" Ez egy olyan pont, amiről korábban megígérted, hogy érinteni fogod, és amelyet érdemes lenne mielőbb elővenni.

(6) Ehhez szorosan kapcsolódik egy másik gyakran feltett kérdés is: "Mi értelme van az egész ciklikus folyamatnak, ha a szellem a dolog végén jelenik ugyanúgy, vagyis tisztán és személytelenül kerül ki belőle, mint amilyen akkor volt, mielőtt az anyagba merült volna?" **(És mi van az ötödikből¹ kinyert részekkel?)** A válaszom az szokott lenni, hogy jelenleg nem magyarázkodom foglalkozom, hanem a Természet működését igyekszem megérteni. De talán lehetne ennél jobb választ is adni.

¹ Itt az ötödik princípiumtól megszerzett részekre utalhat a Mester. Ezek a „szerzemények” gazdagítják az újjászülető Embert, és az Egyéniség ennyiben különbözik a halált követően az előző inkarnációja utáni állapotától. (A ford.)

(7) Tudnál-e, vagy inkább megengedett-e számodra valaha is válaszolni bármilyen, a fizikai tudományokkal kapcsolatos kérdésre? Ha igen, van itt néhány, amivel nagyon szeretném, ha foglalkoznánk.

(8) Van-e köze a magnetikus viszonyoknak a csapadékképződéshez, vagy ez teljes mértékben a változó hőmérsékletű légköri áramlatoknak köszönhető, amelyek különböző páratartalmú más áramlatokkal találkoznak, és a mozgások egészét a nyomáskülönbségek, tágulások stb. hozzák létre, amelyek elsősorban a nap energiájának köszönhetőek? Ha magnetikus viszonyok is közrejátszanak ebben, hogyan működnek, és hogyan lehetne működésüket ellenőrizni?

(9) A Nap koronája vajon ténylegesen egy atmoszféra? és ismert gázokból tevődik össze? és miért veszi fel a napfogyatkozásoknál mindig jól megfigyelhető sugárkorona alakot?

(10) A csillagok által kibocsátott fény fotometriai értéke biztonságos útmutató a magnitúdójukhoz(*)? És igaz-e az, amit a csillagászat - jobb híján - elméletileg feltételez, hogy négyzetmérföldenként a Nap felszíne annyi fényt bocsát ki, amennyit bármely test egyáltalán kibocsáthat?

(*) Természetesen ehhez a távolságot is figyelembe kell venni, amit a parallaxis miatt csak találgatnak.

(11) Forró és még részben fényt kisugárzó égitest-e a Jupiter, továbbá - mivel a Nap energiájának valószínűleg semmi köze a dologhoz – mivel magyarázhatók a Jupiter légkörének heves viharai?

(12) Van-e bármi igazság Siemens új, Nappal kapcsolatos égetéses elméletében, miszerint a Nap az űrben való haladása során a sarkokon összegyűjt éghető gázokat (amelyek nagyon ritka állapotban jelen vannak az egész űrben), és az egyenlítőjénél ismét kiveti azokat, miután a régió intenzív hője ismét szétválasztotta azokat az elemeket, amelyeket az égés ideiglenesen egyesített?

(13) Adható-e bármilyen támpont a mágneses anomáliák okaira vonatkozóan, a napi változásokra bizonyos helyeken, és az izogonikus vonalak látszólag szeszélyes görbületeire, amelyek azonos deklinációkat jelölnek ki? Például – miért van egy olyan régió Kelet-Ázsiában, ahol az iránytű nem mutat eltérést az északi iránytól, bár annak körzetében mindenhol eltéréseket észlelnek? (Van-e Lordságaitoknak bármi köze ehhez a különös jelenséghez?)

(14) Fel lehetne-e fedezni még más bolygókat is a modern csillagászat által ismerteken kívül (nem holmi bolygócskákra gondolok) fizikai eszközökkel, ha megfelelően irányba állítanák őket?

(15) Amikor azt írtad: „Tapasztaltál-e monotóniát – mondjuk – abban a pillanatban, amelyet *akkor és most is* úgy értékelsz – hogy az volt a valaha érzett legteljesebb boldogság pillanata?”,

valamilyen konkrét pillanatra és valamilyen konkrét eseményre utaltál az én életemben, vagy csupán egy X mennyiségre – vagyis a legboldogabb pillanatra, bármi is legyen az?

(16) Azt mondd: „egyikük se feledje, hogy mi magunk *teremtjük* meg magunknak a *Deva Chan*-t, épp úgy, mint az *Avitchi*-t, még amikor a Földön vagyunk, és leginkább intellektuális, tudatos életünk utolsó napjaiban és pillanataiban.”

(17) De vajon a gondolatok, amelyekkel az elme az utolsó pillanatban foglalkozik, szükségszerűen a múltbeli életének uralkodó jellegétől függenek? Mert máskülönben úgy tűnne, mintha egy személy *Deva Chan*-jának vagy *Avitchi*-jének jellegét szeszélyesen és igazságtalanul az a véletlen határozhatná meg, amely valamilyen különleges gondolatot juttatott elméjében a felszínre az utolsó percekben.

(18) „Az életeinkre való igazi, teljes körű visszaemlékezésre csak a kisebb ciklus végén kerül sor.” A „kisebb ciklus” itt egy kört jelent, vagy bolygólánckunk teljes Manvantaráját? Más szóval, emlékszünk-e a múltbeli életeinkre a Z bolygó *Deva Chan*-jában minden kör befejezésekor, vagy csak a hetedik kör végén?

(19) Azt mondd: „Még azoknak a jó embereknek a burkai is, akiknek lapja nem hiányzik majd az Életek Könyvéből a Nagy Nirvána küszöbén, tehát még ők is csak azt követően nyerik vissza emlékezetüket és az Öntudat egy formáját, miután a hatodik és hetedik princípiumuk az ötödik eszenciájával együtt ... belépett az Előkészületi állapotba.”

(20) Kicsit később: – „akár jó, rossz vagy közömbös élete volt az egyénnek, a tudata olyan hirtelen távozik belőle, mint a láng a kialvó kanócból - *észlelő képességei* végleg kialszanak.” **(No és? Megtarthatja-e egy fizikai agy, ha egyszer meghalt, észlelő képességeit? Ami a *burokban* észlelni fog, azt valamilyen kölcsönvett vagy visszavert fénnel teszi. Lásd a megjegyzéseket.)** Akkor mi a burkok emlékezésének és öntudatának magyarázata? Ez egy olyan kérdést érint, amin már sokat töprengtem – további magyarázatra vágyva –, azaz a személyes én-tudat mértékét az elementárisoknál.

(21) A spirituális Ego körbe-körbe jár a világokon, megőrizve mindazt, amivel rendelkezik önazonosság és az én-tudat terén, nem többet és nem kevesebbet. **(a)** De folyamatosan személyiségeket fejleszt ki, akikben ez az azonosság tudat, amíg együtt marad velük, nagyon jól kiteljesedik. **(b)** Mármost ezek a személyiségek amennyire tudom, minden esetben az evolúció teljesen új eredményei. A. P. Sinnett - bármit is jelentsen ez a név - egy abszolút új képződmény. Majd egy burkot hagy maga után, amely egy ideig még túléli őt **(c)** feltételezve, hogy az ehhez a testet öltéshez ideiglenesen kapcsolódó spirituális monád elég használható anyagot talál az ötödik princípiumában ahhoz, hogy kivonja belőle. **(d)** Ennek a burknak közvetlenül a halál után nem lesz tudata, mert "a tudatnak bizonyos időre van szüksége ahhoz, hogy meghatározza új viszonyítási pontját, és kialakítsa, mintegy a saját ... tulajdonképpeni észlelését". **(e)** De mennyire lesz tudatos, ha ezt megtette? **(f)** Vajon még mindig A. P. Sinnett lesz az, akire a spirituális Ego úgy fog gondolni, mint egy olyan személyre, akit ismert – vagy

tudatában lesz annak, hogy az az egyed már megszűnt? Képes lesz-e egyáltalán önmagáról gondolkodni, és emlékezni valamire az egykori magasztosabb érdeklődési köreiből? Emlékszik-e a nevére, amit viselt? **(g)** Vagy az ilyen jellegű, hátra tekintető kérdések csak médiumi közreműködés idején nyernek jelentőséget, máskor pedig alszik? **(h)** És tudatában van-e annak, hogy elveszít bármit, ami életnek érződik, miközben fokozatosan felbomlik?

(22) Milyen természetű az az élet, amely a "Halál Bolygóján" zajlik? Fizikai testet öltés-e ez a múltbeli személyiség emlékével, vagy inkább asztrális létforma, mint a *Kama Loka*-ban? Születéssel, érett korral és hanyatlással járó létezés-e, vagy a korábbi földi személyiség tulajdonképpen tovább-élése büntetésnek számító körülmények között?

(23) A Merkúron kívül a közönséges tudomány előtt ismertek közül mely más bolygók tartoznak világrendszerünkhöz? A spirituálisabb bolygók – (A, B és Y, Z) – vajon látható égitestek az égen, vagy az összes, a csillagászat számára ismert bolygó inkább az anyagibb fajtához tartozik?

(24) A Nap tényleg **(a)** - ahogy Allan Kardec mondja: —magasan szellemiségű lények lakhelye? **(b)** *Manvantarikus* láncunk csúcspontja? És az lenne a naprendszer összes többi láncá számára is?

(25) Azt mondd: — megtörténhet, hogy „az ötödikből származó spirituális „nyereség” túl kevésnek, gyengének bizonyul ahhoz, hogy újjászülethessen a *Deva-Chan*-ban; ebben az esetben ott és akkor (az elhalt) hatodik princípiuma mintegy „átöltözik” egy, a karmájának megfelelően létrehozott szubjektív „Lénybe”, és belép egy új földi létbe, akár ezen, akár bármely más bolygón.”

(26) Úgy tűnik, ez további tisztázásra szorul. Kivételes esetek ezek, amikor ugyanazon spirituális monád két földi élete között kevesebb, mint ezer év telik el? Merthogy erre - mint két egymást követő életet szinte elkerülhetetlenül elválasztó időre - utalt néhány korábbi levél.

(27) A Guitieau esetére való utalás érdekes. Megértem, hogy olyan állapotban van, amelyben az általa elkövetett bűncselekmény mindig jelen van a képzeletében, de hogyan tudja "zűrzavarba sodorni és felforgatni ember-milliók sorsát"?

(28) Az elhomályosodások témája jelenleg homályba burkolózik. Ezek azután történnek, hogy bármely adott kör utolsó embere továbblépett a következő bolygóra. De szeretném megérteni, hogyan fejlődnek ki a soron következő kör formái. Amikor az ötödik kör spirituális monádjai megérkeznek majd, milyen hús-vér lakhelyek állnak rendelkezésükre? Visszatérve az egyetlen olyan, korábbi levélre, amelyben az elhomályosodásokkal foglalkoztál, ezt találom: **(a)** „végig követtük az embert egy körben, egészen a Z és A közötti nirvánai állapotig. Az A bolygó a most lezárt körben halottként maradt hátra. (Lásd a megjegyzést.) Amint az új kör elkezdődik, az Új Élet beáramlásától felébred, új erővel töltődik fel, és újra létrehozza az összes birodalmát”.

(29) De vajon minden kör elején ismét előlről kell kezdődnie mindennek, és emberi formákat kell-e kifejlesztenie az állatiból, ez utóbbiakat a növényiből stb.? Ha igen, melyik körhöz tartoznak az első, tökéletlenül kifejlődött „emberek”? Feltételezhetően az ötödikhez; de az ötödiknek minden tekintetben egy tökéletesebb fajnak kellene lennie.

XXIII./B Levél

Ez a levél K.H. Mester válaszait tartalmazza a XXIII./A Levélben feltett kérdésekre. (Szerk.)

A levél keletkezésének háttéréről és az itt alkalmazott jelölésekről lásd a XXIII./A Levél elején található fordítói megjegyzéseket. (A ford.)

II.

(1) Egy nagyon fontos ciklus vége felé járunk. Minden körnek, minden fordulónak, ahogy minden fajnak is, megvannak a maga nagy és kisebb ciklusai minden bolygón, amelyen az emberiség áthalad. Negyedik körünk emberiségének is megvan a maga nagy ciklusa, ahogy a fajainak és azok alfajainak is. A „különös meglódulás” az előzőek kettős hatásának tudható be – az előbbinél a lefelé tartó pálya kezdetének; — az utóbbinál (a ti „alfajotok” kis ciklusára gondolok) a pálya csúcspontja felé törekvésnek. Ne feledd, hogy bár az ötödik fajhoz tartoztok, de mégis, mindössze egy *nyugati alfaja* vagytok. Erőfeszítéseitek ellenére az, amit civilizációnak nevezel, csak ez utóbbira és annak amerikai oldalhajtasaira korlátozódik. Körben kisugárzó, megtévesztő fénye alapján úgy tűnhet, hogy nagyobb távolságra vetíti ki sugarait, mint a valóságban. – Kínában már nincs „meglódulás”, Japánból pedig csak karikatúrát csináltak.

Egy okkultizmust tanulmányozónak nem kellene „a negyedik kör embereinek viszonylag stagnáló állapotáról” beszélnie, mivel a *történelem* a nyugati nemzetektől eltekintve szinte semmit sem tud arról, milyen volt *ez az állapot* a „modernkori fejlődés kezdetéig” más nemzetek esetében. Mit tudsz például a spanyolok hódításai előtti Amerikáról? Kevesebb mint két évszázaddal Cortez érkezése előtt Peru és Mexikó *alfajai* körében épp akkora „meglódulásban” voltak a haladás útján, mint most Európa és az Egyesült Államok. Az ő alfajuk története szinte teljes megsemmisüléssel végződött, önmaga által létrehozott okok miatt; a tiétekkel is ez fog történni a ciklusa végén. Csak olyan „stagnáló állapotról” beszélhetünk, amit a fejlődés, növekedés, érett kor, majd hanyatlás törvényét követve minden faj és alfaj megtapasztal a maga átmeneti időszakában. Ez utóbbi állapottal ismerkedik *Világ-történelmek*, miközben továbbra is tökéletesen tudatlan marad azzal az állapottal kapcsolatban, amelyben akár csak India is volt röpke tíz évszázaddal ezelőtt. Az alfajaitok most a saját ciklusaik csúcsa felé tartanak, és ez a Történelem nem tekint vissza távolabbra, mint néhány másik alfaj hanyatlási időszakáig, amelyek többsége az előző, negyedik fajhoz tartozott. Na és mekkora az a terület és időszak, amelyet ez a Világ-történelem belát? Ha a legvégsőig el is megyünk, akkor sem több nyomorúságos pár tucatnyi évszázadnál! Ez

ám a tágas láthatár! Azon túl – mindent sötétség borít, és semmi más nincs, csak feltételezések.

(2) Kétségtelen, hogy voltak. Az egyiptomi és árja feljegyzések, és különösen a zodiákus táblázataink - *belső* tudásunkon túl - minden szükséges bizonyítékot megadnak erre. A civilizáció egy olyan, a szülőktől eredő örökség, amely fajról fajra száll a ciklusok felemelkedő és hanyatló szakaszain át. Egy alfaj gyermekkor alatt az elődje őrzi meg azt számára, és ez utóbbi teljesen eltűnik, kihal, amikor az előbbi "felntőtkorba lép". Eleinte legtöbbjük eltékozza és rosszul kezeli vagyonát, vagy érintetlenül ott hagyja azt az ősi kincstárban. Megvetően elutasítják az idősebbek tanácsait, és mint a gyerekek, inkább az utcán játszanak, ahelyett, hogy tanulnának és a Múlt feljegyzéseiben felhalmozott érintetlen vagyonból a lehető legtöbbet kihoznák. Így utasította el Európa is a maga átmeneti időszakában – a középkorban – az ókor tanúságtételét, olyan görög bölcsekét, mint pl. Hérodotosz – a Hazugság Atyjának nevezve őt, míg végül észhez nem tértek, és az elnevezést a "Történelem Atyjá"-ra nem változtatták. Mostanra már ahelyett, hogy eltékoznátok, halmozzátok és gyarapítjátok a vagyont. Mint minden más fajnak, a tiéteknek is megvoltak a hullámvölgyei, tiszteletré méltó és a gyalázatos időszakai, sötét éjszakái, és - most immár közeledtek a ragyogó délidőtkhöz. Az ötödik faj családjának legfiatalabb tagjaként hosszú időn át a ti alfajotok volt a nem szeretett és a gondozatlan rokon, a ház Hamupipőkéje. És most, amikor oly sok nővéretek meghalt; mások még mindig haldokolnak, miközben az öregedő túlélők közül néhányan immár második gyermekkorukat élnek és csak Messiásukra - a hatodik Fajra - várnak, hogy feltámadjanak egy új életre, és az erősebb mellett ők is újakezdzék egy új ciklus útján - most, hogy a nyugati Hamupipőke hirtelen büszke, gazdag hercegnővé, *szépséggé* fejlődött, akit mindannyian látunk és csodálunk - hogyan cselekszik? Nem olyan jószívű, mint a mesebeli hercegnő, mert ahelyett, hogy felkínálná idősebb és kevésbé szerencsés nővérenek - aki most a legidősebb, mivel közel "egymillió éves"¹, és az *egyetlen*, aki soha nem bánt vele durván, bár lehet, hogy figyelmen kívül hagyta – ahelyett, hogy felajánlana neki, mondom, a „béke csókját”, a *lex taleonis*²-t alkalmazza vele szemben olyan bosszúval, ami nem nagyon emeli ki természetes szépségét. És ez, kedves barátom és testvérem, nem holmi túlzó allegória, hanem – *történelem*.

(3) Igen; az ötödik faj – a miénk – Ázsiában kezdődött egymillió évvel ezelőtt. Miről szólt az utolsó 2000-et megelőző 998 000 évben? Helyénvaló kérdés; ráadásul igazi keresztény szellemben született, amely nem hajlandó elhinni, hogy bármi jó valaha is jöhetett volna bárholonnan Názáretet *megelőzően* és *azon kívülről*. Miről is szólt? Nos, nagyjából ugyanúgy telt, mint mostanság – és most Grant Allen³ úr bocsánatáért

¹ Egyértelmű utalás Indiára és népére, az 5. Faj 1. alfajára és azok mai leszármazottjaira. (A ford.)

² Latin kifejezés, jelentése kb. „a bosszú törvénye”, „szemet szemért” elve. (A ford.)

³ Grant Allan a XVIII. Század második felének neves tudományos és szépirója volt. (A ford.)

esedezem, aki primitív őszüket, a „sündisznószerű” embert, az Eocén korszak elejére datálta! Valóban úgy tűnik, hogy a tudományos íróitok a legfélelmetesebb módon elgaloppozva magukat messzemenő következtetéseket vonnak le pusztá feltevésekből kiindulva. Nagy kár lesz, ha e galoppozásban megvadult lovaik egy napon kirúgnak és betörik a fejüket; pedig ez valami olyasmi, ami elkerülhetetlenül vár rájuk. Az eocén korban – még a „kezdeti időszakában” is – a negyedik faj embereinek, az atlantisziaknak nagy fejlődési ciklusa már elérte a legmagasabb pontját, és a nagy kontinens, szinte az összes „jelenlegi kontinens atyja” – már a süllyedés első tüneteit mutatta. Ez a folyamat egészen 11 446 évvel ezelőttig tartott, amikor utolsó szigete, amelyet akkori nevét lefordítva *Poseidonis*-nak hívhatunk, hatalmas katasztrófával kísértelen elsüllyedt. Egyébként, *akárki* is írta Donnelly *Atlantis*-áról¹ szóló recenzióját, igaza volt: „Lemúriát ugyanannyira nem lehet összekeverni az atlantiszi kontinenssel, mint Európát Amerikával. Mindkettő elsüllyedt és hullámsírba vitte magasan fejtett civilizációját és „isteneit”, csak hogy a két katasztrófa között körülbelül 700 000 év telt el; „Lemúria virágkora és pályafutása nagyjából e csekély időtartammal korábban, az Eocén korszak korai szakaszát megelőzően fejeződött be, mivel a rajta fejlődő Faj a *harmadik* volt. Keressétek ennek az egykor nagy nemzetnek a maradványait a mai Ausztrália laposfejű bennszülöttjei között! Ugyanígy helytálló a kritikája, amikor elutasítja a szerző kedves kísérletét, hogy Indiát és Egyiptomot Atlantisz hulladékával népesítse be. Kétségtelen, hogy geológusaitok nagyon tanult emberek; de miért nem lehet szem előtt tartani, hogy az általuk felfedezett és feltárt kontinensek alatt, amelyek mélyén megtalálták az „Eocén kort”, és kicsikarták belőlük azok titkait, talán lehetnek még mélyen a feneketlen, vagy inkább felfedezhetetlen óceáni mélységekben más, sokkal régebbi kontinensek, amelyek rétegeit geológiai értelemben soha nem tárták fel; és hogy ezek egy napon teljesen felboríthatják jelenlegi elméleteiket, így illusztrálva az induktív „általánosítással” szerezhető igazság egyszerűségét és fenségességét, szemben a látnoki eredetű feltételezésekkel. Miért ne ismernék el – igaz, egyikük sem gondolt még erre -, hogy jelenlegi kontinenseink – akárcsak „Lemúria” és „Atlantisz” – már többször is víz alá merültek és volt idejük újra felszínre emelkedni, hogy az emberi faj újabb csoportjainak és civilizációinak hordozói legyenek; és hogy a következő kataklizma első nagy geológiai felfordulásakor – azon ismétlődő kataklizmák sorozatában, amelyek „a kör elejétől a végéig” megtörténnek – a mi már „felboncolt” kontinenseink elsüllyednek, a Lemúriák és Atlantiszok meg újra felemelkednek. Gondoljunk a hatodik és hetedik faj jövőbeli geológusaira. Képzeljük el, amint mélyen leásnak a földben ott, ahol egykor Ceylon és Simla volt, és megtalálják a Veddák, vagy a *civilizált* Paharik² távoli őseinek eszközeit. Az ezeket a régiókat benépesítő emberiség civilizált részeinek valamennyi tárgyi emlékét addigra porrá zúzta a mozgó gleccserek hatalmas tömege – a következő jégkorszak. Képzeljük el,

¹ Utalás James Donnelly „*Atlantis: the Antediluvian World*” (Atlantisz: az özönvíz előtti világ) című 1882-ben megjelent könyvére. (A ford.)

² Észak India Kasmír államának egyik kis számú, őslakos népcsoportja. (A ford.)

hogy régészeink csak olyan durva eszközöket találnak, mint amilyeneket ma a vad törzsek tagjai használnak; és ők azonnal kijelentik, hogy abban az időszakban az *primitív* emberek felmászta a fákra és ott aludtak, és az állati csontok eltörése után kiszívták azokból a velőt – amit egyébként a civilizált európaiak is gyakran megtesznek majd, nemcsak a veddák –, ezért arra a következtetésre jutottak, hogy 1882-ben az emberiség „emberszerű állatokból” állt, akik „fekete arcúak és szakállasok” voltak, „kiemelkedő, előreugró állcsonttal és nagy, hegyes szemfogakkal”. Igaz, a hatodik fajhoz tartozó Grant Allen-ek talán nem is térnek el annyira a tényektől és az igazságtól, amikor azt feltételezik, hogy a „Simla-korszakban” – ezeket a fogakat a „hímek” a szalma-özvegyekért vívott küzdelmeiben *használták* –, de a metaforáknak nagyon kevés köze van az antropológia és a geológia tudományához. Ez a *ti* tudományotok. Térjünk vissza a kérdéseidre.

Természetesen a negyedik faj időszakának legmagasabban fejlett civilizációi, vagy a görög és római, sőt még az egyiptomi civilizáció is - meg sem közelítik a harmadik fajjal kezdődő civilizációkat. A második fajhoz tartozók sem voltak vademberek, de nem nevezhetjük őket civilizáltként. És most, hogy az egyik első leveletem olvasom a fajokról (e kérdést először M¹. érintette), esedezem, hogy ne vádold meg sem őt, sem engem valami újabb ellentmondással. Olvasd el újra, és vedd észre, hogy teljesen kihagyja a civilizációk kérdését, és csak a negyedik és harmadik faj degenerált maradványait említi, megerősítésként a saját tudományod legújabb következtetéseit hozva fel. Ne tekintsd az elkerülhetetlen részlegességet ellentmondásnak. Most egyenes kérdést tettél fel nekem, és én választ is adok rá. A görögök és a rómaiak kis *alfajok* voltak, az egyiptomiak pedig a mi "kaukázusi" törzsünkhöz tartoztak. Nézzük meg az utóbbit és Indiát. Miután elérték a legmagasabb fejlettségű civilizációt és ami még fontosabb: tudást – mindkettő elpusztult. Egyiptom, mint különálló alfaj, teljesen eltűnt (koptjai csupán más fajokkal keveredett maradványai). India – mint a Anya faj egyik első és legerősebb ága, számos alfajból áll, mind a mai napig fennmaradt, és ismét küzd azért, hogy egy napon újra elfoglalja helyét a történelemben. A nyugati történelem csak néhány futó, ködös pillantást nyert Egyiptomra, mintegy 12 000 évvel ezelőttig visszatekintve; pedig miután ennél évezredekkel korábban elérte ciklusának csúcspontját, ekkorra az utóbbi már hanyatlásnak indult. És mit tud, sőt mit *tudhat* az 5000 évvel ezelőtti Indiáról, vagy a káldeusokról – akiket a legbájosabban összemoss az asszírokkal, és egyik nap "akkádoknak", másnap turániaknak és még mi egyébnek nem nevezi őket? Így hát mi azt mondjuk, hogy a *ti* történelmek teljes egészében reménytelenül zavaros és bizonytalan lábakon áll.

A Journal of Science – M.A. (Oxon) ebben a szavait és idézeteit olyan elragadtatással használja, ami igazán méltó egy nagy médiumhoz – elutasítja bármilyen „magasabb tudás” létezésének lehetőségét. A kritikusuk ezt mondja: „Miért nem mondják azt a Testvérek, hogy: »Irányítsd a távcsövet erre és erre a pontra az égen, és találsz egy

¹ Morya Mester. (A ford.)

számodra még ismeretlen bolygót; vagy: áss le a földbe ..., és találsz egy ismeretlen ásványt« stb.” Tényleg, miért is nem? No és tegyük fel, hogy ezt megtennék - mi lenne az eredmény? Nem más, mint a plágium vádja – hiszen minden ilyesmi, minden „bolygó és ásvány”, amely az űrben vagy a Föld belsejében létezik, évezredekkel óta ismert és feljegyzett, leírt a könyveinkben; sőt, számos igaz hipotézist már a saját tudósaik félénken felhoztak már, ám a többség, akiknek ez ütközött az előítéleteivel, állandóan elutasította ezeket. A *szándékos* dicséretes, de semmiféle általam adható választ nem fognak elfogadni tőlünk soha. Amikor mégis kiderül, hogy „bizony, ez tényleg így van”, a felfedezést annak fogják tulajdonítani, aki megerősítette a bizonyítékokat – mint Kopernikusz és Galilei esetében, pedig utóbbi csak a Pitagoraszról örökölt hagyott kéziratokhoz nyúlt vissza.

De térjünk vissza a „civilizációkhoz”. Tudjátok, hogy a káldeusok okkult tudásuk csúcsán voltak már *azt megelőzően*, amit ti „Bronzkornak” neveztek? Hogy az „Ád fiai” avagy a Tűzköd gyermekei tizezer évvel megelőzték a Vaskort, amely pedig maga is már egy korai időszak volt annak, amit ma Történelmi Korszaknak neveztek – valószínűleg azért, mert amit róla tudunk, az általában nem történelem, hanem fikció – és ami nem sokkal ez előtt kezdődött. Azt valljuk – de ugyan milyen bizonyíték lenne adható a világnak arra, hogy igazunk van? – hogy a miénknél sokkal fejlettebb civilizációk „emelkedtek fel és tűntek el.” Nem elég azt mondani, amit néhány modern írók tesz –, hogy egy kihalt civilizáció létezett már Róma és Athén megalapítása előtt. Mi azt állítjuk, hogy civilizációk *sorozata* létezett a jégkorszak *előtt* és utána is, hogy ezek a bolygó különböző részein léteztek, elérték dicsőségük csúcsát és – elpusztultak. Az asszír és föníciai civilizációk minden nyoma és emléke elveszett, amíg néhány évvel ezelőtt fel nem fedezték első nyomaikat. És most újra megnyitják az emberiség történetének egy rég elfeledett oldalát - bár messze nem a legrégebbiek közül valót. De hát ugyan milyen messzire nyúlnak vissza ezek a civilizációk a legrégebbiekhez képest? És még ezeket is alig akarja a történelem elfogadni. A régészet kellően bebizonyította, hogy az emberi emlékezet sokkal régebbre nyúlik vissza, mint amit a történelem hajlandó lenne elfogadni, és az egykor volt nagyszerű nemzetek - örököseik által megőrzött - szent feljegyzéseiben még mindig jobban meg lehet bízni. Most csak a jégkorszakot megelőző idők civilizációiról beszélünk; és mégis (nemcsak a hétköznapi, világi emberek elméjében, de még a nagy tudású geológus véleménye szerint is), még ez az állítás képtelenségnek hangzik. Mit szólnátok akkor ahhoz az állításunkhoz, hogy a kínaiak – most a belső területeken élőkről, az igazi kínaiakról beszélek, nem a negyedik és ötödik faj hibrid keverékéről, amely most a trónt elfoglalja –, az őslakosokról, akik eredetüket illetően teljes mértékben a negyedik faj legmagasabb, utolsó ágához tartoznak, és akkor érték el legfejlettebb civilizációjukat, amikor az ötödik épp csak megjelent Ázsiában, és első alfaja még a jövő ígérte volt. Mikor volt ez? Számolj utána. Nem gondolhatjátok, hogy mi, akiknek olyan óriási esélyünk van tanításaink elfogadását illetően, szándékosan és folyton fajokat és alfajokat agyalnánk ki (ahogy Hume úr véli), ha ezek nem lennének megcáfolhatatlan tények. A szibériai

partoknál Nordeneskjol "Vega" expedíciója¹ során felfedezett szigetcsoportot ló-, juh-, ökör- stb. kövületek borították be, elefántok, mamutok, orrszarvúak és más szörnyek gigantikus csontjai között, amelyek olyan időszakokból származnak, amikor az ember – a tudományotok szerint – még nem is jelent meg a Földön. Hogyan lehetséges lovak és juhok maradványainak jelenléte hatalmas „vízözön előtti” állatoké társaságában? Az iskolákban azt tanítják nekünk, hogy a ló a természet egészen modern kreálmánya, és *ember soha* nem látta annak pedaktilis² őst. A szibériai szigetek e csoportja megcáfolhatja ezt a kényelmes elméletet. A napjainkban a fagy örök bilincseibe zárt régióról, amely az ember – ez a legtörékenyebb állat – számára lakhatatlan, hamarosan bebizonyosodik, hogy nemcsak trópusi éghajlattal rendelkezett – amit a tudományotok tud, és nem is vitat –, hanem a negyedik faj egyik legősibb civilizációjának székhelye is volt, amelynek legfejlettebb maradványait ma a degenerált kínaiakban találhatjuk meg, és amelynek legfejletlenebbjei (a világi tudós számára) a felismerhetetlenségig összekeveredtek a harmadik faj maradványaival. Már mondtam nektek korábban, hogy a Földön jelenleg élő (spirituálisan) legfejlettebb emberek az ötödik gyökérfaj első alfajához tartoznak; ők pedig az árja ázsiaiak; A (fizikai intellektualitás tekintetében) legmagasabban fejlett faj pedig az ötödik faj utolsó alfaja – a fehér hódítók, ti magatok. Az emberiség többsége a negyedik *Gyökérfaj* hetedik alfajához tartozik – a fent említett kínaiakhoz és azok sarjaihoz, oldalágaihoz (malájok, mongolok, tibetiek, jávaiak stb. stb.), valamint a negyedik korábbi alfajainak – no meg a harmadik Gyökérfaj hetedik alfájának - maradványaihoz. Mindezek az emberiség magasan fejlett, civilizált nemzeteinek hátramaradt, közvetlen leszármazottjai. Olyan nemzeteké, melyeknek sem a neve, sem az emléke nem maradt fenn, kivéve olyan könyvekben, mint a *Popalvul*³ és néhány más, a tudomány számára ismeretlen könyv.

- (4) Vissza a Miocén korhoz. A Körök evolúciójában minden a maga kijelölt helyén és idejében történik, különben a legjobb látnok sem tudná kiszámítani a pontos órát és évet, amikor az ilyen nagy és kicsi kataklizmáknak be kell következniük: és ekkor a legnagyobb adeptus is csak annyit tehetne, hogy előre jelzi ezek *hozzávetőleges* idejét; ezzel szemben ma a nagy geológiai változásokat eredményező események ugyanolyan matematikai bizonyossággal megjósolhatók, mint a napfogyatkozások és más csillagászati jelenségek. Atlantisz (kontinensek és szigetek egy csoportja) süllyedése a Miocén korban kezdődött – hasonlóan ahhoz, ahogyan megfigyelhető, hogy némely *mostani* kontinensek is fokozatosan süllyednek már –, és legelőször a legnagyobb kontinens végső eltűnésében csúcsosodott ki, ami egybeesett az Alpok

¹ Az Adolf Erik Nordenskiöld vezette „Vega” expedícióról lehet szó itt, ami először derítette fel az ún. Északkeleti Átjárót, vagyis az Európából Ázsiába az északi, jeges vizeken át vezető útvonalat. Kezdeti nehézségei ellenére ez az expedíció végül a korabeli tudomány egyik legnagyobb szabású - és hatású - vállalkozása lett. (A ford.)

² A pedaktilis („több” vagy „többször” ujjas) szóval feltehetően egy olyan kihalt állatfajra utalhat a Mester, aminek a lóéval ellentétben több részből állt a „patája”. (A ford.)

³ a Mester itt alighanem a „*Popol Vuh*”-ra utalhat. (Magyarul a Népke Könyve, egy Guatemalában fellelt ősi irat, ami mítoszokat és történelmi eseményeket tárgyal). (A ford.)

kiemelkedésével; majd a Platón által említett utolsó szép szigetek eltűnésével zárult. Az egyiptomi Saïs papjai azt mondták Plato ősének, Solon-nak, hogy Atlantisz (azaz egyetlen fennmaradt nagy szigete) 9 000 évvel az ő idejük előtt pusztult el. Ez nem egy kitalált dátum volt, mivel ők évezredek óta a leggondosabban megőrizték feljegyzéseiket. De ők, ahogy mondtam, csak "*Poseidonis*-ról" beszéltek, és még a nagy görög törvényhozónak sem voltak hajlandóak felfedni titkos kronológiájukat. Mivel a geológia oldaláról nincs ok ezt kétségbe vonni, hanem éppen ellenkezőleg, rengeteg bizonyíték áll rendelkezésre ahhoz, hogy igaznak tekintsük a hagyományt, a tudomány végül elfogadta a nagy kontinensek és szigetcsoport létezését, így igazolva egy újabb "mese" valóságosságát. Amint tudod, most azt tanítják, hogy Atlantisz, vagy annak maradványai egészen a Harmadkor utáni időkig fennmaradtak, és végső elsüllyedése az amerikai történelem paleozoikum korszakában történt! Nos, az igazságnak és a tényeknek hálásnak kellene lennie még az ilyen apró engedményekért is, miután oly sok évszázadon át nem történt ilyen. A mélytengeri felfedezések - különösen a Challenger kutatásai - teljes mértékben megerősítették a geológia és a paleontológia bejelentéseit. A nagy esemény – a mi „Tűzköd Fiaink”, „*Shambullah*” (amikor ez még egy sziget volt a Közép-Ázsiai-tengeren) lakóinak diadala *Poseidonis* önző, de nem teljesen gonosz mágusai felett – mindössze 11 446 évvel ezelőtt történt. Olvasd el ezzel kapcsolatban az *Isis* I. kötetének 588–594. oldalán található részleges és részben szándékoltan ködös megfogalmazású hagyományt, és néhány dolog talán még világosabbá válik számodra. A hagyomány és a történelem Donelly által felhozott egymást megerősítését nagyrészt helytállónak találom; de mindezt és még sok minden mást is megtalálod az *Isis*-ben.

- (5) Hát persze, hogy ad, és már sok idővel ez előtt kitértem erre. Hume úr *On God* című írásához fűzött megjegyzéseimben – amelyet „kedvesen” a filozófiánk részeként említ, pedig az utóbbi korábban soha nem gondolkodott ilyenről – alaposan körbejárom a témát. Megtagadta volna, hogy betekints ebbe? A te számodra kibővíthetem a magyarázataimat, de csak az után, hogy elolvastad, amit a jó és a rossz eredetéről írtam azokon a margókon, ahol jelenlegi céljainkhoz épp eleget mondtam. Találtam egy európai szerzőt – korának legnagyobb materialistáját, d'Holbach¹ bárót, akinek a nézetei furcsa módon teljesen egybevágnak a mi filozófiánkéval. Amikor *Essais sur la Nature* (Esszék a természetről) című művét olvastam, azt hittem volna, hogy a mi *Kiu-te* könyvünk van előttem. Természetesen és vérmérsékletből eredően Mindenes Szakértőnk² megpróbálja majd földbe döngölni ezeket a nézeteket, és minden érvet ízekre szaggatni. Eddig csak azzal fenyegetett, hogy megváltoztatja az Előszavát³, és nem adja e filozófiához a saját nevét.

¹ Lásd a 68. oldali lábjegyzetet róla. (A ford.)

² Utalás Hume úrra. (A ford.)

³ Az „*On God*” (Istenről) c. írásról van szó – lásd a X. Levél fordítói bevezetőjét. (A ford.)

*Cuneus cuneum tradit*¹ – én meg azért könyörögtem neki, hogy egyáltalán ne publikálja az esszéit. M. úgy gondolja, hogy a *te céljaid* érdekében jobb, ha adok még néhány részletet Atlantiszról, mivel szorosan összefügg a rosszal, ha nem is annak eredetével. A hamarosan megjelenő *Theosophist*-ban Eliphas Levi írásának Hume általi fordításához adott *Előszóhoz* kapcsolódóan találsz egy-két megjegyzést az elveszett kontinensről. És most, mivel elhatároztam, hogy a jelenlegi *válaszokból* egy kötetet készítek – viseld kereszteted keresztényi méltósággal, és talán az egész elolvasása után egy ideig nem fogsz többet kérdezni. De mit is tehetnék hozzá az már elmondottakhoz? Nem tudok tisztán tudományos információkat adni, mivel mi soha nem érthetünk teljesen egyet a nyugati elmék következtetéseivel; a miénket pedig "tudománytalanként" ők fogják elutasítani. Mégis, mind a geológia, mind a paleontológia sok olyan dologról tanúskodik, ami a mi állításainkat igazolja. Természetesen a tudománynak sokszor általánosságban igaza van, de a kiindulásként használt feltételezései tévesek, vagy legalábbis – súlyosan hibásak. Például igaza van abban, hogy miközben az új Amerika formálódott, az ősi Atlantisz süllyedt, és fokozatosan pusztult; de sem a süllyedés korszakában, sem időtartamának kiszámításában nincs igaza. Ez utóbbi a Brit-szigetek jövőbeli sorsa is, amely az első lesz a tűz (tengeralatti vulkánok) és a víz által elpusztítandó áldozatok listáján. Franciaország és más területek követik majd a példájukat. Amikor "Lemúria" és "Atlantisz" újra megjelennek majd - mert mindkettő újra megjelenik (és megjelenésük közvetlenül követi a jelenlegi szigetek és kontinensek eltűnését) -, a jelenlegi emberiség hatodik Gyökérfájának utolsó, hetedik alfaja fogja élni a virágkorát, és akkoriban nagyon kevés tenger és *nagy víz* lesz található bolygónkon, amint a vizek és a szárazföldek periodikusan és egymás után jelennek meg illetve tűnnek vagy tolódnak el.

Annak lehetőségétől tartva, hogy a jövőben a nem teljeskörűen átadott ismeretekből eredően újra „ellentmondásossággal” vádolnak majd, inkább elmagyarázom, mit értek ez alatt. Minden új „elhomályosodás” közeledtét mindig kataklizmák jelzik – tűz-, vagy víz általi kataklizmák. De ettől eltekintve minden „forduló” vagy gyökérfaj fejlődését szükségképpen mintegy ketté vágja vagy az egyik, vagy a másik ilyen esemény. Ennek megfelelően, miután elérte fejlődésének és dicsőségének csúcsát, a negyedik fajt – az atlantisziakat – elpusztította a víz; mostanra csak keveredett, bukott maradványaikat találjátok meg. Mindazonáltal valamennyi ezt követő alfájának, bizony – megvoltak a maguk dicsőséges és viszonylagos nagysággal jellemzett időszakai. Amik ők most – ti is azok lesztek egy napon, mivel a ciklusok törvénye egy és ugyanaz, megváltoztathatatlan. Amikor a fajotok – az ötödik – eléri a *fizikai* szintű intellektualitás tetőpontját, és kifejleszti a legmagasabb rendű civilizációt (itt emlékezz a különbségre, amelyet mi civilizációk között teszünk *anyagi* és a *spirituális* értelemben); ott - mivel képtelen lesz feljebb jutni a saját ciklusában – az *abszolút* romlás felé vezető útján megállítja egy ilyen kataklizmikus változás. Épp úgy, ahogy elődeit, a lemúriaiakat és az atlantisziakat, a harmadik és

¹ Latin kifejezés, fordítása kb. "egyik ék vagy csapás a másik után". A hadviselés szóhasználatában ez az erő koncentrált alkalmazását jelenti egy alkalmas, kis területre, ahol így áttörés érhető el és az ellenfél visszavonulásra kényszerül. (A *ford.*)

negyedik faj embereit is megállították az ugyanebbe az irányba vezető fejlődésükben; nagy civilizációja elpusztul, és *ennek* a fajnak minden alfaja a saját ciklusában lefelé tartó trendbe kerül, egy rövid, de dicsőséges, művelt időszak után hanyatlásnak indul. Csak nézd meg az atlantisziak maradványait – a régi görögöket és rómaiakat (a ma élők mind az ötödik fajhoz tartoznak); nézd meg, milyen nagyszerűek és milyen rövid életűek, milyen múlandóak voltak ennek a hírnévnek és dicsőségnek a napjai! Mert ők csak a "gyökérfaj" hét ágának oldalágai voltak. Egyetlen anya-fajnak - ahogy ezek alfajainak és ágainak - sem engedi meg az egyetlen, Mindenható Törvény, hogy megsértse az őt követő faj vagy alfaj előjogait; legkevesbé azt, hogy belekontárkodjon az utódjának tartogatott tudásba és erőkhöz. „De a jó és rossz tudás fájáról ne egyél, arról a fáról, amely örököseidnek terem” – mondhatnánk mi - több joggal, mint amennyit alfajtok népe, a Hume-ok hajlandóak lennének elismerni. Ezt a „fát” mi őrizzük, ránk bízta a *Dhyan Chohan*-ok, fajunk védelmezői és az eljövendők örökségének gondnokai. Próbáld megérteni az allegóriát, és soha ne téveszd szem elől a Bolygói Szellemekről írt levelemben adott utalást.*

(*) Azt hiszem, ezt arra a leveledre válaszul írtam, amiben C.C.M.-ről, S.M.-ről és K. asszonyról kérdeztél¹.

Minden *Kör* elején, amikor az emberiség egészen más körülmények között jelenik meg, mint amilyenek minden további új faj és alfajainak születésekor rendelkezésre állnak, egy "Bolygóinak" le kell szállnia az ötödik *Kör* első fajának eme primitív emberei közé, és fel kell frissítenie az emlékezetüket, megint fel kell tárnia előttük azokat az igazságokat, amelyeket az előző *Kör* emberei már ismertek. Ennek zavaros emlékeiből erednek a mindenféle hagyományok *Jehova*-król, *Ormazd*-okról, *Osiris*-ekről, *Brahm*-okról és *tutti quanti*²-ről. De ez csak az *első* faj esetében történik meg. Az utóbbi kötelessége, hogy kiválassza fiai közül a megfelelő befogadókat, akiket "elkülönítenek", hogy bibliai kifejezéssel éljek - mint az edényt, amely *a teljes tudáskészletet tartalmazza*, hogy azt ők felosszák a jövőbeli fajok és generációk között, egészen az adott *Kör* végéig. Miért is mondjak többet, hiszen mostanra már értened kell, amit mondani akarok; és annak egészét *nem is merem* teljesen felfedni. Minden fajnak megvoltak a maga Adeptusai; és minden új fajjal annyi tudást oszthatunk meg, amennyit az adott faj emberei kiérdemelnek. Az utolsó, hetedik fajnak is meglesz a maga Buddhája, mint minden elődjének; de Adeptusai sokkal magasabb rendűek lesznek, mint a jelenlegi fajból bárki, mivel közülük fog kikerülni a jövőbeli Bolygói Szellem, az a *Dhyan Chohan*, akinek feladata lesz, hogy e *bolygó* jövőbeli elhomályosodását követően tanítsa őket, vagyis inkább „felfrissítse” emlékezetét az ötödik *Kör* első fajához tartozó embereknek.

Közben, hogy megmutassam, a „fajokat” nemcsak hogy nem mi találtuk ki, hanem hogy azok a lámák, a buddhisták körében - és mindazok számára, akik ezoterikus doktrínánkat

¹ Ez alighanem a IX. Levél volt. (A ford.)

² *Tutti quanti*: olasz kifejezés, jelentése kb. „az összes hasonló”. (A ford.)

tanulmányozzák -, alapvető tanok, küldök neked egy magyarázatot Rhys Davids „*Buddhism*” című művének néhány lapján írtakhoz ¹, ami egyébként érthetetlen, értelmetlen és abszurd lenne. A *Chohan* (az én Mesterem) különleges engedélyével írtam meg, és – a te épülésedre. Egyetlen orientalista sem gyanította soha a benne rejlő igazságokat, és – te vagy az első (Tibeten kívüli) nyugati ember, aki előtt most feltárjuk.

- (6) Ami minden dolog végén előbukkan, az nemcsak a „tisztá és személytelen szellem”, hanem a kollektív „személyes” emlékek is, amelyeket a létezés hosszú sorozatában minden új testet öltés ötödik princípiumáról leföloznenek. És ha minden dolgok végén – mondjuk néhány millió év múlva – a Szellemlnek tiszta, *személytelen* nemlétében – az Egy vagy *Abszolút* állapotában - kell elnyugodnia, akkor is kell lennie „*valami* jónak” a ciklikus folyamatban, mivel – a legalacsonyabb „*Deva Chan*”-lakótól a legmagasabb Bolygói Szellemlig - minden megtisztult Egónak lehetősége van arra, hogy a bolygókon való objektív létezés közötti hosszú *köztes* időszakokban *Dhyan Chohan*-ként *létezzon*, élvezve eme kollektív életének gyümölcseit. De mi a „Szelleml”, mint olyan önmagában, tisztán és személytelenül? Lehetséges, hogy még nem értetted meg, mit jelent ez? Hiszen egy ilyen *Szelleml* nem egy létező valami, hanem pusztá absztrakció, abszolút üresség az érzékeink számára – még a legspirituálisabb szinteken is. Csak anyaggal egyesülve válik *valamivé* – tehát *mindig valami*, mivel az anyag végtelen és elpusztíthatatlan, és nem létezik Szelleml nélkül, ami az anyagban az életet jelenti. A szelleml anyagtól elválasztva az *élet* és a *létezés* abszolút tagadásává válik, miközben az anyag elválaszthatatlan tőle. Kérdezd meg azoktól, akik ezzel ellentétesen vélekednek, hogy tudnak-e valamit az „életéről” és a „tudatról” azon túl, amit a Földön most éreznek. Ugyan milyen elképzelésük lehet – hacsak nem született látók – az emberi lény állapotáról és tudatáról az után, hogy az elvált durva földi testétől? Mire *való* az egész földi életfolyamat – kérdezheted tőlük –, ha ugyanolyan jók vagyunk „tisztá”, tudattalan entitásokként születés előtt, alvás közben és pályafutásunk végén is? Nem követi-e a tudomány tanításai szerint is a halált egy ugyanolyan öntudatlan állapot, mint a születés előtti volt? A testünkben kilépő élet nem válik-e ugyanolyan személytelenné, mint mielőtt megelevenítette volna a magzatot? Végül is az élet – az emberi fogantatás legnagyobb problémája – egy olyan rejtély, amelyet a legnagyobb tudósok sem fognak tudni soha megoldani. Ahhoz, hogy helyesen megértsük, megnyilvánulásainak teljes sorozatában kell tanulmányozni, különben soha nem lehet nemcsak megérteni, de még a legegyszerűbb formáját – az itteni, földi élet *lét*-állapotait – sem sikerülhet felfogni. Ezt a rejtélyt soha nem lehet megérteni akkor, ha az egyetemes léttől elkülönítetten próbálják tanulmányozni. E nagy misztérium megértéséhez a tanulmányozónak okkultistává kell válnia, személyesen kell tapasztalatokat szerezni róla és elemezni az életet annak valamennyi fokozatában, a földön emberi testben eltöltöttet

¹ Úgy tűnik, hogy ez a magyarázat – bár több levélben is utal e könyvre és az adott fejezethez fűzött magyarázataira a Mester – nem maradt fenn. Vagy meg sem érkezett – papíron legalább is - Sinnetthez, vagy elveszett. Esetleg Sinnett megsemmisítette azt a Mester utasítására, hiszen a szövegből látható, hogy ez kizárólag neki szólt. (*A ford.*)

csakúgy, mint fizikai halál váltasztóvonalán túli életet, valamint az ásványi, növényi, állati és spirituális létformák életét. Az életet a konkrét anyaggal együtt, valamint az életet, amely jelen van a felfoghatatlan atomban. Próbálják meg vizsgálni vagy elemezni az életet egy organizmustól függetlenül, és mi marad belőle? Egyszerűen egy mozgásmód; amely - hacsak nem fogadják el a mi tanainkat a mindent átható, végtelen, mindenütt jelenlévő Életről, és ha nem is tekintik többnek, mint egy hipotézisnek, amely csak egy kicsit ésszerűbb, mint az ő egyformán abszurd tudományos találgatásai –, megoldatlanul kell maradnia. Tiltakozni fognak? Nos, mi a saját fegyvereikkel fogunk visszalőni nekik. Azt fogjuk mondani, hogy bizonyított, és örökre bizonyított is marad, hogy mivel a mozgás mindent áthat, és abszolút nyugalmi állapot elképzelhetetlen, bármilyen formában vagy *álarcot* is viseljen ez a mozgás, legyen az fény, hő, mágnesesség, kémiai affinitás vagy elektromosság – mindezek csak egy és ugyanazon egyetemes, mindenható Erő fázisai, a *Proteus*, akinek mint a Nagy "Ismeretlen" előtt hajbókolnak – (lásd Herbert Spencer), míg mi egyszerűen az "Egy Életről", "Egy Törvényről" és az "Egy Elemről" beszélünk. A föld legnagyobb, legtudományosabb elméi lelkesen törekedtek a rejtély megfejtésére, egyetlen feltáratlan mellékutat, egyetlen laza vagy gyenge szálát sem hagyva hátra ebben a számukra legsötétebb labirintusban, és mindannyian ugyanarra a megoldásra kellett, hogy jussanak – az okkultistákéra. Ennek (bár csak részleges) olvasata szerint – az élet konkrét megnyilvánulásaiban a kémiai elemek közti affinitás törvényes gyermeke és következménye; ami az elvont értelemben vett életet illeti, a tiszta és egyszerű életet – nos, arról ma sem tudnak róla többet, mint amennyit a Royal Society megalakulásának idején. Csak azt tudják, hogy bizonyos, korábban élettelen oldatokban élőlények spontán módon kialakulnak (Pasteur szerint, és az ő biblia-hívő hozzáállása ellenére) – az ilyen anyagok bizonyos kémiai összetételéből eredően. Reményeim szerint néhány év múlva, amikor teljesen a magam ura leszek, örömmel mutathatom be neked a saját íróasztalodnál, hogy az élet, mint *élet* nemcsak átalakítható a mindent átható Erő más aspektusaivá vagy fázisaivá, de hogy tényleg bele is lehet ültetni egy mesterségesen létrehozott emberbe. Frankenstein csak annyiban mitikus alak, amennyiben egy misztikus mese hőse; a természetben – lehetséges; a hatodik Faj utolsó alfajának fizikusai és orvosai beáramoltatják majd az életet és felélesztik a holttesteket, olyanformán ahogy most beoltják az embert a himlő, vagy még kevésbé nyájas betegségek ellen. A szellem, az élet és az anyag nem egymástól függetlenül létező princípiumai a természetnek, hanem a térben végbemenő örök mozgás által létrehozott társulásaik eredményei; és jobb, ha ezt mielőbb megtanulják.

- (7) Kétségtelenül megengedik nekem. De itt jön a legfontosabb kérdés: mennyire fognak kielégítőnek tűnni a válaszaim – akár még a te számodra is? A tényt, hogy még a feltárt törvények közül sem mindent tekintenek az emberi tudás láncához adott láncszemnek, jól szemlélteti, hogy a tudomány professzorai milyen kegyetlenül fogadnak minden olyan tényt, amely valamilyen okból nem kívánatos a tudomány számára. Mindazonáltal, *amikor csak tudok* válaszolni – megpróbálom megtenni, csak reménykedve abban, hogy nem küldöd tovább a *Journal of Science*-nek, mint az én tollamból származó felajánlást.

(8) Bizonyosan van közük hozzá. Esőt elő lehet idézni egy kis térrészben – mesterségesen és mindenféle csodatétel vagy emberfeletti erő igénye nélkül, bár a titka nem az én tulajdonom, így nincs is jogom elárulni. Most próbálok engedélyt szerezni erre. Nem ismerünk olyan természeti jelenséget, amely teljesen független lenne a magnetizmustól vagy az elektromosságtól, hiszen ahol mozgás, hő, súrlódás, fény van, ott a mágnesesség és annak (szerény véleményünk szerinti) alteregója, az elektromosság is mindig megjelenik akár okként, akár okozatként – de inkább mindkettőként, ha egyszer megértettük a megnyilvánulás gyökereit. A földi áramlatok, a földi mágnesesség és a légköri elektromosság minden jelensége annak a ténynek köszönhető, hogy a Föld egy elektromosan feltöltött vezető, amelynek potenciálja folyamatosan változik forgása és Nap körüli keringése, a légtömegek egymást követő lehülése és felmelegedése, a felhők és eső, viharok és szelek stb. kialakulása miatt. Ezt talán megtalálhatod valamelyik tankönyvben is. De azt már nem lenne hajlandó elismerni a tudomány, hogy ezek a változások mind az *Akash*-ból eredő mágnességnek köszönhetőek, amely szüntelenül elektromos áramlásokat kelt, igyekezve helyreállítani a megbillent egyensúlyt. A létező legerősebb elektromos-áram forrás – az emberi test egy bizonyos folyamat által feltöltve – segítségével megállíthatjuk az esőt egy adott helyen úgy, hogy - az okkultisták szóhasználatában - egy "lyukat" vágunk az esőfelhőben. Más, erősen magnetikus eszközök felhasználásával - mondhatni egy behatárolt területen - esőt lehet előállítani mesterségesen. Sajnálom, hogy nem tudom világosabban elmagyarázni a folyamatot. Ismered a fák, növények által az esőfelhőkre gyakorolt hatást; és azt is, hogy erős magnetikus természetük hogyan vonzza, sőt táplálja ezeket a felhőket a fák teteje felett. A tudomány talán másképp magyarázza ezt. Nos, erről nem tehetek, de nálunk ez a tudás évezredek megfigyeléseinek és tapasztalatainak gyümölcse. Ha ez most Hume kezébe kerülne, biztosan megjegyezné, hogy íme, igazolom az ellenünk nyilvánosan felhozott vádat: "Valahányszor nem tudnak válaszolni az érveitekre (?), ők (mi) nyugodtan azt válaszolják, hogy az ő (a mi) szabályaik ezt vagy azt nem fogadják el." – Vád ide vagy oda, kénytelen vagyok azt válaszolni, hogy mivel a titok nem az én tulajdonom, nem is kezelhetem piacra dobható árucikk gyanánt. Esetleg számítsa ki valamelyik fizikus, mennyi hő szükséges egységnyi mennyiségű víz elpárologtatásához. Aztán számítsa ki, mennyi eső szükséges egy adott – mondjuk egy négyzetmérföldnyi - terület egy hüvelyk vastagságban történő befedéséhez. Persze azt fogják találni, hogy ilyen mennyiségű víz elpárologtatásához legalább ötmillió tonna szénből nyerhető hőmennyiségre lenne szükség ¹. Mármost ekkora hőmennyiség megtermelése megfeleltethető (ahogy bármelyik matematikus kiszámolhatja) – minimum 10 millió tonna szén elégetésének - annyinak, ami a kérdéses 1 négyzetmérföldnyi

¹ Nem világos, hogyan jutott el ezekhez a számokhoz a Mester. Mai, tankönyvi adatokkal elvégzett rövid számolás alapján úgy tűnik, 5 millió tonna helyett inkább ugyanennyi kg szénre lenne szükség, azaz a példában összességében néhány ezer tonnányi szénmennyiségről beszélhetünk. Ez még mindig döbbenetes, eső létrehozásához szükséges mennyiség lenne, és így semmit nem változtat a Mester eszmefuttatásának találó voltán. (A ford.)

területet vagy egy mérföld vastagon befedné. Hogy lenne képes *egyetlen ember* ekkora hőmennyiséget, energiát felszabadítani? Elképesztően abszurd állítás! Vagyis mi mind örültek vagyunk, és ti, akik meghallgattok minket, mind ugyanilyen minősítésre számíthattok, ha elég merészek lesztek ahhoz, hogy megismételjétek ezt a felvetést. És én mégis azt állítom, hogy *egyetlen ember képes ezt megtenni*, sőt nagyon is könnyen – ha tudja, hogy kell használni önmagában azt a bizonyos „*pszicho-spirituális*” emelőt, ami mérhetetlenül erőteljesebb, mint Archimédészé volt. Még az egyszerű izomösszehúzódnások is elektromos és magnetikus kísérőjelenségekkel társulnak, és a legerősebb kapcsolat áll fenn a Föld magnetizmusa, az időjárás változásai és az *ember* között, aki a létező legjobb és élő barométer lehetne, ha képes volna megfelelően értelmezni jelzéseit. Az ég, a légkör állapota is mindig bizonyossággal megadható, ha a magnetikus eszközök változásaira odafigyelünk. Már néhány év eltelt azóta, hogy volt alkalmam olvasni a tudomány következtetéseit erről a témáról; ezért, hacsak nem veszem a fáradságot, hogy bepótoljam azt, amiről esetleg lemaradtam, nem ismerem a tudomány legújabb következtetéseit. De számunkra megalapozott tény, hogy a Föld mágnessége okozza a szelet, a viharokat és az esőt. Amit a tudomány a jelek szerint tud róla, azok csak a mágnesség által mindig kiváltott másodlagos tünetek, és hamarosan rájöhet jelenlegi tévedéseire. A Föld mágnessége vonzza a meteorikus port, és az utóbbi közvetlen hatása a hirtelen hőmérséklet-változásokra, különösen a meleg és a hideg tekintetében, a mai napig nem eldöntött kérdés, úgy hiszem¹. Kétséges volt, hogy az a tény, hogy Földünk áthalad egy olyan térrészen, amelyben több-kevesebb meteorikus eredetű portömeg található, van-e bármilyen hatással légkörünk vastagságának növekedésére vagy csökkenésére, vagy akár az időjárásra. De úgy gondoljuk, könnyen bebizonyíthatjuk ezt; Azt a tényt már elfogadják, hogy Földünk felszínén a szárazföld és a víz relatív eloszlása és aránya *esetleg* a bolygón lerakódó meteorikus por nagymértékű felhalmozódásának is betudható; a hó – különösen az északi területeken – tele van meteorikus eredetű vassal és mágneses részecskékkal. És mivel ez utóbbiak lerakódásai még a tengerek és óceánok fenekén is megtalálhatók, azon tűnődöm, hogy a tudomány eddig miért nem gondolt arra, hogy minden légköri változás és zavar azon két nagy anyagtömeg együttes mágnességének köszönhető, amelyek a légkörünket két oldalról összenyomják! Ezt a meteorikus port "tömegnek" nevezem, mert tényleg az. Magasan a Föld felszíne felett a levegőt átítatja, és az űrt *kitölti* az a mágneses, meteorikus por, amely még csak nem is a mi Naprendszerünkhöz tartozik. A tudomány szerencsére felfedezte, hogy miközben Földünk az összes többi bolygóval együtt tovább száguld az űrben, ez a por nagyobb arányban jut el az északi féltekére, mint a délire, így tudja, hogy a kontinensek nagyobb területe az északi féltekén, valamint az ott megfigyelhető nagyobb mennyiségű hó és nedvesség ennek köszönhető. Évente és naponta több millió ilyen meteorit, sőt ennél sokkal

¹ A Mester lapszéli megjegyzése: Dr. Phipson 1867-ben, továbbá Cowper Ranyard 1879-ben egyaránt felvetették ennek lehetőségét, de akkoriban ezt elutasították.

finomabb részecskék is elérnek minket¹, és minden templomi késünk ilyen "mennyei" vasból készült, amely bármiféle változás nélkül érkezik el hozzánk - a Föld mágnessége fogja be ezeket. A légkörünkbe folyamatosan gáznemű anyag is kerül az erősen mágneses meteorikus anyag szüntelen hullásának köszönhetően, mégis úgy tűnik, hogy a tudósoknak még mindig nyitott kérdés, hogy a mágneses viszonyoknak van-e köze az eső képződéshez vagy sem! Nem ismerek olyan „mozgások sorozatát, amelyet nyomás, tádulás stb. hozna létre, és amely *elsősorban a napenergiának tudható be.*” A tudomány egyszerre túl sokat és túl keveset tételez fel a „napenergiáról”, sőt magáról a Napról is; a Napnak semmi köze az esőhöz, és nagyon kevés köze van a hóhoz. Nekem úgy tűnt, a tudomány tisztában van azzal, hogy a jégkorszakok, valamint azok az időszakok, amikor a hőmérséklet „a karbon korihoz hasonló” volt, a légkörünk vékonyodásának és vastagodásának, vagy inkább tádulásának köszönhető, amely tádulás maga is ugyanazon meteorikus por jelenlétnek köszönhető. Mindenesetre *mi mindannyian tudjuk*, hogy a Föld által a Napból sugárzás útján kapott hő legfeljebb, ha *egyharmada* - ha nem ennél kevesebb - annak, mint a közvetlenül a meteoroktól kapott hőmennyiség².

- (9) Nevezhetők kromoszférának vagy légkörnek, de egyik sem helytálló; mert ez egyszerűen a Nap mágneses és mindig jelenlévő működési rendje, amelyet a csillagászok mindössze *rövid pillanatokra* látnak a fogyatkozások idején, míg néhány tanítványunk – amikor csak akarja – természetesen egy bizonyos transz állapotban. A csillagászok által a "koronában" lévő vörös lángnyelveknek nevezett jelenség megfelelője látható Reichenbach kristályaiban vagy bármely más erősen magnetikus tárgyban. Egy ember feje – erős extatikus állapotban, amikor szervezetének összes elektromossága az agy körül összpontosul -, a Nap ilyen alkalmak idején tapasztalt képéhez tökéletesen hasonló látványt nyújthat – különösen sötétben. Az első művész, aki glóriákat rajzolt istenei és szentjei feje köré, nem ihletett állapotú volt, hanem a templomi képek és a szentély, valamint a beavatási kamrák hagyományai alapján ábrázolta, ahol ilyen jelenségek zajlottak. Minél közelebb van a fejhez vagy az aurát kibocsátó testhez, annál erősebb és ragyogóbb ez a kisugárzás (a tudomány szerint a Nap esetében ezek a lángok a hidrogénnek köszönhetőek); innen erednek a szabálytalan formájú vörös lángnyelvek a Nap vagy annak belső koronája körül. Az a tény, hogy ezek nem mindig ugyanolyan mennyiségben vannak jelen, csak a mágneses anyag és energiájának állandó ingadozását kísérő jelenség, és ugyancsak ebből ered a foltok változatossága és száma is. A mágneses értelemben nyugalmi állapot időszakaiban a foltok eltűnnek, vagy inkább láthatatlanok maradnak. Minél messzebb lövell ki egy ilyen sugárnyaláb, annál inkább veszít az erejéből,

¹ Ez a pormennyiség meglepően nagy – tudósok közelmúltbeli becslései szerint több tíz tonnányi lehet – naponta. (A ford.)

² Sok millió meteorit csapódik be a Föld légkörébe – minden nap. Ezek legtöbbször egyszerűen elég, szétporlad a légkörben, jelentős hőt termelve e közben, az utánuk maradó finom por pedig idővel lerakódik a bolygó felszínére. És ez a pormennyiség értelemszerűen a sokszorosára becsülhető annak, amit a légkör még ezen felül „begyűjt” az űrből. (A ford.)

míg fokozatosan legyengülve el nem halványul; így alakul ki a "külső" korona, amelynek sugárszerű alakja teljes egészében az utóbb leírt jelenségnek köszönhető, míg ragyogása az anyag mágneses természetéből és az elektromos energiából ered, és egyáltalán nem a részecskék rendkívül forróságából, ahogyan azt egyes csillagászok állítják. Mindez rettenetesen tudománytalan, mégis ez a tény, amihez hozzátehetek még egyet azzal, hogy emlékeztetlek titeket: a Nap, amit látunk, egyáltalán nem a központi égitest a mi kis Univerzumunkban, hanem csak az utóbbi fátyla vagy inkább *tükröződése*. A tudománynak óriási nehézségekkel kell számolnia, ha tanulmányozni próbálja ezt az égitestet, amivel szerencsére nekünk nem kell megküzdeni: mindenekelőtt a légkörünk állandó kavargása az, amely megakadályozza őket abban, hogy helyesen értelmezzék azt a keveset is, amit egyáltalán látnak. Ez az akadály soha nem állt az ókori káldeus és egyiptomi csillagászok útjában; és számunkra sem jelent akadályt, mert vannak eszközeink az ilyen kavargás megállítására, ellensúlyozására – mivel ismerjük az összes módszert az *Akasa* állapotának befolyásolására. De akárcsak az eső befolyásolásának titka, ez a titok sem lehetne gyakorlati hasznára a tudósoknak – még akkor sem, ha felfednénk nekik –, hacsak nem válnak előbb okkultistákká, és nem áldoznak hosszú éveket a szükséges készségek megszerzésére. Képzelve csak el egy Huxley-t vagy egy Tyndall-t, amint jóga tudományt tanul...! Ezért követnek el számos hibát, és ezért ellentmondásosak a legjobb szakértőitek hipotézisei. Egy példa: a Nap tele van vasgőzzel – egy olyan tény, amelyet a spektroszkóp fedett fel, kimutatva, hogy a korona fénye nagyrészt egy vonalból áll a spektrum zöld tartományában, amely majdnem egybeesik a vasnak megfelelő vonallal. Young és Lockyer¹ professzorok mégis elutasították ezt azzal szellemes ürüggyel, hogy – ha jól emlékszem – (a) ha a Korona olyan apró részecskékből állna, mint egy porfelhő (ezt nevezzük mi "magnetikus anyagnak"), ezek a részecskék a Nap testére hullanának; (b) ismert, hogy üstökösök áthaladnak ezen a gőz fázisú rétegen anélkül, hogy az bármilyen látható hatást gyakorolnának rájuk; (c) Young professzor spektroszkópja kimutatta, hogy a napkorona spektrum vonala nem azonos a vas vonalával stb. Hogy miért nevezik ezeket az ellenvetéseket "tudományosnak", azt nem tudjuk megmondani.

- (a) Az ok, ami miatt ezek a részecskék – ha már így nevezték őket – *mégsem* esnek le a Nap testére, magától értetődik. Vannak ugyanis a gravitációval együtt létező erők, amikről e tudósok semmit sem tudnak. Mert hogy helyesen értelmezve a dolgokat valójában nem is létezik olyasmi, hogy gravitáció – csak vonzás van és taszítás.
- (b) Hogy is hathatna a Korona az üstökösökre, amikor állítólagos „áthaladásuk” azon pusztán érzécsalódás. Nem haladhatnak át a Nap vonzási körzetén anélkül, hogy ne szippantaná be és semmisíteni meg őket az az erő, amiről semmiféle, *vrii* alapján alkotott elképzelés nem adhat képet, hiszen nincs semmi a Földön, amihez mérhető lenne. Az üstökösök áthaladása egy ilyen *látszólagos* test fent említett gőz

¹ Norman Lockyer professzor, angol csillagász, a Hélium egyik felfedezője, a *Nature* c. folyóirat alapítója. Elektromágneses spektroszkóppal tanulmányozta a Napot. (A ford.)

rétegén érthetően „nem gyakorol észlelhető hatást ezen ritka anyagú képződményekre”.

- (c) Lehet, hogy úgy *tűnik*, hogy a napkorona spektrum vonalai nem vágnak egybe a vaséval még a „legjobb felbontású spektroszkóppal” sem, de ettől még a *korona* tartalmaz vasat, és még más gőzöket is. Hogy mi mindent *tartalmaz*, arról hiábavaló lenne beszélni, mert nem tudom lefordítani a szót, amit mi használunk rá, és mert ilyen anyag a Napon kívül sehol máshol nem található (legalább is a mi Naprendszerünkben nem). Ami fontos, és tény, hogy amit ti Napnak neveztek, az pusztán visszatükröződése egy olyan óriási „energia raktárnak”, amelyben bolygórendszerünk összes erői és energiái termelődnek és felhalmozódnak. Mivel a Nap törpe bolygórendszerünk szíve és agya, fakuláit¹ – azt a milliónyi apró, intenzíven ragyogó képződményt, amelyekből a Nap felszíne a foltoktól eltekintve felépül – megfeleltethetnénk e ragyogó test azon részeinek, amiket az emberi testben a vért alkotó sejtek – akkor is, ha némelyikük, ahogy a tudomány helyesen gyanítja, akkora, mint Európa. Ezek a „vérsejtek” elektromos és mágneses anyagtömegek, az anyag hatodik és hetedik állapotában. És vajon mik azok a hosszú, fehér szálak, amelyek megannyi kötélként tekeregnek, és amelyek egy részleges napfogyatkozásakor megfigyelhetők? A központi rész, amely egy hatalmas lángnak látszik és tüzes tornyokban végződik, és az átlátszó felhők, vagy inkább az ezüstös fény finom szálaiból álló gőzök, amelyek e lángok felett lebegnek – mindez nem más, mint magneto-elektromos aura – a Nap flogisztonja²? A tudomány örökké találgathat, de amíg nem lép túl két-három durva tévedésén, addig örökké a sötétben fog tapogatódzni. Legnagyobb tévképzetei közé tartoznak a gravitáció törvényéről alkotott korlátozott fogalmai; az anyag fizikai eszközökkel észlelhetetlenségének tagadása; az újonnan kitalált „erő” fogalma és az abszurd és hallgatólagosan elfogadott elképzelés, miszerint az erő mint olyan, képes önmagában létezni, vagy az életnél is jobban hatni, az anyagtól függetlenül, azon kívül vagy bármilyen más módon hatást gyakorolni, mint az anyagon keresztül: más szóval az az elképzelése, hogy *az erő nem pusztán anyag*, bár annak egyik magasabb állapotában, vagyis: a mágnesesség és az elektromosság. Ezen állapotok közül az utolsó hármat az anyag fejlődésének felszálló ágában csak azért tagadják, mert csak a tudomány semmit sem tud róluk; az egyetemes *Proteusról*, valamint annak a természet működésében betöltött funkcióiról és fontosságáról az ismeretek teljes hiánya, ezekkel kapcsolatos teljes tudatlanság uralkodik. Mondd el a Tudománynak, hogy már a Római Birodalom hanyatlásának idején is, amikor a tetovált britek borostyán gyöngyökből készült „elektron” Nazzur-jukat³ ajánlották

¹ A leírás alapján – bár a *faculae* szó napfáklyaként lenne fordítandó – itt a Mester inkább a Nap fotoszférájának magyarul *granula* nevű képződményeire utalhat. (A ford.)

² A flogisztonnal kapcsolatban lásd a magyarázatot a 71. oldalon található lábjegyzetben. (A ford.)

³ A *Nazzur* az uraságnak vagy uralkodónak adott hűbéresi ajándékot jelent. Az „elektron” említése érdekes. Talán jövőbelátó szójátéknak szánta a Mester. Egyrészt az elektronnál szóló elképzelés és maga az elektron szó

fel Claudius császárnak – már akkor is voltak emberek, akik az erkölcstelen tömegtől elvonultan éltek, és többet tudtak az elektromosságról meg a mágnességről, mint a mai tudósok - és a tudomány ugyanolyan keserűen ki fog nevetni ezért, mint most az irántam tanúsított őszinte elkötelezettségéért. Bizony, amikor a csillagászaik *Nap anyagról* beszélnek, ezeket a fényeket és lángokat "gőzfelhőknek" és hatalmas örvények meg ciklonok által mozgatott, "a tudomány számára ismeretlen gázoknak" (meg még mi egyébnek nem!) hiszik – miközben valójában az egyszerűen csak mágneses anyag annak jellemző, aktív állapotában -, hajlamosak vagyunk mosolyogni ezeken a kifejezéseken. El tudja bárki is képzelni azt, hogy a „nap tüzeit *tisztán ásványi anyag* táplálja” – meg hogy a hidrogénnel erősen töltött meteoritok a „napnak messzire kiterjedő, lángoló légkört adnak”? Mi *tudjuk*, hogy a láthatatlan Nap *abból* épül fel, aminek nincs is neve, és nem is hasonlítható semmihez, amit a tudományotok ismer – a Földön; és hogy „tükörképében” sincs több „gáz” meg ásványi anyag vagy a tűzhöz hasonló dolog - bár, amikor a civilizált nyelveken beszélünk róla, még mi is olyan kifejezéseket kényszerülünk használni, mint a „gőz” és a „magnetikus anyag”. A téma lezárásaként még annyit, hogy a Nap koronájának változásai nem hatnak a Föld éghajlatára, bár a *foltjaié* igen – és N. Lockyer professzor jórészt téved a következtetéseiben. A Nap se nem *szilárd*, se nem *folyékony*, de még csak nem is izzó állapotú gázból felépülő égitest, hanem egy gigantikus elektromágneses energia gömb, az univerzális *élet és mozgás* tárháza, amelyből az utóbbi minden irányba pulzál, a legkisebb atomtól a legnagyobb lángelméig mindent ugyanazzal az anyaggal táplálva, egészen a *Maha Yug*¹ végéig.

- (10) Nem hiszem. A csillagok legalább 500 000-szer olyan messze vannak tőlünk, mint a Nap, némelyik pedig ennek sokszorosára. A meteorikus anyag erős felhalmozódása és a légkör kavargása mindig útjukban állnak. Ha a csillagászaik fel tudnának mászni a *meteorikus por* fölé a teleszkópjaikkal és *havannáikkal*², jobban megbízhatnának a fotométerekben, mint most. De hogyan is tehetnék? Így a fény intenzitásának valódi mértékét nem lehet ismerni a Földön – ezért nincs megbízható alap a magnitúdók és távolságok kiszámítására –, és eddig egyetlen esetben sem győződtek meg arról (kivéve a Kassiopeia egyetlen csillagjának esetében), hogy melyik csillag világít a saját, és melyik csak visszavert fénnel. A legjobb kettőscsillag-fotométerek³ működése is megtévesztő.

csak 9 évvel e levél után jelent meg a tudományban az addig tapasztalt jelenségek hipotetikus magyarázataként. Mint részecskét, pedig csak 5 évvel ez után fedezték fel. Másrészt az „electrum” volt az az arany-ezüst fém ötvözet, amiből a hivatkozott időszakban a pénz érméket verték. (A ford.)

¹ A *Maha Yuga* vagy Nagy jelentéséről lásd a 82. oldalon található lábjegyzetet. (A ford.)

² Itt talán kubai szivart szívó csillagász(ok)ra gondolhatott a Mester? (A ford.)

³ A csillagok fényességét úgy mérték, hogy ugyanazon műszerrel, egyszerre figyeltek meg egy nagyjából azonos irányban lévő, ismert fényességű csillagot, és a vizsgálni kívántat. Az előbbit használták referenciának a vizsgált csillag fényességének méréséhez. Innen ered a kettőscsillag-fotométer elnevezés. (A ford.)

Erről már 1878. tavaszán én magam is megbizonyosodtam, miközben egy Pickering-fotométerrel végzett vizsgálatot figyeltem meg. A Gamma Ceti közelében lévő csillagokon végzett megfigyelések eredményei közti eltérés időnként elérte a fél magnitúdónyit. A Naprendszeren kívül minden fotométerünkkel együtt eddig egyetlen bolygót sem fedeztek fel, miközben mi pusztán szellemi *szabadszemmel* jónéhány ilyen találtunk; Az összes *teljesen kifejlődött* nap-csillagnak számos társbolygója is van, akárcsak a mi rendszerünkben. A híres "fénypolarizációs" teszt annyira megbízható, mint az összes többi. Természetesen az a tény, hogy téves előfeltevésekből indulnak ki, nem teheti érvénytelenné sem a következtetéseiket, sem a csillagászati jóslatokat, mivel a kölcsönös kapcsolataikban mindkettő matematikailag helyes, és ezzel teljesítette is a célját. A káldeusoknak nem voltak teleszkópjaik vagy fotométereik, sőt még a mi régi *Rishi*-jeinknek sem; mégis, csillagászati jóslataik hibátlanok voltak, és a nekik tulajdonított, nagyon apró hibák - amelyeket modern vetélytársaik varrtak a nyakukba - az utóbbiak hibáiból származnak.

Nem panaszkodhatsz a nagyon rövid kérdéseidre adott túl hosszú válaszaim miatt, mivel az okkultizmus tanulójaként, "laikus" tanítványomként válaszolok neked, és egyáltalán nem azzal a céllal, hogy a *Journal of Science*-nek írjak. Nem vagyok tudomány embere e modern kor ismeretei tekintetében vagy azzal összefüggésben. A nyugati tudományokkal kapcsolatos ismereteim valójában *nagyon* korlátozottak; és kérek, vedd figyelembe, hogy minden válaszom a mi keleti, okkult tanításainkon alapul, és azokból merít, függetlenül attól, hogy azok egybevágóak-e vagy sem az egzakt tudomány tanításaival. Ennek alapján én azt mondom, hogy: -

„A Nap felszíne minden négyzetmérföldjén annyi fényt sugároz ki (arányaiban), amennyit bármilyen más test.” Na de mit kell érteni itt az alatt, hogy „fény”? Ez utóbbi nem valami független princípium; és örültem a bevezetésének, mivel megkönnyítette annak a bevezetését, amivel megfigyelhető a – „diffrakciós spektrum”; mivel azáltal, hogy eltörölte azon függetlennek képzelt megnyilvánulásokat, mint például a hő, az aktinizmus¹, a fény stb., a legnagyobb szolgálatot tette az okkult tudománynak azzal, hogy modern testvére szemében igazolta ősi elméletünket, miszerint minden jelenség csupán az általunk *Akasa*-nak (ami nem a *ti* éteretek) nevezett valami különféle mozgásainak megnyilvánulása, és ami szerint valójában csak egyetlen ezeket okozó elem létezik, a minden megnyilvánulás mögött rejlő Egyetlen Princípium. De mivel a kérdésed azzal a céllal hangzott el, hogy állást foglaljak a modern tudomány egy vitatott pontját illetően, megpróbálom a lehető legvilágosabban megválaszolni. Azt mondom tehát, hogy *nem*, és meg is indokolom, hogy miért. Nem tudhatják, egyszerűen azért, mert eddig a valóságban nem találtak biztos módszert a fénysebesség mérésére. A tudomány világában a fény két legelismertebb kutatójaként ismert Fizeau és Cornu² kísérletei, a kapott eredményekkel kapcsolatos

¹ Az aktinizmus az összes sugárzás fajtának az a jellemző kísérőjelensége, hogy kémiai változásokat, továbbá életjelenségeket képes előidézni vagy befolyásolni. (A ford.)

² Két francia fizikusról - Hippolyte Fizeau és Marie Alfred Cornu - van szó, akik a XIX. sz. közepétől fogva – az utóbbi az előbbi munkáját tovább fejlesztve – elsőként dolgozták ki a fény sebességének mérési módszerét. (A ford.)

általános elégedettség ellenére, nem adnak megbízható adatot sem a napfény terjedési sebességét, sem mennyiségét tekintve. Mindkét francia által alkalmazott módszer helyes eredményeket ad (legalábbis *megközelítőleg* helyeseket, mivel másodpercenként 227 mérföld eltérés van a két kísérletező megfigyelései között, bár ugyanazzal az eszközzel végezték őket) – de csak a Földünk és a légkör felső rétegei közötti fénysebesség tekintetében. *Ismert* sebességgel forgó fogazott kerekű készülékük természetesen rögzíti a sebességét annak az erős fénysugárnak, amely előbb áthalad a kerék egyik részén, majd a fénysugár megszakad, valahányszor egy fog elfedi azt – és elég pontosan. A műszer nagyon ötletes, és kétségtelenül nagyszerű eredményeket ad néhány ezer méteres oda-vissza úton; hiszen a párizsi obszervatórium és erődtítményei között nincs légkör, nincsenek meteorikus-por tömegek, amelyek a sugár haladását akadályoznák; és mivel ez a sugár egészen másfajta közegen halad át, mint a Tér étere, azaz a térség a Nap és a fejünk feletti meteorikus-por *kontinens* között, a fény sebessége természetesen mintegy 185 000 mérföld körüli értéket fog mutatni másodpercenként, és a fizikusaitok boldogan "Heurékát" kiáltanak! És a tudomány által 1887. óta a sebesség mérésére kitalált többi eszköz sem ad jobb eredményt. Csak annyit jelenthetnek ki, hogy a számításaik eddig helyesek. Ha meg tudnák mérni a fény sebességét a légkörünk *felett*, hamarosan rájönnének, hogy tévedtek.

- (11) Eddig így van; de gyorsan változik. A tudományotoknak van egy elmélete, azt hiszem, hogy ha a Föld hirtelen egy rendkívül hideg régióba kerülne – például helyet cserélne a Jupiterrel –, akkor minden tengerünk és folyóink hirtelen szilárd hegyekké alakulna át; és a levegő – vagy inkább az azt alkotó légnemű anyagok egy része – a hó hiánya miatt láthatatlan folyékony állapotából folyadékokká alakulna át (amilyenek most a Jupiteren léteznek, bár az embereknek fogalmuk sincs erről a Földön¹). Értsük meg, vagy próbáljuk meg elképzelni ennek *fordított* állapotát, és az lesz a Jupiter jelenlegi állapota.

Egész rendszerünk alig észlelhetően változtatja a helyét, sodródik az űrben. A bolygók közötti relatív távolság mindig ugyanaz marad, ezt semmilyen módon nem befolyásolja az egész rendszer elmozdulása; és az utóbbi mérete, valamint tőle a csillagokig és más napokig terjedő távolság annyira összehasonlíthatatlan, hogy ez a sodródás az elkövetkező évszázadokban és évezredekben csak kevés (ha egyáltalán) megfigyelhető változást okoz. Ez alatt - amíg a Jupiter és néhány más bolygó, amelyek apró világító pontjai most milliárdnyi csillagot takarnak el a szemünk elől (úgy 5-6000 híján ennyit) hirtelen meg nem engedik – egyetlen csillagász sem lesz képes *távcsővel* észlelni és megpillantani azt a néhány óriáscsillagot, amelyeket most elrejtene. Van egy olyan óriáscsillag közvetlenül a Jupiter mögött, amelyet halandó fizikai szeme még soha nem látott a jelenlegi Körben. Ha mégis meg lehetne figyelni, akkor a legjobb, tízezerszeres nagyítású távcsövön keresztül is csak

¹ 1935-ben, 50 évvel e levél megírását követően megjelent tudományos előrejelzések szerint a Jupiter mélyebb, gravitációja által erősen összepréselt rétegeit egy különleges, folyékony-fémes állapotban levő Hidrogén alkotja. És azt is megjósolták, hogy ehhez hasonló állapotú anyagok alkotják a Szaturnusz mélyebb rétegeit is. (A *ford.*)

olyannak tűnne, mint egy apró, kiterjedés nélküli pont, amelyet bármely bolygó fényessége túlszárnyal; mindazonáltal – ez a világ sok ezerszer akkora, mint a Jupiter. Utóbbi légkörének heves zavarai, sőt még a tudományt mostanában annyira foglalkoztató Nagy Vörös Foltja is mind (a) az előbb említett sodródásnak és (b) ama óriáscsillag hatásának köszönhető. A térben elfoglalt jelenlegi helyzetében, bármennyire is észrevehetetlenül kicsi, az őt elsősorban alkotó fémes szubsztanciák kitágulóban vannak, és fokozatosan átalakulnak gázszerű fluidumokká – olyanná, amilyen Földünk és hat testvérbolygójának állapota volt az első Kör kezdetét megelőzően –, és elvegyülnek az atmoszférájában. Vond le mindebből a következtetéseidet kedves „laikus” tanítványom, de vigyázz, nehogy közben feláldozd alázatos tanítodat és magát az okkult tanításokat haragos Istennőd – a *modern tudomány* – oltárán.

- (12) Attól tartok, nem sok, mivel a Napunk csak egy tükröződés. A Siemens által kimondott egyetlen nagy igazság az, hogy a csillagközi teret rendkívül ritka állapotú anyag tölti ki, olyasmi amilyen vákuumcsövekben fordulhat elő, és ami bolygótól bolygóig, csillagtól csillagig terjed. De ennek az igazságnak nincs jelentősége az általa hangoztatott fő állítások szempontjából. A Nap *mindent* odaad, és *semmit* sem vesz vissza a maga rendszeréből. A Nap semmit sem gyűjt össze "a sarkokon" - amelyek nem csak a fogyatkozások idején, hanem mindig mentesek még a híres "vörös lángnyelvektől" is. Hogyan lehetséges, hogy erős távcsövekkel mégsem tudtak megfigyelni ilyen "begyűjtést", amikor a távcsöveiken még a fotoszféra "felülmúlhatatlanul gyapjas felhőit" is látják? Semmi sem érheti el a Napot saját rendszerének határain *kívülről* olyan *durva* anyag formájában, mint holmi "ritka gázok". Az anyag minden egyes darabkája, annak mind a hét állapotában szükséges a különféle és számtalan bolygórendszer – formálódó világok, újabb életciklust kezdő napok stb. – életéhez, és még a legjobb szomszédok, legközelebbi rokonok számára sem mondanának le semmiről. Ők édes-, nem pedig mostohaanyák, és egyetlen morzsát sem vennének el a gyermekeik táplálékából. A sugárzó energia legújabb elmélete¹ - amely azt mutatja, hogy a természetben nincs kémiai fény vagy hősugár - az egyetlen megközelítőleg helyes elmélet. Mert valóban csak egyetlen dolog van – sugárzó energia, amely *kimeríthetetlen*, és nem ismer sem erősödést, sem csökkenést, hanem folytatja önkiárasztó munkáját a Szoláris Manvantara végéig. A Föld által a Naptól kapott és elnyelt energia óriási; Mégis bizonyított, vagy bizonyítható, hogy ez utóbbi sugarainak kémiai erejéből alig 25 százalék éri el a Föld felszínét, mivel ezek 75 százaléka felemésztődik a légkörön való függőleges áthaladásuk során abban a pillanatban, amikor elérik a „levegő óceán” külső részeit. És még az ezen áthatoló sugarak is elveszítenenek körülbelül 20 százalékot megvilágító és a felmelegítő hatásukból – mondják nekünk. Ekkora veszteségarány mellett vajon mekkora erővel sugározhat ránk a mi éltető Atya-Anya Napunk? Igen; nevezzék „Sugárzó Energiának”, ha úgy tetszik: mi inkább Életnek nevezzük – mindent

¹ A sugárzó energiára (*radiant energy*) hivatkozáskor a Mester minden bizonnyal a Sir William Crookes által irányított „sugárzó anyaggal” (*radiant matter*) kapcsolatos híres kísérletsorozatra utalhat. Ez vezetett el végül az anyag negyedik (halmaz)állapotának, a plazma állapotnak a felfedezéséhez.

átható, mindenütt jelenlévő életnek, amely örökké munkálkodik az ő nagyszerű laboratóriumában, a Napban.

- (13) Erre soha nem lesz magyarázat addig, amíg tudósaitok számára a magnetizmus valamilyen rejtélyes közreműködő lesz, és önhittségükben azt hirdetik, hogy a Nap testének hatalmas fény és hő kibocsátása csak úgy magyarázható, ha az egy hatalmas mágnes, és hogy ez okozza a Földünkön tapasztalható mágneses anomáliákat is. Eltökélték, hogy figyelmen kívül hagyják és így elutasítják a R.A.S. munkatársa, Jenkins¹ által felvetett elméletet a Föld felszíne *felett* létező erős mágneses pólusok létezéséről. De az elmélet ennek ellenére helyes, és e pólusok egyike többszáz éves periódus idejű ciklusokban kering a Föld északi pólusa körül. Jenkinsen kívül csak Halley és Handsteen ² voltak azok a tudósok, akik valaha is gyanították ezt. A kérdésed megválaszolásához fel kell idéznünk egy újabb *hamisnak* bizonyult feltételezést. Jenkins mindent megtett körülbelül három évvel ezelőtt, hogy bebizonyítsa, az iránytű északi vége tekintendő az igazi északi pólusnak, és nem fordítva, ahogy a jelenlegi tudományos elmélet állítja. Azt a tájékoztatást kapta, hogy Boothia³ azon pontja, ahol Sir James Ross meghatározta a Föld északi mágneses pólusát, pusztán képzeletbeli: *nincs ott*. Ha ő (és vele *mi*) tévedünk, akkor a mágneses elméletet, miszerint az azonos pólusok taszítják, az ellenkező pólusok pedig vonzzák egymást, szintén tévedésnek kell nyilvánítani; hiszen, ha a mágneses dőlésszögmérő északi vége egy *déli pólus*, akkor, ha Boothiában – ahogy ti nevezitek – a föld felé mutat, *az vonzásnak köszönhető*, nemde? És ha van ott valami, ami vonzza, hogy lehet, hogy az iránytű Londonban nem mutat sem ama Boothiai pont, sem a Föld középpontja felé? Ahogy nagyon helyesen érveltek, ha a tű északi pólusa szinte merőlegesen lefelé mutatott a földre Boothiában, az egyszerűen azért van, mert a valódi északi mágneses pólus⁴ taszította azt, amikor Sir J. Ross körülbelül fél évszázaddal ezelőtt ott járt.

Nem, "Lordságainknak" semmi köze az iránytű szokatlan kitéréseihez. Az ilyenek oka bizonyos fémek olvadt állapotban való jelenlétének tudható be a kérdéses helyeken. A hőmérséklet növekedése csökkenti a mágnesezhetőséget, és egy kellően magas hőmérséklet gyakran meg is szünteti azt. De a hőmérséklet, amiről én beszélek most, az inkább egyfajta aura vagy kiáradás, semmint bármi egyéb, a tudomány által ismert dolog. Természetesen ez a magyarázat *soha* nem állja meg a helyét a tudomány jelenlegi ismeretei fényében. De hát mi várhatunk és majd meglátjuk. Tanulmányozd a magnetizmust az okkult doktrínák szerint, és ami a mostani fizikai tudomány alapján felfoghatatlannak, abszurdnak tűnik, teljesen érthetővé, világossá válik.

¹ B. G. Jenkins angol tudós volt, a Royal Astronomical Society (Királyi Csillagászati Társaság) tagja. (A ford.)

² Christopher Hansteen norvég fizikus és csillagász volt, a Föld mágneses mezejének kutatója. Edmond Halley pedig angol geológus, „a geofizika atyja” volt, aki az első térképet készítette a Föld mágneses mezejének jellegzetességeiről. (A ford.)

³ A Boothia félsziget Kanada északi sarkvidéki területén található. (A ford.)

⁴ Vagyis ez egy azon ponton, de a Föld felszíne *felett* levő Északi pólust látszik igazolni. (A ford.)

(14) Bizonyára így van. Nem fedezték még fel az összes Merkúron belüli bolygót, sőt még a Neptunusz pályáján keringőket sem, bár erősen gyanítják őket. Mi tudjuk, hogy léteznek ilyenek, és azt is, hogy hol léteznek; és hogy számtalan "kiégett" bolygó van, ahogy ők mondják – mi azt mondjuk, ezek elhomályosodott állapotban vannak; - és olyan bolygók, amelyek formálódnak, de még nem fénylenek stb. De hát a "mi tudjuk" kevésbé hasznos a tudomány számára, amikor a még spiritiszták sem ismerik el tudásunkat. Edison tazimétere¹, amelyet a legnagyobb érzékenységre állítottak be, és egy nagy távcsőhöz csatlakoztattak, nagy hasznára válhat, ha tökéletesítik. Ha így csatlakoztatják, a taziméter nemcsak a legtávolabbi látható csillagok hőjének mérését teszi lehetővé, hanem láthatatlan sugárzásuk révén a nem látható és egyébként észrevehetetlen csillagok, és így a bolygók észlelését is. A felfedező, egy teozófiai Társulati tag, akit M. nagymértékű védelmét élvez, úgy gondolja, hogy ha az égbolt egy üres részén – egy olyan területen, amely még a legnagyobb teljesítményű távcsövön keresztül is üresnek tűnik – a taziméter hőmérséklet-emelkedést jelez, és ezt következetesen megteszi, akkor ez meggyőző bizonyítéka lesz annak, hogy a műszer egy olyan csillagászati objektum hatótávolságán belül van, ami vagy nem bocsájt ki fényt, vagy olyan távoli, hogy a legjobb távcső észlelési távolságán is kívül esik. Azt állítja, hogy a taziméterét „az éterikus hullámok szélesebb köre befolyásolja, mint amiket a szem képes érzékelni”. A tudomány bizonyos bolygók hangjait előbb fogja *meghallani*, mint hogy *meglátná* őket. Ez egy *jóslat*. Sajnos én nem vagyok egy bolygó – még csak „Bolygói” sem. Különböztetném azt tanácsolnám, hogy szerezze be tőle egy tazimétert, és így megkímélné magát a fáradságtól, hogy írnom kelljen neked. Akkor én is „hatótávolságon belül” találnám magam veled.

(15) Nem, drága barátom; nem vagyok annyira indiszkrét, mint a kérdésed sejteti, pusztán a saját emlékeidet akartam felidézteni veled. Minden halandó teremtmény, még egy szerencse által kevésbé kegyelt is, élete során átél ilyen viszonylag boldog pillanatokat. Rád ez miért ne vonatkozna? Igen, egy X-mennyiségre utaltam.

(16) A hinduk körében széles körben elterjedt hiedelem, hogy egy személy jövőbeli, születés előtti állapotát és a születését a halálát megelőzően átél utolsó vágy alakítja. De ez az utolsó vágy, ahogy mondják, szükségszerűen attól függ, hogy az illető milyen vágyakat, szenvedélyeket stb. élt meg az elmúlt életében. Éppen ezért, - vagyis, hogy az utolsó vágyunk ne gyakoroljon kedvezőtlen hatást a jövőbeli fejlődésünkre –, figyelniük kell tetteinkre, és kordában kell tartanunk szenvedélyeinket, vágyainkat egész földi pályafutásunk során.

¹ A taziméter olyan műszer volt, ami nagyon csekély hőmérsékletváltozásokat előbb egy rúd hossz- majd ezt nyomás változásaiá alakította át, és az így változó nyomást erre érzékeny anyagra – grafit porból készített tablettára – vezetve képes volt a hőmérséklet változását mérhető elektromosáram változásokká alakítani. Ennek segítségével végeztek méréseket a Napkorona hőmérsékletéről az 1878-as napfogyatkozás idején. De eredeti formájában túl pontatlannak és megbízhatatlannak találták, így használata hamar visszaszorult. (A ford.)

- (17) *Nem történhet másképp. A haldokló, de végül életben maradó emberek – pl. fulladás és más balesetek által meghaltak – tapasztalatai szinte minden esetben megerősítették tanításunkat. Az ilyen gondolatok akaratlanok, és nem tudjuk jobban befolyásolni őket, mint a szem retináját abban, hogy megakadályozzuk annak a színnek érzékelését, ami a leginkább eljut hozzá. Az utolsó pillanatban az egész élet visszatükröződik az emlékezetünkben, és képről képre, eseményről eseményre előbukkan minden, a leginkább elfeledett zugokból is. A haldokló agy egy erős, végső impulzussal felébreszti az emlékeket, és az emlékezet hűségesen felidéz minden benyomást, amelyet az agy tevékenységének időszakában kapott. Az a benyomás és gondolat, amelyik a legerősebb volt, természetes módon a legélénkebb lesz, és úgy mond túléli az összes többit, amelyek most eltűnnek, hogy egyszer majd újra megjelenjenek, de már csak a *Deva Chan*-ban(*).*

(*) Jóságos ég! Ha sietségemben elfelejtettem volna hozzátenni az utolsó 10 szót, hát nem megint igazoltam volna azokat, akik önellentmondással vádolnak?

Senki sem hal meg örültként vagy öntudatlanul – ahogy azt egyes fiziológusok állítják. Még egy örült, vagy egy *delírium tremens*-ben szenvedő is megéli a maga tökéletesen tiszta visszaemlékezését a halál pillanatában, bár képtelen ezt elmondani a jelenlévőknek. Az ember gyakran halottnak tűnhet. Mégis, az utolsó lüktetéstől, a szív utolsó dobbanásától kezdve addig, amíg a testmeleg utolsó szikrája is el nem hagyja a testet – az agy *gondolkodik*, és az Ego újra átéli azokban a rövid másodpercekben az egész életét. Suttogva beszéljenek hát mindazok, akik halálos ágynál segédkeznek, és érezzék át a Halál jelenlétének ünnepélyes voltát. Különösen akkor kell csendben maradnotok, miután a Halál rátette nyirkos kezét a testre. Suttogva beszéljétek, mondom, nehogy megzavarjátok a gondolatok csendes áradását, és akadályozzátok a Múlt szorgos munkáját, amint a jövő fátyolára vetíti árnyképeit.

- (18) Igen; életünk „teljes körű” emlékezete (összesített életünk) akkor tér vissza, amikor a *hét Kör befejeztével*, a Z bolygó elhagyása után a ránk váró hosszú, hosszú Nirvána küszöbén állunk. Az egyes Körök végén csak azon utolsó benyomásaink összességére emlékszünk, azokra, amelyeket kiválasztottunk (vagy inkább ránk *erőltették* magukat) és követtek minket a *Deva Chan*-ba. Ezek mind „próbálkozó” életek, telve érzéki élvezetekkel és új meg újabb próbatételekkel, amelyeket minden újabb élet elénk hoz. De a kisebb ciklus végén, amikor már mind a hét Kör befejeződött, *nem vár ránk más áldás*, mint az a jó cselekedetekkel és *érdemekkel* teli kehely, amely már nagyobb súllyal esik latba az Igazságosság Mérlegén, mint a *rossz cselekedetekkel* és *vétségekkel* telt kehely. Rossznak, menthetetlenül rossznak kell lennie annak az Egónak, amely egyetlen garast sem képes begyűjteni ötödik princípiumából, az ilyennek meg *kell* semmisülnie, el kell tűnnie a *nyolcadik Szférában*. Egyetlen garas hozadék, ahogy mondtam, a Személyes Énjétől már elegendő ahhoz, hogy megmentse őt ettől a gyászos Végtől. A nagy ciklus befejezése után már nem így van: vagy egy hosszú, Boldog Nirvána (bár a ti nyers elképzeléseitek szerint

tudattalanul) és utána: élet *Dhyan Chohan*-ként egy egész Manvantarán át; vagy egy "*Avitchi Nirvána*", majd egy egész Manvantarányi szenvedés és borzalom, mint . . . de *nem* szabad hallanod ezt a szót, és én sem ejtem ki vagy írom le. De "*azoknak*" semmi közük a hét bolygón áthaladó halandókhoz. Egy jövőbeli Bolygói Szellem kollektív Karmája épp annyira csodálatos, mint amennyire egy . . . kollektív Karmája - rettenetes. Elég. Máris túl sokat mondtam.

(19) Bizony így van. Amíg a felső és a középső princípium-kettős közötti küzdelem meg nem kezdődik – (*kivéve az öngyilkosokat, akik ugye nem halottak, hanem csak elpusztították három alsó, sűrűbb anyagú összetevőjüket, és akiknek Egójáról ezért a hozzájuk tapadó elementál paraziták nem váltak le természetes módon úgy, mint valódi halál esetében*) – amíg ez a küzdelem, mondom, el nem kezdődött és be nem fejeződött, egyetlen burok sem ismerheti fel a helyzetét. Amikor a hatodik és hetedik princípium továtúnik és magukkal ragadják az egykori *személyes* Én ötödik princípiumának finomabb, spirituális részeit, csak akkor fejleszti ki a burok fokozatosan a saját, némileg homályos tudatosságát abból, ami az egykori személyiségből megmaradt. Nincs itt ellentmondás, kedves barátom, pusztán csak zavar a megértésekben.

(20) Mindaz, ami az öt alsóbb *skandha* anyagi-pszichológiai tulajdonságaihoz és érzéseéhez tartozik; mindaz, amit a *Deva Chan*-ban az újonnan született Ego szemétként, hozzá méltatlanként elvet, és ami nem kapcsolódik eléggé a hatodik princípium tisztán spirituális észleléseihez, érzelmeihez és érzéseéhez, megerősítve és mintegy *bebetonozva* az ötödik azon része által, amely a *Deva Chan*-ban szükséges az "Én" isteni, spiritualizált fogalmának megtartásához a *Monádban* (amelynek e nélkül semmilyen fogalma nem lenne a tárgyakkal és szubjektumokkal kapcsolatban) – mindez "*végleg kialszik*": pontosabban a fizikai halál pillanatában, hogy majd ismét visszatérjen és leperegjen a *Deva Chan* küszöbén az új Ego szeme előtt, és hogy Ő mindezt elutasítsa. És *harmadszorra* is teljes egészében visszatérnek ezek az emlékek a kisebb ciklus végén, a hét kör befejeződése után, amikor az egyesített létezések mérlegét vonják meg – „érdemeket” gyűjtve az egyik serpenyőben, „vétségeket” a másikban. De abban az egyénben, az Egóban, legyen az „jó, rossz vagy közömbös”, abban az elszigetelt *személyiségben* a tudatosság hirtelen kihuny bennünk úgy, ahogy a láng hagyja el a kanócot. Fújd el a gyertyádat, jó barátom. A láng „örökre” elhagyta *azt* a gyertyát; de vajon azok a részecskék, amelyek mozogtak, és mozgásuk létrehozta a *látható* lángot, megsemmisültek vagy szétszóródtak e miatt? *Soha*. Gyűjtsd meg újra a gyertyát, és ugyanazok a részecskék, kölcsönös affinitásuk által vonzottan visszatérnek a kanócra. Helyezz egy hosszú sor gyertyát az asztalodra. Gyűjtsd meg az egyiket, és fújd el; majd gyűjtsd meg a másikat, és tedd ugyanezt; egy harmadikat és negyediket, és így tovább. Ugyanaz az anyag, ugyanazok a gáznemű részecskék – amelyek esetünkben a személyiség *karmáját* képviselik – a gyufád által előidézett körülmények visszahívják őket, hogy újra fényes lángot hozzanak létre; de mondhatjuk-e, hogy az 1. számú gyertya lángja nem aludt ki örökre? Még a „Természet kudarcaiként”

számon tartott gyermekhalálok és veleszületett idióták stb. haláleseteikor *azonnal megtörténő* reinkarnációjának esetében sem - amelyek pedig annyira kiváltották C.C.M. haragját -, de még az ő esetükben sem nevezhetjük az így reinkarnálódottakat *azonosnak* a megelőző személyiségükkel; mert bár ugyanaz az élet princípium és *pontosan ugyanaz a Manasz* (ötödik princípium) foglalja el az új testet, és valóban az egykori „személyiség reinkarnációjának” nevezhető; de a *Deva Chan*-ból és *Avitchi*-ből a karmikus életbe való újjászületésekor csak a Monád és annak Buddhi princípiuma spirituális jellemzői születnek újjá. A reinkarnálódott „kudarokról” csak annyit mondhatunk, hogy ők Smith úr vagy Grey kisasszony Manaszának, avagy ötödik princípiumának reinkarnációi, de azt nem tudhatjuk bizonyosan, hogy vajon ezek S. úr és G. kisasszony reinkarnációi-e. Erről szólt az a – világos és tömör (bár talán nem olyan szépen megfogalmazott, mint amilyet te írtál volna) – magyarázat, ami a *Theosophist*-ban megjelent, válaszul a C.C.M.¹-től a *Light*-ban megjelent rosszindulatú támadására. És nemcsak helyes, de őszinte, elfogulatlan is volt; és mind te, mind C.C.M. igazságtalanok voltatok Upasikával² és velem szemben is, mert én voltam, aki megmondtam neki, mit írjon; És még *te* is félreértetted jajveszékelésemet és panaszkodásomat az *Isis* zavaros és nyakatekert magyarázatai miatt (hiszen annak hiányosságaért senki más, csak mi, az ő ihletői vagyunk felelősek), és a panaszomkor, hogy minden "találékonyságomat" be kellett vetnem, hogy a dolgot világossá tegyem, a ravaszság és a ügyeskedés értelmében vett találékonyságra gondoltál, miközben én a naivitást – pontosabban egy őszinte (bár nagyon nehezen megvalósítható) vágyat egy tévhit kijavítására és tisztázására - értettem alatta³. Levelezésünk kezdete óta nem tudok semmiről, ami ennyire nem tetszett volna a *Chohan*-nak. De nem szabad újra visszatérnünk ehhez a témához.

De akkor mi a "a burkok emlékezésének és öntudatának magyarázata?" - kérdezed. Ahogy a leveledbe írt megjegyzésemben is mondtam – az csak egy visszavert vagy kölcsönvett fény. Az "emlékezet" egy dolog, az "észlelő képességek" meg egészen másféle. Egy örült nagyon tisztán emlékezhetsz múltja valamely részére; Mégsem képes semmit sem észlelni annak valódi fényében, mivel Manaszának magasabb része és a Buddhija működésképtelen benne, elhagyta őt. Ha egy állat – például egy kutya – beszélni tudna, bebizonyítaná, hogy az emlékezete, az ő kutya személyiségének szintjén ugyanolyan naprakész, mint a tiéd; mindazonáltal emlékezetét és ösztönét nem nevezhetjük „észlelési képességeknek”. Egy kutya emlékszik arra, hogy a gazdája megverte, amikor az utóbbi felkapja a botját – de semmi más alkalommal nem kerül elő ez az emléke. Így van ez a burokkal is; ha egyszer egy médium aurájába kerül, mindent, amit a médium és a vele magnetikus harmóniában állók kölcsönzött szervein keresztül észlelhető, nagyon világosan

¹ C.C. Massey úrról lásd a 36. oldalon található lábjegyzetet. (A ford.)

² Blavatskynét a Mesterek nagyon gyakran említik Upasika néven. Maga a szó pali eredetű, és nagyjából a kolostorok fogadalmat tett segítőjének, kezdő szintű tanítványnak lehetne fordítani. (A ford.)

³ Ez a mondat magyarra fordítva szinte érthetetlen. A lényege az, hogy két angol szó - *ingeniousness* (leleményesség, találékonyság) és *ingenuousness* (naivitás) - írott formái közti apró eltérésből elég jelentős értelmezési különbség adódott korábban. A Mester itt így fejezi ki a különbséget. (A ford.)

fog észlelni – de *nem többet* annál, mint amit a szeánsz kör résztvevői és a médium észlelő képességeiben és emlékeiben találhat. Ezzel magyarázhatók a gyakran racionális és időnként rendkívül intelligens válaszok; És innen ered a teljes tudatlanság olyan dolgokkal kapcsolatban, amelyek a médiumon és a szeánsz kör jelenlevőin kívül mindenki másnak ismertek. Egy természetes halállal elhunyt, igen intelligens, tanult, de minden spiritualitást nélkülöző ember burka tovább fennmarad, és saját emlékezetének *árnyéka* – az az árnyék, amely a hatodik princípium salakja, és az ötödikkel maradt az utóbbi kettéválásakor – segíti, hogy transzban levőkön keresztül beszédeket, sőt értekezéseket tartson, és papagájszerűen elismételheti mindazt, amit életében ismert és amire sokat gondolt. De találjatok nekem egyetlen példát a spiritizmus krónikaiban, ahol egy Faraday¹ vagy Brewster² visszatérő burka (mert még ők is beleestek a médiumi vonzás csapdájába) egy szóval is többet mondott annál, mint amennyit már életében is tudott. Hol van az a tudós burok, amely valaha is bizonyítékot szolgáltatott arra, amit a "testetlen Szellemekről" állítanak – nevezetesen, hogy egy szabad lélek, egy testének bilincseiből kiszabadult Szellem, észlelni és látni képes halandó szemek elől elrejtett dolgokat? Én azt mondom, kérdőjelezzétek csak meg a bátran a spiritualistákat! Dacoljatok a legjobb, legmegbízhatóbb médiummal – például Stainton Moses³-szel – is, hívja segítségül azt a magasan fejlett, testetlen burkot, akit médiumi pályafutása kezdeti napjaitól az ő „Imperátorának” hisz és mondja meg, hogy mi rejtőzik a dobozodban, ha S.M. nem tudja azt; vagy azt, hogy elismételjen neked egy sort egy szanszkrit kéziratból, amely ismeretlen a médiuma számára, vagy bármi ehhez hasonlót. *Prohpudor*⁴! Szellemeknek hívják őket? Személyes emlékekkel rendelkező szellemek? Ugyanúgy nevezhetjük személyes emlékeknek a papagáj által rikácsolt mondatokat is. Miért nem kéred meg C.C.M.-et, hogy tesztelje + -t ? Miért nem nyugtatod meg az elméjét és a te elmédet is azzal, hogy javasolod neki: kérjen meg egy barátot vagy ismerőst, *akit S.M. nem ismer*, hogy válasszon ki egy tárgyat, amelynek természete ismeretlen marad még C.C.M. számára is, majd nézd meg, hogy + képes lesz-e megnevezni azt a tárgyat – pedig ez olyasmi, ami még egy valamirevaló tisztánlátó számára is lehetséges. Tárja csak elénk Zollner⁵ „Szelleme” – most, hogy már a „tér negyedik dimenziójában” van, és már számos médiumon keresztül megnyilvánult – felfedezésének utolsó darabkáját, teljessé téve így asztrofizikai filozófiáját. De nem; Zollner, amikor előadást tart – egy intelligens médiumon keresztül, olyan emberekkel körülvéve, akik olvasták műveit és érdeklődnek irántuk –, különböző hangnemekben el

¹ Michael Faraday, híres angol fizikus és kémikus, a mágnesesség tanulmányozója, az elektromotor megalkotója. 1868-ban halt meg, így burka még elég erőteljes lehetett, és a Mester levele szerint meg is nyilvánult spiritiszta szeánszokon. (A ford.)

² David Brewster, skót fizikus, optikai és kristályokkal kapcsolatos kutatásaival szerzett hírnevet. Szintén 1868-ban halt meg, és a Mester levele alapján Faraday-hez hasonlóan az ő burka is áldozatul eshetett médiumi befolyásnak. (A ford.)

³ S. Mosesről lásd az 54. oldalon található lábjegyzetet. (A ford.)

⁴ *Prohpudor!*: latin kifejezés, jelentése kb. „Nahát, micsoda szégyen!”

⁵ Johann K. F. Zollner német csillagász és fizikus, aki érdeklődött a spiritizmus iránt is. Úgy vélte, a spiritiszta jelenségeket a „negyedik dimenziós tér” fizikája magyarázhatja meg. Nem sokkal e levél megírása előtt, 1882-ben halt meg. (A ford.)

fogja ismételni azt, amit mások tudnak (de még azt sem, amit valószínűleg *egyedül ő* tudott), a hiszékeny, tudatlan közönség pedig összekeveri a *poszt-hoc*-ot a *propter-hoc*-al¹, és így szilárdan meg van győződve a *Szellem* kilétéről. De tényleg, érdemes lesz ösztönözni a kutatást ebben az irányban. Igen; a személyes tudat valóban mindenkit elhagy a halálkor; és amikor az emlékezet képessége is helyreáll a burokban, emlékezni fog és kimondja emlékeit, de csak egy *élő* emberi lény agyán keresztül. Ennek tudható be...

- (21) ... a burok egykori személyiségének, de *csak fizikai* életének többé-kevésbé teljes, mégis homályos emlékei. Ahogy a teljes örület esetében is, a két magasabb princípium-kettős (7.+6. illetve 5.+4.) végső szétválása az előbbi Előkészületi állapotba kerülésének pillanatában áthatolhatatlan szakadékot vág kettejük közé. Még csak nem is arról van szó, hogy az ötödik elveszti egy részét – szó sincs csak 2½ princípiumról, ahogy Hume durván meghatározza a *Deva Chan*-ba távozó részt, ami után így csak 1½ princípium maradna vissza. A Manasz, miután megfosztották legkifinomultabb összetevőitől, olyanná lesz, mint egy virág, amelyből hirtelen minden aroma elillant. Mint egy szétmorzsolts rózsza, amelyből az összes illó olajat kivonták illatszer gyártáshoz, és ami visszamarad, az csak a rothadó fű, föld és bomlás szaga.

(a) A (te jelölésed szerinti) második kérdésre, úgy hiszem, elegendő választ kaptál. A Spirituális Én folytatja a személyiségek kifejlesztését, akikben az én-tudat *egészen kiteljesedett* - amíg életben vannak. Miután elválnak a fizikai Ego-tól, ez az én-tudat nagyon homályosan tér vissza a burokba, és teljes egészében az ember *fizikai* létének emlékeire korlátozódik. A burok lehet egy tökéletes Sinnett, amikor a klubjában teljesen elmerül egy kártyajátékban, amint elveszít vagy nyer egy nagyobb pénzösszeget; vagy egy Babu Smut Murky Dass, aki megpróbál kicsalni a megbízójától egy bizonyos rúpia összeget. Mindkét – az egykori szerkesztő és a Babu – esetében is bárki, akinek megadatik a kiváltság, hogy egy órát elbeszélgethessen e híres, testetlen angyaloknak elismert burkokkal, inkább egy bolondokházában az ápolottakkal terápiás céllal eljátszatott szerep alakítóit fogja látni bennük, mintsem ama Caesarokat és Hamleteket, akiket igyekeznének megjeleníteni. A legkisebb sokk is kizökkenti őket a szerepből, és összefüggéstelen hablatyolást vált ki belőlük.

(b) Tévedés. A. P. Sinnett nem „egy abszolút új képződmény”. Ő saját korábbi személyes énjének gyermeke és teremtménye; amennyire tudhatja, lehet Nonius Asprena-nak, Domitianus császár konzuljának (Kr. u. 94) karmikus értelemben vett leszármazottja. Vagy Arricinius Clementus-é, az akkori *Flamen Dealis* (Jupiter főpapja és a *Flamenes* vezetője) barátjáé, vagy akár egyenesen a *Flamens*-é is – ami meg is magyarázná A. P. Sinnett hirtelen kialakult vonzódását a miszticizmus iránt. A.P.S. – K.H. barátja és testvére a *Deva*

¹ *Post hoc, ergo propter hoc*: latin kifejezés arra nyilvánvalóan hibás, mégis gyakori logikai érvelésre, mely szerint, ha két esemény egymást követi, akkor az első a rá következőnek szükségképpen az oka kell, hogy legyen. (A ford.)

Chan-ban fog kikötni; és A.P.S., a szerkesztő és teniszező, a „*Saints, Sinners and Sceneries*” balzsamos napjaira emlékeztető *szelíd* Don Juan, a magát általában elfedett anyajegyével vagy hegének említésével azonosító úriember pedig – talán egy médiumon keresztül fogja szapulni a Babu-féléket valamelyik régi barátjának Kaliforniában vagy Londonban.

(c) „Elegendő „használható anyagot” fog találni, sőt még tartalékot is. Néhány év teozófia fogja ezt biztosítani.

(d) Tökéletesen helyes a meghatározás.

(e) Annyira, amennyire a *személyisége* volt élete során az előtérben – A.P.S. visszaemlékezései szerint, a valódi, élő A.P.S. nagytőve alatt szemlélve.

(f) A spirituális ego ugyanúgy nem fog az A.P.S.-ből visszamaradt *burokról* gondolkodni, ahogy az utoljára viselt ruhájáról sem; és nem is lesz tudatában annak, hogy az az individualitás eltűnt, mivel csak azt az egyetlen *individualitást* és *spirituális személyiséget* fogja látni, amit önmagában talál. A *Nosce te ipsum*¹ a jós közvetlen parancsa volt a *Deva Chan-ban lévő spirituális Monádnak*; és a *Tathagatha*² által hirdetett „elkülönült Én szentséggyalázó eszméje” egy olyan tanítás, amelynek egyik értelmezése épp a burkokra vonatkozik. Ez utóbbiak önhittsége ugyanolyan közmondásos, mint a médiumoké, amikor megkérdik tőle, hogy vajon tényleg ő lenne A.P.S.? – magabiztosan válaszolja, hogy: „Természetesen, kétségtelenül, hozzanak nekem egy kicsit abból a barack befőttből, amit olyan étvágygal faltam fel reggelire, meg egy pohár bordóit!” – hát merne bárki is, aki ismerte A.P.S-t Allahabadban, ezek után kételkedni a kilétében?; de ha egy rövid pillanatra magára marad a szeánsz körben támadt zavar, vagy a médium figyelmének valaki másra terelődése miatt – az a burok *gondolataiban* bizonytalanná válik majd, hogy ő most A.P.S., S. Wheeler vagy netán Rattigan³-e?; aztán megállapítja magáról, hogy ő Julius Caesar...

(g) ... és végül pedig – „alszik”.

(h) Nem; nem tudatosul ez a felbomlási folyamat benne. Különben is, mivel egy ilyen érzés egy burokban a természet szempontjából teljesen haszontalan, aligha tudna észrevenni olyasvalamit, ami egy médiumnak vagy a körülötte levőknek még csak eszébe sem jutna. Homályosan tudatában van saját fizikai halálának – bár csak hosszabb idő elteltével –, de ennyi az egész. A szabály alóli kevés kivétel esetei – a félig sikeres varázslók, a nagyon gonosz, a személyes énhez szenvedélyesen ragaszkodó egykori emberek esetei –

¹ *Nosce te ipsum!*: latin kifejezés, a jól ismert „Ismerd meg önmagad!” eredeti formája. (A ford.)

² Lásd a 115. oldalon található lábjegyzetet. (A ford.)

³ William Henry Rattigan, angol ügyvéd. Neve azért kerülhetett elő, mert 1882-ben megvásárolta a *Pioneer* c. hetilapot annak korábbi tulajdonosától, majd nem sokkal később menesztette Sinnett urat annak szerkesztői posztjáról. (A ford.)

valódi veszélyt jelentenek az élőkre. Ezek az erősen anyaghoz láncolt burok, amelyeknek utolsó haldokló gondolata az „Én, – Én, – Én” volt, és az, hogy „élni, élni!”, gyakran ösztönösen megérzik ezt. Így van egyes öngyilkosokkal is – bár nem minddel. Ami ezután történik, az szörnyűség, mert a *halálon túli* likantrópia¹ esetévé válik. A burok olyan makacsul kapaszkodik az élet látszatához, hogy inkább egy új élő testben keres menedéket, bármely állatban – kutyaiban, hiénákban, madárban, ha nincs a közelben erre alkalmas ember – mintsem, hogy átengedje magát a megsemmisülésnek.

(22) (22) Erre a kérdésre választ adni nincs felhatalmazásom.

(23) (23) A Mars és négy másik bolygó, amelyekről a csillagászat még semmit sem tud. Sem A, sem B, sem Y, Z nem ismertek²; és fizikai eszközökkel nem is láthatók, bármennyire is tökéletesek azok.

(24) (a) Határozottan nem. Még egy alacsonyabb rendű *Dhyan Chohan* sem közelíthetné meg anélkül, hogy a teste el ne emésztődne, vagy inkább meg ne semmisülne. Csak a legmagasabb rendű Bolygói Szellemek képesek megközelíteni.

(b) Nem, hacsak nem két, egymással szöveget bezáró vonal találkozása által kialakított csúcsnak tekintjük. De ez az összes többi "lánc" csúcsa is együttesen. Nekünk, e láncok lakóinak – fejlődünk, élünk és végig kell járnunk (a tökéletesség skáláján) a felfelé és lefelé menő íveket ezeknek a hét tagú láncoknak legmagasabb és egyben utolsó szintjéig, mielőtt a Szoláris *Pralaya* kioltja a mi kicsiny rendszerünk lángját.

(25) (és 26) ... "ebben az esetben" - az "eset" a hatodik és hetedik princípiumra vonatkozik, nem az ötödikre, mert a Manasznak minden esetben burokként hátra kell maradnia; csak a szóban forgó esetekben a buroknak nem lesz ideje médiumokat meglátogatni: mert szinte azonnal elkezd süllyedni a nyolcadik szférába. Az "akkor és ott" az örökkévalóságban egy rendkívül hosszú időszak lehet. Ez csak azt jelenti, hogy a Monád, amelynek nincs *karmikus* múlttal bíró teste, amely irányítaná az újjászületését, egy bizonyos időre a „nem-létbe” távozik, majd reinkarnálódik – de biztosan legalább ezer vagy kétezer év eltelik

¹ A likantrópia olyan történelmileg és orvosiilag is igazolt állapot, amikor egy ember állattá változik át, illetve úgy kezd el viselkedni. Legjobban ismert esetei a farkasemberekről szóló feljegyzések és történetek. Az ilyen esetek mögött a mai orvostudomány általában skizofréniás állapotot feltételez. Ez -az emberi befogadók esetében - gyakorlatilag ugyanazt a „megszállott” állapotot jelenti, mint amiről itt a Mester ír. (*A ford.*)

² Ez a kérdés-válasz páros a sok-sok zavart és félreértést okozott már a teozófiát tanulmányozók körében. A látszólag egyértelmű választ teljesen felülírja Blavatskyné a több évvel később született *A Titkos Tanítás* c. művének (magyar kiadás szerinti) 1. kötetében (lásd 287. o.). Amint ott elmagyarázza, a probléma gyökere a félreérthető kérdés volt, amire természetesen félreértett válasz érkezett. Vagyis Sinnett úr kérdését („milyen más bolygók tartoznak világrendszerünkhöz”) a Mester a Naprendszerhez tartozó bolygókra vonatkoztatta, és nem a Föld lánchoz tartozó 6 társbolygóra. E szerint tehát: minden számunkra észlelhető bolygó - a Mars és a Merkúr is - a saját bolygóláncának legsűrűbb anyagú tagja, míg bolygóláncunk 6 másik tagja számunkra nem észlelhető, finomabb világokban létezik. (*A ford.*)

addig. Nem, ez nem "kivételes" eset. Néhány, a beavatottak - mint például a *Teshu*-lámák¹, *Boddhisattva*²-k és néhány más személy - esetében előforduló kivételes alkalmakat leszámítva egyetlen Monád sem reinkarnálódik a kijelölt ciklusa előtt.

- (27) „Hogyan tudja zűrzavarba sodorni?” ... Ha ahelyett, hogy ma megtennél valamit, amit meg kell tenned, elhalasztod a másnapra – vagy még későbbre -, az eleinte láthatatlanul és észrevétlenül, de ugyanolyan erőteljesen sok mindent összezavar, és némely esetekben még milliók sorsát is megváltoztatja, jó vagy rossz irányban, vagy egyszerűen csak máshogy alakul a sorsuk. Egy ilyen dolog önmagában talán jelentéktelen – mégis változás. És tényleg azt akarod mondani, hogy egy ilyen váratlan, szörnyű gyilkosság nem befolyásolta milliók sorsát?
- (28) Na, megint a régi nóta. Bizony, amióta elkövettem azt az ostobaságot, hogy erre a témára rátérek – azaz a szekeret a ló elé fogom –, az éjszakáim megfosztattak eladdig békés álmuktól! – az ég szerelmére, fontold meg a következő tényeket, és állítsd össze őket, ha tudod.
- (i) Az emberiség egyedei 100-szor tovább maradnak az átmeneti, *következmény*-szférákban, mint magukon a bolygókon;
- (ii) Az a kevés ötödik körös ember nem az ötödik, hanem a te negyedik körödhöz tartozó gyermekeket nemz. Továbbá az „elhomályosodások” nem *Pralaya*-k, hiszen ezek időtartama közt 1:10 az arány, azaz, ha egy Kör vagy bárminek is nevezzük azt az időszakot, amely alatt a hét Gyökérfajnak ki kell fejlődnie és el kell érnie utolsó megjelenéséhez az adott Körben egy bolygón – mondjuk, hogy ez 10 millió évig tart (persze ennél sokkal hosszabb), akkor az „elhomályosodás” nem tart tovább 1 milliónál. Továbbá, amikor a mi bolygónk megszabadul az utolsó negyedik körös embereitől és attól a néhány - nagyon kevés - ötödik köröstől is, az ötödik körösök sokkal tovább fognak pihenni az ő *Deva Chan*-jukban és spirituális lokáikban, mint a negyedik körösök a magukéiban - legyenek azok a saját csoportjukban akár „angyaliak” is - mivel az előbbiek sokkalta *tökéletesebbek*. Erre mondja Hume, hogy ellentmondás, és hogy „*M. lapsus calami*”³-ja”; mivel M. - bár tökéletesen helytállót írt, de nem tévedhetetlenebb nálam, és talán - már többször is nagyon pongyolán fejezte ki magát. „Szeretném megérteni, hogyan fejlődnek ki a soron következő kör formái.” Barátom, próbáld megérteni, hogy a legmagasabb beavatásokhoz tartozó kérdéseket teszel fel nekem. Azt is, hogy *átfogó* képet ugyan adhatok neked, de

¹ A tibeti buddhizmusban a Dalai Láma a legmagasabb szintű lény, tanító, az Együttérzés *Boddhisattva*-ja, maga *Avalokitesvara* testet öltése. A Teshu láma (vagy ahogy manapság nevezik e posztot és az azt betöltő személyt, a Panchen Láma) – jobb híján ezzel a kifejezéssel élve - nála egy szinttel „alacsonyabban” áll. (A ford.)

² A *Boddhisattva* szó jelentéséről lásd a 115. oldal lábjegyzetét. (A ford.)

³ *Lapsus calami*: latin kifejezés az elírásra, rossz kifejezésmódra. (Vagyis Hume úr szerint M. Mester elírt valamit, hibásan, félrevezetően fejezte ki magát.) (A ford.)

nem merek, és nem is akarok részleteket mondani – bár megtenném, ha tehetném. Nem érzed, hogy ez a misztériumok sorában az egyik *legmagasabb rendű*? Amelynél talán nincs is szentebb?

(a) „Halott”, de csak hogy nagyobb dicsőségben feltámadjon. Nem világos, amit mondok?

(29) Természetesen nem, mivel *nem* pusztul el, hanem úgymond kikristályosodik – *status quo* marad. Minden Körben egyre kevesebb lesz az állat – ezek maguk is magasabb fejlettségű formákká alakulnak. Az első Körben *ők* voltak a *teremtés* „királyai”. A hetedik Körben az emberek *istenekké*, az állatok pedig – intelligens lényekké válnak. Vond le a következtetéseidet. A második Körtől kezdve az evolúció már egészen más terv szerint halad. Minden fejlődik, és már csak haladnia kell ciklikus útján, és tökéletesednie. Csak az első Körben ölt magára az ember a B bolygón ásványi formát, majd a C bolygón növényt, állatit. A második Körtől kezdve a módszer teljesen megváltozik; de – veled már megtanultam, hogy óvatos legyek; és nem mondok *semmit*, míg el nem jön az ideje, hogy mondjam. Nos hát, most már van egy kötetnyi közlésed; mikor fogod megemésztetni? Hány ellentmondás gyanújával kell még szembenéznem, mire helyesen megérted az egészet?

De ezzel együtt is, és nagyon őszintén híved,

K. H.

XXIV./A Levél

A „HÍRES ELLENTMONDÁSOK” - Kézhez véve: Simla 1882. őszén.

A XXIII.-hoz hasonlóan ez a levél is két részből tevődik össze. Ez az első, XXIV./A jelű azokat az állítólagos ellentmondásokat sorolja fel a Mesterek állításaiban, amiket elsősorban Hume úr, de néha Sinnett is felfedezni vélt. K.H. mester többször is kérte, hogy sorolják fel ezeket, mert neki nincs ideje az összes korábbi levelezésüket átböngészni ezek után kutatva. Sinnett úr végül nekiállt és összeszedte ezeket, majd ebben a levélben elküldte K.H. mesternek. Valamivel később, szeptember táján a Mester két tanítványa visszahozta a levelét, benne a Mester által aláhúzott részekkel, illetve számozással, valamint a válaszokat és néhány további, kapcsolódó tanítást tartalmazó XXIV./B levelet. Alább a XXIV./A levél fordításában a Mester aláhúzásait dőlt betűkkel, a számozását pedig zárójeles vastag betűk jelöljük. A XXIV./B levélben a válaszokat az olvasó itteni számozás szerint fogja megtalálni. (A ford.)

Remélem, hogy kellően értékeled engedelmességemet, amiért fáradságos munkával és meggyőződésem ellenére igyekeztem összeállítani a felperes érveit az állítólagos ellentmondásokkal kapcsolatban. Ahogy már máshol is említettem, ezek számomra nem tűnnek igazán aggasztónak; bár egyelőre kissé homályosan hagyják a *Deva Chan*-nal és a baleset áldozataival kapcsolatos elképzeléseimet. *Javaslatod ellenére azért nem jegyeztem fel eddig sohasem ezeket, mert nem aggasztanak különösebben.*

(1) Hume hajlott rá, hogy ellentmondások vannak néhány, az ember evolúciójára vonatkozó levélben, de a vele folytatott beszélgetés során mindig is azon a véleményen voltam, hogy ezek egyáltalán nem ellentmondások – csupán a fajokkal és a körökkel kapcsolatos értelmezési zavarból adódnak – az egész csupán megfogalmazás kérdése. Aztán úgy viselkedett, mintha azt gondolná, hogy menet közben építette fel a filozófiát, és úgy kerültél ki a nehézségekből, hogy sokkal több fajt találtál ki, mint amennyiről kezdetben szó volt, de én ezt a feltevését mindig nevetségesen abszurdnak találtam.

(2) Nem másoltam ide újra a balesetek áldozatairól szóló részeket, amelyeket augusztus 12-i levelemben idéztem, és amelyek ellentmondani látszanak a *Letter on Theosophy*-hoz mellékelt *Proof* részhez küldött javításokkal¹. Te már foglalkoztál ezekkel az idézetekkel augusztus 12-i keltezésű levelem hátoldalán.

(3) „Nagyon is megértem, hogy ellentmondásokkal és következetlenségekkel vádolnak minket – sőt még azzal is, hogy ma leírunk valamit, és holnap megtagadjuk... Ha tudnád, hogyan írom a leveleimet, és mennyi időt tudok rájuk szánni, talán kevésbé lennél kritikus amellett, hogy azért szigorú maradsz.”²

(4) Ez a bekezdés volt, amiért arra gondoltam, hogy talán az előző levelek közül néhány maga is „baleset áldozata” lehetett.

De hogy tovább haladjak a felperes szerepkörében:-

(5) „A legtöbbben azok közül, akiket, ha úgy tetszik *Deva Chan*-ra jelölteknek nevezhetsz – meghalnak és „emlékezés nélkül” születnek újjá a *Kama-Loka*-ban; ... vajon neveznéd „emlékezésnek” egy álmodat, ami egy vagy több konkrét, valamilyen jelenetből áll, melyeknek szűk keretein belül néhány személyt is találnál... stb. aztán ha sikerült, nevezd el – mindezt „A. P. Sinnett személyes emlékezetének”.³ (Az én *Öreg Hölgynek* küldött levelem hátoldalán.)

(6) „Miután újjáéled, a megújult Ego bizonyos – földi életével arányos – ideig megőrzi ’földi életének teljes emlékét.’” *Hosszú Devacsán levél*.

(7) Mindazok, akik nem süllyedtek el a jóvátehetetlen bűn és az elállatiasodás mocsarában, a *Deva Chan*-ba mennek ..., *ugyanott*.

(8) Ez (a *Deva Chan*) egy eszményi paradicsom, ami minden esetben az Ego saját teremtménye, és általa telik meg tájakkal, eseményekkel, és mindazokkal az emberekkel,

¹ Lásd a XIX. Levelet.

² Lásd a XXI. Levelet.

³ Lásd a XX./C levelet.

akiket elvárása szerint meg kell, hogy találjon egy ilyen bensőséges boldogság-szférában... ugyanott.

(9) De ezt nem nevezhetjük teljesnek, csak részleges emlékezésnek. **(X)** Kizárólag a szeretet és a gyűlölet érzései halhatatlanok, ezek az egyetlenek, amelyek túlélnek a *Ye-Damma*, avagy a jelenségek világának pusztulását. Képzeld el magad a *Deva-Chan*-ban azokkal, akiket talán ilyen halhatatlan szeretettel szerettél; a háttérben ismerős jelenetek árnyaival, amelyek díszletként szolgálnak, és – tökéletes ürességet minden más téren, ami belső, társadalmi, politikai, irodalmi és társasági életteddel kapcsolatos. - *Korábbi levélen*¹: *a Megjegyzések*.

(10) „Mivel a személyiség tudatos érzékelése a Földön csupán egy múlandó álom, a *Deva Chan*-beli érzet is ugyanolyan lesz, mint egy álom – csak százszorosan életszerűbb benyomást kelt.” *Hosszú Devacsán levél*.

(11) "... az extázis, amelyet egy zenerajongó él át, aki korszakokat tölt el képzeletbeli angyali kórusok és zenekarok által játszott isteni szimfóniák hallgatásának elragadtatott gyönyörűségében." - *hosszú levél*. Lásd a (9)-beli X-et fentebb. Lásd a 10 és 11 pontban írt megjegyzéseimet Wagnerről stb.

(12a) Azt mondd: " Így hát semmilyen esetben nincs mód arra, hogy öngyilkosokon és burkokon kívül bárki más megnyilvánuljon egy szeánsz szobában." *Megjegyzések*².

(12b) "A margón azt írtam, hogy „ritkán”, de a „soha” szót nem ejtettem ki.,- az *augusztus 12-i levelémhez csatoltan*.

XXIV./B Levél

Ez a levél az előző, XXIV./A levéllel együtt kezelendő. Mindkettő születésének körülményeiről és hátteréről a XXIV./A levél előtti megjegyzések adnak képet. (A ford.)

[A] (jelű csatolmány)

Levelezésünk ezen szakaszában, bármennyire is félreértettnek tűnünk, hűséges barátom, megéri és mindkettőnk számára hasznos lehet, ha tájékoztatunk bizonyos – és nagyon fontos – tényekről az adeptussággal kapcsolatban. Tartsd tehát szem előtt a következő pontokat.

¹ Pontosabban a XX./C Levél. (A ford.)

² A XX./C levélből. (A ford.)

(1) Egy adeptus – a legmagasabb rendűtől a legalacsonyabbig – *csak okkult erőinek gyakorlása közben adeptus*.

(2) Amikor ezekre az erőkre szükség van, az uralkodó kinyitja az ajtót a *belső* emberhez (az Adeptushoz), aki szabadon egyesülhet és cselekedhet, de azzal a feltétellel, hogy börtönőré – a *külső* embert – teljesen vagy részben megbénítja – ahogy ezt a körülmények megkívánják; nevezetesen: vagy

(a) mentálisan és fizikailag;

(b) mentálisan, – de fizikailag nem;

(c) fizikailag, de mentálisan csak részlegesen;

(d) egyiket sem, – de ekkor egy *akasha* hárttyával elválasztja egymástól a *külső* és a *belső* embert.

(3) Az okkult erők legkisebb gyakorlása is tehát, amint azt most látni fogod, erőfeszítést igényel. Hasonlíthatjuk ezt egy sportoló belső izomerő-feszítéséhez, aki fizikai erejét készül használni. Ahogyan egyetlen atléta sem szórakozik állandóan azzal, hogy ereit úgy kitágítva tartsa, mintha épp egy nagy súly felemelésére készülne, úgy egyetlen Adeptustól sem várható el, hogy akaratát állandóan megfeszített állapotban, és a belső embert teljes készültségben tartsa, amikor az adott időpontban nincs erre szükség. Ha a *belső* ember pihen, az adeptus átlagos emberré válik, aki fizikai érzékeire és fizikai agyának működésére hagyatkozik. A megszokás élesebbé teszi az utóbbi intuícióját, de nem képes az érzékszerveken túllépővé tenni azt. A belső adeptus mindig készen áll, mindig éber, és ez elegendő a céljainkhoz. A pihenés pillanataiban tehát az adeptus képességei is pihennek. Amikor étkezéskor asztalhoz ülök, vagy amikor öltözök, olvasok vagy mással foglalom el magam, még a körülöttem lévőkre sem gondolok; és Djual Khool könnyen betörheti az orrát, ha sötétben nekimegy egy gerendának, ahogy a minap este is megtette – (csak mert ahelyett, hogy „hárttyát” vont volna elé, ostoba módon megbénította minden külső érzékszervét, miközben egy távoli barátjával beszélgetett) –, én pedig eközben nyugodt voltam és mit sem tudtam az eseményről. *Nem őrá gondoltam* – így semmit sem vettem észre ebből;

A fentiekből akár arra is következtethettek, hogy az Adeptus egy átlagos halandó, mindennapi életének minden pillanatában, kivéve azokat, amikor a *belső* ember aktív. Vegyük hozzá ehhez a kellemetlen tényt, hogy tilos erőink egyetlen darabkáját is az *Eclectic*¹-kel kapcsolatban felhasználni (ami Elnököknek és *csakis neki* köszönhető), és hogy az a kevés, amit megteszünk, mintegy csempészésként történik – majd szillogizálj e képpen: K.H., amikor nekünk ír, *nem adeptus*. Az, *aki nem adeptus - tévedhet*. Ezért K.H. nagyon könnyen véthet hibákat; Központozási hibákat – amelyek gyakran teljesen megváltoztatják egy mondat értelmét; nyelvi sajátosságokból eredő hibákat – nagyon valószínűen, különösen akkor, ha valaki olyan sietve ír, mint én; a kifejezések alkalmi

¹ Ez utalás a *Simla Eclectic Theosophical Society* nevű szervezetre. Bővebben erről lásd a 80. oldalon található lábjegyzetet. (A ford.)

összekeveredéséből adódó hibákat, amelyeket *tőled kellett megtanulnom* – mivel *te vagy* a „körök”, „fordulók”, „földi fordulók” stb. stb. kiötlője. Mindezek után kérem, engedd meg, hogy elmondjam, hogy miután magam is gondosan újra és újra elolvastam „Híres Ellentmondásainkat”; és miután odaadtam átolvasásra őket M.-nek; majd egy *magas rangú Adeptusnak* is, akinek a hatalmát *nem* korlátozhatja a *Chohan* felügyeleti joga, megakadályozandó őt abban, hogy erőit személyes preferenciáinak méltatlan tárgyaira pazarolja; mindezek után az utóbbi a következőket mondta nekem: „Mindez tökéletesen helyes. Mivel tudom, mire gondolsz, bárki máshoz hasonlóan, aki ismeri a tanítást, és sem talállok ezekben a különálló töredékekben semmi valóban ellentmondásost. De mivel sok mondat hiányos, és a témák rendszerezettséget nélkülözően vannak szétszórva, nem csoda, hogy a „laikus tanítványaid” hibát találnak bennük. Igen; valóban részletesebb és világosabb magyarázatot igényelnek.”

Ez egy *adeptus* megítélése – és én ennek megfelelően járok el; megpróbálom kiegészíteni az információkat az érdekekben.

Csak *egyetlen* esetben – amelyet leveled oldalain és az én válaszaimban is (12a)-val, és az utolsót, amit (12b)-vel jelöltem – jogosult a „felperes” a meghallgatásra, de *még egy garasra sem – kártérítésként*; azért, mert ahogy az igazságszolgáltatás előtt senki – sem a felperes, sem az alperes – nem hivatkozhat arra, hogy nem ismeri a törvényt, úgy az okkult tudományokban is a laikus tanítványoknak kötelességük kéne, hogy legyen gyakorolni az ártatlanság vélelmét guruik felé olyan esetekben, amikor e tudományban való nagyfokú járatlanságuk miatt vélhetően félreértelmezik a tanítások jelentését – ahelyett, hogy nyíltan ellentmondással vádolnák őket! Most pedig kérlek, hadd jelentsem ki immár, hogy a két – leveledben (12a) és (12b) jelölésű – mondattal kapcsolatban csak azok számára létezik *egyértelmű* ellentmondás, akiknek *nem* ismerős ez a tanítás; nektek nem volt az, ezért mulasztásban „bűnösnek” vallom magam, de ellentmondásban „nem bűnösnek”. És még az előbbi illetően is, ez a *mulasztás* olyan jelentéktelen, hogy – akárcsak a csecsemőgyilkossággal vádolt lány, aki a bíró elé állítva mentségül azt mondta, hogy a baba olyan nagyon-nagyon kicsi volt, hogy egyáltalán nem is szabadna "babának" neveznie – én is ugyanezt a mentséget hozhatnám fel a mulasztásomra, ha nem lebegne a szemem előtt a ti szörnyű meghatározásokat a „találékonyaságom” felhasználásáról. Nos, olvasd el a „Megjegyzések és Válaszok” között adott magyarázatot, és ítéld meg magad.

Egyébként, kedves Testvérem, eddig nem is gyanítottam benned olyan képességet a védelemre és a *megbocsáthatatlan* mentegetésére, mint amilyennel te a *védelmemben*, a mára híressé vált „találékonyaság gyakorlásával” kapcsolatban tanúsítottál. Ha a cikk (válasz C. C. Massey-nek) abban a szellemben íródott, amelyet a leveledben tulajdonítasz nekem; és ha én, vagy bármelyikünk „hajlamosak vagyunk körmönfontabb és trükkösebb módszereket alkalmazni a cél elérésére”, mint amit az *igazságszerető, egyenes európaiak* (vajon Hume úr ebbe a kategóriába tartozik?) általában tiszteletreméltónak tartanak – valójában nincs jogod mentegetni az ilyen eljárásmodot, még *velem* kapcsolatban sem; még úgy sem, ha úgy tekintesz a dologra, mint „csupán foltokra a Nap természetében”, mivel egy folt az folt, akár ragyogó fényforráson, akár egy réz gyertyatartón található. De

tévedsz, kedves barátom. Nem volt semmilyen körmönfont, semmilyen *trükkös* eljárás mód, amivel kihúztuk volna őt a félreérthető stílusa és angol nyelvtudásának hiányosságai által okozott nehéz helyzetből, de még a téma ismeretének hiánya nem merülhet fel részéről, ami pedig két nagyon eltérő dolog, és teljesen megváltoztatná az ügyet¹. Arról is tudtam, hogy M². már korábban is írt neked a témáról, mivel ez az egyik olyan levelében történt (az utolsó előttiben, mielőtt átvettem tőle az ügyet), amelyben először érintette a „fajok” témáját, és beszélt a reinkarnációról. Ha M. azt mondta, hogy óvakodj attól, hogy átvitt értelemben is túlságosan bízz az *Isis*-ben, az azért volt, *mert az igazságot és a tényeket tanította* neked – hiszen a kérdéses bekezdés megírásakor még nem döntöttük el, hogy mindenféle szűrés nélkül kiadjuk-e tanításainkat a nyilvánosságnak. Több ilyen esetet is említett – láthatod, ha újra elolvasod a levelét³ –, hozzátéve, hogy ha ilyen-meg-olyan mondatok másként lettek volna megírva, sokkal jobban megmagyaráznák azokat tényeket, amikre így csak halványan utalnak. Természetesen "C.C.M. számára" a bekezdésnek tévesnek és ellentmondásosnak kell tűnnie, mert *tényleg* "félrevezető", ahogy M. meg is mondta. Az *Isis*-ben számos olyan téma van, amelyekkel még H.P.B.-nek sem volt megengedett alaposan megismerkednie; mégsem ellentmondásosak, habár "félrevezető" lehetnek. Azt hiszem, azt mondatni vele – ahogy én is mondtam –, hogy a kifogásolt bekezdés "hiányos, kaotikus, homályos, ügyetlen, mint sok más részlet ebben a műben", elég "őszinte beismerés" volt ahhoz, hogy elégtétellel szolgáljon a legmogorvább kritikusnak is. Ugyanakkor beismerni, hogy „a bekezdés hibás volt” értelmetlen hamisság lett volna, mert én *fenntartom*, hogy nem hibás; hiszen, bár nem fedte fel teljes igazságot, de nem is torzította el az *Isis*-ben annak töredékeiként átadott bizonyítékokat sem. C.C.M. támadó kritikájának lényege nem az volt, hogy nem közöltük a teljes igazságot, hanem az, hogy az 1877-es igazságokat és tényeket olyan tévedésként állította be, amelyeknek az 1882-ben közöltek ellent mondtak; és ez volt az a tény – ami rossz fényt vetett az egész Társulatra, „laikus” és belső tanítványainkra, és a mi tanításunkra is – amit a maga valós színeiben kellett láttatni; nevezetesen egy teljes téves felfogást, amely abból a tényből fakadt, hogy az *Isis* megírásakor a „hetesség” tanát még nem tártuk a nyilvánosság elé. És a válasz ezt ki is mutatta. Sajnálom, hogy H.P.B.-nek az én közvetlen ihletésemre megírt válaszát⁴ nem találjátok „túlzottan kielégítőnek”, mert ez csak azt bizonyítja számomra, hogy eddig még nem fogtátok fel eléggé jól a különbséget a hatodik és hetedik, valamint az ötödik princípiumok, vagyis a *halhatatlan* és az *asztrális*, avagy *személyes* „Monádok = Egók” között. Ezt a gyanút alátámasztja az, amit H--X⁵ a szeptemberi számban megjelent „levele” végén a magyarázatomhoz írt kritikájában megfogalmaz; az előttem fekvő leveled

¹ Ez a bekezdés ismét Blavatskyné *Isis Unveiled* c. könyvének egyes részeivel kapcsolatban a *The Theosophist* hasábjain megjelent levélváltásra utal. Bővebben erről lásd a 192. oldali lábjegyzetet és a hozzá tartozó levél részt. (A ford.)

² Morya Mester. (A ford.)

³ XIII. Levél. (A ford.)

⁴ Blavatskyné cikke a *The Theosophist* 1882. augusztusi számában.

⁵ Ez valószínűleg A.O. Hume cikke volt a *The Theosophist*-ban, amit így írt alá. (A ford.)

kiegészíti az erre utaló bizonyítékokat. Kétségtelen, hogy a „*valódi ego* a magasabb princípiumokban lakozik, amelyek periodikusan reinkarnálódnak” minden egy, két, három vagy több ezer évben. De a *halhatatlan ego*, az „*egyénség monád*”, nem azonos a személyiség monádjával, amely az ötödik princípium; és az *Isis*-ben található bekezdés nem a keleti reinkarnáció-hívőknek íródott válasz – hiszen ők ugyanebben az *Isis*-ben azt állítják – ha az egészet elolvastátok volna, látnátok is –, hogy az *egyénségnek* avagy halhatatlan „*egónak*” minden ciklusban újra meg kell jelennie –, hanem a nyugati és különösen a francia reinkarnáció-hirdetőknél, akik azt tanítják, hogy a „személyes vagy asztrális monád, a „*moi fluide*”¹, azaz a manasz avagy intellektuális elme, röviden az ötödik princípium reinkarnálódik minden esetben. Ezek után, ha még egyszer elolvassátok a C.C.M. által az *Isis*-ből idézett részletet a „*Perfect Way*” recenziója írójának² ellenében, lehet, hogy úgy fogjátok találni, H.P.B.-nek és nekem tökéletesen igazunk volt abban, hogy a fenti bekezdés csak az „asztrális monádra” értendő. És sokkal több „csalódottsággal vegyes megdöbbenés” ébred az én elmémbe, amikor rádöbbenek, hogy az asztrális monádban nem ismeritek fel a személyes egót – miközben mi mindannyian, és évezredek óta kétségtelenül így ismerjük –, mint amennyi a tiétekben valaha is támadhatna, amikor E. Levi a *Fragments on Death*³ (Gondolatok a halálról) című művében ezt a monádot a neki megfelelő, helyes néven említi. Az „asztrális monád” minden kétséget kizáróan a „személyes ego”, és ezért *soha* nem reinkarnálódik úgy, ahogy a francia spiritisták állítják, csakis „kivételes körülmények” fennállásakor; ebben az esetben a reinkarnálódó egyed *nem válik burokká*, hanem csak - ha a reinkarnálódása sikerrel jár - az ezt követő reinkarnációjában válik azzá, majd fokozatosan elveszíti személyiségét, miután a halhatatlan monád vagy a „spirituális ego” az utolsó és legfőbb küzdelem során úgymond kilúgozta belőle legjobb és spirituális értelemben vett legfejlettebb tulajdonságait.

Az előbbiek tehát engem igazolnak, mivel valójában csak „*úgy tűnt*, hogy ez egy újabb példa a keleti és nyugati módszerek közötti különbségre”, miközben *nem volt* az – legalábbis ebben az esetben nem. Könnyen megértem, kedves barátom, hogy abban a távolságtartó állapotban, amelyben (mentálisan) találod magad, még egy előtt elhamvasztó, *sutti*⁴ halotti máglya fényében és melegében is kész vagy megmerítkezni; de *miért – miért* nevezed úgy - a máglyán égőt, hogy Nap, és közben mentegeted a foltjait – a holttestet?

Az a nekem címzett levél, amelyet a tapintatosságból nem olvastál el, azért készült, hogy te alaposan *áttanulmányozhasd*, és épp ezzel a céllal küldtem. Azt akartam, hogy elolvasd.

¹ „Moi fluide” francia kifejezés, amit Allan Kardec vezetett be *The Book on Mediums* (Könyv a médiumokról) c. írásában. Jelentése nagyjából „képlékeny test”. Mai teozófiai szóhasználatban leginkább talán az alsó mentális vagy vágy-testnek feleltethető meg. (A ford.)

² A *The Perfect Way* (A Tökéletes Út) c. könyvnek ez a recenziója – bár név nélkül, de C.C.M. tollából származva - a *The Theosophist* 1882. májusi számában jelent meg. (A ford.)

³ Eliphas Levinek ez a cikke a *The Theosophist* 1881. októberi számában jelent meg. (A ford.)

⁴ A *suttee* egy régi indiai (ma már törvénnyel tiltott, szigorúan büntetett) temetkezési szokás, amely megkövetelte, hogy egy elhunyt férfi felesége rituális felkészítés után önként, élve, vele tartson a halotti máglyára. (A ford.)

A G.K.¹. következő művészeti próbálkozásával kapcsolatos javaslatod – ügyes, de nem eléggé ahhoz, hogy elrejtse a jezsuita módon behízalgó, közben lekicsinylést rejtő véleményt. G.K. azonban ráharapott: „Nous verrons, nous verrons²”! – ahogy a francia dal szól. G. Khool azt mondja - a legalázatosabb üdvözlés mellett -, hogy "*helytelenül írtad le az események menetét az első portréval kapcsolatban*". Amit mond, az a következő: „azon a napon, amikor megérkezett³," nem kért téged, „hogya adjon neki egy darab papírt” stb. (300. oldal), hanem csak az után, hogy elkezdte vele beszélni a portrém készítéséről, aminek kivitelezhetőségében ő erősen kételkedett. Csak az erről folytatott, ülő szalonban lezajlott fél órnyi beszélgetés után – ahol a dolgozószobád ajtaja közelében ti ketten alkottátok egy háromszög két felső csúcsát, és hitvesed az alsót (D.K. azt mondja, hogy ott volt), csak ekkor mondta neked, hogy megpróbálja. Ekkor kért tőled egy „darab *vastag* fehér papírt”, te pedig adtál neki egy darab *vékony* levélpapírt, amit egy magnetikus értelemben nagyon ellenszenves személy érintett meg korábban. Akárhogy is, mondja, mindent megtett, amit tudott. Másnap ugyan elvégezte a feladatát, de S. asszony éppen 27 perccel ezt megelőzően nézte meg, hogy elkészült-e. Vagyis nem „egy-két órával korábban” történt, ahogy mondod, mert ő még előbb szólt az „O.L.”⁴-nek, hogy láthassa a művet, *közvetlenül a reggeli előtt*. Reggeli után kért tőled egy vastag rajzpapírt, mire te adtál neki *kettőt*, mindkettőn jelöléssel (és nem csak az egyiket, ahogy mondod). Amikor először elővette, elfogadhatatlan volt, mondja G.K., mert „a szemöldöke olyan volt, mint egy pióca”, és végül csak az este folyamán készült el, amikor a klubban voltál, egy vacsorán, amire az öreg Upasika⁵ nem volt hajlandó elmenni. És *ismét ő*, G.K., a „nagy művész” volt az, akinek el kellett tüntetnie a „piócat”, ki kellett javítania a sapkát és az arcvonásokat, és olyanná formálni az egészet, hogy „úgy nézzen ki, mint a *Mester*” (ragaszkodik hozzá, hogy ezen a néven szólítson, bár valójában már nem a tanítványom), merthogy M.⁶ miután belepiszkált és elrontotta, nem fáradozott a javításával, hanem inkább lefeküdt aludni; és végül, amint mondta nekem, annak ellenére, hogy élcélódtam a portrén, a hasonlóság jó, és még jobb lett volna, ha M. *sahib* nem avatkozik bele, és hagyják, hogy ő, G.K., a maga „művészi” vénája szerint végezze a munkát. Ez az ő verziója az üggyről, ezért nem elégedett meg a te leírásoddal, amiről szólt is Upasikának, aki viszont egészen mást mondott neked. Most pedig jöjjenek a jegyzeteim.

(1) Engem sem zavarnak – különösebben. De mivel bármikor jó fogást biztosítanak majd rajtunk közös barátunknak ama alantas módú felhasználásra, ami oly kiemelkedően a sajátja, inkább még egyszer elmagyarázom őket – szíves engedelmeddel.

¹ Ez Djual Khool-t jelöli. (Azt nem tudni, a Mester miért G.K.-ként hivatkozik rá, de a XXI. levél utolsó bekezdésében egyértelműen őt jelöli meg a kérdéses portré alkotójaként.) (A ford.)

² „Nous verrons, nous verrons” – egy francia dal refrénje, jelentése kb.: meglátjuk, majd kiderül. (A ford.)

³ H.P.B.

⁴ Az *Old Lady* – H.P.B. „beceneve” - rövidítése. (A ford.)

⁵ H.P.B.

⁶ Morya Mester.

(2) Hát hogyne, persze; ez a szokásos módunk a nehézségek megoldására. Mivel mi magunk is „kitalációk” vagyunk, a kitalálóinknak úgy fizetünk, hogy képzeletbeli fajokat találunk ki. Sok minden van még, aminek a kitalálásával vádolnak minket. Nahát, nahát; de az biztos, hogy van egy dolog, aminek a kitalálásával soha nem vádolhatnak minket; és ez *maga Hume úr*. Mert egy hozzá hasonló ember kitalálása messze meghaladja még a legmagasabb rendű *siddhi*¹ erőket is, amelyeket ismerünk.

És most, jó barátom, mielőtt tovább lépnénk, kérlek, olvasd el az [A] jelű csatolmányt. Ideje, hogy olyannak ismerj meg minket, *amilyenek vagyunk*. Csak hogy bebizonyítsam *neked*, ha neki nem is, hogy nem mi *találtuk ki* ezeket a fajokat, az okulásodra megosztok veled valamit, amit eddig még soha nem adtunk ki a külvilágnak. Elmagyarázok neked egy egész fejezetet Rhys Davids-nek a buddhizmusról, vagy inkább a lámaizmusról szóló munkájából, amelyet ő érthető tudatlanságában a buddhizmus *eltorzulásának* tekint! Mivel ezek az urak – az orientalisták – úgy döntöttek, hogy a világ elé tárják a maguk *állítólagos* fordításait és magyarázatait a mi szent könyveinkről, a teozófusok is feltárhatják ezeknek a "világi" tudósoknak az óriási tudatlanságát azzal, hogy átadják a nyilvánosságnak a helyes tanokat és magyarázatokat mindarra, amit ők képtelenségeken alapuló elmeszüleményeknek tartanak.

(3) És mivel elismerem a felszínes vagy látszólagos következtelenséget – de még olyan valakik esetében is, akik annyira nem ismerik a tanainkat, mint ti –, vajon ez ok arra, hogy azokat tényleg ellentmondásosnak minősítsük? Tegyük fel, hogy egy korábbi levelemben azt írtam volna: „a Holdnak *nincs* légköre”, majd más dolgokról beszéltem volna tovább; és egy későbbi levélben azt mondtam volna: „mert a Holdnak saját légköre *van*”, stb.: kétségtelenül megállna a vád, hogy ma feketét mondok, holnap pedig fehéret. De hol láthatna ellentmondást egy kabbalista a két mondatban? Biztosíthatlak, hogy sehol. Mert egy kabbalista *tudja*, hogy a Holdnak nincs olyan légköre, ami bármilyen tekintetben megfelelne Földünk légkörének, hanem csak ennek egy sajátos, teljesen más jellegű megfelelője, amit a tudósaitok biztosan nem neveznének légkörnek; és azt is tudja, hogy a nyugati emberekhez hasonlóan nekünk keletieknek – különösen az okkultistáknak –, is megvannak a saját gondolat kifejezési módjaink, amelyek számunkra épp olyan világosak a maguk áttételes jelentéseiben is, mint a tieitek a magatok számára. Tegyük fel például, hogy a fejedbe veszed, hogy csillagászatot tanítasz a szolgáltnak. Egyik nap azt mondd neki: „nézd csak, milyen csodálatos látvány a Nap amint lenyugszik – nézd, milyen gyorsan *mozog*, hogyan kel és nyugszik stb.”; aztán holnap próbáld meg elhitetni vele, hogy a nap hozzánk viszonyítva mozdulatlan, és hogy csak Földünk az, amelyik elveszíti szem elől, majd újra megpillantja a Napot mindennapos mozgása közben; és tíz az egyhez, hogy ha a tanítványodnak csak egy csepp ész is szorult a koponyájába, azzal fog vádolni, hogy nyilvánvalóan ellentmondasz magadnak. Vajon ez a heliocentrikus rendszerrel kapcsolatos tudatlanságod bizonyítéka lenne? És lenne bármi igazság is abban a téged ért vádban, hogy

¹ Okkult erők, képességek összefoglaló neve. Bővebben ezekről lásd a lábjegyzetet a 81. oldalon. (A ford.)

„ma leírsz valamit, amit holnap megtagadsz”, még úgy is, hogy a tisztességérzeted hatására el kell, hogy ismerd: „könnyen megérthető” a vád?

Így hát, mivel a leveleimet általában úgy írom, ahogy most is teszem - néhány sort most, majd még néhány szót két órával később; felvéve újra a korábbi téma elejtett fonalát, talán tucatnyi vagy még több megszakítással a téma eleje és a vége között -, nem ígérhetek semmiféle nyugatias pontosságot; és ennek elszenvedője – az egyetlen „véletlen áldozat” ebben az ügyben - én magam vagyok. Az ártatlan keresztkérdések, amelyeknek alávettek – és amelyek ellen nem is tiltakozom –, valamint Hume úr kifejezett, előre elhatározott törekvése, hogy amikor csak teheti, rajtakapjon valami botlásos – mindez egy olyan módszer, amelyet a nyugati jogban teljesen törvényesnek és becsületesnek tartanak, de ami ellen mi, ázsiai vademberek a leghatározottabban tiltakozunk –, e mártíromsággal egyenértékű viselkedésre való hajlamom nagy megbecsülést szerzett nekem a kollégáim és Testvéreim körében. Az ő szemükben én egyfajta indo-tibeti Oszlopos Simeonná¹ váltam. A simlai kérdőjel alsó horgánál fogva és általa felnyársalva úgy látom, arra vagyok ítélve, hogy egy félkör tetején egyensúlyozzak, és próbáljam megelőzni, hogy egy óvatlan mozdulatnál akár hátra, akár előre lecsússzak róla – hát ilyen a te szerény barátod jelenlegi helyzete. Mióta csak elvállaltam azt a rendkívüli feladatot, hogy két olyan felnőtt tanulókat oktassak, akiknek az agyába a nyugati tudomány módszerei sok éven át berögződtek; akik közül az egyik hajlandó teret engedni az új és az eddigieket felülíró tanításoknak, de ennek ellenére óvatos bánásmódot igényel; míg a másik nem fogad el semmit, csak úgy, ha a témákat *az ő felfogása szerint csoportosítják*, nem pedig azok természetes sorrendjében; azóta engem minden *Chohan*-unk örültnek tart. Komolyan megkérdezték tőlem, hogy a nyugati „*Peling*”²-ekkel való korai kapcsolatom³ nem tett-e engem is félig *Peling*-gé, és vajon nem lett-e belőlem „*dzing dzing*” látnok is. Mindez várható volt, nem panaszkodom miatta; csak előadom a tényeket, és alázatosan kérem azok elismerését. Már csak abban reménykedem, hogy nem fogjátok ezt ismét a nehézségekből való kijutás egy újabb, *körmönfont és trükkös* módjának tekinteni.

(5) Minden testét éppen levető *négy-részes* entitás – akár természetes, akár erőszakos halállal hal meg, öngyilkosság vagy baleset következtében, mentálisan épelméjű vagy örült, fiatal vagy öreg, jó, rossz vagy közömbös ember – a halál pillanatában elveszíti minden emlékét, azaz mentálisan – *megsemmisül*, és *Akasha*-szerű álomba merül a *Kama-loka*-ban. Ez az állapot néhány órától (alig kevesebb) napig, hétig, hónapig: néha több évig is tarthat. Mindez az entitástól, a halál pillanatában fennálló mentális állapotától, halálának jellegétől stb. függ. Ez az emlékezet lassan és fokozatosan visszatér az

¹ Oszlopos Simeon (az első ezen a néven) kb. Kr. u. IV-V. század fordulóján élt és működött Kis-Ázsiában és Görögországban. Neve az utókor (követői, hívei) számára összeforrott a rendíthetetlen kitartással, a nehézségek teljes semmibe vételével, a mérhetetlen alázattal és elhivatottsággal. (A ford.)

² A *pelíng* (pontosabban *phyi-gling*) egy Tibetben használt szó a kívülállók és (leginkább a nyugati) idegenek megjelölésére. (A ford.)

³ Utalás arra, hogy K.H. Mester fiatal korában éveket töltött Európában, és tanult ottani felsőoktatási intézményekben. (A ford.)

Előkészületi állapot vége felé (az entitáshoz vagy az egóhoz); ennél még lassabban, és sokkal tökéletlenebbül meg hiányosabban a burokhöz, és teljes mértékben a reinkarnálódó Ego-hoz a *Deva Chan*-ba való belépése pillanatában. És mivel ez utóbbi állapotát múltbeli élete határozza meg és mindez annak következménye, az Egó nem kényszerül fejest ugrani emlékeibe, hanem fokozatosan és könnyű lépésekben süllyed bele. Ennek az állapotnak az első éledésével végigfut előtte az élete (vagy inkább az *Ego ismét végig éli azt*) a tudatossága első napjától az utolsóig. A legfontosabbtól a legjelentéktelenebb eseményig minden elhalad az Ego spirituális szeme előtt; csakhogy, ellentétben a valós élet eseményeivel, ezek közül csak azok maradnak meg, amelyeket az új *máj* (elnézést a szóért) kiszűr úgy, hogy bizonyos jelenetekhez és szereplőkhöz ragaszkodik, és ezek *véglegesen* vele maradnak – míg a többiek elhalványulnak, hogy örökre eltűnjenek, vagy visszatérjenek szülőjükhöz – a *burokhoz*. Most próbáljátok megérteni ezt a rendkívül fontos, mert oly végtelenül igazságos és egyensúly teremtő törvényt a maga hatásaiban. A feltámadt Múltból *semmi* sem marad meg, csak az, amit az Ego *spirituálisan* fontosnak érez – amik és amiknek átélése a spirituális képességeit kifejlesztette és amiket most újra magába olvaszt – azaz a *szeretet* vagy a *gyűlölet*. Mindaz, amiről most próbálok fogalmat átadni, valójában leírhatatlan. Ahogy két ember, sőt még két fénykép ugyanazon személyről, vagy két levél sem hasonlít egymásra minden részletében; úgy a *Deva Chan*-ban sincs két azonos állapot. Hacsak nem a maga *periodikus Deva Chan*-jában egy ilyen állapot előidézésére képes adeptus valaki, – hogyan lenne elvárható bárkitől, hogy helyes képet alkosson róla?

(6) Ezért nincs ellentmondás abban, hogy az Ego, miután újjáéled a *Deva Chan*-ban," - földi életével arányos - ideig megőrzi földi (spirituális) életének teljes emlékét". Itt ismét csak a "spirituális" szó hiánya okozott félreértést!

(7) Mindazok, akik nem süllyednek le a 8. szférába, a *Deva Chan*-ba mennek. Mi itt a kérdés vagy az ellentmondás?

(8) A *Deva Chan*-i állapot, ismétlem, ugyanolyan kevésbé leírható vagy magyarázható egy véletlenszerűen kiválasztott ego állapotának bármilyen aprólékos és szemléletes leírásával, mint ahogy az összes ember életét sem írhatjuk le "Napóleon életével" vagy bármely más ember életével. Milliányi különféle boldogság és nyomorúság létezik, *érzelmi* állapotok, amelyek forrása a *fizikai* és a *spirituális* képességekben és érzetekben rejlik, és ezekből csak az utóbbiak maradnak fenn. Egy becsületes munkás másképp fogja ezt az állapotot megélni, mint egy becsületes *milliomos*. Nightingale¹ kisasszony állapota jelentősen eltér majd egy fiatal menyasszonyétól, aki meghal még boldogságának

¹ Florence Nightingale, angol statisztikus, társadalmi reformer és ápolónővér volt, aki az 1850-es években a Krími Háború idején sebesült-ápolói tevékenységével nyert először nemzetközi hírnevet. De sokkal nagyobb jelentőséggel bírt erre alapozó későbbi tevékenysége, mert ő alapította és vezette a világ első, hivatásos ápolónőket képző intézményét, és megalapozta e szakma tekintélyét. (A ford.)

beteljesedése előtt. Az előbbi két férfi szereti a családját; a filantróp - az emberiséget szereti; a menyasszony számára az egész világ leendő férjében összpontosul; a melomán¹ nem ismer magasabb szintű boldogság állapotot és gyönyörűséget, mint amit a zene – a leginkább isteni és legspirituálisabb művészet - nyújthat. A *Deva Chan* fokozatai - annak legmagasabb régiójától a legalacsonyabbig – észrevétlenül, fokozatosan olvadnak egymásba; és a *Deva Chan* legalsó fokából kilépve az Ego gyakran az *Avicha*² legenyhébb állapotában találja magát, amely az események „spirituális szelekciójának” vége felé már valódi „*Avicha*”-vá válhat. Ne feledjétek, minden érzés viszonylagos. Nincs sem jó, sem rossz, sem boldogság, sem nyomorúság - önmagában. Egy házasságtörőt - *transzcendens, múlandó boldogságával*, és tette által egy férj boldogságának tönkretételével együtt -, bűnös természete nem fog megakadályozni abban, hogy *spirituális* megszülessen. Ha a lelkiismeret-furdalás (ez utóbbi mindig a *hatodik princípiumból* ered) csak egyszer is jelentkezett a boldogság és a valóban spirituális szerelem pillanatai alatt, - amelyek a hatodik és ötödik princípium szülöttei -, bármennyire is beszennyezték a negyedik princípium, azaz a *Kama rupa* vágyai, ennek a lelkiismeret-furdalásnak *fenn kell* maradnia, és *kitörölhetetlenül kötődni fog a tiszta szerelem jeleneteihez*. Nem kell részletekbe bocsátkoznom, hiszen egy olyan fiziológiát jól ismerő, mint tudtommal te vagy, aligha igényli, hogy a képzeletét és az intuícióját inspirálja egy hozzám hasonló pszichológiai megfigyelő. Kutass a lelkiismereted és az emlékezeted mélyén, és próbáld felismerni, melyek azok a jelenetek, amelyek valószínűleg szilárdan megragadnak; és amikor ismét felidézed őket, úgy találod majd, *hogy újra átéled őket*; hogy annyira lekötik a figyelmedet, hogy elhalványul majd az összes többi emlék – többek között ez a levél is, mivel újrájátszott életed panorámájának esemény-sorozatában ez sokkal később fog megjelenni. Nincs *jogom* belenézni a *múltbeli* életedbe. Amikor csak megpillanthattam volna, mindig elfordítottam a tekintetemet, mert a jelenlegi A.P. Sinnett-tel – (ami ugyancsak, sőt sokkal inkább „új eredmény”, mint a megelőző A. P. S.) – kell foglalkoznom, nem az egykori emberrel. Igen; a szeretet és a gyűlölet az egyetlen halhatatlan érzések; de az élet teljes billentyűzetének hétszer hét elemű skáláján számtalan fokozata van a hangzásoknak. És mivel ez a két érzés – (vagy helyesebben fogalmazva, és megkockáztatva, hogy ismét félreértenek, mondjam azt, hogy az emberi „lélek”-nek mint egységnek két pólusa?) – alakítja az ember jövőbeli állapotát, - legyen az *Deva Chan* vagy *Avicha* -, az ilyen állapotok változatos kombinációinak is kimeríthetetlennek kell lennie. És ez elvezet minket a panaszaid, avagy vádjaid sorában a

(9)-es számúhoz. Ugyanis, ha egyszer eltávolítottad lezárt életed emlékeiből a Ratiganokat³ és a Reedeket, akik a te számodra soha nem léptek túl az ötödik princípium alsó része, valamint az ezt hordozó *Kama* határain, ugyan mi más ez, ha nem az életedre

¹ Zeneimádó. (A ford.)

² Ez valószínű elírása az *Avitchi*-nek, amit sorozatos volta miatt talán a levél lejegyzésében segédkező tanítvány vétett. (A ford.)

³ William Henry Rattigan. Bővebben róla lásd a lábjegyzetet a 195. oldalon. (A ford.)

történő „részleges visszaemlékezés”? A *legpirosabb* ceruzával jelölt sorokat is megválaszoltam. Mert aligha vitathatod azt a tényt, hogy a zene és a harmónia egy Wagner, egy Paganini, a bajor király és annyi más *igaz* művész és zenerajongó számára a legmélyebb spirituális szeretet és tisztelet tárgya? Engedelmeddel, a 9. ponttal kapcsolatban én bizony egyetlen szót sem változtatok meg.

(10) Kár, hogy az idézetedet nem kísérted személyes kommentárokkal. Nem értem, milyen tekintetben kifogásolod az „álom” szót? Persze a boldogság és a nyomorúság is csak álom; és mivel tisztán spirituális természetűek, ezért felerősödnek.

(11) Ezt már megválaszoltam.

(12a & 12b) Ha azt írtam volna – Hume úr kifogásaira válaszolva, aki (nyilvánvalóan azzal a céllal végzett statisztikai számításokat, hogy tanításainkat *földbe döngölje*), azt állította, hogy végső soron a spiritisztáknak igaza volt, és a szeánsz szobákban megmutatkozó kísértetek többsége *tényleg* "Szellem" volt – hogy "Így hát semmilyen esetben nincs mód arra, hogy öngyilkosokon és burkokon," – *továbbá balesetek olyan áldozatain kívül, akik valamilyen földi szenvedély erőteljes befolyásának kitéve halnak meg* –, bárki más megnyilvánuljon...stb stb."; akkor máris teljesen igazam lett volna, és *pukka*¹ „professzornak” bizonyulnék? Ha utólag belegondolsz, bármennyire is készségesen fogadsz el olyan tanokat, amelyek a fizikai tudományok némely alapvetően fontos állításának elejétől a végéig ellentmondanak – bele kellett volna egyezned Hume úr javaslatába, hogy szőrszálhasogatásba kezdjete holmi apró kihagyás miatt! Kedves barátom, engedd meg, hogy megjegyezzem, hogy a puszta józan észnek azt kellett volna súgnia neked, hogy aki egyik nap azt mondja: "Így hát *semmilyen esetben* stb.", és néhány nappal később tagadja, hogy valaha is kimondta volna a szót, hogy *soha* – az nemcsak, hogy nem *adeptus* de vagy agylágyulásától, vagy valami más „balesettől” kell szenvednie. „A margón azt írtam, hogy „ritkán”, de a „soha” szót nem ejtettem ki.” – ez a hivatkozás az N. II. leveled *Proof* részének² margójára utal; ezt a margó részt – vagyis, hogy egy újabb vádaskodásnak elejét vegyem, pontosítok – azt a papírdarabot, amire a témával kapcsolatos megjegyzéseimet írtam, és a *Proof* rész lapjának margójára ragasztottam – te kivágtad, és vele együtt a vers négy sorát is. Hogy miért tettél így, azt leginkább te tudhatod. De a *soha* szó erre a margóra utal.

Ám egy bűnben „bűnösnek” vallom magam. Ez a bűn az igen heves ingerültség volt Hume úr iránt, amikor megkaptam diadalmas, statisztikákkal kísért levelét; a választ, amelyre a válaszomat a neked küldött levélhez csaptam, amiben megírtam neked az anyagot, hogy Khandallawala úr levelére válaszolhass, és amelyet visszaküldtél H.P.B.-nek. Ha nem lettem

¹ A *pukka* egy az angol gyarmati India idejében használatos jelző volt. Olyan - elsősorban brit – kiváló, hozzáértő, erkölcsös és tiszteletre méltó személyekre alkalmazták, akik főleg (bár nem kizárólag) a közigazgatásban működtek. (A ford.)

² A „*Proof* részről” bővebben lásd a XIX. Levélhez tartozó fordítói bevezetőt. (A ford.)

volna ingerült, talán nem estem volna a mulasztás bűnébe. Így ez már a karmám része. Nem volt jogom ingerültnek lenni, vagy elveszíteni a türelmemet; de az ő levele, azt hiszem, a hetedik vagy nyolcadik ilyen jellegű volt, amit akkor két héten belül kaptam. És azt kell mondanom, hogy barátunk az általam valaha ismert legfurfangosabb módon tudja elméjét arra használni, hogy a legváratlanabb szofizmusokkal tépje az ember idegeit! A szigorú logikus érvelés ürügyén gonosz döféseket visz be ellenfelének – valahányszor nem talál sebezhető pontot, majd miután rajtakapják és lelepleződik, a legártatlanabb módon válaszol: „Hát a saját érdekedben tettem, és hálásnak kellene lenned! Ha adeptus lennék, mindig tudnám, hogy értette *valójában* a levelezőpartnerem, amit írt stb. stb.” Mivel „adeptus” vagyok néhány apróságban, *tényleg tudom*, hogy értette valójában; és hogy az egésznek a lényege a következő: ha elárulnánk neki filozófiánk egészét, és semmilyen *ellentmondást* nem hagynánk feloldatlanul, még az sem használna semmit. Hiszen ahogy a Hudibras-szerű rímpárral megfogalmazott észrevétel is mondja:

„Ezeknek a bolháknak más bolháik is vannak, amik őket csípi,
És ezeknek – a *saját* bolháik, és így tovább *vég nélkül*.”

– ugyanígy van az ő ellenvetéseivel és érveivel is. Magyarázzon el neki egyet az ember, és hibát fog találni a magyarázatban; elégítse ki azzal, hogy megmutatja neki, hogy az utóbbi végül mégis helytálló volt, és akkor azért fog az ellenfélre támadni, mert az túl lassan vagy túl gyorsan beszélt. Ez egy *lehetetlen* vállalkozás – és én feladom. Hadd halmozódjon addig, amíg az egész be nem roskad a saját súlya alatt. Azt mondja: „Nem csókolom meg semmilyen pápa lábát”, elfelejtve, hogy soha senki sem kérte ilyesmire; „Tudok szeretni, de nem tudok imádni” – mondja nekem. Nahát! – ő ugyan senkit és semmit nem tud szeretni, és soha nem is szeretett, csakis A. O. Hume-ot. Hogy mennyire találó lenne, ha az ember már *tényleg* felkiáltana: „Ó, Hume – ömlengés a neved!¹”, azt jól mutatja az egyik leveléből idézett következő pár sor: „Ha másért nem, már az irántad mutatott teljes odaadásáért is szeretném M.-et – és *téged mindig is szerettelek* (!). Még akkor is, amikor a legjobban összekülönbözünk – ahogy az ember mindig azok felé a legérzékenyebb, akik a legfontosabbak neki –, *még akkor is, amikor teljesen meg voltam győződve arról, hogy csak egy mitikus alak vagy, mert már akkor is vágyott a szívem rád, ahogy gyakran vonzódik egy tudottan kitalált személy iránt is*.” Hát, egy képzeletbeli szeretőjének író szentimentális Becky Sharp², sem tudná ennél jobban kifejezni az érzéseit!

Majd jövő héten válaszlok a tudományos kérdéseidre. Jelenleg nem vagyok otthon, hanem egészen közel Darjeelinghez, a lámakolostorban, ami szegény H.P.B. vágyainak tárgya. Arra gondoltam, hogy szeptember végére elmegyek innen, de Nobin fia miatt ez elég nehéznek tűnik. Valószínűleg a saját bőrömben kell majd elbeszélgetnem az Öreg

¹ Ez ismét egy szinte lefordíthatatlan szójáték. Az eredeti angol szövegben szereplő „O Hume, - gush is thy name!” gunyorosan hasonló az „O Lord, glorious is thy name!” (Ó, Uram, dicsőséges a Te neved!) felkiáltásra. (A ford.)

² Becky Sharp a „hősnője” W.M. Thackeray: A hiúság vására c. 1848-ban megjelent regényének. (A ford.)

Hölgygel is, ha M. idehozza őt. És hát vagy el kell hoznia ide, vagy örökre elveszíti őt - legalábbis ami a fizikai hármasságát illeti. És most búcsúzom, de ismét kérlek – ne ijesszettek meg a kis emberemet; egy napon még hasznosnak bizonyulhat számodra – csak ne felejtsetek el – *ő csak egy csalóka látszat*¹.

Üdvözlettel:

K. H.

XXV. Levél

További részletek a *Deva Chan*-ról. Kézhez véve 1883. febr. 02.

Ez a levél a *Deva Chan*-nal foglalkozó levelek sorának újabb tagja. Az első a XVI. Levél volt, ezt követték a témával szintén foglalkozó XX./A, /B és /C levelek. A kapott újabb kérdésekre (amiknek pontos szövege nem ismert) a Mester ebben a levelében válaszolt. (A ford.)

KÉRDÉSEKRE ADOTT VÁLASZOK

(1) Miért kellene feltételezni, hogy a *Deva Chan* egyhangú állapot csak azért, mert valaki, aki mentes a földi érzésektől, változatlan állapotban hosszú – mondhatni, korszakokon átívelő - ideig változatlanul marad? Nem egyhangú, és *nem is lehet* az. Ez ellentétes lenne minden analógiával, és ellentétes lenne a hatás-ellenhatás törvényével, amely szerint a következmények arányosak az őket létrehozó okok energiáival. Hogy világosabb legyen a dolog, nem szabad elfelejteni, hogy az oksági megnyilvánulásnak két területe van: objektív és szubjektív. Tehát a durvább energiák, amelyek az anyag nehezebb vagy sűrűbb körülményei között működnek, objektíven nyilvánulnak meg a fizikai életben, eredményük minden születés új személyiségében jelenik meg, amelyek a fejlődő Ego nagy ciklusának részei lesznek. Az erkölcsi és spirituális tevékenységek a „*Deva Chan*-ban” fejeződnek ki. Például: a rosszra való hajlamok, fizikai vonzalmak stb. – mondjuk egy filozófus esetében – eredményezhetik egy újabb filozófus, egy király, egy kereskedő, egy gazdag ínyenc vagy bármely más olyan személyiség megszületését, akinek a felépítése egyenes következménye a korábbi személyiségben uralkodó hajlamoknak. Bacon például: akit egy költő

„az emberiség legnagyobbjának, legbölcsebbjének és *legaljasabbjának*”

nevezett ² – a következő testet öltésében akár rendkívüli intellektuális képességekkel rendelkező kapzsi pénzhajhászokként is megjelenhet. De az előző Bacon erkölcsi és spirituális

¹ A „kis ember” Babaji, avagy M. Krishnamachar, egy hindu brahmin családból való ígéretes fiatalember, aki ebben az időben K.H. Mester próbatanítványa volt. A fenti feladat elvégzéséhez átengedte testét a Mester egy haladottabb tanítványának, Gwala K. Debnek. Utóbbi ekkor nem utazhatott Simlába, de ilyen módon elvégezhette a feladatát. Sajnos a „kis ember” néhány évvel ez után tanítványhoz méltatlan, súlyos etikai vétségeket követett el és próbatanítványként megbukott. (A ford.)

² Ez a versrészlet Alexander Pope: *Essay on Man* (Értekezés az Emberről) c. művéből való, és Sir Francis Bacon-ra (1561-1626) vonatkozik. (A ford.)

tulajdonságainak is meg kell találniuk egy olyan területet, ahol energiáik megnyilvánulhatnak. A *Deva Chan* ilyen terület. Ezért – minden, a természet absztrakt alapelveire irányuló intellektuális és spirituális kutatás, minden nagyszerű erkölcsi reform terve, minden isteni törekvés a *Deva Chan*-ban valósul meg, és az absztrakt entitás, amit korábban a Nagy Kancellárként ismertek, ebben a saját maga által felépített belső világban foglalja el magát egy olyan létezés közepette, amit talán nem nevezhetünk a megszokott értelmében *tudatosnak*, de legalább ez egy olyan álom, aminek élénkségét a valódi, földi élet még csak meg sem közelítheti. És ez az „álom” addig tart – amíg a karma véget nem vet neki, az erő hullámfrontja el nem éri ciklus „medencéjének” szélét, és ezzel a lény át nem kerül az okok világának következő területére. Ezt lehet ugyanabban a világban, amiben korábban volt, vagy egy másikban - attól függően, hogy hol tart az emberi fejlődés fordulójának és köreinek sorozatában.

Akkor hát – hogyan juthat eszedbe az, hogy „csak egyetlen pillanatnyi földi érzés választatik ki az örökkévalóságnak”? Teljesen igaz, hogy ez a „pillanat” az elejétől a végéig elkísér; de csak mint az egész összhangzó harmónia alaphangja, egy jellegzetes hangmagasságú, határozott hangnemenként, amely körül csoportosulnak és kialakulnak a dallam változatos és egymáshoz kapcsolódó variációi, egyetlen téma megszámlálhatatlan változatoként mindazok a törekvések, vágyak, remények, álmok, amelyek az adott „pillanattal” kapcsolatban élete során valaha is átfutottak az álmodó agyán anélkül, hogy valaha is megvalósultak volna a Földön. És ezek most teljes élénkségükben megvalósulnak számára a *Deva Chan*-ban. Anélkül, hogy valaha is gyanítaná, hogy az egész csodálatos valóság nem más, mint saját képzeletének szülötte, az általa létrehozott mentális okok következménye. Az a bizonyos pillanat, amely a legintenzívebb és legfontosabb lesz a haldokló agyának gondolataiban a megszűnés küszöbén, természetesen kihat az összes többi tőle eltérő „pillanatra” is; mégis ezek – bár kisebb jelentőségűek és kevésbé élénkek – ugyanúgy ott lesznek vele, megvan a saját tervezett szerepük a múltbeli álmok eme képzeletbeli felvonultatásában, és hozzá kell járulniuk az egész változatosságához. Nincs olyan ember a földön, akinek ne lenne valamilyen határozott hajlama, ösztönös vonzalma, még ha nem is lehet ezt uralkodó szenvedélynek mondani; nincs olyan ember a földön, bármilyen alacsony sorsú és szegény legyen is (sőt inkább éppen ezért), aki ne dédelgetne – többnyire kielégítetlen - álmokat és vágyakat. Vajon ez monotonia? Neveznéd egy ilyen téma *végtelen* variációit, amiknek alakját, színeit és határozott formáit azoktól a vágyaktól kölcsönözi emberünk, amiket élete során a legerősebbnek tapasztalt - tehát neveznéd ezt „a *Deva Chan*-i elme teljes kiüresítésének, mindenféle tudástól való megfosztásának” – látszólagosan „bizonyos értelemben *lealacsonyítónak*”? Mert akkor bizony vagy nem sikerült, ahogy mondd, megértened a tanítást, vagy én vagyok a hibás ebben. Bizonyára csúnyán leszerepeltem az átadásában, és be kell valljam, hogy képtelen vagyok leírni – a *leírhatatlant*. Ez utóbbi nehéz feladat, jó barátom. Ha egy képzett tanítvány intuitív készsége nem segíti őt a megértésben, bármilyen leírás – még a legszemléletesebb is - haszontalan. Valójában nincsenek megfelelő szavak a földi elmeállapotok, és az ilyenek hatókörén kívül esők közötti különbségek leírására; nincsenek a miénknek megfeleltethető

angol kifejezések ezekre; nincs semmi, - sőt ellenkezőleg, csak (a korai gyermekkorban elkezdett nyugati oktatásnak betudható) elkerülhetetlen előfeltételezések, és ebből eredően a tanuló elméjében téves irányba terelődő gondolatmenetek - ami segítene nekünk az ilyen teljesen új gondolatok elméjükben elültetésében! Igazad van. Nemcsak a „hétköznapi emberek” – az olvasóid –, hanem attól tartok, még az olyan idealista és magas szintű intellektussal bíró egyének, mint C. C. M. úr, sem lesznek képesek soha megérteni a maga igazi mélységében ezt az elképzelést. Talán egy napon majd a mostaninál jobban megérted a fő okait annak, miért nem állunk készen rá, hogy megosszuk a *mi* Tudásunkat európai jelöltekkel. Olvasd csak el Roden Noel úr fejtegetéseit és gyalázkodásait a *Light* magazinban! Bizony, bizony, meg kellett volna válaszolnod őket, amint azt H.P.B.-n keresztül tanácsoltam. A hallgatásod rövid diadal e jámbor, vallásos úriember számára, és egyben *dezertálásnak* tűnik szegény Massey¹ úr részéről.

„Ha valaki azon munkálkodik, hogy megtanuljon valamit a természet misztériumaiból, akkor úgy tűnik, hogy ezzel egy magasabb szintű földi létezés kialakulásának útjára lépett, mint amilyet a jelek szerint a természet szánt neki jutalomként legnemesebb cselekedeteiért.”

Talán „úgy tűnik” – de a *valóságban* nem így van. Már ha a természet *modus operandi*²-jét jól értjük. Aztán itt van a másik tévhit: „Minél több az érdem, annál hosszabb a *Deva Chan* időtartama. Ugyanakkor a *Deva Chan*-ban ... az idő múlásának minden értelme elvész: egy perc annyinak tűnik, mint ezer év ... így viszont *à quoi bon*³... stb.”

Ez a megjegyzés és a dolgok ilyen módon szemlélése ugyanúgy alkalmazható lenne az Örökkévalóságra, a Nirvánára, a *Pralaya*-ra és még sok minden másra. Mondjuk ki, hogy a lét egész rendszere, az elkülönült és a kollektív létezés, az objektív és szubjektív természet mind ostoba, céltalan dolgok, gigantikus szemfényvesztései a Természetnek; ami azon túl, hogy kevés rokonszenvre talál a nyugati filozófiában, még a legjobb „laikus tanítvány” kíméletlen rosszsallását is kiváltja. *À quoi bon*, kérdezhetnénk mi is ez esetben, hiszen tanaink hirdetése állandó sziszifuszi munka, úszás *adversum flumen*⁴? Miért kellene akkor a Nyugatnak annyira igyekeznie, hogy bármit is tanuljon Kelettől, hiszen nyilvánvalóan képtelen befogadni azt, ami soha nem lesz képes megfelelni különleges esztétikai elvárásokból eredő feltételeinek. Szomorú kilátások ezek számunkra, mivel *még te sem* tudod befogadni filozófiánkat teljes mélységében, de még a „túlvilág” fenséges és végtelen horizontjainak egy kis szeletét – a *Deva Chan* – eszméjét sem tudod első próbálkozásra felfogni. Nem akarlak elkedvetleníteni. Csak szeretném ráirányítani figyelmedet az óriási nehézségekre, amelyekkel minden kísérletünk során szembesülünk, amikor megpróbáljuk elmagyarázni metafizikánkat nyugati elméknek, legyenek azok akár a legintelligensebbek közül valók is. Sajnos, barátom, úgy tűnik,

¹ C. C. Massey-ről lásd a 36. oldali lábjegyzetet. (A ford.)

² *Modus operandi* (latin) jelentése: működési mód. (A ford.)

³ *À qui bon?* (latin) jelentése: mi értelme, mi haszna? (A ford.)

⁴ *Adversum flumen* (latin) jelentése: árral szemben, ellenáramban. (A ford.)

te éppoly képtelen vagy magadévá tenni gondolkodásmódunkat, mint megemészteni az ételeinket, vagy élvezni a zenénket!

Nem; nincsenek órák vagy időmérők a *Deva Chan*-ban, nagyra becsült tanítványom, bár az egész Kozmosz bizonyos értelemben egy gigantikus kronométer. Mi, halandók – *ici bas même*¹ – sem sokat törődünk az *idővel* (már ha egyáltalán észleljük múlását) a gyönyörűség és boldogság időszakában, sőt ezeket mindig túl rövidnek találjuk; de ez a tény a legkevésbé sem akadályoz minket abban, hogy mégis kiélvezzük ezt a boldogságot – amikor tényleg részünk van benne. Gondoltál már arra a csekély eshetőségre, hogy a "devacsáni" számára talán azért szűnik meg "az idő múlásának minden érzete", mert boldogság-pohara csordultig van; és hogy ez olyasmi, amit a magukat *Avitchi*-ben találók nem tapasztalnak, bár a „devacsánihoz” hasonlóan az *Avitchi* lakójának sincs fogalma az időről – pontosabban a földi értelemben vett időtartamokról? Ezzel kapcsolatban arra is emlékeztethetlek, hogy az *idő olyasmi, amit teljes egészében mi magunk teremtünk*; hogy az intenzív gyötrellem egyetlen rövid másodperce, még itt a Földön is, az egyik ember számára örökkévalóságnak tűnhet, miközben egy másik, szerencsésebb ember számára órák, napok, sőt néha egész évek is egyetlen rövid pillanatnak tűnhetnek; és hogy végül a Földön élő összes érző és tudatos lény közül az ember az egyetlen állat, amelynek bármilyen módon fogalma van az időről, bár ez sem boldogabbá, sem bölcsőbbé nem teszi. Hogyan magyarázhatnám el akkor azt, amit lehetetlen *érezni*, hiszen úgy tűnik, képtelen vagy felfogni? A véges hasonlatok nem alkalmasak az absztrakt és a végtelen kifejezésére; és az objektív soha nem tükrözheti vissza a szubjektívet. Ahhoz, hogy felfogd a *Deva Chan*-ban tapasztalható boldogságot vagy az *Avitchi*-ben átélt kínokat, beléd kell, hogy ivódjanak, át kell, hogy itassanak ezek az eszmék – ahogy minket is. A nyugati kritikai idealizmusnak (ahogy azt Roden Noel úr támadásai is mutatják) még meg kell tanulnia különbséget tenni az érzékeken túl létező dolgok *valósága* és az e valóságról alkotott leegyszerűsített elképzeléseinek halovány szubjektivitása között. Az *idő* nem predikátum jellegű fogalom, ezért se nem bizonyítható, se nem elemezhető a szokásos filozófiai módszerekkel. És hacsak nem tanuljuk meg ellensúlyozni annak a módszernek a negatív eredményeit, amely szerint következtetéseinket az úgynevezett „tisza ész rendszere” tanításainak megfelelően vonjuk le, továbbá, hogy különbséget tegyünk az érzékelhető tárgyakról alkotott ismereteink anyaga és formája között, soha nem juthatunk helyes, határozott következtetésekre. A szóban forgó eset, és ahogyan azt a te (nagyon természetes módon) téves felfogásoddal szemben megvédtem, jól bizonyítja ennek a „tisza (materialista) ész rendszerének” felszínességét, sőt tévedését. A tér és az idő – ahogy Kant állítja – talán nem az észleléseink terméke, hanem azok szabályozója, de csak akkor, ha földi észleléseinkről van szó, nem pedig a *Deva Chan*-beliekről. Ott nem lelhetők fel a „tér és idő” önkényesen megalkotott ideái, így nem is befolyásolják a „devacsáni” tér- és idő érzékelését a maga által észlelt tárgyakról; Ennek épp az ellenkezője igaz, mert azt látjuk, hogy maga a „devacsáni” az, aki kizárólagosan maga teremti mindkettőt, de ugyanakkor meg is semmisíti őket. Így az

¹ *Ici bas même* (francia) jelentése: még idelent (a Földön) is. (A ford.)

úgynevezett „halál utáni állapotokat” soha nem lehet helyesen megítélni a szokásos gondolkodási módszerekkel, mivel utóbbiak csak a végső *okok* és célok világában működhetnek. És ez a szokásos gondolkodás aligha lehet az, aminek Kant szerint tekintenünk kellene - az ember legmagasabb rendű spirituális ereje, az Akarat. (Mellesleg ez a szokásos gondolkodás nála az egyik lapon az értelmet, a következőn pedig az - akaratot jelenti). A fentieket nem egy (talán túlságosan elnyújtott) vita kedvéért rángattuk elő (ahogy gondolhatnád), hanem egy jövőbeli beszélgetésre tekintettel - majd „otthon”, ahogy említetted - Kant és Platón olyan tanítványaival és tisztelőivel, akikkel találkoznod kell.

Most még világosabban fogalmazva elmondom a következőket, és nem az én hibám lesz, ha még mindig nem értitek meg teljes jelentését. Ahogy a fizikai létezésnek halmozódik az energiája a csecsemőkortól a csúcspontig, majd ettől kezdve fokozatosan csökken az aggkori leépülésig és a halálig, úgy a *Deva Chan* álméletét is ennek megfelelően éljük meg. Ezért igazad van, amikor azt mondd, hogy a "Lélek" soha nem ébredhet rá a hibájára, és tényleg "a természet által becsapottnak" tekintheti magát – annál is inkább, mivel szigorúan véve az egész emberi élet és annak oly nagyra tartott valóságai sem többek, mint ilyen "becsapások". De tévedsz, amikor a nyugati olvasók oldalára állsz, osztózva így előítéleteikben és előfeltevéseikben (és egyetlen ázsiai sem fog egyetérteni veled ebben a kérdésben), amikor hozzátesszed, hogy "egyfajta *valószínűtlenség* érzése lengi körül az egész ügyet, ami fájdalmas az elmének", mivel ugyanakkor te vagy az első is, aki úgy érzi, hogy ez kétségtelenül sokkal inkább a *Deva Chan*-beli létezés "természete tökéletlen megértésének" tudható be – semmint a rendszerünkben lévő bármilyen hibának. Ezért - utasítottam egy tanítványt, hogy cikkedhez csatoltan közöljön részleteket ebből a levélből, és további magyarázatokat is. Ezek célja, hogy kijavítsák az olvasóban kialakult téves elképzeléseket, és amennyire csak lehetséges, megszüntessék azt a fájdalmas benyomást, amelyet ez a te vallomásod biztosan ébreszteni fog benne. Az egész bekezdés veszélyes. Nem érzem jogosnak, hogy kihúzassam, mivel nyilvánvalóan a te valódi érzéseidet fejezi ki, bár – bocsáss meg, hogy ezt mondom – eléggé ügyetlenül próbálja mentgetni a rendszert (szerinted) *gyenge* pontjainak megkísérelt védelmével. De nem a rendszerrel van baj, hidd el. A természet nem csapja be jobban a „*devacsánit*”, mint az élő, fizikai embert. A természet sokkal több valódi *boldogságot* és gyönyörűséget biztosít számára *ott*, mint *itt*, ahol a rossz dolgok és a véletlen összes körülményei ellene hatnak. Mert az ember veleszületett tehetetlensége – hiszen olyan, mint egy szalmaszál, melyet a könyörtelen szél ide-oda fúj – teljesen ellehetetleníti a tiszta boldogságot ezen a földön, legyenek akármilyenek is az esélyei és körülményei. Ha ezt az életet inkább csúnya, szörnyű rémálomnak nevezed, igazad lesz. A *Deva Chan*-beli létet "álomnak" nevezni bármilyen más, mint hagyományos értelemben (mivel az „álom” a mi félrevezető elnevezésekkel teli nyelvünkben végre jól fejezi ki lényegét) annyit tesz, mint örökre lemondani az ezoterikus tanítások - az igazság egyetlen letéteményese - megismeréséről. Hadd próbáljak meg hát még egyszer elmagyarázni nektek néhányat a *Deva Chan* és az *Avitchi* számos állapota közül.

Ahogy a tényleges földi életben látjuk, úgy van az Ego számára a *Deva Chan*-ban is – a pszichikus élet első rezdülése, az életciklus delének elérése, erőinek fokozatos kimerülése, amely lassan félig öntudatlan állapotba megy át, időnkénti emlékezetvesztés és letargia, majd teljes emlékezetvesztés és végül – nem halál, hanem születés. Megszületés egy másik személyiségben, és a cselekvés folytatása, amely naponta új okok sokaságát teremti meg. Ezeket egy újabb *Deva Chan*-szakaszban kell feldolgozni, és aztán egy újabb fizikai születés következik, új személyiségként. Azt, hogy milyen lesz az Ego élete a *Deva Chan*-ban és a *Földön*, minden esetben a karma határozza meg. És ezt a fárasztó kört születésről születésre állandóan végig kell járni, amíg az emberi lény el nem éri a hetedik kör végét, vagy – már korábban el nem éri egy *Arhat*, majd ezt követően egy Buddha bölcsességét, így egy-két Körre felmentést és lehetőséget kapva – hiszen megtanulta, hogyan törjön ki az ördögi körből – hogy ebben a ciklusban belépjen a *Paranirvánába*.

De tegyük fel, hogy nem egy Baconról, Goethéről, egy Shelley-ről, vagy egy Howardról van szó, hanem valami átlagos személyről, egy színtelen de makulátlan személyiségről, aki soha nem hatolt be annyira a világba, hogy éreztesse magát - akkor mi van? Egyszerűen az, hogy emberünk *Deva Chan*-i állapota ugyanolyan színtelen és gyenge lesz, mint a személyisége volt. Hogy is lehetne másképp, hiszen az ok és az okozat egyenlő erejű. De tegyük fel, hogy a gonoszság, érzékiség, becsvágy, kapzsiság, büszkeség, megtévesztés stb. szörnyetegéről beszélünk: ám mondjuk, hogy benne ezzel együtt is akad egy – vagy talán több - csírája valami jobbnak, egy istenibb természet felvillanásainak – ő hová menjen? Az említett parázs, amely egy rakás mocsok alatt izzik, mindazonáltal ellensúlyozza a nyolcadik szféra vonzását, ahová csak abszolút érdemtelenek, a „természet kudarcai” sodródhatnak; amiket teljesen újra kell hasznosítani, mert isteni monadjuk már életük során elszakadt az ötödik princípiumuktól (akár az épp befejeződött, akár több korábbi születéssel előbb, mivel ilyen esetek is szerepelnek feljegyzéseinkben), és akik ettől kezdve lélek nélküli¹ emberi lényekként éltek. Az ilyen személyek, akiket elhagy hatodik princípiumuk (és így a hetedik princípium is, hiszen elvesztette *vahan*-ját (vagyis hordozóját), ezért már nem létezhet függetlenül), ötödik princípiumuk, avagy állati Lelkük természetesen a „fenéktelen gödörbe” süllyed. Ez talán még világosabbá teszi Eliphas Levi utalásait, ha újra átolvassátok, amit ő mond, majd mellé a margón az én megjegyzéseimet (lásd Theosophist, 1881. októberi számában a „Halál” című cikket), és elgondolkodtok az ott használt szavakon; például *henyék* stb. Nos, az előző példában felhozott Lény tehát minden elvetemültségével együtt nem kerülhet a nyolcadik szférába – mivel gonoszsága ehhez túl *spirituális*, *kifinomult* természetű. Ő egy *szörnyeteg* – nem pusztán egy *lélektelen*, elállatiasodott ember. Nem szabad egyszerűen *megsemmisíteni*, hanem meg kell büntetni; mert a megsemmisülés, azaz a teljes emlékezetvesztés, és az a tény, hogy kioltják a tudatos létezését, önmagában nem jelent számára *valódi* büntetést, hiszen ahogy Voltaire

¹ Lásd az *Isis Unveiled* 2. kötetének 368-369 oldalát, ahol a *Lélek* szó természetesen „spirituális” lélekre utal. Ez, ha egyszer elválik egy személytől, azzal kiváltja az ötödik princípiumának (az Állati Léleknek) nyolcadik szférába süllyedését. (Szerk.)

fogalmazott: „*le néant ne laisse pas d'avoir du bon*”¹. Itt nem egy vékonyka gyertya holmi szellő által elfújható lángjáról beszélünk, hanem erős, határozott ártó energiákról, amiket a körülmények tápláltak és fejlesztettek ki, és e körülmények közül néhány akár kívül is eshetett szörnyetegünk befolyásának körén.

Kell lennie az ilyen természetű emberek számára egy, a *Deva Chan*-nak megfelelő állapotnak, és ez az *Avitchi*-ben – a *Deva Chan* tökéletes antitézisében – található meg. Ezeket a nyugati kultúra a pokol és a mennyország képzetévé alacsonyította le, és az előbbiről te teljesen megfélekedtél a te „*Fragment*”-edben². Ne feledd: „Ahhoz, hogy halhatatlanná váljon Istenben, az embernek Istennel kell azonosítania magát; ha a gonoszban akar halhatatlanná válni, akkor a Sátánnal.”³ Az olyan kifejezések valódi értékével kapcsolatos téves elképzelések, mint a „Szellem”, a „Lélek”, az „individualitás”, a „személyiség” és (különösen) a „halhatatlanság” – C.C.M. és Roden Noel urakon túl is szócsatákat váltanak ki számos idealista vitatkozó között. Hogy kiegészítsd a *Fragment*-edet – annak kockáztatása nélkül, hogy ismét magadra vonnád az utóbbi tisztelt úriember kritikájának gyilkos tüzét – szükségesnek találtam a *Deva Chan*-t kiegészíteni az *Avitchi*-vel, mint annak ellentétpárjával, ugyanazokat a törvényeket alkalmazva erre is, mint az előbbire. Engedelmeddel ezt a *Függelékben* teszem meg.

Miután kellőképpen elmagyaráztam a helyzetet, most közvetlenül válaszolhatok az (1) jelű kérdéssre. Igen, kétségtelenül van „változás az elfoglaltságokban”, sőt folyamatos a változás a *Deva Chan*-ban is, ugyanúgy – még sokkal inkább –, mint bármely férfi vagy nő életében, aki történetesen *egész életét* egyetlen elfoglaltságnak szenteli, bármi legyen is az; azzal a különbséggel, hogy a *devacsáni* számára ez a bizonyos elfoglaltság mindig kellemes, és életét elragadtatással tölti el. De változásnak kell lennie, mert az álomszerű élet nem más, mint a beteljesülés, a fizikai lét fájáról álmaink és reményeink pillanataiban lehulló pszichikai csírák learatásának ideje, a boldogság és a gyönyörűség képzeletbeli képei, amelyek a társadalom kemény, kíméletlen talajában elfojtódnak, míg a *Deva Chan* rózsás hajnalában kivirágoznak, és örökké termékeny égboltja alatt beérnek. Ott *nincsenek kudarcok*, *nincsenek csalódások*! Ha úgy is lenne - ahogy felvetetted -, hogy ha az ember egész életében csak egyetlen ideális boldogság- és élménypillanatot tapasztal meg, akkor is, ha létezik a *Deva Chan*, az nem lehetne - ahogy te tévesen feltételezed -, annak az „egyetlen pillanatnak” a határozatlan idejű meghosszabbítása, hanem az abból következő fejlemények, a különféle események és incidensek végeláthatatlan sokasága, amelyek mind ebből az „egyetlen pillanatból” fakadnak és azon alapulnak; röviden, mindaz, ami az „álmodó” képzetében felmerülhet. Az az élet hárfáján megpendített egyetlen hang, amint mondtam már, csupán a lény szubjektív

¹ Idézet Voltaire egyik 1769-ben írt, híressé vált leveléből. Jelentése kb.: „az üresség valójában tele van szép dolgokkal”. (A ford.)

² Ez utalás a „*Fragments of Occult Truth*” címen a *The Theosophist*-ban időről időre megjelent cikkek sorozatának egy tagjára. A cikkeket a kapott Mester levelek tanításai alapján eredetileg Hume úr írta, de e levél írásának idején ezt már Sinnett úr végezte. (A ford.)

³ Idézet Eliphas Levi cikkéből. Bővebben lásd a 143. oldal lábjegyzetét. (A ford.)

létállapotának alaphangját adná meg, ami aztán a pszichikus képzelet hatása alatt számtalan harmonikus hangot és félhangot eredményez. Ott minden megvalósulatlan remény, vágy, álom teljes mértékben valósággá alakul - az objektív világ *álmai* a szubjektív létezés *valóságává* válnak. Ott, a *Maya* függőnye mögött, az annak köd-alakjain és megtévesztő látszatain átlátó adeptus megfejtette a nagy Titkot, mert megtanulta, hogyan hatoljon be ilyen mélyen a lét szent Titkaiba.

Semmi kétség, hogy a kérdésemet, miszerint vajon tapasztaltál-e monotóniát életed legboldogabb pillanatában, teljesen félreértelmezted. Ez a levél tehát megérdemelt bűnhődés a lustaságomért, hogy nem adtam kellően alapos magyarázatot.

(2) Milyen ciklusra gondolsz?

A "kisebb ciklus" természetesen a hetedik *Kör* befejezésével zárul, ahogyan abban megállapodtunk és elmagyaráztam. Ezen kívül a hét kör mindegyikének végén egy kevésbé "teljes" visszaemlékezés játszódik le; ez csak a *Deva Chan*-beli élményekre vonatkozik, amelyek a számos születést eredményező Körben minden földi élet után lezajlanak. De az összes - (földi és *Deva Chan*-beli) élet teljes felidézése – röviden: *mindentudás* - csak a teljes, hét Körből álló nagy ciklus végén, a *Nirvana* "küszöbén" jön el, ami egy határozatlan időszakot jelent. (Kivéve, ha valaki már korábban *Bodhiszátva*-vá vagy *Arhat*-tá vált.) Természetesen egy hetedik körös embernek, aki az utolsó faj és forduló kezdetén befejezi földi vándorútját, tovább kell várakoznia ezen a küszöbön, mint annak, aki utolsóként távozik a hetedik Körben. Ez a kisebb *Pralaya* és a *Nirvana* közötti – vagy inkább a *Pralaya előtti* – Kiválasztotti *Élet* az igazi *Nagy Jutalom*, a legnagyobb dolog, mivel ez az Egót (aki talán soha nem is volt adeptus, hanem egyszerűen csak létezéseinek *legtöbbjében* egy érdemdús, erkölcsös ember) gyakorlatilag Istenné, egy tudatos, mindentudó lényé teszi, aki így korszakokon és örökkévalóságokon át jelöltje lesz – a *Dhyan Chohan*-i létnek. ...

De elég – már megint felfedem a beavatás misztériumait. De mi köze a *Nirvánának* az objektív létezés emlékeihez? Hiszen ez egy még magasabb rendű tudatállapot, amelyben minden, objektív léttel kapcsolatos emlék feledésbe merül. Ez a teljes Nyugalom és a *Parabrahm*-mal egybeolvadás állapota – vagyis maga *Parabrahm*. Milyen elszomorító, hogy Nyugat ennyire tudatlan filozófiai igazságainkat illetően, és hogy még legnagyobb elméitek is képtelenek rá, hogy megragadják e tanítások igazi szellemét. Mit tegyünk – mit tehetünk!

(3) Te a *Deva Chan*-ban létező entitások közötti érintkezést feltételezel, pedig ez csak a fizikai létezés kölcsönös kapcsolatainak esetében van meg. Két egymással szimpatizáló lélek mindegyike feldolgozza a saját *Deva Chan*-i érzeteit úgy, hogy a másikat ennek szubjektív részesévé teszi, de tényleges, kölcsönös érintkezés tekintetében mégis mindegyik elkülönül a másiktól. Hiszen milyen baráti kapcsolat is létezhetne két szubjektív entitás között, amelyek még annyira sem anyagi jellegűek, mint az éterikus árny-test - a *Mayavi rupa*?

(4) A *Deva Chan* nem valami hely, hanem egy állapot. A *Rupa Loka*, az *Arupa-Loka* és a *Kama-Loka* a felfelé törekvő spiritualitás azon három szférája, amelyekben a szubjektív entitások különböző csoportjai megtelepednek, ami számukra vonzó. A *Kama-Loka*-ban (ami egy félíg-meddig fizikai szféra) lakoznak a burkok, a balesetek és erőszak áldozatai és az öngyilkosok; ez a szféra számtalan régióra és alrégióra oszlik, az előbbieket haláluk órájában megélt mentális állapotának megfelelően. Ez a spiritiszták dicsőséges „mennyei országa”, akiknek ezzel kapcsolatos elképzelése még a legjobb tisztánlátóik vízióit is korlátok közé szorítja. Pedig a látásuk tökéletlen és megtévesztő is, mivel nincs meg a szükséges képzettségük, és nem vezeti őket az *Alaya Vinyána* (rejtett tudás). Ki tud bármit is Nyugaton az igazi *Sahalo Kadhalu*¹-ről, a titokzatos *Chiliocosm*²-ről, vagy arról a sok régióról, amelyek közül csak hármat, a *Trihuvana*-t (három világot) adhatunk ki a külvilágnak - nevezetesen: *Kama*-, *Rupa*- és *Arupa-Loka*-kat. Mégis, nézd a szomorúságot, amelyet már csak ennek a háromnak az említése is a keltett a nyugati elmékben! Lapozd fel a *Light* magazin január 6-i számát!

Csak olvasd el, mit ír barátod (M. A. Oxon), amikor értesíti olvasóinak világát, hogy a „titkos tanításból” kirajzolódó elképzelésed szerint „senkit még a legádázabb ellensége sem ítélné súlyosabb büntetésre”, mint amelyet ez az általa eléjük tárt „rejtelmes ismeretlen” jelent. Az ilyen keserű kritikák aligha fognak segíteni, hogy többet felfedjünk tudásunkból, vagy abban, hogy az „ismeretlent” *ismertebbé* tegyék. Nehéz örömet találni a nyilvánosságban, ha a közvélemény egyik befolyásos formálója (Roden Noel) néhány oldallal odébb azt írja, hogy a teozófusok „szimulált” tudatossággal ruházzák fel a burkokat. Íme egy példa, mekkora különbséget jelen egyetlen szó. Ha „szimulált” helyett az „asszimilált” szót használta volna, akkor ez a valós gondolat közvetítője lehetne, t.i. hogy a burok tudatát a médiumtól és a jelenlévő élő személyektől kölcsönözi - míg ebben a formában...! De persze nem európai kritikusaink szavai, hanem a tanok ázsiai hirdetőinek magyarázatai tűnnek „abszolút proteuszinak”³ a maguk végeláthatatlan változatosságában”. Ennek az embernek válaszolni kell és helyre kell őt tenni, vagy neked, vagy Massey úrnak. Dehát sajnos az utóbbi korlátozott tudással bír, te pedig – több, mint „kényelmetlenül” érzed magad a *Deva Chan*-ról alkotott felfogásunkkal kapcsolatban! De lépünk tovább – mondhatni a *Kama Loká*-ból a nagy *Chiliocosm*-ba...

Miután magukhoz tértek halált követő kábulatukból, az újonnan felébredt „Lelkek” (a burkok kivételével) vonzalmaiknak megfelelően a *Deva Chan*-ban, vagy az *Avitchi*-ban találják magukat. És e két állapot mindegyike végtelenül sok további al-állapotra bomlik – ezek spirituális értelemben egyre magasabb rendű fokozatai a neveiket azokról a lokákról kapták, amelyekben bekövetkeznek. Például: egy devacsáni érzései, észlelései és képzei a *Rupa*-

¹ *Sahaloka-dhātu* (szanszkrit): egy olyan világ, amit emberek laknak – a Föld. (A ford.)

² A *Chiliocosm* egy buddhista kifejezés, többféle jelentéssel. Itt (és talán többnyire) a Tejútrendszerre utal. (A ford.)

³ Poszeidón fia, Proteusz isten jövőmondó és alakváltó képességéről volt híres a görög pantheonban. Képes volt megjósolni a jövőt, de csak annak, aki őt valódi formájában „csípte el”. Különböző mindig más formába vagy természeti jelenségbe alakult át. (A ford.)

Loka-ban természetesen kevésbé szubjektív természetűek lesznek, mint az *Arupa-Loka*-ban lennének. Emellett a két esetben a szubjektum-entitás számára a *Deva Chan*-beli élmények megjelenése is eltérő lesz nemcsak forma, szín és az őket alkotó szubsztancia, hanem az élmények átalakító, formáló képessége tekintetében is. De még egy monád *Deva Chan*-beli állapotában, az *Arupa-Loka*-ban (a hét állapot közül az utolsóban) átélt legmagasabb élményei sem hasonlíthatók össze a tökéletesen szubjektív, tiszta spiritualitás állapotával, amelyből a monád kivált, hogy "alászálljon az anyagba", és amelybe a nagy ciklus befejeztével vissza kell térnie. Maga a *Nirvana* sem hasonlítható össze a *Para Nirvana*-val.

(5) A tudat felélesztése csak az „Előkészületi állapot” után, a *Deva Chan* kapuja előtt a *Kama-Loka*-ban folytatott küzdelem után kezdődik. Kérlek, olvasd át a „Híres Ellentmondások” című leveledhez írt válaszaimat¹.

(6) Mivel a földi boldogság egyetlen pillanatának a *Deva Chan*-ban határozatlan ideig tartó meghosszabbítására vonatkozó következtetéseid indokolatlanok voltak, a kérdésed utolsó bekezdésében írtakkal nem kell foglalkoznom. A *Deva Chan*-ban való tartózkodás ideje arányos a földi életben ki nem teljesedett pszichés késztetésekkel. Így azokat a személyeket, akik túlnyomórészt anyagi dolgok iránt vonzódtak, a *Tanha*² ereje hamarabb visszahúzza az újjászületésbe. Ahogy londoni ellenfelünk³ helyesen megjegyzi: ezek a (metafizikai) témák csak részben szolgálják a megértést. A spirituálisan magasabb rendű léthez tartozó, fejlettebb képességnek látnia kell, és ezt tényleg lehetetlen pusztán szavakkal megértetni egy emberrel. Spirituális szemmel kell látni, *Dharmakaya*⁴-füllel hallani, *Ashtája-vijnana* (spirituális „Én”) érzékekkel érezni, mielőtt bárki teljes egészében megérthetné ezt a tant; különben csak fokozhatja „kényelmetlen” érzéseit, és csak igen keveset adhat hozzá tudásához.

(7) A „természet által biztosított jutalom az átfogóan és alapvetően jóindulatú embereknek”, - azoknak, akik nem egy bizonyos személyre vagy területre koncentrálták vonzalmukat - az, hogy (ha spirituális értelemben tiszták voltak) sokkal gyorsabban átjutnak a *Kama*- és *Rupa Loka*-kon a *Tribuvana* magasabb szférájába, mivel ez az állapot az, amelyben az absztrakt eszmék megfogalmazása és az általános elvek foglalkoztatják lakóik gondolatait. A személyiség a korlátozás szinonimája, és minél szűkebb területre korlátozódnak az ember eszméi, annál inkább ragaszkodik a lét alsóbb szféráihoz, annál tovább időzik az önző társadalmi

¹ Lásd a XXIV./B Levelet.

² A Buddhizmusban alkalmazott kifejezés, jelentése kb.: (érzékelésekkel teli) élet utáni vágy, életszomj, és ragaszkodás a földi élethez. (A ford.)

³ Vagyis Roden Noel. (A ford.)

⁴ A *Dharmakaya* állapot nagyon leegyszerűsítve talán „megdicsőült spirituális lét”-et, „boldogság köntöst” jelent. Azt mondják, hogy az ötödik beavatáskor az adeptus által választható 7 további út között ez a *Trykayas*-nak nevezett hármasság egyike, mégpedig a leginkább spirituális, a *Nirvana*-hoz legközelebb vivő (magára ölthető köntösök) egyike. (A másik kettő: *Nirmanakaya* és *Shambhogakaya*.) Más megközelítésben ebben a tudatállapotban az ember a buddhi sík legmagasabb alsíkján tudatos. Ritka alkalmakkor egy magasan képzett jogi vagy beavatott jóga-transz állapotban (szamadhi) rövid időre megtapasztalhatja ezt a tudatállapotot. De ha valaki teljesen átadja magát neki, minden kapcsolata megszakad az alsóbb világokkal, és (szabály szerint) többé nem térhet azokba vissza. (A ford.)

érintkezésekhez tartozó síkon. Egy lény társadalmi státusza természetesen a karma eredménye, hiszen az a törvény, hogy „a hasonló hasonlót vonz”. Az újra tudatossá váló lényt magával ragadja a „előkészület sodrása”, amelynek során az előző születésből származó uralkodó vonzalmakat ismét magába olvasztja. Így valaki, aki földművesként halt meg, királyként születhet újjá, és a halott uralkodó legközelebb talán egy kuli sátrában láthatja meg a napvilágot. A vonzásoknak ez a törvénye ezernyi „rossz helyre születésben” nyilvánul meg, miközben nem is lehetne ennél égbekiáltóbb módon téves ez az elnevezés. Ha majd legalább annyit megértesz, hogy a *skandha*¹-k a korlátok közé szorított létezés elemei, akkor fogod megérteni a *Deva Chan* egyik feltételét is, amely most olyannyira elfogadhatatlan kilátást jelent számodra. És a következtetéseid (t.i. hogy a felsőbb osztályok jóléte és kellemes élete a jobb karmájuknak köszönhető) általánosságban véve sem teljesen helyesek. Van egyfajta eudoemonisztikus² felhangjuk, ami aligha egyeztethető össze a karmikus törvénnyel, mivel az ilyen „jólét és kellemes élet” többnyire inkább egy újabb adag és súlyos karma okozójának tekinthető, mint az utóbbi következményének. Még „általános szabályként” is azt mondhatjuk, a szegénység és az alávetett élethelyzet kevesebb nyomorúságot eredményez, mint a gazdagság és az előkelő származás - de erről majd később. Válaszaim már megint egy kötet formáját kezdik öltetni, nem pedig egy rendes levélét. „Új könyvet írni, vagy cikket a *Theosophist*-nak?” Nos, nem gondolod, hogy (mivel arra törekszel, hogy nemcsak a *legtöbbséket*, hanem a *legfogékonyabb* elméket is elérd) jobb lenne, ha az előbbit is megírnád az utóbbi mellett? Az *Esoteric Buddhism*³-ban – ami egyébként kiváló cím – megírhatnál olyan gondolatokat, amelyek folytatásai vagy kiegészítései lennének a *Theosophist*-ban megjelenteknek, tehát egy rendszerezett, átgondolt kifejtését mindannak, ami a *Theosophist*-ban kiragadott részletekként a *Fragments*-ekben megjelent és ezután fog megjelenni. Nagyon szeretném – M. miatt is –, hogy a *Theosophist* a lehető legnagyobb sikert érje el; hogy Angliában jobban ismerjék, mint most. Új könyved a nyugati közönség legműveltebb, gondolkodó részének figyelmét – szinte biztosan – ráirányítja (például) az „*Esoteric Buddhism*” társ-orgánumára –, ami nagy hasznára válna annak, és mindkettő kölcsönösen segíthetné egymást. Ne kerülje el a figyelmedet Lillie „*Buddha and Early Buddhism*”⁴ című műve, amikor a könyved írod. Tévedéseinek, megalapozatlan feltételezéseinek, a tények, sőt szanszkrit és páli szavak eltorzításának sokaságával együtt ez a sznobizmussal átitatott kötet mégiscsak nagy sikert aratott a spiritiszták, sőt még a misztikus hajlamú keresztények körében is. Felkérem majd Subba Row⁵-t vagy H.P.B.-t, hogy írjanak egy rövid értékelést róla, és magam is adok nekik jegyzeteket ehhez, de erről majd egy későbbi levélben. Bőséges anyag áll rendelkezésedre a megjegyzéseim és írásaim alapján. Csak néhányat fejtettél ki a sok téma közül, amelyeket eddig érintettem, és további levelek sorával elmagyaráztam és újra magyaráztam – ahogy

¹ A *skandha*-król bővebben lásd a XVI. Levél erről szóló bekezdését a 124. oldalon. (A ford.)

² Egy sajátos etikai tan, mely szerint az erkölcsös tettek valódi értéke pusztán boldogság-teremtő képességükkel mérhető. (A ford.)

³ Sinnett úr végül valóban ezen a címen adta ki híressé vált, a Mesterek levelei alapján megírt könyvét. (A ford.)

⁴ Arthur Lillie: *Buddha and Early Buddhism* (Buddha és a korai buddhizmus). A könyv Írója katona volt a brit hadseregben, és később buddhista lett. Könyve elég rossz fogadtatásban részesült a terület szakértőitől. (A ford.)

⁵ T. Subba Row-ról lásd a lábjegyzetet a 86. oldalon. (A ford.)

most is teszem. Ezekből akárhány új cikket és *Fragments*-et megírhatnál a magazin számára, és még mindig elég – sőt még annál is több – maradna a könyvhöz is. A maradékkal pedig később egy harmadik kötetben lehetne tovább folytatni a sort. Hasznos lenne majd ezt a tervet mindig szem előtt tartani.

A Darjeelinggel kapcsolatos „vad terved”, jó barátom, szubjektív szempontból nem *vad*, hanem egyszerűen kivitelezhetetlen. Még nem jött el az ideje. De energiáid lassan, de biztosan a személyes érintkezés irányába sodornak. Nem mondanám, hogy annyira vágyom rá, mint te, mivel szinte minden nap látlak, ezért alig érdekel a személyes érintkezés; de a te érdekedben, *ha* tehetném, siettetném ezt a beszélgetést. Csak hát....? Addig is légy boldog, és tudd, hogy az elmúlt két évben több igazi jót tettél a tiéiddel, mint sok korábbi évben. És – magaddal is.

Egészen biztos vagyok benne, hogy nem rokonszenvezel azzal az önző érzéssel, amely a londoni Társulatot arra készteti, hogy még azt a kis – évi néhány guineát – kitevő pénzügyi támogatást is megtagadja az Anya Társulattól. A tagok közül ki gondolna arra, hogy visszautasítsa, vagy megpróbálja elkerülni a díjfizetést bármely más társaságnak, klubnak vagy tudományos egyesületnek, amelyhez történetesen tartozik? Hacsak nem az ilyen közöny és önzés teszi lehetővé számukra, hogy kezdettől fogva tétlenül és nyugodtan álljanak, látva ahogy a két indiai odaadja az utolsó rúpiáját (sőt Upasika még az ékszereit is eladja – a Társulat megsegítésére) – miközben sok brit tag sokkal jobban megengedhetné magának a szükséges áldozatot, mint ők. Olcott úr nővére ténylegesen éhezik Amerikában, és a szegény ember, bár annyira szereti őket, mégsem habozott volna 100 rúpiáját a Társulat, vagy pontosabban a *Theosophist* Alapja javára befizetni ahelyett, hogy ezzel segítette volna hat kisgyermeket nevelő nővérét - ha H.P.B. nem ragaszkodott volna ehhez, és M. nem adott volna egy kisebb összeget helyette.

Azonban megmondtam Olcott úrnak, hogy küldje el számodra a szükséges hivatalos felhatalmazást a díjak begyűjtésére, vagy bármilyen más, általad legjobbnak ítélt üzleti megállapodás megkötésére Londonban. De ne feledd, nagyra becsült testvérem, hogy ha a 20-30 rúpiás fizetésért dolgozó szegény hindu hivatalnokoktól elvárják, hogy ugyanekkora díjjal segítsenek a Társulat költségeinek fedezésében, akkor égbekiáltó igazságtalanság teljesen mentesíteni ettől a sokkal tehetősebb londoni tagokat. Tégy *igazságot*, még "ha kő kövön nem marad" is. Mégis, ha engedményekre van szükség a helyi előítéletek miatt, te minden bizonnyal alkalmasabb vagy nálunk, hogy lásd ezeket, és így kellő ismeretükben tárgyalj. Mindenképpen helyezd "jobb alapra a pénzügyi viszonyokat", mint jelenleg vannak, ha netán a megnyírt „Peling-barány” pénzügyi terheit mérsékelni kellene. Bízom a *te* bölcsességében, barátom, bár neked lenne némi jogod rá, hogy gyorsan fogyjon hited az enyémben, tekintve, hogy milyen nehezen haladnak a Phoenix-tőkealapról¹ szóló tárgyalások.

¹ Miután Sinnett úr szerkesztői állása megszűnt a *Pioneer*-nél (és vele a teozófia megismertetésének lehetősége abban), a Mester megpróbált egy új lap alapításához befektetőket találni, aminek főszerkesztői posztjára Sinnett urat szánta. Ezt a lapot *Phoenix*-nek hívták volna, ám végül a próbálkozások nem jártak sikerrel, és Sinnett úr visszatért Angliába. (*A ford.*)

Meg kellett értened, hogy engem - a *Chohan* "laikus tanítványomat" jóváhagyó döntésétől függetlenül – továbbra is kötnék a tavaly óta érvényes korlátozások, és nem alkalmazhatom az érintett felekkel kapcsolatban mindazokat a pszichikai erőket, amelyeket egyébként tudnék. Emellett a pénzzel vagy bármilyen pénzügyi művelettel kapcsolatos szabályaink és korlátozásaink - akár a Szövetségünkön belül, akár azon kívül - rendkívül szigorúak, bizonyos pontokon mondhatni kőbe vésettek. Nagyon óvatosan kell eljárunk; ezért hát a késedelem. De remélem te is úgy gondolod, hogy azért történt már valami az ügy érdekében.

Igen; „K.H.” valóban „azt akarta, hogy a *Mr. Isaacs* ¹” ismertetése „megjelenjen a *Theosophist*-ban”, méghozzá az „*Occult World*”² írójának tollából, szóval kérlek küldd el a cikket, még mielőtt elindulsz. És az öreg „Sam Ward” kedvéért szeretném, ha *megemlítenék* a „*Pioneer*”-ban. Persze ez nem sokat számít most, hogy már távozol onnan.

Mostmár *Salam*, és minden jót kívánok. Mostanában rendkívül elfoglalt vagyok beavatási előkészületek miatt. Több tanítványom – többek között Gjual Khool – igyekszik eljutni a „túlsó partra”.

Tisztelettel,

K. H.

¹ Francis Marion Crawford regénye, a *Mr. Isaacs* megemlíti a Mestereket, a Társulat alapítóit és magát Sinnett urat is. És az „öreg” Samuel Ward volt az, aki egy példányát eljuttatta Olcott ezredeshez. A levélben említett ismertető a *The Theosophist* 1883. februári számában jelent meg. (*A ford.*)

² Az *Occult World* -del kapcsolatban lásd a lábjegyzetet a 65. oldalon. (*A ford.*)

PRÓBAIDŐ ÉS TANÍTVÁNYSÁG

XXVI. Levél

(Még lefordítandó.)

...

A FŐNIX PRÓBÁLKOZÁS ÉS INDIA ÁLLAPOTA

LXXVH. Levél

(Még lefordítandó.)

...

A LONDONI ALOSZTÁLY ÉS A TEOZÓFIAI TÁRSULAT

LXXVH. Levél

(Még lefordítandó.)

...

SPIRITIZMUS ÉS OKKULT JELENSÉGEK

LXXXVIII. Levél

(Még lefordítandó.)

...

XCV. Levél

Ez a levél a XVIII. számú levél folytatása. Korábban elveszettnek hitték, valójában csak rossz helyre keveredett a hagyatékban, ezért önálló levélként tekintettek rá, mígnem – már a magyar fordítás alapját képező könyv kiadását követően – kiderült valódi hovatartozása. A levél időbeni és gondolatmeneti folytatása a XIX. Levél, a 139. oldalon. (A ford.)

...egy ilyen alantas élettől. Megpróbálok vegetáriánust és absztinenst faragni belőle. Hume úr nagyon bölcsen belátja a hústól és az alkoholtól való teljes tartózkodás szükségességét, ha jó eredményeket akar elérni. Jó kezekben E¹. rendkívül hasznos lehet majd az indiai Teozófiai Társulat ügyének, de ehhez át kell esnie megtisztuláshoz vezető képzéseken. M².-nek hat hétig tartott, hogy felkészítse őt az indulása előtt, máskülönben lehetetlen lett volna számomra, hogy akár csak az éterikus másom *tükörképét* is *kivetítsem* a környezetébe³. Már mondtam neked kedves barátom, hogy amit látott, az *nem én* voltam. És nem leszek képes ezt a tükörképet kivetíteni nektek sem – hacsak nem tisztul meg teljesen⁴. Ezért, ahogy a dolgok most állnak, egy szavam se lehet Hume úr utolsó, „hivatalos” levelében kifejtett feltételei ellen azon túl, hogy teljes szívemből gratulálok neki. Ugyanezen okból lehetetlen számomra, hogy most válaszoljak neki, és a kérdéseire. Nagyon kérem őt, hogy legyen türelemmel E. ügyében. Aljas összeesküvések formálódnak és erjednek Londonban a spiritiszták köreiben; és egyáltalán nem vagyok biztos benne, hogy E. ellenáll majd az árnak, amely azzal fenyegeti, hogy elragadja, hacsak nem vonja vissza legalább részben, amit mondott. Eltértünk a politikánktól, és a „Vega” kísérletet kizárólag néhány angol-indiai teozófus kedvéért végeztük el vele. Hume úr meglepetését fejezte ki amiatt, hogy még E. „szellemei” sem tudnak rólunk semmit, és hogy az ügy fontossága ellenére még neki sem mutatkoztunk meg. Másrészt a kalkuttai spiritiszták és Gordon asszony győzedelmeskedtek, sőt Gordon ezredes is csatlakozott hozzájuk. A „kedves elhunytak” rövid kalkuttai tartózkodása alatt a szentség illatát árasztották maguk körül, a „Testvérek” pedig meglehetősen alacsony megbecsülést szereztek a közvélemény előtt. Sokan úgy gondolták, hogy E.-nél való megjelenésünk „megmenti a helyzetet”, és arra kényszeríti a spiritisztákat, hogy elismerjék a teozófia állításainak igazát. Hát, eleget tettünk kívánságaitoknak. M. és én elhatároztuk, megmutatjuk nektek, hogy nincs alapja az ilyen reményeknek. A spiritiszták hivatásos médiumok önző indítékai által táplált bigottsága és vaksága elszabadult, és ellenfeleink már gátlástalanná váltak. Hagynunk kell, hogy az események természetes menetük szerint alakuljanak, és csak azzal segíthetünk a közelgő válságban, ha segítjük a leleplezések egyre gyakoribbá válását. Soha nem tennénk

¹ William Eglinton. (A ford.)

² Morya Mester. (A ford.)

³ Itt ismét az ún. „Vega eseményről” lehet szó. Ennek bővebb leírását a 129. oldal lábjegyzete tartalmazza. (A ford.)

⁴ A szöveggörnyezetből az következik, hogy itt Hume úr megtisztulása lehet előzetes követelmény. (A ford.)

olyat, hogy *kényszerítsük* az események menetét, mivel az csak "mártírokat" szülne, akik ezt ürügyként használnák fel egy újabb örültséghez. Így hát kérlek, légy türelmes, mert Hume úr – ha valóban kitart elhatározásai mellett – egy nagyszerű és nemes feladat – egy új társadalmi korszak, egy filozófiai és vallási Reform megalapozása – előtt áll. Olyan hatalmas és olyan nemes az elképzelés, hogy ha – amint azt remélem - most végre megegyezünk, akkor bőven lesz tennivalója abban az időszakban, ami ahhoz szükséges, hogy próbáknak vessem alá és felkészítsem Eglintont. Néhány napon belül írok Hume úrnak, és válaszolok minden kérdésére, elmagyarázva a helyzetet, ahogyan én látom.

Addig is jól teszed, ha megmutatod neki ezt a levelet. A *Perfect Way*¹-ről írt ismertetésed tökéletesebbre sikerült, mint a szerző saját elképzelése. Köszönöm, barátom, a jó szolgálataidat. Kezded felkelteni a *Chohan* figyelmét. És ha tudnád, micsoda jelentősége van *ennek*, nem számolgatnád részletekbe menően, hogy milyen jutalomra számíthatsz bizonyos, közelmúltbeli szolgálatokért.

Szeretettel,

K. H.

...

(További még lefordítandó.)

EGYÉB TÉMÁJÚ LEVELEK

XCVIII. Levél

(Még lefordítandó.)

...

¹ Anna Kingsford és Edward Maitland könyve, amit Londonban, 1888-ban adtak ki. A Teozófiai Társulat korai időszakának legnagyobb hatású művei közé sorolják. Tartalmát tekintve egy kilenc alkalomból álló londoni előadássorozat, könyv formában kiadva. (*A ford.*)

FÜGGELÉK

CXXX. Levél

(Még lefordítandó.)

...